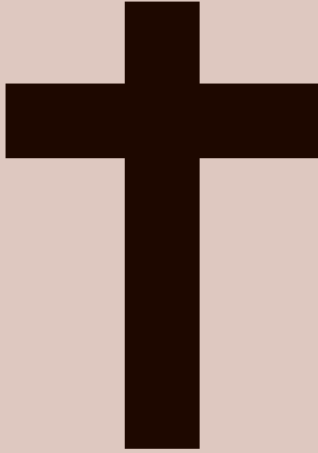

Tachi ak'õre
pedee

New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

Tachi ak'õre pedee

New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Epena

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epena

sja

Colombia

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Epena

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
1e08d4cb-71aa-5440-b08f-b522fabb6441

Contents

San Mateo	1
San Marcos	65
San Lucas	106
San Juan	173
Hechos	222
Romanos	279
1 Corintios	310
2 Corintios	339
Gálatas	359
Efesios	371
Filipenses	382
Colosenses	390
1 Tesalonicenses	397
2 Tesalonicenses	403
1 Timoteo	407
2 Timoteo	416
Tito	422
Filemón	426
Hebreos	428
Santiago	451
1 San Pedro	460
2 San Pedro	469
1 San Juan	475
2 San Juan	483
3 San Juan	485
San Judas	487
Apocalipsis	490

SAN MATEO

San Mateopa Pedee Pia P'ãda

San Mateopa na pedee pia p'ãji. Ichiaba t'ijarapachida Leví. Judío paji. Jesucristo ome nipapachi. Na pedee pia p'ãdade Mateopa jara bi Jesús Tachi Ak'õrepa pèida eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atamerã Tachi Ak'õrepa jaradak'a judiorã chonaarãmaa Antiguo Testamento apatade. Audú jara bi Jesupa jarateepatade. Irua eperãarãmaa ùraapachi; chi k'õp'ãyoorãmaa jarateepachi; nepiripachi ne-inaa jarateeit'ee mãik'aapa jarapachi sãga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anapataarã.

Naapiara Mateopa jara bi Jesús chonaarãwedapema judiorã èreerãdeepa uchiada; iru t'oda mãik'aapa treinta años wãyaap'eda, Juan Bautistapa irude jarateeda (caps. 1.1–3.12). Jara bi Juanpa Jesús poro chooda; Jesús unuda netuara ome eujã pania wêe bide mãik'aapa Jesús ewaa jaratee beek'ãri (caps. 3.13–4.25). Jara bi Jesupa jarateepata Galilea eujãde: ùraa jarateeda ee bide nipak'ãri (caps. 5–7); ne-inaa ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa (caps. 8–9); ichi k'õp'ãyoorã doce jirit'erada (cap. 10); awaraa ùraa jarateeda Galileade (caps. 11–12); awaraa nepirida jarateeit'ee (cap. 13) mãik'aapa Rey Herodepa ooda Jesupa jarateepatade ùrik'ãri (cap. 14.1–12). Jara bi Jesús nipapata awaraa eujãde (caps. 14.13–17.20); ichia t'êe ooda Galilea eujãde (caps. 17.21–18.35) mãik'aapa wãda Jerusalendee (caps. 19–20); ichia mama ooda mãik'aapa jarateeda (caps. 21.1–26.13). Jara bi iru jita atadap'eda, atedap'edaa judiorã poroorã k'irapite mãik'aapa iru peet'aadap'edaa (caps. 26.14–27.66). T'êepai jara bi iru chok'ai p'irabaida mãik'aapa pedee t'êe jarada ijãapataarãpa iru ùraa jarateenadamerã na p'ek'au eujã jõmaade (cap. 28).

Jesucristo èreerã t'ijã p'ãda
(Lc 3.23-38)

¹ Jesucristo uchijã chonaarãwedapema Rey Daviddeepa mãik'aapa Abrahamdeepa. Chonaarãwedapemaarãpa iru èreerã t'ijã p'ãjida ichi t'êepemaarãpa k'awaadamerã k'airãdeepa uchijã.

² Abraham Isaac ak'õre paji. Isaac Jacob ak'õre paji. Jacob Judá ak'õre paji mãik'aapa Judá ipemaarãde ichiaba.

³ Judá Fares mãik'aapa Zara ak'õre paji. ãchi nawe Tamar paji. Fares Hesrón ak'õre paji. Hesrón Aram ak'õre paji.

⁴ Aram Aminadab ak'õre paji. Aminadab Nahasón ak'õre paji. Nahasón Salmón ak'õre paji.

⁵ Salmón Booz ak'õre paji mãik'aapa Rahab Booz nawe paji. Booz Obed ak'õre paji mãik'aapa Rut Obed nawe paji. Obed Jesé ak'õre paji.

⁶ Jesé Rey David ak'õre paji. Rey David Salomón ak'õre paji mãik'aapa Urías wëra pada Salomón nawe paji.

⁷ Salomón Roboam ak'õre paji. Roboam Abías ak'õre paji. Abías Asá ak'õre paji.

⁸ Asá Josafat ak'õre paji. Josafat Joram ak'õre paji. Joram Ozías ak'õre paji.

⁹ Ozías Jotam ak'õre paji. Jotam Acáz ak'õre paji. Acáz Ezequías ak'õre paji.

¹⁰ Ezequías Manasés ak'õre paji. Manasés Amón ak'õre paji. Amón Josías ak'õre paji.

11 Josías Jeconías, chi ñpemaarã ome ak'õre paji. Mãirã p'anapachida Babilónia p'uurudepemaarãpa Israel pidaarã p'oyaadap'eda, presok'a ateedak'ari áchi eujádee.

12 Ma Babilónia p'uurudee wãdap'edaa, Jeconías Salatiel ak'õre paji. Salatiel Zorobabel ak'õre paji.

13 Zorobabel Abihud ak'õre paji. Abihud Eliaquim ak'õre paji. Eliaquim Azor ak'õre paji.

14 Azor Sadoc ak'õre paji. Sadoc Aquim ak'õre paji. Aquim Eliud ak'õre paji.

15 Eliud Eleazar ak'õre paji. Eleazar Matán ak'õre paji. Matán Jacob ak'õre paji.

16 Jacob José ak'õre paji. José María imik'ĩra paji. María Jesús nawe paji. Ma Jesús ichiaba t'ĩjarapachida Cristo; jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

17 Abrahamdeepa uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiájida Rey David parumaa. Daviddeepa ichiaba uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiájida Israel pidaarã ateerutamaa Babilónia p'uurudee. Ichiaba madeepa uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiájida Jesucristo t'orumaa.

Jesucristo t'oda

(Lc 2.1-7)

18 Jesucristo t'oda nãga paji. Iru nawe, María, pedeete baji José ome miak'ãidait'ee. Mamãda araa padai naaweda, Tachi Ak'õre Jaurepa biak'oopiji. 19 Josepa biak'oo bi unuk'ari, miak'ãi-e pait'ee paji iru ome. Mamãda José t'ari pia bada perã, María k'ĩra nejasiapiamaapa k'ĩup'ee amaait'ee paji, awaraarãpa k'awaanaadamerã. 20 Mãga k'ĩsia bide, k'ãimok'araaji it'aripema ángel ome. Mãgipa mãgaji:

—José, Rey Daviddeepa uchiada, waaweenãaji María ome miak'ãiit'ee, Ak'õre Jaurepata ma warra oopida perã. 21 Mariapa imik'ĩra warra t'oit'ee. T'ĩ biit'eeda aji, Jesús, irua eperãarã k'aripait'ee perã atuaadamerã áchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

22 Mãga paji Tachi Ak'õrepa jarapidak'a chonaarãweda ichi pedee jara pari it'aideepa:

23 'Awëra imik'ĩra ome k'ãi-ee bita biak'ooit'ee mãik'aapa imik'ĩra warra t'oit'ee. Iru t'ĩjaradait'ee Emanuel.' *(Is 7.14)*

Mãgí t'ĩ jara k'inia bi: "Tachi Ak'õre tachi ome bapari."

24 José ñrimak'ari, ooji ma angelpa jaradak'a. María ataji ichi wëra pamerã. 25 Mamãda miak'ãida-e paji, chi warra t'oru misa. T'ok'ari, Josepa t'ĩ bijí Jesús.

2

K'ĩsia k'awaa beerã chedap'edaa Jesús ak'ide

1 Jesús t'oji Belén p'uurude Mãgí p'uuru Judea eujáde bi. T'ok'ari, Herodes Judea eujádepema rey paji. Maapai k'ĩsia k'awaa beerã ak'õrejiru uchiapari eereepa Jerusalén p'uurudee chejida. Áchia lucero ak'ipachida k'awaadait'ee ne-inaa p'asait'ee bi. 2 Pachedak'ari, eperãarã iidijida:

—¿Sãma bima ajida, Judiorã Rey t'oda? Iru lucero uchiak'ari ak'õrejiru uchiapari eere, rey waibia t'oda k'awaajida. Mapa ma lucero t'ëe chejida parã rey jiride. Irumaa it'aa t'ide chejidada ajida.

³ Rey Herodepa māga ūrik'āri, p'era pik'a nībeeji, Jerusalén p'uuru pidaarā ichiaba. ⁴ Māpai Herodepa t'ī pēiji p'aareerā poroorā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā. Iidiji sāmata Tachi Ak'ōrepa pēiit'ee bada t'oit'ee paji. ⁵ Māpai p'anaujida:

—Belén p'uuruude, Judea eujāde t'oit'ee. Chonaarāweda Ak'ōre pedee jaraparipa nāga p'āji:

⁶ 'Belén p'uuru apema Judea eujādepema p'uuru k'āyaara ek'ariara bibe, ma p'uuruude eperāarā poro waibia t'oit'ee perā. Irua Israel pidaarā ak'iit'ee mi pari.' (Mi 5.2)

⁷ Herodepa māga ūrik'āri, ma k'īsia k'awaa beerā mera t'ī pēiji iidit'ee sāaweda ma lucero unujida. ⁸ Maap'eda āchi Belendee pēiji. Mamīda mājaji:

—Wāti ma warra jiride. Pia iididapāde aji, ma warra pari. Unu atadak'āri, mīmaa jara chedapāde aji, mi jida ichiaba irumaa it'aa t'īde wā k'inia bairā.

⁹ Māpai k'īsia k'awaa beerā wājida. Ma lucero āchi naa wāpachi. Mata ak'inī banaji ma warra badamāi. ¹⁰ Māga unudak'āri, o-īadachida. ¹¹ Teeda t'īudak'āri, unujida ma warra chi nawe María ome. Māpai bedabaidap'eda, it'aa t'ījida ma warra k'īrapite māik'aapa āchi net'aa aneedap'edaa ewat'idak'āri, teejida nēe, ne-inaa t'ūa bapari bajūbak'a māik'aapa k'era pia t'ījarapatap'edaa mirra. ¹² Maap'eda k'āimok'araade Tachi Ak'ōrepa jaraji waa wānaadamerā Herodema. Mapa awaraa ode wājida āchi eujādee.

María José ome Egipto eujādee mirudap'edaa

¹³ K'īsia k'awaa beerā wādap'edaa t'ēpai, k'āimok'araade it'aripema angelpa Josemaa mājaji:

—P'irabāiji māik'aapa wāji Egipto eujādee pichi wēra iru warra ome. Mama p'anadapāde aji, mīa jararumaa, Herodepa na warra jiripiit'ee perā peepiit'ee.

¹⁴ Aramāgá José p'irabāiji. María māik'aapa chi warra atap'eda, p'ārik'ua Egiptodee wājida. ¹⁵ Mama p'aneejida Herodes piurumaa. Māga paji Tachi Ak'ōrepa jaradak'a, ichi pedee jarapari it'aideepa:

'Egipto eujādeepa mi warra t'ī pēiji chemerā.' (Os 11.1)

Herodepa imik'īra warrarā peepida

¹⁶ Herodepa k'awaak'āri ma k'īsia k'awaa beerāpa ichi k'ūrat'aadap'edaa, k'īraudachi. Āchia jaradade k'īsiap'eda, ichi soldaorā pēiji Belén p'uuruudee māik'aapa p'uuru k'ait'a p'anadap'edaamaa, warrarā año omeedeepa edaa peek'oodamerā. ¹⁷ Māgá Tachi Ak'ōre pedee jarapari Jeremiapa jaradak'a uchijaji:

¹⁸ 'Rama p'uuruude jēepi ororoo ūrijida. Jēepi chupiria ūrijida. Raquel jēe nībaji ichi warrarā-it'ee. Apidaapa ichi t'āri o-ī-īapidak'aa paji, chi warrarā k'iniidaidap'edaa perā.' (Jer 31.15)

¹⁹ Herodes piuda t'ēpai, Egiptode at'āri p'anide k'āimok'araade angelpa jaraji Josemaa:

²⁰ —Wāpāde aji, Israel eujādee pichi wēra, chi warra ome, warra pee k'inia p'anadap'edaarā piudap'edaa perā.

²¹ Māgá wājida Ak'ōrepa jara pēidak'a. ²² Mamīda Josepa k'awaak'āri Arquelao rey bi chi ak'ōre Herodes pari Judea eujāde, waawee baji mama banait'ee. Māga nide k'āimok'araade Tachi Ak'ōrepa jaraji Galilea

eujādee wādamerā. ²³ Mama panadak'āri, Nazaret p'uurude p'ananajida. Māga paji Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaak'a: “Eperāarāpa Jesús t'ijarapataadait'ee Nazaret pida.”

3

Juan Bautistapa jarateeda

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Ma t'ēpai eperā t'ijarapatap'edaa Juan Bautista Tachi Ak'ōrepa jara pēida jara cheji Judea eujāde, eujā pania wēe bimāi. ² Māgaji:

—jP'ek'au k'achia oo amāati māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāpatāati! Taarā-e nide Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'e biit'eeda aji, ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

³ Chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaiāpa jaraji:

‘Eujā pania wēe bide eperā bia bi: “O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amāati Tachi Waibia chei naaweda.” ’ (Is 40.3)

⁴ Māgí eperā Juan paji. P'aru camello k'aradee k'ada jīpachi. Chi k'irride jīpari ne-edee ooda paji. K'opachi sisi māik'aapa topachi jirri miéle. ⁵ Eperāarā Jerusalén p'uurude p'anadap'edaarā awaraa Judea eujādepemaarā ome māik'aapa Jordán to k'ait'a p'anadap'edaarā ome chejida Juan pedee ūride. ⁶ Tachi Ak'ōremaa chupirria iidi chejida āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Māpai Juanpa āchi poro choo wāpachi Jordán to jāde.

⁷ Fariseorā saduceorā ome chok'ara ichiaba chejida Juanmaa poro choopide. Mamīda Juanpa māgaji:

—jParā k'achia-idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! jTaamák'api p'ani! jPoro choopi chejida-ek'ā Tachi Ak'ōre juapa mia k'iniada-e p'anadairā?

⁸ Māga pirā, p'ek'au k'achia oo amāati māik'aapa p'anapatāati Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ⁹ K'Īsianāati Tachi Ak'ōrepa parāta miapi-e pait'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaa perā. Mia jara bi: Na māudeepa Tachi Ak'ōrepa Abrahamdeepa uchiadap'edaarā oo atai. ¹⁰ Ara chaarapa nejō biiri chauk'aa bi t'u peet'aapatak'a t'ipitaude bat'at'aadait'ee paa jōmerā, māga pik'a taarā-e Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee parā, chi oodaamaa p'anapataarā irua k'inia bik'a.

¹¹ Mia parā poro choopari paniapa, ak'ipidamerā pāchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani māik'aapa wāara Tachi Ak'ōrede ijāa p'ani. Mamīda eperā mi t'ēe cheru mi k'āyaara waibiara bi. Mia iru chancla ateeik'araa bi, mi iru k'āyaara ek'ariara bairā. Irua eperāarā nāgá poro chooit'ee. Tachi Ak'ōre Jaure ba chepiit'ee parā k'ap'iade. Mamīda ichide ijāadak'aa beerā t'ipitaude jōpiit'ee.

¹² Ooit'ee trigo ewaparipa ooparik'a. Māgipa pala aneek'āri, trigo ewada it'aa jira bat'apari chi tau uchiamerā māik'aapa nāupa chi e āyaa ateemerā. Maap'eda ma trigo tau ia bīpari chi iapatamāi. Mamīda chi e beeda t'ipitaude bat'at'aapari. Māgí t'ipitau k'Īik'aada aji.

Jesús poro chooda

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Maapai Jesús wāji Galilea eujādeepa Jordán todee, Juan badamaa poro choopide. ¹⁴ Ewaa weda Juanpa iru poro choo-e pait'ee paji. Mapa māgaji:

—Piata mi poro choopia bi. ¿Sãap'eda mimaa cheruma aji, pi poro choopide?

¹⁵ Mamĩda Jesupa p'anauji:

—Mi poro choopáde aji, Tachi Ak'õrepa jara bik'a uchiamerã.

Mãpai Juanpa poro chooji. ¹⁶ Poro choop'eda, Jesús toiduupa uchiak'ãri, pajã ewadachi mãik'aapa irua unuji Tachi Ak'õre Jaure ichi ñri palomak'a baai cheru. ¹⁷ Mãpai ùriji it'ariipa nãga pedeeru:

—Nata mi Warra k'inia. Irua mi t'ãri o-ïapipari.

4

Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baaipit'ee pada

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Maap'eda Tachi Ak'õre Jaurepa Jesús wãpiji eujã pania wëe bimaa, Netuara Poro Waibiapa irumaa ne-inaa k'achia oopi k'inia bada perã.

² Mama k'ãima cuarenta nek'o-ee baji. Mapa jarrapisia nĩbeeji. ³ Mãga nide Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopide cheji mãik'aapa mãgaji:

—Wãara pi Tachi Ak'õre Warra pirã, na mãu pan papit'aapáde aji.

⁴ Jesupa p'anauji:

—¡Oo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Eperã chik'o k'o bĩpapai chok'ai bak'aa. Tachi Ak'õre pedee k'awa bĩpa ichita chok'ai bapari.' *(Dt 8.3)*

⁵ T'ëepai Netuara Poro Waibiapa iru ateeji Jerusalendee, Tachi Ak'õrepa jirit'erada p'uurudee. Mama Tachi Ak'õre te waibia ek'arra ñri it'ĩ ateeji ⁶ mãik'aapa mãgaji:

—Wãara pi Tachi Ak'õre Warra pirã, namãik'aapa jĩtidaipáde aji, Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã:

'Ak'õrepa ichi angeleerã pëit'ee pi k'aripadamerã. Ñchia pi jita atadait'ee mãik'aapa pi t'idik'adait'ee, pichi bĩri pida mãumaa p'u oopia-maapa.' *(Sal*

91.11-12)

⁷ Jesupa p'anauji:

—jĩti-eda! aji. Ichiaba Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Ne-inaa pariatua oonãaji k'awaait'ee wãara Tachi Ak'õre Waibiapa tachi ak'ipari wa mãga-e.' *(Dt 6.16)*

⁸ Maap'eda Netuara Poro Waibiapa iru ee it'iaara bi nok'ode ateeji. Mama ak'ipiji jõmaweda na p'ek'au eujãdepema p'uuru, net'aa pi-ia ome.

⁹ Mãpai mãgaji:

—Pita mi k'ĩrapite bedabaip'eda, mimaa it'aa t'ĩrura, mãgara na jõmaweda përé payada aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—¡Oo-eda! aji. Ñyaa wãpáde aji, Satanás.

Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibiamaa aupai it'aa t'ĩpatáati mãik'aapa jĩp'a oopatáati irua jara bik'a.' *(Dt 6.13)*

¹¹ Mãpai Netuara Poro Waibia ãyaa wãji. Mãga nide angeleerã chejida Jesús k'aripade.

*Jesupa naapiara jaratee beeda**(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)*

¹² Jesupa ũrik'ari Juan Bautista carcelde t'i nĩbidap'edaa, wãji Galilea eujãdee. ¹³ Mamĩda Nazaret p'uurude bana-e paji. Ma k'ãyaara banaji Capernaum p'uurude, lago ik'aawa bi Zabulón, Neftalí èreerã eujãde.

¹⁴ Mãgá uchijaji Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa p'ãdak'a:

¹⁵ 'Zabulón èreerã eujãde mãik'aapa Neftalí èreerã eujãde, Jordán to k'ĩraik'a eere p'usadee o wãparide, Galilea apata eujãde Israel pidaarã-eerã p'anapachida. ¹⁶ Mãpemaarã p'ãriu pik'a bide p'anapatap'edaa, ìdaa pi-ia unudait'ee. Tachi Ak'õrepa ma ìdaa pèiit'ee chi p'ãriu pik'a bide p'anĩrãmaa atuanaadamerã.' *(Is 9.1-2)*

¹⁷ Maadak'ãriipa Jesupa jarateemaa beeji:

—P'ek'au k'achia oo amãati mãik'aapa Tachi Ak'õrede ijãapatãati. Taarã-e nide Tachi Ak'õrepa eperãarã bi k'inia bi ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã.

*Jesupa to-iapataarã k'ĩmari jir'it'erada**(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)*

¹⁸ Ewari aba Jesús Galilea Lago ide nipak'ari, unuji ñpemaarã omé: Simón; ichiaba t'ĩjarapatap'edaa Pedro mãik'aapa Andrés. To-iapataarã paji. Mapa t'iri t'aamaa p'anajida. ¹⁹ ãra unuk'ari, Jesupa mãgaji:

—Mi ome nipapatãati mãik'aapa óoti mia ooparik'a. Idideepa eperãarã jiridait'ee Tachi Ak'õre-it'ee, to-iapataarãpa chik'o jiripatak'a.

²⁰ Aramata ãchi t'iri atabèjjida mãik'aapa wãjjida iru ome.

²¹ Ipu nok'ode Jesupa awaraa ñpemaarã omé unuji: Santiago mãik'aapa Juan. Zebedeo warrarã paji. Barcode t'iri pi-ia p'e bĩmaa p'anajida chi ak'õre ome. Mãga oomaa p'anide Jesupa ãchi t'iji ichi ome wãdamerã.

²² Aramata chi ak'õre atabèjjida barcode mãik'aapa wãjjida Jesús ome.

*Jesupa eperãarã chok'araarãmaa jarateeda**(Lc 6.17-19)*

²³ Maapai Jesús Galilea eujã jõmaade nipaji. Tachi Ak'õre pedee jaratee nipapachi judiorã Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata te bee chaa. Pedee pia jarateepachi k'awaadamerã taarã-e Tachi Ak'õrepa eperãarã p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. Ma awara k'ayaa jõmaweda jipa nipapachi. ²⁴ Siria eujãdepemaarãpa mãga ũridak'ari, irumaa aneejjida k'ayaa beerã k'ĩra t'ãdoo: k'ap'ia p'ira-idaa beerã; netuara k'ap'iade merãtia beerã; wawa beerã; k'ap'ia chiwa beerã. Ma k'ayaa jõmaweda Jesupa jipapachi.

²⁵ Eperãarã chok'ara iru ome nipapachida: Galilea eujãdepemaarã; Decápolis eujãdepemaarã; Jerusalén p'uurudepemaarã, awaraa Judea eujãdepemaarã ome mãik'aapa Jordán to ak'õrejĩru uchiapari eerepemaarã.

5*Jesupa ũraada ee bide bak'ãri**(Lc 6.20-23)*

¹ Jesupa eperãarã chok'ara unuk'ari, su-ak'i banaji ee bide. Ichi ome nipapataarã wãjjida iru k'ait'a. ² Mãpai ichia jarateemaa beeji:

³ —T'ari o-ia p'ani chi chupiria chedeerã. Tachi Ak'õre k'awa k'inia p'anadairã, ichideerã p'aneedait'ee.

- 4 T'āri o-īa p'ani chi k'īsia p'ua p'anīrā, Tachi Ak'ōrepa chupiria k'awaait'ee perā.
- 5 T'āri o-īa p'ani chi audua-ee p'anīrā, atadait'ee perā jōmaweda Tachi Ak'ōrepa jarada ichideerāmaa teeit'ee.
- 6 T'āri o-īa p'ani chi Tachi Ak'ōrepa jara bik'a oo k'inia p'anīrā, irua k'aripait'ee perā māga oodamerā.
- 7 T'āri o-īa p'ani chi awaraarā chupiria k'awaa p'anīrā, Tachi Ak'ōrepa āchi jida chupiria k'awaait'ee perā.
- 8 T'āri o-īa p'ani chi t'āri jīp'a oopataarā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, iru unudait'ee perā.
- 9 T'āri o-īa p'ani chi t'āri auk'a bipataarā awaraarā ome māik'aapa Tachi Ak'ōre ome, mairā t'ījaradait'ee perā Tachi Ak'ōre warrarā.
- 10 T'āri o-īa p'ani eperāarā awaraarāpa āchi jiridak'āri miapidait'ee, Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a oopata perā. Ichia āchi biit'ee ichi jua ek'ari ichideerā p'anedamerā.

11 T'āri o-īa p'ani awaraarāpa parāmaa ik'achia jaradak'āri, maa-e pirā ne-inaa k'achia oodak'āri, maa-e pirā seewadak'āri parā imiateadait'ee, mide ijāapata perā. 12 Māga oodak'āri, t'āri o-īa, k'āiwee p'anēeti, Tachi Ak'ōre truade panadak'āri, irua parāmaa ne-inaa pi-ia teeit'ee perā. Māgā chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāmaa ne-inaa k'achia ichi-aba oopachida.

Jesupa jarateeda Tachi Ak'ōredeerā t'āk'a p'ani māik'aapa īdaa pik'a p'ani (Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 —Na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā-it'ee parā t'āk'api p'ani. K'awa p'ani chik'o warraa bi t'ā ome. Mamīda t'ā k'iyaa-edaik'āri, warraa-ee bi. ¿Sāga k'iyaaapii waya? T'ā k'iyaa-ee bak'āri, bat'at'aapata o jāde eperāarā ai īri t'iadamerā.

14 Ichiaba na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā-it'ee parā īdaa pik'a p'ani. P'uuru ee nok'ode bi p'oyaa meradak'aa, p'ārik'ua chi uchiterree t'imīpa unupata perā. 15 Ichiaba lāmpara k'oodak'aa ne-inaa ek'ari mera bidait'ee. Ma k'āyaara k'oodak'āri, ne-inaa īri it'ī ata bipata jōma te jāde p'anīrāpa īdaa unudamerā. 16 Māga pik'a jirīti jōmaarāpa parā īdaa pik'a unudamerā. Māgā unudak'āri parāpa t'āri pia ne-inaa pia oomaa p'ani, it'aa t'īdait'ee parā Ak'ōre Waibia it'ari bimaa.

Jesupa Moisepa p'ādade jarateeda

17 —K'īsianāati mi cheji Moisepa p'āda maa-e pirā Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaa jōpide. Ma k'āyaara mi cheji k'awaapiit'ee māgī pedee p'āda k'āata jara k'inia bi. 18 Mia wāarata jararu. Pajā bi misa māik'aapa na p'ek'au eujā bi misa, apidaapa āyaa atada-e pai ma p'ādadepema letra būri chak'e apida, Tachi Ak'ōrepa ooit'ee bi p'asarumaa. 19 Mapa eperāpa Moisepa p'ādade jara bik'a oo-e bi pirā, ūraa abapai oo-e pijida, maa-e pirā awaraarāmaa jarateeru pirā ma ūraade jara bik'a oon-aadamerā, māgī apemaarā k'āyaara ek'ariara bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. Jōdee eperāpa ook'āri ma ūraade jara bik'a māik'aapa awaraarāmaa jarateek'āri māga oodamerā, ichi apemaarā k'āyaara waibia bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. 20 Mia wāarata jararu. Parāpa Tachi Ak'ōrepa jara bik'a pipiara ooda-e pirā Moisepa p'āda jarateepataarāpa oopataadai k'āyaara

māik'aapa fariseorāpa oopataadai k'āyaara, Tachi Ak'ōredeerā p'anada-e pai.

Jesupa k'īrau p'anīrāde jarateeda

(Lc 12.57-59)

²¹—Parāpa ūridooda pāchi chonaarāpa ūraapatap'edaa:

'Eperā peenaadapāde apachida, eperā peeru pīrā, awaraarāpa charraarāmaa ateedait'ee perā.' *(Ex 20.13)*

²² Mamīda miata jara bi: Apida ichi auk'aa ome k'īraudaru pīrā, ma k'īrau bi charraarāmaa ateedait'ee. Ichiaba apidaapa ichi auk'aamaa ik'achia jararu pīrā, ma pedee jarada k'aurepa Junta Supremadee ateedait'ee. Ma awara apidaapa ichi auk'aamaa jararu pīrā: “iNetuara!” ma pedee k'achia jaradapa atuait'ee tok'arradee.

²³ 'Maperā parādepemapa primisia Tachi Ak'ōre altarde atEEK'āri, k'īrāparu pīrā pichi auk'aapa nepīra iru bi pi ome, ²⁴ ma primisia altar k'īrapite atabēipia bi. Māpai wāipia bi t'āri auk'a bide pichi auk'aa ome. Maap'eda waya chei altarmaa ma primisia teede Tachi Ak'ōremaa.

²⁵ 'Eperā nepīra iru bi pīrā pi ome māik'aapa pi charramaa atee k'inia bi pīrā, wāi naaweda t'āri pia pedeeipia bi iru ome t'āri auk'a bidait'ee. Maa-e pīrā charra k'īrapite panadak'āri, māgipa pi ata bi jīapataarā juade carcelde t'i nībinadamerā. ²⁶ Mia wāarata jararu. Mamāik'aapa uchia-e pai p'arat'a jōmaweda p'aa-ema.

Jesupa jarateeda miak'āi p'anīrā awaraarā ome k'āidaik'araa bi

²⁷—Parāpa ūridooda naawedapemaarāpa ūraapatap'edaa:

'Miak'āi p'anīrā awaraarā ome k'āinaadapāde apachida.' *(Ex 20.14)*

²⁸ Mamīda miata jara bi: Eperāpa wēra unuk'āri, k'īsiaru pīrā ai ome k'āiit'ee, māgī p'ek'au ooji ma wēra ome, ichi t'āridepai ooji mīda.

²⁹ 'Maperā pi tau juaraarepema ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pīrā, piara bak'aji ma tau ēt'at'aamerā māik'aapa t'imī bat'at'aamerā, ma k'aurepa k'achiade baai k'āyaara. ³⁰ Ichiaba pi jua juaraarepemapa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pīrā, piara bak'aji ma jua t'iap'et'aamerā māik'aapa t'imī bat'at'aamerā, k'achiade baai k'āyaara ma k'aurepa. Piara bi pichi k'ap'iadepema ne-inaa atuamerā, k'ap'ia jōmaweda atuai k'āyaara tok'arradee.

Jesupa jarateeda wēra amaadait'ee k'īsia p'anīrāde

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹—Ichiaba naawedapemaarāpa ūraapachida:

'Wēra amaataak'āri, mia amaada k'art'a irumaa p'ā teeipia bi.' *(Dt 24.1-4)*

³² Mamīda miata jara bi: Eperāpa ichi wēra amaataaru pīrā, chi wēra awaraa ome k'āi-ee badata, ma wēramaa p'ek'au oopii, k'āidarii perā awaraa imik'īra ome. Ma awara eperāpa wēra amaataada ataru pīrā ichi wēra pamerā, ma eperāpa p'ek'au oomaa bi awaraa wēra ome Tachi Ak'ōre k'īrapite.

Jesupa ne-inaa k'īrapite juraapataarāde jarateeda

³³—Ichiaba ūridooda parā chonaarāpa ūraapatap'edaa:

'Ichita oodapāde apachida, parāpa juraadap'edaak'a Tachi Ak'ōre k'īrapite.' *(Nm 30.2)*

³⁴ Mamída miata jara bi: juraanáati ne-inaa apida k'īrapite awaraarāpa parā pedee ijāadamerā. Juraanáati Tachi Ak'ōre trua k'īrapite, iru mama su-ak'ī bapari perā. ³⁵ Ichiaba juraanáati na p'ek'au eujā k'īrapite, Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā ooda perā. Ichiaba juraanáati Jerusalén k'īrapite, Jerusalén Tachi Ak'ōre, Tachi Rey Waibia p'uuru perā. ³⁶ Ma awara juraanáati pāchi poro k'īrapite, parāpa puda k'āu apida p'āimaapida-e pai perā maa-e pirā t'orroopida-e pai perā. ³⁷ Māgá ne-inaa k'īrapite juraadak'āri awaraarāpa ma pedee ijāadamerā, ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Parāpa ne-inaa oodait'ee pak'āri, jaradaipia bi: “Ooit'eeda” adaipia bi. Jōdee ne-inaa ooda-e pait'ee pak'āri, jaradaipia bi: “Oo-eda” adaipia bi.

Jesupa k'īra jō-ee p'anīrāde jarateeda

(Lc 6.29-30)

³⁸ —Parāpa ūridooda naawedapemaarāpa ūraapatap'edaa:

'Sīdapa eperā tau āriuru pirā, chi sīda tau auk'a jīat'aadapāde apachida; ichi-aba sīdapa k'ida k'ōradaru pirā, chi sīda k'ida auk'a k'ōrat'aadapāde ajida.' (Ex 21.24)

³⁹ Mamída miata jara bi: Awaraapa pīmaa ne-inaa k'achia ooru pirā, k'īra jō-ee banāaji māgí ome. Ma k'āyaara pichi k'īra tarramaa sīru pirā, t'āri pia chi apema k'īra tarra ak'ipīji, auk'a sīmerā. ⁴⁰ Ichiaba nepirade bide awaraapa pichi camisa jāri ataru pirā, t'āri pia tējeji pichi īripema p'aru jida. ⁴¹ Ichiaba tachi poro waibiapa ne-inaa chik'ia uapiru pirā kilometro aba, t'āri pia atējeji kilometro omé. ⁴² Ma awara apidaapa pīmaa ne-inaa iidiruta pirā, tējeji māik'aapa wāak'anāaji ne-inaa presta k'inia p'anadak'āri.

Jesupa jarateeda k'īra unuamaa iru p'anapataarāde

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ —Ichiaba ūridooda naawedapemaarāpa ūraapatap'edaa:

'Awaraarā k'inia iru baparīji (Lv 19.18)

māik'aapa pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'īra unuamaa iru baparīji.'

(Sal 139.21-22)

⁴⁴ Mamída miata jara bi: Parā k'īra unuamaa iru p'anapataarā k'inia iru p'anapataati māik'aapa eperāarāpa parā jiridak'āri ne-inaa k'achia oodait'ee, it'aa t'īpatāati āra pari. ⁴⁵ Māga ooruta pirā, pāchi it'aripema Ak'ōre Waibia warrarā p'anadait'ee. Irua ak'ōrejīru jērapipari jōmaarā īri; pia beerā īri, k'achia beerā īri paara. Ma awara irua k'oi chepipari ichi ūraade jara bik'a oopataarāmaa, ichi ūraade jara bik'a oomaa p'anapataarāmaa paara. ⁴⁶ Parāpa k'inia iru p'ani pirā pāchi k'inia iru p'anapataarā aupai, ¿k'āare-it'ee Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'iima? Romadepemaarā rey-it'ee impuesto p'epataarāpa paara k'inia iru p'ani āchi k'inia iru p'anīrā. ⁴⁷ Ma awara parāpa pāchi auk'aarā aupai auteebairuta pirā, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ā? Ijāadak'aa beerāpa paara āchi auk'aarā auteebaipata. ⁴⁸ Māgá eperāarā jīp'aarāk'a p'anadai k'āyaara, t'āri pia p'anapataati ne-inaa k'achia ooda-ee, pāchi it'aripema Ak'ōre Waibia baparik'a.

6

Jesupa jarateeda ne-inaa pia oo k'awaadamerā

¹ —K'irak'aupai awaraarã taide ne-inaa pia oodai Tachi Ak'õre-it'ee, ãchia t'o p'anadamerã. Mãga ooruta pirã, parã it'aripema Ak'õre Waibiapa parãmaa tee-e pait'ee ne-inaa pia ichia k'isia iru bi teeit'ee ichideerãmaa.

² 'Maperã parãdepemapa ne-inaa chupiria beerãmaa teek'ãri, jõmaarãmaa pia ooda jaranãaji. Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apataarãpa mãga oopata Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede mãik'aapa calle jãde, eperãarãpa ãchi t'o p'anadamerã. Mia wãarata jararu. Ma t'o p'aniãrã pedee pia aupai iru p'anadait'ee, Tachi Ak'õrepa ãchimaã tee-e pait'ee perã ne-inaa pia irua k'isia iru bidepema. ³ Æchia oopata k'ãyaara pia net'aa teek'ãri chupiria beerãmaa, jaranãaji, pichi k'õp'ãyo piara bimaã paara. ⁴ K'ĩup'ee ooji pi it'aripema Ak'õre Waibiapa unu bairã. Ichiata ne-inaa pia teeit'ee pimaã ichia k'isia iru bidepema.

Jesupa jarateeda it'aa t'ĩ k'awaadamerã
(Lc 11.2-4)

⁵ —Parãpa it'aa t'ĩdak'ãri, oonãati Tachi Ak'õrede ijãapatada apataarãpa oopatak'a. Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede jõmaarã taide ãchi ak'inĩ p'aneepata it'aa t'ĩdait'ee. Ichiaba p'uuru jãde plaza bee k'idaã mãga oopata eperãarãpa unudamerã. Mia wãarata jararu. Eperãarã pia pedee-pata aupai iru p'anadait'ee. ⁶ Maperã pi it'aa t'ĩk'ãri, pichi cuartode t'ũju mãik'aapa chi puerta pia jãaji. Mãpai it'aa t'ĩji pichi Ak'õre Waibiamaã, iru mama bairã pi ome. Irua pia oomaã bi unuk'ãri, ne-inaa pia teeit'ee pimaã, ichia k'isia iru bidepema ma ne-inaa ichideerãmaa teeit'ee.

⁷ It'aa t'ĩk'ãri, pia-e bi ip'ii ichi ai pedeeta jara nĩbait'ee. Ijãadak'aa beerãpa mãga oopata, k'isiapata perã audú pedee jõnĩpa Tachi Ak'õrepa audupiara ũriit'ee. ⁸ Mãirãk'a p'ananaãti, Tachi Ak'õrepa k'awa bapari perã parãpa falta p'ani, iididai naaweda. ⁹ Nãga it'aa t'ĩdaipia bi:

'Tachi Ak'õre it'ari bi,
pi t'ĩ awaraã t'ĩ k'ãyaara pipiara bi.

¹⁰ Eperãarã bĩji pichi jua ek'ari pichideerã p'aneedamerã.

Ooji pichia k'inia bĩk'a na p'ek'au eujãde, it'ari ooparik'a.

¹¹ Tai-it'ee chik'o tẽeji ewari chaa k'odait'ee.

¹² Taipa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awãaji mãik'aapa perdonãaji

taipa perdonaapatak'a, awaraarãpa taimaa ne-inaa k'achia oodak'ãri.

¹³ Tai k'achiade baaipinãaji.

Tai k'aripa atãji Netuara Poro Waibia juadeepa.'

¹⁴ 'Parãpa perdonaaruta pirã awaraarãpa ne-inaa k'achia oopata parãmaa, Tachi Ak'õre it'ari bipa ichiaba perdonaait'ee parãpa ne-inaa k'achia oopata. ¹⁵ Mamĩda parãpa perdonaada-e p'ani pirã awaraarãpa ne-inaa k'achia oopata parãmaa, mãgara Tachi Ak'õrepa ichiaba perdonaã-e parãpa ne-inaa k'achia oopata.

Jesupa jarateeda nek'oda-ee it'aa t'ĩ k'awaadamerã

¹⁶ —Parã nek'oda-ee p'anadak'ãri jĩp'a k'isiãit'ee Ak'õre net'aade, k'ĩra pia-ee p'ananaãti Ak'õrede ijãapatada apataarãpa oopatak'a. Mãga nipapata awaraarãpa k'awaadamerã nek'oda-ee p'ani, mãik'aapa ãchi t'o p'anadamerã. Mia wãarata jararu. Mãgapai iru p'anadait'ee. ¹⁷ Pi it'aa t'ĩ bak'ãri nek'o-ee, k'ĩra sũji mãik'aapa t'ĩ-irũji ¹⁸ apidaapa k'awanaadamerã

pi nek'o-ee bi. Eperāarāpa pi it'aripema Ak'ōre Waibia p'oyaa unuda-e p'ani mīda, irua k'awa bi pia ne-inaa mera oo bi, pi ome bairā. Ma pari iruata ne-inaa pia teeit'ee pīmaa ichia k'īsia iru bidepema.

Jesupa it'aripema ne-inaa piade jarateeda

(Lc 12.33-34)

¹⁹ —P'arat'a, net'aa pia p'enāati na p'ek'au eujāde p'ani misa iru p'anadait'ee, polillapa ma net'aa ārit'aa perā, maa-e pirā mogosiadarii perā taarā ia iru bīpa, maa-e pirā nechiapataarāpa chia atadaridai perā.

²⁰ Ma k'āyaara jirīti it'aripema ne-inaa iru p'anadait'ee, māpema ne-inaa polillapa ārik'aa perā, mogosiak'aa perā māik'aapa nechiapataarā mama t'ūdak'aa perā. ²¹ Na p'ek'au eujādepema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee ma ne-inaa ome. Jōdee it'aripema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee māgí ne-inaa ome.

Jesupa tachi taude jarateeda

(Lc 11.34-36)

²² —Tachi tau lamparak'a ĩdaa pik'a bi tachi k'ap'ia-it'ee. Pichi tau pia bak'āri, k'ap'ia jōmaweda ĩdaa pik'a bide bait'ee. ²³ Mamīda pichi tau k'achia bi pirā, k'ap'ia jōmaweda p'āriu pik'a bide bait'ee. Māgá pi k'ap'iade ĩdaa pik'a bi wāara p'āriu pik'a bi pirā, audupīara p'āriu pik'a bide bait'ee.

K'aita tachi chipari

(Lc 16.13)

²⁴ —Eperā chipariirā omé jua ek'ari mimia baik'araa bi. Māga bi pirā, chipari aba k'īra unuamaa iru bai māik'aapa chi apema k'inia iru bai, maa-e pirā abaapa jara bik'a ooi māik'aapa chi apemapa jara bik'a ooamaa bai. Māga pik'a apidaapa ooda-e pai Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, p'arat'a, net'aa pia p'e bi misa.

Tachi Ak'ōrepa ichi warrarā pia ak'i bapari

(Lc 12.22-31)

²⁵ —Maperā mia jara bi: K'īsia jōnanāati k'āata k'odait'ee maa-e pirā todait'ee, māgá chok'ai p'anadait'ee. Ichiaba k'īsianāati sāga p'aru atadait'ee. Tachi Ak'ōrepa parā k'ap'ia ooji māik'aapa parā chok'ai p'anapiji. Māga bita, ¿p'aru tee-e paik'ā māik'aapa chik'o, ne-inaa toparii tee-e paik'ā parāmaa? ²⁶ Ak'īti, ipanaarā it'ī wāabai p'ani. Āchia net'atau uudak'aa, ewadak'aa māik'aapa ia bīdak'aa chi net'atau iapatamāi. Mamīda parā it'aripema Ak'ōre Waibiapa ne-inaa teepari k'odamerā. ¡Iru-it'ee parā pipiara p'ani ipanaarā k'āyaara! ²⁷ Eperā audú k'īsia nībīpa hora aba pida waa chok'ai ba-e pai.

²⁸ 'Ma awara ¿k'āare-it'ee parā audú k'īsiapata p'aru-it'ee? Ak'īti, sāga nep'ono p'ūajara t'āide nībi waripata. Mimiadak'aa māik'aapa p'aru k'adak'aa māgá pi-ia p'anadait'ee. ²⁹ Mamīda mia jara bi: Rey Salomonpa p'arat'ara, net'aa pia iru bapachi mīda, iru p'aru piara jī bak'āri, eperāarāpa iru pi-iara unuda-e paji nāgí nep'ono k'āyaara. ³⁰ Idi na p'ūajara wari wā. Mamīda nu uratidaik'āri, t'ipītaude paa jōdariit'ee. Tachi Ak'ōrepa māgá pia ak'i bi pirā nep'ono p'ūajara t'āide nībi, audupīara parā ak'i bapariit'ee, at'āri irude mak'īara ijāada-e p'ani mīda. ³¹ Tachi Ak'ōrepa māgá ichia ooda pia ak'i bapari perā, k'īsia jōnanāati: “¿K'āata k'odait'ee?” maa-e pirā “¿K'āata todait'ee?” maa-e pirā “¿K'āata jīdait'ee?” ³² Māgá k'īsiapata ijāadak'aa beerāpa. Mamīda parāpata it'aripema Ak'ōre Waibia

iru p'ani. Irua k'awa bi ne-inaa parāpa falta p'ani. ³³ Maperāpi naapiara jirīti iru jua ek'ari p'anapataadait'ee māik'aapa oopatāati irua jara bik'a. Māga ooruta pirā, ma ne-inaa jōma iru p'anadait'ee. ³⁴ Audú k'īsianáati nupema ne-inaade, nu ne-inaa paraait'ee perā aide k'īsiadamerā. Ewari chaa ne-inaa audupai paraa aide k'īsiadamerā.

7

Jesupa jarateeda awaraarāpa oopata ak'inaadamerā pedee k'achia jaradait'ee

(Lc 6.37-38, 41-42)

¹ —Awaraarāpa ne-inaa oopata ak'ināati jaradait'ee ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Māga ooruta pirā, ma jaradap'edaa k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parā māgá ak'iit'ee. ² Parāpa awaraarāpa oo p'ani ak'ipatak'a, māgá Tachi Ak'ōrepa ak'ipariit'ee parāpa oo p'ani. Ne-inaa k'achia aupai jiriruta pirā pedee k'achia jaradait'ee āra āpīte, Tachi Ak'ōrepa auk'a jiriit'ee parāpa ne-inaa k'achia oopata aupai jarait'ee iru k'īrapite p'anadak'āri. ³ ¿K'āare-it'ee ak'i bima nejarra pichi auk'aa tau jāde bi, mamīda unu-e bi pak'uru pichi tau jāde bi? ⁴ Pichi tau jāde pak'uru iru bi pirā, ¿sāga pichi auk'aamaa jaraima: “Mimaa ēepji jā nejarra pichi tau jāde bi?” ⁵ ¿Seewata pia chīara k'aripa k'inia bi, irua oo bi ak'ik'āri! Pichi tau jāde bi pak'uruta naapiara ēt'at'āaji. Māpaipi unui nejarra pichi auk'aa tau jāde bi, māgá wāara iru k'aripait'ee.

⁶ 'Net'aa awara bidap'edaa Tachi Ak'ōre-it'ee teeruta pirā usa k'achia beemaa, orradaidap'eda k'aak'oodai. Ma awara ne-inaa ipia perlak'a atabēiruta pirā sinaarā p'anīmāi, yoorode jaut'aadai.

Jesupa jarateeda Tachi Ak'ōremaa iididamerā

(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷ —Iidipatāati Tachi Ak'ōremaa. Irua teeit'eepi. Jiripatāati. Irua k'awapiit'eepi. Eperāpa t'īparik'a puerta t'aide, Ak'ōremaa t'īpatāati. Irua parā k'aripait'eepi. ⁸ Chi iidi bīmaa Tachi Ak'ōrepa teepari; chi jiri bīmaa Tachi Ak'ōrepa k'awapipari māik'aapa chi t'ī bīmaa ewapari.

⁹ ¿Parādepemapa māu teeik'ā ichi warramaa, irua pan iidik'āri? ¹⁰ Maa-e pirā, ¿taama teeik'ā irumaa, chik'o iidik'āri? ¹¹ ¡Māga-epi! Parā ne-inaa k'achia oopataarā mīda, pāchi warrarāmaa net'aa pia tee k'awa p'ani. Parāpa māga ooruta pirā, jaudupia pāchi it'aripema Ak'ōre Waibiapa ne-inaa pia teeit'ee chi iidirutaarāmaa!

¹² 'Maperā, óoti apemaarāmaa parāpa k'inia p'anik'a āchia parāmaa oodamerā, māgata jara bairā Moisepa p'ādade māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade.

Tachi Ak'ōre truadee wāit'ee puerta p'īrup'ee pik'a bi

(Lc 13.24)

¹³ —Tachi Ak'ōre truadee wāit'ee puerta p'īrup'ee bide t'īupaták'ata bi. Mapa t'īuti puerta p'īrup'ee bide, chi atua beerā puerta jet'ee bapari perā. Ichiaba āchi o k'achia ewaraa k'obi, chok'ara aide wāpata perā. ¹⁴ Wāit'ee eperāarā ichita p'anapatamāi Tachi Ak'ōre ome puerta p'īrup'ee bide t'īupaták'ata bi māik'aapa Ak'ōre o p'īrup'ee bapari, māgide chok'ara-ee wāpata perā.

Pak'uru k'awaadai chi nejōdeepa

(Lc 6.43-44)

15 —K'irak'aupai ijāadai jōmaweda Tachi Ak'ōre pedee jarapatada apataarāde, māirā ūk'uru seewa-idaa bee perā. Seewata eperā pia beerāk'a parāmaa chepata. Mamīda āchi t'āride k'isia k'achia iru p'anapata. 16 Parāpa māirā k'awaadai āchia oopata pia ak'idak'āri. Pak'uru ĩri-idaa bide uva chauk'aa; ichiaba māgeede higojō chauk'aa. 17 Ma awara nejō bīri pia bīpa nejō pia chaupari. Mamīda nejō bīri k'achia bīpa nejō k'achia chaupari. 18 Nejō k'achia chauk'aa pak'uru pia bide. Ichiaba nejō pia chauk'aa pak'uru k'achia bide. 19 Maperā pak'uru nejō pia chauk'aa bee t'u peepata t'ipitaude bat'at'aadait'ee. 20 Māgá ma Ak'ōre pedee jarapatada apataarāpa ne-inaa oopata k'aurepa parāpa k'awaadai wāara Ak'ōrepa pēida wa māga-e.

Jesupa jarateeda jōmaarāta Tachi Ak'ōre truadee wāda-e pait'ee
(Lc 13.25-27)

21 —Eperā rā ūk'uruurāpa mīmaa: “Tachi Waibia, Tachi Waibia” a p'ani mīda, jōmaweda wāda-e pait'ee Tachi Ak'ōre truadee. Jīp'a chi oopataarāpa mī Ak'ōre it'ari bīpa oopi bik'a; māgīrāta it'aa wādait'ee. 22 Ak'ōre ewari waibia ewate chok'araarāpa mīmaa jaradait'ee: “Tachi Waibia, Tachi Waibia, tai pī ome p'anapīji. Taipa pī t'ide jarateejida māik'aapa pī t'ide netuaraarā uchiapik'oojida. Ma awara pī t'ide oojida ne-inaa eperā rāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.” 23 Mamīda mīa p'anaut'ee: “Mīa parā k'awa-e bi! ĩĀyaa wāti mī ik'aawaapa, ne-inaa k'achia oopataarā!”

Jesupa te oopataarāde jarateeda
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

24 —Eperā k'isia k'awaa bīpa mī ūraa ūripari māik'aapa oopari mīa jara bik'a. Māgí eperā ichi te oo bīk'ata bī māu ĩri. 25 K'oi cheji; to chedachi māik'aapa nāu golpe p'uaji ichi temāi. Mamīda t'ee-e paji māu ĩri oo bada perā. 26 Jōdee chi mī ūraa ūrip'eda, oo-e bīpa mīa jara bik'a k'isia k'awa-ee bi. Eperā ichi te ipude oodak'a bi. 27 K'oi cheji; to chedachi; nāu golpe p'uaji māik'aapa ichi te tudú t'eedachi. Māgá ichi te jōdachi.

28 Jesús pedee aupak'āri, eperā rā jōmaweda ak'itrua para beeji irua jarateeda k'aurepa. 29 Māga p'anajida irua jīp'a jarateeda perā Tachi Ak'ōrepa jarateepidak'a. Ak'ōre Ūraa pipiara jarateeeji Moisepa p'āda jarateepataarā k'āyara.

8

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

1 Jesús eedeepa edaa chek'āri, eperā rā chok'ara iru t'ēe chejida. 2 Māgá che wāde iru k'ait'a cheji eperā leprapa k'ayaa bi. Māgí iru k'īrapite bedabai nība cheji māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, pia k'inia bī pirā, mī k'ayaa wēpapipāde aji, Ak'ōre k'īrapite mī pia beemerā.

3 Jesupa juapa t'ōbaip'eda, māgaji:

—ĩK'inia bīda! aji. Jīpa beepāde aji.

Aramata jīpa beeji. 4 Māpai Jesupa māgaji:

—ĩŪrīji! Jaranāaji apidaamaa. Jīp'a p'aaremaa ak'ipināji māik'aapa Moisepa p'ādade jara bik'a ipana omé atēji teet'ee Tachi Ak'ōremaa. Māgá jōmaarāpa pī jīpa beeda k'awadayada aji.

Jesupa Romadepema soldaorã poro mimiapari jipada
(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ T'ëepai Jesús Capernaum p'uurude panak'ãri, Romadepema soldaorã poro waibiapa irumaa chupiria iidi cheji:

⁶ —Jesús, mi mimiapari k'ayaa bida aji. P'oyaa mimik'a-e bi mãik'aapa chupiria nĩbida aji, p'uapa.

⁷ Jesupa p'anauji:

—Wãit'eeda aji, jipade.

⁸ Mamĩda ma soldaorã poro waibiapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, mi pi k'ãyaara ek'ariara bi. Pi mi temaa wã-e pijida, namãik'aapa pedeeru pirã, mi mimiapari jipa beeit'ee. ⁹ Mi jida waibiarã jua ek'ari bi. Ma awara mã soldaorã iru bi michi jua ek'ari. Mia abaamaa wãpáde ak'ãri, wãpari; awaraamaa chepáde ak'ãri, chepari. Ichiaba mi mimiaparimaa ne-inaa oopáde ak'ãri, oonaparida aji.

¹⁰ Jesupa mǎga ũrik'ãri, p'era pik'a beeji ma soldaorã poropa jara bada k'aurepa. Mapa ichi ome nipapataarãmaa mǎgaji:

—Mia wãarata jararu. Israel pidaarã t'ãide na eperãk'a apida waide unu-e bi, iru wãara ijãapari perã. ¹¹ Eperãarã chok'ara chedait'ee ak'õrejĩru uchiapari eereepa mãik'aapa ak'õrejĩru baaipari eereepa. Mãirãta Tachi Ak'õre truade su-ak'i p'ana chedait'ee nek'ode Abraham ome, Isaac ome mãik'aapa Jacob ome. ¹² Mamĩda chi it'ari p'anadaipia biirã Ak'õrepa jërek'ooit'eeda aji, taawaa p'ãriudee, atua beerã ome jëedamerã mãik'aapa k'ida kierrierree para bamerã p'uapa.

¹³ Mǎga jarap'eda, Jesupa ma soldaorã poromaa mǎgaji:

—Wãpáde aji, pichi temaa pia ijãadak'a uchiada perã.

Aramata chi k'ayaa bada jipadachi.

Jesupa Pedro p'ãk'õre jipada
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Mǎpai Jesús wãji Pedro temaa. Mama ununaji Pedro p'ãk'õre k'ayaa bi k'iamiapa. P'arude baji k'ayaa bada perã. ¹⁵ Jesupa iru jua t'õbaik'ãri, ma k'iamia tuudachi. Mǎpai ma wëra p'irabaidaip'eda, nek'opiji Jesumaa.

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jipada
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ K'eudaik'ãri, netuara k'ap'iade merãtia beerã chok'ara aneejida Jesumaa. Pedee jarada abaapa netuaraarã jõmaweda uchiapik'ooji. Ichiaba k'ayaa beerã jõmaweda jipak'ooji. ¹⁷ Mǎga ooji p'asamerã Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa chonaarãweda jaradak'a:

'Irua k'ayaa tachimaa baridap'edaa awara ãyaa ataji mãik'aapa tachi k'ayaa beerã jipaji.' (Is 53.4)

Jesús ome nipa k'inia p'anadap'edaarã
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Awaraa ewaride Jesupa unuk'ãri eperãarã chok'ara ichi wap'ira iru p'ani, chi k'õp'ãyoorãmaa jaraji sãadait'ee lago k'ĩraik'a eeree. ¹⁹ Mamĩda wãdai naaweda, Moisepa p'ãda jarateepari k'ait'a cheji mãik'aapa mǎgaji:

—Tachi Jarateepari, pi ome wã k'inia bida aji, chi wãrumaa.

²⁰ Jesupa p'anauji:

—Usap'ã yooro te uria iru bee m̄aik'aapa ipanaarã te iru bee. Mam̄ida mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema arajãgaa ni, k'ãipari w̄ee. Made k'ĩsĩaji jarai naaweda w̄ara mi ome nipa k'inia bi wa m̄aga-e.

²¹ Awareda Jesús ome nipadapa m̄agaji:

—Tachi Waibia, mi jida pi ome nipaparii k'inia bi. Mam̄ida ai naaweda, mi ak'õre iapipáde aji, iru piuk'ãri.

²² Jesupa p'anauji:

—Chepáde aji, mi ome m̄aik'aapa ichiak'au b̄ipáde aji, atuadait'eerãpa ãchi piudap'edaarã iadamerã.

Jesupa nãu p'usa ome t'umãtipida

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Ma t'ẽepai Jesús w̄aji barcode chi k'õp'ãyoorã ome. ²⁴ M̄aga nide p'usara t'o n̄ibeeji. P'usapa barco pirubaai wã nipaji. M̄amisa Jesús k'ãi baji. ²⁵ Mapa chi k'õp'ãyoorãpa írĩmat'aajida m̄aik'aapa m̄agajida:

—Tachi Waibia, ¡tai k'aripáji! ¡Tachi pirubaai wãdapi!

²⁶ Jesupa p'anauji:

—¿Sãap'eda p'era jõnima? aji. ¡Parã pia ijãada-e p'anida! aji.

M̄aga jarap'eda, p'irabaidachi m̄aik'aapa pedeeji nãumaa m̄aik'aapa p'usamaa. Aweda jõma ip'ii üu beeji. ²⁷ M̄aga unudak'ãri, chi k'õp'ãyoorã ak'itrua para beeji m̄aik'aapa ãchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima ajida, nãgĩ? Nãu, p'usa paara iru pedee ùripatada ajida.

Eperãrã k'ap'iade netuara merãtia bada

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Jesús chi k'õp'ãyoorã ome panadak'ãri lago k'ĩraik'a eere Gadara eujãde, jãira m̄au te uriade badadeepa uchijida eperãrã omé netuara ãchi k'ap'iade merãtia bee. Ma eperãrã Jesús k'ait'a chejida. ãchi audú t'ãri k'achia-idaa p'anadap'edaa perã, eperãrã ma ode p'oyaa w̄yaadak'aa paji. ²⁹ Jesumaa bia chejida:

—¡Jesús, Ak'õre Waibia Warra, tai ome t'ĩunãaji! ¿At'ãri-e weda tai miapide cheji-ek'ã? ajida.

³⁰ Ma k'ait'a sinaarã chok'ara nek'omaa p'anajida. ³¹ Mapa netuaraarãpa Jesumaa chup̄iria iidijida ma sinaarã k'ap'iade t'ĩupimerã.

³² Aramãgã Jesupa jaraji m̄amaa wãdamerã. M̄apai ma netuaraarã ma eperãrã k'ap'iadeepa uchiak'oodachida m̄aik'aapa sinaarã k'ap'iade t'ĩudachida. Aramata sinaarã jõmaweda p'irak'oodachida ee k'õot'ari jira b̄idee. Mata lagode baainajida m̄aik'aapa iyapa jĩak'oodachida.

³³ Ma sinaarã jĩa p'anadap'edaarãpa m̄aga unudak'ãri, p'irak'oodachida p'uurudee. Nep̄irinajida ãchia unudap'edaa ma netuara merãtia p'anadap'edaarã ome. ³⁴ M̄apai p'uuru pidaarã jõmaweda chejida m̄aik'aapa Jesumaa chup̄iria iidijida ãchi eujãdeepa wãmerã.

9

Jesupa chiwa bada jipada

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Ma t'ẽepai, Jesús barcode bataup'eda, w̄aji lago k'ĩraik'a eeree. M̄agã ichi p'uurudee pacheji. ² Mama bide eperãrãpa jira aneejida eperã chiwa b̄i p'arude. Jesupa k'awaak'ãri ãchia w̄ara ichide ijãa p'anĩ, ma chiwa b̄imaa m̄agaji:

—Warra, t'āri o-īa bāji pia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpada perā.

³ Ūk'uru arii p'anadap'edaa Moisepa p'āda jarateepataarāpa māga ūridak'āri, k'īsiajida: “Jāgipa ik'achia pedeemaa bi Tachi Ak'ōre āpite. Tachi Ak'ōrepapai p'ek'au k'achia wēpapiyada” ajida. ⁴ Mamīda Jesupa k'awaji āchia k'īsia p'ani. Mapa iidiji:

—¿Sāap'eda parāpa k'īsia k'achia k'īsia p'anima? aji. ⁵ Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpajipi” maa-e pirā jarai: “P'irabāiji māik'aapa wāji”. Mamīda irua maarepida oo-e pai, Tachi Ak'ōrepa oopi-e pirā. ⁶ Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujāde mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōre Waibiapa wēpapihari eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata.

Māpai māgaji ma eperā chiwa bīmaa:

—jP'irabāiji! Pichi p'aru atāji māik'aapa wāji pichi temaa.

⁷ Aramāgā ma chiwa bada p'irabaidachi māik'aapa wāji ichi temaa.

⁸ Māga unudak'āri, eperāarā p'era pik'a para beeji māik'aapa Tachi Ak'ōremaa o-īa it'aa t'ījida, irua ma eperāmaa māga ooda perā.

Jesupa Mateo jirit'erada ichi ome nipapariūmerā

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Mamāik'aapa Jesús wāji. Ma wārude eperā t'ījarapatap'edaa Mateo unuji. Su-ak'i baji Cesar-it'ee impuesto p'aapatamāi. Jesupa māgaji irumaa:

—Mī ome nipaparīji.

Aramāgā bainī beep'eda, Jesús ome wāji.

¹⁰ T'ēpai Jesús chi k'ōp'āyoorā ome teeda nek'omaa bak'āri, impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee pachejida awaraa eperāarā k'achia-īdaa beerā apatap'edaarā ome. Māirā ai mesade su-ak'i p'aneejida Jesús ome. ¹¹ Fariseorāpa māga unudak'āri, Jesús k'ōp'āyoorāmaa iidijida:

—¿Sāap'eda parā jarateepari nek'omaa bima ajida, impuesto p'epataarā ome māik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarā ome?

¹² Māirāpa iididap'edaa ūrik'āri, Jesupa māgaji:

—Médico pēidak'aa k'ap'ia pia beerāmaa. Jīp'a pēipata k'ayaa beerāmaa.

¹³ Parā wādak'āri, k'īsiadapāde aji, nāgī Ak'ōre Ūraa jara k'inia bi:

‘Mia k'iniara bi awaraarā chupiria k'awaadamerā, ne-animalaarā peedap'eda, paadai k'āyaara mi-it'ee.’ *(Os 6.6)*

Māpai Jesupa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa mi pēi-e paji t'āri pia beerā jiride. Ma k'āyaara p'ek'au k'achia oopataarā jirideta pēiji.

Sāapai nek'oda-ee p'anadaipia bi

(Mr 2.18-20; Lc 5.33-35)

¹⁴ Māpai Juan Bautista k'ōp'āyoorā Jesumaa chejida māik'aapa iidijida:

—Edaare tai, fariseorā ome nek'oda-ee p'aneepata jīp'a Tachi Ak'ōre net'aade k'īsiadait'ee. ¿Sāap'eda pi k'ōp'āyoorāpa māga oodak'aama? ajida.

¹⁵ Jesupa p'anauji:

—Miak'āipata fiestade t'ī pēidap'edaarā k'īra pia-ee p'anadak'aa chi miak'āiit'ee bi āchi ome bi misa. Mamīda ewari cherude iru ata chedak'āripi, t'āri p'uapa nek'oda-ee p'aneedait'eeda aji.

Ūraa chiwidi māik'aapa chonaarāweda p'ādap'edaa

(Mr 2.21-22; Lc 5.36-39)

16 —Eperā apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'hiik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Māga ooru pirā, chi p'aru chiwidi āridariit'ee māik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. 17 Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede, ma vino baak'ak'āri, ma ne-e sore jīadarii perā māik'aapa chi vino atuadarii perā. Maperā vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidide, ma ne-e chi vino ome atuapiamaapa.

*Jairo k'au māik'aapa wērapa Jesús p'aru ide t'ōbaida
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

18 Jesús at'āri pedeemaa bide, judiorā poro waibia t'ījarapatap'edaa Jairo Jesús k'īrapite bedabai nība cheji māik'aapa māgaji:

—Et'ewapai mi k'au jai-idaajida aji. Mamīda mia k'awa bi pi cheru pirā mi ome māik'aapa pi jua biru pirā iru īri, waya chok'ai beeyada aji.

19 Māpai Jesús wāji chi k'ōp'āyoorā ome ma eperā temaa. 20 Ma wādade wēra doce años bi k'ayaa bi waamiapa Jesús āpīteik'aapa k'ait'a wāp'eda, iru īripema p'aru i t'ōbait'aaji. 21 Māga ooji k'īsia bada perā iru p'aru i t'ōbairupapai jipa beei. 22 Mamīda māgā t'ōbaik'āri, Jesupa āpītee ak'iji māik'aapa māgaji ma wēramaa:

—Wēra, t'āri o-īa béjei. Pia mide ijāa bairā, jipa beejida aji.

Aramata ma wēra jipa beejl.

23 Maap'eda Jesús ma judiorā poro waibia temaa panak'āri, unuji siru chaapataarā māik'aapa eperāarā jēepi ororoo nībi. 24 Māpai Jesupa māgaji:

—Taawaa uchiatl. Na wēra k'au jai-idaa-e bi. Jīp'a k'āita bida aji.

Māga ūidak'āri, arii p'anadap'edaarā ēik'oodachida, Jesús k'īra k'awa-ee bi jīak'aapa. 25 Mamīda Jesupa eperāarā uchiapik'ooji māik'aapa jai-idaada badamāi t'īup'eda, iru jua jita atanaji. Māpai ma wēra k'au p'irabaidachi. 26 Maap'eda ma eujādepemaarā jōmaarāpa k'awaa wājida Jesupa māga ooda.

Jesupa tau p'āriu beerā omé jipada

27 Mamāik'aapa uchla wādade, Jesús t'ēe tau p'āriu bee omé bia che wāpachida:

—jRey David Warra, tai chupīria k'awaapáde! ajida.

28 Jesús teeda t'īunak'āri, ma tau p'āriu beerā auk'a t'īujida. Māpai Jesupa iidjji:

—¿Parāpa ijāa p'anik'ā aji, mia jipai?

P'anaujida:

—Tachl Waibia, ijāa p'anida ajida.

29 Māpai Jesupa taumāi t'ōbaip'eda, māgaji:

—Parāpa ijāa p'anik'a, māgā p'anedapáde aji.

30 Aweda tau eratik'oodachida. Māpai Jesupa jīp'a māgaji:

—Mia ooda chīaramaa nepirīnaadapáde aji.

31 Māga jaraji mīda, mamāik'aapa uchiarutata Jesupa ooda nepirī wāpachida ma eujādepemaarāmaa.

Jesupa pedee atua bada jipada

32 Ma tau p'āriu p'anadap'edaarā uchiarutade, eperāarāpa aneejida eperā pedee atua bi Jesumaa. Māga bajl netuara ichi k'ap'īade merātia bada perā. 33 Jesupa ma netuara uchiapit'aak'āri, ma eperā pedee beejl. Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarāpa ak'itrua parā beejl māik'aapa māgajida:

—jIsraelde waide nāga unudak'aada! ajida.

³⁴ Mamīda fariseorāpa māgajida:

—Netuara Poro Waibia juapata jāgá netuaraarā uchiapiparida ajida.

Jesupa eperāarā chupiria k'awaada

³⁵ Jesús nīpapachi p'uuru beede māik'aapa ai ik'aawa p'uuru k'aipēe beede. Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te chaa pedee pia jarateepachi k'awaadamerā taarā-e Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Ma awara k'ayaa k'īra t'ādoō jīpapachi. ³⁶ Eperāarā chok'ara see nībi unuk'āri, chupiria k'awaaji, āra chupiria, k'īra pia-ee para bada perā, oveja chak'eerā ak'ipari wēe chitōonik'a. ³⁷ Māpai chi k'ōp'āyoorāmaa māgaji:

—Eperāarā chok'ara mīde waide ijāada-e p'ani. Ne-uu audú chau bīk'apī p'ani. Mamīda mīmiapataarā chok'ara-ee p'ani. ³⁸ Mapa it'aa iididapāde aji, ma ne-uu chiparīmaa, irua awaraa mīmiapataarā pēimerā chi chau bī p'ede.

10

Jesupa k'ōp'āyoorā jirit'erada mīmiadamerā ichi ome
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesupa chi k'ōp'āyoorā doce t'ī p'ēji māik'aapa āchi ichi jua ek'ari bīji netuaraarā uchiapīdamerā māik'aapa k'ayaa k'īra t'ādoō jīpadamerā.

² Nāgī imik'īraarā doce jirit'eraji pēiit'ee ichi ūraa jarateede. Naapiara jirit'eraji Simón, ichiaba t'ījarapatap'edaa Pedro, chi ipema Andrés ome. Ma t'ēepai jirit'eraji Santiago chi ipema Juan ome. Māirā Zebedeo wararā paji. ³ Ichiaba jirit'eraji Felipe; Bartolomé; Tomás; mi, Mateo, chi impuesto p'epari bada Roma pidaarā-it'ee; Alfeo warra, Santiago; Tadeo; ⁴ Simón Celote apatap'edaa māik'aapa Judas Iscariote, ma t'ēepai Jesús traicionaada.

Jesupa chi k'ōp'āyoorā pēida Ak'ōre Ūraa jarateenadamerā
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jesupa ma k'ōp'āyoorā doce pēiji eperāarā paraamaa. Pēi naaweda jaraji:

—Wānāati judio-eerā p'anapatamaa. Ichiaba wānāati Samaria eujādepema p'uurudee. ⁶ Ma k'āyāara wāti Israel eujādepema ovejarā atua pik'a beerāmaa. ⁷ Jaratéeti taarā-e Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari biit'ee ichideerā p'aneedamerā. ⁸ K'ayaa beerā jipāti; piudap'edaarā chok'ai p'irabaipiti; leprapa k'ayaa beerā jipāti māik'aapa netuara k'ap'iade merātia bee jipāti. Mīa parā michi jua ek'ari bīk'āri māga oodamerā, p'arat'a maarepida iidi-e paji. Mapa p'arat'a iidināati ma pari.

⁹ Ateenāati nēe, p'arat'a, cobre, pāchi k'irride jīpata. ¹⁰ Ichiaba ateenāati muchila, awaraa chancla māik'aapa p'aru jīdait'ee, pak'uru jida t'idik'adait'ee, parā mīmia pari ma ne-inaa teedaipia p'anadairā.

¹¹ P'uurude maa-e pirā te chok'ara-ee beemāi panadak'āri, eperā t'āri piata jirīti arii p'aneedait'ee mamāik'aapa wāruta misa. ¹² Teeda t'īudak'āri, arii p'anīrāmaa pedee pia jarāti. ¹³ Ai tede p'anīrāpa parā auteebairuta pirā, ma pedee pia jaradak'a āramaa uchiat'ee. Mamīda auteebaida-e pirā, ma pedee pia jaradak'a āramaa uchia-e pait'ee. ¹⁴ Parā auteebaida-e pirā māik'aapa parāpa jarateepata ūridamaa p'ani pirā, uchiatī ma

tedeepea maa-e pirā ma p'uurudeepa māik'aapa biiridepema yooro p'ora nēep'ėti ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōrepa āra k'aripa-e pait'ee. ¹⁵ Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua ma p'uurudepemaarā audupīara k'achia ooit'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarā, Gomorra p'uurudepemaarā k'achia ooda k'āyaara.

Jesupa jarada ichi k'aurepa ijāapataarā miadait'ee
(Lc 12.11-12; 21.12-17)

¹⁶ —jŪrítí! Mia parā pēiru eperāarāmaa jarateede. Pēiru ovejaarā pēik'ajik'a ne-animalaarā k'achia beerā t'āide. Mapa k'īra k'awaa nipapatáati, taama k'īra k'awaa nipaparik'a. Ichiaba k'āiwee nipapatáati paloma nipaparik'a. ¹⁷ Tauk'a nipapatáati eperāarāpa parā ateedait'ee perā āchi charraarāmaa miapidamerā, maa-e pirā parā p'ua oodait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. ¹⁸ Ma awara mide ijāapata k'aurepa ateedait'ee āchi poro waibiarāmaa māik'aapa āchi reyrāmaa. Māgá parāpa mi ūraa jaradai māirā k'īrapite māik'aapa awaraa ijāadak'aa beerā k'īrapite. ¹⁹ Mamīda māirā k'īrapite p'anadak'āri, k'īsianáati sāga pedeedait'ee, maa-e pirā k'āata jaradait'ee, pedeedait'ee pak'āri, Tachi Ak'ōrépata pedeepiit'ee perā. ²⁰ Parā pedeeda-e pait'ee pāchi k'īradoopa. Tachi Ak'ōre Jaurepata pedeeit'ee parā k'ap'ia.

²¹ Maapai eperāarāpa āchi ipemaarā paara teedait'ee miapidamerā piurutamaa. Ma awara chi ak'ōreerāpa āchi warrarā paara māgá peepidait'ee; maa-e pirā warrarāpa āchi ak'ōreerā peepidait'ee. ²² Jōmaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijāapata k'aurepa. Mamīda t'āridepai chooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā k'aripait'ee at-uanaadamerā na p'ek'au eujā jōrumaa. ²³ P'uuru abaade parā jiri p'aneedak'āri, mirúti awaraa p'uurude. Mia wāarata jararu. Parā Israel p'uuru jōmaade jaratee nipadai naaweda, mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, cheit'ee.

²⁴ K'irāpāti eperā apida ichi jarateepari k'āyaara waibiara bi-e. Ichiaba mimiapari apida chipari k'āyaara waibiara bi-e. ²⁵ Chi ne-inaa k'awaa k'inia bi o-īa baipia bi chi jarateepari jīak'a pait'ee. Ichiaba mimiapari o-īa baipia bi chipari jīak'a pait'ee. Chi te chipari t'ijjarapata pirā Beelzebú, Netuara Poro Waibia, audupīara irudeerāmaa māgí t'í bidait'ee.

Jesupa jarateeda k'aita waaweedaipia bi
(Lc 12.2-7)

²⁶ —Māga jara p'ani mīda, eperāarā waaweenáati. Írá Tachi Ak'ōre net'aa mera pik'a bi mīda, t'ēepai parāpa jōmaarāmaa jaradait'ee. ²⁷ Mia ūraa jarada p'āriu pik'a baji. Mamīda jōmaarāmaa māga jīp'a jaradaipia bi. Ma awara mia ūraa mera pik'a jarada, golpe jaradaipia bi terraza írīpa biaruk'a. ²⁸ Waaweenáati parā jiri p'anūrā peedait'ee, ārapa parā p'oyaa atuapida-e perā tok'arradee. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōre waawéeti. Iruata tachi piupii māik'aapa atuapii.

²⁹ ¿Netopata-ek'ā ipana chak'e omé p'arat'a tau abaa pari? Eperāarāpa māga oopata, ipana chak'e mak'iaara vale-e bi jīak'aapa. Mamīda ipana chak'e apida eujāde baaidak'aa, parā Ak'ōre Waibiapa māga jara-emāi. ³⁰⁻³¹ Parā puda paara irua juasia iru bi. Mapa waaweenáati, Tachi Ak'ōrepa parā k'iniara iru bapari perā ipanaarā k'āyaara.

Jesucristode ijāapatada apataarā awaraarā k'īrapite

(Lc 12.8-9)

³²—Eperāpa tau taawa jararu pirā ichi Jesucristode ijāapari, mia pida jarai: “Māgí méré” mi Ak'ōre k'īrapite it'ari. ³³ Mamīda eperāpa meraru pirā mide ijāapari, māgara mia pida merait'ee. “Māgí mēre-eda” ait'ee mi Ak'ōre k'īrapite it'ari.

Jesús k'aurepa ēreerā t'āri auk'a p'anada-e

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴—K'īsanāati mi cheji na p'ek'au eujādee eperāarā k'āiwee p'anapide. Jip'a cheji chōopide. ³⁵ Mi cheji 'warra t'āri auk'a banaamerā chi ak'ōre ome, wēra k'au t'āri auk'a banaamerā chi nawe ome māik'aapa āgu t'āri auk'a banaamerā chi p'āk'ōre ome. ³⁶ Ma k'aurepa eperāarā t'āri auk'a para ba-e pait'ee āchi ēreerā ome.' *(Mi 7.6)*

³⁷'Eperāpa ichi ak'ōre wa chi nawe k'iniara iru bi pirā mi k'inia iru bai k'āyaara, méré pa-e pai. Ichiaba eperāpa chi warra wa chi k'au k'iniara iru bi pirā mi k'inia iru bai k'āyaara, māgí méré pa-e pai. ³⁸ Ma awara mide ijāapari k'aurepa eperā piuamaa bi pirā kurusode piu wāk'a, māgí méré pa-e pait'ee. ³⁹ Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí piuk'āri, atuit'ee. Mamīda eperā piuru pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí eperā piuk'āri it'aa wāit'ee.

Jesupa jarada ijāapataarāpa ne-inaa pia atadait'ee

(Mr 9.41)

⁴⁰—Eperāpa parā auteebaik'āri, mi jida auteebai bi māik'aapa mi Ak'ōre, mi pēida, auk'a auteebai bi. ⁴¹ Ma awara eperāpa auteebaik'āri Tachi Ak'ōre pedee jarapari, Tachi Ak'ōrepa pēida perā, ne-inaa pia atait'ee Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa atapatak'a. Ichiaba auteebaik'āri eperā t'āri pia, māgí t'āri pia bairā, ne-inaa pia atait'ee eperā t'āri pia beerāpa atapatak'a. ⁴² Ma awara eperāpa teek'āri pania vaso aba mi ome nipaparimaa māgí méré perā, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia ichiaba teit'ee ma pania teedamaa.

11

Juan Bautistapa eperāarā pēida

(Lc 7.18-23)

¹ Jesupa chi k'ōp'āyoorā doce ūraap'eda, mamāik'aapa wāji Ak'ōrepa jara pēida jarateede ma eujādepema p'uuru bee chaa.

² Juan carcelde bi misa, ūriji Cristopa oomaa bi. Aramata ichi ome nipapatap'edaarā ūk'uru pēiji Jesumaa. Iidinajida:

³ —¿Pik'ā ajida, tai k'aripapari chonaarāpa cheit'ee bida adap'edaa? Maa-e pirā, ¿taipa awaraa nidaipia bik'ā? ajida.

⁴ Jesupa p'anauji:

—Wāti Juanmaa māik'aapa nepirīti parāpa nama unu p'ani māik'aapa ūri p'ani. ⁵ Jarāti tau p'āriu beeda írá unu p'ani; bīri nik'anik'aa beeda t'ia nūtee; leprapa k'ayaa beeda jipa p'ani; k'īri k'ī beeda írá ūri p'ani; piudap'edaarā waya chok'ai p'ani māik'aapa chupiria chedeerāmaa Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida jarateema bi. ⁶ ¡T'āri o-īa bida aji, chi mide ijāa bi, k'awa-e bi mīda mia ne-inaa jōma oo bi!

Jesupa Juande pedee pia jarada

(Lc 7.24-35)

⁷ Juanpa eperāarā pēida wādap'edaa t'ēpai, eperāarāmaa Jesupa pedee pia jaramaa beejī Juande:

—¿K'āata parāpa ak'inajidama aji, eujā pania wēe bimaa wādak'āri? ¿K'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā pariatua k'īsia bi, p'ūajara nāupa pariatua nēunēuwaa p'uaparik'a? ⁸ Maa-e pirā, ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā p'aru pi-ia jī bi? Parāpa pia k'awa p'ani eperā p'aru pi-ia jī beerā rey tede p'anapata. ⁹ Māga-e pirā ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee Ak'ōre pedee jarapari? Wāara, iru Ak'ōre pedee jarapari k'āyaara waibiara bi. ¹⁰ Na Juandeta Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Mia eperā chok'a pēiit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.' (Mal 3.1)

¹¹ Mia wāarata jararu. Juan Bautista k'āyaara eperā apida waibiara bi-e. Mamīda chi ek'ariara bita iru k'āyaara waibiara pait'ee Tachi Ak'ōrepa ma eperā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā ome beemerā.

¹² Juan Bautista chedak'āriipa, eperāarā chōo pik'a p'ani t'īudait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, ichideerā p'aneedait'ee māik'aapa k'achia beerā auk'a chōo pik'a p'ani apida māga p'ananaadamerā. ¹³ Juan jaratee chei naaweda, Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jarapachida Tachi Ak'ōrepa māga eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Moisepa p'ādade ichiaba māga jara bi. ¹⁴ Parāpa k'awaa k'inia p'ani pirā Juanta Elías chi cheit'ee bada jara p'anadap'edaa; ichipi. ¹⁵ Pia k'īsiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

¹⁶ 'Mia jarait'ee sāga p'ani parā, mide ijāadak'aa beerā. Warrarā su-ak'i p'aneedap'eda, jemenemaa p'aník'ata p'ani p'uuru jāde. Āchi k'ōp'āyoorāmaa biapata:

¹⁷ “Taipa siru chaajida. Mamīda parā pēirada-e paji. K'ari k'īsia paraa k'arijida. Mamīda parā jēeda-e paji.”

¹⁸ Māga pik'a baji Juan ome. Iru cheji māik'aapa nek'ok'aa paji, ne-inaa tok'aa paji, eperā jīp'arāpa oopatak'a. Maperā eperāarāpa: “Netuara iru k'ap'iade merātia bida” ajida. ¹⁹ T'ēpai mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheji māik'aapa nek'oji, ne-inaa toji eperā jīp'aak'a. Maperā jara p'ani mi nek'oyaa, ne-inaa toyaa bapari. Ma awara mi k'ōp'āyo meraaparida a p'ani, k'achia-idaa beerā ome māik'aapa Cesar-it'ee impuesto p'epataarā ome. Mamīda Tachi Ak'ōrepa wāarata ak'ipimaa bida aji, mia oo bi k'aurepa parā jōmaarā pari.

Tachi Ak'ōrepa oo bi unuamaa iru p'anapataarā

(Lc 10.13-15)

²⁰ Māpai Jesús ijīati pedeemaa beejī awara-awaraa p'uurudepemaarāmaa, āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'anadap'edaa perā. Māga p'anajida unupachida mīda irua ooda ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Jesupa āchimaa māgaji:

²¹ —¡Aai, Corazín p'uurudepemaarā! ¡Aai, Betsaida p'uurudepemaarā! ¡Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēiit'eepi! Tiro p'uurude, Sidón p'uurude eperāpa ooda paara ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa mia parā p'uurude oodak'a, taarā-e weda ijāak'ajida. Ārapa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia jōnīpa chupīria iidik'ajida Tachi Ak'ōremaa. Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa t'āri p'uapa p'aru p'āimaa jīk'ajida

māik'aapa it'abarre p'ora it'aa p'ok'ajida āchi poro ĩri. ²² Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua parā k'achiaara ooit'ee ma Tiro p'uurudepemaarā k'āyaara māik'aapa Sidón p'uurudepemaarā k'āyaara. ²³ Ichiaba parā Capernaum p'uurudepemaarā, ¿k'ĭsia p'anik'ā parā p'uuruta awaraa p'uuru k'āyaara waibiara pait'ee Ak'ōre k'ĭrapite? ¡Māga-e! ¡Ma k'āyaara irua parā p'uuruta jōt'aait'ee! Sodoma p'uurude eperāpa ooda paara ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mia parā t'āide oodak'a, ma p'uuru at'āri bak'aji. ²⁴ Mamīda mia jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua parā k'achiaara ooit'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarā k'achia ooi k'āyaara.

Jesupa eperāarā ĩpipari
(Lc 10.21-22)

²⁵ Maapai Jesupa māgaji:

—Ak'ōre Waibia, pi jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Ne-inaa jōmaweda it'ari nībi, na p'ek'au eujāde nībi paara pi jua ek'ari bi. Mi t'āri o-ĭa bi pia eperāarā jĭp'arāmaa k'awapiru perā ne-inaa pia waide k'awapi-e pada k'ĭsia k'awaa beerāmaa māik'aapa poro wēsaa beerāmaa. ²⁶ Pia māga ooji māga oo k'inia bada perā.

²⁷ Mi Ak'ōrepa ne-inaa jōma bĭji mi jua ek'ari mia ak'ĭpariimerā. Tachi Ak'ōrepapai wāara mi, ichi Warra k'awa bi. Māgá ichiaba mi, chi Warrapapai wāara iru k'awa bi. Mamīda mia iru k'awapii mia k'awapi k'inia bi eperāarāmaa. ²⁸ Maperā mimaa chēti parā jōmaweda sē p'anĭrā mimia p'anĭpa māik'aapa k'ĭsia jōnĭpa. Mia parā t'āri a-tu beepiit'ee. ²⁹ K'ōp'āyo merāati mi ome. Ūrĭti mia jaratee bi māik'aapa óoti mia jara bik'a. Mi t'āri pia, chupĭria k'awaayaa bapari. Mide ijāadak'āri, k'āiwee p'anapataadait'ee. ³⁰ Mia jara bik'a oodayada aji, mia k'arĭpak'āri.

12

ĭpata ewate trigo k'imi chak'eerā p'edap'edaa
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Maapai judiorā ĭpata ewate Jesús nipaji trigo k'āide. Chi k'ōp'āyoorā jarrapisia p'anadap'edaa perā, trigo k'imi chak'eerā oro atadap'eda, chi tau jonamaa p'aneejida k'odait'ee. ² Arii p'anadap'edaa fariseorāpa māga unudak'āri, Jesumaa māgajida:

—¡Pichá ak'ĭji! Pichi k'ōp'āyoorāpa ne-inaa oomaa p'anĭda ajida, ĭpata ewate oodaik'araa bita.

³ Jesupa p'anauji:

—¿Parāpa Ak'ōre Ūraa p'ādade leeda-e p'anik'ā aji, Rey Davidpa ooda chonaarāweda jarrapisiadaidak'āri chi k'ōp'āyoorā ome? ⁴ Iru t'ĭuji Tachi Ak'ōre te ne-edee oodade māik'aapa ma tedepema pan awara bĭdap'edaa Tachi Ak'ōre-it'ee atap'eda, k'oji chi k'ōp'āyoorā ome. Māga oojida p'aareerāpapai māgĭ pan k'odaĭpia baji mĭda. ⁵ Ichiaba Moisepa p'ādade parāpa leedooda p'aareerāpa ne-inaa k'achia ooda-e paji ĭpata ewate, Tachi Ak'ōre te waibiade ĭida-ee mimiadak'āri. ⁶ Mia jara bi: Nama ne-inaa pipiara paraa Tachi Ak'ōre te waibia k'āyaara. ⁷ Wāara parāpa k'awada-e na p'ādade jara k'inia bi:

'Mia k'inia bi awaraarā chupĭria k'awaadamerā, mi-it'ee ne-animalaarā peedap'eda, paadai k'āyaara.'

(Os 6.6)

Parāpa k'awadap'edaa paara ma pedee jara k'inia bi, ne-inaa k'achia ooda-e p'anirā peepida-e pak'aji. ⁸ ĩpata ewate mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jua ek'ari bida aji.

Eperā jua chiwa bada
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Mamāik'aapa Jesús wāji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee. ¹⁰ Mama baji eperā jua chiwa bi. Jesús imiatee k'inia p'anadap'edaarāpa iidijida irumaa:

—¿Eperā k'ayaa bi pirā, ĩpata ewate jipaipia bik'ā? ajida.

¹¹ Jesupa p'anauji:

—ĩpata ewate pichi oveja toidú padarida paara, ¿taawaa uchua ata-e pak'ajik'ā? ¹² ¿Eperā pipiara bi-ek'ā oveja k'āyaara? Mapa ĩpata ewate ne-inaa pia oopia bida aji.

¹³ Māpai Jesupa ma jua chiwa bimaa māgaji:

—Pichi jua ĩrupáde aji.

Māpai jua ĩruji. Aramata jipa beeji chi apema juak'a. ¹⁴ Māpai fariseorā taawaa uchiadak'āri, pedeeteemaa p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa ooda Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a

¹⁵ Jesupa māirā k'ĭsia k'awaak'āri, mamāik'aapa wāji. Eperāarā chok'ara iru t'ēe wājida. Jesupa madepema k'ayaa beerā jōmaweda jipaji. ¹⁶ Mamīda jarapachi ichia ooda jōmaarāmaa nepirinaadamerā. ¹⁷ Māga jaraji Tachi Ak'ōre pedee jarapari, Isaiapa p'ādade jara bik'a uchiamerā:

¹⁸ 'Nama bi mi mimipari, mia jirit'erada. Mia iru k'inia iru bi; mi t'āri o-ĭapipari. Mi Jaure iru ome bapariit'ee. Mi k'ap'ia pari irua eperāarā jōmaarāpa oopata ak'it'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁹ Aupedee-e pait'ee; ichiaba bia-e pait'ee. Apidaapa iru biapi ūrida-e pait'ee calle jāde. ²⁰ Irua yiarāa iru ba-e pait'ee chupiria chitoonirā wa k'ĭra pia-ee jōnirā. Māga bait'ee Tachi Ak'ōrepa jōmaarāmaa wāarata jara pēida k'awaapirumaa. ²¹ Māga pak'āri, jōmaarāpa irude ijāadait'ee.' (Is 42.1-4)

Jesús Netuara Poro Waibia jua ek'ari bida apatap'edaa

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Jesumaa aneejida eperā tau p'āriu bi māik'aapa pedee atua bi, netuara iru k'ap'iade merātia bada perā. Jesupa iru tau pia unupiji māik'aapa pedeeipi. ²³ Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarāpa ak'itrua para beeji māik'aapa āchi pitapai iidi para beeji:

—¿Nāgí chonaarāwedapema Rey David Warra-ek'ā? ajida.

²⁴ Mamīda māga ūridak'āri, fariseorāpa māgajida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jāgá netuaraarā uchiapi-parida ajida.

²⁵ Jesupa k'awaji āchia k'ĭsia p'ani. Mapa māgaji:

—P'uuru pidaarāpa maa-e pirā ēreerāpa maa-e pirā te pidaarāpa āchi auk'arā jēreruta pirā, waa araa p'anapataada-e pai māik'aapa āchi p'uuru jōdaridai. ²⁶ Māga pik'a Netuara Poro Waibia ichi auk'arā jēreru pirā, waa araa p'anada-e pai māik'aapa āchi itu jōdaridai. ²⁷ Parāpa jara p'ani mia netuaraarā uchiapipari Beelzebú juapa. Māgara, ¿k'ai juapa uchiapipatama parā eere p'anirāpa? Āchia ak'ipipata parā pia k'ĭsiada-e

p'ani. ²⁸Mia netuaraarā uchiapipari pirā Tachi Ak'ōre Jaurepa, jara k'inia bi irā Tachi Ak'ōredeerā poro waibia nama bi.

²⁹ '¿K'aita t'uyama aji, eperā juataura bi tede iru net'aa chiade? Naapiara jī nībi-e pirā, iru net'aa jāri p'e ata-e pai.

³⁰ Eperā mi eere bi-e pirā, mi k'ira unuamaa iru bi. Ichiaba mi k'aripa-e bi pirā awaraarā Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anapataadamerā, eperāarā āyaa pēipari mi ik'aawaapa.

³¹ Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōrepa wēpapii eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata jōmaata māik'aapa iru āpīte ik'achia jarapata paara. Mamīda iru Jaure āpīte ik'achia jarapata wēpapi-e pait'ee. ³² Ichiaba wēpapii ik'achia jarapata mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema āpīte. Mamīda wēpapi-e pait'ee ik'achia jararuta pirā iru Jaure āpīte. Māgee p'ek'au k'achia oopata wēpapi-e pait'ee chi ma pedee jarapataarā na p'ek'au eujāde p'anide maa-e pirā it'ari iru k'īrapite p'anide paara, iru ewari waibia ewate.

Jesupa jarateeda pak'uru k'awapata chi nejōdeepa
(Lc 6.43-45)

³³ —Nejō būri pia iru bi pirā, chauk'āri, nejō pia iru bait'ee. Jōdee nejō būri k'achia iru bi pirā, chauk'āri, nejō k'achia iru p'anadait'ee. Nejō būri k'awapata chi nejōdeepa. ³⁴ ¡Parā k'achia-idaa beerādeepa uchi-adap'edaarā! ¡Taamák'api p'ani! ¿Sāga pedee pia jaradai, parā t'āri k'achia p'anita? Pāchi t'āride k'īsia p'anita jarapata pāchi it'aideepa. ³⁵ Eperā t'āri pia bīpa pedee pia jarapari k'īsia pia iru bairā ichi t'āride. Jōdee eperā t'āri k'achia bīpa pedee k'achia jarapari k'īsia k'achia iru bairā ichi t'āride. ³⁶ Mia jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia eperā chaachaa k'awapiit'ee āchia pedee k'achia pariatua jaradap'edaa. ³⁷ Ma ewate Tachi Ak'ōrepa ak'it'ee eperāarāpa pedee jaradap'edaa māik'aapa ichiata jarait'eeda aji, k'achia-idaa bi, maa-e pirā t'āri pia bi.

Ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaarā
(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32)

³⁸ Māpai ūk'uru fariseorāpa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa Jesumaa māgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa unu k'inia p'anida ajida, pia oo bi ne-inaa Tachi Ak'ōrepapai oopari.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—īrapemaarā t'āri k'achia-idaa p'ani, Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa perā. Unu k'inia p'anida a p'ani ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mamīda mia māga oo-e pait'ee. Jīp'a Tachi Ak'ōrepa ooit'ee ichi pedee jarapari Jonás ome oodak'a. ⁴⁰ Jonás k'āima ōpee baji chik'o choma bi bide. Māga pik'a mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'āima ōpee eujā ek'ari bait'ee. ⁴¹ Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate Nīnive p'uuru pidaarāpa īrapemaarā imiateedait'ee, Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēimerā. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa Jonás pēik'āri ma Nīnive pidaarāmaa, ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa oo amaajida. Mamīda īrapemaarāpa p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e p'ani, aba Jonás k'āyara waibiara bīpa jara cheji mīda māga oodamerā. ⁴² Ichiaba ma ewate Reina Sur Eerepema auk'a īrapemaarā imiateeit'ee Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēimerā. Chonaarāweda ma reina t'imīpa cheji Rey Salomón k'īsia k'awaa bi pedee ūride. Mamīda īrapemaarāpa

ũridaamaa p'ani, aba Salomón k'ãyaara k'ĩsia k'awaara bi pedee bi mĩda parã t'ãide.

Jesupa jarateeda netuara waya eperã k'ap'iade merãtia badade

(Lc 11.24-26)

⁴³ —Eperã k'ap'iadeepa netuara uchiapidak'ãri, mãgipa jiri nipapari eujã p'ũasaa sãma ïiit'ee. Mamĩda unu-e pak'ãri, k'ĩsiapari: ⁴⁴ “Waya merãtianait'ee ma eperã k'ap'iade; mi naaweda badamãi.” Chek'ãri, unu chepari ma eperã k'ap'ia pi-ia bi; te barrep'eda, siip'eda, pi-ia bik'a. ⁴⁵ Mãga unuk'ãri, jirinapari awaraa netuara siete k'achiaara ichi k'ãyaara mãik'aapa ma eperã k'ap'iade merãtia chepata. Mãgã ma eperã audupiara k'achiade beeit'ee naaweda bada k'ãyaara. Mãga p'asait'eeda aji, ïrapemaarã t'ãri k'achia-idaa beerã ome; audupiara k'achiade p'aneedait'ee.

María Jesús ïpemaarã ome pachedap'edaa

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesús at'ãri pedeemaa bide pachejida chi nawe chi ïpemaarã ome. Pedee k'inia p'anajida iru ome. Mamĩda taawa p'aneedap'edaa perã, ⁴⁷ eperãpa Jesumaa jaranaji:

—Pi nawe, pi ïpemaarã ome taawa nimaa p'ani. Pedee k'inia p'anida aji, pi ome.

⁴⁸ Mãpai Jesupa p'anauji:

—¿K'aima mi nawe? ¿K'airãma, mi ïpemaarã?

⁴⁹ Mãpai juapa iaji chi k'õp'ãyoorãmaa mãik'aapa mãgaji:

—Nãgĩrãta mi nawek'a mãik'aapa mi ïpemaarãk'a. ⁵⁰ Chi mi it'aripema Ak'õre Waibiapa jara bik'a oo bi, mata mi ïpemak'a, mi ïpewerãk'a mãik'aapa mi nawek'a.

13

Net'atau p'oparide nepirida

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ma ewate Jesús uchijai temãiipa mãik'aapa lago ide su-ak'i banaji. ² Eperãarã chedap'edaa irumãi see nĩbada perã, Jesús barcode bataudachi mãik'aapa su-ak'i beejì. Jõdee eperãarã ipude para beejì. ³ Mãpai Jesupa eperãarãmaa nepirimaa beejì Ak'õre Ũraa jarateeit'ee:

—Eperã wãji net'atau p'ode. ⁴ Ma p'o wãk'ãri, ùk'uru baajida o jãde. Mãpai ipanaarãpa k'ok'oo chejida. ⁵ Ũk'uru baajida mãu-idaade, mak'iaara yooro wẽe badamãi. Mãgĩ isapai t'onojida, mak'iaara yooro wẽe bada perã. ⁶ Mamĩda ak'õrejĩru jẽrak'ãri, piidachi chi k'arra ïrii bada perã. ⁷ Ũk'uru baajida ne-ĩri-idaade. Mamĩda ne-ĩri k'ap'ip'iaara waripari perã, mãgĩ net'atau t'ono wãdap'edaa piuk'oodachida. ⁸ Jõdee awaraa net'atau baajida eujã piade. Mãgĩ t'onop'eda, chau nĩbeejì. Ũk'uru net'atau abaadeepa uchijajida cien, sesenta maa-e pirã treinta. ⁹ Pia k'ĩsiati parãpa et'ewa ũridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi.

Sãap'eda Jesupa nepiripachi jarateeit'ee

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Maap'eda chi k'õp'ãyoorã k'ait'aara chejida mãik'aapa iidijida:

—¿K'ãare-it'ee nepiriparima ajida, jarateeit'ee?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa parāmaa k'awapimaa bida aji, ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada awaraarāmaa; sāga ichideerā p'aneedai. ¹² Parā Ak'õre ūraa pia k'awa beerāmaa waapiara k'awapiit'ee; awaraarā k'āyaara ne-inaa chok'araara k'awarutamaa. Mamīda chi ne-inaa mak'iaara k'awa-ee beerāmaa, āchia k'awa p'ani paara irua wēpapiit'ee, waa k'awa k'iniada-e p'anadairā. ¹³ Maperāpi mia nepiripari. Āchia ak'i p'ani mīda, wāara unuda-e. Ūri p'ani mīda, k'awada-e. ¹⁴ Ārapa oomaa p'ani Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa jaradak'a:

Ūri p'ani mīda, k'awada-e. Ak'i p'ani mīda, unuda-e. ¹⁵ Na eperāarā k'īri k'isua p'anadairā, mia jara bi ūridaamaa p'ani; mia oo bi unudaamaa p'ani māik'aapa k'awadaamaa p'ani. Māga p'anada-e pada paara, mide ijāak'ajida māik'aapa mia āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiik'aji. (Is 6.9-10)

¹⁶ Parā t'āri o-īa p'ani mia oo bi unu p'anadairā māik'aapa mia jara bi ūri p'anadairā. ¹⁷ Mia wāarata jararu. Chonaarāweda Ak'õre pedee jarapataarāpa māik'aapa Tachi Ak'õrede ijāapataarāpa unu k'inia p'anajida parāpa unu p'ani. Mamīda unuda-e paji. Ichiaba ūri k'inia p'anajida parāpa nama ūri p'ani. Mamīda ūrida-e paji.

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ —Ūriti k'awaadamerā mia nepirida net'atau p'oparide k'āata jara k'inia bi. ¹⁹ Net'atau ode baaida jara k'inia bi chi ūri p'anīrā Tachi Ak'õrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mamīda māgīrāpa k'awada-e k'āata jara k'inia bi. Ipanaarā chedap'edaak'a ma net'atau k'ok'oodait'ee, māga pik'a Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'āri pa ma pedee ijāanaadamerā. ²⁰ Jōdee chi net'atau māu-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida o-īa ūri p'ani. ²¹ Mamīda chi māu-idaade t'onoda taarā-e weda pīdaiparik'a, māga pik'a māgīrāpa ma jara pēida taarā-epai ijāapata. Ma ūraade ijāadap'edaa k'aurepa nepirade baairuta pirā maa-e pirā awaraarāpa āchi jiriruta pirā miapidait'ee, ijāa amaapata. ²² Jōdee chi net'atau ne-īri-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida pia ūri p'ani. Mamīda audupiara k'īsiapata ne-inaa netodait'ee maa-e pirā p'arat'a waibia atadait'ee, āchia ūridap'edaa k'īra atuadarutamaa. Māgā p'aneepata ne-uu warip'eda, chauk'aa bik'a. ²³ Mamīda chi net'atau eujā piade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida ūridap'eda, k'awaa wāpata ma ūraa jara k'inia bi māik'aapa t'āride wāara ijāapata. Net'atau aba p'oda eujā piade pia t'onop'eda, chauparik'a net'atau cien, sesenta wa treinta; māga pik'a ma eperāarāpa oo k'awaa wāpata ma ūraade jara bik'a.

Jesupa nepirida p'ūajara t'onoda trigo p'odade

²⁴ Māpai Jesupa awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperāpa trigo tau pia p'oji ichi eujāde. ²⁵ Mamīda p'ārik'ua, eperāarā k'āi p'ani misa, ichi k'īra unuamaa iru bīpa cheji māik'aapa ma trigo p'odade mera p'oji p'ūajara tau chak'eerā, aidee neera k'achia oopata. Māpai jirabodoji. ²⁶ Maap'eda ma eperāpa trigo p'oda t'onop'eda, wari wāji ma p'ūajara ome. ²⁷ Māga unudak'āri, ma eujā chipari mimiapataarāpa irumaa jaranajida: “Señor, pia trigo

tau p'oda pia badata, ¿sāmāik'aapa uchijama ajida, jāgee p'ūajara?"
²⁸ Chiparipa p'anauji: "¿Tachi k'īra unuamaa iru bípata jāga ooji-ek'ā?"
 aji. Māpai chi mimiapataarāpa iidijida: "¿Pia k'inia bik'ā ajida, taipa jā
 p'ūajara ēt'anadamerā?"²⁹ Mamīda chiparipa māgaji: "Nāgaweda ichiak'au
 bidapáde aji. fraweda parāpa jā p'ūajara ēt'at'aarutara, auk'a ēt'adariit'ee
 chi trigo k'arra, ai ik'aawa nībi."³⁰ Piara bi ichiak'au bidamerā trigo
 ewarutamaa. Mamāik'aapata mia ewapataarā naapiara pēiit'ee jā p'ūajara
 ēt'ak'oodamerā māik'aapa p'edamerā k'ōrajimade paat'aadait'ee. T'ēpai
 trigo ewadak'āri, iadait'ee mi ne-inaa iaparide."

Mostaza taude nepirida

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri,
 ichideerā p'anedamerā. Eperāpa mostaza tau uuji ichi eujāde.³² Chi tau
 ma-āriara bi awaraa net'atau tachia uupata k'āyaara. Mamīda warik'āri,
 waibiara waripari awaraa ne-uu k'āyaara pak'uruk'a nībeerumaa. Māgá
 waibiara waripari perā, chi jua t'aide ipanaarā chepata iidait'ee.

Levadurade nepirida

(Lc 13.20-21)

³³ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri,
 ichideerā p'anedamerā. Wērapa levadura p'oiraparik'a bi harina waibia
 ome, pan masa pia warimerā.

Jesupa nepirida chonaarāweda eperāarāpa jaradap'edaak'a

(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesús jarateek'āri, audú nepiripachi. Nepiri-ee jarateek'aa paji.
³⁵ Māga ooji uchiamerā Tachi Ak'ōre chonaarāwedapema pedee jaraparipa
 irude jaradak'a:
 'Jarateek'āri, mia nepiriit'ee māik'aapa jarait'ee ne-inaa Tachi Ak'ōrepa
 waide k'awapi-e pada na p'ek'au eujā ooru wedapema.' (Sal 78.2)

Jesupa k'awapida p'ūajara tau p'oda trigo k'āide

³⁶ Ma jōma nepirip'eda, Jesupa eperāarā bēiji māik'aapa t'ūuji chi
 k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamāi. Māpai āchi iru k'ait'a chedak'āri, iidijida
 k'āata jara k'inia bi ma nepirida p'ūajara tau p'oda trigo k'āide.³⁷ Jesupa
 p'anauji:

—Chi eperā net'atau pia p'oda jara k'inia bi Eperā Ak'ōre Truadepema.
³⁸ Ma net'atau p'oda eujā jara k'inia bi na p'ek'au eujā. Ma trigo tau
 pia jara k'inia bi Tachi Ak'ōrede ijāpataarā. Jōdee p'ūajara k'achia jara
 k'inia bi Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anirā.³⁹ Ma k'īra unuamaa iru
 bada, chi ma p'ūajara k'achia p'oda jara k'inia bi Netuara Poro Waibia.
 Ma ne-inaa p'oda ewadap'edaa ewate jara k'inia bi Tachi Ak'ōre ewari
 waibia ewate, ichi angeleerāpa eperāarā p'e atedak'āri iru k'īrapite.
⁴⁰ Mia nepiridade ma p'ūajara k'achia p'edap'edaak'a paat'aadait'ee,
 māga pik'a oodait'ee na p'ek'au eujā jōt'aak'āri.⁴¹ Mi, chi Eperā Ak'ōre
 Truadepemapa angeleerā pēiit'ee mi jua ek'ari p'anirā t'āide k'achia
 beerā jōmaweda p'ede; chi awaraarāmaa p'ek'au k'achia oopidap'edaarā,
 awaraa ne-inaa k'achia iru awaa p'anapatap'edaarā ome.⁴² Ma k'achia
 beerā jōmaweda bat'ak'oodait'ee t'ipitau jērajēraa jira bide. Mama jēe para

bait'ee māik'aapa k'ida kierrkierree para bait'ee p'uapa. ⁴³ Jōdee Tachi Ak'ōrepa jara bik'a oopataarā urua pik'a para beeit'ee ak'ōrejīruk'a, it'ari p'ani perā āchi ak'ōre waibia ome. Pia k'Isiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

Jesupa nēe waibia unu atadade nepirida

⁴⁴ —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Chok'o unuji jau bi nēe ome. Eperāpa māgí unu atak'āri, waya mera nibip'eda chi badamāi, t'āri o-ia wāji jōmaweda ichi net'aa iru bada netok'oodo. Māpai āpītee cheji ma nēe mera bada eujā neto atade.

Jesupa perla unudade nepirida

⁴⁵ —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Net'aa netoparipa perla jiri nipaji. ⁴⁶ Perla ipia unu atanak'āri, wāji ichi net'aa jōmaweda netok'oodo māik'aapa ma perla pi-ia neto ata cheji.

Jesupa t'iride nepirida

⁴⁷ —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. To-iapataarāpa t'iri t'aadak'āri, chik'o k'ira t'ādo p'eejida. ⁴⁸ Ma t'iride chik'oradaik'āri, chipariirāpa jidiu atajida ipudee māik'aapa jirit'eraama p'aneejida chik'o piara bee awara p'edait'ee k'oraade. Jōdee chik'o k'achia bee bat'ak'oojida toidaa. ⁴⁹ Māga pik'a pait'ee na p'ek'au eujā jōk'āri. Angeleerā chedak'āri, jirit'era chedait'ee eperā pia beerā awara p'edait'ee. ⁵⁰ Jōdee chi k'achia beerā t'ipitau jērājēraa jira bide bat'ak'oodait'ee, mama jēe para bamerā māik'aapa k'ida kierrkierree para bamerā p'uapa.

Ne-inaa chiwidi māik'aapa ne-inaa sorede nepirida

⁵¹ Māpai Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa iidiji:

—¿Parāpa ma nepirida jōmaweda k'awajidak'ā? aji.

Māpai p'anaujida:

—K'awajidapi.

⁵² Māpai Jesupa māgaji:

—Moisepa p'āda jarateeparipa k'awaa wāk'āri Tachi Ak'ōrepa eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā, nāga pik'a bi. Eperā te chiparipa ichi net'aa ia p'e iru bidepema net'aa atak'āri, k'awa bi chisāgí net'aa chiwidi, chisāgí net'aa sore.

Jesús Nazaret p'uurudee wāda

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Jesupa ma nepirida jaratee aupak'āri, mamāik'aapa wāji ⁵⁴ ichi warida p'uurudee. Mama jarateemaa beeji māpema Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Irua jaratee bi ūridak'āri, eperāarā ak'itrua para beeji māik'aapa māgapachida:

—¿Sāma k'awaajima ajida, na jōma irua jarateemaa bi? ¿Sāga ooparima ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa? ⁵⁵ ¿Jāgí eperā ne-inaa pak'urudee oopari warra-ek'ā? ¿Chi nawe Maria-ek'ā? ¿Santiago, José, Simón, Judas chi ipemaarā-ek'ā? ⁵⁶ ¿Chi ipewēraarā nama p'anapata-ek'ā? ¿Sāga k'awaajima ajida, na jōma ichia oo bi?

⁵⁷ Ma eperāarāpa Jesús ichi te pidaarā ome mǎgá k'awadap'edaa perǎ, iru pedee ũri k'iniada-e paji.

Mapa Jesupa mǎgaji:

—Jōmaarā t'ǎide ũri k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre pedee jaraparipa jara bi. Mamīda ichi p'uurudepemaarā ichi tedepemaarā ome iru pedee ũridaamaa p'anapata.

⁵⁸ Mǎgá mǎpemaarāpa irude ijāada-e p'anadap'edaa perǎ, mama Jesupa mak'iarā oo-e paji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

14

Juan Bautista piuda

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Maapai Galilea eujādepema poro waibia t'ijarapachida Herodes. Ichia ũrik'āri Jesupa oo bi, ² ichi ek'ariirāmaa mǎgaji:

—¿Mǎgí Juan Bautista-epaa, piup'eda p'irabaida? Maperāpi oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

³ Ai naaweda Herodepa Juan jǐ atapiji mǎik'aapa carcelde t'ipit'aaji. Mǎga ooji chi ipema Filipino wēra Herodías k'aurepa. ⁴ Ai naaweda Juanpa Herodema mǎgaji: “Pia p'ek'au k'achia oomaa bida aji, pi ipema wēra iru bairā pichi wērak'a.”

⁵ Mǎga ũrik'āri, Herodepa Juan pee k'inia bapachi. Mamīda mǎga oo-e paji eperāarā waawee bada perǎ. Jōmaarāpa ijāajida Juan Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji.

⁶ Mamīda ewari aba Herodepa jara pēiji eperāarā chedamerā ichi t'oda fiesta oode. Ma fiesta o-ia oo jōni misa, Herodías k'au pēirade cheji see nībadaarā taide. Mǎga unuk'āri, Herodes audupiara o-īadachi. ⁷ Maperā jaraji ma awēramaa:

—Tachi Ak'ōre k'īrapite mia juraa bi teeti'ee pichia iidiruta.

⁸ Mǎpai chi nawepa jaradak'a jaraji:

—fraweda Juan Bautista poro mi-it'ee p'arat'ude teepáde aji.

⁹ Mǎga ũrik'āri, Rey Herodes k'īra pia-eedachi. Mamīda Tachi Ak'ōre k'īrapite mǎik'aapa jōmaweda arii p'anadap'edaarā k'īrapite juraada perǎ, ¹⁰ jaraji chi ek'ariirāmaa Juan poro t'iap'e atanadamerā carcelde. ¹¹ Mǎga oojida. Ma awēra nawepa jaradak'a aneejida p'arat'ude mǎik'aapa teejida ma awēramaa. Mǎpai ichia teenaji chi nawemaa.

¹² Juan k'ōp'āyoorāpa ũri atadak'āri iru peedap'edaa, chejida iru k'ap'ia ianadait'ee. Maap'eda jaranajida Jesumaa.

Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jesupa Juan piuda ũrik'āri, barcode t'imí wāji eperāarā mak'iarā wēemaa. Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri, t'ēe wājida ode. ¹⁴ Jesús barcodepa batauk'āri, eperāarā chok'ara unuji. Mapa āra chup'iria k'awaaji mǎik'aapa ode wādap'edaarāpa k'ayaa beerā ateedap'edaa jipak'ooji. ¹⁵ K'eu wāda perǎ chi k'ōp'āyoorā ichi k'ait'a chedap'eda, mǎgajida:

—K'eu wāpi; nama te wē-epi. Mapa eperāarā pēipáde ajida, p'uuru beemaa chik'o netonadamerā.

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—Āra āyaa wādaik'araa bi. Parāpa chik'o téeti k'odamerā.

¹⁷ Mǎpai mǎgajida:

—Mamīda taipa iru p'anida ajida, pan joisomaa māik'aapa chik'o omé; māgí aupai.

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—Mimaa aneedapáde aji.

¹⁹ Māpai Jesupa jaraji eperāarā su-ak'i p'aneedamerā eujāde p'ūajara ĩri. Maap'eda jita ataji ma pan joisomaa chik'o ome ome māik'aapa it'aa ak'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrak'ook'āri, chok'ara eepadachi. Māpai chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenajida. ²⁰ Jōmaweda nek'ojida bi jāwaa p'aneerutamaa. Ma pan pite chik'o ome nībeeda p'ejida k'oraa docena aba. ²¹ Chi nek'odap'edaarā imik'īraarā cinco mil paji, wēraarā, warrarā juasiada-ee.

Jesús pania ĩri t'ia nipada
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Ma t'ēepai Jesupa chi k'ōp'āyoorā barcode bataupiji ichi naa lago sīadamerā. Māga ooji āra k'īraik'a eere panadamerā, ichia eperāarā pēiru misa āchi temaa. ²³ Eperāarā erreuk'oodaidak'āri, Jesús ituaba wāji ee nok'odee it'aa t'īde. Mama bide k'eudachi. ²⁴ Māimisa chi barcode wādap'edaarā tok'esá panadak'āri, p'usara nībeeji, āchimaa nāu p'ua nībada perā. ²⁵ Taujaaweda Jesús chi k'ōp'āyoorāmaa t'ia wā nipaji pania ĩri. ²⁶ Chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, p'eradachida māik'aapa āchobeepa biajida:

—¡Netuarada! ajida.

²⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—¡P'eranáati! ¡Mida! aji.

²⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Waibia, wāara pi pirā, pīmaa mi wāpipáde aji, pania ĩri.

²⁹ Jesupa:

—Chepáde, aji.

Māpai Pedro toida bataup'eda, t'ia wāji pania ĩri Jesumaa. ³⁰ Mamīda nāu audú p'ua nībi unuk'āri, āchobeedachi māik'aapa pirubaa wāji. Māpai biaji:

—Tachi Waibia, ¡mi k'aripáji!

³¹ Aramata Jesupa juade jita ataji māik'aapa māgaji:

—¿At'āri pia ijāa-e bik'ā? aji. ¿Sāap'eda pia ijāa-e bima? aji.

³² Barcode bataudak'āri, nāu p'ua-edachi māik'aapa p'usa t'umātīdachi.

³³ Māpai ma barcode nipadap'edaarā Jesús k'īrapite bedabaik'oodachida māik'aapa māgajida:

—¡Wāarada ajida, pi Tachi Ak'ōre Warra!

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada Genesaret eujāde
(Mr 6.53-56)

³⁴ Mata panajida lago k'īraik'a eere māik'aapa wiibainajida Genesaret eujāde. ³⁵ Ariipemaarāpa Jesús pacheru k'awaadak'āri, ma eujādepema jōmaarāmaa jara pēijida. Mapa k'ayaa beerā atepachida irumaa ³⁶ māik'aapa chupīria iidipachida ichi p'aru ide pijida t'ōbaipimerā. Māgá chi t'ōbaidap'edaarā jīpa p'aneejida.

15

Judiorāpa āchi k'ĩsiadoopa jarateedap'edaa

(Mr 7.1-13)

¹ Maapai ũk'uru fariseorā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā pachejida Jerusalendeepa. Jesumaa iidijida:

² —¿Sāap'eda pi k'ōp'āyoorāpa ooda-e p'anima ajida, tachi chonaarāpa chonaarāweda oopatap'edaak'a? ¿Sāap'eda nek'odai naaweda, āchi jua siidak'aama ajida, tachi chonaarāpa jarateedap'edaak'a?

³ P'anau k'āyaara, Jesupa iidiji:

—¿Sāap'eda parāpa oodak'aama aji, Tachi Ak'ōrepa jara bik'a? Ma k'āyaara chonaarāweda oopatap'edaak'a oo k'inia p'anapata. ⁴ Tachi Ak'ōrepa jaraji:

'Pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíiji māik'aapa āra pedee ũriparíiji.' *(Ex 20.12)*

Ma awara jaraji:

'Warrapa ik'achia jararu pirā ichi ak'ōremaa wa ichi nawemaa, peet'adaipia bi.' *(Ex 21.17)*

⁵ Mamīda parāpa jarateepata eperāpa jarai chi ak'ōremaa wa chi nawemaa: "Pi p'oyaa k'aripa-epi, jōma mia iru bi primisiak'a teeda perā Tachi Ak'ōremaa." ⁶ Eperāpa māga jarak'āri, pia bida apata, chi ak'ōreerā k'aripanaamerā. Mamīda parāpa māga jarateedak'āri, jarateemaa p'ani piara bi oodait'ee pāchia jarapatak'a, Tachi Ak'ōre Ũraa p'ādade jara bik'a oodai k'āyaara. ¡Tachi Ak'ōre Ũraa yiaraa iru p'ani! ⁷ ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāpataarāda apata! Chonaarāweda Ak'ōre pedee jarapari Isalapa parā āpíte wāara pedee baji jarak'āri:

⁸ 'Na eperāarāpa mi k'inia iru p'anida apata it'aipa. Mamīda āchi t'āripa wāara mi k'iniada-e p'ani. ⁹ Páripí mi k'īrapite it'aa t'īpata, oo k'inia p'anapata perā eperāarāpa jara p'anik'a, mia jara bik'a oodai k'āyaara.' *(Is 29.13)*

Ne-inaa tachi k'achia beepipari Ak'ōre k'īrapite

(Mr 7.14-23)

¹⁰ Maap'eda, Jesupa eperāarā t'í p'e ataji māik'aapa māgaji:

—Ũrítí k'awaadamerā mia jararu. ¹¹ Chik'o k'odak'āri, tachi k'ap'iaide edú banapari. Ma chik'o k'odap'edaa k'aurepa tachi k'achia p'aneedak'aa Tachi Ak'ōre k'īrapite. Ma k'āyaara, ne-inaa eperā t'ārideepa uchiarúpata, k'achia beepiparida aji.

¹² Māpai chi k'ōp'āyoorā Jesús k'ait'a chedap'eda, iidijida:

—¿K'awa-e bik'ā ajida, fariseorāpa ma pedee ũridak'āri, k'īrau p'aneedap'edaa?

¹³ Jesupa p'anauji:

—Mi Ak'ōre it'ari bīpa pak'uru uu-e pada ēt'ak'oodait'eeda aji, chi k'arra paara. ¹⁴ Ichiak'au bítí ma tau p'āriu pik'a beerāpa awaraa tau p'āriu pik'a beerā jarateedamerā. Tau p'āriu bīpa awaraa tau p'āriu bīmaa o jarateeru pirā, omeeweda uriade baainadait'eeda aji.

¹⁵ Māpai Pedropa Jesumaa māgaji:

—Pia nepiríida eperāarāmaa taimaa jarateepáde aji.

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—¿Parāpa pida k'awada-ek'ā aji, k'āata jara k'inia bi? ¹⁷ Ne-inaa jōmaweda t'ūru eperā it'aide bide banapari, maap'eda uchiapari.

18 Mamīda pedee k'achia it'aideepa uchiaru iru t'ārideepa uchiada. Mapata eperā k'achia beepipari Tachi Ak'ōre k'īrapite. 19 Eperā t'ārideepa nāgee k'īsia k'achia uchiaparida aji: chīara peeit'ee; miak'āi bi awaraarā ome k'āiit'ee; p'ek'au ooit'ee awaraarā ome; nechait'ee; seewa jarait'ee; ik'achia jarait'ee; jāgee k'īsia. 20 Māgee k'īsia k'aurepata eperā k'achia beepipari Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda nek'oit'ee jua si-ee chonaarāweda tachi chonaarāpa oopatap'edaak'a apidaamaa k'achia beepik'aa.

Wēra judio-ee bipa Jesude ijāada

(Mr 7.24-30)

21 Mamāik'aapa Jesús wāji Tiro p'uuru māik'aapa Sidón p'uuru k'ait'a bimaa. 22 Canaán eujādepema wēra bapachi ma eujāde. Māgipa Jesús unuk'āri, irumaa chupiria iidi cheji:

—Tachi Waibia, Rey David Warra, jimi chupiria k'awāaji! jimi k'au k'ap'iade netuara merātia bida! aji.

23 Mamīda Jesupa p'anau-e paji. Māpai chi k'ōp'āyoorā k'ait'aara chedap'eda, Jesumaa māgajida:

—Jarapāde ajida, jā wēramaa āyaa wāmerā, tachi t'ēe bia cheru perā.

24 Māpai Jesupa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa mi pēijida aji, k'aripamerā Israel pidaarā, ovejaarā atua p'anik'a p'anadairā.

25 Mamīda ma wēra bedabai nībanaji Jesús k'īrapite māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, jimi k'aripāji!

26 Māpai Jesupa p'anauji:

—Pia-e bi warrarā chik'o jāri atait'ee māik'aapa usaarāmaa teebaibit'ee. Naapiara judiorāmaa ita-aria chupiria iidipipāde aji.

27 Ma wērapa māgaji:

—Wāarapi, Tachi Waibia. Mamīda usaarāpa paara k'opata chipari mesadeepa baaida juajāra. Mapa, mi judio-e mīda, pīmaa chupiria iidi bida aji.

28 Māpai Jesupa māgaji:

—Wēra, jipia wāara ijāa bida! aji. Oojida aji, pichia k'inia badak'a.

Aramata ma wērapa k'au iru bada jipa beejī.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada

29 Jesús mamāik'aapa uchiak'āri, wāji Galilea Lago idee. Mama bide ee nok'odee wāji māik'aapa su-ak'i beejī. 30 Eperāarā seedachida irumāi. Aneepachida bīiri chiwa beerā; tau p'āriu beerā; jua k'achia beerā; pedee atua beerā; awaraa k'ayaa beerā ome. Ma jōmaweda Jesús bīirimāi bi chepachida. Māpai ichia jipak'ooji. 31 Eperāarā ak'itrua para beejī unudak'āri pedee atua p'anadap'edaarā pedee jīwaa para bee; jua k'achia beeda jipa bee; bīiri chiwa beeda āchi bīiripa nīutee; tau p'āriu p'anadap'edaarā unu bee. Ma jōma unudak'āri, o-īa it'aa t'ī p'aneejida Israel pidaarā Ak'ōre Waibiamaa.

Jesupa eperāarā cuatro mil nek'opida

(Mr 8.1-10)

32 Jesupa chi k'ōp'āyoorā t'ī p'ejī māik'aapa māgaji:

—Mia na eperāarā chupiria k'awaa bida aji, k'āima ōpee p'anadairā nama mi ome nek'oda-ee. Āyaa pēi k'inia-e bida aji, ewaa ode wādade k'ap'ia t'ūmaadaridai jīak'aapa.

33 Māpai chi k'ōp'āyoorāpa māgajida:

—Mamīda ḡsāma taipa unudayama ajida, chik'o na eperāarā chok'ara-it'ee, nama eperāarā wē-e perā taimaa chik'o neto pēidamerā?

34 Jesupa āchimaa iidiji:

—ḡPan jōmasaa iru p'anīma? aji.

P'anaujida:

—Iru p'anida ajida, pan siete, chik'o chok'ara-ee.

35 Māpai Jesupa eperāarāmaa jaraji eujāde su-ak'ī p'aneedamerā.

36 Maap'eda ma pan siete chik'o ome juade ataji māik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrak'ook'āri, chok'ara eepadachi. Māpai chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenajida. 37 Jōmaarāpa k'ojida bi jāwaadarutamaa. Ma pan pite chik'o ome nībeeda p'ejida k'oraa siete.

38 Chi nek'odap'edaarā imik'īraarā cuatro mil paji; wēraarā, warrarā juasiada-ee. 39 Maap'eda Jesupa eperāarā pēiji āchi temaa māik'aapa barcode bataup'eda, wāji Magadán eujādee.

16

Ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

1 Mama p'anide fariseorā saduceorā ome chejida Jesumaa. Iru imiatee k'inia p'anadap'edaa perā, iidijida ne-inaa oomerā Tachi Ak'ōrepapai oopari ak'ipimerā wāara ichi Tachi Ak'ōrepa pēida.

2 Māpai Jesupa p'anauji:

—K'ewarāa parāpa jarapata: “Eu pia wāit'ee, pajā p'oree wā perā.”

3 Ichiaba tap'eweda jarapata: “Idi eu k'achia bait'ee pajā p'oree nībairā māik'aapa jārarara nībairā.” Parāpa māgā pajā ak'ī p'anīpa eu k'achia wa eu pia k'awa p'anī pirā, ḡsāap'eda ne-inaa nāgaweda p'asamaa bi k'awada-e p'anī? 4 Irapemaarā t'āri k'achia-idaa p'anī Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa perā. Iidi p'anī mia oomerā ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mamīda mia māga oo-e pait'ee. Jīp'a Tachi Ak'ōrepa ooit'eeda aji, ichia oodak'a Jonás ome.

Māga jarap'eda, āchi atabēiji.

Jesupa jarada fariseorāpa oopatak'a oonaadamerā

(Mr 8.14-21)

5 Lago k'īraik'a eere panadak'āri, k'irāpajida pan aneeda-e padap'edaa.

6 Ma t'ēepai Jesupa māgaji āchimaa:

—jŪriti! K'īra k'awaa nipapatāati fariseorā pan, saduceorā pan k'onadamerā, āchi levadura k'achia bairā.

7 Māga ūridak'āri, chi k'ōp'āyoorā āchi pitapai pedee para beejī:

—jPan aneeda-e paji! Māga jarajida irua jara k'inia bada k'awada-e p'anadap'edaa perā.

8 Jesupa k'awaji ārapa k'īsiadap'edaa. Mapa māgaji:

—ḡSāap'eda pan wēe p'anīda a p'anīma? ḡAt'āri ijāada-e p'anīk'ā? aji.

9 ḡAt'āri k'awada-e p'anīk'ā mia jaratee k'inia bi? ḡK'irāpada-e p'anīk'ā pan joisomaadeepa imik'īraarā cinco milmaa k'opida māik'aapa parāpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa? 10 Maa-e pirā ḡk'irāpada-e p'anīk'ā pan sietedeepa jedepida imik'īraarā cuatro milmaa māik'aapa parāpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa? 11 ḡSāap'eda mia jarada k'awada-e

p'anima? aji. Mia pande pedee-e paji jarak'ari k'onaadamerā fariseorā pan saduceorā pan ome, āchi levadura k'achia bairā.

¹² Māpai k'awaajida Jesupa jara-e baji levadura jīp'aade, pan jīp'aa k'onaadamerā. Jara baji ijāanaadamerā fariseorāpa jarateepata saduceorāpa jarateepata ome.

Pedropa jarada Jesús Tachi Ak'ōre Warra

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Cesarea de Filipo p'uuru k'ait'a panak'ari, Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—¿K'aita chi Eperā Ak'ōre Truadepema a p'anima aji, eperāarāpa?

¹⁴ P'anaujida:

—Ūk'uruurāpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarāpa jara p'ani pi Elías maa-e pirā Jeremías maa-e pirā awaraa Ak'ōre pedee jarapari.

¹⁵ Māpai Jesupa iidiji:

—Parāpārama, ¿mi k'aima adaima? aji.

¹⁶ Simón Pedropa p'anauji:

—Pi Cristoda aji; Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. Pi Tachi Ak'ōre Waibia ichita chok'ai bapari Warra.

¹⁷ Māpai Jesupa mājaji:

—¿Simón, Juan warra, pi t'ari o-ia bida aji, eperā apidaapa pīmaa māga k'awapi-e pada perā! Jīp'a mi Ak'ōre it'ari bīpata māga k'awapiji.

¹⁸ Mia jara bi: Pi t'ijaradait'ee Pedro; jara k'inia bi “māu”. Māu īri te oopatak'a pia beemerā, māga pik'a pia et'ewa jarada eperāarāpa jaradak'ari, michideerā p'aneedait'ee. Māga p'aneedak'ari, ichita chok'ai p'anapataadait'ee, piuruta pijida. ¹⁹ Llave teepatak'a puerta ewadamerā, māga pik'a mia pi k'aripait'ee eperāarā p'anapimerā Tachi Ak'ōre jua ek'ari, māgā ichideerā p'aneedamerā māik'aapa ichi truadee wādamerā. Na p'ek'au eujāde bi misa, pia ne-inaa oopi-e bi pirā ichideerāmaa, Tachi Ak'ōrepa auk'a oopi-e pait'ee. Jōdee ne-inaa oopi bi ichideerāmaa, irua auk'a oopiit'ee.

²⁰ Maap'eda Jesupa jaraji chi k'ōp'āyoorāmaa awaraarāmaa nepirinaadamerā ichi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā.

Jesupa ichi peedait'eeda ada

(Mr 8.31-33; Lc 9.21-22)

²¹ Maadamāiipa Jesupa jaramaa beeji chi k'ōp'āyoorāmaa ichi wāit'ee Jerusalendee. Mama judiorā poro waibiarāpa, p'aareerā poroorāpa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa iru miapidait'ee māik'aapa peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa chok'ai p'irabaiit'ee.

²² Māga ūrik'ari, Pedropa Jesús awara āyaa ateeji māik'aapa itriamaa beeji:

—¿Tachi Ak'ōrepa māga k'inia-e! ¿Pīmaa māga oopi-eda! aji.

²³ Māpai Jesús p'irrabaiji māik'aapa Pedromaa mājaji:

—¿Mi ik'aawaapa āyaa wāji, Satanapa māga jarapida perā! ¿Pia mi wāpiamaata bik'ā? Māgara k'isia-e bi Tachi Ak'ōrepa k'isia bik'a. Jīp'a k'isiamaa bida aji, eperāarāpa k'isiapatak'a.

Sāga nipapataadai Jesús ome

(Mr 8.34–9.1; Lc 9.23-27)

²⁴ Maap'eda, Jesupa mājaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Eperã mi ome nipa k'inia bi pirã, k'ĩsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso ãp'aipia bi eperã peenadait'eek'a. Pia jarait'eera, oopia bi mia oopi bik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa. ²⁵ Eperã piuamaa bi pirã mide ijãapari k'aurepa, mãgí piuk'ãri, atuait'ee. Mamída eperã mide ijãapari k'aurepa piuru pirã, it'aa wãit'ee ichi piuk'ãri. ²⁶ ¿K'ãare piata baima eperãpa na p'ek'au eujãde nĩbi jõmweda ataru pirã, mamída piup'eda chok'ai p'irabai-e pirã Ak'õre eujãde? Maa-e pirã, ¿k'ãata teeima Tachi Ak'õremaa it'aa wãpimerã? ²⁷ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepemapa mi Ak'õre k'ĩra wãree unupii't'ee, it'ariipa chek'ãri iru angeleerã ome. Maapaita ak'iit'ee na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata mãik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Ne-inaa pia ooit'ee chi ne-inaa pia oodap'edaarãmaa. Jõdee k'achiadee peiit'ee chi ne-inaa k'achia oopatap'edaarã. ²⁸ Mia wãarata jararu. Nama p'aniirã ùk'uru piudai naaweda, unudait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, rey'k'a pacheru.

17

Jesús k'ĩra awaradaida

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ K'ãima seismaa Jesús wãji ee it'ia bi nok'ode. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago mãik'aapa chi ìpema Juan. ² Mama ãra taide Jesús k'ĩra awaradachi. Ichi k'ĩra urua nĩbeeji ak'õrejiruk'a mãik'aapa chi p'aru t'o-t'oo uchiterreedachi. ³ Mãga nide chi k'õp'ãyoorãpa unujida chonaarãweda p'anapatap'edaarã Moisés jaure mãik'aapa Elías jaure pedeemaa p'ani Jesús ome. ⁴ Mãpai Pedropa mãgaji Jesumaa:

—¡Tachi Waibia, pia bi nama p'anadait'ee pi ome! Pia k'inia bi pirã, mia ooyada aji, te chak'eerã õpee; aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

⁵ Pedro at'ãri mãgã pedeemaa bide, jãarara t'o-t'oo ìdaa bipa ãchi aneu cheji. Madeepa Tachi Ak'õrepa pedeeji:

—Nãgida aji, mi Warra k'inia; mia jirit'erada. Irua mi t'ãri o-ìapipari. Ùrítì iru pedee.

⁶ Mãga ùridak'ãri, ãchobeepa Jesús k'õp'ãyoorã bedabaik'oodachida tau biiri eujãde t'õbarutamaa. ⁷ Mamída Jesús ãra k'ait'a chep'eda, t'õbaik'ooji mãik'aapa mãgaji:

—P'irabãiti. Æchobeenaadapãde aji.

⁸ Ak'idak'ãri, ãchi ik'aawa apida unuda-e paji; Jesús aupaita ãchi ome baji.

⁹ Eedeepa cherutade Jesupa mãgaji:

—Parãpa unudap'edaa nepirinaadapãde aji, apidaamaa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema piup'eda, chok'ai p'irabai naaweda.

¹⁰ Mãpai chi k'õp'ãyoorãpa Jesumaa iidijida:

—¿Sãap'eda Moisepa p'ãda jaratepataarãpa jarapatama ajida, chonaarãwedapema Elías naapiara cheit'ee, Tachi Ak'õrepa peiit'ee bi chei k'ãyaara?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Wãarata jara p'ani Elías naapiara cheit'eeda adak'ãri mãik'aapa ne-inaa jõmweda pia ooit'eeda adak'ãri, eperãarãpa auteebaidamerã iru t'ëe cheru. ¹² Mia jara bi: Elías jãak'aa cheji. Mamída ãchia iru k'awada-e paji. Mapa ãchia oo k'iniata oojida iru ome. Ma awara auk'a oodait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema ome.

13 Māpai chi k'ōp'āyoorāpa k'awaajida Jesús pedee baji Juan Bautistade.

Jesupa netuara merātia bada uchiapit'aada

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

14 Jesús, Pedro, Santiago māik'aapa Juan pachedak'āri eperāarā see nībadamāi, eperā bedabai nība cheji Jesús k'īrapite māik'aapa māgaji:

15 —Tachi Waibia, mi warra chupiria k'awāaji. Audú chupiria nībi. Wawadaipari māik'aapa at'apai t'ipitaude maa-e pirā toida baainapari.

16 Nama aneejida aji, pi k'ōp'āyoorāmaa. Mamīda ārapa p'oyaa jipada-e pajida aji.

17 Māpai Jesupa p'anauji:

—Aai, eperāarā, ¿at'ārita mide ijāada-e p'anik'ā? ¡Ijāadak'arāk'api p'ani! ¿Jōmasaa taarāit'ee parā ome ijāarutamaa? Anéeti ma warra.

18 Māpai Jesupa ma netuara itriat'aap'eda, uchiapit'aaji ma warra k'ap'iadeepa. Aweda jipadachi.

19 Maap'eda awaraarā wē-e pak'āri, chi k'ōp'āyoorāpa Jesumaa iidijida:

—¿Sāap'eda taipa ma netuara p'oyaa uchiapida-e pajima? ajida.

20 Jesupa māgaji:

—Parāpa ijāada-e p'anadairā p'oyaa uchiapida-e paji. Mia wāarata jararu. Mostaza tau ma-āri bik'a, māga pik'a parāpa ma-āri pida ijāarutara, jaradai ara bi eemaa: “Jāmāik'aapa uchiap'eda, awara āyaa wāji” māik'aapa parāpa jaradak'a ma ee āyaa wāi. Mia parā k'aripak'āri, parāpa ne-inaa jōma oodai. ²¹ [Nek'o-ee it'aa t'ī bipapai māgee netuara uchiapiparida aji.]

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 At'āri āchi jōmaweda Galilea eujāde nidade, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Eperāpa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, k'achia beerā juade baapiit'ee māik'aapa ²³ āchia mi peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Māga ūridak'āri, k'īra pia-ee para beejī.

Tachi Ak'ōre te waibia-it'ee impuesto p'aadap'edaa

24 Jesús chi k'ōp'āyoorā ome panadak'āri Capernaum p'uurude, Tachi Ak'ōre te waibia-it'ee impuesto p'epataarāpa Pedromaa iidi chejida:

—¿Pi poro waibiapa impuesto p'aaparik'ā ajida, Tachi Ak'ōre te waibia-it'ee?

25 Pedropa p'anauji:

—P'aaparida aji.

Maap'eda Pedro t'ūk'āri Jesús badamāi, Jesús naapiara pedeeji:

—Simón, ¿k'āata k'īsia bīma? aji. ¿K'airāmaa impuesto p'aapipatama aji, na p'ek'au eujādepema reyrāpa; āchi jua ek'ari p'anūrāmaa wa k'īra tewaraarāmaa?

26 Pedropa p'anauji:

—K'īra tewaraarāmaa.

Māpai Jesupa maaji:

—Māgara āchi jua ek'ari p'anūrāpa impuesto p'aadaik'araa bi.

27 Mamīda tachi āpite ik'achia jaranaadamerā, wāji lagodee to-iade. Naapiara chik'o peeru it'aide unuit'ee p'arat'a tau aba. Ma p'arat'apa impuesto p'aanapáde aji, mi pari māik'aapa pichi k'ap'ia pari.

18

Chisāgí eperāta waibiara bi Tachi Ak'ōre k'īrapite
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Mama p'anide chi k'ōp'āyoorā Jesumaa chedap'eda, iidijida:

—¿Chisāgí Ak'ōredeerā waibiara bima ajida, iru jua ek'ari?

² Māpai Jesupa warra chai t'ī ataji māik'aapa āchi esajīak'a ak'inī biji.

³ Maap'eda māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa awaraa k'īsia atada-e pīrā māik'aapa na warra chak'ek'a t'āripa ijāada-e pīrā, p'oyaa p'aneeda-e pai Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome. ⁴ Chi ijāapari chok'ek'ee bi na warra chak'ek'a; māgí waibiara bi apema Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anīrā k'āyaara. ⁵ Mide ijāa bi k'aurepa nāgí warra chaik'a auteebairu pīrā, mi jida auteebaiit'ee.

Jesupa jarada p'ek'au k'achia oonaadamerā

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ —Apidaapa p'ek'au k'achia oopiru pīrā nāgee warra chaik'a mide t'āripa ijāa bīmaa, piara bak'aji k'ūrūma iru otaude jī atadap'eda, to t'ai nāpia bīmāi toidú bat'at'adait'ee, īyapa jīa piumerā. ⁷ Na p'ek'au eujādepemaarā k'achiade p'anapata p'ek'au k'achia oopipataarā nama p'anapata perā. Ichita māgeerā paraait'ee. Mamīda jaai, chi eperāpa chīaramaa ne-inaa k'achia oopiru, Tachi Ak'ōrepa miapiit'ee perā!

⁸ Mapa pichi juapa maa-e pīrā pichi bīriipa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pīrā, ma k'achia oo amāaji, pichi jua maa-e pīrā bīri t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee jua mosaa maa-e pīrā bīri mosaa, k'ap'ia jōmaweda atuai k'āyaara t'ipitau ichita jērajēraa jira bide. ⁹ Ichiaba pichi taupa ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pīrā, ma k'achia oo amāaji pichi tau ēt'ak'ajik'a māik'aapa t'imí bat'at'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee tau apai ome, k'ap'ia pia tau omeepa atuai k'āyaara t'ipitau ichita jērajēraa jira bide tok'arradee.

¹⁰ Nāgee warrarā apida unuamaa iru p'ananáati. Mia jara bi: It'aripema angeleerā Tachi Ak'ōre k'īrapite p'anīrāpa āra chaachaa ak'ipata. ¹¹ [Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheji atua beerā o k'achiadeepa k'aripa atade.]

Jesupa oveja atua badade nepirida

(Lc 15.3-7)

¹² —K'īsīati nāgí nepirirude. Eperāpa cien oveja p'e iru bidepema aba atuadaru pīrā, ¿atabēi-e paik'ā chi apemaarā noventa y nueve āchi p'anapatamāi, chi atuadaida jirinait'ee? ¹³ Unu ataru pīrā, o-īara bait'ee ma oveja k'aurepa, chi apemaarā atuada-e p'ani k'āyaara. ¹⁴ Māga bi ichiaba parā it'aripema Ak'ōre Waibia ome. Apida atuapiamaa bi, māriara bi pijida.

Jesupa jarateeda perdonaa k'awaadamerā

(Lc 17.3-4)

¹⁵ —Awaraa ijāapari pīmaa ne-inaa k'achia ooru pīrā, iru k'īrapite pedeeji k'awaapiit'ee irua k'achia ooda. Irua pi pedee ūri ru pīrā, t'āri auk'a bidai. ¹⁶ Mamīda irua pi pedee ūri k'inia-e bi pīrā, t'ī atāji eperā omē maa-e pīrā ōpee, māirā wādamerā pi ome māik'aapa auk'a ūridamerā pia imiateeru. ¹⁷ At'āri ūri k'inia-e bi pīrā, jarāji ijāapataarā jōmaarāmaa; pi ome chip'epataarā it'aa t'ipataadait'ee. Māgīrā pedee paara ūri k'inia-e

bi pirā, māgara ichi beeit'ee Ak'ōrede ijāak'aa bik'a, maa-e pirā impuesto p'eparik'a Roma pidaarā pari.

¹⁸ 'Mia wāarata jararu. Na p'ek'au eujāde p'ani misa, parāpa ne-inaa oopida-e p'ani pirā, Tachi Ak'ōrepa auk'a oopi-e pait'ee. Jōdee ne-inaa oopiruta pirā, irua auk'a oopiit'ee.

¹⁹ 'Waya mia jara bi: Parādepema omé pedeedak'āri, t'āri a-ba ne-inaa it'aa iidiruta pirā, mi Ak'ōre it'ari bīpa teei. ²⁰ Eperāarā omé maa-e pirā ōpee chip'edaaidak'āri mide ijāapata k'aurepa, mi auk'a bait'ee āchi ome.

²¹ Māpai Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ijāapari awaraapa mīmaa ne-inaa k'achia ook'āri, ma ooda ¿jōmasaa perdonaaipia bīma? aji. ¿Siete k'achia ooda aupai perdonaaipia bik'ā? aji.

²² Jesupa p'anauji:

—Mia pīmaa sietepai jara-e bi. Pīmaa setenta ne-inaa k'achia ooda juasiada siete perdonaaipia bīda aji.

Jesupa nepirida rey ek'ari bīpa tewe perdonaa k'inia-e badade

²³ —Maperā nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Reyra ichi ek'ariirāpa p'arat'a p'aa p'anadap'edaa ak'i k'inia baji k'awaait'ee tewe paraa p'ani wa wēe p'ani ichi ome. ²⁴ Māga nīde eperā aneejida. Māgī eperāpa millón chok'ara paraa baji ma reymaa. ²⁵ Ma mimiaparipa p'oyaa p'aa wēe bada perā, reypa jaraji netot'aadamerā esclavok'a; chi wēra, chi warrarā ome, jōma ichi net'aa iru bi paara. Māgā chi tewe paraa bada p'aayada aji, reypa. ²⁶ Mamīda ma mimiapari rey k'īrapite bedabaidachi māik'aapa chupiria iidiji: “Mi chupiria k'awaapāde aji. Choopāde aji, mi ome mia jōma p'aa it'ee perā.” ²⁷ Māga ūrik'āri, reypa chupiria k'awaaji. Ma eperā tewe paraa bada perdonaaji māik'aapa pēiji ichi temaa.

²⁸ 'Mamīda ma eperā taawaa uchiarude unuji ichi k'ōp'āyo ome. Māgipa ichimaa mak'īara p'arat'a paraa-e baji. Mamīda ichia chi k'ōp'āyo otaude jita ataji māik'aapa iyapa jīa wāk'āri, māgaji: “jP'aapāde aji, mīmaa paraa bi!”

²⁹ Māpai chi k'ōp'āyo bedabaidachi ichi k'īrapite māik'aapa chupiria iidiji: “Choopāde aji, mi ome. Mia jōma p'aa it'eepi.”

³⁰ Mamīda chi apemapa ūri k'inia-e paji. Ma k'āyaara carcelde t'ipit'aaji p'aa jōrumaa chi tewe paraa bada. ³¹ Māga unudak'āri, apema rey ek'ari p'anadap'edaarā k'īra pia-ee p'aneejida māik'aapa reymaa ma jōma jaranajida. ³² Māga ūrik'āri, ma reypa chi tewe paraa bada t'ī pēiji.

Pachek'āri, reypa māgaji: “jT'āri k'achia-idaa bīda! aji. jPia chupiria iidi chek'āri mīmaa, mia chupiria k'awaaji māik'aapa pia tewe paraa bada perdonaaji! ³³ ¿Sāap'eda pia auk'a oo-e pajima aji, pichi k'ōp'āyo ome?”

³⁴ Ma rey audú k'īrau bada perā ma mimiapari ome, carcelde t'ipit'aaji chi tewe p'aa jōrumaa.

³⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—Māga pik'a ooit'ee mi Ak'ōre it'ari bīpa ichiaba parā ome, parāpa awaraarā chupiria k'awaada-e pirā māik'aapa t'āripa perdonaada-e pirā ārapa parāmaa ne-inaa k'achia ooda.

19

Jesupa jarateeda miak'āi p'anūrā mia amaanaadamerā
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Ma pedee jarap'eda, Jesús wāji Galilea eujādeepa. Panaji Judea eujāde, Jordán to k'iraik'a eere. ² Eperāarā chok'ara wājida Jesús t'ēe. Māgá irua āchi k'ayaa jipak'ooji.

³ Mama fariseorā ūk'uru irumaa chejida. Moisepa p'āda merapii jīak'aapa, iidijida:

—ǂimik'īrapa ichi wēra ichi k'inia amaapia bik'ā? ajida.

⁴ Jesupa p'anauji:

—ǂTachi Ak'ōre Ūraa p'ā bide parāpa nāga leeda-e p'anik'ā? aji. Na eujā ook'āri,

'Ooji imik'īra māik'aapa wēra'.

(Gn 1.27)

⁵ 'Mapa imik'īrapa atabēiit'ee chi ak'ōre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wēra ome. Māgá eperā omee weda eperā apai pik'a p'aneedait'ee.'

(Gn 2.24)

⁶ Eperā omé p'ani mīda, jīp'a eperā apai pik'a p'aneepata. Mapa Tachi Ak'ōrepa eperāarā omé araa papik'āri, apidaapa amaapidaik'araa bida aji.

⁷ Māpai ma fariseorāpa iidijida:

—Māgara, ǂsāap'eda Moisepa jarajima ajida, wēra amaaru pirā, mia amaada k'art'a p'ā teeipia bi jēret'aadai naaweda?

⁸ Jesupa p'anauji:

—Māga jaraji parā k'īri k'isua p'anadairā. Moisepa pāchi wēra amaapiji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa na eujā ewaa ook'āri, māga-e paji. ⁹ Mia jara bi: Eperāpa amaataaru pirā chi wēra awaraa imik'īra ome bi-eeta, maap'eda awaraa wēra ome miak'āiru pirā, p'ek'au oomaa bida aji, ma t'ēepema wēra ome.

¹⁰ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa māgajida:

—Māga pirā, imik'īra miak'āik'araa bida ajida, wēra ome.

¹¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Jōmaarāpa k'awada-e mia et'ewa jarada. Jīp'a k'awadait'ee Tachi Ak'ōrepa k'awapi k'inia biirāmaa. ¹² Edaare imik'īraarā wēra ata k'iniadak'aa. Imik'īraarā ūk'uru āchi t'oruta weda p'oyaa warra oodak'aa. Ūk'uru k'ap'adap'edaa perā p'oyaa warra oodak'aa. Awaraarā miak'āi k'iniadak'aa jīp'a it'aa t'īdait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa oodait'ee irua oopi bik'a, wērade k'īsia-ee. Māga p'oyaa ooruta pirā, oodapāde aji.

Jesupa warrarā bendiciada

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Maap'eda eperāarāpa āchi warrarā aneejida Jesumaa iru jua bimerā āra īri māik'aapa it'aa t'īmerā āra pari. Mamīda Jesús k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, ma warrarā aneedap'edaarā itriajida. ¹⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—ǂtrianáati! Ichiak'au mimaa warrarā chepíti, Tachi Ak'ōrepa āra jīak'arā biit'ee perā ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

¹⁵ Māga jarap'eda, ichi jua āra īri bi wāpachi māik'aapa it'aa t'īji āra pari. Maap'eda ichi ode wāji.

K'ūtrāa p'arat'ara bi pedeeda Jesús ome

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Maapai k'ūtrāapa Jesumaa iidi cheji:

—Tachi Jarateepari, ǂk'āare ne-inaa piata oopia bima aji, it'aa wāit'ee?

¹⁷ Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda mīmaa māga iidi bīma? aji. Tachi Ak'ōre aupaita pia bi. Pi it'aa wā k'inia bi pirā, oopáde aji, Tachi Ak'ōrepa Moisémaa p'āpidade jara bik'a.

¹⁸Ma k'ūtrāapa iidiji:

—¿Chisāgí ūraade jara bik'a oopia bīma? aji.

Jesupa p'anauji:

—'Eperā peenāaji; miak'āi bi pirā, awaraarā ome k'āināaji; nechianāaji; seewa jaranāaji chīara k'achiade baapiit'ee. ¹⁹Pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíji māik'aapa āra pedee ūriparíji. (Ex 20.12-16)

Awaraarā k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

²⁰Māpai ma k'ūtrāapa māgaji:

—Ma jōma ooparida aji. ¿K'āata waa ooyama? aji.

²¹Jesupa p'anauji:

—Ne-inaa jōma oo k'inia bi pirā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, pichi net'aa netok'oonāji māik'aapa chupiria beerāmaa ma p'arat'a téjei. Māga ooru pirā, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'ōre eujāde. Māga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²²Ma k'ūtrāapa māga ūrik'āri, k'īra pia-ee wāji, p'arat'a audú k'inia bada perā.

²³Maap'eda Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Mia wāarata jararu. Chaaree bait'ee p'arat'ara bi beei't'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome. ²⁴Waya jarait'ee. Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beei't'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, camello aguja taude wāyaai k'āyaara.

²⁵Chi k'ōp'āyoorāpa māga ūridak'āri, waapiara p'era pik'a para beejī. Māpai iidijida:

—Māgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wāyama? ajida.

²⁶Jesupa āchimaa ak'iji māik'aapa p'anauji:

—Eperāarāpa p'oyaa ooda-e, audú chaaree bairā. Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa chaaree wē-eda aji.

²⁷Māpai Pedropa māgaji:

—Tai net'aa jōmaweda atabēijida pi ome nipapataadait'ee. ¿K'āata atadait'ema aji, ma pari?

²⁸Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōrepa k'inia bak'āri, mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, su-ak'i beepiit'ee ichi rey su-ak'i beeparide it'ari ichi k'īra wāreede. Maapai parā mi ome nipapatap'edaarā auk'a mama su-ak'i p'aneedait'ee rey su-ak'i beepari docede. Mama parāpa Israeldeepa ēreerā doce uchiadap'edaarā iru p'anadait'ee parā jua ek'ari māik'aapa jaradait'ee māirāpa oopatap'edaa pia wa k'achia. ²⁹Eperā mide ijāa bi k'aurepa atabēiru pirā ichi te, ipemaarā, ipewēaarā, ak'ōre, nawe, war-rarā maa-e pirā eujā, ma k'āyaara māgee ne-inaa pia atada cien atait'ee na p'ek'au eujāde bi misa. Ma awara piuk'āri, it'aa wāit'ee. ³⁰Mamīda irapema waibiara p'anirā eperāarā k'irapite, ek'ariara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'irapite. Jōdee ek'ariara p'anirā eperāarā k'irapite waibiara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'irapite.

20

Jesupa mimiapataarāde nepirida

1 —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Tap'eda eujā chipari uchijai mimiapataarā jiride ichi uva k'āide mimianadamerā. ² Mimiapataarāmaa jaraji ewari aba mimiada pari denario aba p'aait'ee ma mimiapataarā chaachaa. Māpai pēiji mimiade. ³ Āstaawa ma eujā chipari waya uchijai mimiapataarā jiride. P'uuru jāde net'aa netopatamāi unu cheji mimiapataarā mimia wēe para bi. ⁴ Māga unuk'āri, māgaji: “Parā ichiaba wādapāde aji, mimiade mi uva k'āide. Mia pia p'aayada aji, parā mimia pari.” Māpai wājida mimiade. ⁵ Imat'ipa ma eujā chipari waya uchijai mimiapataarā jiride, ai naaweda oodak'a. Ichiaba k'ewara auk'a ooji. ⁶ Mata waya k'ewaraa uchijai māik'aapa waya unu cheji awaraa mimiapataarā p'uuru jāde p'ani, mimia wēe para bi. Mapa māgaji: “¿Sāap'eda parā nama mimiada-ee k'eu wādama?” aji. ⁷ P'anaujida: “Apidaapa taimaa mimia teeda-e perā, mimiada-e p'anida” ajida. Māpai ma eujā chiparipa māgaji: “Mimianadapāde aji, mi uva k'āide.”

⁸ P'āriupodopa ma eujā chiparipa māgaji chi mimiapataarā poro waibīamaa: “T'īpāde aji, mimiapataarā jōmaweda. Naapiara p'aapāde aji, chi t'ēe t'ūdap'edaarāmaa māik'aapa jōmaarā k'āyaara t'ēe p'aapāde aji, chi naapiara t'ūdap'edaarāmaa.” ⁹ Māga ooji. K'ewara t'ūdap'edaarāmaa p'aaji denario aba, eperā chaachaa. ¹⁰ Apemaarāmaa p'aa aupak'āri, pachejida chi naa mimiadap'edaarā. Māgārāpa k'īsijajida p'arat'a audupiara jitadait'ee apemaarā k'āyaara. Mamīda māga-e paji. Āchīmaa ichiaba denario abapai p'aaji āchi mimiadap'edaa pari. ¹¹ Āchi p'arat'a jitadak'āri, ik'achia pedee p'aneejida ma eujā chipari ome: ¹² “Ma t'ēe hora apai mimiadap'edaarāmaa pia denario aba p'aajida ajida. Jōdee tai tap'eda weda ak'ōrejīrumaa mimia k'eudap'edaa pārita āchi ome auk'a p'aaji. ¡Taimaa audupiara teeipia bida!” ajida. ¹³ Mamīda ma eujā chiparipa āchidepema abaamaa p'anauji: “Mia parā k'ūra-eda aji. ¿Parāpa jarajida-ek'ā aji, ewari aba mimiada pari denario abapai iididait'ee? ¹⁴ Pichi p'arat'a jitapāde aji, māik'aapa k'āiwee wāpāde aji. Mia auk'a p'aa k'inia bi pirā chi t'ēe t'ūdap'edaarāmaa, māga ooit'eeda aji. ¹⁵ ¿Mi na eujā chipari-ek'ā? aji. Michi p'arat'a ome ooi michia oo k'inia bik'a, méré perā. ¿Parā t'āri k'achia jōnik'ā aji, mi t'āri pia bairā?”

¹⁶ Māga nepir'ip'eda, Jesupa māgaji:

—Māga bi Tachi Ak'ōre ome. Irapema t'ēe chedap'edaarā Tachi Ak'ōrepa āchi bīmerā ichi jua ek'ari, naapiara ichideerā p'aneedait'ee ichi k'īrapite. Mamīda chi naapiara chedap'edaarā Tachi Ak'ōrepa āchi bīmerā ichi jua ek'ari, māga p'aneeda-e payada aji, t'ēe p'aneedait'ee perā ichi k'īrapite.

Jesupa jarada ōpee jarada ichi peedait'ee

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesús wārude Jerusalén p'uurudee, chi k'ōp'āyoorā doce awara āi t'ī p'e ataji māik'aapa māgaji:

¹⁸ —Tachi wāruta Jerusalandee. Mama mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, jita atadait'ee māik'aapa ateedait'ee p'aareerā poroorāmaa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāmaa peepit'aadamerā. ¹⁹ Māirāpa mi teedait'ee k'īra tewaraarāmaa mi oo iru p'anadamerā, wīdamerā, māik'aapa kursosode peet'aadamerā. Mamīda ewari ōpeemaa waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

*Zebedeo wērapa Jesumaa chupiria iidida**(Mr 10.35-45)*

²⁰ Zebedeo wēra chi warrarā Santiago, Juan ome Jesús k'ait'a chejida. Ma wēra iru k'irapite bedabai nība cheji chupiria iidit'ee. ²¹ Māga unuk'āri, Jesupa iidiji:

—¿K'āata k'inia bima? aji.

Ma wērapa p'anauji:

—Jarapáde aji, pi eperāarā rey beek'āri, mi warrarā su-ak'i p'anedamerā pi ik'aawa, aba juaraare, aba juabi eere.

²² Māpai Jesupa māgaji ma warrarāmaa:

—Parāpa wāara k'awada-e p'anī k'āata iidī p'anī. ¿Parāpa ne-inaa k'achia choodaik'ā aji, mia chooit'ee bik'a?

P'anaujida:

—¡P'oyaadaipi!

²³ Māpai Jesupa māgaji:

—Parāpa ne-inaa k'achia choodait'eeda aji, mia chooit'ee bik'a. Mamīda mia p'oyaa jara-e k'airāta mi juaraare wa juabi eere su-ak'i p'anedait'ee. Mi Ak'ōrepapai jarayada aji.

²⁴ Apemaarā diez k'ōp'āyoorāpa ūridak'āri Santiago Juan ome iidīdap'edaa, k'īraudachida āchi ome. ²⁵ Mapa Jesupa chi k'ōp'āyoorā jōmaweda t'ī p'e atap'eda, māgaji:

—Parāpa k'awa p'anī ijāadak'aa beerā poro waibiarāpa āchia oo k'iniata oopipata eperāarāmaa. Waaweepa āchi jua ek'ari p'anīrāpa oopata āchia jara p'anīk'a. ²⁶ Mamīda parāpa oodaik'araa bi ma poro waibiarāpa oopatak'a. Ma k'āyaara ijāpataarā t'āide chi waibiara pa k'inia bīpa ape-maarā chupiria k'awaaipia bi māik'aapa k'aripaipia bi. ²⁷ Pia jarait'eera, parādepema aba poro waibia pa k'inia bi pirā, awaraarā k'aripaipia bi esclavopa chipari k'aripaparik'a. ²⁸ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema mīda, na p'ek'au eujāde che-e paji eperāarāpa mi jīia iadamerā. Jīp'a cheji eperāarā k'aripa atait'ee o k'achiadeepa. Piut'ee eperāarā chok'ara uchiadamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

*Jesupa tau p'āriu bee omé jipada**(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)*

²⁹ Jesús chi k'ōp'āyoorā ome Jericó p'uurudeepa uchīa wādak'āri, eperāarā chok'ara t'ēe nipajida. ³⁰ Mama tau p'āriu bee omé o bi ik'aawa su-ak'i p'anajida. Ūridak'āri Jesuta wāyaa wā, biajida:

—¡Tachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

³¹ Eperāarā auk'a wā nipadap'edaarāpa itriat'aapachida k'ūp'ee p'anedamerā. Mamīda waapiara biapachida:

—¡Tachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

³² Māpai Jesús ak'inī beep'eda, t'ī ataji māik'aapa iidiji:

—¿K'āata k'inia p'anīma aji, mia oomerā parā ome?

³³ P'anaujida:

—Tachi Waibia, tachi taupa pia unu k'inia p'anīda ajida.

³⁴ Māga ūrik'āri, Jesupa chupiria k'awaaji māik'aapa taumāi t'ōbajji. Aweda tau pia unujida. Māpai wājida Jesús t'ēe.

21

Jesús Jerusalén p'uurudee wāda

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalandee wādak'āri, panajida Betfagé p'uuru k'idaa. Ma p'uuru Olivo Eede baji, Jerusalén k'ait'a. Mama p'anide Jesupa chi k'ōp'āyoorā omé naa pēiji p'uurudee. ² Māgaji:

—Wāti ara bi p'uuru tachi k'īrapite bīmaa. Jāma ununadait'ee burro wēra jī bainī bi chi warra ome. Ēra atāti māik'aapa anéeti. ³ Apidaapa atee-pi-e pirā, jarāti: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi. Waya tee chedait'eepi.”

⁴ Māga paji chonaarāweda Ak'ōre pedee jaraparipa jaradak'a:

⁵ Jarāti Sión p'uurudepemaarāmaa: “¡Ak'iti! Pāchi Rey cheru, chupiria beerā chepatak'a burro ĩri. Cheru ne-animal ne-inaa uapata warra, burro chak'e ĩri.” *Zac 9.9*

⁶ Jesús k'ōp'āyoorā wājida māik'aapa oojida irua jaradak'a. ⁷ Anejida ma burro wēra chi warra chai ome. Maap'eda ma ĩri ata bijida āchi ĩripema p'aru jīpatap'edaa, Jesús bataup'eda aide su-ak'i beemerā. ⁸ Eperāarā ode see nībaji. Ūk'uruurāpa āchi p'aru t'ō jēra bijida o jāde, Jesús aide wāmerā. Awaraarāpa k'iru t'iap'edap'eda, bipachida ma o jāde, āchi rey pai jīak'aapa. ⁹ Jesús naa wādap'edaarāpa māik'aapa t'ēe che wādap'edaarāpa o-ia biapachida:

—*¡Hosana!* ¡Tachi K'aripapari, Rey David Warra cheru! ¡Tachi Ak'ōrepa ichita pia ak'i bapariit'ee ichia rey pēida! ¡K'īra wāree Ak'ōre eujāde, Tachi K'aripapari cheru perā! *¡Hosana!* (Sal 118.25-26)

¹⁰ Jesús Jerusalén p'uurude panak'āri, p'uuru pidaarā jōma biuk'a nībeeji. Chok'araarāpa iidipachida:

—¿K'aima ajida, jāgí?

¹¹ Māpai awaraarāpa p'anaujida:

—Nāgí Jesús, Tachi Ak'ōre pedee jaraparipi, Nazaret p'uurudepema. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi.

Jesupa ne-inaa netopataarā jerek'ooda Ak'ōre te waibiadeepa

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Maap'eda Jesús Tachi Ak'ōre te waibiade t'īuji māik'aapa net'aa netopataarā taawaa jerek'ooji. P'arat'a tau t'erabaipataarā mesa sīa bat'ak'oo wāji, paloma netopataarā banco paara. ¹³ Māpai māgaji:

—Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide jara bi:

‘Mi te it'aa t'īpata teda apataadait'ee.’ *(Is 56.7)*

‘Mamīda parāpa nechiapataarā ték'ata oo iru p'ani.’ *(Jer 7.11)*

¹⁴ Jesús at'āri Ak'ōre te waibiade bide, irumaa chejida tau p'āriu beerā māik'aapa chiwa beerā. Māpai Jesupa jōma jīpak'ooji. ¹⁵ Mamīda p'aareerā poroorā Moisepa p'āda jarateepataarā ome k'īraudachida unudak'āri Jesupa ma ne-inaa pia oo bi māik'aapa ūridak'āri warrarā nāga bia para bi Tachi Ak'ōre te waibiade: “*¡Hosana!* ¡Tachi K'aripapari, Rey David Warra!”

¹⁶ Māpai Jesumaa māgajida:

—K'īup'ee beepipáde ajida. ¿Ūri-e bik'ā ajida, āchia jara jōni?

Jesupa p'anauji:

—Ūri bida aji. ¿Parāpa nāgí leeda-e p'anik'ā?

‘Ak’õre, pia warra chak’eerāmaa k’aripipari māk’aapa jude beerāmaa t’āri o-īa it’aa t’ī k’awapipari.’ (Sal 8.2)

¹⁷ Māpai Jesupa mairā atabēiji māk’aapa wāji Betania p’uurudee k’āide.

Jesupa higuera bīrimaa ijāti pedeeda

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Tap’eda Jesús waya chek’āri p’uurudee, jarrapisia nībeeji. ¹⁹ Ma che wāde higuera bīri unuji o bi ik’aawa bainī bi, k’iru paraa. Māpai araa ak’inaji, chau bi jīak’aapa. Mamīda chau-ee baji. Chi k’iru aupaita unuji. Māpai ma higuera bīrimaa māgaji:

—iPi waa chauh’aa pait’eeda! aji.

Aweda ma higuera bīri pīdachi. ²⁰ Māga unudak’āri, chi k’õp’āyoorā ak’itrua para beeji māk’aapa māgajida:

—¿Sāap’eda aweda jā higuera bīri jāgá pīdachima? ajida.

²¹ Jesupa p’anauji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa Tachi Ak’õrede wāara ijāaruta pīrā, iididaipia bi irua ne-inaa oomerā; pāchi t’āridepai k’īsiada-ee: “¿Tachi Ak’õrepa ooik’ā?” Māgara mia oodak’a jā higuera bīri ome, parāpa oodai. Ma awara ara bi eemaa jararutara “Jāmāk’aapa āyaa wāji māk’aapa p’usa jāde baaināji”, māga oopidaipi. ²² Parāpa ne-inaa jōma iidiruta it’aa t’ī p’anide t’āripa ijāa p’anadairā, ma ne-inaa iru p’anadait’ee.

Tachi Ak’õrepa Jesús pēida

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Ma t’ēepai Jesús t’īunaji Tachi Ak’õre te waibiade. Mama jarateemaa bi misa, p’aareerā poroorāpa judiorā poro waibiarā ome Jesumaa iidijida:

—¿Tachi Ak’õrepa tai biji-ek’ā ajida, ichi te waibia ak’idamerā? ¿K’aipa pīmaa nāga oopi bīma? ajida.

²⁴⁻²⁵ Jesupa p’anauji:

—Mia pida parāmaa iidit’ee: ¿K’aipa pēijima aji, Juan Bautista poro choo chemerā; Tachi Ak’õrepa maa-e pīrā eperāarāpa? Parāpa p’anaurutara, mia pida jarayada aji, k’aipa mīmaa nāga oopi bi.

Māpai āchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak’õrepa pēidada aruta pīrā, irua iidit’ee: “Māgara ¿sāap’eda Juan ūraa ijāada-e pajima?” ²⁶ Jōdee jararuta pīrā “eperāarāpa Juan pēijida”, jōmaweda k’īraudaridait’ee tachi ome, āchia ijāapata perā Juan Tachi Ak’õre pedee jarapari paji.

²⁷ Mapa p’anaujida:

—K’awada-e p’anida ajida, k’aipa Juan pēiji.

Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara mia pida jara-eda aji, k’aipa mīmaa nāga oopi bi.

Jesupa warrarā omeede nepirida

²⁸ Māpai Jesupa iidiji:

—¿K’āata k’īsia p’anima aji, parāpa? Eperāpa warrarā omé iru baji. Abaamaa jaraji: “Warra, wāpāde aji, mimiade mi uva k’āide.” ²⁹ Chi war-rapa p’anauji: “iMi wā k’inia-eda!” aji. Mamīda t’ēepai, k’īsia awara ataji māk’aapa wāji mimiade. ³⁰ Maap’eda ma eperāpa chi apema warramaa auk’a jaranaji. Ma warrapa p’anauji: “Ak’õre, mi wāit’eeda aji, mimiade.” Mamīda mimiana-e paji.

³¹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Chisāgí warrapa oojima aji, chi ak’õrepa k’inia badak’a?

P'anaujida:

—Chi naa chok'ada warrapa.

Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa prostitutaarā Tachi Ak'ōredeerā p'aneedait'ee parā naa. ³² ¿Sāap'eda? Juan Bautista chek'āri jarateede eperāarāpa p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa t'āri pia p'anapataadamerā, parāpa ijāada-e paji. Jōdee ma Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa ma prostitutaarāpa ijāajida Juan pedee māik'aapa oojida irua jaradak'a. Mamīda parāpa māga unujida mīda, k'īsia awara atada-e paji iru pedee ijāadait'ee.

Jesupa mimiapataarā k'achia beerāde nepirida

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ —Ūriti mia nepiruru jarateit'ee: Eujā chiparipa uva eujā uuji māik'aapa t'iak'auk'ooji. Ichiaba bōgo māudee ooji uva aide piart'idait'ee. Māpai te it'ia ooji it'īpa uva eujā jōma ak'ī p'anadamerā. Maap'eda ne-uu eujā ak'ipataarā jiriji aide mimiadamerā māik'aapa awara āyaa wāji. ³⁴ T'ēpai uva oropata ewari pak'āri, pēiji chi mimiapataarā iidinadamerā ichi eere bee bi chauda tee pēidamerā. ³⁵ Mamīda chi eujā ak'ipataarāpa ma mimiapataarā jita atadak'āri, aba sīk'oojida, awaraa jīp'a peejida māik'aapa awaraamaa māupa bat'ajida. ³⁶ Maap'eda ma eujā chiparipa awaraa mimiapataarā pēiji. Mamīda ma ne-uu ak'ipataarāpa naaweda oodap'edaak'a oojida māirā ome.

³⁷ 'Maap'eda, chi warra pēiji. K'īsiaji: “Mi warra perā iru waaweedait'ee.” ³⁸ Mamīda māgī unudak'āri, māgajida: “Jāgipa ichi ak'ōre net'aa jōmaweda atait'ee chi ak'ōre piuk'āri. Peet'aadāma ajida. Māgā na eujā jōmaweda tachide payada” ajida. ³⁹ Māga k'īsiadap'edaa perā, chi warra atadachida māik'aapa ma uva eujādeepa uchua atadap'eda, peet'ajida.

⁴⁰ Māpai Jesupa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa:

—Chipari wāk'āri ma eujā ak'ipataarāmaa, ¿k'āata k'īsia p'anima aji, irua ooit'ee ma ak'ipataarā ome?

⁴¹ P'anaujida:

—Ma eujā ak'ipataarā jōmaweda peek'ooit'ee, chupirira k'awa-ee. Māpai ma uva eujā biyada ajida, awaraarā jua ek'ari, chaujara pak'āri āchia teedamerā ichi eerepema.

⁴² Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parāpa waide nāga leeda-e p'anik'ā aji, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide?

'Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi. Tachi Ak'ōrepa māga ooji, tachia unudamerā māik'aapa ak'itrua para beemerā.' *(Sal 118.22-23)*

⁴³ Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōrepa parā bi-e pait'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Ma k'āyaara awaraarāta ichideerā p'aneedait'ee, āchia teepata perā ichi eerepema chauru, parāpa teedai k'āyaara.

⁴⁴ 'Eperā ma māu pipiara bi īri t'ūturu pirā, māgī p'u oodaipari, p'arat'u māu īri baalik'āri āridaiparik'a. Jōdee ma māu eperā īri baairu pirā, māgī jōt'aait'ee māu choma p'arat'u īri baalik'āri jōdaiparik'a; chi p'ora aupai beeparik'a.' *(Is 8.14)*

⁴⁵ P'aareerã poroorãpa fariseorã ome Jesupa nepirida ùri aupadak'ãri, k'awaajida irua ãchideta jara baji. ⁴⁶ Mapa iru jita atapi k'iniadachida. Mamïda waawee p'anajida eperãarãpa ijãa p'anadap'edaa perã Jesús Tachi Ak'õre pedee jarapari.

22

Miak'ãipata fiestade nepirida (Lc 14.15-24)

¹ Jesupa waya jarateemaa beek'ãri, nepiriji:

² —Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'anedamerã. Reyra k'isia iru baji miak'ãipata fiesta ooit'ee ichi warra-it'ee. ³ Chi mimiapataarã pëiji ichia eperãarã t'í pëida p'e atanadamerã. Mamïda che k'iniada-e paji. ⁴ Waya awaraa mimiapataarã chok'ak'ãri, mägaji: “Jaranadapáde aji, mia t'í pëida eperãarã chedamerã chik'o ñipa nïbairã. Peepiji p'ak'a, awaraa ne-animal poreera iru bada ome. Mägí jõma ñipa ak'iní bairã, chedapáde aji, miak'ãipata fiesta oode.” ⁵ Mamïda ma eperãarãpa ùri k'iniada-e paji irua jara pëida. Fiesta oode chedai k'ãyaara, aba wãji ichi eujãdee. Jõdee awaraa wãji net'aa netode. ⁶ Apemaarãpa eperãarã reyra pëida jita atadak'ãri, p'ua oojida peet'aarutamaa. ⁷ Reyra mãga k'awaa atak'ãri, k'ïraudachi. Mapa pëiji ichi soldaorã ma eperãarã peenadamerã mãik'aapa ãchi p'uuru paat'aadamerã. ⁸ Maap'eda mägaji chi mimiapataarãmaa: “Miak'ãipata fiesta at'ãri oodait'ee. Mamïda ooda-e ma t'í pëida eperãarã ome, chedaa-maa p'anadap'edaa perã. ⁹ Mapa wãdapáde aji, calle jãdee mãik'aapa chi unurutaarãmaa jaradapáde aji, mi ome fiesta oode chedamerã.” ¹⁰ Aramãgá chi mimiapataarã wãjida calle jãdee. Chok'ara p'e aneejida; eperãarã pia beerã, k'achia beerã paara. Mãgá ma rey te p'ïu nïbeeji eperãarãpa.

¹¹ Mamïda rey t'ïuk'ãri ma p'e anedap'edaarã ak'ide, unuji eperã miak'ãipata fiestade jïpata p'aru jï-ee bi. ¹² Mapa mägaji: “K'õp'ãyo, ¿sãga t'ïujima aji, nama, fiestade p'aru jïpata jï-ee?” Mamïda ma eperã k'ïup'ee beeji. ¹³ Maperã reyra jaraji chi mesa ak'ipataarãmaa: “Jã eperã biiri, jua ome jï nïbidapáde aji, mãik'aapa taawaa p'ãriudee ateedapáde aji, mama jëemerã, k'ida kierrkierree para bamerã p'uapa.” ¹⁴ Tachi Ak'õrepa chok'ara t'í pëipari. Mamïda chok'ara-ee jirit'erapari wãpiit'ee ichi truadee.

Impuesto-it'ee reymaa p'arat'a p'aapatap'edaa (Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Ma t'ëepai fariseorã chip'edaidap'eda, pedeeteejida Jesús k'üradait'ee. P'anauru pirã, imiateedai mãik'aapa peepit'aadai. ¹⁶ Ma-it'ee pëjjida ãchi eere p'anadap'edaarã, Rey Herodes eere p'anadap'edaarã ome Jesumaa. Mãirãpa mägajida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'ani pia wãarata jarapari mãik'aapa jarateepari p'anapataadamerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, eperãarãpa ãchia k'iniata oopata mïda. K'awa p'ani pia eperãarã ñipai ak'ik'aa; ma k'ãyaara tachi t'ãride iru bi ak'ipari. ¹⁷ Maperã k'awa k'inia p'ani pia k'ãata k'isia bi. ¿Pia bik'ã ajida, impuesto p'aadait'ee Cesarmaa, wa mãga-e?

¹⁸ Jesupa k'awa bada perã mãirãpa k'isia k'achia iru p'ani, mägaji:

—¿Seewata parāpa Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! ¿Sāap'eda mi k'ūra k'inia p'anima? ¹⁹ Ak'ipidapáde aji, p'arat'a tau impuesto p'aapata.

Aramágá denario aneejida. ²⁰ Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'ai k'īrata nade bi māik'aapa k'ai t'īta p'ā bima? aji.

²¹ P'anaujida:

—César k'īra māik'aapa ichi t'īta p'ā bida ajida.

Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa auk'a téeti Tachi Ak'ōremaa irua iidipari.

²² Māga ūridak'āri, ak'itrua para beeji māik'aapa erreujida.

Chok'ai p'irabaidait'eerāde iididap'edaa
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Ma ewate weda saduceorā ūk'uru Jesumaa chejida. Māgīrāpa ijāadak'aa tachi piup'eda chok'ai p'irabai. Maperā māgajida:

²⁴—Tachi Jarateepari, Moisepa jaraji eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ipemapa iru wēra ataipia bi māik'aapa ai ome warra oopia bi chi ipema piuda k'ap'ia pari. ²⁵ Tai t'āide p'anapachida ipemaarā siete. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji. Māgá chi wēra beeji chi araarepema ipema ome. ²⁶ Mamīda māgí ichiaba warra wēe piuji. Chi araarepema māik'aapa araarepema miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda auk'a warra wēe piujida. Ma t'ēpai chi apemaarā jida miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda āchi jōmaweda warra wēe piujida. ²⁷ Maap'eda, ma wēra ichiaba piuji. ²⁸ ¿K'āata k'īsia bima? ajida. Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, ¿chisāgí ipemata ma wēra imik'īra pait'eema ajida, āchi jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Parāpa pia k'awada-e p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda māik'aapa k'awada-e p'ani ne-inaa jōmaweda iru juapa oopari. Mapa parāpa pia k'īsiada-e p'ani. ³⁰ Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, imik'īraarā wēraarā ome waa miak'āida-e pait'ee. Angeleerā ichi truade p'anīrāk'api p'anadait'ee. ³¹ Ma awara parāpa k'achia k'īsia p'anapata jaradak'āri piudap'edaarā chok'ai p'irabaidak'aa. ¿Parāpa leeda-e p'anik'ā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi?

³² 'Mi pi chonaarā Ak'ōre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibia.' (Ex 3.6)
jTachi Ak'ōre piudap'edaarā Ak'ōre Waibia-epi. Chok'ai p'anīrā Ak'ōre Waibia!

³³ Māga ūridak'āri, eperāarā ak'itrua para beeji, Jesupa māgá k'īsia k'awaa jarateeda perā.

Tachi Ak'ōre Ūraa waibiara bi
(Mr 12.28-34)

³⁴ Fariseorāpa k'awaa atadak'āri Jesupa ma saduceorā k'īup'eeplik'ooda, chip'ejida. ³⁵ Maap'eda Jesús k'ūra k'iniapa Moisepa p'āda jarateeparipa iidiji:

³⁶—Tachi Jarateepari, ¿chisāgí ūraata waibiara bima aji, apema Ak'ōre Ūraa p'ādadepema k'āyaara?

³⁷ Jesupa p'anauji:

—‘Tachi Ak’õre Waibia k’inia iru baparíji pichi t’ãripa mãik’aapa ne-inaa jõmaa k’ãyaara iru k’inia iru baparíji. Ewari chaa k’ĩsãji irude pichi t’ãripa.’ (Dt 6.5)

38 Mãgita chi ũraa naapiara; awaraa ũraa k’ãyaara pipiara bi.

39 Araarepema mãgik’a bi:

‘Awaraarã k’inia iru baparíji pichi k’ap’ia k’inia iru baparik’a.’ (Lv 19.18)

40 Ma ũraa omeeweda waibiara p’ani, madeepa uchiadap’edaa perã awaraa ũraa jõmaweda Moisepa p’ãda mãik’aapa Tachi Ak’õre pedee jarapataarãpa p’ãdap’edaa.

K’aideepa uchiada Tachi Ak’õrepa pëida

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Fariseorã at’ãri see nĩbide, 42 Jesupa iidiji:

—¿K’ãata k’ĩsia p’anima aji, parãpa? ¿K’aideepa uchiayama aji, Tachi Ak’õrepa pëit’ee bi, Mesías apata?

P’anaujida:

—Rey Daviddeepa uchait’eeda ajida.

43 Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mãgara, ¿sãap’eda Rey Davidpa irumaa: “Tachi Waibia” aji, Tachi Ak’õre Jaurepa nãga jarapik’ãri?

44 ‘Tachi Ak’õrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pi mi ome auk’a waibia bairã, su-ak’i beepãde aji, mi juaraare, mia pi k’ĩra unuamaa iru p’anapataarã p’oyaarũ misa.”’ (Sal 110.1)

45 Davidpa ichi ãreerãdeepa uchait’ee bĩmaa t’ijaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k’awada-ek’ã aji, Mesías waibiara bi chonaarãwedapema Rey David k’ãyaara?

46 Ma fariseorãpa maarepida p’oyaa p’anauda-e paji. Maadamãiipa waawee p’aneejida waa iididait’ee.

23

Jesupa jarada fariseorãde mãik’aapa Moisepa p’ãda jarateepataarãde

(Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

1 Ma t’ãepai Jesupa mãgaji eperãarãmaa mãik’aapa chi k’õp’ãyoorãmaa:

2 —Moisepa p’ãda jarateepataarãpa fariseorã ome jarateepata k’ãata jara k’inia bi Moisepa p’ãda. 3 Maperã ũriti ãchia jarateepata mãik’aapa óoti ãchia jara p’anik’a. Mamĩda p’ananaati ãchi p’anapatak’a, ne-inaa jaradap’eda, ne-inaa awaraata oopata perã. 4 Eperãarãmaa ne-inaa audũ chok’ara oopipata. Mamĩda chupĩria k’awaadak’aa ãrapa p’oyaa ooda-e pak’ãri. 5 ãchia ne-inaa jõma oopata awaraarãpa ãchi t’o p’anadamerã. Porode mãik’aapa juade p’ãrajĩpata ne-e jobiadee ooda Tachi Ak’õre ũraa p’ãda ome. Ma awara p’aru teesoo sidibai i jiichoo jĩpata awaraarãpa pia unudamerã. 6 Nek’onadak’ãri awaraarã ome, su-ak’i p’aneepata jõmaarã taide, poro waibiarã su-ak’i p’aneepatamã. Ichiaba Tachi Ak’õre ũraa jarateepata tede p’anadak’ãri, su-ak’i beepari pipiara bide su-ak’i p’aneepata. 7 Ma awara calle jãde nipadak’ãri, k’inia p’anapata jõmaarãpa ãchimaa saludaadamerã mãik’aapa “Tachi Jarateepari” adamerã.

8 8 Parãpa jõdee mãga oodaik’araa bi, parã auk’a p’anadairã ipemaarãk’a mãik’aapa Jarateepari Waibia apai iru p’anadairã. 9 Ichiaba na p’ek’au eujãdepema apidaamaa “Tachi Ak’õre” adaik’araa bi, parãpa Ak’õre apai

iru p'anadairã Ak'õre truade. ¹⁰ Ichiaba jiridaik'araa bi awaraarãpa parã "tachi waibiarã" adamerã mi, Cristo aupaita, parã Poro Waibia perã. ¹¹ Parãdepema waibiara bita apemaarã jua ek'ari baipia bi ãchi mimiaparik'a. ¹² Chi waibiara pa k'inia bi ek'ariara beeit'ee. Jõdee chi ek'ariara bi mĩda t'ãri o-ia bapari pirã, waibiara pait'ee.

Jesupa jarada judiorã waibiarãde
(Mr 12.40; Lc 11.39-52)

¹³ —¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parã k'aurepa eperãarã p'anadak'aa Tachi Ak'õre jua ek'ari. Parã jida ichideerã p'aneeda-e pait'ee, eperãarãmaa ijãapi k'iniada-e p'anadairã irua pëidade.

¹⁴ ¡¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parãpa p'ëtrãarã te jãri atapata mãik'aapa taarã it'aa t'ipata eperãarãpa parã pia ak'idamerã. ¡Maperãpi Tachi Ak'õrepa parã k'achiarã ooit'ee awaraarã k'achia ooi k'ãyaara!]

¹⁵ ¡¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! T'imí wãpata parãpa ijãapata jarateede, mãgã eperãarã pãchi eere t'itudamerã. Mãpai aba pãchi eere pa atadak'ãri, parãpa jaratee jõnipa mãgí papipata pãchi k'ãyaara audupiara atuamerã.

¹⁶ ¡¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëiit'ee! ¡Parã tau p'ãriu beerãk'api p'ani, pariatua o ak'ipimaa p'anadairã awaraarãmaa! Parãpa jarapata pipiara bi eperãarãpa juraadamerã Tachi Ak'õre tede nĩbi nẽe k'irapite, ichi te waibia k'irapite juraadai k'ãyaara. ¹⁷ ¡K'ira k'awa-ee pik'a p'ani mãik'aapa tau p'ãriu pik'a p'ani! ¿Tachi Ak'õre te waibia piara bi-ek'ã nẽe iru tede awara bida k'ãyaara? ¹⁸ Parãpa ichiaba jarapata pipiara bi juraadamerã ne-inaa altar ñri bidap'edaa paadait'ee k'irapite, Tachi Ak'õre tedepema altar k'irapite juraadai k'ãyaara. ¹⁹ ¡Tau p'ãriu pik'a p'anãrã! ¿Altar awara bida Tachi Ak'õre-it'ee piara bi-ek'ã ne-inaa ma altar ñri bida k'ãyaara? ²⁰ Eperãpa ne-inaa ooit'eeda ak'ãri Tachi Ak'õre altar k'irapite, ma altar k'irapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi ne-inaa ma altar ñri bi k'irapite. ²¹ Ma awara eperãpa ne-inaa ooit'eeda ak'ãri Tachi Ak'õre te waibia k'irapite, ma te k'irapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi Tachi Ak'õre k'irapite, iru ma tede bapari perã. ²² Ichiaba eperãpa ne-inaa ooit'eeda aru pirã ne-inaa it'ari nĩbi k'irapite, ma pedee auk'a jara bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'irapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'irapite, iru ma su-ak'i beeparide su-ak'i bapari perã.

²³ ¡¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Tachi Ak'õre-it'ee awara bipata nãgee aliño: menta, anís, comino; mãgí diezdepema chaa, aba. Mamĩda oodak'aa nãgí Tachi Ak'õre Ñraa p'ãdãdepema ñraa waibiara jara bik'a: "Awaraarã k'uradai'araa bi; awaraarã chupiria k'awaadaipia bi; oodaipia bi parãpa oodait'eeda apatak'a." Mãgí ñraa jara bĩk'ata oodaipia bi, auk'a ne-aliño ome oopatak'a. ²⁴ ¡Parã tau p'ãriu beerãk'api p'ani; pariatua o ak'ipimaa p'anadairã awaraarãmaa! ¡Pania

nēesipata ne-animal chak'eerā t'ŭnaadamerā pania toparide! Mamīda parāpa k'awada-ee, camello k'ap'ia jōma mit'aak'ajik'api p'ani.

²⁵ 'iAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! iSeewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parāpa vaso māk'aapa p'arat'u taawaik'a eere pi-ia siipata. Mamīda māgī edajāde ipuru bi ne-inaa k'achiapa, parā t'āri k'achia p'anadairā. Chīara net'aa chiapata māk'aapa chīara k'ūrapata. ²⁶ iFariseo, pi tau p'āriu pik'a bi! Naapiara chi vaso edajāde sīiji. iMāgā chi taawaik'a eere ichiaba sii beepi!

²⁷ 'iAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! iSeewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parā nāga pik'a p'ani. Jāiradepema māu te t'o-t'oo p'urupata taawaik'a eere, pi-ia unudamerā. Mamīda ma māu te edajāde paraa piudap'edaarā k'ap'ia mik'ia biiri ome. ²⁸ Māga pik'a parāpa ne-inaa k'ira t'ādo oopata taawaik'a eere pi-ia unudamerā. Mamīda parā edajāde k'ūrayaa, t'āri k'achia-idaa p'ani.

²⁹ 'iAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! iSeewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parāpa te chak'e pi-ia māudee oopipata chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarā idap'edaa ūri. Ma awara chonaarāwedapema t'āri pia p'anadap'edaarā idap'edaamāi parāpa pi-ia nep'ono p'irrabai uuk'oopata. Ma jōma oopatada apata ma chonaarā k'irāpadamerā. ³⁰ Maap'eda māgapata: "Tai p'anadap'edaa paara tai chonaarāpa Ak'ōre pedee jarapataarā peedak'āri, tāipata k'aripada-e pak'ajida" apata. ³¹ Māga jaradak'āri, ak'ipipata parāpa k'awa p'ani pāchi chonaarāpa Ak'ōre pedee jarapataarā peedap'edaa. ³² Parā māgā uchiadap'edaa perā Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā peedap'edaarādeepa, i parāpa auk'a oodai-ek'ā ūrapema Ak'ōre pedee jarapari ome?

³³ 'iParā k'achia-idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! iTaamāk'api p'ani! iSāga uchiadai Tachi Ak'ōre juadeepa? iIrua parā atuapiit'eepi! ³⁴ Maperā mia pēiit'ee Ak'ōre pedee jarapataarā, k'isia k'awaa beerā, mi ūraa jarateepataarā ome. Mamīda parāpa māirā ūk'uru jip'a peedait'ee kuru-sode baijira bidak'āri piurutamaa. Ichiaba ūk'uru p'ua oodait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māk'aapa ūk'uru p'uuru bee chaa jiri ni-papataadait'ee miapi k'inia p'anadairā. ³⁵ Parāpa māga oodait'ee perā, Tachi Ak'ōrepa parā k'achia ooit'ee jōmaweda irude wāara ijāapataarā peedap'edaa k'aurepa, Abeldeepa Berequías warra Zacarías parumaa. Pāchi auk'aarāpa iru peejida Tachi Ak'ōre tede, te t'ŭpata, altarmāi esajīak'a. ³⁶ Mia wāarata jararu. Ma peedap'edaa k'aurepa Tachi Ak'ōrepa ūrapemaarā k'achia ooit'ee.

Jesus jēda Jerusalén p'uurudepemaarā pari

(Lc 13.34-35)

³⁷ —Jerusalén, Jerusalén, pīdepemaarāpa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā peepata māk'aapa irua pēida eperāarā māupa bat'a peepata! At'apai mia pīdepemaarā araa p'e k'inia bapachi, et'erre wērapa chi chak'eerā p'e ataparik'a ichi isia ek'ari. iMamīda parāpa k'iniada-e paji! ³⁸ iŪriti! iPāchi te ituaba beeiit'ee, Tachi Ak'ōrepa parā waa ak'i-e pait'ee perā! ³⁹ Mia jara bi: Parāpa mi waa unuda-e pait'ee nāga jararutamaa: 'iTachi Ak'ōrepa ichia pēida ichita pia ak'i bapariit'ee!' *(Sal 118.26)*

24

Jesupa jarada Tachi Ak'õre te waibia t'eet'aa chedait'ee
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesús uchiak'ãri Tachi Ak'õre te waibiadeepa, chi k'õp'ãyoorãpa jara chejida Ak'õre te waibia pi-ia oo k'obi. ² Mãpai Jesupa mãgaji:

—¿Parãpa na te jõma pia unu p'ani-ek'ã? aji. Mia wãarata jararu. Ewari cherude nama mãu apida bee-e pait'ee awaraa mãu ïri. Na jõmaweda t'eeek'oo chedait'eeda aji.

Tachi Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ Maap'eda wãjida Olivo Eedee. Jesús ituaba su-ak'i beek'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa iidi chejida:

—Jarãji sãapai Ak'õre te waibia t'eet'aa chedait'ee. ¿Sãga nĩbeeyama ajida, pi chei naaweda mãik'aapa Tachi Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda?

⁴ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatãati apidaamaa k'ũrapiaaapa. ⁵ Mi jãak'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mi Cristopi, Tachi Ak'õrepa pẽida.” Mãga jara p'anipa eperãarã chok'ara k'ũradait'ee. ⁶ Mi chei naaweda parãpa ũridait'ee nama mãik'aapa awara ãi jura chõo jõni. Mamĩda p'eranaãati. Ichita mãga p'asait'ee. Mamĩda at'ãri na p'ek'au eujã jõ-e pait'ee. ⁷ Ai naaweda eperãarã awaraarã ome chõodait'ee. Jarra oodait'ee mãik'aapa awẽrachai wãyaapariit'ee, eujã awara-awaraade. ⁸ Mamĩda mãga p'asak'ãri, ewaapi na p'ek'au eujãdepemaarã miamaa p'aneedait'ee.

⁹ Maapai parã jita atadak'ãri, p'ua oodait'ee mãik'aapa peedait'ee. Jõmaarãpa parã k'ĩra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijãapata k'aurepa. ¹⁰ Mãga oo p'anadak'ãri, eperãarã chok'ara mide ijãa amaadait'ee mãik'aapa chik'ĩra unuamaa jõnadait'ee, ãchi k'õp'ãyoorã traicionaarutamaa. ¹¹ Seewa-idaa beerã chok'ara uchiadait'ee Ak'õre pedee jarapataarã jãak'a. Mãirãpa eperãarã chok'ara k'ũradait'ee. ¹² Mãgã na p'ek'au eujãdepemaarãpa audú ne-inaa k'achia oodait'ee perã, eperãarã chok'araarãpa awaraarã waa k'inia iru p'anada-e pait'ee. ¹³ Mamĩda Tachi Ak'õrepa k'aripait'ee atuanaadamerã k'ĩra jip'a nipapataarã Ak'õre ode jai-idaarutamaa. ¹⁴ Mia pẽiit'ee eperãarãpa mãga jaradait'ee na p'ek'au eujã jõmaade, p'uuru pidaarã jõmaarãpa k'awaadamerã. Mãpai na p'ek'au eujã jõit'ee.

¹⁵ Tachi Ak'õre pedee jarapari Danielpa p'ãdade jara bi abaapa ne-inaa audú k'achia ooit'ee Tachi Ak'õre te waibia edajãde. Chi nãgĩ leerupa pia k'ĩsãji k'awaait'ee k'ãata jara k'inia bi. ¹⁶ Mapa Judea eujãde p'anũrãpa mãga unudak'ãri, p'ira mirudaipia bi eera jẽra bĩmaa. ¹⁷ Ichiaba eperã terrazade bi pirã, teedaa t'ũk'araa bi ichi net'aa p'e atade. ¹⁸ Ma awara eperã ichi ne-uu k'ãide ni pirã, teedaa cheik'araa bi p'aru p'ede pida. Aramata wãipia bi. ¹⁹ ¡Aai, maapai chupiria jõneedait'ee wẽraarã biak'oo bee maa-e pirã warra chak'eerã jude iru bee! ²⁰ Chupiria iiditi Tachi Ak'õremaa ma ewari p'asapinaamerã k'oijara nĩbide maa-e pirã ñipata ewate. ²¹ Maapai eperãarã audupiarã chupiria mia jõnadait'ee, na p'ek'au eujã oorũ weda chupiria para bada k'ãyaara mãik'aapa ma t'ẽepai waa mãgã chupiriara p'anada-e pait'ee. ²² Tachi Ak'õrepa ma ewari isapai

wāyaapi-e pirā, apida chok'ai p'aneeda-e pai. Mamīda isapai wāyaapiit'ee ichia jirit'eradaarā k'aurepa, āra chupiria k'awaa bapari perā.

²³ 'Maapai apidaapa parāmaa jararuta pirā: "¡Pichá, ak'íti! ¡Nama bi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida!" maa-e pirā jararuta pirā: "¡Ara bita Cristo!" ijāanáati. ²⁴ Mi jīak'aarā māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā jīak'aarā chok'ara chedait'ee. Mamīda māirāpa jara p'ani ijāanáati, seewa-idaa bee perā. Ne-inaa k'īra t'ādo eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oo p'anipa eperāarā k'ūradait'ee, perā Tachi Ak'ōrepa jirit'eradaarā k'ūrutamaa. ²⁵ Mia parāmaa ūrapari k'awaadamerā māga p'asai naaweda. ²⁶ Mapa parāmaa jararuta pirā: "¡Ak'íti! Achú bi Tachi K'aripapari, eujā pania wēe bide," maaaa wānáati mi jiride. Maa-e pirā jararuta pirā: "¡Ak'íti! Ichi nama miru bi," ijāanáati. ²⁷ Atu p'anide pa tau jēra t'ūparik'a ak'ōrejīru uchiapari eerepa baaiparimaa, māga pik'a eperāarā atu p'anide mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya cheit'ee. ²⁸ Piuda k'ap'ia bimāi ākoso seedaipatada aji.

Jesupa jarateeda Eperā Ak'ōre Truadepema waya cheit'ee

(Mr 13.24-27; Lc 21.25-28)

²⁹ —Ma chupiria jōnadap'edaa t'ēpai, nāga pait'ee:

'Tachi Ak'ōrepa pajā wērepiit'ee. Ak'ōrejīru p'āriudariit'ee; atane waa īdaa-e pait'ee māik'aapa lucero baaik'oodaridait'ee pajādeepa.' (Is 13.10)

³⁰ Māpai pajāde eperāarāpa ne-inaa unudait'ee. Ma k'aurepa k'awaadait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, cheru. Māpai na p'ek'au eujādepemaarā jēe para beeit'ee āchobeepa. Unudait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, jōmaarā k'āyaara waibiara bi k'īra wāree cheru jīararade. ³¹ Māpai mia trompeta golpe chaapiit'ee angeleerāmaa, p'e chedamerā eperāarā mia jirit'era iru biirā na p'ek'au eujā jōmaade, t'imí bee pijida.

Jesupa higuera bīride jarada

(Mr 13.28-31; Lc 21.29-33)

³² —K'īsiati higuera bīride. Higuera k'iru t'u-k'ua uchua nībeek'āri māik'aapa ewaa t'ono nībeek'āri, k'awaapata eujā wāsia wā. ³³ Māga pik'a mia et'ewa jaradak'a unudak'āri, k'awa p'ani taarā-e mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheru. ³⁴ Mia wāarata jararu. ĩrapemaarā piudai naaweda, ma ne-inaa jōmaweda p'asait'ee. ³⁵ Ewari cherude pajā na p'ek'au eujā ome jōdait'ee. Mamīda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

K'awada-e p'ani sāapai cheit'ee Eperā Ak'ōre Truadepema

(Mr 13.32-37; Lc 17.26-30)

³⁶ —Eperā apidaapa k'awada-e p'ani Eperā Ak'ōre Truadepema cheit'ee ewate; chi hora jida. It'aripema angeleerāpa pida k'awada-e p'ani; mia pida ichiaba. Mi Ak'ōreppapai k'awa bi.

³⁷ 'Noé bada ewaride p'asadak'a māga pik'a p'asait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri. ³⁸ Maapai na p'ek'au eujā ūui naaweda, eperāarā nek'opachida, ne-inaa topachida māik'aapa miak'āipachida Noé ichi barcode bataurumaa. ³⁹ Mamīda atu p'anide k'oi chedachi, eujā ūudachi māik'aapa jōmaweda k'iniidachida. Māga pik'a p'asait'ee ichiaba mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri. Atu p'anide cheit'ee. ⁴⁰ Ma ewate eperāarā omé mimiamaa p'anadait'ee āchi eujāde. Angeleerāpa aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabēidait'ee.

⁴¹ Ichiaba wēraarā omé trigo bamaa p'anadait'ee k'ūrumade. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabēidait'ee.

⁴² 'Maperā tauk'a p'anapatáati k'awada-e p'anadairā sāapaita cheit'ee Pāchi Waibia. ⁴³ Nāgí pedee pia k'awáati. Te chiparipa k'awa bada paara nechiapari cheit'ee hora p'ārik'ua ichi net'aa chia atait'ee, chok'ai bak'aji ma nechiapari ichi tede t'ūpiamaapa. ⁴⁴ Māgá parā jida chok'ai pik'a p'anadaipia bi, atu p'anide mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, cheit'ee perā.

Mimiapari pia mimiapari k'achia ome
(Mr 13.34-37; Lc 12.41-48)

⁴⁵ —¿Sāgá baparima aji, mimiapataarā poro waibia pia? Māgipa k'isia k'awaa oopari chiparipa oopi bik'a. Pia ak'ipari chipari net'aa atabēida ichi juade māik'aapa chiparimaa nek'opip'eda, mimiapataarāmaa chik'o tawapari. ⁴⁶ O-īa bapari chipari pachek'āri, ichi mimiamaa unu chepari perā. ⁴⁷ Mia wāarata jararu. Chiparipa māga unu chek'āri, jōma ichia net'aa iru bi biit'ee ma mimiapari jua ek'ari ak'i bamerā. ⁴⁸ Mamīda ma mimiapari t'āri k'achia bi pirā, nāga k'isiai: “Taarāit'ee mi chipari.” ⁴⁹ Mapa apemaarā mimiapataarā wimaa beei māik'aapa tomaa beei, nek'omaa beei toyaa beerā ome. ⁵⁰ Mamīda ma mimiapari k'achia atu bide chi te chipari pacheit'ee. ⁵¹ Māpai irua ooda k'awaa atak'āri, iru miapiit'ee māik'aapa āyaa pēit'aait'ee mimiapataarā seewata mimiapatada apataarā ome bade. Mama jēe nībait'ee māik'aapa k'ida kierrkierree nībait'ee p'uapa.

25

Jesupa awēraarā diezde nepirida

¹ —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Diez wēraarā imik'īra ome waide k'āida-ee beerā wājida miak'āipata fiestadee. Āchi lámpara atadap'eda, nijida k'īrachuudait'ee chi imik'īra miak'āiit'ee bi ome, iru k'ōp'āyaadait'ee pada perā fiesta oo p'anīmāi. ² Ma wēraarā diezdepema joisomaa pia k'īsiada-e paji, ne-inaa oodai naaweda. Jōdee chi apema joisomaa pia k'īsiapachida, ne-inaa oodai naaweda. ³ Chi pia k'īsiada-e p'anadap'edaarāpa āchi lámpara atadak'āri, k'īsiada-e paji aceite waapiara ateedait'ee āchi ome. Mapa āchi lamparade bada aupai anipajida. ⁴ Jōdee chi pia k'īsia p'anadap'edaarāpa āchi lamparade bi awara ateejida aceite botella ababaa. ⁵ Mamīda chi miak'āiit'ee bi taarā nībada perā cheit'ee, ma wēraarā jōmaweda k'āidachida āchia ni p'anadap'edaamāi. ⁶ Esapite pa wāk'āri, ūrijida bia cheruta: “¡Miak'āiit'ee bi pacheruda! ajida. ¡Uchi-adapáde ajida, iru k'īrachuude!” ⁷ Ma wēraarā k'āi jōnadap'edaa aramata p'irabaik'oodachida māik'aapa āchi lamparadepema mecha t'ūk'oojida pia unudait'ee. ⁸ Māpai chi pia k'īsiada-ee p'anadap'edaarāpa māgajida apemaarāmaa: “Taimaa aceite ma-āri teedapáde ajida, tai lámpara k'īk'oodaruta perā.” ⁹ Mamīda apemaarāpa p'anaujida: “Taipa teeda-eda ajida, jōmaarā-it'ee araa-e perā. Wādapáde ajida, aceite netopata-maa pāchi-it'ee netode.” ¹⁰ Mamīda ma wēraarāpa aceite netonaruta misa, pacheji chi imik'īra miak'āiit'ee bada. Māgá ma awēraarā pia k'īsiadap'edaarā auk'a t'ūujida iru ome fiesta oodait'eemāi. T'ūdak'āri,

irua ma te t'ūpata j̄ia n̄ibiji. ¹¹ Taarā-e nide pachejida chi aceite netonadap'edaarā. Te taawaik'a eereepa m̄agajida: “¡Tachi Waibia, Tachi Waibia, ewapáde ajida, tai t'ūdait'ee!” ¹² Mamīda irua p'anauji: “Mia wāarata jararu. Parā k'awa-e bida” aji.

¹³ Māga nepirip'eda, Jesupa m̄agaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Māga pait'ee perā, tauk'a p'anapatāati parāpa k'awada-e p'anadairā s̄āapai mi cheit'ee.

Jesupa p'arat'a teedade nepirida

(Lc 19.11-27)

¹⁴ —Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperā awara āyaa wāi naaweda, ichi mimiapataarā t'ī p'ēji m̄aik'aapa p'arat'a teeji āchi chaachaa ak'ī p'anadamerā, ichi cheru misa. ¹⁵ Mimiapari abaamaa teeji p'arat'a tau cinco mil; awaraamaa teeji p'arat'a tau dos mil; apemamaa p'arat'a tau mil. Māgá p'arat'a tau awara-awaraa teeji, k'awa bada perā āchi auk'a mimiadak'aa. Maap'eda āyaa wāji. ¹⁶ Ma t'ēpai ma mimiapari cinco mil jitadapa ne-inaa netomaa beeji ma p'arat'apa. Māgá ne-inaa neto bīpa awaraa cinco mil eepa ataji. ¹⁷ Māgá ichiaba ma p'arat'a tau dos mil jitadapa awaraa dos mil eepa ataji. ¹⁸ Mamīda ma p'arat'a tau mil jitadapa chi poro waibia p'arat'a eujāde jau n̄ibinaji, atuadarii j̄iak'aapa.

¹⁹ 'Taarāpai pacheji chi p'arat'a chipari. Juasia k'inia baji ma p'arat'a atabēida chi mimiapataarā ome. Mapa āchi t'ī p̄ēiji. ²⁰ Naapiara pacheji chi mimiapari p'arat'a tau cinco mil jitada. Māgipa chi p'arat'a chiparimaa m̄agaji: “Señor, pia mīmaa teejida aji, p'arat'a tau cinco mil. Nama bida aji, waa awaraa cinco mil uchiada ne-inaa neto bīpa.” ²¹ Chi p'arat'a chiparipa m̄agaji: “¡Pi pia bida aji, pia mimiapari perā! Mia atabēida pia ak'iji m̄aik'aapa ai īri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā īrā pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne-inaa audupiara ak'imerā. Teedaa t'ūpáde aji, o-īa bapariimerā mi ome.” ²² Māgí t'ēe pacheji chi mimiapari p'arat'a tau dos mil jitada. Ichia m̄agaji: “Señor, pia mīmaa teejida aji, p'arat'a tau dos mil. Nama bida aji, waa awaraa dos mil, uchiada ne-inaa neto bīpa.” ²³ Chi p'arat'a chiparipa m̄agaji: “¡Pi pia bida aji, pia mimiapari perā! Mia atabēida pia ak'iji m̄aik'aapa ai īri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā īrā pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne-inaa audupiara ak'imerā. Teedaa t'ūpáde aji, o-īa bapariimerā mi ome.”

²⁴ 'Mamīda chi mimiapari p'arat'a tau mil jitada pachek'āri, m̄agaji chiparimaa: “Señor, mia k'awa bida aji, pia eperāarā pia chupirīa k'awak'aa. K'awa bi pichia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari. ²⁵ Mia waawee baji pichi p'arat'a atuadarii j̄iak'aapa. Mapa ma p'arat'a jau iru baji eujāde. Nama bida aji, pichi p'arat'a.” ²⁶ Māpai chi p'arat'a chiparipa m̄agaji: “¡Pi k'achia bida aji, pia mimiak'aa perā m̄aik'aapa k'oo-idaa bapari perā! Wāara k'awa baji pirā mia michi-it'ee ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari, ²⁷ māgara ḡsāap'eda mi p'arat'a iana-e pajima aji, p'arat'a iapata tede, m̄apemaarāpa ai īri p'aadamerā, mi p'arat'a taarā iru p'anadap'edaa pari?” ²⁸ Māpai ma p'arat'a chiparipa m̄agaji arii p'anadap'edaarāmaa: “Ma p'arat'a tau mil j̄ari atadapáde aji, m̄aik'aapa teedapáde aji, chi diez mil iru bīmaa. ²⁹ Eperāpa iru bīmaa waapiara teet'ee, audupiara iru bamerā. Mamīda chi mak'iara wēe bīpa ma-āri iru bi paara j̄ari atait'eeda aji. ³⁰ Na

mimiapari k'achia taawaa ateadapáde aji, p'áriudee jēenamerā māik'aapa k'ida kierrkierree nībamerā p'uapa.”

Tachi Ak'ōre ewari waibia ewatede jarateeda

³¹ —Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, chek'āri mi angeleerā ome, su-ak'i beeit'ee rey su-ak'i beepari k'īra wāreede. ³² Na p'ek'au eujādepemaarā k'īra t'ādoo cheepurudait'ee iru k'īrapite. Māpai irua eperāarā awara-awaraa biit'ee, ne-animalaarā chiparipa ichi oveja, cabra awara-awaraa biiparik'a. ³³ Ovejaarāk'a bee pēit'ee ichi juaraare; jōdee cabrak'a bee chi juabi eere.

³⁴ 'Maap'eda Reyra māgait'ee ichi juaraare p'anīrāmaa: “¡Chéti, mi Ak'ōrepa parā pia ak'ida perā! Wāti Tachi Ak'ōre truadee, na p'ek'au eujā ewaa oodak'āriipa irua parā jirit'erada perā. ³⁵ Mi jarrapisia nībak'āri, parāpa mimaa nek'opijida māik'aapa opisia nībak'āri, ne-inaa topijida. Ma awara mi chīara eujāde nipak'āri, mi auteebaijida pāchi tede. ³⁶ P'aru wēe chidi pak'āri, parāpa p'aru teejida. K'ayaa bak'āri, parā wājida mi ak'ide. Carcelde bak'āri, ichiaba mi ak'inajida.” ³⁷ Māpai ichi juaraare k'achia wēe p'anīrāpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ¿sāaweda unujidama ajida, pi jarrapisia nībi māik'aapa nek'opijida? Maa-e pirā ¿sāaweda unujidama opisia nībi māik'aapa ne-inaa topijida? ³⁸ ¿Sāaweda unujidama pi chīara eujāde ni māik'aapa auteebaijida tai tede maa-e pirā p'aru wēe ni māik'aapa p'aru teejida pīmaa? ³⁹ ¿Sāaweda pi ak'inajidama ajida, k'ayaa bak'āri maa-e pirā carcelde bak'āri?” ⁴⁰ Māpai Reyra p'anaut'ee: “Mia wāarata jararu. Parāpa māgee ne-inaa oodap'edaa mi ipemaarā, na chupiria beerāmaa, auk'a mimaa oojida.”

⁴¹ 'Maap'eda Reyra ichi juabi eere p'anīrāmaa māgait'ee: “¡Parā, chi k'achia-idaa beerā, āyaa wāti mi ik'aawaapa! Wāti t'ipitau ichita jērajēraa jira bidee, ooda Netuara Poro Waibia-it'ee; ichideerā-it'ee. ⁴² Mi jarrapisia nībak'āri, parāpa mimaa nek'opida-e paji māik'aapa opisia nībak'āri, ne-inaa topida-e paji. ⁴³ Ma awara chīara eujāde t'imí nipak'āri, mi auteebaida-e paji pāchi tede. P'aru wēe nipak'āri, parāpa p'aru teeda-e paji. Mi k'ayaa bak'āri māik'aapa carcelde bak'āri, mi ak'inada-e paji.” ⁴⁴ Māpai māīrāpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ¿sāaweda pi unujidama ajida, jarrapisia nībi maa-e pirā opisia nībi; chīara eujāde t'imí ni maa-e pirā p'aru wēe ni; k'ayaa bi maa-e pirā carcelde bi, taipa pi k'aripada-eeta?” ⁴⁵ Māpai Reyra p'anaut'ee: “Mia wāarata jararu. Parāpa māgee ne-inaa ooda-e p'anadap'edaa eperāarā chupiria beerāmaa, auk'a mimaa ooda-e paji.” ⁴⁶ Māpai ma k'achia beerā pēit'ee t'ipitau ichita jērajēraa jira bidee. Jōdee chi pia beerā Tachi Ak'ōre ome ichita p'anapataadait'ee.

26

Judiorā poroorāpa pedeetedap'edaa Jesús jita atapidait'ee
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Ma jōma jara aupak'āri, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

² —Parāpa k'awa p'ani k'āima omeemaa Pascua fiesta pait'ee. Maapaita mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, jita atapidait'ee māik'aapa kurusode baijira biipidait'ee piumerā.

³ Jesupa māga jaradadeepa p'aareerā poroorā judiorā poro waibiarā ome chip'ejida p'aareerā poro waibiara bi, Caifás palaciode.

4 Mama p'anide pedeeteejida Jesús mera jita atapidait'ee mäik'aapa peepit'aadait'ee. 5 Mamïda mägajida:

—Fiestade ooda-eda ajida, eperãarã k'ïrau para beepiamaapa tachi ome.

Mariapa k'era weeda Jesús poro ïri
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

6 Jesús Betania p'uurude bak'ãri, Simón, chi leprapa k'ayaa bada apatap'edaa tede baji. 7 Mäga nïde wëra Jesús k'ait'a cheji chok'o chak'ek'a mäu pi-ia alabastrodee ooda ome. Ma chok'o chak'e ipuru baji k'era ïpiapa. Jesús mesade su-ak'i bïde mägi wërapa ma k'era weet'aaji iru poro ïri. 8 Chi k'öp'ãyoorãpa mäga unudak'ãri, k'ïraudachida mäik'aapa pedee para beeji:

—¿Sãap'eda jã k'era ichi k'inia weemaa bïma? ajida. 9 ¿ïpia netot'aak'aji-ek'ã ajida, mäik'aapa ma p'arat'a chupiria beerãmaa teek'aji-ek'ã? ajida.

10 Jesupa ma pedee ùrik'ãri, mägaji:

—Ita-aria bïti. Irua mïmaa oo bi pia bïda aji. 11 Chupiria beerã ichita paraait'ee parã t'ãide. Mamïda mi parã ome ichita ba-e pait'ee. 12 Na wërapa mi ïri k'era weeji, mak'ïara taarã-e mi peedap'eda, iadait'ee perã. 13 Mia wãarata jararu. Na p'ek'au eujãde jarateepata chaa mia ooda eperãarã k'aripait'ee, ichiaba nepiripataadait'ee na wërapa ooda mi-it'ee. Mäga iru ichita k'irãpadait'eeda aji.

Judapa Jesús traicionaada
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Maap'eda Jesús k'öp'ãyoorã docedepema aba, Judas Iscariote, wãji p'aareerã poroorãmaa. 15 Iidiji:

—Parãpa, ¿jõomasaa mïmaa p'aadayama aji, Jesús jita teeru pari?

—Teedayada ajida, p'arat'a tau treinta.

16 Maadak'ãriipa Judapa jiri bapachi sãga Jesús ãchïmaa jitapiit'ee.

Jesús chi k'öp'ãyoorã ome nek'oda
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.1-2, 21-30)

17 Naapema ewaride fiesta pan levadura wëe k'opatade Jesús k'öp'ãyoorãpa irumaa iidi chejida:

—¿Sãma k'inia bïma ajida, k'odait'ee Pascua fiesta ewatepema chik'o?

18 Jesupa p'anauji:

—Wãti p'uurudee parãpa k'awa p'anï tede mäik'aapa jaranãti chi te chiparïmaa: “Tachi Jarateeparipa jara pëjji: ‘Mi ewari k'ait'a bi. Wãit'ee pi temaa Pascua fiesta ewatepema chik'o k'ode mïchi k'öp'ãyoorã ome.’ ”

19 Chi k'öp'ãyoorãpa oojida Jesupa jaradak'a mäik'aapa mama ne-inaa jõma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

20 P'ãriupodopa Jesús mesade nek'omaa baji chi k'öp'ãyoorã ome.

21 Nek'omaa p'anide Jesupa mägaji:

—Mia wãarata jararu. Parãdepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

22 Mäga ùridak'ãri, chi k'öp'ãyoorã k'ïra pia-ee para beeji mäik'aapa abaa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿mïk'ã? apachida.

23 Jesupa p'anauji:

—Mi ome auk'a p'arat'ude pan sã atarupata mi traicionaait'ee. ²⁴ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, ichita piut'ee Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a. Mamïda jaai, Tachi Ak'õrepa k'achiadee pëit'ee chi mi traicionaait'ee bi! Piara bak'ajida aji, mãgí t'o-e pada paara.

²⁵ Mãpai Judas, chi traicionaait'ee badapa, iidiji:

—Tachi Jarateepari, ¿mik'ã? aji.

Jesupa mãgaji:

—Pichia jara bik'ada aji.

Pan k'opata vino ome Jesús piuda k'irãpadait'ee

(Mr 14.22-26; Lc 22.19-20; 1 Co 11.23-26)

²⁶ Nek'omaa p'anide Jesupa pan ataji mãik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'õrat'aaji mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa teeji. Mãpai mãgaji:

—Jitãti mãik'aapa k'óti. Nãgí pan mi k'ap'ia.

²⁷ Nek'odap'edaa t'ëepai ichiaba mãgá ooji ma vino ome. It'aa t'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'õremaa mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa teeji. Mãpai mãgaji:

—Nãgí vino mi waa. Todapãde aji, pãchi jõmaarãpa. ²⁸ Tachi Ak'õrepa nãgí ùraa chiwidi jara bi. Mi piuk'ãri, michi waa bat'ait'ee k'aurepa irua wëpapiit'ee eperãarã chok'araarãpa p'ek'au k'achia oopata mãik'aapa michideerã papiit'ee. ²⁹ Mamïda mia jara bi: Parã ome vino waa to-e pait'eeda aji, it'aripema vino torumaa mi Ak'õre truade.

³⁰ Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdadepema k'ari k'aridap'eda, Olivo Eedee wãjida.

Jesupa jarada Pedropa iru k'awa-e bida ait'ee

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³¹ Mama Jesupa mãgaji:

—Idi p'ãrik'ua parã jõmaweda ijãadaamaa p'aneedait'ee mãik'aapa mi ituaba atabëidait'ee Tachi Ak'õre Ûraa p'ã jëra bide jara bik'a: 'Mia oveja ak'ipari peepiit'ee mãik'aapa chi ovejaarã jïchoodaridait'ee.' *(Zac 13.7)*

³² Mamïda mi chok'ai p'irabaik'ãri, Galilea eujãdee wãit'ee parã naa.

³³ Mãpai Pedropa mãgaji:

—Apemaarãpa pi atabëiruta pijida, mia pi atabëi-eda aji.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Idi p'ãrik'ua et'erre k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

³⁵ Waapiara Pedropa mãgaji:

—Pi ome auk'a piuru pijida, mia jara-eda aji.

Apemaarã k'õp'ãyoorãpa ichiaba auk'a jarapachida.

Jesús it'aa t'ida Getsemanide

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Maap'eda Jesús wãji chi k'õp'ãyoorã ome Getsemaní ne-uu eujã apatap'edaamaa. Mama panadak'ãri, mãgaji:

—Nama su-ak'i p'anéeti mi it'aa t'inaru misa.

³⁷ Ichi ome ateeji Pedro mãik'aapa Zebedeo warrarã omé. Mãga nide Jesús k'ïsia paraa nibeeki t'ãri p'uapa. ³⁸ Mapa mãgaji ãchima:

—Mi piut'ee pik'a nibi t'ãri p'uapa. Nama p'anéeti, k'ãida-ee. Chok'ai p'anadapãde aji, mi ome auk'a.

³⁹ Māpai Jesús waawipai wāp'eda, bedabaiji tau b̄iri eujāde t'ōbairumaa māik'aapa it'aa iidiji:

—Ak'ōre, k'inia bi pirā, mi k'aripáji na miait'ee bideepa. Mamīda oonaapáde aji, mia k'inia bik'a. Jīp'a pia k'inia bik'ata oopáde aji.

⁴⁰ Maap'eda, ak'i chek'āri, chi k'ōp'āyoorā k'āi jōnita unu cheji. Māpai Pedromaa māgaji:

—¿Hora apida p'oyaa chok'ai p'anada-ek'ā aji, k'āida-ee? ⁴¹ Chok'ai p'anāti māik'aapa it'aa t'iti p'ek'au k'achiade baaipiamaa. Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a t'āriipa oo k'inia p'ani. Mamīda pāchi k'ap'iaapa chooda-e p'ani.

⁴² Waya wāji nāga it'aa iidide:

—Ak'ōre, mi na miait'ee bita uchua ata-e pirā, māgara pia bida aji. Pia oo k'inia bik'ata oopáde aji.

⁴³ Waya chek'āri, naa unu chedak'a unu cheji; k'āi jōni tap'ok'eepa.

⁴⁴ Māpai ichiak'au bijī māik'aapa wāda ōpee it'aa t'īnaji. Wāru chaa ichi ai pedeeta jarapachi. ⁴⁵ Maap'eda waya chek'āri chi k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamaa, māgaji:

—¿At'āri parā k'āi jōnik'ā? aji. Mi peepidait'ee hora pajipi. Eperā Ak'ōre Truadepema teedait'ee p'ek'au k'achia oopataarā juade. ⁴⁶ Eperā mi traicionait'ee bi k'ait'a cheru. ¡P'irabāiti māik'aapa wādāma ape-maarāmaal!

Jesús jita atapidap'edaa

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús at'āri pedeemaa bide, ichi k'ōp'āyo Judas pacheji eperāarā chok'ara ome. Espada pak'uru ome anipajida. P'aareerā poroorāpa māik'aapa judiorā poro waibiarāpa ma eperāarā pēijida āchi pari.

⁴⁸ Panadai naaweda, Judapa māirāmaa jaraji:

—Chi mia k'īra ĩruta saludaak'āri, māgita jita atadapáde aji.

⁴⁹ Mapa pachedak'āri Jesumāi, Judas pedee cheji:

—Tachi Jaratepari, ¿k'ap'ia pia bik'ā? aji.

Māga jarap'eda, k'īra it'aaji. ⁵⁰ Jesupa p'anauji:

—K'ōp'āyo, oopáde aji, pia ne-inaa oode cheda.

Māpai Judas ome che p'anadap'edaarāpa Jesús jita atadap'eda, mamāik'aapa ateejida.

⁵¹ Māga nide Jesús ik'aawa badapa ichi espada ēt'a atap'eda, p'aareerā poro waibia mimiapari k'īri orp'et'aaji. ⁵² Māpai Jesupa māgaji:

—¡Pichi espada ata b̄iji ichi badamāi! Chi espadapa chōopataarā piupata espadapa.

⁵³ ¿K'awa-e bik'ā aji, mi Ak'ōremaa k'aripa iidiru pirā, irua angeleerā setenta y dos mil ĩraweda pēik'aji? ⁵⁴ Mamīda māga ooru pirā, uchua-e pai Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide nāga p'asait'ee jara bik'a.

⁵⁵ Māpai Jesupa iidiji ichi jita ata chedap'edaarāmaa:

—¿Sāap'eda parā chejidama aji, espada ome māik'aapa pak'uru ome mi jita atade, eperā nechiayaa bi jita atapatak'a? Ewari chaa mi Tachi Ak'ōre te waibiade bapari iru pedee jarateemaa. Mamīda mi jitada-e paji. ⁵⁶ Na jōma p'asaruda aji, Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaak'a iru Ūraa p'ādade.

Jesupa māga jaramaa bide jōmaweda chi k'ōp'āyoorāpa atabaibēijida māik'aapa miruk'oodachida.

Jesús Junta Suprema k'īrapite

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Jesús jita atadap'edaarāpa ateejida Caifás temaa. Caifás p'aareerā poro waibia paji. Mama Junta Supremadepemaarā see nībaji. ⁵⁸ Pedro t'imīpapai t'ēe wāk'āti wāji. Māgá wāpa panaji Caifás temāi. Ma te t'iak'au badamāi edú t'īup'eda, Tachi Ak'ōre te waibia jāpataarā ome su-ak'i banaji ak'iit'ee sāga oodai Jesús ome.

⁵⁹ P'aareerā poroorāpa jōmaweda Junta Supremadepemaarā ome tes-tigo jiri p'anapachida. Māgá Jesús peepit'aadait'ee. ⁶⁰ Eperāarā chok'ara seewa jarade chejida mīda, maarepida unuda-e paji imiateedait'ee. Mamīda seewa-idaa beerā omé pachejida. ⁶¹ Māirāpa māgajida:

—Na eperāpa jaraji: “Mia Tachi Ak'ōre te waibia t'eet'aap'eda, k'āima ōpeemaa waya oo atai.”

⁶² Māga ūrik'āri, p'aareerā poro waibia bainī beeji māik'aapa iidiji Jesumaa:

—¿Wāarak'ā aji, pi k'īrapite jara p'ani pedee? ¿Maarepida p'anau-ek'ā? aji.

⁶³ Mamīda Jesupa maarepida p'anau-e paji; k'īup'ee beeji. Māpai p'aareerā poro waibiapa māgaji:

—¡Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bi k'īrapite wāarata jaráji! ¿Pik'ā Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā? ¿Pik'ā aji, Tachi Ak'ōre Waibia Warra?

⁶⁴ Jesupa p'anauji:

—Mīda aji, pia jara bik'a. Mia jara bi: Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema unudait'ee su-ak'i bi Tachi Ak'ōre Waibia juaraare māik'aapa jārarade cheru.

⁶⁵ Māpai Caifapa ichi p'aru jēt'aaji t'āri k'achiapa māik'aapa māgaji:

—¡Na eperāpa pedee k'achia jaramaa bida aji, Tachi Ak'ōre āpite! ¿K'āare-it'ee waa jiridayama aji, eperāarāpa ichia ooda jaradamerā? ¿Parāpa ūrijida-ek'ā ichia ma pedee k'achia jarada? ⁶⁶ ¿K'āata k'isia p'anima? aji.

P'anaujida:

—Piupia bida ajida, ichia jarada k'aurepa.

⁶⁷ Māpai Jesús k'īramaa idujida māik'aapa p'ua oo wājida. Awaraarāpa k'īramaa sījida. ⁶⁸ Māga oo jōnide māgajida:

—¡Pi wāara Tachi Ak'ōre Warra pirā, jarapáde ajida, k'aipata pi siji!

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Māimisa Pedro taawa su-ak'i baji te āuk'idaa. Māga nide awēra mama mimiapari cheji māik'aapa māgaji Pedromaa:

—Pi auk'a nipajida aji, jā eperā Jesús Galileadepema ome.

⁷⁰ Mamīda Pedropa meraji jōmaarā taide:

—Mia k'awa-e bida aji, k'āaredeta pia jara bi.

⁷¹ Maap'eda Pedro wāji puerta edú t'īupatamāi. Mama awaraa awēra mimiapari iru unuk'āri, arii p'anadap'edaarāmaa māgaji:

—Pichá, na eperā nipajida aji, Jesús Nazaretdepema ome.

⁷² Waya Pedropa meraji:

—Tachi Ak'õre k'irapite mia juraaru: ¡já eperã k'awa-e bida! aji.

⁷³ Taarã-e nide arii see nibadaarã Pedro k'ait'a chejida mãik'aapa mägajida:

—Wãara pi ãchi k'õp'ãyo. Pedeedeepa p'oyaa mera-eda aji, pi Galilea eujãdepema.

⁷⁴ Mãpai Pedropa juraaji Tachi Ak'õre k'irapite:

—¡Mia já eperã k'awa-e bida! aji. ¡Seewa jaramaa bi pirã, Tachi Ak'õrepa mi miapiipia bida! aji.

Aramata et'erre k'ariji. ⁷⁵ Mãpai Pedropa k'irãpaji Jesupa jarada: “Et'erre k'ariii naaweda, pia jarada õpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” Mãpai Pedro taawaa uchiap'eda, jëe nãbeeji audú k'ïsia p'ua bada perã.

27

Jesús Romadepemaarã poro waibiamaa ateedap'edaa

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Tap'eda weda p'aareerã poroorã judiorã poro waibiarã ome pedee-teejida Jesús peet'aadait'ee. ² Jãdap'eda, ateejida Romadepemaarã poro waibia Poncio Pilatoma. Mãgí Romadepema paji. Judea eujã ak'ipari paji.

Judas Iscariote piuda

³ Judas, Jesús traicionaadapa unuk'ãri Jesús peet'aadait'ee p'ani, t'ãri p'uadachi ichia traicionaada perã. Mapa ma p'arat'a tau treinta ichi-maa p'aadap'edaa teenaji p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa judiorã poro waibiarãmaa. ⁴ Mãgaji:

—Mia p'ek'au k'achia oojida aji, ma eperãpa k'achia ook'aata peepit'aada perã.

Mãpai ãchia p'anaujida:

—¡Tai-it'ee p'ua-e bida ajida, piata ooda perã!

⁵ Mãpai Judapa ma p'arat'a tau Ak'õre te waibiade bat'ak'oop'eda, mamãik'aapa uchiaji. Maap'eda ichi juadoopa otau jã atap'eda, it'í baijira beeji piurumaa.

⁶ Ai naaweda Judas Ak'õre te waibiadeepa uchiak'ãri, p'aareerã poroorãpa ma p'arat'a tau p'e atajida mãik'aapa mägajida:

—Na p'arat'a tau bidaik'araa bi p'arat'a ia bipatade Tachi Ak'õre-it'ee, tachi ùraade jara bairã p'arat'a p'aada eperã peeda pari teenaadamerã Tachi Ak'õremaa.

⁷ Maperã ma p'arat'apa eujã neto atajida aide iadamerã ãchi eujãde k'ïra tewaraarã piurutaarã. Ai naaweda ma eujã t'ijarapachida Chok'o K'apataarã Eujã. ⁸ Mamãida mãgá netodap'eda eperã peeda pari p'arat'apa, eperãarãpa t'í bijida “Waa Eujã.” ⁹ Mãga paji Ak'õre pedee jarapari, Jeremiapa chonaarãweda jaradak'a:

'P'arat'a tau treinta jitajida; Israel pidaarãpa bidap'edaak'a. ¹⁰ Ma p'arat'apa neto atajida Chok'o K'apataarã apata eujã Tachi Ak'õrepa mimaa jaradak'a.' (Zac 11.12-13; Jer 18.1-7; 32.6)

Jesús Pilato k'irapite

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Jesús Pilato k'irapite ateedak'ãri, Pilatopa iidiji:

—¿Pik'ã aji, Judiorã Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

¹² Māpai p'aareerā poroorāpa judiorā poro waibiarā ome Jesús imiatee jōnapachida. Mamīda irua maarepida p'anauk'aa paji. ¹³ Mapa Pilatopa iidiji:

—¿Ūri-e bik'ā aji, pi k'īrapite jara p'ani'?

¹⁴ Mamīda Jesupa pedee apida p'anauk'aa paji. Mapa Pilatopa k'awa-e paji k'āata ooit'ee.

Pilatopa Jesús peepida

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Ma fiestade Pilatopa preso aba k'ena pēipachi, eperāarāpa iidiru-tata. ¹⁶ Maapai eperā t'ijarapatap'edaa Jesús Barrabás carcelde baji. Eperāarāpa ma eperā t'o p'anajida, irua ne-inaa k'achia ooda k'aurepa. ¹⁷ Jesús at'āri Pilato k'īrapite bide, Pilatopa see nībadaarāmaa iidiji:

—¿K'aita k'inia p'anīma aji, mia k'ena pēimerā, Jesús Barrabás maa-e pīrā Jesús, Mesías apata?

¹⁸ Pilatopa māga iidiji āchi k'īraupit'ee, k'awa bada perā Jesús aneedap'edaarāpa iru k'īra unuamaa iru p'anadap'edaa.

¹⁹ Pilato at'āri su-ak'i bide poro waibia su-ak'i beeparimāi, chi wērapa jara pēiji:

—K'īrak'aupai ne-inaa k'achia ooi jā eperā ome, irua k'achia ook'aa perā. P'ārik'ua mi k'āimok'araa k'achia nībajida aji, iru ome.

²⁰ Mamīda p'aareerā poroorāpa judiorā poro waibiarā ome eperāarāmaa jarajida iididamerā Pilatopa Barrabata k'ena pēimerā; jōdee Jesús peepit'aamerā. ²¹ Māpai waya Pilatopa iidiji:

—¿Chisāgita k'inia p'anīma aji, mia k'ena pēimerā?

Eperāarāpa p'anaujida:

—¡Barrabata k'ena pēipáde! ajida.

²² Māpai Pilatopa iidiji:

—Māgara mia ¿k'āata ooyama aji, Jesús, Mesías apata ome?

Jōmaarāpa p'anaujida:

—¡Kurusode peepit'aapáde! ajida.

²³ Māpai Pilatopa māgaji:

—¿K'āare k'achiata oojīma? aji.

Mamīda waya eperāarāpa biajida:

—¡Kurusode peepit'aapáde! ajida.

²⁴ Pilatopa unuk'āri eperāarā māgá audupiara biuk'a nībeeruta, k'awaji āchi ome p'oyaa-e pai. Maperā pania atapiji māik'aapa jōmaarā taide jua sūji. Māpai māgaji:

—Mia ne-inaa k'achia oo-e na eperā ome. ¡Pāchia oo k'iniata oodapáde! aji.

²⁵ Māpai jōma see nībadaarāpa p'anaujida:

—¡Ichi tai k'aurepa piuru pīrā, auk'a tai warrarā k'aurepa adaipia bida! ajida.

²⁶ Māpai Pilatopa Barrabás k'ena pēiji. Maap'eda Jesús soopa wipiji ichi soldaorāmaa māik'aapa pēiji kurusode baijira bidamerā piurumaa.

Romadepema soldaorāpa Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mr 15.16-20; Jn 19.2-3)

²⁷ Pilato soldaorāpa Jesús ateejida ichi palaciode. Mama soldaorā chok'araara seedachida Jesús ik'aawa. ²⁸ Iru p'aru ērat'aadap'eda, p'aru

teesoo, p'oree jĩ bijida. ²⁹ Māpai poro jĩra pak'uru jua ne-iri-idaa bidee ooda jĩ bijida. Ichiaba pak'uru jitapijida reypa jita iru baparik'a. Maap'eda iru oo iru p'aneejida. Iru k'irapite bedabaidap'eda, māgapachida:

—¡Ak'iti Judiorā Rey!

³⁰ Ichiaba irumaa idupachida māik'aapa juade iru bada pak'urupa wipachida poromaa. ³¹ Māgá oo iru p'anadap'eda, ma p'aru p'oree ērat'ajida māik'aapa ichi p'aru waya jĩ bijida. Māpai ateejida kurusode bajjira bidait'ee.

Jesús kurusode bajjira bidap'edaa
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² P'uurudeepa uchua wādade unujida eperā, t'ijarapatap'edaa Simón. Māgí eperā Cirene p'uurudepema paji. Māgimaa Jesús kuruso ateejida.

³³ Panajida Gólgota apatap'edaamāi. (Gólgota jara k'inia bi “Tachi Poro Bĩiri.”) ³⁴ Mama Jesumaa topijida vino hiel ome p'oiradap'edaa. Mamīda Jesupa ma-āri to chaap'eda, to-e paji.

³⁵ Soldaorāpa Jesús jua māik'aapa chi bĩiri kurusode merap'ejida māik'aapa bajjira bijida piumerā. Māgĩrāpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee. ³⁶ Maap'eda, su-ak'i p'aneejida ak'idait'ee. ³⁷ Soldaopa iru poro it'aik'a eere kurusode letrero merap'ejijarait'ee k'āare-it'ee kurusode bajjira bijida piumerā. P'ā baji: NĀgí JESÚS; JUDIORĀ REY.

³⁸ Ichiaba Jesús ik'aawa nechiapataarā omé kurusode bajjira bijida, aba ichi juaraare, chi apema juabi eere. ³⁹ Chi arii wāyaa wā nipadap'edaarāpa irumaa ik'achia jarapachida. Āchi poro p'irap'iraa ⁴⁰ māgapachida:

—¿Pi-ek'ā ajida, Tachi Ak'ōre te waibia t'eet'aap'eda ewari ōpeemaa waya oo atayada ada? ¡Māgara pichi itu jāmāik'aapa uchiadaríji! ¡Pi Tachi Ak'ōre Warra pirā, kurusodeepa irabaidaipáde! ajida.

⁴¹ Ichiaba māgá oo iru p'anapachida p'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome, judiorā poro waibiarāpa paara. Māgapachida:

⁴² —Awaraarā k'aripajida ajida. Mamīda ichi itu p'oyaa uchiae nadeepa. Israel pidaarā Rey pirā, irabaidaríji! ¡Māgara taipa ijādaip! ⁴³ ¡Tachi Ak'ōrede ijāa bida apari perā, māgara Tachi Ak'ōrepa iru k'aripaipia bi, wāara k'inia iru bi pirā! ¿Jaraji-ek'ā ajida, ichi Tachi Ak'ōre Warra?

⁴⁴ Iru ik'aawa bajjira p'anadap'edaarāpa ichiaba irumaa ik'achia jarapachida.

Jesús jai-idaada
(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Imat'ipa ak'ōrejiru k'iat'idachi. Na eujā jōma p'āriudachi las tres parumaa. ⁴⁶ Ma hora Jesupa golpe biaji:

—‘Elí, Elí, ¿lemá sabactani?’ (Ma pedee jara k'inia bi: ‘Mí Ak'ōre, Mí Ak'ōre, ¿K'āare-it'ee mí atabaibēijjima?’) (Sal 22.1)

⁴⁷ Ūk'uru arii p'anadap'edaarāpa ūridak'āri, māgajida:

—Elías, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari, t'ĩmaa bida ajida.

48 Aramata eperā p'ira wāji māik'aapa esponjak'a p'ēesap'ēesaa bi topa ataji vino achuchuade. Sia k'ide jōi b'ip'eda, sāji māik'aapa Jesús it'aimāi t'i atanaji sōmerā, opisia bi j'iak'aapa. 49 Mamīda apemaarāpa māgajida:

—Ichiak'au b'iji. Unu k'inia p'anida aji, Eliapa iru k'aripa chei wa māga-

e. 50 Māga nide Jesús waya golpe biaji māik'aapa jai-idaaji. 51 Māimisa Jerusalende Tachi Ak'ōre te waibiade chi edupiara bi cuarto t'īupatamāi p'aru teeso eebai jira bada esaj'ak'a jēdachi it'īpa edaa. Eujā wēre nībeeji māik'aapa māu tapia t'oop'ek'oodachida. 52 Māu te piudap'edaarā ia jēra bada ewat'ik'oodachida māik'aapa chonaarāwedapema Ak'ōrede ijāapatap'edaarā chok'ara chok'ai p'irabaijida. 53 Āchi ia jēra badamāiipa uchijida māik'aapa Jesús chok'ai p'irabai'eda, wājida Tachi Ak'ōrepa jirit'erada p'uuru Jerusalendee. Mama eperāarā chok'araarāpa mairā unujida.

54 Jesús ik'aawa bada soldaorā poro ichi jua ek'ari p'anadap'edaarā ome unudak'āri eujā wēre nībi māik'aapa awaraa ne-inaa p'asa nībi, audú p'eradachida. Māpai māgajida:

—iWāara, na eperā Tachi Ak'ōre Warra paji!

55 Mama t'imīpapai ak'i p'anajida wēraarā chok'ara, Galilea eujādeepa che p'anadap'edaa Jesús ome. Āchia Jesús k'aripapachida. 56 Āra ome baji María Magdalena. Ichiaba baji Santiago māik'aapa José nawe t'ijarapatap'edaa María. Ichiaba baji Zebedeo wēra.

Jesús iadap'edaa

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 P'āriupodopa pacheji eperā p'arat'ara bi, t'ijarapatap'edaa José. Māgí eperā Arimatea p'uurudepema paji. Ichiaba Jesude ijāapachi. 58 José wāji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide iait'ee. Pilatopa teepiji. 59 Māpai Josepa Jesús k'ap'ia lienzo chiwidide piraji 60 māik'aapa biji māu te uria k'oropida ichi-it'ee iru badade. Made piuda apida waide iada-e p'anajida. Maap'eda ma māu te uria t'ai j'ia bēiji māu choma b'ipa māik'aapa wāji. 61 Mamīda María Magdalena apema María ome su-ak'i p'aneejida ma māu te uria t'ai k'īrapite.

Jesús iadap'edaamāi j'iapataarā pēidap'edaa

62 Ai norema iipata ewate paji. Ma ewate p'aareerā poroorā fariseorā ome wājida Pilatoma. 63 Māganajida:

—Señor, taipa k'irāpa p'anī jā seewa-idaa bada chok'ai bak'āri, jaraji ichi piup'eda ewari ōpee parumaa chok'ai p'irabaii'eeda ajida. 64 Mapa soldaorā pēiji jāgí iadap'edaamāi j'jade k'āima ōpee paru misa, maa-e pirā chi k'ōp'āyoorā p'arik'ua chedap'eda, atadaridai iru k'ap'ia piuda māik'aapa eperāarāmaa jaradai iru waya chok'ai bi. Māga ooruta pirā, eperāarāpa ma seewa audupiara ijāadayada ajida, naawedapema k'āyaara.

65 Pilatopa p'anauji:

—Acha p'anī soldaorā atēeti māik'aapa chi iadap'edaamāi j'ia paraa binadapāde aji.

66 Aramāgā maa wādap'eda, ma māu te uria t'aide māu choma b'ipa t'ap'a bijida. Pi-ia sellaa ata bijida. Maap'eda soldaorā j'ia paraa atabēijida māma.

28

*Jesús chok'ai p'irabaida**(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)*

¹ƒipata ewate wāyaap'eda, tomia ewate ta-p'eda weda María Magdalena awaraa María ome wājida Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa iru ak'ide. ²Māga nide eujā wēre nībeeji, it'ariipa ángel ma eujādee cheda perā. Māgipa Jesús ia bada māu te uria t'aidepema māu choma jīa bada āyaa atap'eda, ai ĩri su-ak'i beeji. ³Ma ángel ĩdaa ak'i baji, pa tau ēe-ēeparik'a. Chi p'aru audú t'o-t'oo baji nievek'a. ⁴Soldaorāpa māgí unudak'āri, k'ap'ia wēre para beeji p'era jōnipa māik'aapa piudak'a baip'aneejida eujāde.

⁵Māga nide angelpa māgaji ma wēraarāmaa:

—Waaweenáati. Mia k'awa bi parāpa jirimaap'ani Jesús, chi kurusode bajjira bidap'edaa. ⁶Iru nama wē-e. Chok'ai p'irabaiji ichia jaradak'a. Pichá, ak'i chéti iru iadap'edaamāi. ⁷Maap'eda, isapai wāti māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa jaranáti: “¡Chok'ai p'irabaijipi! Parā naa iru wāit'ee Galilea eujādee. Mama iru unudait'ee.” Mata mia parāmaa jara chejida aji.

⁸Aramata Jesús k'ap'ia iadap'edaamāiipa ma wēraarā isapai wājida chi k'ōp'āyoorāmaa jarade. Mamāik'aapa āchobee, ma awara t'āri o-īa p'ira wājida. ⁹Māgá wādade Jesús āchi k'īrapite uchijai māik'aapa āchimaa saludaaji. Aramata ma wēraarāpa Jesumaa orradachida. Maap'eda iru biiri wēre atajida māik'aapa irumaa it'aa t'ījida. ¹⁰Māpai Jesupa māgaji:

—Waaweenáati. Wāti jarade mi k'ōp'āyoorāmaa Galileadee wādamerā. Mama mi unudayada aji.

Soldaorāpa nepiridap'edaa

¹¹Ma wēraarā wāruta misa, ma jīamaa p'anadap'edaarā ũk'uru wājida p'uurudee āchi ome p'asada nepiride p'aareerā poroorāmaa. ¹²Māirā wājida pedeeteede judiorā poro waibiarā ome. Maap'eda soldaorāmaa p'arat'a waibia p'aajida māik'aapa ¹³māgajida:

—Jarāti parā k'āi jōni misa, Jesús k'ōp'āyoorā chedap'eda, iru k'ap'ia chia atadachida. ¹⁴Pilatopa ma p'asada k'awaa ataru pīrā, taipa pedeedait'ee parā k'ap'ia. Māgá parā k'aripa atadayada ajida.

¹⁵Soldaorāpa ma p'arat'a jitadap'eda, oojida māirāpa jaradap'edaak'a. Ma seewa at'āri jarapata judiorā t'āide.

*Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa jarada**(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁶T'ēepai Jesús k'ōp'āyoorā once wājida Galileadee. Panajida irua jarada eemāi. ¹⁷Jesús unudak'āri, irumaa t'āri o-īa it'aa t'ījida. Mamāida ũk'uruurāpa at'āri pia ijāada-e p'anajida iru wāara chok'ai p'irabaida. ¹⁸Māga nide Jesús āra k'ait'a cheji māik'aapa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa jōmaweda ne-inaa it'ari nībi, na p'ek'au eujāde nībi biji mi jua ek'ari. ¹⁹Maperā wāti na p'ek'au eujā eperāarā paraamaa, michi k'ōp'āyoorā papide. Āra poro chóoti Tachi Ak'ōre t'īde, ichi Warra t'īde māik'aapa ichi Jaure t'īde. ²⁰Jaratéeti oodamerā mia parāmaa jaradak'a. Mi parā ome bapariit'ee ewari chaa, na p'ek'au eujā jōrumaa.

SAN MARCOS San Marcopa Pedee Pia P'ãda

Marcos, ichiaba t'ijarapatap'edaa Juan Marcos. Māgipa na pedee pia p'āji. Ichiaba judío paji. Tachi Ak'ōre Ūraa p'ãda k'awaa beerāpa jara p'ani Marcopa Jesús bapata k'awaaaji Jesupa jirit'erada, Simón Pedro ome.

Na pedee pia p'ādade Marcopa audú jara bi Jesupa ne-inaa ooda na p'ek'au eujāde bi misa. K'awapi k'inia baji Jesús jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māga ak'ipiji, jarak'āri Jesupa Tachi Ak'ōre Ūraa p'ãda iru bada ichi jua ek'ari; netuaraarā p'oyaada māik'aapa eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapida. Ichiaba na p'ādade Marcopa Jesús audú t'ijara bi “Eperā Ak'ōre Truadepema” māik'aapa “Tachi Ak'ōre Warra”.

Naapiara Marcopa jara bi Juan Bautistapa jarateeda eujā pania wēe bide (cap. 1.1-8); irua Jesús poro chooda (cap. 1.9-11) māik'aapa Jesús unuda netuara ome eujā pania wēe bide (cap. 1.12-13).

Mateopa oodak'a ma eere ichiaba jara bi Jesús nipapata Galilea eujāde jarateede; chi k'ōp'āyoorā jirit'erada māik'aapa Capernaum p'uurude ne-inaa ooda maap'eda jarateeda, Galilea eujāde bi misa (caps. 1.14–6.29).

Ma eere jara bi Jesús jaratee nipapata awaraa eujāde (caps. 6.30–9.50); irua ooda māik'aapa jarateeda Judea eujāde māik'aapa Perea eujāde (cap. 10.1-52); iru wāda Jerusalendee māik'aapa irua mama ooda (caps. 11.1–12.44); irua jarateeda Tachi Ak'ōre ewari waibia ewatede (cap. 13) māik'aapa k'era weeda iru bīri īri (cap. 14.1-11).

Ma eere jara bi Jesupa ūraa t'ēe jarada, iru peet'aadap'edaa māik'aapa chok'ai p'irabaida (caps. 14.12–16.20).

Juan Bautistapa jarateeda eujā pania wēe bide

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Mi, Marcopa p'āru Jesucristode; iru Tachi Ak'ōre Warra; Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa pedee pia Jesucristode k'awapida.

² Chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa p'āji:
‘Tachi Ak'ōrepa māgaji ichi Warramaa: “Mia eperā chok'a pēit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.” ’ *(Mal 3.1)*

³ ‘Eujā pania wēe bide eperā bia bi: “O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda.” ’ *(Is 40.3)*

⁴⁻⁶ Ewari aba Isaíapa p'ādak'a p'asaji. Eperā t'ijarapatap'edaa Juan Bautista cheji eujā pania wēe bimaa. P'aru camello k'aradee k'ada jīpachi. Chi k'irride jīpari ne-ede ooda paji. K'opachi sisi māik'aapa topachi jirri miéle. Judea eujādepemaarā māik'aapa Jerusalendepemaarā chok'ara wāpachida iru ūraa ūride. Irua jarateepachi Tachi Ak'ōrede ijāadamerā māik'aapa poro choopidamerā ak'ipidait'ee āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani. Māgá Tachi Ak'ōrepa āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapii.

Māga ūridak'āri, eperāarāpa Tachi Ak'ōremaa chupiria iidi chejida āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māpai Juanpa poro chooji Jordán to jāde.

⁷ Ichiaba jarateepachi:

—Eperā mi t'ēe cheru. Māgí waibiara bi mi k'āyaara p'ek'au k'achia wēe bairā. Mapa ijaabaip'eda, iru chancla jida ēraik'araa bi. ⁸ Mia parā poro choopari paniapa, mamīda irua parā nāgá poro chooit'ee. Ak'ōre Jaure ba chepiit'eeda aji, parā k'ap'iade.

Jesús poro chooda

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Maapai Jesús cheji Nazaret p'uurudeepa. Ma p'uuru Galilea eujāde bi. Cheji Juanpa jaratee badamaa. Māpai Juanpa Jesús poro chooji Jordán tode. ¹⁰ Jesús toiduupa uchiak'āri, unuji pajā ewadaru māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaure ichi iri palomak'a baai cheru. ¹¹ Māpai it'ariipa Tachi Ak'ōrepa jaraji:

—Pida aji, mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Pia mi t'āri o-īapipari.

Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baaipiit'ee pada

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Māga bap'eda, Ak'ōre Jaurepa Jesús wāpiji eujā pania wēe bīmaa. ¹³ Mama ne-animal k'achia paraamāi ituaba baji k'āima cuarenta. Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopi k'inia baji, mamīda p'oyaa-e paji. Jesupa oo-e pak'āri, angeleerā chejida iru k'aripade.

Jesupa jarateemaa beeda

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juan Bautista carcelde t'i nībidap'eda, Jesús wāji Galilea eujādee Tachi Ak'ōre pedee pia jarateede. ¹⁵ Jarapachi:

—Idi weda eperāarāpa k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mapa k'isia p'ua bap'eda, p'ek'au k'achia oo amaadapāde aji, māik'aapa ijāadapāde aji, iru pedee pia jara pēidade.

Jesupa to-īapataarā k'imari jirit'erada ichi ome nipapataadamerā

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Maap'eda Jesús Galilea Lago ide nide unuji Simón māik'aapa chi ipema Andrés. To-īapataarā paji. Mapa t'iri t'aamaa p'anajida. ¹⁷ Jesupa māgaji:

—Mi ome nipapatāati māik'aapa óoti mia ooparik'a. Idideepa eperāarā jiridait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, to-īapataarāpa chik'o jiripatak'a.

¹⁸ Aramata āchi t'iri atabēijida māik'aapa wājida iru ome.

¹⁹ Ipu nok'ode unuji Santiago māik'aapa chi ipema Juan. Zebedeo warrarā paji. T'iri pi-ia p'e bīmaa p'anajida barcode. ²⁰ Jesupa āra unuk'āri, t'iji ichi ome auk'a nipapataadamerā. Aramata atabēijida āchi mimia barcode āchi ak'ōre chi k'arīpapataarā ome māik'aapa wājida Jesús ome.

Eperā k'ap'iade netuara merātia bada

(Lc 4.31-37)

²¹ Panajida Capernaum p'uurude. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi. Judiorā ipata ewate pada perā, Jesús wāji Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee. Mama jarateemaa beeji. ²² Jōmaarā taide jip'a jarateeji Tachi Ak'ōrepa jarateepidak'a. Moisepa p'āda jarateepataarā k'āyaara pipiara jarateeji. Mapa eperāarā ak'itrua para beeji. ²³ Mama t'ujuji eperā k'achia bi Tachi Ak'ōre k'īrapite, netuara iru k'ap'iade merātia bada perā. Ma netuarapa biaji:

24 —Jesús Nazaret p'uurudepema, ¿k'ãata oo chejima aji, taimaa? ¡Tai ichiak'au b́iji! ¿Tai k'enat'aadeta cheruk'ã? aji. Mía pi k'awa bi. Tachi Ak'õrepa pi pëiji. Mapa pide p'ek'au k'achia wêe bida aji.

25 Māpai Jesupa ma netuara itriat'aaji:

—¡K'ĩup'ee beepáde aji, m̄aik'aapa uchiapáde aji, na eperã k'ap'iadeepa!

26 Māpai ma netuarapa eperã wawat'aaji m̄aik'aapa golpe biap'eda, k'ap'iadeepa uchiadachi. 27 Māga unudak'ãri, jōmaweda ak'itrua para beeji m̄aik'aapa pedee para beeji áchi pitapai:

—¿K'aima na eperã? ¡Eperã poro waibiak'a jaratee bi! Irua jarateeda waide ũridak'aa nama. ¡Ma awara netuaramaa pedee k'ãri, irua jararuk'a auk'a oo p'anida! aji.

28 Mapa taarã-e weda Galilea eujãdepemaarãpa Jesús k'awaajida.

Jesupa Simón Pedro p'ãk'õre jipada

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Jesús, Santiago Juan ome uchiadak'ãri Ak'õre Ũraa jarateepata tedeepa, wājida Simón m̄aik'aapa Andrés temaa. 30 Simón p'ãk'õre k'iamiapa p'arude baji. Mapa jaranajida Jesumaa. 31 Jesús irumaa wāji m̄aik'aapa juade jita atap'eda, p'irabai ataji. Aramata k'iamia tuudachi. Māpai chi k'ayaa badapa nek'opiji Jesumaa m̄aik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa.

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jipada

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 K'eudaik'ãri, eperãarãpa k'ayaa beerã chok'ara aneejida Jesumaa. Ichiaba aneejida netuara k'ap'iade merãtia beerã. 33 P'uuru pidaarã chok'ara see n̄ibeeji te t'ĩupatamã. 34 Jesupa k'ayaa k'ĩra t'ãdoo iru p'anadap'edaarã jipaji. Ichiaba netuaraarã eperã k'ap'iade merãtia beeda uchiapik'ooji. Ma awara ma netuaraarãmaa pedee pi-e paji, áchia k'awa p'anadap'edaa perã iru Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã k'aripamerã.

Jesús Galilea eujãde jaratee nipada

(Lc 4.42-44)

35 Tap'edapodopa Jesús p'irabaiji m̄aik'aapa uchijai p'uurudeepa it'aa t'ĩnait'ee eperãarã p'anadak'aamaa. 36 Simón p'irabaik'ãri, iru unu-e paji. Mapa apemaarã k'õp'ãyoorã ome wāji Jesús jiride. 37 Unu atadak'ãri, m̄agajida:

—Jōmaarãpa pi jiri nidada ajida.

38 Mam̄ida Jesupa m̄agaji:

—Tachi Ak'õrepa mi pëiji ichi ũraa jōmaarãmaa jarateemerã. Mapa wādãma aji, awaraa p'uuru k'ait'a beemaa.

39 Jesús m̄agã jaratee nipapachi jōma Galilea eujãde chi k'õp'ãyoorã ome. Jarateepachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede p'uuru bee chaa m̄aik'aapa eperã k'ap'iade netuara merãtia bee uchiapipachi.

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Ewari aba eperã leprapa k'ayaa bi cheji Jesumaa m̄aik'aapa bed-abaip'eda, m̄agaji:

—K'inia bi pirã, mi k'ayaa wēpapipáde aji, Ak'õre k'ĩrapite mi pia beemerã.

41 Jesupa iru chupiria k'awaajai. Juapa t'õbajji m̄aik'aapa m̄agaji:

—¡K'inia bida! aji. Jipa beepáde aji.

42 Aramata ichi k'ap'iadeepa lepra k'ayaa wēpadachi māik'aapa jipa beejī. 43 Jesupa āyaa pëik'āri, ūraaji:

44 —;Ūrjī! Jaranāaji apidaamaa. Jip'a p'aaremaa ak'ipināji. Moisepa p'ādade jara bik'a ipana omé atéjei, teeit'ee Tachi Ak'ōremaa. Māgá jōmaarāpa pi jipa beeda k'awadayada aji.

45 Mamīda wāk'āri, ma eperāpa pariatua jara wāpachi. Maperā Jesús p'oyaa wāk'aa paji p'uurudee. Eperāarā p'anadak'aamāi nipapachi. Mamīda at'āri p'uuru pidaarā irumaa wāpachida.

2

Jesupa chiwa bada jipada
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

1 Ma t'ēpai Jesús waya wāji ichi bapatamaa Capernaum p'uurudee. Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri iru mama bi, 2 taarā-ee eperāarā chok'ara teeda see nība cheji. T'ūpatamāi pida araa-ee nībeejī. Irua Ak'ōre Ūraa jaratee bi misa, 3 eperāarā k'īmariirāpa irumaa aneejida eperā chiwa bi. 4 Mamīda Jesumāi p'oyaa t'ūda-e paji, chok'ara see nībada perā ma tede. Maperā terrazade wājida māik'aapa uria ewa atajida. Māgí uriadeepa chi chiwa bi irabai atajida ichi p'arude. 5 Jesupa māga unuk'āri, k'awaji wāara ichide ijāa p'ani. Mapa māgaji ma chiwa bīmaa:

—Warra, pia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpajipi.

6 Moisepa p'āda jarateepataarā ūk'uru mama su-ak'i p'anajida. Māga ūridak'āri, k'īsiajida: 7 “Jā eperā ik'achia pedeemaa bi Tachi Ak'ōre āpite. Na eujādepemaarāpa p'ek'au k'achia wēpapidak'aa; Tachi Ak'ōrepapaita māga ooi.”

8 Mamīda Jesupa ichi t'āride k'awaji āchia k'achia k'īsia p'ani. Mapa māgaji:

—;Sāap'eda parāpa k'īsia k'achia k'īsia p'anima? aji. 9 Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpajipi” maa-e pirā jarai: “P'irabāiji māik'aapa wāji”. 10 Mi chi Eperā Ak'ōre Truadepema. Mapa Tachi Ak'ōre jua ek'ari mia p'ek'au k'achia wēpapipari na p'ek'au eujāde. Parāpa māgí k'awaadamerā mia jarait'ee: 11 ;P'irabāiji! P'ichi p'aru atāji māik'aapa wāji p'ichi temaa.

12 Māpai ma chiwa bada p'irabaidachi māik'aapa ichi p'aru atap'eda, uchiadachi jōmaarā taide. Māpai jōmaarāta ak'itrua para beejī. O-īapa jarapachida Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi:

—Waide nāga unudak'aada apachida.

Jesupa Leví jirīda ichi ome nipapariūmerā
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Maap'eda Jesús waya wāji Galilea Lago idee. Eperāarā irumaa chepachida. Māpai Ak'ōre Ūraa jarateepachi. 14 Wāyaa wāde, unuji Leví. Māgí Alfeo warra paji. Su-ak'i baji Cesar-it'ee impuesto p'aapatamāi. Jesupa māgaji irumaa:

—Mi ome nipaparíji.

Aramata p'irabaip'eda wāji Jesús ome.

15 Maap'eda chok'ara impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee māik'aapa awaraa eperāarā k'achia-idaa beerā apatap'edaa Jesús ome nipapachida. Maapai Jesús nek'onaji Leví tede. Jesús māik'aapa ichi ome nipapataarā su-ak'i p'aneejida mesade. Auk'a māgí eperāarā su-ak'i

p'aneejida mama Jesús ome. ¹⁶ Moisepa p'áda jarateepataarã, fariseorã eere p'anapatap'edaarãpa mãga unudak'ãri, iidijida Jesús k'õp'ãyoorãmaa: —¿Sãap'eda parã jarateepari nek'omaa bima ajida, impuesto p'epataarã ome mãik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarã ome? Jãga ooi k'araa bida ajida.

¹⁷ Jesupa ãchia jaradap'edaa ùrik'ãri, mãgaji:

—Médico pëidak'aa k'ap'ia pia beerãmaa. Jïp'a pëipata k'ayaa beerãmaa. Mãga pik'a Tachi Ak'õrepa mi pëi-e paji t'ãri pia beerã jiride; ma k'ãyaara p'ek'au k'achia oopataarã jirideta pëiji.

Sãapai nek'oda-ee p'anadaipia bi

(Mt 9.14-15; Lc 5.33-35)

¹⁸ Ewari aba Juan Bautista k'õp'ãyoorã mãik'aapa fariseorã it'aa t'ĩmaa p'anajida nek'oda-ee Tachi Ak'õre waaweepa. Eperãarã ùk'uruurãpa mãga unudak'ãri, Jesumaa iidinajida:

—Juan ome nipapataarã mãik'aapa fariseorã ome nipapataarã edaare nek'odak'aa. ¿Sãap'eda pi k'õp'ãyoorãpa auk'a oodak'aama? ajida.

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—Eperãarã miak'ãipata fiesta oodak'ãri, o-ia p'anapata. Mapa k'õp'ãyoorã miak'ãidait'ee p'aniirã ome p'ani misa, nek'opata o-ia p'anadairã. ²⁰ Mamãda ewari aba miak'ãiit'ee bada imik'ĩra ata chedait'ee chi k'õp'ãyoorã ik'aawaapa. Wãara, ma ewate chi k'õp'ãyoorã nek'oda-e pait'ee t'ãri p'uapa.

Ûraa chiwidi mãik'aapa ùraa chonaarãwedapema

(Mt 9.16-17; Lc 5.36-39)

²¹ —Eperã apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'ũik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Mãga oorupirã, chi p'aru chiwidi ãridariit'ee mãik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. ²² Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede. Mãga ooruta pirã, baak'adaipari mãik'aapa ne-e jãdaipari. Vino jida ichiaba atuadaipari. ¡Maperã vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidi bide!

Trigo k'imi chak'eerã jonadap'edaa ñipata ewate

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Judiorã ñipata ewate Jesús nipaji trigo k'ãide mãik'aapa chi k'õp'ãyoorã wãyaa wãdak'ãri, trigo k'imi chak'eerã oro ata wãjida chi tau k'odait'ee.

²⁴ Arii p'anadap'edaa fariseorãpa mãga unudak'ãri, Jesumaa mãgajida:

—¡Pichá ak'iji! ¿Sãap'eda pi k'õp'ãyoorãpa jãga oomaa p'anima? ajida. Chonaarãweda Moisepa jaraji mimiadaik'araa bi ñipata ewate.

²⁵ Jesupa mãgaji:

—Parãpa Tachi Ak'õre Ûraa p'ã jëra bide pia k'ĩsiada-e p'ani. Chonaarãweda Rey David chi k'õp'ãyoorã ome audú jarrapisia p'anadak'ãri, ²⁶ ichi t'ĩuji Tachi Ak'õre te ne-edee oodade. Abiatar, p'aareerã poro waibiapa, pan k'opiji Davidmaa, ai naaweda Tachi Ak'õrepa jaraji mĩda p'aareerãpa aupai mãgee pan k'odamerã. Davidpa ma pan k'op'eda, ichi ome nipapataarãmaa teeji. Tachi Ak'õrepa ãra miapi-e paji mãga oodap'edaa k'aurepa. ²⁷ Tachi Ak'õrepa eperãarã oo-e paji ñipata ewari iadamerã. Naapiara Tachi Ak'õrepa eperã ooji. T'ëepai ooji ñipata ewari eperãarã ñidamerã mimiada-ee. ²⁸ ñipata ewate paara mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema jua ek'ari bida aji.

3

Eperã jua chiwa bada
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Waya Jesús wãji Ak'õre Ûraa jarateepata tedee. Mama baji eperã jua chiwa bi. ² Ûk'uru arii p'anadap'edaarãpa Jesumaa ak'i para baji, ñipata ewate jipai jïak'aapa. Mãgá áchi charraarãmaa jaranadait'ee. ³ Mãpai Jesupa jua chiwa bïmaa maaji:

—P'irabáiji mãik'aapa jõmaarã esajïak'a ak'inĩ béeeji.

⁴ Mãpai apemaarãmaa iidiji:

—¿K'ãare p'ãdata iru p'ani Ak'õre Ûraade ñipata ewate oodamerã? ¿Pia oopïa bi wa k'achia? ¿Jipai pia bi piupïamaapa wa piupiïa bi, k'aripada-ee?

Mamïda áchi k'ïup'ee para beeji k'awa p'anadap'edaa perã piata oopïa bi. ⁵ Jesupa k'ïrau ak'iji áchïmaa. Ma eperã chupïria k'awaa k'iniada-e p'anadap'edaa perã, Jesús k'ïra pia-ee beeji. Mãpai ma eperãmaa mãgaji:

—Pïchi jua jïrupáde aji.

Mãpai jua jïruji. Aramata jïpa beeji. ⁶ Mapa fariseorã mamãik'aapa uchiadap'eda, Rey Herodes eere p'anadap'edaarã ome pedeeteemaa p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa eperãarã chok'araarãmaa jarateeda lago ide

⁷ Galilea eujãdepemaarã chok'ara Jesús t'ëe chejida. Mapa iru wãji chi k'õp'ãyoorã ome Galilea Lago idee. ⁸ Jesupa ne-inaa pia oopari k'awaadak'ãri, eperãarã chok'araara cheepurujida irumaa: Judea eujãdepemaarã, Jerusalén p'uurudepemaarã, Idumea eujãdepemaarã. Ichiaba chejida Jordán to k'ïraik'a eerepemaarã, Tiro p'uuru k'ait'a p'anapatap'edaarã mãik'aapa Sidón p'uuru k'ait'a p'anapatap'edaarã. ⁹⁻¹⁰ Chok'ara jipada perã, k'ayaa beerãpa iru p'ïsua ata chejida, t'õbairupa jïpa p'aneedai jïak'aapa. Eperãarã audú chok'ara nãbada perã, ichi ome nipapataarã pëiji barco jiride, eperãarã ichïmaa chenaadamerã. Mãpai jarateejï barcodeepa.

¹¹ Netuara merãtia beerãpa Jesús unudak'ãri, iru k'ïrapite bedabaik'oodachida mãik'aapa biapachida:

—¡Pï Tachi Ak'õre Warrapi!

¹² Mamïda Jesupa netuaraarã ïriapachi ichia ooda nepirinaadamerã eperãarã k'ïrapite.

Jesupa k'õp'ãyoorã jirit'erada
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Maap'eda Jesús ee nok'odee wãji chi k'õp'ãyoorã ome mãik'aapa jirit'eraji ichi k'ïsiade iru bada. ¹⁴ Doce jirit'eraji ichi ome nipapataadamerã mãik'aapa Ak'õre Ûraa jarateepataadamerã awara ãi. [Mãgïrã t'ï biji apóstoles.] ¹⁵ Mãgïrã ichiaba pëiji netuara merãtia bee uchiapidamerã eperãarã k'ap'ïadeepa. ¹⁶ Nãgïrã paji chi doce jirit'erada: Simón, (Jesupa t'ï bida Pedro); ¹⁷ Zebedeo warrarã, Santiago Juan ome; Jesupa ichiaba ãra t'ï bida *Boanerges*; ¹⁸ Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Santiago (Alfeo warra); Tadeo; Simón Celote apatap'edaa; ¹⁹ mãik'aapa Judas Iscariote; mãgïpa t'ëepai Jesús traicionaada.

Jesús Netuara Poro Waibia ome
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Ma t'ēepai Jesús teeda t'ŷuji chi k'ōp'āyoorā ome māik'aapa waya eperāarā chok'ara irumaa chejida. Mapa p'oyaa nek'odak'aa paji. 21 Jesús ēreerāpa māga k'awaadak'āri, iru ata chejida jaradap'edaa perā k'īra k'awa-ee bi.

22 Moisepa p'āda jarateepataarā che p'anajida Jerusalendee. Āchia jarapachida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jāgá netuaraarā uchiapi-parida apachida.

23 Jesupa āchi t'ŷi p'e atap'eda, nepiriji:

—¿Sāga Satanapa uchiapiima ichi auk'aarā? 24 P'uuru pidaarā chik'īra unuamaa p'aneeruta pirā, taarāda-e āchi itu jōdaridait'ee. 25 Auk'a te pidaarā awara-awaraadaidak'āri, waa araa p'anapataada-e pait'ee māik'aapa jōdaridait'ee. 26 Māga pik'a Netuara Poro Waibiapa ichi auk'aarā jēreru pirā, āchi itu jōdaridai.

27 Ma awara, apida t'ŷudak'aa eperā juataura bimāi iru net'aa jāri atade. Naapiara jī nībi-e pirā, iru net'aa jāri p'e ata-e pai. Mi waibiara bi Netuara Poro Waibia k'āyaara. Mapa netuaraarā mi jua choodak'aa.

28 Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōrepa p'ek'au k'achia jōmaata wēpapii, pedee k'achia jaradap'edaa paara iru āpite. 29 Mamīda ik'achia jararuta pirā iru Jaure āpite, Tachi Ak'ōrepa perdonaak'aa. Māgee p'ek'au k'achia wēpapi-eda aji.

30 Moisepa p'āda jarateepataarāpa jarapachida Jesupa ne-inaa oopachi netuara juapa māik'aapa merapachida Tachi Ak'ōre Jaure. Mapa māga jaraji Jesupa.

María Jesús ipemaarā ome pachedap'edaa

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Māpai pachejida Jesús nawe chi ipemaarā ome. Mamīda taawa p'aneejida māik'aapa t'ŷi pēijida Jesús āchimaa uchiamerā. 32 Jesús ik'aawa su-ak'i p'anadap'edaarāpa jarajida:

—Pi nawe pi ipemaarā ome taawa nimaa p'anida ajida. Ārapa pi jiri nidada ajida.

33 Irua p'anauji:

—Parāpa k'awa p'ani mi nawe māik'aapa mi ipemaarā. Mamīda ¿k'airāta mia k'inia iru bima mi nawek'a māik'aapa mi ipemaarāk'a?

34 Ak'ip'eda ichi ik'aawa su-ak'i p'anadap'edaarāmaa, māgaji:

—Acha p'anirāta mia k'inia iru bi mi nawek'a māik'aapa mi ipemaarāk'a. 35 Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a oopataarāta mi ipemak'a, mi ipewērak'a p'ani māik'aapa mi nawek'a.

4

Net'atau p'opari nepirida

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

1 Waya Jesús jarateemaa beek'āri lago ide, eperāarā chok'ara chejida. Audú chok'ara chedap'edaa perā, Jesús batauji barco lago jāde badade māik'aapa su-ak'i beeji. Jōdee eperāarā jōmaweda p'aneejida lago ide. 2 Mamāik'aapa Jesupa eperāarāmaa nepirīmaa beeji Ak'ōre Ūraa jarateegit'ee:

3 —Mia nepiriru pia k'īsīati. Eperā wāji net'atau p'ode. 4 Ma p'o wāk'āri, ūk'uru baaijida o jāde. Māpai ipanaarāpa k'ok'oo chejida. 5 Ūk'uru

baaijida māu-idaade mak'iaara yooro wēe badamāi. Māgí isapai t'onojida, mak'iaara yooro wēe bada perā. ⁶ Mamīda ak'ōrejīru jērak'āri, chi k'iru pīidachi, chi k'arra īrii bada perā. ⁷ Ūk'uru baaijida ne-īri-idaade. Mamīda ne-īri k'ap'ip'iaara waripari perā, māgí net'atau t'ono wādap'edaa piuk'oodachida. Maperā chaudi-e paji. ⁸ Jōdee awaraa net'atau baaijida eujā piade. Māgí t'onojida, warijida māik'aapa pia chaujida. Ūk'uru net'atau abaadeepa uchajida treinta, sesenta maa-e pirā cien.

⁹ Māpai Jesupa māgaji:

—jPia k'īsiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi!

Sāap'eda Jesupa nepiripachi jarateeit'ee

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ T'ēepai Jesús ituaba beejī chi k'ōp'āyoorā doce ome, awaraa ichi ome nipapatap'edaarā paara. Māpai āchia iidijida:

—¿K'āata jara k'inia bīma ajida, pia nepiri bada?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa parāmaa k'awapimaa bi ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada; sāga ichideerā p'aneedai. Mamīda awaraarāmaa mia nepiripari jarateeit'ee, k'awada-ee p'aneedamerā.

¹² Mia oo bi ak'ī p'ani mīda, wāara unuda-e māik'aapa mia jara bi ūri p'ani mīda, k'awada-e. Mia jarateepari pia k'awadap'edaa paara, Tachi Ak'ōrede ijāak'ajida māik'aapa irua āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapik'aji. Mamīda wāara māga k'iniadak'aa.' (Is 6.9-10)

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Māpai Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—¿Parāpa k'awada-e p'anik'ā mia jaratee k'inia bi ma nepiridade? ¿Sāga k'awaadait'ee awaraa nepirik'āri jarateeit'ee? Nāga jara k'inia bi:

¹⁴ 'Ma net'atau p'opari Ak'ōre Ūraa jarateeparik'a bi māik'aapa ma net'atau Ak'ōre ūrāak'ata bi. ¹⁵ Net'atau baairutamāi eperārā Ak'ōre Ūraa ūripataarāk'ata bi. Mamīda ūridap'eda, Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'āripa ma pedee ijāanaadamerā. ¹⁶ Awaraa eperārā chi net'atau māu-idaade baaidap'edáak'api p'ani. Tachi Ak'ōre Ūraa o-īa ūripata. ¹⁷ Mamīda ma net'atau t'onoda taarā-e weda pīdaiparik'a, māga pik'a māgīrāpa ma jara pēida taarā ijāada-e. Maperā ma ūraade ijāadap'edaa k'aurepa awaraarāpa nepira jiri cheruta pirā āchi ome, maa-e pirā awaraarāpa āchi jiriruta pirā miapidait'ee, ijāa amaapata. ¹⁸ Awaraa eperārā chi net'atau ne-īri-idaade baaidap'edáak'api p'ani. Ak'ōre Ūraa ūri p'ani. ¹⁹ Mamīda āchia na p'ek'au eujādepema net'aa k'īsia p'aneepata āchi-it'ee atadait'ee. Tachi Ak'ōre Ūraa ūridai k'āyaara, p'arat'a māik'aapa awaraa ne-inaa waapiara k'inia p'anapata. Maperā Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a oodak'aa. ²⁰ Jōdee awaraa eperārā chi net'atau eujā piade baaidap'edáak'api p'ani. Net'atau aba eujā piade uuda chauparik'a tau treinta maa-e pirā sesenta maa-e pirā cien, māga pik'a ma eperārāpa Ak'ōre Ūraa ūridak'āri, t'āride ijāa p'aneepata. Māgá Tachi Ak'ōre Ūraa waapiara k'awaa wāpata māik'aapa oopata irua k'inia bik'a.

K'āata oodapia bi Jesupa jarateeda ūridak'āri

(Lc 8.16-18)

21 Ichiaba jarateeji:

—Tachia lámpara k'oodak'aa cajón ek'ari ata bidait'ee maa-e pirā cama ek'ari. Ma k'āyaara lámpara k'oodak'āri, it'í ata bipata pia idaamerā.
22 Māga pik'a, irá Tachi Ak'ōre net'aa mera pik'a bi mīda, t'ēpai parāpa jōmaarāmaa jaradait'ee. 23 ¡Pia k'īsíati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi!

24 Ichiaba jaraji:

—Pia k'īsíati mia jararude. Eperāpa ne-inaa pia ook'āri mia jarateeda pia k'īsia bairā, pia oo bi. Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa audú k'awaapii irumaa, māik'aapa ne-inaa pipiara ooyada aji, iru ome. 25 Tachi Ak'ōrepa eperā k'īsia k'awaa bimaa k'īsia k'awaara bapiit'ee, Ak'ōre Ūraa Pia ijāpari perā. Jōdee mia jarateeda pia k'īsia k'inia-e bak'āri, ichia naaweda k'awa bada k'īra atuapiit'ee.

Net'atau t'onoda nepirida

26 Ichiaba Jesupa nepiriji:

—Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anirā ĩwapata net'atau eujāde p'odak'a.
27 Tachia net'atau p'odap'eda, k'euru chaa k'āiruta pijida māik'aapa ewari chaa p'irabairuta pijida, ma net'atau t'onopari māik'aapa wari wāpari. Tachia k'awada-e sāga māgá waripari. 28 Yoorode net'atau ichi itu t'onopari. Naapiara uchiapari chi t'uk'u; mamāik'aapa chi k'iru. Maap'eda uchiapari chi k'imi chak'e; t'ēpai net'atau chok'ara chaupari. 29 P'oo bak'āri, ewapata. Māga bi Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anirā ome.

Mostaza tau nepirida

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—¿K'āarek'a bima aji, Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā? ¿K'āata nepiriit'eema pia k'awaadamerā?
31 Mostaza tau uudák'api bi. Māgí net'atau apemaarā net'atau k'āyaara ma-āriara bi. 32 Mamīda uup'eda, apemaarā ne-uu k'āyaara waibiara waripari. Māgá waibia warik'āri, ipanaarāpa āchi te oopata chi juade.

Jesupa ooda nepirik'āri

(Mt 13.34-35)

33 Jesupa māga nepiri wāpachi Tachi Ak'ōrede k'īsia p'aneedamerā. Ichia nepirida pia ūridak'āri, waa nepiripachi. 34 Jarateek'āri, ichita māgá nepiripachi. Nepiri-ee jarateek'aa paji. Mamīda chi k'ōp'āyoorā ituaba p'aneedak'āri, ma nepirida jōma jara k'inia bi jarateepachi.

Jesupa nāu p'usa ome t'umātipida

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

35 Ma ewate k'eu wāk'āri, Jesupa maaji ichi ome nipapataarāmaa:

—Wādāma aji, lago k'īraik'a eeree.

36 Eperāarā atabējjida māik'aapa bataujida Jesús su-ak'í bada barcode. Awaraarā jida auk'a wājida awaraa barcode. 37 Māgá lago sīa wādade nāu golpe p'ua nībeeji māik'aapa p'usara t'o nībeeji. Mapa barco pirubaai wā nipaji. 38 Māimisa Jesús k'āi baji barco trumaa. Su-ak'í beepata ĩri porok'au baji. Aramata ĩrimat'aajida māik'aapa māgajida:

—¡Tachi Waibia! ¡P'irabáiji! ¡Tachi pirubaai wādapi! ¿Pi-it'ee p'ua-ek'ā ajida, tachi pirubaaidaruta pijida?

39 Māpai Jesús p'irabaip'eda, māgaji nāumaa:

—Waa p'uanaapáde aji.

Māpai nāu waa p'ua-e paji. Ichiaba p'usamaa maaji:

—T'umāti beepáde aji.

Aramata jōmaweda ip'ii ūu beeji. ⁴⁰ Māpai Jesupa maaji ichi ome nipapataarāmaa:

—¿Sāap'eda p'era jōnima? ¿At'āri ijāada-eeta p'anik'ā? aji.

⁴¹ Mamīda āchi p'era para beeji, waide māga unudak'aa pada perā. Āchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima nāgí? Tachi Ak'ōrepapaita pedeeperi nāumaa, p'usamaa ip'ii beemerā.

5

Eperā k'ap'iade netuara merātia bada

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Lago k'īraik'a eere panajida Gerasa eujāde. ² Jesús barcodeepa batauk'āri, irumaa cheji jāiradeepa eperā k'ap'iade netuara merātia bi. ³ Ma eperā āk'adaa bapachi jāira māu te uriade. Ichi ome p'oyaadak'aa paji; cadenapa pida. ⁴ Edaare cadenapa bīiride māik'aapa juade jī nībipachida. Mamīda t'it'aapachi. Mapa p'oyaadak'aa paji. ⁵ Āstaawa, p'ārik'ua pida bia nipapachi ee beede māik'aapa jāira bee chaa. Ichi itu p'uo ome nipapachi māupa. ⁶ Mamīda t'imí weda māgí eperāpa Jesús unuk'āri, p'iradachi irumaa māik'aapa bedabaidachi. ⁷⁻⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—iNetuara, uchiapáde aji, na eperā k'ap'iadeepa!

Biaji:

—Jesús, pi Ak'ōre Waibia Warrapi. ¿K'āata ooit'eema aji, mi ome? Tachi Ak'ōre k'īrapite jaráji mi k'achia oo-e pait'ee. Mi ichiak'au bipáde aji.

⁹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Pi, k'asaa t'ījarapatama? aji.

—Mi t'ījarapatada aji, Legión, chok'ara nipapata perā.

¹⁰ Māpai Jesumaa chupiria iidipachi awara āyaa pēinaamerā. ¹¹ Ma ee k'arraya sinaarā chok'ara nek'omaa p'anajida. ¹² Mapa netuaraarāpa chupiria iidijida:

—Awara āyaa pēii k'āyaara, ara p'ani sina k'ap'iade t'īupipáde ajida.

¹³ Māpai Jesupa netuaraarā maaaa pēiji. Uchiapiji ma eperā k'ap'iadeepa māik'aapa t'īupiji sinaarā k'ap'iade. Māirā p'irak'oodachida ee k'ōot'ari jira bidee māik'aapa lago jāde baainajida. Mama jōmaweda īyapa jīak'oodachida. Sinaarā perā dos mil paji.

¹⁴ Ma sina jīa p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, p'era p'irak'oodachida. Āchia unudap'edaa nepirinajida p'uuru pidaarāmaa māik'aapa p'uuru k'ait'a beerāmaa. Eperāarāpa Jesupa ooda k'awaa k'inia p'anadap'edaa perā, chejida ak'ide. ¹⁵ Jesumāi pachedak'āri, ma eperā netuaraarā merātia p'anadap'edaa unujida, p'aru jīp'eda, su-ak'i bi Jesús ik'aawa māik'aapa k'īra pia ak'i baji. Māga unudak'āri, p'era para beeji. ¹⁶ Chi unudap'edaarāpa nepirijida apemaarāmaa netuaraarā merātia p'anadap'edaa māik'aapa sinaarā k'ap'iade pēik'ooda. ¹⁷ Māpai waaweepa Jesumaa chupiria iidijida āchi eujādeepa wāmerā.

¹⁸ Jesús barcode batauk'āri, ma eperā naaweda netuaraarā merātia badapa chupiria iidiji Jesupa ichi ome auk'a wāpimerā. ¹⁹ Mamīda Jesupa oo-e paji; jīp'a jaraji:

—Wāji p̄ichi temaa. Nep̄ir̄inap̄áde aji, j̄omaweda Ak'ōrepa ooda māik'aapa p̄i chup̄iria k'awaada.

²⁰ Māpai nep̄iri wāpachi Jesupa ooda ichi ome Decápolis eujāde, p'uuru bee chaa. Māga ūridak'āri, eperāarā j̄omaweda o-īa ak'itrua para beej̄i.

Jairo k'au j̄ipada māik'aapa wēra abaapa Jesús p'aru i t'ōbaida

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Waya Jesús chek'āri k'īraik'a eereepa barcode, eperāarā chok'ara chejida irumaa lago ide. ²² Māga n̄ide Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poro pachej̄i. Ichi t'ījarapachida Jairo. Jesús unu atak'āri, b̄ir̄imāi bedabaidachi ²³ māik'aapa chup̄iria iidiji:

—Mi k'au juak'aya n̄ibi. Chup̄iria k'awāaji. Pi jua binap̄áde aji iru īri, māgá j̄ipa beemerā māik'aapa chok'ai beemerā.

²⁴ Māpai Jesús ichi ome wāji. Ichiaba eperāarā chok'ara wājida Jesús ome. Maperā p'īsua wājida. ²⁵ Ma eperāarā see n̄ibide baji wēra bi k'ayaa bi waamiapa. Doce años māgá baji. ²⁶ At'apai mia baji. Jōma chi p'arat'a j̄odai baji j̄ipapataarā juade nipa, j̄ipa-ee. Waap̄iara k'ayaa k'erapachi. ²⁷ Jesupa ooda ūri bada perā awaraarā it'aideepa, k'ait'a wāji āp̄iteik'a eereepa iru p'aru t'ōbait'aade. ²⁸ Māga ooji k'īsia bada perā iru p'aru i t'ōbairupapai j̄ipa beei. ²⁹ T'ōbaik'āri, aramata waamia t'ibaidachi, māik'aapa ichia k'awaaji Jesupa ichi j̄ipada. ³⁰ Aweda Jesupa k'awaaji j̄iparu ichia jara-eeta. Mapa āp̄itee ak'ip'eda, iidiji:

—¿K'aipa mi p'aru t'ōbaj̄ima? aji.

³¹ Ichi ome nipapataarāpa māgajida:

—¿P̄ia unu-e bik'ā ajida, eperāarā p'īsua n̄ibi? Māga bita iidi bi: “¿K'aipa mi t'ōbaj̄ima?”

³² Mam̄ida Jesupa tau k'it'aa ak'i n̄ibeeji unui j̄iak'aapa k'aipa paji. ³³ Ma wēra k'ap'ia wēre n̄ibapachi p'era n̄ib̄ipa, k'awa bada perā ichita j̄ipa bi. Mapa bedabaidachi Jesús k'īrapite māik'aapa j̄omaweda jaraji. ³⁴ Māpai Jesupa māgaji irumaa:

—Wēra, p̄ia mide ijāa bairā, j̄ipa beejida aji. K'āiwee wāp̄áde aji, p̄i k'ayaa wēpada perā.

³⁵ Jesús pedeemaa bide Jairo tedeepe eperāarā chejida māik'aapa māgajida Jairomaa:

—Pi k'au jai-idaaji. Mapa ¿k'āare-it'ee Jesús ateedayama ajida, p̄ichi temaa?

³⁶ Mam̄ida Jesupa māga ūrik'āri, māgaji Jairomaa:

—Waaweenáaji; j̄ip'a mide ijāap̄áde aji.

³⁷ Mam̄aik'aapa k'ōp'āyapi-e paji apemaarāmaa; aba ateeji Pedro, Santiago māik'aapa chi ip̄ema, Juan. ³⁸ Jairo temāi panadak'āri, biuk'a n̄ibaji. Ununajida eperāarā jaraj̄ee para n̄ibi. ³⁹ T'ūjida teedaa māik'aapa Jesupa māgaji:

—¿Sāap'eda audupai j̄ee para b̄ima? aji. Na wēra k'au jai-idaa-e bi. J̄ip'a k'āita b̄ida aji.

⁴⁰ Māga ūridak'āri, ēik'oodachida. Māpai Jesupa j̄omaweda taawaa uchi-apik'ooji. Aba t'īupiji ma wēra k'au jai-idaada k'ap'ia badamaa, chi ak'ōre, chi nawe māik'aapa Jesús ome wādap'edaarā. ⁴¹ Juade jita atap'eda māgaji:

—*Talita, cum;* (jara k'inia bi: “Wēra k'au, p'irabāj̄iji”.)

⁴² Aramata p'irabaidachi māik'aapa p'irria beej̄i. (Ma wēra k'au doce años iru baji.) Māga unudak'āri, eperāarā ak'itrua para beej̄i.

43 Mamīda Jesupa ūraaji apidaamaa nepirinaadamerā. Maap'eda jaraji nek'opidamerā ma wēra k'aumaa.

6

Jesús Nazaret p'uurudee wāda

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Mamāik'aapa Jesús wāji ichi warida p'uurudee chi k'ōp'āyoorā ome. ² Īpata ewate Ak'ōre Ūraa jarateemaa beeji māpema Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Eperāarāpa Jesupa jarateeda ūridak'āri, p'era pik'a iidi para beeji:

—¿Sāmapi k'awaajima ajida, ichia jarateemaa bi? ¿Sāgapi k'īsia k'awaa beejima? Ma awara, ¿Sāga ooparima ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa? ³ ¿Jāgipa ne-inaa pak'urudee oopari-ek'ā? ¿Ichi María warra-ek'ā? ¿Santiago, José, Judas māik'aapa Simón chi ĩpemaarā-ek'ā? Ichiaba, ¿ichi ĩpewēraarā nama p'anapata-ek'ā ajida, tachi t'āide?

Mapa iru pedee ijāa k'iniadak'aa paji. ⁴ Māpai Jesupa maaji:

—Jōmaarā t'āide ūri k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre pedee jaraparipa jara bi. Mamīda ichi p'uurudepemaarāmaa jaratee chek'āri, ijāadak'aa. Auk'a ijāadak'aa jarateek'āri ichi ēreerāmaa māik'aapa ichi tedepemaarāmaa.

⁵ Mama irua ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa o-e paji, ichide ijāada-e p'anadap'edaa perā. K'ayaa beerā chok'ara-eepai jipaji ichi juapa t'ōbaik'āri. ⁶ P'era pik'a beeji ichi p'uurudepemaarāpa ichide pia ijāada-e pada perā.

Jesupa chi k'ōp'āyoorā pēida Ak'ōre Ūraa jarateenadamerā

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Jesús p'uuru bee chaa nipaji jarateede. ⁷ Māgā nidade chi k'ōp'āyoorā doce t'ī p'ejī māik'aapa ome-omee pēiji netuara uchiapidamerā ichi t'īde, ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. ⁸ Jaraji ne-inaa ateenadamerā; jīp'a ateedamerā pak'uru t'idik'adait'ee ode wādak'āri. Wādaipia bi muchila wēe, chik'o wēe māik'aapa p'arat'a wēe. ⁹ Āchi chancla māik'aapa p'aru jīdaipia bi, mamīda awaraa p'aru ateedaik'araa bi jīdait'ee. ¹⁰ Māpai māgaji:

—Parā teedaa wādak'āri, ai tede p'anēeti, mamāik'aapa wāruta misa. ¹¹ Mamīda eperāarāpa parā auteebaida-e pīrā, ichiaba parāpa jarateeruta ūri k'iniada-e pīrā, mamāik'aapa uchiāti. Uchiadak'āri, bīridepema yooro p'ora nēep'edapáde aji, ak'ipidait'ee Ak'ōrepa māga k'inia-e bi. [Āra k'achiara uchiadait'ee Sodoma pidaarā māik'aapa Gomorra pidaarā k'āyaara Tachi Ak'ōre k'īrapite panadak'āri, iru ewari waibia ewate.]

¹² Māpai chi k'ōp'āyoorā wājida jarateede. Eperāarāpa ma jarateeda ūridak'āri, āchia p'ek'au k'achia oopata oo amaajida māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāajida. ¹³ Ichiaba netuara chok'ara uchiapipachida eperāarā k'ap'iadeepa māik'aapa aceitepa p'urudak'āri, k'ayaa beerā chok'ara jipapachida.

Juan Bautista piuda

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Awaraarā ideepa Rey Herodepa ūriji Jesupa ooda, iru t'o p'anadap'edaa perā. Jarapachida:

—Māgí eperā Juan Bautistada apachida, chi piuda chok'ai p'irabaida. Mapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oopari.

¹⁵ Ūk'uruurāpa jarapachida:

—Jāgí Elías, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari.

Jōdee awaraarāpa jarapachida:

—Ak'ōre pedee jarateeparipi, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarā jīak'a.

¹⁶ Herodepa eperāarāpa jaradap'edaa ūrik'āri, maaji:

—Māgí Juanpi, mia otau t'iap'epit'aada; māik'aapa írá chok'ai p'irabaida.

¹⁷ Ai naaweda Herodepa Juan cadenapa jī atapiji māik'aapa carcelde t'ipit'aaji chi ípema Filipo wēra Herodías k'aurepa. Herodepa ma wēra ataji ichi ome beemerā. ¹⁸ Juanpa māga k'awaa atak'āri, māgapachi Herodema: “Pia pichi ípema wēra iru baik'araa bi pichi wērak'a.”

¹⁹ Maperā Herodiapa Juan k'íra unuamaa iru beeji māik'aapa peepit'aa k'inia baji Herodema. Mamīda p'oyaa oo-e paji. ²⁰ Herodepa Juan waawee baji, irua Ak'ōrepa oopi bik'a oopachi perā māik'aapa Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'i bapachi perā. Maperā Juan jīa paraa iru bapachi. Ma awara Juanpa jaratee bi ūri k'inia bapachi, k'awak'aa paji mīda irua k'āata jara k'inia bi.

²¹ Mamīda Herodiapa k'ísia ataji Herodepa ichi t'oda fiesta ook'āri. Ichi ek'ariirā poroorā, soldaorā poroorā, māik'aapa eperāarā waibiarā Galilea eujādepemaarā pachejida ma nek'opari fiesta oode. ²² Ma fiesta oomaa p'anide Herodías k'au t'íuji nek'odap'edaamāi māik'aapa pēiramaa beeji. Rey Herodepa māik'aapa ichi ome p'anadap'edaarāpa ma pēira bada audú k'inia p'anajida. Mapa reypa māgaji ma awēramaa:

—Mimaa iidíji, pichia iidí k'iniata. Mia teeit'ee. ²³ Wāarapi; Tachi Ak'ōre k'írapite mia juraa bi, mia teeit'ee pichia iidiruta. Mia eujā ak'i bi esajīak'a teeit'ee, k'inia bi pirā.

²⁴ Ma awēra taawaa uchiap'eda, iidinaji chi nawemaa:

—¿K'āata iidiyama? aji.

Chi nawepa p'anauji:

—Iidipáde aji, Juan Bautista poro.

²⁵ Ma awēra isapai waya t'íuji rey badamāi māik'aapa maaji:

—K'inia bida aji, íraweda teemerā Juan Bautista poro p'arat'ude.

²⁶ Rey Herodes k'íra pia-ee beeji, Juan peepi k'inia-e bada perā. Mamīda chi che p'anadap'edaarā k'írapite juraada k'aurepa mera k'inia-e paji.

²⁷ Aramata pēiji soldao Juan poro aneemerā. Soldao wāp'eda carcelde, Juan otau t'iap'et'aaji ²⁸ māik'aapa ma awēra nawepa jaradak'a aneeji iru poro p'arat'ude. Ma awēramaa tee cheji. Maap'eda ichia teenaji ichi nawemaa.

²⁹ Juan k'ōp'āyoorāpa ūri atadak'āri iru peedap'edaa, chi piuda k'ap'ia iidinajida iadait'ee.

Māga paji Juan Bautista peepidap'edaa.

*Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-15)*

³⁰ Jesús k'ōp'āyoorā waya araa p'anadak'āri iru ome, irumaa nepirijida jōma āchia oodap'edaa māik'aapa jarateedap'edaa. ³¹ Eperāarā chok'ara

wāpachida māik'aapa chepachida. Maperā chi k'ōp'āyoorā ome p'oyaa nek'odak'aa paji. Mapa Jesupa māgaji āchimaa:

—K'ōp'āyoorā, chéti. T'imí ñinadama eperāarā wādak'aamaa.

³² Māpai barcode bataujida awara āyaa wādait'ee. ³³ Mamīda chok'araarāpa unujida āra wā nidá māik'aapa k'awaajida Jesús aīde wā. Maperā eperāarā jōmaweda p'irajida, naapiara nīde. ³⁴ Jesús barcodeepa batauk'āri, eperāarā chok'ara unuji. Āra chupiria k'awaaji ovejaarāk'a para bada perā, ak'ipari wēe. Māpai Jesupa Ak'ōre Ūraa jarateemaa beejī. ³⁵ K'eupodopa chi k'ōp'āyoorā ik'aawa chejida māik'aapa māgajida:

—K'eu wāpi; nama eperāarā p'anadak'aa. ³⁶ Pēipāde ajida, eperāarā wādamerā te chaa māik'aapa p'uuru bee chaa ne-inaa k'oparii netonadamerā.

³⁷ Mamīda Jesupa p'anauji:

—Parāpa chik'o tēeti k'odamerā.

Māpai māgajida:

—¿Pia k'inia bik'ā taipa pan netonadamerā k'opidait'ee āramaa? ¿K'āare p'arat'apa netodayama ajida? ¿Atane ocho mimiada valorta pande netonadaik'ā? ajida.

³⁸ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Pan jōmasaa iru p'anīma? aji. Ak'ināti.

K'awaadak'āri, jara chejida:

—Pan joisomaa māik'aapa chik'o omé iru p'anida ajida.

³⁹ Māpai jaraji eperāarā su-ak'i p'aneepidamerā awara-awaraa chok'ara, eujāde p'ūajara ĩri. ⁴⁰ Su-ak'i p'aneejida awara-awaraa cien māik'aapa cincuenta. ⁴¹ Māpai Jesupa pan chik'o ome jitaji ichi juade, maap'eda it'aa ak'iji. It'aa t'ip'eda gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa, ma pan k'ōrak'ooji. Māga oop'eda, pan chok'ara teeji chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenadamerā. Ichiaba chik'o jedejida jōmaarāmaa māgí chik'o omé iru p'anadap'edaadepema. ⁴² Jōmaweda nek'ojida bi jāwaa p'aneerutamaa. ⁴³ Jesús k'ōp'āyoorāpa k'oraa docena aba p'ejida pan pite māik'aapa chik'o nībeeda. ⁴⁴ Chi māgí pan k'odap'edaarā imik'īraarā cinco mil paji.

Jesús lago ĩri t'ia nipada
(Mt 14.22-33; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Ma t'ēpai Jesupa chi k'ōp'āyoorā barcode bataupiji ichi naa lago sīadamerā Betsaida p'uurudee ichi eperāarā ome despediuru misa. ⁴⁶ Eperāarā erreuk'oodaidak'āri, iru wāji ee nok'odee it'aa t'īde. ⁴⁷ K'eudaik'āri, chi k'ōp'āyoorā barcode lago esa-auk'a ewaa wā nipajida. Māimisa Jesús truwá bee baji. ⁴⁸ Jesupa unu baji chupiria jōni, āchimaa nāu p'ua nībada perā. Māpai taujaaweda wāji āramaa lago ĩri. ⁴⁹ Barco k'ait'a wā nipak'āri, unujida māik'aapa k'Īsajida netuara. Mapa biajida. ⁵⁰ Jōmaweda audú p'eradachida. Mamīda irua māgaji:

—¡P'eranāti! ¡Mida! aji.

⁵¹ Māpai batauji āra ome māik'aapa nāu p'ua nībada t'umātīdachi. Ak'itrua para beejī ⁵² āra waide ijāada-e p'anadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa ne-inaa māgá chaaree bee oopipari Jesumaa. Māgá p'anajida, unujida mīda irua pan k'opida eperāarāmaa, pan wēe p'anadak'āri.

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jipada Genesaret eujãde

(Mt 14.34-36)

⁵³ Panadak'ãri lago k'ïraik'a eere, wiibainajida Genesaret eujãde. Mama barco jĩ bijida to ide. ⁵⁴ Barcodeepa bataurutade, eperãarã mama p'anapataarãpa Jesús k'awa atajida. ⁵⁵ Isapai jõmaarãmaa jara wãjida. Mapa k'ayaa beerã chok'ara aneejida Jesús wãyaait'ee ùridap'edaamãi. ⁵⁶ Iru wãrumaa p'uuru beede mãik'aapa p'uuru awara ãi te beede, ichiaba k'ayaa beerã atepachida ãchi p'arude. Ata bipachida eperãarã ode wãyaapatamãi mãik'aapa Jesús wãyaa wãk'ãri, chupiria iidipachida ichi p'aru ide pijida t'õbaipimerã. K'ayaa beerãpa t'õbaidak'ãri, jõmaweda jipa p'aneepachida.

7

Judiorãpa ãchi k'ïsiadoopa jarateedap'edaa

(Mt 15.1-9)

¹ Moisepa p'ãda jarateepataarã Jerusalendeepa chejida Jesús badamaa fariseorã ome. ² Mãirãpa unudak'ãri Jesús k'õp'ãyoora ùk'uru jua siida-ee nek'o p'ani, pedee k'achia jarapachida ãra ãpíte. ³ (Fariseorãpa mãik'aapa awaraa judiorã pia bee k'inia p'anirãpa jua pi-ia siipata. Mãga jarateepachida chonaarãweda mãik'aapa at'ãri mãga oopata ãchi naawedape-maarãpa oopatap'edaak'a. ãchi k'ïsiade judiorã pia beerã nek'odaik'araa bi, mãgã ãchi jua siida-ee. ⁴ Ne-inaa k'oparii netodap'eda p'uurude, nek'odak'aa pia siidai naaweda. Ichiaba oopata nãgee ne-inaa awaraa ãchi naawedapemaarãpa oopatap'edaak'a: nek'odai naaweda ne-inaa mesade siipata; vaso, k'uuru metaldee, chok'o mãik'aapa ãchi siu-ak'i p'aneepatamãi.) ⁵ Mãga oopata perã iidijida k'ùradait'ee:

—¿Sãap'eda pi ome nipapataarãpa ooda-e p'anima ajida, tachi chonaarãpa chonaarãweda oopatap'edaak'a? Ma k'ãyaara jua pia siida-e p'ani nek'odai naaweda.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapari Isaiapa parã ãpíte wãara pedeeji. ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapataarãda apata! Isaiapa mãgaji:

'Na eperãarãpa mi k'inia iru p'anida apata it'aipa. Mamãda ãchi t'ãriipa wãara mi k'iniadak'aa. ⁷ Pãripi mi k'ïrapite it'aa t'ipata, oo k'inia p'anapata perã eperãarãpa jara p'anik'a, mia jara bik'a oodai k'ãyaara.' *(Is 29.13)*

⁸ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Parãpa audupiara ijãapata eperãarãpa ãchi k'ïsiadeepa jarateepata. Jõdee Ak'õre Ùraade p'ã jëra bik'a oodait'ee k'ïsiadak'aa.

⁹ Ichiaba mãgaji:

—Ak'õre Ùraa yiaaraa iru p'ani. Jõdee chonaarãweda oopatap'edaak'a oo k'inia p'anapata. ¿Mãga-ek'ã? aji. ¹⁰ Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa jaraji Moisés it'aideepa:

'Pichi ak'õre mãik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíji mãik'aapa ãra pedee ùriparíji.' *(Ex 20.12)*

Ma awara jaraji:

'Warrapa ik'achia jararu pirã ichi ak'õremaa wa ichi nawemaa, peet'aadaipia bi.' *(Ex 21.17)*

¹¹ Mamãda parãpa jarateepata eperãpa jarai chi ak'õremaa wa chi nawemaa: "Pi p'oyaa k'aripa-epi, jõma mia iru bi *Corbán* perã." ¹² Eperãpa

māga jarak'āri, pia bida apata chi ak'ōreerā k'aripanaamerā. ¹³ Māgí ūraa uchiapari eperāarā k'īsiadeepa. Māgide ijāadak'āri, Tachi Ak'ōre Ūraa yiarāa iru p'aneepata. Ichiaba awaraa ūraa jarateepata māik'aapa ma k'aurepa eperāarāpa oodak'aa Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a.

Ne-inaa tachi k'achia beepipari Tachi Ak'ōre k'īrapite

(Mt 15.10-20)

¹⁴ T'ēepai Jesupa eperāarā t'ī p'e atap'eda, maaji:

—Jōmaarāpa mi pedee ūrīti, māik'aapa k'awāati mia jararu. ¹⁵ Chik'o k'odak'āri, tachi k'ap'iade edú banapari. Ma chik'o k'odap'edaa k'aurepa tachi k'achia p'aneedak'aa Tachi Ak'ōre k'īrapite. Ma k'āyaara, ne-inaa eperā t'ārideepa uchiarūpata k'achia beepipari. ¹⁶ [Pia k'īsiadapāde aji, mia jaradade.]

¹⁷ Jesupa eperāarā atabēip'eda, t'īuji teedaa. Mama chi k'ōp'āyoorāpa iidijida:

—¿K'āata jara k'inia bima ajida, pia eperāarāmaa jarateeda?

¹⁸ Irua jaraji:

—¿Māgara, parāpa ichiaba k'awada-e p'anik'ā? Chik'o k'odak'āri, tachi k'achia beepik'aa Tachi Ak'ōre k'īrapite, ¹⁹ t'āride banak'aa perā. Jīp'a bide banapari, maap'eda uchiapari. (Māga jarak'āri, Jesupa jara k'inia baji Tachi Ak'ōrede ijāapataarāpa chik'o k'īra t'ādo k'odaipia bi.)

²⁰ Ichiaba jaraji:

—Mamīda ne-inaa k'achia eperā t'ārideepa uchiadapa tachi k'achia beepipari Tachi Ak'ōre k'īrapite. ²¹ Eperā t'ārideepa nāgee k'īsia k'achia uchiaparida aji: p'ek'au ooit'ee awaraarā ome; nechait'ee; chīara peeit'ee; ²² miak'āi bi awaraarā ome k'āiit'ee; chīara net'aa k'īait'ee; chīaramaa ne-inaa k'achia ooit'ee; chīara k'ūrait'ee; ne-inaa k'achia ooi awaa bapariit'ee; chīara k'īra nuumaa iru bapariit'ee irua ne-inaa iru bi k'aurepa; chīara āpīte seewa jara nipait'ee; audua bapariit'ee māik'aapa ne-inaa pariatua oopariit'ee. ²³ Jōmaweda ma ne-inaa k'achia uchiapari eperā t'ārideepa. Ma ne-inaa oodak'āri, k'achia p'aneepata Tachi Ak'ōre k'īrapite.

Wēra judio-ee bīpa Jesude ijāada

(Mt 15.21-28)

²⁴ Mamāik'aapa Jesús Tiro p'uuru k'ait'a wāji chi k'ōp'āyoorā ome. Wāji teedaa ichi unupi k'inia-e bada perā. Mamīda p'oyaa miru-e paji. ²⁵⁻²⁶ Māga nide wēra k'au netuara merātia bada nawepa ūriji Jesús mama bi. Ma wēra judio-e paji; Sirofenicia eujādepema paji. Teedaa wāp'eda, bedabai nībanaji Jesús k'īrapite māik'aapa irumaa chupīria iidiji:

—Mi k'au k'ap'iade netuara merātia bi. Chupīria k'awāaji māik'aapa uchiapit'aapāde aji, iru k'ap'iadeepa.

²⁷ Mamīda Jesupa māgaji:

—Judiorāmaa ita-aria naa mīmaa chupīria iidipīji. Pia-e bida aji, warrarā chik'o jāri atait'ee māik'aapa usaarāmaa tee baibit'ee.

²⁸ Ma wērapa p'anauji:

—Māgada aji, Tachi Waibia. Mamīda usaarāpa paara k'opata warrarā juadeepa baaida mesa ek'ari. Mapa, mi judio-e mīda, pīmaa chupīria iidi bida aji.

²⁹ Māpai Jesupa maaji:

—Pia p'anauji. Wāpāde aji, pi k'au k'ap'iadeepa netuara uchiada perā.

³⁰ Ma wēra teedaa panak'āri, chi k'au p'arude k'āiwee ununaji. Netuara uchiadai baji chi k'au k'ap'iadeepa.

Jesupa eperā k'īri k'ī bi māik'aapa pedee atua bi jipada

³¹ Jesús uchiaji Tiro p'uuru k'ait'a bi eujādeepa chi k'ōp'āyoorā ome. Wāyaaaji Sidón p'uurude panait'ee Decápolis eujāde, Galilea Lago k'ait'a. ³² Mama Jesumaa eperā ateejida. Ma eperā k'īri k'ī baji māik'aapa pedee atua baji. Chupiria iidijida Jesumaa iru jua bimerā ma eperā īri, jipa beemerā. ³³ Jesupa awara āyaa ateeji see nībadamāiipa māik'aapa ichi jua chak'epa t'it'aaji ma eperā k'īri chaa. Ichiaba idubapa t'ōbait'aaji iru k'īrame. ³⁴ Maap'eda it'aa ak'iji, golpe īyapaaji māik'aapa māgaji ma eperāmaa:

—*¡Efatá!* (Jara k'inia bi: “¡K'īri ēesáaji!”)

³⁵ Aramata pedee atua bada pia pedeeji māik'aapa k'īri ēesaadachi. ³⁶ Māpai Jesupa jaraji apidaamaa jaranaadamerā. Māga jarapachi mīda, waapiara jara wāpachida. ³⁷ Chi ūridap'edaarā o-īa ak'itrua para beejī māik'aapa pedee para beejī:

—Jesupa jōma pia ooparipi. ¡K'īri k'ī bi ūripari māik'aapa pedee atua bi paara pedeeipari!

8

Jesupa eperāarā cuatro mil nek'opida

(Mt 15.32-39)

¹ Ewari aba eperāarā chok'ara waya see nībaji Jesús badamāi. Mamīda nek'odait'ee wēe p'anadap'edaa perā, chi k'ōp'āyoorā t'ī p'ejī māik'aapa māgaji:

²—Mia na eperāarā chupiria k'awaa bi, mi ome k'āima ōpee p'anadairā māik'aapa īrā āchi nek'odait'ee wēe p'ani. ³ Māgá pēiru pirā āchi te chaa, ode k'ap'ia t'ūmaak'oodaridait'ee jarrapa, ūk'uru t'imīpa che p'anadairā.

⁴ Chi k'ōp'āyoorāpa iidijida:

—Mamīda ¿sāga nek'opidayama ajida, nama eperāarā wē-e perā chik'o netodait'ee taimaa?

⁵—¿Pan jōmasaa iru p'anima? aji.

Maajida:

—Siete.

⁶ Eperāarā su-ak'i beepiji māik'aapa ma pan atap'eda, it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. K'ōrak'oop'eda teeji chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenadamerā. ⁷ Ichiaba chik'o chak'eerā chok'ara-ee iru p'anajida. Jesupa it'aa iidik'āri, chok'araara eepadachi māik'aapa jedepiji. ⁸ Jōmaarāpa k'ojida bi jāwaadarutamaa. K'oraa siete ipuru p'ejida pan chik'o ome beeda. ⁹ Chi nek'odap'edaarā perā cuatro mil paji. Maap'eda Jesupa āchi temaa pēiji. ¹⁰ Māpai Jesús chi k'ōp'āyoorā ome barcode bataup'eda, wāji Dalmanuta eujādee.

Ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa

(Mt 16.1-4)

¹¹ Mama bide fariseorā pachejida māik'aapa aupedeemaa p'aneejida Jesús ome. Imiatee k'inia p'anadap'edaa perā, iidijida ne-inaa oomerā Tachi Ak'ōrepapai oopari, māik'aapa ak'ipimerā wāara Tachi Ak'ōrepa iru pēida. ¹² Jesús golpe īyapaaji māik'aapa māgaji:

—¿K'asaa parã pedeeta? ¿Awaraa ne-inaa unu k'inia p'anik'ã Tachi Ak'õre juapa ooda? Mia wãarata jararu. Mia oo-e pait'ee parãpa iidi p'anik'a.

¹³ Maap'eda mama atabëiji. Barcode bataup'eda, uchiaji lago k'ïraik'a eere chi k'õp'ãyoorã ome.

Jesupa ùraada fariseorãpa oopatak'a oonaadamerã
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Ma wã nidade chi k'õp'ãyoorãpa k'ïra atuadai p'anajida ateedait'ee ne-inaa k'oparii. Pan apai iru p'anajida barcode. ¹⁵ Jesupa ãra ùraaji:

—K'ïra k'awaa nipapatãati fariseorã pan, Herodes pan k'onaadamerã, ãchi levadura k'achia bairã.

¹⁶ Jesús k'õp'ãyoorã pedee para baji ãchi pitapai, irua jara k'inia bada k'awada-e p'anadap'edaa perã. Maajida:

—Mãga jara bi, tachi pan wëe p'anadairã.

¹⁷ Jesupa k'awaji ãrapa k'ïsiadap'edaa. Mapa mägaji:

—¿Sãap'eda pan wëe p'anida a p'anima? aji. ¿At'ãri k'awada-e p'anik'ã mia jaratee k'inia bi? ¿Pandepai k'ïsia p'ani-ek'ã? aji. Mapa k'awada-e p'ani. ¹⁸ Parã tau iru p'ani mïda, unudak'aa mia oo bi. K'ïiri iru p'ani mïda, mia jaratee bi ùridak'aa. ¿Maarepidata k'irãpada-ek'ã? ¹⁹ Mia pan joisomaa jedek'ãri imik'ïraarã cinco milmaa, ¿chi pite beedapa k'oraa jõmasaa ipurujidama? aji.

P'anaujida:

—K'oraa docena aba.

²⁰ —Ichiaba pan siete jededak'ãri imik'ïraarã cuatro milmaa, nek'odap'eda, ¿k'oraa jõmasaa ipurujidama? aji.

Maajida:

—K'oraa siete.

²¹ Mãpai maaji:

—¿Parãpa at'ãri k'awada-ek'ã? aji. K'ïra k'aupai ijãadai fariseorã pedee mãik'aapa Herodes pedee.

Jesupa Betsaida p'uurude tau p'ãriu bada jipada

²² Betsaida p'uurude panadak'ãri, tau p'ãriu bi ateejida Jesumaa chupiria iidide irua t'õbaimerã. ²³ Jesupa ma tau p'ãriu bi juade jitap'eda, p'uuru k'idaa ateeji. Mãpai ma eperã tau jãde idut'aaji mãik'aapa ichi tau wãk'a atap'eda juapa, Jesupa maaji:

—¿ïrá pia unuruk'ã? aji.

²⁴ Ak'ip'eda, maaji:

—Unu bipi eperãarã pak'uruk'a nĩutee.

²⁵ Jesupa jua waya tau ïri biji mãik'aapa ãyaa atak'ãri, ma eperãpa pia unu beejì. Mägá jipa beejì. ²⁶ Mãpai Jesupa ichi temaa pëiji mãik'aapa maaji:

—P'uurudee wãnaapãde aji, mãik'aapa p'uuru pidaarãmaa maarepida jaranaapãde aji.

Pedropa Jesús Tachi K'aripaparida ada

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-20)

²⁷ Ma t'ëepai, Jesús chi k'õp'ãyoorã ome wãji p'uuru k'aipëe beedee, Cesarea de Filipino p'uuru k'ait'a bi eujãde. Ode wãdade, Jesupa iidiji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—¿Mi k'aima a p'anima aji, eperãarãpa?

28 P'anaujida:

—Ūk'uruurāpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarāpa jara p'ani Elías. Ichiaba ūk'uruurāpa jara p'ani pi awaraa Ak'ōre pedee jarapari.

29 —Parāpārama, ¿mi k'aima adaima? aji.

Pedropa p'anauji:

—Pi Cristo; Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā.

30 Mamīda Jesupa jaraji:

—Awaraarāmaa māga nepirinaadapāde aji.

Jesupa jarada ichi peedait'ee

(Mt 16.21-23; Lc 9.21-22)

31 Jesupa jarateemaa beeji:

—Mide ijāadak'aa p'anadairā, tachi judiorā poro waibiarāpa, p'aareerā poroorāpa, māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa mi miapidait'ee māik'aapa yiarāa iru p'anadait'ee. Maap'eda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa mi chok'ai p'irabaiit'ee.

32 Māgí pedee jaraji jōmaarā k'īrapite. Māpai Pedropa Jesús awara āyaa ateeji māik'aapa itriamaa beeji, māgá pedee bada perā. 33 Mamīda Jesús p'irrabaiji māik'aapa chi k'ōp'āyoorā k'īra ak'ip'eda, māgaji Pedromaa:

—¿Mi ik'aawaapa āyaa wāji, Satanapa māga jarapida perā! Pia k'īsia-e Ak'ōrepa k'īsia bik'a. Jīp'a k'īsiamaa bida aji, eperāarāpa k'īsiapatak'a.

Sāga nipadai Jesús ome

(Mt 16.24-28; Lc 9.23-27)

34 Māga bap'eda, Jesupa chi k'ōp'āyoorā t'ī p'e ataji awaraarā ome māik'aapa maaji:

—Eperā mi ome nipa k'inia bi pirā, k'īsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso āp'aipia bi eperā peenadait'EEK'a. Ooipia bi mia ooparik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa. 35 Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí piuk'āri atuait'ee. Mamīda eperā piuru pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. 36 Ma awara ¿k'āare piata baima eperāpa ne-inaa pia na p'ek'au eujāde nībi jōmaweda ataru pirā, mamīda piup'eda chok'ai p'irabai-e pirā Ak'ōre eujāde? 37 Ichiaba, ¿k'āata teeima Tachi Ak'ōremaa, tachi piudap'eda chok'ai p'irabaipimerā? Māga p'oyaa ooda-e. 38 frapema eperāarā audú p'ek'au oo k'inia p'anapata mide ijāadak'aa perā. Māirā taide eperā k'īra nejasia bi pirā jarait'ee mide ijāa bi maa-e pirā mi ūraa jarait'ee awaraarāmaa, māgara mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jida k'īra nejasia bait'ee mēreda ait'ee, mi Ak'ōre Waibia k'īra wāreede chek'āri iru angeleerā ome.

9

1 Jesupa ichiaba māgaji:

—Mia wāarata jararu. Nama p'anarā ūk'uru piudai naaweda unudait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā biru ichi jua ek'ari ichideerā p'anedamerā.

Jesús k'īra awaradaida

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

2 K'āima seismaa Jesús wāji ee it'ia bi nok'ode. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa Juan. Mama āra taide Jesús k'īra awaradachi. 3 Ichi

p'aru t'o-t'oo ìdaadachi pi-ia t'òdak'a. ⁴ Māga nide chi k'òp'āyoorāpa unujida chonaarāweda p'anapatap'edaarā Elías māik'aapa Moisés pedeema p'ani Jesús ome. ⁵ Māpai Pedropa mājaji Jesumaa:

—Tachi Jarateepari, ipia bi nama p'anadait'ee pi ome! Oodait'ee te chak'eerā òpee; aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

⁶ Pedropa k'isia-ee māga jaraji, p'era ak'i nībada perā apemaarā ome. ⁷ Māga nide jīararapa āra aneu cheji. Madeepa Tachi Ak'òrepa pedeeji:

—Nāgida aji, mi Warra k'inia. Ūrīti iru pedee. ⁸ Aramata ak'idak'āri, āchi ik'aawa apida unuda-e paji; Jesús aupaita āchi ome baji.

⁹ Eedeepa cherutade Jesupa jaraji āchia unudap'edaa nepirinaadamerā, ichi jai-idaap'eda waya chok'ai p'irabai naaweda. ¹⁰ Maperā nepirida-e paji āchia unudap'edaa. Mamīda āchi pitapai pedee p'anapachida k'asaa jara k'inia bi “jai-idaap'eda waya chok'ai p'irabait'ee”. ¹¹ Maap'eda Jesumaa iidijida:

—¿Sāap'eda Moisepa p'āda jarateepataarāpa jarapatama ajida, chonaarāwedapema Elías naapiara cheit'ee Tachi K'aripapari k'āyaara?

¹² Irua p'anauji:

—Wāarata jara p'ani. Elías naapiara cheit'ee māik'aapa ne-inaa jōmaweda pia ooit'ee, eperāarāpa auteebaidamerā iru t'ēe cheru. Mamīda mia jara bi: Ak'òre Ūraa p'ādade ichiaba jara bi mi, chi Eperā Ak'òre Truadepema, miapidait'ee māik'aapa k'īra unuamaa iru p'anadait'ee. Tachi Ak'òre Ūraa p'ādade p'ā jēra bik'a ichia oopiit'ee. ¹³ Mamīda eperā Elías jīak'aa chejipi. Māgī t'ījarapachida Juan Bautista. Āchia oo k'iniata oojida iru ome Ak'òre Ūraa p'ādade jara bik'a.

Jesupa k'ūtrāa k'ap'ideepa netuara uchiapida

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Jesús, Pedro, Santiago māik'aapa Juan pachedak'āri apemaarā k'òp'āyoorā p'anadap'edaamāi, unu chejida eperāarā chok'araarāpa wap'ira iru p'ani māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā ūk'uru aupedee jōni ma k'òp'āyoorā ome. ¹⁵ Jesús unudak'āri, ak'itrua para beeji māik'aapa p'ira wājida irumaa auteebaide. ¹⁶ Māpai Jesupa iidiji āchima:

—¿K'āaredeta aupedee p'anima mi k'òp'āyoorā ome?

¹⁷ Eperāpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, mi warra aneeji pīmaa netuarapa ichiwa iru bairā. ¹⁸ Ma netuarapa wawat'i bat'at'aapari eujāde. Maap'eda it'aidee k'òp'ep'ee che nībeepari, k'ida kierrkierree nībeepari, ichiaba k'ap'ia ibia nībeepari. Mia chupiria iidiji pi k'òp'āyoorāmaa ma netuara uchiapit'aadamerā. Mamīda p'oyaada-e paji.

¹⁹ Māpai Jesupa mājaji arii p'anadap'edaarāmaa:

—Aai, eperāarā, ¿at'ārīta mide ijāada-e p'anik'ā? Ijāadak'arāk'api p'ani! ¿Jōmasaa taarāit'ee parā ome ijāarutamaa? Anēeti ma warra.

²⁰ Māpai aneejida Jesumaa. Mamīda netuarapa Jesús unuk'āri, warra wawat'aaji māik'aapa bat'at'aaji eujāde. It'aideepa k'òp'ep'ee eujāde p'irabai nībeeji. ²¹ Jesupa iidiji ma warra ak'òremaa:

—¿Sāaweda māgā nībīma? aji.

Chi ak'òrepa p'anauji:

—Ma-āri weda. ²² At'apai netuarapa bat'at'aapari t'ipitau ura nībide maa-e pirā toida peet'aait'ee. Mapa p'oyaa ooita bi pirā, tai chupiria k'awāaji māik'aapa k'aripapāde aji.

23 Jesupa p'anauji:

—¿K'asaa pi pedee? ¿P'oyaa ooik'ã a bik'ã? ¡Eperãpa mide ijãa bi pirã, mia ne-inaa jõma oopari!

24 Mãpai chi warra ak'õrepa golpe pedeeji:

—Ijãa bida aji. ¡Mi k'aripãji waapiara ijãait'ee!

25 Jesupa unuk'ãri eperãarã seedaruta, mãgaji netuaramaa:

—Netuara, ichiwapi pari mãik'aapa k'ãri k'ĩpipari, uchãaji jã warra k'ap'iadeepa mãik'aapa waa iru k'ap'iade t'ĩunaapãde aji.

26 Mãpai netuara biadachi mãik'aapa warra golpe wawat'aaji. Maap'eda uchiadachi warra k'ap'iadeepa. Ma warra piudak'a atabaibeeji. Mãpai arii see nibadaarãpa mãgajida:

—Piudachida, ajida.

27 Mamãda Jesupa juade jita atap'eda, p'irabai ataji. Mãpai ma warra k'ap'ia pia beeji.

28 Maap'eda Jesús wãji teedaa chi k'õp'ãyoorã ome. Ituaba bak'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa iidijida Jesumaa:

—¿Sãap'eda taipa ma netuara p'oyaa uchiapida-e pajima? ajida.

29 Jesupa p'anauji:

—It'aa t'ĩ bipapai mãgee netuara uchiapiparida aji.

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30 Mamãik'aapa wãdak'ãri, Galilea eujãde wãyaajida. Mamãda eperãarãmaa k'awapi k'inia-e bada perã, 31 Jesupa ne-inaa oo-e paji mama, chi k'õp'ãyoorãmaa jarateemaa bada perã. Mãgapachi:

—Eperãpa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, baapiit'ee k'achia beerã juade mãik'aapa ãchia mi peepit'aadait'ee. Mamãda ewari õpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'ee.

32 Chi k'õp'ãyoorãpa k'awada-e paji sãap'eda irua mãga jaraji. Mamãda waawee p'anajida iididait'ee.

Eperã waibiara bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Pachejida Capernaum p'uurude. Teeda p'anide, Jesupa iidiji:

—¿Parã k'ãata pedee che wãjidama aji, ode?

34 Mamãda k'ĩra nejasiapa k'ĩup'ee para beeji, ode aupedee che wãdap'edaa perã, ãchidepema k'aita waibiara bi. 35 Jesús su-ak'i beeji mãik'aapa chi k'õp'ãyoorã doce t'ĩ p'e atap'eda, maaji:

—Eperã apemaarã k'ãyaara waibiara pa k'inia bi pirã, ek'ariara bai pia bi mãik'aapa t'ãri o-ãa apemaarã k'aripaipia bi.

36 Mãpai Jesupa warra chai jua jita atap'eda, ak'i nãbiji ãchi esajãak'a. Jira atap'eda, wëre ataji jarateit'ee mãik'aapa jaraji:

37—Eperãpa mide ijãa bi k'aurepa nãgĩ warra chaik'a auteebairu pirã, mi jida auk'a auteebaipari. Ma awara mi aupai auteebai-e; ichiaba Tachi Ak'õre auteebai bi, iruata mi pëida perã.

Ak'õrede ijãak'ãri, ne-inaa pia oopari

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

38 Mãpai Juanpa maaji:

—Tachi Jarateepari, taipa unujida eperãpa pi t'ĩ jarap'eda, netuara uchiapi bi eperãarã k'ap'iadeepa. Mãga unudak'ãri, taipa waa oonaapãde ajida, tachi ome nipak'aa perã.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au oopíti. Eperāpa ne-inaa pia ooru pírā mi t'íde eperāarāpa p'oyaa oodak'aa, māga oop'eda, pedee k'achia jara-e pai mi āpíte. ⁴⁰ Tachi ome nipak'aa pijida, tachi eere bida aji. ⁴¹ Mía wāarata jararu. Eperāpa parāmaa pania vaso aba pida teeru pírā todamerā, parāpa mi, Cristode ijāapata perā, Tachi Ak'ōrepa ma eperāmaa ne-inaa pi-ia teeit'eeda aji.

K'īrak'aupai p'ek'au k'achia oodai

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² —Mamīda eperāpa mide ewaa ijāa p'aniirāmaa acha bi warra chaik'a, ijāapiamaa bi pírā, piara bak'aji k'ūruma iru otaude jī atadap'eda, p'usa jāde bat'at'aadait'ee. ⁴³⁻⁴⁴ Pichi juapa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pírā, ma k'achia oo amāaji, pichi jua t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee jua mosaa, k'ap'ia jōmaweda atuai k'āyaara t'ipitau ichita jērājēraa jira bide. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ichiaba pichi bīriipa ne-inaa ooda k'aurepa k'achiade baairu pírā, ma k'achia oo amāaji, pichi bīri t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi Ak'ōre ode nik'anik'aa nipait'ee bīri abapai bik'a, k'ap'ia pia tok'arradee bat'a atapēi k'āyaara. ⁴⁷ Ichiaba pichi taupa ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pírā, ma k'achia oo amāaji pichi tau ēt'ak'ajik'a. Piara bi Tachi Ak'ōre ode nipait'ee tau abapai bik'a, tau omeeweda nipai k'āyaara netuara ode tok'arradee.

⁴⁸ 'Mama ichita miapiit'ee tachi chiara k'opari k'ipa piuk'aa māik'aapa tachi k'ap'ia paapari t'ipitau k'īik'aa bide.' *(Is 66.24)*

⁴⁹ —T'ā p'urupata chik'ode mik'iapiamapa. Auk'a Tachi Ak'ōrepa ichideerā pia ak'i bapari atuapiamaapa netuara o k'achiade. ⁵⁰ Ma awara chik'o warraara bi t'ā ome. Mamīda t'ā k'iyaa-edaik'āri, ma chik'o warraa-ee bi. ¿Sāga ma t'ā waya k'iyapiima? Ichiaba tachi t'āri pia p'anada-e pak'āri, Tachi Ak'ōre k'īrapite servi-e p'ani. Mapa óoti Ak'ōre Ūraade jara bik'a. Māgá k'āiwee p'anadait'ee apemaarā ome.

10

Jesupa jarateeda miak'āi p'aniirā mia amaanaadamerā

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesús uchiap'eda chi k'ōp'āyoorā ome Capernaumdeepa, wājida Jordán to k'īraik'a eeree, Judea eujāde panarutamaa. Mama p'anide waya Jesús badamāi eperāarā chepurupachida, eperāarāpa oopatap'edaak'a iru wārumaa. Waya Jesupa jarateemaa beeji naaweda oopatak'a. ² Māga nide fariseorā ūk'uru irumaa chejida. Moisepa p'āda merapii jīak'aapa, iidijida:

—¿Imik'īrapa ichi wēra amaapia bik'ā? ajida.

³ Irua p'anauji:

—¿K'āata ūraaji Moisepa?

⁴ Jarajida:

—Moisepa ūraajida ajida, wēra amaru pírā, mia amaada k'art'a p'ā teeipia bi.

⁵ Māpai Jesupa maaji:

—Moisepa māga jaraji parā judiorā k'īri k'isua p'anadairā. ⁶ Mamīda Tachi Ak'ōrepa na eujā ook'āri, 'Ooji imik'īra māik'aapa wēra.' *(Gn 1.27)*

7 'Mapa imik'irapa atabëit'ee chi ak'öre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wëra ome. 8 Mägá eperã omee weda eperã apai pik'a p'aneedait'ee.'

(Gn 2.24)

Eperã omé p'ani mïda, jïp'a eperã apai pik'a p'aneepata Tachi Ak'öre k'ïrapite. 9 Tachi Ak'örepa mägá eperãarã omé araa papik'ãri, apidaapa amaapidaik'araa bida aji.

10 Ai t'ëepai teeda p'anadak'ãri, Jesús ome nipapataarãpa pedee p'aneejida fariseorãpa iididap'edaade. 11 Jesupa jaraji:

—Eperãpa chi wëra amaataaru pirã, awaraa wëra ataik'araa bi. Mäga ooru pirã, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'öre k'ïrapite mäik'aapa chi wëra k'ïrapite, Tachi Ak'öre Ûraa p'ädade jara bairã wëra iru bak'ãri, awaraa ome k'ãik'araa bi. 12 Ichiaba wërãpa chi imik'ira amaataaru pirã, awaraa imik'ira ataik'araa bi. Mäga ooru pirã, auk'a p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'öre k'ïrapite.

Jesupa warrarã bendiciada

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

13 Warrarã aneejida Jesumaa iru jua bïmerã ãra ïri. Mamïda Jesús k'öp'ãyoorãpa ma warrarã aneedap'edaarã itriajida. 14 Jesupa mäga unuk'ãri, t'ãri ãriidachi chi k'öp'ãyoorã ome. Mãpai mägaji:

—ïtrianáati! Ichiak'au mimaa warrarã chepiti, Tachi Ak'örepa ãra jïak'arã biit'ee perã ichi jua ek'ari ichideerã p'aneedamerã. 15 Mia wãarata jararu. Warra chak'eerãpa waawee-ee ijãapata t'ãri o-ïa Tachi Ak'örede. Auk'a tachi chonaarãpa pida ijãadaipia bi p'aneedait'ee Tachi Ak'öre jua ek'ari ichideerã ome.

16 Warra chak'eerã jira atap'eda, ichi jua ãra ïri bi wãpachi mäik'aapa bendicia wãpachi.

Eperã p'arat'ara bi Jesús ome pedeeda

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Jesús wãit'ee arude, eperã p'ira chep'eda, iru k'ïrapite bedabaidachi mäik'aapa mägaji:

—Tachi Jarateepari t'ãri pia, ¿k'ãata mia oopïa bïma aji, it'aa wãit'ee?

18 Jesupa p'anauji:

—¿Sãap'eda mimaa t'ãri pia bida a bïma? aji. T'ãri pia apaita bi; mägá Tachi Ak'öre. 19 Pia k'awa bi Tachi Ak'örepa Moisemaa ùraa p'ãpida:

'Eperã peenãaji; miak'ãi bi pirã, awaraarã ome k'ãinãaji; nechianãaji; seewa jaranãaji chïara k'achiade baapiit'ee; ichiaba chïara k'ũranãaji; pichi ak'öre mäik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíji mäik'aapa ãra pedee ùriparíji.'

(Ex 20.12-16)

20 Mãpai ma eperãpa maaji:

—Tachi Jarateepari, mia ma jõma ooparida aji, k'ũtrãa weda.

21 Jesupa irumaa k'inia ak'iji mäik'aapa mägaji:

—Ne-inaa aba waide oo-e bi. Pichi net'aa jõmaweda netok'oonáji mäik'aapa chupiria beerãmaa ma p'arat'a téjei. Mäga ooru pirã, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'öre eujãde. Mäga oop'eda, mi ome nipa chéji.

22 Ma eperãpa mäga ùrik'ãri, k'ïsia paraadachi mäik'aapa k'ïra pia-ee wãji, p'arat'a audú k'inia bada perã.

23 Jesupa ichi ik'aawa p'anadap'edaarãmaa ak'ip'eda, mägaji chi k'öp'ãyoorãmaa:

—¡Chaaree bait'ee p'arat'ara beerã p'anedait'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome!

²⁴ Jesús k'õp'ãyoorã ak'itrua para beeji mãga ùridak'ãri. Mãpai waya Jesupa maaji:

—Aai, warrarã, ¡chaaree bi p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome! ²⁵ Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari, camello aguja taude wãyaai k'ãyaara.

²⁶ Chi k'õp'ãyoorãpa mãga ùridak'ãri, waapiara p'era pik'a para beeji mãik'aapa ãchi pitapai iidi para beeji:

—Mãgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wãyama? ajida.

²⁷ Jesupa ãchimaa ak'iji mãik'aapa p'anauji:

—Eperãarãpa p'oyaa ooda-e, audú chaaree bairã. Mamãda Tachi Ak'õre-it'ee ne-inaa chaaree wẽ-eda aji.

²⁸ Mãpai Pedropa mãgaji:

—Tai net'aa jõmaweda atabëijida pi ome nipapataadait'ee.

²⁹ Jesupa maaji:

—Mia wãarata jararu. Parãpa atabëijida pãchi te, ìpema, ìpewëra, nawe, ak'õre, warrarã mãik'aapa eujã, mi k'aurepa mãik'aapa mia pedee pia jaratee bi k'aurepa. ³⁰ Mamãda net'aa atabëidap'edaarãpa ma k'ãyaara na p'ek'au eujãde p'ani misa, na ne-inaa atada cien audú atadait'ee: te, ìpemaarã, ìpewëraarã, naweerã, warrarã mãik'aapa eujã, chãrapa ãra miapi iru p'ani jida mi k'aurepa. Ma awara piuk'ãri, ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'õre ome. ³¹ Mamãda ìrapema waibiara p'anirã eperãarã k'ìrapite, ek'ariara p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ìrapite. Jõdee ek'ariara p'anirã eperãarã k'ìrapite waibiara p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ìrapite.

Jesupa jarada õpee jarada ichi peedait'ee

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Ai t'ëepai Jesús apemaarã naa wãji Jerusalendee. Chi k'õp'ãyoorã p'era pik'a iru t'ëe wãjida. Awaraarã ichiaba iru t'ëe waaweede wãjida. Mãpai Jesupa waya chi k'õp'ãyoorã doce awara ãi t'í p'e ataji mãik'aapa nepiriji ichi p'asait'ee bi:

³³ —Tachi wãruta Jerusalendee. Mama mi, chi Eperã Ak'õre Tru-adepera, jita atadait'ee mãik'aapa ateedait'ee p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãmaa. Æchia iididait'ee k'ìra tewaraarãmaa mi peet'aadamerã. ³⁴ Mi oo iru p'anadait'ee; k'ìramaa idudait'ee; soopa widait'ee mãik'aapa peet'aadait'ee. Mamãda ewari õpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Santiago Juan ome chupiria iididap'edaa

(Mt 20.20-28)

³⁵ Zebedeo warrarã, Santiago mãik'aapa Juan, Jesús k'ait'a chejida mãik'aapa mãgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa ne-inaa audú k'inia p'ani. Mapa chupiria iidi p'ani mãga oomerã.

³⁶ Irua iidiji:

—¿K'ãata k'inia p'anima aji, mia oomerã parã ome?

³⁷ Mãgajida:

—Pi truade jōmaarā poro waibia pak'āri, tai auk'a poro waibiarā pi ek'ari p'anee k'inia p'ani; aba su-ak'i beei pi juaraare, apema pi juabi eere.

³⁸ Māpai Jesupa p'anauji:

—Parāpa wāara k'awada-e p'ani k'āata iidi p'ani. ¿Parāpa ne-inaa k'achia choodaik'ā aji, mia chooit'ee bik'a? Maap'eda ¿parā piu k'iniadaik'ā aji, mi piut'ee bik'a?

³⁹ Āchia p'anaujida:

—¡P'oyaadaipi!

Jesupa maaji:

—Parāpa ne-inaa k'achia choodait'eeda aji, mia chooit'ee bik'a. Ma awara piudait'ee mi piut'ee bik'a. ⁴⁰ Mamīda mia p'oyaa jara-e k'airāta mi juaraare wa juabi eere su-ak'i p'aneedit'ee. Tachi Ak'ōrepapai māga jarai.

⁴¹ Apemaarā diez k'ōp'āyoorāpa ūridak'āri Santiago Juan ome iidi-dap'edaa, k'īraudachida āchi ome. ⁴² Mapa Jesupa t'i p'e ataji māik'aapa maaji:

—Parāpa k'awa p'ani ijāadak'aa beerā poro waibiarāpa āchia oo k'iniata oopipata eperāarāmaa. Waaweepa āchi jua ek'ari p'anirāpa oopata āchia jara p'anik'a. ⁴³ Mamīda parāpa oodaik'araa bi ma poro waibiarāpa oopatak'a. Ma k'āyaara ijāapataarā t'āide chi waibiarā pa k'inia bipa ape-maarā chupiria k'awaaipia bi māik'aapa k'aripaipia bi. ⁴⁴ Pia jarait'eera, parādepema aba poro waibia pa k'inia bi pirā, awaraarā k'aripaipia bi, esclavopa chipari k'aripaparik'a. ⁴⁵ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema mīda, na p'ek'au eujāde che-e paji eperāarāpa mi jīia iadamerā. Jīp'a cheji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Piut'ee eperāarā chok'ara uchiadamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipi.

Jesupa tau p'āriu bada Bartimeo jipada

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Jesús wāyaa wāk'āri Jericó p'uurude chi k'ōp'āyoorā ome, eperāarā chok'ara auk'a chejida āra ome. Ma p'uurudeepa uchua wādade, o bi ik'aawa eperā tau p'āriu bi su-ak'i baji parat'a iidimaa. Ma eperā t'ijarapachida Bartimeo. Māgí Timeo warra paji. ⁴⁷ Ūrik'āri Jesús Nazaret-depema ichi ik'aawa wāyaa wā, ma tau p'āriu bipa golpe biamaa beej:

—¡Jesús! ¡Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji!

⁴⁸ Ma ode p'anadap'edaarāpa itriat'aapachida k'īup'ee beemerā. Mamīda waapiara biapachi:

—¡Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji!

⁴⁹ Māpai Jesús ak'inī beej māik'aapa māgaji:

—T'i atanáti.

Māpai t'i atanajida tau p'āriu bi:

—Isapai, p'irabáiji. Pi t'i bipi. ¡Waaweenáaji!

⁵⁰ Māpai chi poroba āyaa bat'at'aap'eda, p'inajiti bainī beej māik'aapa Jesumaa cheji. ⁵¹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'āata k'inia bima aji, mia oomerā pi ome?

Tau p'āriu bipa p'anauji:

—Jesús, Tachi Waibia, michi taupa pia unu k'inia bida aji.

⁵² Jesupa māgaji:

—Jipajipi mide ijāada perā. Wāipia bida aji.

Aweda tau p'āriu badapa pia unuji māik'aapa Jesús t'ē wāji ode.

11

Jesús Jerusalén p'uurude

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesús Jerusalén p'uuru k'ait'a wāk'āri, Olivo Ee k'īrapite panaji chi k'ōp'āyoorā ome. Mama p'anī Betfagé māik'aapa Betania p'uuru. Jesupa chi k'ōp'āyoorā omé naa pëik'āri, māgaji:

² —Wāti ara bi p'uuru tachi k'īrapite bīmaa. Ará panadak'āri, ununadait'ee burro jī bainī bi, waide apida batauda-e p'anī iru īri. Ēra atāti māik'aapa anéeti. ³ Apidaapa iidiruta pirā, k'āare-it'ee ēramaa p'anī, jarāti: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi. Waya tee chedait'eepi.”

⁴ Chi k'ōp'āyoorā wādak'āri, ununajida burro jī bainī bi o bi ik'aawa te āuk'idaa. Māpai ēra atajida.

⁵ Mamīda arii p'anadap'edaarāpa iidijida:

—¿K'āata oomaa p'anima parāpa? ¿K'āare-it'ee ēra ataruta jā burro?

⁶ Māpai Jesupa jaradak'a p'anaudak'āri, ichiak'au pëijida.

⁷ Burro ateedap'eda Jesumaa, āchi īripema p'aru jīpatap'edaa ata bijida ai īri māik'aapa Jesús batauji. ⁸ Jesús māgā wāyaa wāk'āri, chok'araarāpa āchi p'aru t'ō jēra bijida o jāde Jesús k'īrapite; ichiaba ūk'uruurāpa t'ō jēra bijida k'iru t'iap'edap'edaa, āchi rey pai jīak'aapa. ⁹ Jesús naa wādap'edaarāpa māik'aapa t'ēe che wādap'edaarāpa o-īa biapachida:

—¡Hosana! ¡K'īra wāree! ¡Tachi Ak'ōrepa pia ak'i bapari ichia pëida ichi pari nipamerā na eujāde! ¡K'īra wāree Ak'ōre eujāde, Tachi K'aripapari cheru perā! (Sal 118.25-26)

¹⁰ ¡Tachi Ak'ōrepa pia ak'i bapariit'ee ichia rey pëida! ¡David tachi rey padak'a waya rey iru p'anadait'ee! Tachi Ak'ōrepa nāgī auk'a pia ak'i bapariit'ee. ¡Hosana! ¡K'īra wāree Ak'ōre eujāde, Tachi K'aripapari cheru perā!

¹¹ Jesús Jerusalende pachek'āri, wāji Ak'ōre te waibiadee. Aide eperāarāpa oo para bi unup'eda, waya wāji Betania p'uurudee chi k'ōp'āyoorā ome, k'ewara bada perā.

Jesupa higuera bīrimaa ijīati pedeeda

(Mt 21.18-19)

¹² Ai norema, Betania p'uurudeepa uchiadak'āri, Jesús jarrapisia nībeeji. ¹³ T'imīpa unuji higuera bīri bainī bi k'iru paraa. Māpai araa ak'inaji chau bi jīak'aapa. Mamīda chau-ee baji. Chi k'iru aupaita unuji, chaujara-e pada perā. ¹⁴ Māpai ma higuera bīrimaa māgaji:

—¡Pi waa chauk'aa pait'eeda! aji.

Chi k'ōp'āyoorāpa irua jarada ūrijida.

Jesupa ne-inaa netopataarā jērek'ooda Ak'ōre te waibiadeepa

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Ai norema waya Jerusalende pachek'āri, Jesús Ak'ōre te waibiade t'īuji māik'aapa net'aa netopataarā taawaa jērek'ooji. P'arat'a tau t'erabapataarā mesa sīa bat'ak'oo wāji, paloma netopataarā banco paara. ¹⁶ Ak'ōre te waibiadee wāyaapik'aa paji net'aa ateerutaarā. ¹⁷ Māpai jarateemaa beej:

—Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide jara bi:

‘Mi te it'aa t'īpata teda apataadait'ee, jōma na eujādepemaarā-it'ee.’ (Is 56.7)

‘Mamīda parāpa nechiapataarā ték'ata oo iru p'ani.’ (Jer 7.11)

¹⁸ Māga ūridak'āri, p'aareerā poroorā Moisepa p'āda jarateepataarā ome k'Īsia p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee. Iru waawee p'anajida, eperāarāpa ak'itrua para bada perā irua jaratee bi k'aurepa. ¹⁹ K'ewarāa Jesús chi k'ōp'āyoorā ome uchijida p'uurudeepa.

Higuera bīiri p'oodarida

(Mt 21.20-22)

²⁰ Ai norema tap'eda waya Jesús chi k'ōp'āyoorā ome wāyaaajida higuera bīiri badamāi. Unujida chi k'arra jōmaweda p'oo ak'inī bi. ²¹ Māpai Pedropa k'irāpaji Jesupa jarada māik'aapa jaraji Jesumaa:

—i Tachi Jarateepari, ak'iji! Pīa higuera bīrimaa ijīati pedeeda p'oodachida aji.

²² Jesupa p'anauji:

—Ijāapatāati Tachi Ak'ōrede. ²³ Mia wāarata jararu. Eperā wāara Tachi Ak'ōrede ijāa bi pirā, iidiipia bi ne-inaa oomerā, ichi t'āridepai k'Īsia-ee: “¿Ooik'ā wa oo-e pai?” Māgā Tachi Ak'ōrepa irua jaradak'ā ooit'ee. Jararu pirā eemaa: “Jāmāik'aapa āyaa wāji māik'aapa p'usa jāde baaināji,” Tachi Ak'ōrepa māga ooit'ee. ²⁴ Māgā it'aa iididak'āri, naapiara ijāati Tachi Ak'ōrepa oorū parāpa k'iniata, pāchi t'āri auk'a p'ani perā iru ome. Māgā p'anadairā irua ooit'ee parāpa it'aa iididap'edaa. ²⁵ Parā it'aa t'īdak'āri, k'Īsianāati apemapa k'achia ooda parāmaa. It'aa t'īdai naaweda, iru chupīria k'awāati māik'aapa perdonāati irua k'achia ooda. Māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōre it'ari bīpa perdonait'ee parāpa p'ek'au k'achia oopata. ²⁶ [Mamīda awaraarāpa k'achia oodap'edaa parāmaa perdonāada-e pirā, māgara Tachi Ak'ōrepa ichiaba perdonaa-e parāpa ne-inaa k'achia oopata.]

Tachi Ak'ōrepa Jesús pēida

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Ma t'ēepai waya chejida Jerusalendee. Jesús Tachi Ak'ōre te waibiade ni misa, irumaa chejida p'aareerā poroorā, Moisepa p'āda jarateepataarā māik'aapa judiorā poro waibiarā. ²⁸ Iidijida:

—¿Tachi Ak'ōrepa tai biji-ek'ā ichi te waibia ak'idamerā? ¿K'aipa pīmaa nāga oopi bima? ajida.

²⁹⁻³⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia pida parāmaa iidiit'ee: ¿K'aipa pēijima aji, Juan Bautistapa poro choo chemerā; Tachi Ak'ōrepa maa-e pirā eperāarāpa? P'anauruta pirā, mia pida ichiaba jarait'ee k'ai juapa mia nāgī ne-inaa oo bi. P'anaudapāde aji.

³¹ Māpai āchi pitapai pedee para beejī:

—Tachi Ak'ōrepa pēidada aruta pirā, irua iidiit'ee: “Māgara, ¿sāap'eda Juan ūraa ijāada-e pajima?” Mapa māga p'oyaa jarada-e. ³² Ma awara ¿tachia sāga jaradaima eperāarāpa Juan pēidap'edaa? Māga jararuta pirā eperāarā k'īraudaridait'ee tachi ome.

Āchia waawee p'anapachida k'awa p'anadap'edaa perā jōmaarāpa ijāa p'anapachida Juan Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji. ³³ Mapa p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan pēiji.

Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara mia pida jara-eda aji, k'aipa mīmaa nāga oopi bi.

12

Mimiapataarã k'achia beerãde nepirida
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Jesupa nepirimaa beejì áchimaa:

—Eperãpa uva eujã uuji mãik'aapa t'iak'auk'ooji. Ichiaba bõgo mãudee ooji uva piart'idait'ee. Ma awara te it'ia ooji ma ñriipa ak'idait'ee. Mãga oop'eda, ne-uu eujã ak'ipataarã jiriji mimiadamerã ichi-it'ee. Maap'eda awara áyaa wãji. ² T'ëpai uva oropata ewari pak'ãri, ma eujã chiparipa ichi mimiapari pëjji mimiapataarãmaa iidinamerã ichi eere bee bi chauda tee pëidamerã. ³ Mamãda áchia iru jita atadak'ãri, s'ik'oojida maap'eda jua arajãa pëit'aajida chiparimaa. ⁴ Mãpai chi eujã chiparipa waya awaraa mimiapari pëjji. Mamãda mãgí poro k'õop'et'aajida mãik'aapa waajarak'oojida. ⁵ Pëjji awaraa mimiapari; mãgí peet'aajida. Mãpai awaraarã chok'ara pëjji. Mãgírãdepema ùk'uru wik'oojida, apemaarã peek'oojida.

⁶ Mamãda at'ãri ichi ome iru baji ichi warra k'inia iru bada. K'ĩsijaji: “Mì mimiapataarã ome k'achia oojida. Mamãda acha bi mì warra perã, waaweedait'ee. Mapa mia iru pëit'ee.” ⁷ T'imí weda iru warra unudak'ãri, ma mimiapataarã pedee para beejì: “Jãgipa ichi ak'õre net'aa jõmaweda atait'ee chi ak'õre piuk'ãri. Peet'aadama ajida, tachi eujã chiparik'a p'aneedait'ee.” ⁸ Mãpai iru pachek'ãri, jita atajida mãik'aapa peet'aajida. Maap'eda chi k'ap'ia ma uva eujãdeepa bat'at'aanajida. Mãgapai paji.

⁹ Mamãda, ma nepiri aupak'ãri, iidiji:

—¡K'ĩsítati! ¿K'ãata ooit'ee chiparipa? Mia jarait'ee. Wãk'ãri, ma eujã ak'ipataarã peek'oonait'ee mãik'aapa awaraa mimiapataarã jirínait'ee chi ne-uu eujã ak'ipataadamerã.

¹⁰ ¿Parãpa Ak'õre Ūraa p'ãda leeda-e p'anik'ã?

‘Te oopataarãpa mãu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi. ¹¹ Tachi Ak'õrepa mãga ooji, tachia unudamerã mãik'aapa ak'itrua para beemerã.’

(Sal 118.22-23)

Mãgara k'ĩsiadapáde aji, pia k'awaadait'ee mia jarateeda.

¹² Mãpai judiorã poroorãpa Jesús jita atapidait'ee paji, k'awadap'edaa perã irua áchideta pedee baji. Mamãda eperãarã chok'ara paraaji Jesús eere. Ma k'aurepa waawee p'anajida jitapidait'ee. Mapa ichiak'au atabëjjida; maap'eda wãjida.

P'arat'a p'aapatap'edaa reymaa impuesto-it'ee
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ T'ëpai waya judiorã poroorãpa pëjjida fariseorã mãik'aapa Rey Herodes eere p'anadap'edaarã Jesús imiateedamerã mãik'aapa peepit'aadamerã. ¹⁴ Wãjida mãik'aapa iidijida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'ani pia wãarata jarapari. Ma awara pariatua ijãk'aa awaraarã k'ĩsiadeepa jara p'ani. Ichiaba pia auk'a jarateepari eperãarã waibiarãmaa mãik'aapa chi chupiria beerãmaa. Pia jarateepari tachi p'anapataadamerã Ak'õrepa k'inia bik'a. Maperã taipa iidi k'inia p'ani: ¿Pia bik'ã tachia impuesto p'aadait'ee Cesarmaa? ¿P'adaaipia bik'ã irua jara bik'a wa p'aadaik'araa bi?

¹⁵ Mamãda Jesupa k'awaji áchia Tachi Ak'õrede ijãapatada apata mãda, wãara ijãadak'aa. Maperã mãgaji:

—¿Sāap'eda mi k'ūra k'inia p'anima? aji. Denario p'arat'a tau anéti mia ak'it'ee.

¹⁶ Jesupa p'arat'a tau ak'ik'āri, iidiji:

—¿K'ai k'irata nade bi, māik'aapa k'ai t'ita p'ā bima? aji.

P'anaujida:

—César k'ira māik'aapa ichi t'ita p'ā bida ajida.

¹⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa téeti Tachi Ak'ōremaa irua iidipari.

Iru pedee ūridak'āri, ak'itrua para beeji.

Iididap'edaa piudap'edaarā chok'ai p'irabaipatade

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Māpai saduceorā ūk'uru wājida Jesumaa ne-inaa iidide iru k'ūradait'ee. Māirāpa jarateepata piudap'edaarā chok'ai p'irabaidak'aa. Maperā iidijida:

¹⁹—Tachi Jarateepari, Moisepa nāga p'ā bëiji tachi-it'ee: Eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ipemapa iru wēra ataipia bi māik'aapa ai ome warra oopia bi chi ipema piuda k'ap'ia pari. ²⁰ Mapa ¿pia k'āata k'isia bi nāgide? ipemaarā siete p'anajida. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji. ²¹ Māpai araarepema ipema miak'āiji ma p'ētrāa ome. Mamīda ichiaba warra wēe piuji. Ichiaba māga p'asaji chi araarepema ipemaarā ome. ²² Jōmaweda miak'āijida mīda ma wēra ome, warra ooda-e paji. Maap'eda ichiaba ma wēra piuji. ²³ Māpai wāara pirā piudap'edaarā chok'ai p'irabaipata, waya chok'ai p'aneeruta ewate, ¿k'ai wēra pait'eema ajida, jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

²⁴ Jesupa p'anauji:

—Ak'ōre Ūraa pia k'awada-e p'anadairā, parāpa awara k'isia iru p'ani. Ichiaba k'awada-e Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda oopari.

²⁵ Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, imik'iraarā wēraarā ome waa miak'āida-e pait'ee. Angeleerā ichi truade p'anirāk'api p'anadait'ee.

²⁶ Ma awara parāpa k'achia k'isia p'anapata jaradak'āri piudap'edaarā chok'ai p'irabaidak'aa. ¿Waide parāpa Ak'ōre Ūraade pia k'isiada-e p'anik'ā? Abraham, Isaac māik'aapa Jacob jai-idaajida mīda, Tachi Ak'ōrepa maaji Moisemaa pak'uru jep'eda urua jira bideepa t'ipitauk'a:

'Mi pi chonaarā Ak'ōre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibia.'

(Ex 3.6)

²⁷ Jara-e paji: "Mi āra Ak'ōre paji." Mapa Tachi Ak'ōredeerā jai-idaajida mīda, at'āri chok'ai p'ani. Iru piu beerā Ak'ōre-epi! Ma k'āyaara iru chok'ai beerā Ak'ōrepi. Maperā parāpa ne-inaa awaraata k'isia p'ani, Tachi Ak'ōrepa jarada k'āyaara.

Tachi Ak'ōre Ūraa waibiara bi

(Mt 22.34-40)

²⁸ Māgá pedee jōni misa, cheji Moisepa p'āda jarateepari. Āchi pedee ūrii beeji. Jesupa apemaarāpa iididap'edaa pia p'anauk'āri, māgi jarateeparipa iidiji:

—Tachi Ak'ōre Ūraa jōmaweda p'ādadepema, ¿chisāgita waibiara bima aji, apemaarā k'āyaara?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōre Ūraa waibiara bide jara bi:

‘Ūriti Israel pidaarā. Tachi Ak’ōre Waibia apaita bi. Tachi Ak’ōre awara wē-e. ³⁰ Tachi Ak’ōre Waibia wāara k’inia iru baparíji pichi t’āripa māik’aapa ne-inaa jōmaa k’āyaara iru k’inia iru baparíji. Ewari chaa k’īslaji t’āripa irude. T’āri o-īa ooparíji irua jara bik’a.’ (Dt 6.4-5)

³¹ Araare jara bi:

‘Awaraarā k’inia iru baparíji pichi k’ap’ia k’inia iru baparik’a.’ (Lv 19.18)

Ak’ōre Ūraa waibiara wē-eda aji, māgí omé jara aupada k’āyaara.

³² Māpai Moisepa p’āda jarateeparipa māgaji:

—Pia bi, Jesús. Wāarapi pia jara bi:

‘Tachi Ak’ōre Waibia abapai bi. Awaraa wē-e iruk’a. ³³ Tachi Ak’ōre wāara k’inia iru baipia bi t’āripa. Iru k’inia iru baipia bi ne-inaa jōma iru bi k’āyaara. Ewari chaa k’īslai pia bi t’āripa irude māik’aapa irua jara bik’a oopia bi t’āri o-īa.’ (Dt 6.4-5)

‘Tchiaba awaraarā k’inia iru baparíji pichi k’ap’ia k’inia iru baparik’a.’ (Lv 19.18)

Māgata oodaipia bi awaraa ne-inaa oodai k’āyaara; net’atau bida altarde wa ne-animal peeda altarde paadai k’āyaara Ak’ōre-it’ee.

³⁴ Māgá Moisepa p’āda jarateeparipa pia p’anauru ūrik’āri, Jesupa maaji:

—Pia Ak’ōre Ūraade ewaa ijāa wāda aji, Ak’ōrepa k’inia bik’a ichi jua ek’ari o-īa nipamerā iru ode.

Maadamāiipa waawee p’aneejida waa iididait’ee.

Tachi K’aripapari waibiara bi Rey David k’āyaara
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Jesupa jarateemaa bide Ak’ōre te waibia āuk’idaa, iidiji:

—¿K’āata jara k’inia p’ani Moisepa p’āda jarateepataarāpa jaradak’āri Mesías David ēreerādeepa uchait’ee? ¿David poro waibiara bi-ek’ā, iru ēreerādeepa uchait’ee bi k’āyaara? ³⁶ ¡Pia k’īslati! Tachi Ak’ōre Jaurepa p’āpiji Rey David ēreerādeepa uchait’ee badade:

‘Tachi Ak’ōrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pí mi ome auk’a waibia bairā, su-ak’i beepāde aji, mi juaraare, mia pi k’īra unuamaa iru p’anapataarā p’oyaarū misa.”’ (Sal 110.1)

³⁷ Davidpa ichi ēreerādeepa uchait’ee bīmaa t’ijaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k’awada-ek’ā aji, Mesías waibiara bi chonaarāwedapema Rey David k’āyaara?

Eperāarā chok’ara mama p’anadap’edaarāpa Jesús pedee ūridak’āri, o-īadachida.

Jesupa jarada k’īrak’aupai Moisepa p’āda jarateepataarā ome
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesupa jaratee bi misa, māgaji:

—K’īrak’aupai p’anapataadai Moisepa p’āda jarateepataarāk’a. Āchi audua p’anadairā, p’aru teesoo jīi awaa p’anapata māik’aapa k’inia p’anapata jōmaarāpa āchimaa saludaadamerā plaza bee chaa, tachi poro waibiarā ome oopatak’a. ³⁹ Ichiaba su-ak’i p’aneezata su-ak’i beepari pipiara bide Tachi Ak’ōre Ūraa jarateepata tede māik’aapa nek’odak’āri, chí su-ak’i beepari pipiara bide su-ak’i p’aneezata. ⁴⁰ Ma awara, p’ētrāa chupiria beerā te jāri atapata māik’aapa seewata taarā it’aa t’ipata

eperāarā k'īrapite. Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia āchi audupiarā miapiit'ee.

*P'ētrāa chupiria k'iripa p'arat'a tau teeda Tachi Ak'ōremaa
(Lc 21.1-4)*

⁴¹ Ewari aba Jesús su-ak'i baji primisia p'arat'a p'epata k'ait'a, ak'imaa eperāarāpa eda ata bidak'āri. P'arat'ara beerāpa waibia ata bi chepachida. ⁴² Māga nide p'ētrāa chupiria k'iri pacheji. Ata bi cheji p'arat'a tau omé cobrede. Māgí p'arat'a tau mak'iarā ipia-e paji. ⁴³ Māga unuk'āri, Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa maaji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōre k'īrapite na p'ētrāapa primisia waibia teejida aji, apemaarā k'āyaara. ⁴⁴ Jōmaarāpa tee p'ani āchi p'arat'a waibia iru p'anadap'edaadepema beeda. Jōdee na p'ētrāa, chupiria k'iri mīda, ichia iru k'erada jōmaweda teeji Tachi Ak'ōremaa. Teejida aji, chi p'arat'a iru bada chik'o netoit'ee.

13

*Jesupa jarada Tachi Ak'ōre te waibia t'edariit'ee
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Jesús uchiak'āri Tachi Ak'ōre te waibiadeepa chi k'ōp'āyoorā ome, abaapa maaji:

—jTachi Jarateepari, ak'íji, acha bi māu ta-pia p'ani māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibia pi-ia oo k'obi!

² Jesupa maaji:

—Wāara, acha p'ani te pi-ia p'ani. Mamīda ewari cherude māu apida bee-e pait'ee awaraa māu iri. Na jōmaweda t'ee'oo chedait'ee.

*Na p'ek'au eujā jōi naaweda, eperāarā miadait'ee
(Mt 24.3-14; Lc 17.22-24; 21.7-24)*

³ T'ēpai wājida Olivo Eedee; Ak'ōre te waibia k'īrapite beepari. Jesús ituaba su-ak'i beek'āri, Pedro, Santiago, Juan māik'aapa Andrés iru k'ait'a wājida māik'aapa iidijida:

⁴ —¿Sāapai p'asait'ee pia jarada Ak'ōre te waibiade? ¿Sāga taipa k'awadayama ajida, ma ewari k'ait'a pak'āri p'asait'ee pia jaradak'a?

⁵ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatáati apidaamaa k'ūrapiamapa. ⁶ Mi jāak'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mita Ak'ōre Warra, Tachi Ak'ōrepa p'ēda.” Māga jara p'anipa eperāarā chok'ara k'ūradait'ee.

⁷ Parāpa ūridak'āri nama māik'aapa awara āi jura chōo jōni, p'eranáati. Ichita māga p'asait'ee. Mamīda at'āri na p'ek'au eujā jō-e pait'ee. ⁸ Ai naaweda eperāarā awaraarā ome chōodait'ee. Jarra oodait'ee māik'aapa awērachai wāyaapariit'ee eujā awara-awaraade. Mamīda māga p'asak'āri, ewaapi na p'ek'au eujādepemaarā miamaa p'aneedait'ee.

⁹ 'iTauk'a nipapatáati! Mi k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa parā atapidait'ee judiora poroorāmaa, mide ijāapata k'aurepa. P'ua oodait'ee Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Ateedait'ee āchi poro waibiarāmaa māik'aapa āchi reyrāmaa. Māirā k'īrapite parāpa jaradai Tachi Ak'ōrepa ooda parā-it'ee mi k'ap'ia pari. ¹⁰ Mamīda na eujā jōi naaweda, Ak'ōrepa ooda eperāarā k'aripait'ee ichita nepiridait'ee eperāarāmaa awara āi t'imí na eujāde. ¹¹ Mi k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa parā charraarā k'īrapite

ateedak'āri, k'Īsianáati k'āata jaradai. Maapai jarapatáati Ak'ōrepa jarapi bik'a. Ak'ōre Jaurepata k'awapipariit'ee k'āata jaradai.

¹² 'Maapai ĩpemaarāpa peepidait'ee āchi ĩpemaarā. Ak'ōreerāpa peepidait'ee āchi warrarā. Ichiaba warrarā k'Īraudaridait'ee āchi ak'ōreerā ome peepirutamaa. ¹³ Jōmaarāpa parā k'Īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mīde ijāapata k'aurepa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'aripait'ee atua-naadamerā k'Īra ĩp'a nĩpapataarā Ak'ōre ode jai-idaarutamaa.

Ak'ōre ewari waibia ewate jarada
(Mt 24.15-28; Lc 21.20-24)

¹⁴—Ewari cherude abaapa ne-inaa audú k'achia ooit'ee Tachi Ak'ōre te waibia edupĭara bi cuartode ichi baik'araa bīmāi. Māgí Tachi Ak'ōrepa yiarāa iru bapari, k'Īra unuamaa iru bairā. Māga unudak'āri, Judea eujāde p'anĭrā p'ira mirudaipia bi ee nok'odee. (Acha bi pedee p'āda leerupa pia k'awaipia bi, miapiamaapa.) ¹⁵ Maapai eperā ichi terrazade bi pĭrā, teedaa t'ĭuk'araa bi ichi ne-inaa p'e atade. ¹⁶ Eperā ne-uu k'āide ni pĭrā, teedaa cheik'araa bi ichi p'aru atade pida. Aramata wāipia bi. ¹⁷ ĩAai, maapai chupĭria jōneedait'ee wēraarā biak'oo bee maa-e pĭrā warra chak'eerā jude iru bee! ¹⁸ Māga wāyaa naaweda, chupĭria ĩdĭti Tachi Ak'ōremaa ma ewari p'asapinaamerā k'oijara nĭbĭde. ¹⁹ Māgí ewate jōmaarāta chupĭria mia jōnadait'ee. Ak'ōrepa na eujā oodak'āriipa māga ook'aa paji, ma awara t'ēepai waa māga oo-e pait'ee. ²⁰ Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'Īsĭait'ee: “Mia eperāarā taarā miapi-e pait'ee.” Māga pada paara, eperā apida bee-e pak'aji. Ak'ōrepa audú chaaree miapi-e pait'ee ichia jirit'eradaarā k'ĭnia p'e iru bapari perā.

²¹ 'Maapai apidaapa parāmaa jararuta pĭrā: “ĭPichá, ak'ĭti! ĩNama bi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pĕida!” maa-e pĭrā jararuta pĭrā: “ĭAra bita Cristo!” ĩjāanáati. ²² Mi ĩĭak'arā māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā ĩĭak'arā chok'ara chedait'ee. Mamīda mārāpa jara p'ani ĩjāanáati, ĩp'a seewa-idaa bee perā. Ne-inaa k'Īra t'ādoe eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oo p'anĭpa eperāarā k'ĭradait'ee, perā Tachi Ak'ōrepa jirit'eradaarā k'ĭrarutamaa.

²³ Jesupa ichi ome nĩpapataarāmaa waya maaji:

—ĭTauk'a p'anapatáati! Mia māga jaraji parāpa k'awaadamerā māga p'asai naaweda.

Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri
(Mt 24.29-31; Lc 21.25-28)

²⁴—Ichiaba maapai mia p'anadap'eda, 'Ak'ōrejĭru p'āriudariit'ee; atane waa ĩdaa-e pait'ee ²⁵ māik'aapa lucero baaik'oodaridait'ee pajādeepa. Tachi Ak'ōrepa pajā wērepiit'ee.' (Is 13.10)

²⁶ 'Māpai eperāarāpa unudait'ee mĭ, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jōmaarā k'āyāara waibiara bi, k'Īra wāree cheru ĩjararade. ²⁷ Pĕiit'ee mĭ angeleerā Ak'ōre truadeepa mia jirit'eradaarā chip'e atadamerā, jōmaweda āchi p'anapatamāiipa. T'imĭ bee jida na p'ek'au eujāde, p'e atanadait'ee.

Higuerade jarateeda
(Mt 24.32-35; Lc 21.29-33)

²⁸—K'Īsĭati higuera bĭrĭde. Higuera k'ĭru t'u-k'ua uchĭa nĭbeek'āri māik'aapa ewaa t'ono nĭbeek'āri, k'awaapata eujā wāsia wā. ²⁹ Māga pik'a

mia et'ewa jaradak'a unudak'ãri, k'awa p'ani taarã-e mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheru. ³⁰ Mia wãarata jararu. frapemaarã piudai naaweda, ma ne-inaa jõmaweda p'asait'ee. ³¹ Ewari cherude pajã na p'ek'au eujã ome jõdait'ee. Mamĩda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

K'awada-e sãapai pait'ee Ak'õre ewari waibia ewate
(Mt 24.36-44; Lc 17.26-30)

³² —Eperã apidaapa k'awada-e p'ani Eperã Ak'õre Truadepema cheit'ee ewate, chi hora jida. It'aripema angeleerãpa pida k'awada-e p'ani; mia ichiaba k'awa-e, Tachi Ak'õre Warra mĩda. Mi Ak'õrepapaita k'awa bi.

³³ 'Maperã tauk'a p'anapatãati, parãpa k'awada-e p'anadairã sãapai mi waya na eujãdee cheit'ee.

Mimiapari pia
(Mt 24.45-51; Lc 12.41-48)

³⁴ —Oopatãati te chiparipa oodak'a. Mãgĩ tedeepa awara ãyaa wãi naaweda, ichi mimiapataarãmaa jara bẽiji te pia ak'idamerã. Æchi chaachaa mimia teeji mãik'aapa chi te t'ũpata ak'iparimaa ũraaji tauk'a bamerã. ³⁵ Chi mimiapataarãpa k'awada-e sãapaita chi te chipari waya cheit'ee ichi temaa. Mãga pik'a bi parã ome. Tauk'a p'anapatãati k'awada-e p'anadairã sãapai pãchi Chipari Waibia waya cheit'ee. Chei p'ãriupodopa, esapite, et'erre k'arik'ãri, maa-e pirã tap'edapodopa. ¡Parãpa k'awada-epi! ³⁶ Tachi Ak'õre mimiapataarã, k'ĩrak'aupai k'awada-e p'anadairã pariatua mimia p'ani pirã, k'ĩra nejasia p'anadait'ee Tachi Chipari Waibia chek'ãri. ³⁷ Mia parãmaa ũraada, auk'a jõmaarãmaa jararu: ¡Tauk'a p'anapatãati!

14

Jesús jita atadait'ee pedeetedap'edaa
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ K'ãima omé falta baji Pascua fiesta pait'ee. Mãgĩ fiestade pan levadura wẽe k'opata. P'aareerã poroorãpa Moisepa p'ãda jarateepataarã ome jiripachida sãga Jesús k'ũrat'aadait'ee. Mãgã jita atadait'ee paji mãik'aapa peepit'aadait'ee paji. ² Mamĩda ũk'uru arii p'anadap'edaarãpa maapachida:

—Fiestade ooda-eda ajida, eperãarã k'ĩrau para beepiamaapa tachi ome.

Mariapa Jesús poro ãri k'era weeda
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Jesús Betania p'uurude bak'ãri, Simón, chi leprapa k'ayaa bada apatap'edaa tede baji. Jesús su-ak'i beep'eda, nek'omaa baji. Mãga nide wẽra pacheji. Ateeji chok'o chak'ek'a mãu pi-ia alabastrodee ooda. Mãgĩ ipuru baji k'era ãpia nardodee oodapa. Chok'o t'ap'a ewa ataji mãik'aapa weeji Jesús poro ãri. ⁴ ũk'uru arii p'anadap'edaarã k'ĩraudachida mãik'aapa pedee para beeji Æchi pitapai:

—¿Sãap'eda jã k'era ichi k'inia weejima? ajida. ⁵ Jã wẽrapa netot'aada paara, trescientos denarios iru bak'aji chupãria beerã k'aripait'ee.

Mapa ma wẽra itriapachida. ⁶ Mamĩda Jesupa mãgaji Æchimaa:

—Ita-aria bítĩ; ¿K'ãare-it'ee ik'achia jara jõnima? Irua ooda pia bipi. ⁷ Chupãria beerã nama p'anapata parã t'ãide ewari chaa. Æchi k'aripa

k'inia p'ani pirā, chupiria k'awaadai māik'aapa āchima ne-inaa pia oodai. Mamīda mi parā ome ichita ba-e pait'ee. Na ewari parāpa waa mi unuda-e pait'ee. ⁸ Na wērapa ooji ichia p'oyaarutapai mi-it'ee; mi p'urut'aaji k'erapa mi k'ap'ia iadai naaweda. ⁹ Mia wāarata jararu. Mia ooda eperāarā k'aripait'ee, māga jaratepata chaa na p'ek'au eujāde, ichiaba nepiripataadait'ee na wērapa ooda mi-it'ee. Māgá iru ichita k'irāpadait'eeda aji.

Judapa Jesús traicionaada

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Judas Iscariote, Jesús k'ōp'āyoorā docedepema aba, wāji p'aareerā poroorāmaa. Jaraji ichia āchi k'aripait'ee Jesús jitadamerā. ¹¹ Māga ūridak'āri, o-īadachida māik'aapa pedeejida p'arat'a teedait'ee Judamaa. Māpai Judapa jirima beeji sāga Jesús āchima jitapiit'ee.

Pascua fiestadepema chik'o k'odap'edaa

(Mt 26.17-30; Lc 22.7-18; Jn 13.1-2, 21-30)

¹² Perá Pascua fiesta ewari pait'ee baji. Ma fiestade oveja chak'e peepata māik'aapa pan levadura wēe k'opata. Fiesta pai naaweda Jesús k'ōp'āyoorāpa iidijida irumaa:

—¿Sāma k'oit'ee Pascua fiesta ewatepema chik'o tai ome? Mama taipa ne-inaa oodait'ee nek'odai naaweda.

¹³ Māpai Jesupa pēiji chi k'ōp'āyoorā omé:

—Wāti p'uurudee. Mama ununadait'ee eperā pania chok'ode ateeru. T'ēe wāti. ¹⁴ Teedaa wāk'āri, chi te chiparimaa jarāti: “Tachi Jarateeparipa iidi pēiji: ‘¿Chisāgí cuartode Pascua chik'o k'oit'ee michi k'ōp'āyoorā ome?’ ” ¹⁵ Irua ak'ipiit'ee it'ipema pisode cuarto waibia pia oo bi. Mama ne-inaa jōma ōoti tachi nek'odait'ee.

¹⁶ Chi k'ōp'āyoorā wājida p'uurudee. Jōmaweda ununajida Jesupa jaradak'a māik'aapa mama ne-inaa jōma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

¹⁷ P'āriupodopa Jesús pacheji chi k'ōp'āyoorā doce ome. ¹⁸ Mesade nek'omaa p'anide, Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Mia k'awa bi parādepema abaapa mi traicionaait'ee. Iru mi ome nama nek'omaa bi.

¹⁹ Māpai chi k'ōp'āyoorā k'īra pia-ee para beeji māik'aapa aba-aba iidijida Jesumaa:

—¿Mik'ā? apachida.

²⁰ Māpai Jesupa p'anauji:

—Parā docedepema aba mi ome auk'a p'arat'ude pan sā atarupata mi traicionaait'ee. ²¹ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, ichita piut'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Mamīda, jaai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'ee chi mi traicionaait'ee bi! Piara bak'aji māgí t'o-e pada paara.

Pan k'opata vino ome Jesús k'irāpadait'ee

(Mt 26.26-30; Lc 22.19-20; 1 Co 11.23-26)

²² Nek'omaa p'anide Jesupa pan ataji māik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrat'aaji māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa teeji. Māpai māgaji:

—Jitāti māik'aapa k'ōti. Nāgí pan mi k'ap'ia.

²³ Maap'eda māgá ooji ma vino ome. It'aa t'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa teeji. Jōmaarāpa aidepema vino tojida. ²⁴ Māpai māgaji:

—Nāgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perā mi piuk'āri chok'araarā pari. Tachi Ak'ōrepa nāgí ūraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wēpapiit'ee eperāarā chok'araarāpa p'ek'au k'achia oopata māik'aapa michideerā papiit'ee. ²⁵ Mia wāarata jararu. Vino waa to-e pait'eeda aji, parā ome it'aripema vino torumaa Tachi Ak'ōre truade.

²⁶ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema k'ari k'aridap'eda, Olivo Eedee wājida.

Jesupa jarada Pedropa iru k'awa-e bida ait'ee

(Mt 26.31-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁷ Mama Jesupa māgaji:

—Parā jōmaweda ijāadaamaa p'aneedit'ee māik'aapa mi ituaba atabēidait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide jara bik'a:

'Mia oveja ak'ipari peepiit'ee māik'aapa chi ovejaarā jīchoodaridait'ee.'
(Zac 13.7)

²⁸ Mamīda mi chok'ai p'irabaik'āri, Galilea eujādee wāit'ee parā naa.

²⁹ Māpai Pedropa māgaji:

—Apemaarāpa pi atabēiruta pijida, mia pi atabēi-eda aji.

³⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Idi p'ārik'ua et'erre k'arida omé k'arii naaweda, jarada ōpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

³¹ Mamīda Pedropa waapiara māgapachi:

—Pi ome auk'a piuru pijida, mia jara-eda aji.

Apemaarāpa ichiaba māga jarapachida.

Jesús it'aa t'ida Getsemanide

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Maap'eda wājida Getsemani ne-uu eujā apatap'edaamaa. Mama panadak'āri, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Nama su-ak'i p'anéeti mi it'aa t'inaru misa.

³³ Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa Juan. Jesús k'īsia paraa nībeeji t'āri p'uapa. ³⁴ Mapa māgaji āchima:

—Mi piut'ee pik'a nībi t'āri p'uapa. Nama p'anéeti, k'āida-ee.

³⁵ Māpai Jesús waawipai wāp'eda, bedabaiji tau bīri eujāde t'ōbairumaa māik'aapa Ak'ōremaa chupiria iidiji k'inia bi pirā, iru māgí miapi p'asapinaamerā. ³⁶ It'aa t'iji:

—*Abbá*, Mi Ak'ōre, pia jōma p'oyaapari. K'aripáji na miat'ee bideepa. Mamīda oonáaji mia k'inia bik'a. Jip'a pia k'inia bik'ata óoji.

³⁷ Maap'eda, ak'i chek'āri, chi k'ōp'āyoorā k'āi jōnita unu cheji. Māpai māgaji Simón Pedromaa:

—Simón, ¿k'āi nībik'ā? aji. ¿Hora apida p'oyaa chok'ai p'anada-ek'ā k'āida-ee? ³⁸ Chok'ai p'anāti māik'aapa it'aa t'iti p'ek'au k'achiade baaip-iamaapa. Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a t'āriipa oo k'inia p'ani. Mamīda pāchi k'ap'īapa chooda-e p'ani.

³⁹ Waya wāji it'aa t'ide naaweda oodak'a:

—K'aripáji na miat'ee bideepa. Mamīda oonáaji mia k'inia bik'a; jip'a pia oo k'inia bik'ata oopáde aji.

⁴⁰ Waya chek'āri, naa unu chedak'a unu cheji; k'āi jōni tap'ok'eepa. frimadap'eda, k'ūp'ee p'anapachida, k'awada-e pada perā k'āata jaradai.

⁴¹ It'aa t'ida ōpeemaa waya chek'āri, Jesupa māgaji:

—¿At'āri k'āi jōnik'ā? Jāgapaiḽi. Mi peepidait'ee hora pajipi. Eperā Ak'ōre Truadepema teedait'ee p'ek'au k'achia oopataarā juade. ⁴² Eperā mi traicionaait'ee bi k'ait'a cheru. ;P'irabāiti māik'aapa wādāma ape-maarāmaa!

Jesús jita atadap'edaa

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesús at'āri pedeemaa bide ichi k'ōp'āyo Judas pacheji eperāarā chok'ara ome. Espada pak'uru ome anipajida. P'aareerā poroorāpa, Moisepa p'āda jarateepataarāpa māik'aapa judiorā poro waibiarāpa ma eperāarā pējida āchi pari. ⁴⁴ K'awaadamerā chisāgita Jesús, panada naaweda, Judapa jaraji māirāmaa:

—Chi mia k'īra ĩruta saludaak'āri, māgita pia jita atadapāde aji, māik'aapa atadaridapāde aji.

⁴⁵ Mapa pachedak'āri Jesumāi, Judas pedee cheji:

—;Tachi Jarateepari!

Māga jarap'eda, k'īra ĩt'aaji. ⁴⁶ Māpai Jesús jita atajida māik'aapa ateejjida.

⁴⁷ Mamīda eperā Jesús k'ait'a badapa ichi espada ĩt'a atap'eda, p'aareerā poro waibia mimiapari k'īri orp'et'aaji. ⁴⁸ Māpai Jesupa iidiji ichi jita ata chedap'edaarāmaa:

—¿Sāap'eda parā chejidama aji, espada ome māik'aapa pak'uru ome mi jita atade eperā nechiaayaa bi jita atapatak'a? ⁴⁹ Ewarī chaa mi Tachi Ak'ōre te waibiade bapari iru pedee jarateemaa. Maapai mi jitada-e paji. Mamīda nāga p'asaru Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a.

⁵⁰ Jesupa māga jaramaa bide, jōmaweda chi k'ōp'āyoorāpa atabējjida māik'aapa miruk'oodachida. ⁵¹ Mamīda k'ūtrāa aba Jesús t'ēe nipaji. Chi k'ap'ia pira baji sabanapa, āk'adaa nipada perā. Judas ome nipadap'edaarāpa ma k'ūtrāa jita atajida. ⁵² Mamīda, waaweepe sabana k'enat'aaji māik'aapa āk'adaa p'ira uchiadachi.

Jesús Junta Suprema k'īrapite bada

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Māpai āchia Jesús ateejjida Caifás temaa. Ichi p'aareerā poro waibia paji. Mama ichiaba see nībaji p'aareerā poroorā, judiorā poro waibiarā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā. ⁵⁴ Pedro t'imīipapai t'ēe wāk'āti wāji. Māgá wāpa Caifás te t'iak'au badamāi edú t'īuji. Mama t'ipitau ik'aawa su-ak'i beeji k'ara p'aiit'ee Ak'ōre te jīapataarā ome.

⁵⁵ P'aareerā poroorāpa jōmaweda Junta Supremadepemaarā ome tēstigo jiri p'anapachida. Māgá Jesús peepit'aadait'ee. Mamīda maarepida unuda-e paji imiateedait'ee, ⁵⁶ ma eperāarā chok'araarāpa wāara jaradak'aa pada perā māik'aapa auk'a pedeedak'aa pada perā. ⁵⁷ Ūk'uru chi poroorā k'īrapite p'irabajjida māik'aapa seewa jarajida:

⁵⁸ —Taipa ūrijida ĩrua jararu: “Chonaarāweda eperāarāpa Tachi Ak'ōre te waibia oojida. Mia māgí te t'eet'aap'eda, k'āima ōpeemaa waya oo atai. Mamīda eperāarāpa oopatak'a oo-e pait'eeda” aji.

⁵⁹ Māga jarajida mīda, at'āri auk'a pia pedeeda-e paji tachi judiorā ūraade jara bik'a.

⁶⁰ Māga ūrik'āri, p'aareerā poro waibia Caifás bainĩ beeji jōmaarā k'īrapite māik'aapa iidiji Jesumaa:

—¿Wāarak'ã aji, pi k'īrapite jara p'ani pedee? ¿Maarepida p'anau-ek'ã? aji.

⁶¹ Mamīda Jesupa maarepida p'anau-e paji; k'īup'ee beeji.

Waya māgaji:

'¿Pik'ã Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarã rey pamerã? ¿Pik'ã aji, Tachi Ak'ōre Waibia Warra?

⁶² Jesupa p'anauji:

—Mīda aji. Parāpa mi unudait'ee Ak'ōre Waibia juaraare su-ak'i bi. Ichiaba mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri, unudait'ee jīararade cheru.

⁶³ Māpai Caifapa ichi p'aru jēt'aaji t'āri k'achiapa māik'aapa māgaji:

—¿K'āare-it'ee waa jiridaima eperāarāpa jaradamerã ichia ooda?

⁶⁴ ¿Parāpa ūrijida-ek'ã ichia pedee k'achia jarada Tachi Ak'ōre āpīte? ¿K'āata k'īsia p'anīma? aji.

Jōma auk'a bia para beeji:

—Ichia jarada k'aurepa piupia bida ajida.

⁶⁵ Ūk'uru arii p'anadap'edaarāpa Jesumaa idujida māik'aapa tau p'ārajī atadap'eda, sījida. Māga oo jōnide māgajida:

—¡Pi wāara Tachi Ak'ōre Warra pirā, jarapáde aji, k'aipata pi sīji!

Ichiaba Ak'ōre te jīapataarāpa k'īramaa sīpachida.

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Māimisa Pedro tuda baji te āuk'idaa. Māga nīde Caifás mimiapari awēra irumaa cheji. ⁶⁷ Ma wērapa Pedro unuk'āri k'ara p'aimaa bi t'ipitau ik'aawa, pi-ia ak'īji māik'aapa māgaji:

—Pi auk'a nipajida aji, jā eperā Jesús Nazaretdepema ome.

⁶⁸ Mamīda Pedropa meraji:

—¡Seewa! Mia iru k'awa-e bi. Ichiaba k'awa-e bida aji, pia k'āaredeta pedee bi.

Maap'eda mamāik'aapa uchijai chi cercao edú t'īupatamaa. Māga nīde et'erre k'ariji. ⁶⁹ Ma wērapa waya unu atak'āri, māgaji arii p'anadap'edaarāmaa:

—Pichá, jāgí Jesús k'ōp'āyo.

⁷⁰ Mamīda Pedropa waya meraji. Taarā-e nīde chi arii p'anadap'edaarāpa waya māgajida:

—Wāara, pi āchi k'ōp'āyo. Ma awara, pi Galilea eujādepemak'a pedee bida ajida.

⁷¹ Māpai Pedropa juraaji:

—¡Seewa! ¡K'awa-e bi parāpa jara p'ani eperā! Mia seewa jaramaa bi pirā, Tachi Ak'ōrepa mi miapiipia bida aji.

⁷² Aramata et'erre waya k'ariji. Māpai Pedropa k'irāpaji Jesupa jarada: “Et'erre k'arida omé k'ariī naaweda, pia jarada ōpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” Māga k'īsiap'eda, Pedro jēedachi t'āri p'uapa.

15

Jesús Pilato k'īrapite

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Tap'eda weda p'aareerā poroorā, judiorā poro waibiarā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā, māgí Junta Supremadepemaarā

chip'edaidap'eda, pedeeteejida k'awaadait'ee k'āata oodait'ee Jesús ome. Jesús jua jī atapidap'eda, teenajida Pilato temaa. Ichi Romadepemaarā poro waibia paji.

² Pilatopa iidiji Jesumaa:

—¿Pik'ā aji, Judiorā Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

³ P'aareerā poroorāpa audupai imiatee jōnadap'edaa perā, ⁴ Pilatopa waya iidiji:

—¿Maarepida p'anau-ek'ā aji, imiatee jōnita?

⁵ Mamīda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. Mapa Pilatopa k'awa-e paji k'āata ooit'ee.

Pilatopa Jesús peepida

(Mt 27.15-26; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Ma fiestade Pilatopa preso aba k'ena pēipachi, eperāarāpa iidirutata. ⁷ Eperā t'ijarapatap'edaa Barrabás carcelde baji awaraa k'ōp'āyoorā ome, Roma pidaarā juadeepa uchia k'iniapa chīara pee p'anadap'edaa perā. ⁸ Eperāarāpa iidinadak'āri Pilatoma preso k'ena pēimerā ichia ooparik'a, ⁹ irua p'anauji:

—¿K'inia p'anik'ā aji, mia Judiorā Rey apata k'ena pēimerā?

¹⁰ Māga iidiji k'awa bada perā judiorā p'aareerā poroorāpa Jesús k'īra unuamaa iru p'anadap'edaa. ¹¹ Mamīda p'aareerā poroorāpa eperāarāmaa jarajida iididamerā Pilatopa Barrabata k'ena pēipimerā. ¹² Mapa Pilatopa iidiji:

—¿Sāga oopi k'inia p'anima aji, parāpa Judiorā Reyda a p'ani ome?

¹³ Māpai biajida:

—jKurusode peepit'āaji!

¹⁴ Pilatopa māgaji:

—¿K'āare k'achiata oojima? aji.

Mamīda waya eperāarāpa biajida:

—jKurusode peepit'āaji!

¹⁵ Pilato pia bee k'inia bada perā eperāarā ome, Barrabata k'ena pēiji. Jesús soopa wipip'eda, pēiji kurusode baijira bidamerā piurumaa.

Soldaorāpa Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mt 27.27-31; Jn 19.2-3)

¹⁶ Soldaorāpa Jesús ateejida Pilato palaciode, t'ijarapatap'edaa *pre-torio*. Mama tuda soldaorā chok'araara seedachida. ¹⁷ Oo iru p'anapachida. Rey p'aruk'a p'oree k'īra p'āimap'āimaa jī bidap'eda, poro jīra pak'uru jua ne-īiri-idaa bidee oojida māik'aapa jī bijida. ¹⁸ Maap'eda bia ēipachida:

—jAk'īti Judiorā Rey!

¹⁹ Poromaa wipachida pak'urupa. Idupachida māik'aapa bedabaidaipachida iru k'īrapite it'aa t'ī pik'adait'ee. ²⁰ Māgá oo iru p'anadap'eda, ma p'aru p'oree ērat'aajida māik'aapa ichi p'aru waya jī bijida. Maap'eda ateejida kurusode baijira bidait'ee.

Cirene p'uurudepemamaa Jesús kuruso ateePIDAP'edaa

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

21 Uchia wādak'āri Jerusalendeepa, unujida eperā Cirene p'uurudepema t'ijarapatap'edaa Simón. Ewaa p'uurude panaji. Māgí eperā Alejandro māik'aapa Rufo ak'ōre paji. Simón ik'aawa wāyaa wādak'āri, soldaorāpa kuruso atee pijida Jesús pari.

Jesús kurusode baijira bidap'edaa

22 Jesús ateejida Gólgota apatap'edaamaa. (Gólgota jara k'inia bi: "Tachi Poro Biiri".) 23 Maap'eda teejida vino mirra ome p'oirada, mamīda Jesupa to-e paji. 24 Māpai soldaorāpa Jesús jua māik'aapa chi biiri merap'ejida māik'aapa kurusode baijira bijida piumerā. Māgūrāpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee.

25 Māga oojida tap'eweda, las nueve. 26 Soldaopa iru poro it'aik'a eere kurusode letrero merap'ejí, jarait'ee k'āare-it'ee kurusode baijira bijida piumerā. P'ā baji: JUDIORĀ REY. 27 Mama ichiaba nechiapataarā omé kurusode baijira bijida, aba Jesús juaraare, chi apema juabi eere. 28 [Māga p'asaji Tachi Ak'ōre Ūraa jaraparipa p'ādak'a chonaarāweda: 'Tru p'ek'au k'achia oopataarā ome auk'a ata bijida.'] (Is 53.12)

29 Chi arii wāyaa wā nipadap'edaarāpa irumaa ik'achia jarajida. Āchi poro p'irap'iraa māgapachida:

—jAai, pia Tachi Ak'ōre te waibia jōmaweda t'et'aait'ee paji māik'aapa waya oo atait'ee paji ewari ōpeemaa! 30 Pia jarada wāara pirā, ijāmāik'aapa irabáiji piunaamerā!

31 Ichiaba māgá oo iru p'anapachida p'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome:

—jAwaraarā k'aripajida ajida. Mamīda ichi itu nadeepa p'oyaa uchiae! 32 jAk'íti! jJāgí Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā, Israel pidaarā Rey poro waibia k'ā? jJāmāik'aapa irabáiji iraweda tai k'irapite! Māga ooru pirā, taipa ichiaba pide ijāadait'eepi.

Kurusode iru ik'aawa baijira p'anadap'edaarāpa ichiaba irumaa ik'achia jarapachida.

Jesús jai-idaada

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

33 Imat'ipa ak'ōrejīru k'iat'idachi. Na eujā jōma p'āriudachi las tres parumaa. 34 Ma hora Jesupa golpe biaji:

—'Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?' (Ma pedee jara k'inia bi: 'Mi Ak'ōre, Mi Ak'ōre, ¿k'āare-it'ee mi atabēijima?') (Sal 22.1)

35 Ūk'uru arii p'anadap'edaarāpa ūridak'āri, maajida:

—jŪrítí! Elías, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari t'ímaa bida ajida.

36 Eperā p'ira wāji māik'aapa esponjak'a p'ēesap'ēesaa bi topa ataji vino achuchuade. Sia k'ide jōi bīp'eda, Jesús it'aimāi t'i atanaji sōmerā, opisaa bi jīak'aapa māik'aapa maaji:

—frá, ichiak'au bidait'ee. Unu k'inia p'aní Elías cheru pirā ichi irabai atade.

37 Mamīda Jesús golpe biaji māik'aapa jai-idaaji. 38 Māimisa Jerusalende Tachi Ak'ōre te waibiade chi edupiara bi cuarto t'īpatamāi p'aru teesoo eebai jira bada esajīak'a jēdachi it'īpa edaa. 39 Jesús k'irapite ak'i nībada soldaorā poropa iru māgá piu wā unuk'āri, māgaji:

—jWāara, na eperā Tachi Ak'ōre Warra paji!

⁴⁰ T'imipapai ùk'uru wëraarã p'anadap'edaarãpa ak'i p'anajida: María Magdalena; María, Santiago (chi t'ëepema) m̄aik'aapa José nawe; ichiaba Salomé. ⁴¹ Jesús Galilea eujãde nipak'ãri, ma wëraarãpa iru chi k'öp'ãyoorã ome k'aripa nipapachida. Mama ichiaba wëraarã chok'ara p'anajida iru ome Jerusalendee chedap'edaarã.

Jesús iadap'edaa

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Ma ewate p'ãriupodopa jômaweda ne-inaa aupa jëra bait'ee paji ñipata ewate pai naaweda. ⁴³ José Arimatea p'uurudepema waawee-ee wãji Pilatoma a Jesús k'ap'ia piuda iidide iaitee. M̄agí Junta Supremadepema paji m̄aik'aapa apemaarã judiorãpa iru pia ak'ipachida. Ma awara irua unu k'inia baji Tachi K'aripaparipa ichita eperãarã pia ak'ipari. ⁴⁴ Pilatopa Jesús piuda k'awaak'ãri, p'eraji isapai piuda perã. Mapa soldaorã poro t'ĩ ataji m̄aik'aapa iidiji:

—¿Wãara piujik'ã? aji.

⁴⁵ M̄apai Jesús piu bida ak'ãri, Pilatopa teeji iru k'ap'ia Josemaa. ⁴⁶ M̄apai Josepa neto ataji p'aru lienzodee m̄aik'aapa Jesús k'ap'ia kurusodeepa irabai atap'eda, aide pira bijí. Maap'eda binaji m̄au te uria k'oro iru p'anadap'edaade m̄aik'aapa chi t'ai t'ap'a bëiji m̄au choma bipa. ⁴⁷ María (José nawe), María Magdalena ome ak'i p'anajida sãma iaruta.

16

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ ñipata ewate wãyaap'eda, p'ãrik'ua María Magdalena, María (Santiago nawe) m̄aik'aapa Salomema neto atajida k'era Jesús k'ap'iaide p'urudait'ee. ² Tomia ewate, tap'eda weda ak'õrejiru uchiaruta wãjida iru k'ap'ia iadap'edaamaa. ³ Pedee wãjida:

—¿K'aipa ãyaa ata biyama ajida, m̄au choma chi t'aide jãa bi?

⁴ Mam̄ida t'imí weda ak'inadak'ãri, unujida m̄au piradai bi awara ãi. ⁵ M̄au te uriade edú t'itudak'ãri, ununajida k'ũtrãa su-ak'i bi ãchi juaraare. Chi p'aru jĩ bada t'o-t'oo teesoo baji. M̄agí ángel Tachi Ak'õre truadepema paji. Ma wëraarãpa m̄aga unudak'ãri, p'eradachida. ⁶ Mam̄ida m̄agipa m̄agaji:

—P'eranáati. Parãpa jiri p'ani Jesús Nazaretdepema kurusode bajjira bidap'edaa. ¡Iru nama wë-e! ¡Chok'ai p'irabajjipi! Pichá, ak'i chéti iru iadap'edaamãi. ⁷ Wãti jarade Pedromaa ichiaba chi apemaarã k'öp'ãyoorãmaa: “Iru wãit'ee Galilea eujãdee parã naa. Mama iru unudait'ee irua jaradak'a.”

⁸ M̄apai wëraarã k'ãra k'awa-ee pik'adachida p'era jõnadap'edaa perã. P'ira uchiajida Jesús k'ap'ia iadap'edaamãiipa. K'ap'ia wëree jõnajida waaweeapa. Mapa maarepida p'oyaa jarada-e paji.

Jesupa María Magdalenamaa chok'ai unupida

(Jn 20.11-18)

⁹ [Tomia ewate Jesús chok'ai p'irabajji. Naapãra unupiji María Magdalenamaa. Ma wëra naaweda netuara siete merãtia baji ichi k'ap'iaide. Mam̄ida Jesupa jômaweda ãyaa uchiapik'ooji. ¹⁰ Jesús unup'eda, María

Magdalenapa jaranaji iru ome nipapatap'edaarāmaa. Āra k'īsia paraa jarajēe p'anajida Jesús k'ap'ia-it'ee. ¹¹ Māga nide Mariapa jara cheji:

—jMia Jesús chok'ai unujida! aji.

Mamīda ārapa māga ūridak'āri, ijāada-e paji.

Jesupa awaraa k'ōp'āyoorā omeemaa chok'ai unupida

(Lc 24.13-35)

¹² T'ēpai, Jesupa k'īra awara unupiji chi k'ōp'āyoorā omeemaa ode nidade. ¹³ Āchia iru k'awa atadak'āri, aramata āpītee nepirīde wājida apemaarāmaa. Mamīda ārapa pida ijāada-e paji.

Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa chok'ai unupida

(Mt 18.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ T'ēpai, Jesupa chok'ai unupiji chi k'ōp'āyoorā oncemaa, nek'omaa p'anide. Iru chok'ai bi pia ijāadak'aa paji k'īri k'isua p'anadap'edaa perā. Ma awara apemaarāpa māga nepirīdap'edaa jida ijāada-e paji. Mapa irua ik'iatī pedeeji. ¹⁵ Ichiaba jaraji āramaa:

—Wāti na p'ek'au eujā eperāarā paraamaa māik'aapa jaratēeti Tachi Ak'ōre pedee pia mia k'awapida parāmaa. ¹⁶ Apidaapa ma ūraa chiwidide ijāa bi pīrā, poro choopiipia bi k'awapiit'ee mi ome araa bi. Māgá it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. Jōdee mīde ijāa-e pīrā, tok'arradee mianait'ee ichia p'ek'au k'achia ooda k'aurepa. ¹⁷ Mīde ijāa p'anīrāpa oodak'āri ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa, awaraarāpa k'awaadait'ee Tachi Ak'ōre āchi ome bi. Mi t'īde netuara uchiapidait'ee; awaraa pedee k'awada-e p'ani mīda, Ak'ōre Jaurepa pedeepiit'ee; ¹⁸ taama k'achia jitadait'ee āchi juapa; māik'aapa neera k'achia todait'ee. Mamīda māgee ne-inaapa āchi maarepida k'achia ooda-e pait'ee. Jōdee āchi juapa k'ayaa beerā t'ōbaidak'āri, k'ayaa jipadait'ee.

Jesús Tachi Ak'ōre eujādee wāda

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Tachi Waibia Jesús pedee'eda chi k'ōp'āyoorā ome, Tachi Ak'ōrepa iru it'aa ateeji ichi eujādee. Mama su-ak'ī beejī Ak'ōre juaraare, ijāapataarā poro waibia perā. ²⁰ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa Ak'ōre Ūraa chiwidi o-īa jarateenajida awara āi eperāarā paraamaa. Jesupa ne-inaa pia oopachi āchi k'ap'ia pari. Māgá āchia ne-inaa eperāarāpa oodak'aa oodak'āri, awaraarāpa k'awaajida Jesús ūraa wāara.]

SAN LUCAS

San Lucapa Pedee Pia P'ãda

San Lucapa na pedee pia p'ãji. Lucas judio-e paji. Macedonia eujãdepema médico paji. Jesucristopa jirit'erada Pablo k'õp'ãyo paji. Na pedee pia p'ã pëji chi k'õp'ãyo Teofilomaa, auk'a Jesucristode ijãamerã. K'awapi k'inia baji Jesupa judio-eerã o k'achiadeepa ichiaba k'aripa atapari. Na pedee p'ã naaweda, Lucapa pi-ia ak'iji ne-inaa jõmaweda p'ã bada Jesude. Pedee pachi Jesús bapata k'awadap'edaarã ome, Jesús nipa-pata pia nepiri k'inia bada perã. Na p'ãdade audú jara bi chupiria beerãde; it'aa t'ipatade; Tachi Ak'õre Jaurede; Cristo piuda k'aurepa Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiparide mãik'aapa wëraarã mimi-ade Tachi Ak'õre-it'ee.

Naapiara Lucapa jara bi ichia k'awaada na pedee pia p'ã naaweda (cap. 1.1-4). Mateopa p'ãda k'ãyaara pedee chok'araara jara bi Jesús t'odade (caps. 1.5–2.52) mãik'aapa Juan Bautistapa jarateedade (cap. 3.1-20). Awaraarãk'a Lucapa jara bi Jesús poro choodate mãik'aapa iru netuara ome unuda (caps. 3.21–4.13); irua jaratee nipada Galilea eujãde (caps. 4.14–9.9) mãik'aapa awaraa eujãde (cap. 9.10-50); iru Judea eujãdee wãda (caps. 9.51–13.21) mãik'aapa irua jarateeda Perea eujãde (caps. 13.22–19.27). Ma jõmaade Lucapa pedee chok'araara jara bi, awaraa pedee pia p'ãdap'edaarã k'ãyaara. T'ëpai jara bi Jesús peedap'edaa (caps. 19.28–23.56); iru chok'ai p'irabaida; chi k'õp'ãyoorãmaa unupida mãik'aapa ãra taide it'aa wãda (cap. 24).

Teofilomaa naapiara p'ãda

¹ Eperãarã poro waibia Teófilo, mi naa awaraarãpa p'ãjida ne-inaa p'asada tachi t'ãide. ² P'ãjida Jesús ãchi taupa unudap'edaa mãik'aapa tachimaa irude nepiridap'edaa. Tachi Ak'õrepa ãra jirit'eraji mágá irua ooda jarateepataadamerã. ³ Mia ma p'ãdap'edaa pia ak'iji. Ma awara ãramaa mãik'aapa Jesús unudap'edaarã awaraarãmaa iidi wãji. Mágá Jesús t'odadeepa p'asada pia k'awaaji. Eperãarã poro waibia Teófilo, ⁴ ma jõmaade k'ãsiap'eda, mia nãga p'ã bi, pia ma wãara pedee jarateedap'edaa pipiara k'awaamerã.

Tachi Ak'õrepa jara pëida Juan Bautista t'oit'ee

⁵ Jesús t'oi naaweda Herodes rey paji Judea eujãde. Mama bapachi p'aare t'ijarapatap'edaa Zacarías. Iru p'aare Abías eere p'anadap'edaarãdepema paji. Chi wëra, Isabel, ichiaba chonaarãwedapema p'aareerã poro waibia Aarondeepa uchiada paji. ⁶ Zacarías chi wëra ome k'achia wëe p'anapachida Tachi Ak'õre k'irapite, iru ùraade jara bik'a oopachida perã. Maperã apidaapa ãra p'oyaa imiateedak'aa paji. ⁷ Mamida ãra warra wëe p'anajida, Isabel warra t'ok'aa pada perã. Ma awara ãchi omee weda audú chonaa p'anajida warra oodait'ee.

⁸ Ewari aba p'aareerã poroorãpa jarajida Abías eerepema p'aareerã mimia p'anedamerã Tachi Ak'õre te waibiade. ⁹ P'aareerãpa oopatak'a suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aita t'it'ee Tachi Ak'õre te waibia edupema cuartode ne-inaa t'ua bapari paade. Mágá Zacariata uchijaji. ¹⁰ T'ũji ma ne-inaa t'ua bapari paade. Mãga oomaa bi misa, eperãarã

jōmaweda taawa it'aa t'ĩ para baji. ¹¹ Zacarías mama te jãde bide it'aripema angelpa ichi unupiji. Bainĩ baji ma ne-inaa t'ũa bapari paapata altar juaraare. ¹² Zacariapa mãga unuk'ãri, p'eradachi. ¹³ Mamĩda ma angelpa mãgaji:

—Zacarías, waaweenapãde aji. Tachi Ak'õrepa pia it'aa iidida ũrijipi. Pi wẽra Isabelpa warra t'oit'ee. T'ĩ biit'eeda aji, Juan. ¹⁴ Parã o-ĩ-ia p'anadait'ee iru ome. Ichiaba eperãarã chok'ara o-ia p'anadait'ee iru t'oda k'awaadak'ãri. ¹⁵ Pi warra waibia pait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Maarepida it'ua, vino jida tok'aa pait'ee. Iru t'oi naaweda, Tachi Ak'õre Jaure bapariit'ee iru ome. ¹⁶ Irua Israel pidaarã chok'araarãmaa waya ijãapiit'ee Tachi Ak'õrede. ¹⁷ Na Juanpa Ak'õre pedee jaranait'ee, Tachi Waibia chei naaweda. Audú Ak'õrede ijãapariit'ee. Ne-inaa ooit'ee Tachi Ak'õre juapa mãik'aapa sōcharra bait'ee Ak'õre pedee jarapari Elías chonaarãweda bapatak'a. Ak'õreerãmaa k'ĩsiapiit'ee āchi t'ãri auk'a bidamerã āchi warrarã ome. T'ãri k'achia beerãmaa jarateeit'ee oo k'awaa wãdamerã Ak'õrepa oopi bik'a. Mãga oo bipa Israel pidaarã k'aripait'ee Tachi Waibia k'awaadamerã mãik'aapa irude ijãapataadamerã.

¹⁸ Mãga ũrik'ãri, Zacariapa ma angelmanaa iidiji:

—¿Sãga mia pi pedee ijãayama? aji. Mi audú chonaa bida aji, warra ooit'ee; mi wẽra jida.

¹⁹ Mãpai angelpa mãgaji:

—Mi Gabrielda aji. Tachi Ak'õrepa jararuk'a mia ooparida aji. Irua mi pëiji pi ome pedeede mãik'aapa pĩmaa ma pedee pia jarade. ²⁰ Mamĩda pia mi pedee ijãa-e pada perã, ñraweda pi p'oyaa pedee-ee beeit'eeda aji, mia jaradak'a parumaa.

²¹ Zacarías mãgã edú bi misa, eperãarã taawa it'aa t'ĩ para badaarãpa k'ĩsia p'aneejida: “¿Sãgap'edapi taarãruma?” apachida. ²² Zacarías uchiak'ãri, p'oyaa pedee'aa paji. Jip'a juapa jarapachi. Mapa ma eperãarãpa k'awaajida irua k'ãimok'araa pik'a bide ne-inaa unuda Ak'õre te waibiade.

²³ Zacariapa ichi mimia Ak'õre te waibiade aupak'ãri, ichi temaa wãji. ²⁴ T'ẽepai chi wẽra Isabel biak'oo beejji. Atane joisomaa wãyaaru misa, uchia-e paji ichi tedeepa. ²⁵ K'ĩsiaji: “Tachi Ak'õrepa mimaa ne-inaa pia ooji. Mi k'ĩra nejasia bapachi, biak'ook'aa pada perã. Mamĩda irua mi chupirĩa k'awaada perã, ñrã mi biak'oo bida” aji.

Tachi Ak'õrepa jara pëida Jesús t'oit'ee

²⁶ Atane seismaa Isabel biak'ooda, Tachi Ak'õrepa ichi ángel Gabriel pëiji Galilea eujãdepema p'uuru Nazaretdee. ²⁷ Mama bapachi awẽra waide imik'ĩra ome k'ãi-ee. T'ĩjarapachida María. Mama ichiaba bapachi imik'ĩra t'ĩjarapatap'edaa José. Ichi chonaarãwedapema Rey David-deepa uchiada paji. María José ome pedeete p'anajida miak'ãidait'ee. ²⁸ Gabriel cheji Mariamaa mãik'aapa mãgaji:

—¡Pia baparíjji! Tachi Ak'õrepa pi piara ak'ipari awaraarã k'ãyaara. Iru pi ome bida aji.

²⁹ Mãga ũrik'ãri, María p'era pik'a beejji mãik'aapa k'ĩsiaji: “¿Sãap'edata mimaa mãga jara cheruma?” aji. ³⁰ Mãpai Gabrielpa mãgaji:

—María, waaweenapãde aji. Tachi Ak'õrepa pi jirit'eraji k'inia iru bairã. ³¹ Pi biak'oo beeit'ee mãik'aapa imik'ĩra warra t'oit'ee. T'ĩ biit'ee Jesús. ³² Iru Tachi Waibia pait'ee. Tachi Ak'õre Warrada adait'ee. Tachi

Ak'õre Waibiapa iru rey papiit'ee, iru chonaarãwedapema Rey Davidk'a. ³³ Iru ichita Jacobdeepa uchiadap'edaarã rey pait'ee, na p'ek'au eujã jõru pijida.

³⁴ Mãpai Mariapa iidiji ma angelmaa:

—Mamĩda, ¿sãga biak'ooyama aji, mi imik'ĩra ome k'ãi-ee bita?

³⁵ Gabrielpa p'anauji:

—Pi biak'oo-e pait'ee awaraa wẽraarãk'a. Ak'õre Jaure pi ome bait'ee. Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaata oopari. Iru Jaurepa pi aneu pik'a cheit'ee jjararak'a. Mãgã imik'ĩra wẽe bi mĩda, biak'oo beeit'ee. Ak'õrepa mãga ooit'ee perã, pi warra k'achia wẽe bapariit'ee. Iru Tachi Ak'õre Warrada apataadait'ee. ³⁶ Ma awara pichi ẽreerã Isabel, chõtrãa k'iri mĩda, atane seis iru bi biak'ooda. Iru warra t'ok'aada apachida mĩda, imik'ĩra warrata t'oit'eeda aji. ³⁷ Tachi Ak'õrepa mãga ooi, wẽ-e perã ne-inaa irua p'oyaa oo-e pai.

³⁸ Mãpai Mariapa mãgaji:

—Mi Tachi Ak'õre jua ek'ari bapari. Irua jara bik'a oopia bida aji, mi ome.

Maap'eda Gabriel wãji.

María Isabelmaa wãda

³⁹ Ma t'ẽepai María wãji Isabel bada p'uurudee ee jẽra bimãi Judea eujãde. ⁴⁰ Zacarías temãi panak'ãri, Mariapa Isabelmaa saludaaji. ⁴¹ Isabelpa María pedee ùrik'ãri, chi chai o-ĩapa jiti jira beeji iru bide. Mãpai Tachi Ak'õre Jaure ba cheji Isabel ome. ⁴² Mapa golpe pedeeji:

—Tachi Ak'õrepa pita pipiara ak'i bida aji, awaraa wẽraarã k'ãyaara. Irua pi warra bide bi pia ak'i bapariit'eeda aji. ⁴³ Mi ek'ariara bi mĩda Tachi Ak'õre k'ĩrapite, mi o-ĩa bi, pi, Michi Waibia nawepa mi ak'i cheda perã. ⁴⁴ Pi salude ùriruta mi warra o-ĩapa jiti jira beeji mi bide. ⁴⁵ Pi o-ĩa bi ijãada perã Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichia jara pëidak'a!

Mariapa pedee pia jarada Tachi Ak'õrede

⁴⁶ Mãpai Mariapa mãgaji:

—T'ãripa mia jara bi: Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi.

⁴⁷ Michi t'ãride o-ĩa nĩbi, Tachi Ak'õrepa mi o k'achiadeepa k'aripa atapari perã.

⁴⁸ Mi chupiria k'iri mĩda iru esclavak'a, irua mi jirit'eraji mãik'aapa t'ãri o-ĩapiji. Mapa ãraweda jõmaarãpa mi t'ijaradait'ee chi Tachi Ak'õrepa t'ãri o-ĩapida.

⁴⁹ ¡Tachi Ak'õre Waibia t'ijarapata Chi K'achia Wẽe Bapari! Iruata ne-inaa pi-ia ooji mi ome.

⁵⁰ Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaapari ichide ijãapataarã; ãchi war-rarã; ãichak'eerã paara.

⁵¹ Ne-inaa pi-ia oodoo ichi juapa. T'ãride audua beerã jërek'ooji.

⁵² Reyrã uchiapiji ãchi mimiadeepa mãik'aapa ãra k'ãyaara audua-ee beerã poro waibiarã papiji.

⁵³ Jarrapisia beerã irumaa chedak'ãri, ne-inaa pia teeji k'ãiwee nipadamerã ichi ode. Jõdee net'aa piara iru p'anadap'edaarã arajãgaa wãpiji ãchi ode.

⁵⁴ Tachi Israel pidaarã, ichi eperãarã k'aripapachi ichia oopi bik'a oopatap'edaa perã. ãra ichita chupiria k'awaaji ⁵⁵ mãga ooit'eeda

ada perã tachi chonaarãmaa; Abrahammaa mãik'aapa irudeepa uchiadait'eerãmaa.

⁵⁶ Maria Isabelmãï atane õpee beeji. Maap'eda cheji ichi temaa.

Juan Bautista t'oda

⁵⁷ Isabel warra t'ok'ãri, imik'ĩra warrata t'o ataji. ⁵⁸ Æchi te k'ait'a p'anapatap'edaarãpa mãik'aapa ãchideerãpa k'awaadak'ãri Tachi Ak'õrepa mãgã ãchi k'aripada, ãramaa chejida pedee pia jarade. ⁵⁹ Warra t'op'eda, k'ãima ocho pak'ãri, iru k'ap'iade tauchaa bipijida. Arii p'anadap'edaarãpa t'ĩ bidait'ee paji Zacarías, chi ak'õrek'a. ⁶⁰ Mamĩda chi nawepa mãgaji:

—Mãga-e. Iru t'ĩ bidait'ee Juan.

⁶¹ Mãpai mãgajida:

—Parãdeerã apidaamaa ma t'ĩ bida-e paji.

⁶² Mãpai juapa jarajida chi ak'õremaa, chi warra t'ĩ k'awaadait'ee. ⁶³ Mãpai Zacariapa juapa jaraji ichi-it'ee tabla pite aneedamerã mãik'aapa aide p'ãji: *Iru t'ĩ biit'ee Juan*. Mãga unudak'ãri, eperãarã jõmaweda ak'itrua para beeji. ⁶⁴ Aramata Zacarías pedee uchijai mãik'aapa Tachi Ak'õrede pia pedeeji. ⁶⁵ Jõmaweda iru k'ait'a p'anapatap'edaarã ak'itrua para beeji mãik'aapa mãgĩ p'asada pia t'opachida jõmaweda eperãarã eede p'anapataarãmãï Judea eujãde. ⁶⁶ Mãga ùridak'ãri, jõmaarãpa k'ĩsia p'anapachida ãchi t'ãridepai: “¿K'ãata ooit'eepaama ajida, ma warrapa?” ¿Chonaa pak'ãri, eperã waibia pait'ee-epaa? ¿Wãara Tachi Ak'õre iru ome bapariit'ee-epaa?

Zacariapa Tachi Ak'õremaa jarada

⁶⁷ Mãpai Tachi Ak'õre Jaure ba cheji Zacarías ome. Mapa mãgaji:

⁶⁸ —¿Tachi Ak'õre, tachi Israel pidaarã Ak'õre Waibia t'ãri pia bapari, ichi p'uuru pidaarã k'aripa cheda perã!

⁶⁹ Ichi mimiapari Daviddeepa uchiada pëjji Tachi K'aripa Atapari bamerã. Mãgĩ jõmaarã k'ãyaara waibiara bi.

⁷⁰ Chonaarãweda mãgide pedeechi ichi pedee jarapataarã k'ap'ia pari.

⁷¹ Jaraji mãgipa tachi k'aripa atait'ee tachi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã juadeepa.

⁷² Ichiaba jaraji mãgipa tachi chonaarã chupiria k'awaait'ee mãik'aapa ooit'ee irua jaradak'a ãra poro waibiarãmaa.

⁷³ K'irãpaji ichi pedee jarada ichi t'ĩ waibiade tachi ak'õchona Abrahammaa:

⁷⁴ K'aripait'ee tachi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã juadeepa, waawee-ee oopataadamerã irua oopi bik'a iru jua ek'ari p'anide.

⁷⁵ K'aripait'ee chok'ai p'anide k'achia wëe p'anapataadamerã iru k'ĩrapite.

⁷⁶ Mamĩda warra, pi t'ĩ jaradait'eeda aji, Ak'õre Waibia pedee jarapari. Tachi Waibia naa jarateenait'ee, eperãarãpa iru pedee ùri k'inia p'anapataadamerã.

⁷⁷ Jarait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëepapipari mãik'aapa ãra o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerã.

⁷⁸ Tachi Ak'õrepa tachi chupiria k'awaapari perã, aba ak'õrejĩruk'a urua bi it'ariipa pëit'ee.

⁷⁹ Māgí ĩdaa pik'a bait'ee na p'ek'au eujādepema p'āriu pik'a p'anīrā atuadait'eerā t'āide. Tachi Ak'ōre o ak'ipīit'ee, aide tachi nipap-ataadamerā māik'aapa k'āiwee p'anapataadamerā.

⁸⁰ Zacarías warra wari wāji māik'aapa audú ĩjāa beeji Tachi Ak'ōrede. K'ūtrāa pak'āri, banaji eujā pania wēe bide Israel pidaarāmaa jarateemaa beerumaa.

2

Jesús t'oda

(Mt 1.18-25)

¹⁻² Juan at'āri ma-āri bak'āri, César Augusto Romadepema reyrā poro waibia paji Romadepemaarā eujāde, ichiaba awaraa eujā iru jua ek'ari badade. Cirenio ichi jua ek'ari baji. Māgipa Siria eujā ak'ipachi. Maapai eperāarā ichi truadepema jōmaweda t'ī p'āpiji k'awaait'ee jōmasaa p'ani. Māgí chi naapema t'ī p'āpida paji. ³ Māgá eperāarā juasiadak'āri, jōmaweda wāpijida āchi chonaarā p'uurudee t'ī p'āpide.

⁴ Maperā José uchijai Galilea eujādepema Nazaret p'uurudeepa wāit'ee Judea eujādee. Ichi chonaarāwedapema Rey Daviddeepa uchiada perā, wāji David t'oda p'uuru Belendee. ⁵ Mamaa wāji ichi t'ī p'āpide María ome, ichi wēra pait'ee bada perā. Uchiadak'āri, María warra t'oyama baji. ⁶ Belende panadak'āri, María bi p'ira nībeeji chi warra t'oit'ee. ⁷ Mamīda te unuda-e paji, araada-e pada perā jōmaweda t'ī p'āpi chedap'edaarā-it'ee. Mapa mama Belende chi warra naapema t'oji, ne-animalaarā nek'opatade. Chi warra p'arude pira atap'eda, biji ne-animalaarā nek'opatade k'āimerā.

Angelpa oveja ak'ipataarāmaa unupida

⁸ Ma p'ārik'ua Belén k'ait'a p'ūajara paraamāi eperāarāpa āchi ovejaarā ak'īmaa p'anajida. ⁹ Māga nīde angelpa ichi unupiji māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īra wāree ĩdaadachi āchi ik'aawa. Mapa p'eradachida. ¹⁰ Mamīda ma angelpa māgaji:

—P'eranaadapāde aji, mia pedee pia jara cheru perā. Mia nepīruru k'aurepa eperāarā jōmaweda audú o-īa p'aneadait'ee. ¹¹ Idi p'ārik'ua Rey David t'oda p'uurude t'oji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atapari. Iru Tachi Waibia, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. ¹² Jirīnadapāde aji. Ununadak'āri imik'īra warra p'arude pira bi ne-animalaarā nek'opatade, k'awadayada aji, mia wāarata jarada.

¹³ Aramata unujida it'aripema angeleerā cho-k'ara chi apema ik'aawa para bi. Jōmaarāpa o-īa it'aa t'ī para beeji. Māgapachida:

¹⁴ —jTachi Ak'ōre it'ari bita jōmaarā k'āyaara waibiara bi! jIrua pia ak'ī bīrā t'āri o-īa p'anapata māik'aapa k'āiwee p'anapata!

¹⁵ Ma angeleerā jōmaweda wādak'āri Ak'ōre eujādee, ma oveja ak'ipataarāpa māga jōnapachida:

—Wādāma apachida Belendee, Ak'ōrepa jara pēida ak'ide.

¹⁶ Māpai isapai wājida. Wāara ununajida María José ome māik'aapa María warra k'āi bi ne-animalaarā nek'opatade. ¹⁷ Māga unudap'eda, nepīrinajida ma angelpa jarada ma warrade. ¹⁸ Jōmaweda āra pedee ūridap'edaarā ak'itrua para beeji. ¹⁹ Mamīda ma jōmaade Mariapa ichi t'āridepai k'īsijai. K'īra atuak'aa paji ārapa jaradap'edaa. ²⁰ Jōdee ma

oveja ak'ipataarã o-ïa wājida āchi p'anadap'edaamaa. Wāk'āti wādapa māgapachida:

—Tachi Ak'ōre jōmaarã k'āyaara waibiara bi. Iru t'āri pia bi. Jōma unujida irua jara pēidak'a.

Jesús ak'ōreerāpa iru ateedap'edaa Tachi Ak'ōre te waibiade

²¹ Ma warra t'op'eda, ewari ochomaa iru k'ap'iade tauchaa bijida māik'aapa t'ī bijida Jesús, María biak'oo beei naaweda, angelpa jaradak'a.

²²⁻²⁴ Ewari cuarenta wāyaak'āri, wājida Jerusalendee oodait'ee Moisepa p'ādade jara bik'a, t'īu pia p'anedait'ee Ak'ōre te waibiade. María k'ap'ia pari oojida Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a wēraarāpa oodamerā warra t'op'eda:

'Peepidap'eda, paapidaipia bi tortola omé maa-e pirā paloma chak'eerā omé.'

(Lv 12.6-8)

Ichiaba chi warra awara bijida Tachi Ak'ōre-it'ee Moisepa p'ādade jara bik'a:

'Israel pidaarāpa āchi warrarā naapemaarā awara bidaipia bi Tachi Ak'ōre-it'ee.'

(Ex 13.2, 12)

²⁵ Maapai Jerusalende bapachi chonaa aba t'ījarapatap'edaa Simeón. Iru Tachi Ak'ōrede ijāpachi māik'aapa oopachi irua oopi bik'a. Ijāpachi Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā k'aripait'ee āchi k'īra unuamaa iru p'anapatap'edaarā juadeepa. Tachi Ak'ōre Jaure bapachi Simeón ome.

²⁶ Iruata k'awapiji Simeón piu-e pait'ee unui naaweda Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. ²⁷ Ma ewate Ak'ōre Jaurepa iru wāpiji Tachi Ak'ōre te waibiadee. Māga nide Jesús ak'ōreerā wājida maaaa. Oomaa p'anajida Moisepa p'ādade jara bik'a oodamerā āchi warra ewaa t'oda ome. ²⁸ Simeónpa āra unuk'āri, ma warra chai jira ataji māik'aapa t'āri o-ïa māgaji Tachi Ak'ōremaa:

²⁹ —Ak'ōre, jōmaarā Ak'ōre Waibia, írá mi, pi mimiapari, k'āiwee piut'ee, pia eperā jaradak'a unuru perā.

³⁰ Michi taupa unuru Tachi K'aripapari.

³¹ Pia na imik'īra warra péji pi o ak'ipimerā na p'ek'au eujādepemaarāmaa.

³² Iru ídaa pik'a bi k'aurepa judio-eerāpa paara pi o k'awaadait'ee māik'aapa iru k'aurepa eperāarāpa Israel pidaarā t'o p'anadait'ee.

³³ Simeón pedee ūridak'āri, Jesús ak'ōreerā p'era pik'a p'aneejida.

³⁴ Māpai Simeónpa iidiji Ak'ōrepa āra pia ak'i bapariimerā māik'aapa Mariamaa māgaji:

—Pi warra k'aurepa Israel eujādepemaarā chok'ara it'aa wādait'ee māik'aapa chok'ara atuadait'ee. Ichiaba chok'araarāpa jaradait'ee Tachi Ak'ōrepa iru pēi-e paji. ³⁵ Māgá Tachi Ak'ōrepa k'awaapiit'ee eperāarāpa k'īsiapata āchi t'āridepai; wāara irude ijāa p'aní maa-e pirā ijāada-e p'aní. Mamída ma jōmaade pi t'āri p'ua nībait'ee, espadapa pi t'āride su atarutak'a.

³⁶ P'ētrāa t'ījarapatap'edaa Ana ichiaba mama baji. Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji. Chi ak'ōre Aser ēreerādepema paji. T'ījarapachida Penuel. Awēra weda Ana miak'āiji. Mamída siete añopai baji chi imik'īra ome.

³⁷ Mamāik'aapa p'ētrāa beejí ochenta y cuatro años parumaa. Ak'ōre te waibiade bapachi. Ewari chaa it'aa t'īpachi. Edaare nek'ok'aa paji it'aa t'ī k'iniapa. ³⁸ Simeón pedee auparude Ana uchijai. José māik'aapa María

unuk'ári ma warra ome, Tachi Ak'õremaa gracias jaraji iru pari. Māpai arii p'anadap'edaarāmaa jarapachi:

—Na warrata tachi Jerusalén pidaarāpa ni p'ani tachi k'aripait'ee.

Waya chedap'edaa Nazaret p'uurudee

³⁹ José María ome ne-inaa jōma oo aupadak'ári Moisepa p'ādade jara bik'a, waya chejida Galilea eujādee āchi p'uuru Nazaretde. ⁴⁰ Āchi warra juatau chaareera wari wāpachi māik'aapa k'isia k'awaara wāpachi. Ichiaba Tachi Ak'õre o-ia baji iru ome.

Jesús warra weda Ak'õre te waibiade

⁴¹ Año chaa Jesús ak'õreerā wāpachida Jerusalén p'uurudee Pascua fiesta oode. ⁴² Jesús doce años iru bak'ári, māga oojida māik'aapa iru auk'a wāji āra ome. ⁴³ Ma fiesta jōdaik'ári, eperāarā erreujida āchi te chaa. Mamīda Jesús Jerusalende beeji, chi ak'õreerāpa k'awada-ee. ⁴⁴ Ode wādade chi ak'õreerāpa k'awada-e paji, chok'ara cheepuru wādap'edaa perā. K'isia p'anajida Jesús cheru apemaarā ome. Mapa k'ewara iidipachida āchi ēreerāmaa māik'aapa k'ira k'awaarāmaa. ⁴⁵ Mamīda unuda-e pak'ári, āpitee jirinajida Jerusalende.

⁴⁶ K'āima õpeemaa āchi warra unu atajida Ak'õre te waibiade. Su-ak'i baji Moisepa p'āda jarateepataarā esajīak'a. Māirāpa jaratee p'ani ūrii bap'eda, iidipachi. ⁴⁷ Arii p'anadap'edaarā jōmaarāpa iru pedee ūridak'ári, ak'itrua para beepachi, poro wēsaa bada perā māik'aapa pia p'anaupata perā. ⁴⁸ Mamīda chi ak'õreerāpa iru māgá unudak'ári, p'era pik'a p'aneejida. Māpai chi nawepa māgaji:

—Warra, ¿sāap'eda nāga oojima? aji. Taipa pi unuda-e pak'ári, k'isia p'ua jōnajida.

⁴⁹ Māpai Jesupa māgaji:

—¿Sāap'eda mi jiri p'anima? aji. ¿K'awada-eta p'anik'ā aji, mi Ak'õre tede ichita bait'ee?

⁵⁰ Mamīda ārapa k'awada-e paji ma pedee k'āata jara k'inia baji.

⁵¹ Māpai iru wāji āra ome Nazaret p'uurudee. Mama āra ome chok'ek'ee bapachi. Mamīda Mariapa irua ooda k'ira atuak'aa paji. Ichi t'āridepai ma ne-inaa jōmaweda audú k'isiapachi. ⁵² Māgá Jesús wari wāpachi. Ichiaba k'isia k'awaapiara wāpachi, Tachi Ak'õrepa iru pia ak'i bada perā, eperāarāpa pida ichiaba.

3

Juan Bautistapa jarateeda

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ César Tiberio quince años rey bide, ichi ek'ari bada Poncio Pilato Judea eujā ak'ipari paji. Jōdee judiorā Tiberio ek'ari reyrāk'a p'anadap'edaarāpa eujā awara-awaraa ak'ipachida. Herodepa Galilea eujā ak'ipachi. Chi ipema Filipopa Iturea māik'aapa Traconite eujā ak'ipachi. Jōdee Lisaniapa Abilene eujā ak'ipachi. ² Anás māik'aapa Caifás p'aareerā poro waibiarā paji. Maapai Tachi Ak'õrepa ichi pedee jara cheji Zacarías warra Juanmaa eujā pania wēe bide. ³ Maap'eda Juanpa Tachi Ak'õre pedee jaratee nipapachi jōma Jordán tode. Jarateepachi eperāarāpa ichimaa poro choopidamerā ak'ipidait'ee āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani māik'aapa wāara Tachi Ak'õrede ijāa p'ani.

Māgá ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapii.
⁴ Māga p'asaji Ak'ōre pedee jarapari Isaiāpa chonaarāweda jaradak'a:

‘Eujā pania wēe bide eperā bia bi: “O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amāati Tachi Waibia chei naaweda. ⁵ Iru k'aurepa eujā joojai beeda jewedaa beeit'ee māik'aapa ee nok'o jida jewedaa k'oodariit'ee. O jōmaweda jīp'a beeit'ee māik'aapa eujā māu-idaa bi k'ak'ayaa beeit'ee. ⁶ Maapai jōmaarāpa k'awaadait'ee iru k'aurepa Ak'ōrepa eperāarā k'aripait'ee atuanaadamerā.” ’
(Is 40.3-5)

⁷ Juanpa māgá jaratee bide eperāarā chok'ara chejida irua poro choomerā. Mamīda Juanpa āramaa māgaji:

—¡Parā k'achia-idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! ¡Taamák'api p'ani! ¿Poro choopi chejida-ek'ā, Tachi Ak'ōre juapa mia k'iniada-e p'anadairā?

⁸ Māga pirā, p'ek'au k'achia oo amāati māik'aapa p'anapatāati Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. K'īsanāati Tachi Ak'ōrepa parāta miapi-e pait'ee Abrahamdeepa uchiadap'eda perā. Mia jara bi: Na māudeepa Tachi Ak'ōrepa Abrahamdeepa uchiadap'edaarā oo atai. ⁹ Ara chaarapa nejō būri chauk'aa bi t'u peet'aapatak'a t'ipitaude bat'at'aadait'ee paa jōmerā, māga pik'a taarā-e Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee parā, chi oodaamaa p'anapataarā irua k'inia bik'a.

¹⁰ Māga ūridak'āri, eperāarāpa Juanmaa iidipachida:

—Māgara, ¿k'āata oodaipia bima apachida, ak'ipidait'ee tai Ak'ōre ode nipapata?

¹¹ Juanpa p'anauji:

—Chi p'aru omé iru bīpa aba chi wēe bima teeipia bida aji. Auk'a chik'o jede k'odaipia bida aji, chi wēe beerā ome.

¹² Cesar-it'ee impuesto p'epataarā ichiaba chejida poro choopide. Māgajida:

—Tachi Jarateepari, ¿k'āata oodaipia bima ajida, ak'ipidait'ee taipa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia p'ani?

¹³ Juanpa p'anauji:

—P'aapināati Romadepemaarāpa jarapata impuesto ĩri.

¹⁴ Soldaarāpa ichiaba iidijida:

—¿Māgara taipārama? ajida. ¿K'āata oodaipia bima taipa ak'ipidait'ee p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia p'ani?

Juanpa p'anauji:

—Ichi k'inia chīara p'arat'a jāri atanāati māik'aapa seewa jaranāati chīara k'achiade baaipidait'ee. K'āiwee p'anapatāati parāmaa p'arat'a p'aapata ome pāchi mīmiapata pari.

¹⁵ Eperāarāpa Juanpa jarateeda ūridak'āri, āchi t'āridepai k'īsia p'anejida: “¿Juan Cristopaa ajida, Tachi Ak'ōrepa pēida tachi rey pamerā?” ¹⁶ Mamīda Juanpa jōmaarāmaa māgaji:

—Mia wāara parā poro chooparida aji, paniapa. Mamīda eperā mi t'ēe cheru mi k'āyaara waibiara bi. Mia iru chancla jida ēraik'araa bi, iru k'āyaara ek'ariara bairā. Irua eperāarā nāgá poro chooit'ee. Tachi Ak'ōre Jaure ba chepiit'ee parā k'ap'iade. Mamīda ichide ijāadak'aa beerā jōpiit'ee t'ipitaupa. ¹⁷ Ooit'ee trigo ewaparipa ooparik'a. Māgipa pala aneek'āri, trigo ewada it'aa jira bat'apari, chi tau uchiamerā māik'aapa nāupa chi e āyaa ateemerā. Maap'eda ma trigo tau ia bīpari chi iapatamāi. Mamīda chi e beeda t'ipitaude bat'at'aapari. Māgí t'ipitau k'īik'aada aji.

18 Māgá awaraa ūraa chok'ara ome, Juanpa jarateepachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida. 19 Mamïda māga jaratee ni misa, itriaji Romadepemaarāpa rey bidap'edaa, Herodes. Māga ooji Herodepa chi ipema wëra Herodías iru bada perā ichi wërak'a mäik'aapa awaraa ne-inaa k'achia k'ira t'ādoo oopachi perā. 20 Ma t'ëpai Herodepa awaraa ne-inaa k'achia ooji. Juan carcelde t'i nibiipi.

Jesús poro chooda

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Mamïda ai naaweda, Juanpa at'ari eperāarā poro choomaa bide ichiaba Jesús poro chooji. Poro choopip'eda, Jesús it'aa t'ik'ari, pajā ewadachi 22 mäik'aapa Tachi Ak'õre Jaure iru iri palomak'a baai cheji. Māga nide it'ariipa Tachi Ak'õrepa jaraji:

—Pida aji, mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Pia mi t'ari o-ïapipari.

Jesucristo ëreerã t'i p'ãda

(Mt 1.1-17)

23 Jesupa māgá ne-inaa oo beek'ari eperāarā taide, treinta años iru baji. Eperāarāpa jip'a k'isia p'anapachida iru José warra.

José ak'õre paji Elí.

24 Elí ak'õre paji Matat. Matat ak'õre paji Leví. Leví ak'õre paji Melquí. Melquí ak'õre paji Janai. Janai ak'õre paji José.

25 José ak'õre paji Matatías. Matatías ak'õre paji Amós. Amós ak'õre paji Nahúm. Nahúm ak'õre paji Eslí. Eslí ak'õre paji Nagai.

26 Nagai ak'õre paji Máhat. Máhat ak'õre paji Matatías. Matatías ak'õre paji Semeí. Semeí ak'õre paji Josec. Josec ak'õre paji Joiadá.

27 Joiadá ak'õre paji Johanán. Johanán ak'õre paji Resá. Resá ak'õre paji Zorobabel. Zorobabel ak'õre paji Salatiel. Salatiel ak'õre paji Nerí.

28 Nerí ak'õre paji Melquí. Melquí ak'õre paji Adí. Adí ak'õre paji Cosam. Cosam ak'õre paji Elmadam. Elmadam ak'õre paji Er.

29 Er ak'õre paji Jesús. Jesús ak'õre paji Eliézer. Eliézer ak'õre paji Jorim. Jorim ak'õre paji Matat.

30 Matat ak'õre paji Leví. Leví ak'õre paji Simeón. Simeón ak'õre paji Judá. Judá ak'õre paji José. José ak'õre paji Jonam. Jonam ak'õre paji Eliaquim.

31 Eliaquim ak'õre paji Meleá. Meleá ak'õre paji Mená. Mená ak'õre paji Matatá. Matatá ak'õre paji Natán.

32 Natán ak'õre paji David. David ak'õre paji Jesé. Jesé ak'õre paji Obed. Obed ak'õre paji Booz. Booz ak'õre paji Salmón. Salmón ak'õre paji Nahasón.

33 Nahasón ak'õre paji Aminadab. Aminadab ak'õre paji Admín. Admín ak'õre paji Arní. Arní ak'õre paji Hesrón. Hesrón ak'õre paji Fares. Fares ak'õre paji Judá.

34 Judá ak'õre paji Jacob. Jacob ak'õre paji Isaac. Isaac ak'õre paji Abraham. Abraham ak'õre paji Térah. Térah ak'õre paji Nahor.

35 Nahor ak'õre paji Serug. Serug ak'õre paji Ragau. Ragau ak'õre paji Péleg. Péleg ak'õre paji Éber. Éber ak'õre paji Sélah.

36 Sélah ak'õre paji Cainán. Cainán ak'õre paji Arfaxad. Arfaxad ak'õre paji Sem. Sem ak'õre paji Noé. Noé ak'õre paji Lámeç.

37 Lámeç ak'õre paji Matusalén. Matusalén ak'õre paji Enoc. Enoc ak'õre paji Jared. Jared ak'õre paji Mahalaleel. Mahalaleel ak'õre paji Cainán.

³⁸ Cainán ak'õre paji Enós. Enós ak'õre paji Set. Set ak'õre paji Adán m̄aik'aapa Adán ak'õre paji Tachi Ak'õre.

4

Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baapiit'ee pada
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Ak'õre Jaure Jesús ome bapachi m̄aik'aapa irua Jesús w̄apiji Jordán todepa eujā pania w̄ee b̄imaa. ² Mama baji k'āima cuarenta. Māga n̄ide Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopi k'inia baji Jesumaa. Mama b̄ide Jesús nek'o-ee bada perā, jarrapisia n̄ibeeji. ³ M̄apai Netuara Poro Waibiapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'õre Warra pirā, na māu pan papit'aapáde aji.

⁴ Jesupa p'anauji:

—j̄Oo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā chik'o k'o b̄ipapai chok'ai bak'aa. Tachi Ak'õre pedee k'awa b̄ipa ichita chok'ai bapari.' (Dt 8.3)

⁵ Maap'eda Netuara Poro Waibiapa iru ee it'iarā bi nok'ode ateeji. J̄omaweda na p'ek'au eujādepema p'uuru ak'ip̄iji m̄aik'aapa māgaji:

⁶ —M̄ia pi jā p'uurudepemaarā poro waibia papiyada aji. Āchi net'aa pia j̄omaweda p̄éré papii. M̄éré perā chi tee k'inia b̄imaa teei. ⁷ M̄i k'irapite bedabaip'eda, m̄imaa it'aa t'irura, j̄omaweda p̄éré payada aji.

⁸ Jesupa p'anauji:

—j̄Oo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibiamaa aupai it'aa t'ipataati m̄aik'aapa j̄ip'a oopataati irua jara bik'a.' (Dt 6.13)

⁹ T'ēepai Netuara Poro Waibiapa iru ateeji Jerusalén p'uurudee. Mama Tachi Ak'õre te waibia ek'arra ĩri it'í ateeji m̄aik'aapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'õre Warra pirā, nam̄aik'aapa j̄itidaipáde aji, ¹⁰ Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Ak'õrepa ichi angeleerā p̄ēit'ee pi k'aripadamerā. ¹¹ Āchia pi jita atadait'ee m̄aik'aapa pi t'idik'adait'ee, p̄ichi b̄iri pida māumaa p'u oopiamaapa.' (Sal 91.11-12)

¹² Jesupa p'anauji:

—j̄iti-eda! aji. Ichiaba Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Ne-inaa pariatua oonāaji k'awaait'ee wāara Tachi Ak'õre Waibiapa tachi ak'ipari wa māga-e.' (Dt 6.16)

¹³ Netuara Poro Waibiapa p'oyaa-e pak'āri Jesús ome, atabēji awaraa ewaride cheit'ee.

Jesupa naapiara jarateeda Galilea eujāde
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesús w̄aji Galilea eujādee. Ne-inaa j̄omaweda oopachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Maperā iru t'opachida ma eujā j̄omaade. ¹⁵ Irua jarateepachi Ak'õre Ūraa jarateepata tede p'uuru bee chaa. Maapai j̄omaarāpa iru pia ak'ipachida.

Jesús Nazaret p'uurudee wāda
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Maapai Jesús w̄aji ichi warida p'uuru Nazaretdee. Ichia oopatak'a ĩpata ewate pak'āri, t'uj̄i Ak'õre Ūraa jarateepata tede. Ma ewate bain̄i

beeji Ak'õre Ûraa p'ãda leeit'ee. ¹⁷ Irumaa teejida Ak'õre pedee jarapari Isaiapa p'ãda. Ewat'i atap'eda unuji na pedee mãik'aapa leeji:

¹⁸ —‘Tachi Ak'õre Jaure mi ome bapari, Ak'õrepa mi jirit'erada perã pedee pia jarateemerã chupiria beerãmaa. Mi pëji jaramerã carcelde pik'a beerã uchiapiit'ee mãik'aapa tau p'ãriu beerãmaa unupiit'ee; ma awara chupiria beerã k'aripait'ee mãik'aapa ichi eperãrã pia ak'i bapariit'ee. ¹⁹ Mãga mĩmaa jarapiji irua eperãrã pia oo k'inia bairã na año irua jirit'eradade.’ (Is 61.1-2)

²⁰ Mãga pedee'eda, Jesupa ma p'ãda pirat'i ataji mãik'aapa teeji Ak'õre Ûraa jarateepata te ak'iparimaa. Mãpai su-ak'i beeji jarateeit'ee. Jõma arii p'anadap'edaarãpa irumaa ak'i para beeji. ²¹ Mãpai irua mãgaji:

—Idi weda parã t'ãide p'asamaa bi ma ùraa p'ãdade jara bik'a.

²² Mãga ùridak'ãri, arii p'anadap'edaarãpa iru t'o p'anajida mãik'aapa ak'itrua para beeji, irua pedee pia jarapachi perã. Æchi pitapai iidi para beeji:

—¿Sãga jarayama ajida, ma p'ãdade jara bik'a idi p'asaru? ¿Na José warra-ek'ã? ajida.

²³ Mãpai Jesupa mãgaji:

—¿Parãpa na pedee jarapata jara k'inia p'ani-ek'ã? aji. Eperãpa mi medicoda ak'ãri, k'awa p'ani wãara pedee jara bi ichi k'ayaadaip'eda, jipa beeru pirã ichi juadoopa. Mapa pi wãara Tachi Ak'õrepa pëida pirã pia jara bik'a, mãgara nama pichi warida p'uurude ne-inaa pia óoji pia oodak'a Capernaum p'uurude.

²⁴ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mia wãarata jararu. Tachi Ak'õre pedee jarapari p'uurudepemaarãpa iru pedee ùridaamaa p'anapata. Mapa parãpa mi pedee ijãa k'iniada-e p'ani. ²⁵ Ichiaba mãga paji chonaarãweda Tachi Ak'õre pedee jarapari Elías ome. K'oi che-e bide año õpee ap'eda esa-auk'a, jarra oojida Israel eujã jõmaade. ²⁶ Mamida parã chonaarãpa Tachi Ak'õrede ijãada-e p'anadap'edaa perã, irua Elías pëi-e paji Israel eujãdepema p'ëtrãrã k'aripade. Ma k'ãyaara pëji Sarepta p'uurudee, Sidón p'uuru k'ait'a, mãpema p'ëtrã k'aripamerã. ²⁷ Ichiaba Ak'õre pedee jarapari Eliseo chok'ai bak'ãri, Israel eujãde leprapa k'ayaa beerã chok'ara paraaji. Mamida irua apida jipa-e paji. Aba Siria eujãdepema k'ayaa bada t'ijarapatap'edaa Naamán jipa beeji iru juapa.

²⁸ Mãga ùridak'ãri, ma Ak'õre Ûraa jarateepata tede p'anadap'edaarã jõmaweda k'ĩraudachida Jesús ome. ²⁹ Jita atajida mãik'aapa jidi babataa atadachida p'uurudeepa. Ateejida ee nok'ode ira bada eere mãik'aapa sãa bat'at'aanadait'ee paji piudaimerã. ³⁰ Mamida Jesús Æchi juadeepa uchiadaip'eda, wãyaaji Æchi esajãk'a.

Netuara eperã k'ap'ide merãtia bada
(Mr 1.21-28)

³¹ Maap'eda Jesús wãji Capernaum p'uurudee. Mãgĩ p'uuru Galilea eujãde bi. fipata ewate Tachi Ak'õre Ûraa jarateemaa beeji Ak'õre Ûraa jarateepata tede. ³² Mãpemaarãpa iru pedee ùridak'ãri, ak'itrua para beeji irua jip'a jarateeda perã Tachi Ak'õrepa jarateepidak'a.

³³ Mama baji imik'ĩra netuara merãtia bada iru k'ap'ide. Jesús jara-teeda ùrik'ãri, netuaraapa golpe biapiji:

³⁴ —Aai, Jesús Nazaretdepema, ¿k'áata oo chejima aji, taimaa? ¡Tai ichiak'au bíji! ¿Tai k'enat'aadeta cheruk'á? ajida. Mía pi k'awa bida aji. Pita chi k'achia wée bapari, Ak'õre Waibiapa pèida.

³⁵ Māpai Jesupa ma netuara itriat'aaji:

—¡K'ĩup'ee beepáde aji māik'aapa uchiapáde aji, na eperā k'ap'iadeepa! Māpai ma netuara ma eperā te jāde baaipiji jōmaarā k'ĩrapite māik'aapa uchiadachi, iru p'ua oo-ee. ³⁶ Māga unudak'āri, jōmaweda ak'itrua para beejī māik'aapa āchi pitapai pedee para beejī:

—¡Aai, irua jarateeda waide nama ũridak'aada! ajida. ¡Eperā poro waibiak'a jaratee bi! Netuaraarāpa pida iru pedee ũri p'ani māik'aapa uchiapata, iru Tachi Ak'õre k'ap'ia pari pedeeperi perā.

³⁷ Jesupa māga ooda perā, irude nepiripachida p'uuru bee chaa Galilea eujāde.

Jesupa Simón Pedro p'āk'õre jipada

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesús uchiak'āri Ak'õre Ũraa jarateepata tedeepa, wāji Simón Pedro temaa. Simón p'āk'õre k'ayaa baji k'iamiapa. Mapa chupiría iidijida Jesumaa iru jipamerā. ³⁹ Iru ik'aawa ak'inĩ banaji māik'aapa ma k'iamia itriat'aaji. Aramata tuudachi. Māpai chi k'ayaa bada p'irabaip'eda, nek'opiji Jesumaa māik'aapa chi k'õp'āyoorāmaa.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ K'eudaik'āri, k'ayaa k'ira t'ādoos iru beerā aneejida Jesumaa. Iru jua bik'āri mairā ĩri, jipak'oodachida. ⁴¹ Ichiaba eperāarā chok'ara k'ap'iadeepa netuara merātia beeda bia uchiak'oodachida:

—Pita Tachi Ak'õre Warrada ajida.

Mamīda Jesupa itriak'ooji pedeepiamaapa, āchia k'awa p'anadap'edaa perā iru Tachi Ak'õrepa pèida eperāarā k'aripamerā.

Jesupa Judea eujāde jaratee nipada

(Mr 1.35-39)

⁴² Taujaaweda Jesús uchijai ma p'uurudeepa wāit'ee eperāarā p'anadak'aamaa. Mamīda p'uuru pidaarāpa jirinajida māik'aapa chupiría iidijida wānaamerā awara āyaa. ⁴³ Mamīda Jesupa māgaji:

—Awaraa p'uurudee ichita wāit'ee pedee pia jarateede, ichiaba k'awaadamerā Tachi Ak'õrepa āra bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Ma-it'eepi irua mi pēiji.

⁴⁴ Māgá Jesupa jaratee nipapachi Ak'õre Ũraa jarateepata te bee chaa judiorā p'anapata eujāde.

5

Jesupa chik'ora peepida

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Ewari aba Jesús Genesaret Lago ide bainĩ bak'āri, eperāarā chok'ara p'ĩsua seedachida irumāi, Tachi Ak'õre Ũraa ũri k'iniapa. ² Māga nide Jesupa barco omé unuji to ide. Chipariirāpa āchi t'iri siimaa p'anajida ipu ide. ³ Jesús Simón Pedro barcode bataup'eda, iidiji tok'esaapai ateemerā. Māpai ma barcode su-ak'i beejī jarateeit'ee. ⁴ Jaratee aupak'āri, Simon-maa māgaji:

—Nāpiadee wādáma mǎik'aapa jǎma pǎchi t'iri t'aadapáde aji.

⁵ Simonpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, t'iri t'aamaa ewarijidada aji, maarepida peeda-ee. Mamída pia jara bairǎ, t'iri t'aanait'eeda aji.

⁶ Mǎgá t'aadap'eda, jira atadak'ári, chik'ora nǐbaji t'iri jǎde. Perá jēdachi. ⁷ Mǎga unurutata juapa t'ijida apema barco pidaarāmaa k'aripa chedamerǎ. Chejida mǎik'aapa ma chik'ora pee aupadak'ári, barco omee weda perá pirubaaidachida. ⁸ Mǎga unuk'ári, Simón Pedro Jesús k'irapite bedabaidachi mǎik'aapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, mi ik'aawaapa āyaa beepáde aji, mi p'ek'au ooyaa bairǎ. Pia-e bi pi mi k'ait'a bamerǎ.

⁹ Simón awaraa arii p'anadap'edaarǎ ome ak'itrua para beeji mǎgá chik'o cho-k'ara peedap'edaa perǎ. ¹⁰ Auk'a p'anajida Simón k'ōp'āyoorǎ, Zebedeo warrarǎ Santiago Juan ome. Mǎpai Jesupa mǎgaji Simonmaa:

—Waaweenapáde aji. Idideepa pia eperǎarǎ jiriit'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, to-iaapataarǎpa chik'o jiripatak'a.

¹¹ Mǎpai barco ipu ide binadap'eda, jōmaweda āchi net'aa atabēijida āchi ak'ōreerǎ ome mǎik'aapa wǎjida Jesús ome.

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Ewari aba Jesús p'uurude nide eperǎ leprapa k'ayaa bǐpa ununaji. Jesumaa chep'eda, bedabaidachi tau bǐiri eujǎde t'ōbairumaa mǎik'aapa chupiria iidiji:

—Tachi Waibia, pia k'inia bi pirǎ, mi k'ayaa wēpapipáde aji, Ak'ōre k'irapite pia beemerǎ.

¹³ Jesupa juapa t'ōbajii mǎik'aapa mǎgaji:

—K'inia bida aji. Jipa beepáde aji.

Aramata chi lepra k'ayaa wēpaji. ¹⁴ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—Jaranáaji apidaamaa. Jǐp'a p'aaremaa ak'ipináji. Moisepa p'ādade jara bik'a ipana omé atējei teeit'ee Tachi Ak'ōremaa. Mǎgá jōmaarǎpa pi jipa beeda k'awadayada aji.

¹⁵ Jesupa mǎga jarapachi mǐda, audupǐara pedeechida irua oodade. Ma awara eperǎarǎ chok'araara cheepurujida iru pedee ūridait'ee mǎik'aapa āchi k'ayaa jipapidait'ee. ¹⁶ Ma k'aurepa Jesús wǎpachi eperǎarǎ p'anadak'aamaa it'aa t'ide.

Jesupa chiwa bada jipada

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Ewari aba Jesupa jarateemaa bi misa, iru k'ait'a su-ak'i p'anajida fariseorǎ mǎik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarǎ. Che p'anajida jōmaweda Galilea eujǎdepema p'uurudeepa, ichiaba Judea eujǎdeepa mǎik'aapa Jerusalén p'uurudeepa. Tachi Ak'ōre baji Jesús ome, k'ayaa beerǎ jipamerǎ. ¹⁸ Mǎga nide pachejida eperǎarǎ eperǎ chiwa bi ome. Jira aneejida ichi p'arude. T'iu ata k'inia p'anajida teedaa, Jesús k'irapite bidait'ee. ¹⁹ Mamída unudak'aa paji sāmǎik'aapa t'itudai, eperǎarǎ chok'ara see nǐbada perǎ. Maperǎ it'í ateejida terraza ĩri mǎik'aapa uria ewa atajida. Mǎpai ma chiwa bi ichi p'arude irabai atajida jōmaarǎ taide Jesús k'irapite. ²⁰ Jesupa k'awaak'ári āchia wāara ichide ijāa p'ani, ma chiwa bimaa mǎgaji:

—K'ōp'āyo, pia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapiji.

21 Māga ūridak'āri, Moisepa p'āda jarateepataarāpa māik'aapa fariseorāpa k'Īsia p'aneejida: “Jā eperā nāga pedeeik'araa bi. Tachi Ak'ōrepapaita p'ek'au k'achia wēpapipari. Jā eperā Tachi Ak'ōre āpite ik'achia pedeemaa bi jarak'āri ichiata māgee ne-inaa oopari.”

22 Mamīda Jesupa k'awaji āchia k'Īsia p'ani. Mapa iidiji:

—¿Sāap'eda parāpa k'Īsia k'achia k'Īsia p'anima? aji. 23 Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpapipi” maa-e pirā jarai: “P'irabāiji māik'aapa wāji”. Mamīda irua maarepida oo-e pai Tachi Ak'ōrepa oopi-e pirā. 24 Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujāde mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōre Waibiapa wēpapipari eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata.

Māpai māgaji ma eperā chiwa bimaa:

—Mia jara bi: ¡P'irabāiji! Pichi p'aru atāji māik'aapa wāji pichi temaa.

25 Aramata chiwa bada p'irabaidachi jōmaarā taide māik'aapa ichi p'aru jēra bada atap'eda, Ak'ōre ome o-īa wāji ichi temaa. 26 Māga unudak'āri, jōmaweda ak'itrua para beeji māik'aapa o-īapa jarapachida Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māgá p'era pik'a jōnipa māgajida:

—Idi ne-inaa pia unujidada ajida, Tachi Ak'ōre juapa ooda.

Jesupa Leví jirít'erada ichi ome nipapariimerā

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 T'ēepai, Jesús mamāik'aapa uchiap'eda, ununaji eperā t'ijarapatap'edaa Leví. Māgí Cesar-it'ee impuesto p'epari paji. Su-ak'í baji ma impuesto p'epataarā su-ak'í p'anapatamāi. Jesupa irumaa māgaji:

—Mi ome nipaparíji.

28 Māpai Leví p'irabaip'eda, ichi net'aa p'e atabēiji māik'aapa wāji Jesús ome.

29 Ma t'ēepai, Levipa fiesta ooji ichi tede Jesu-it'ee. Impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee t'í pēiji awaraa k'ōp'āyoorā ome. Ma fiesta oo p'anide Jesús chi k'ōp'āyoorā ome su-ak'í p'anajida mesade, nek'omaa apemaarā ome. 30 Mamīda fariseorāpa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa k'Īsia p'anadap'edaa perā āchi chonaarāpa oopatap'edaade, aupedeemaa p'aneejida Jesús k'ōp'āyoorā ome. Iidijida:

—¿Sāap'eda nek'omaa p'anima māik'aapa ne-inaa tomaa p'anima jāgee impuesto p'epataarā ome māik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarā ome? Parāpa jāga oodaik'araa bida ajida.

31 Jesupa p'anauji:

—Médico pēidak'aa k'ap'ia pia beerāmaa. Jīp'a pēipata k'ayaa beerāmaa.

32 Tachi Ak'ōrepa mi pēi-e paji t'āri pia beerā jiride. Ma k'āyaara p'ek'au k'achia oopataarā jirideta pēiji, p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa irude ijāpataadamerā.

Sāapai it'aa t'idaipia bi nek'oda-ee

(Mt 9.14-15; Mr 2.18-22)

33 Jesumaa māgajida:

—Juan Bautista k'ōp'āyoorā māik'aapa fariseorā audú it'aa t'ipata nek'oda-ee. ¿Sāap'eda pi k'ōp'āyoorā ichita nek'opata māik'aapa ne-inaa topatama? ajida.

34 Jesupa p'anauji:

—Miak'āipata fiestade t'í pëidap'edaarã pachedak'āri, ma fiesta o-ña oopata chi miak'āiit'ee bi ome. Mama p'anide ¿parāpa nek'opida-e paik'ā aji, āramaa? ³⁵ Ewari cherude chi miak'āiit'ee bi wē-e pak'āri āra ome, fiesta ooda-e pait'ee t'āri p'uapa. Ma ewatepi nek'oda-e pait'ee.

Moisepa p'āda māik'aapa Jesucristopa jarateeda auk'a ak'idaik'araa bi

³⁶ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee ichi ūraa p'oiradaik'araa bi Moisepa p'āda ome:

—Eperā apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'iik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Māga ooru pirā, chi p'aru chiwidi āridariit'ee māik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. ³⁷ Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede. Māga oodak'aa ma vino baak'ak'āri, ma ne-e sore jīadarii perā māik'aapa chi vino atuadarii perā. ³⁸ Maperā vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidide. ³⁹ Eperāpa vino chona bi tok'āri, to k'inia-e chi ewaa juda jarapata perā: “Chi chonata warraara bida” apata. Māga pik'a parāpa chonaarāwedapema ūraa k'iniara iru p'anida aji, mia ūraa jaratee bi k'āyaara.

6

Īpata ewate trigo k'imī chak'eerā p'edap'edaa

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Judiorā ĩpata ewate Jesús nipaji trigo k'āide. Ma wāyaa wāde chi k'ōp'āyoorāpa trigo k'imī chak'eerā oromaa p'aneejida. Jua jāde sirat'idap'eda, chi trigo tau chak'eerā k'opachida. ² Māga unudak'āri, ūk'uru arii p'anadap'edaa fariseorāpa iidiijida:

—¿Sāap'eda parāpa oo p'anima ajida, tachi ūraade jara bi oonaadamerā? ĩpata ewate mimiadaik'araa bida a bi.

³ Jesupa k'awaji chi k'ōp'āyoorāpa ne-inaa k'achia ooda-e paji ma trigo tau k'odak'āri. Mapa p'anauji:

—¿Parāpa Ak'ōre Ūraa p'ādade leeda-e p'anik'ā aji, Rey Davidpa ooda chonaarāweda jarrapisiadaidak'āri chi k'ōp'āyoorā ome? ⁴ T'īuji Tachi Ak'ōre te ne-edee oodade māik'aapa ataji pan awara bīdap'edaa Tachi Ak'ōre-it'ee. Māgī pan ūk'uru k'oji māik'aapa teeji chi k'ōp'āyoorāmaa auk'a k'odamerā. Māga oojida, p'aareerāpapai māgī pan k'odaipia baji mīda. Tachi Ak'ōrepa āra miapi-e paji māga oodap'edaa k'aurepa.

⁵ Jesupa ichiaba māgaji:

—Īpata ewate mī, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jua ek'ari bida aji.

Eperā jua chiwa bada

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Awaraa ĩpata ewate Jesús t'īuji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa jarateemaa beeji. Mama baji eperā jua juaraarepema chiwa bi. ⁷ Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome Jesús imiatee k'inia p'anajida. Mapa ak'i p'anajida Jesupa ma k'ayaa bi jipai maa-e pirā jipa-e pai ma ewate. ⁸ Mamīda Jesupa k'awaji ārapa k'īsiadap'edaa. Mapa ma jua chiwa bimaa jaraji:

—P'irabāiji māik'aapa jōmaarā esajīak'a ak'inī bēeji.

Aramāgā ma eperā it'a ak'inī beeji. ⁹ Māpai Jesupa māgaji ape-maarāmaa:

—Mia parāmaa ne-inaa iidiit'ee. ¿K'āata oodaipia bīma aji, ĩpata ewate; ne-inaa pia maa-e pirā ne-inaa k'achia? ¿Eperā k'aripadaipia bik'ā piunaamerā maa-e pirā piupidaipia bik'ā? aji.

¹⁰ T'ēepai māirāmaa ak'iji. Maap'eda ma eperā jua chiwa bīmaa māgaji: —Pichi jua ĩrupāde aji.

Māpai jua ĩruji. Aramata jipa beeji. ¹¹ Mamīda māirāpa māga un-dak'āri, audū k'īraudachida māik'aapa pedeeteemaa p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa k'ōp'āyoorā doce jirit'erada ichi ome nipapataadamerā
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Maapai Jesús ee nok'odee wāji it'aa t'īde. Mama ewariji it'aa t'īmaa. ¹³ Āstaawa pak'āri, ichi ome nipapataarā t'īji. Māirādepema jirit'eraji doce māik'aapa āra t'ī biji apóstoles. ¹⁴ Nāgīrā paji: Simón, Jesupa ichiaba t'ī bida Pedro; chi ĩpema Andrés; Santiago; Juan; Felipe; Bartolomé; ¹⁵ Mateo; Tomás; Alfeo warra Santiago; Simón Celote apatap'edaa; ¹⁶ Santiago warra Judas māik'aapa Judas Iscariote; ma t'ēepai Jesús traicionaada.

Jesupa eperāarā chok'araarāmaa jarateeda
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Ma k'ōp'āyoorā jirit'erap'eda, Jesús edaa cheji ma ee it'ia bideepa āra ome māik'aapa pachejida eujā jewedaade. Mama chip'e p'anajida iru ome nipapatap'edaarā māik'aapa awaraa eperāarā chok'ara: Judea eujādepemaarā, Jerusalén p'uurudepemaarā, p'usa ide p'ani Tiro p'uurudepemaarā Sidón p'uurudepemaarā ome. ¹⁸ Che p'anajida Jesús pedee ūridait'ee māik'aapa irua āchi k'ayaa ĩpamerā. Mama bide Jesupa netuara merātia iru beerā ichiaba ĩpak'ooji. ¹⁹ Eperāarā jōmaarāpa Jesús k'ap'ia t'ōbai k'inia p'anapachida, iru juapa āchi jōmaweda ĩpak'ooda perā.

Jesupa jarateeda t'āri o-īa p'anapataadamerā
(Mt 5.1-12)

²⁰ Maap'eda Jesupa ichi ome nipapataarāmaa ak'iji māik'aapa māgaji: —T'āri o-īa p'ani, parā chi chupiria chedeerā. Tachi Ak'ōre k'awa k'inia p'anadairā, irudeerā p'anadait'ee.

²¹ T'āri o-īa p'ani, parā chi jarrapisia jōniirā, parāmaa Tachi Ak'ōrepa nek'opiit'ee perā. Ichiaba t'āri o-īa p'ani, parā chi ĩraweda jēe jōniirā t'āri p'uapa, t'ēepai Tachi Ak'ōrepa parā ēipiit'ee perā.

²² T'āri o-īa p'ani eperāarāpa parā k'īra unuamaa iru p'aneedak'āri; yiarā iru p'aneedak'āri; parāmaa ik'achia pedeedak'āri, maa-e pirā parā āpīte pedee k'achia jaradak'āri mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemade ijāpata perā.

²³ Māga oodak'āri, t'āri o-īa, k'āiwee p'anéeti, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pi-ia teeit'ee perā, parā iru truade panadak'āri. Chonaarāweda ichiaba māgā ne-inaa k'achia oopachida Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāmaa.

²⁴ Mamīda ĩaai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi p'arat'ara beerā, na p'ek'au eujādepai o-īa p'anadait'ee perā!

²⁵ ĩAai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi ĩraweda bi jāwaa p'anīrā, t'ēepai jarrapisia p'aneedait'ee perā!

ĩAai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi ĩraweda ēi jōniirā, t'ēepai jēe jōnadait'ee perā t'āri p'uapa!

²⁶ ¡Aai, Tachi Ak'õrepa k'achiadee pëiit'eepi parã, chi jõmaarãpa t'o p'anapataarã! ¡Mãga oopachida Judea eujãdepemaarã chonaarãpa, seewata Tachi Ak'õre pedee jarapatada apatap'edaarã ome!

Jesupa jarateeda k'ira unuamaa iru p'anapataarãde

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ —Mamĩda parã, mi pedee ũri p'anĩrãmaa mia jara bi: Parã k'ira unuamaa iru p'anapataarã k'inia iru p'anapatãati mãik'aapa ãramaa ne-inaa pia óoti. ²⁸ Pia óoti ãrapa parã k'achia oopata pari. It'aa t'ĩpatãati pãchĩmaa ik'achia jarapataarã pari. ²⁹ Eperãpa pi k'ira tarramaa síru pirã, auk'a oonãaji irumaa. Ma k'ãyaara chi apema k'ira tarra ak'ipĩji, auk'a sĩmerã. Ichiaba eperãpa pichi ĩripema p'aru jĩ bi jãri ataru pirã, ichiaba pichi camisa t'ãri pia tãeji. ³⁰ Apidaapa pĩmaa ne-inaa iidiruta pirã, tãeji. Ichiaba pi net'aa jãri ataruta pirã, iidinãaji waya pĩmaa teemerã. ³¹ Óoti apemaarãmaa parãpa k'inia p'anik'a ãchia parãmaa oodamerã.

³² 'Parãpa k'inia iru p'ani pirã pãchi k'inia iru p'anapataarã aupai, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ã? P'ek'au k'achia ooyaa beerãpa paara mãga oopata. ³³ Parãpa ne-inaa pia oo p'ani pirã pãchi pia oopataarãmaa aupai, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ã? P'ek'au k'achia oopataarãpa paara mãga oopata. ³⁴ Ichiaba pãchi net'aa presta pëiruta pirã, ma pari awaraa net'aa jitait'ee aupai, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ã? P'ek'au k'achia oopataarãpa pida prestapata ãchi pitapai, ma pari ne-inaa jitadait'ee. ³⁵ Parãpa pãchi k'ira unuamaa iru p'anapataarã k'inia iru p'anapataadaipia bi mãik'aapa ãra pia oopataadaipia bi. ãramaa net'aa prestadaipia bi, nida-ee ne-inaa jitadait'ee ma pari. Mãga ooruta pirã, Tachi Ak'õrepa ne-inaa pia teeit'ee parãmaa mãik'aapa parã Ak'õre Waibia warrarã p'anadait'ee. Iruata ne-inaa pia oopari gracias jaradak'arãmaa mãik'aapa t'ãri k'achia-idaa beerãmaa paara. ³⁶ Maperã awaraarã chupiria k'awãati pãchi Ak'õre Waibiaapa ooparik'a.

Awaraarãpa oopata ãpĩte ik'achia jaradaik'araa bi

(Mt 7.1-5)

³⁷ —Awaraarãpa ne-inaa oopata ak'inãati jaradait'ee ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Mãgã Tachi Ak'õrepa auk'a oo-e pait'ee parã ome. Ne-inaa k'achia aupai jirinãati pedee k'achia jaradait'ee awaraarã ãpĩte, maa-e pirã Tachi Ak'õrepa auk'a jiriit'ee parãpa ne-inaa k'achia oopata aupai jarait'ee, p'anadak'ãri iru k'ĩrapite. Chĩarapa parãmaa ne-inaa k'achia ook'ãri, perdonãati. Mãgã Tachi Ak'õrepa parãpa ne-inaa k'achia oopata perdonaait'ee. ³⁸ Awaraarãmaa tãeti. Mãgã Tachi Ak'õrepa parãmaa teeit'ee. T'ãri pia teedak'ãri awaraarãmaa, ma pari irua audupiarã teeit'ee parãmaa. Irua parãmaa ooit'ee parãpa oopatak'a awaraarãmaa.

³⁹ Ichiaba Jesupa nãga nepirĩji jarateeit'ee, chi k'õp'ãyoorãpa k'awaa wãdamerã oodait'ee irua jara bik'a.

—P'ananãati chi wãara k'awada-e p'anĩrãk'a. Mãgĩrã tau p'ãriu beerãk'api p'ani awaraa tau p'ãriu beerã atee k'inia p'anadak'ãri awara ãyaa. ¿Ãchi omee weda uriade baainada-e paik'ã? ⁴⁰ Mi ũraa k'awaa wãdak'ãri, pia p'anapataadait'ee. Estudiante apida ichi jarateepari k'ãyaara k'awaraa bi-e. Mamĩda jõmaweda estudiã aupak'ãri, ichi jarateepari jĩak'a uchiai.

⁴¹ ¿K'ãare-it'ee ak'i bima nejarra pichi auk'aa tau jãde bi, mamĩda unu-e bi pak'uru pichi tau jãde bi? ⁴² Pichi tau jãde pak'uru iru bi pirã, ¿sãga pichi

auk'aamaa jaraima: “Ƴpema, mimaa ēepíji jā nejarra pichi tau jāde bi”? Ƴseewata pia chĩara k'aripa k'inia bi, irua oo bi ak'ik'āri! Naapiara ēt'aipia bi ma pak'uru pichi tau jāde bi. Māpaipi pia unui ma nejarra pichi auk'aa tau jāde bi māik'aapa māgá iru k'aripai.

Pak'uru k'awaapata chi nejōdeepa

(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³—Nejō biiri pia bipa nejō k'achia chauk'aa. Jōdee nejō biiri k'achia bipa nejō pia chauk'aa. ⁴⁴ Nejō biiri chaa k'awapata chi nejōdeepa. Eperāarāpa higojō orodak'aa pak'uru ĩri-idaa bideepa. Ichiaba uva orodak'aa māgee pak'urudeepa. ⁴⁵ Māga pik'a eperā t'āri pia bipa pedee pia jarapari, k'ĩsia pia iru bairā ichi t'āride. Jōdee eperā t'āri k'achia bipa pedee k'achia jarapari, ichi t'āride k'ĩsia k'achia iru bairā. Ma k'ĩsia jōma uchiaru ichi t'āridepa ichi it'aipa jarapari.

Jesupa te oopataarāde nepirida

(Mt 7.24-27)

⁴⁶—¿K'āare-it'ee parāpa mi t'ĩjarapatama: “Tachi Waibia, Tachi Waibia”, mamīda ooda-e p'ani mia jara bik'a? ⁴⁷ Mia jarait'ee k'aik'a bi chi mimaa cheru ũriit'ee mi pedee māik'aapa oopariit'ee mia jara bik'a. ⁴⁸ Māgí eperā te oo bik'ata bi. Naapiara irua edú k'orop'eda, chi te biiri māu ĩri bipari. Maap'eda to chek'āri, wee jira beepari ma te biiri sudamāi. Mamīda p'oyaa mimik'api-e, basa māu ĩri bida perā. Māgí eperāpa ichi te māgá basa māu ĩri pia oopari perā, jō-e pait'ee. ⁴⁹ Jōdee chi mi ũraa ũrip'eda, oo-e bipa mia jara bik'a nāga pik'a bi. Ichi te ook'āri, te biiri pariatua supari ipu nāusaade, basa wēe. Maap'eda to chek'āri māik'aapa wee jira beek'āri ma te biiri sudamāi, ma te t'eedaipari māik'aapa jōmaweda jōdaipari, chi te chipari paara.

7

Jesupa Romadepema soldaorā poro waibia esclavo jipada

(Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

¹ Jesupa ma eperāarāmaa māga jara aupap'eda, wāji Capernaum p'uurudee. ² Mama bapachi Romadepema soldaorā poro waibia. Ichi esclavo k'inia iru bapachi. Mamīda māgí juak'aya nībaji. ³ Ma soldaorā poro waibiapa ũrik'āri Jesús mama ni, pēiji judiorā poro waibiarā Jesumaa chupiria iidide, ichi esclavo jipa chemerā. ⁴ Āra Jesumaa wājida māik'aapa chupiria iidijida:

—Na capitán t'āri pia baparida ajida, tachi ome. Mapa pia k'aripaipia bida ajida. ⁵ Irua tachi judiorā k'inia iru bapari. Oopijida ajida, namapema Ak'ōre Ũraa jarateepata te.

⁶ Māpai Jesús wāji āra ome. Mamīda ma soldaorā poro waibia te k'ait'a panadak'āri, irua jara pēiji chi k'ōp'āyoorā ome:

—Tachi Waibia, mi temaa chenaapáde aji, mi pi k'āyaara ek'ariara bairā. ⁷ Maperā michi itu wā-e paji pi jiride. Mamīda k'awa bi ne-inaa jōmaweda pi jua ek'ari nībi. Jīp'a jarapáde aji, mi esclavo jipa beemerā. ⁸ Mi jida waibiarā jua ek'ari bi. Ma awara mia soldaorā iru bi michi jua ek'ari. Mia abaamaa wāpáde ak'āri, wāpari; awaraamaa chepáde ak'āri, chepari. Ichiaba mi esclavomaa ne-inaa oopáde ak'āri, onapari. Mi jua ek'ari

p'aniirāpa māga oopata perā, mia k'awa bi pia jararupapai mi esclavo jipait'ee.

⁹ Māga jaranadak'āri, Jesús p'era pik'a beeji. Mapa ichi ome nipap-ataarāmaa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Māgara mi wā-eda aji. Mia wāarata jararu. Tachi Israel pidaarā t'āide mia apida unu-e bida aji, ma eperāk'a; Tachi Ak'ōrede wāara ijāa bi.

¹⁰ Ma pēidap'edaarā capitán temaa pachedak'āri, chi esclavo jipa bita unu chejida.

Jesupa p'ētrāa warra piuda chok'ai p'irabaipida

¹¹ Ma t'ēpai, Jesús wāji Naín p'uurudee. Chi k'ōp'āyoorā māik'aapa awaraa eperāarā chok'ara wājida iru ome. ¹² P'uuru k'ait'a panadak'āri, unujida eperāarāpa jai-idaada atee wāruta iade. Māgí p'ētrāa warra apai iru bada paji. Ai ome chi p'uurudepemaarā chok'ara wā nipajida.

¹³ Jesupa māgí p'ētrāa unuk'āri, chupiria k'awaaji māik'aapa māgaji:

—Jēenaapáde aji.

¹⁴ Aramata araa wāp'eda, Jesupa t'ōbait'aaji ma k'ap'ia atee wādap'edaa p'aru. Chi atee wā nipadap'edaarā ak'iní p'aneedak'āri, Jesupa māgaji ma jai-idaa badamaa:

—K'ūtrāa, p'irabáiji.

¹⁵ Māpai chi jai-idaa bada su-ak'i beeji māik'aapa pedeemaa beeji. Maap'eda, Jesupa chi nawemaa māgaji:

—Acha bida aji, pi warra.

¹⁶ Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarā jōmaweda p'era pik'adachida māik'aapa Tachi Ak'ōrede pia pedee para beeji:

—Ak'ōre pedee jarapari waibia tachi t'āide uchijida ajida.

Ichiaba māgajida:

—Tachi Ak'ōre che bi tachi p'uuru pidaarā k'aripade.

¹⁷ Māgá Jesupa ooda k'awaajida Judea eujādepemaarāpa māik'aapa ma ik'aawapemaarāpa.

Juan Bautistapa chi k'ōp'āyoorā pēida

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Juan Bautista ome nipapatap'edaarā wājida iru badamāi carcelde ma jōma nepiride. Māga ūrik'āri, omé t'í pēiji wādamerā Jesumaa. ¹⁹ Māirā pēiji Jesumaa iididamerā iru chi cheit'ee bada eperāarā k'aripait'ee maa-e pirā awaraa nidaipia bi. ²⁰ Jesús k'ait'a panadap'eda, māgajida:

—Juan Bautistapa tai pēijida ajida, iidide: “¿Pik'ā tai k'aripapari chonaarāpa cheit'ee bida adap'edaa? Maa-e pirā, ¿awaraa nidaipia bik'ā?” ajida.

²¹ Māga iidi p'anadak'āri, Jesupa eperāarā chok'ara jipaji: k'ayaa beerā; k'ap'ia p'ira beerā; netuara k'ap'iade merātia beerā māik'aapa tau p'āriu beerā. ²² Maap'eda ma Juanpa eperāarā pēidamaa p'anauji:

—Wāti Juanmaa māik'aapa nepiríti parāpa nama unu p'ani māik'aapa ūri p'ani. Jarāti tau p'āriu beeda írá unu p'ani; nik'anik'aa beeda t'ia nūtee; leprapa k'ayaa beeda jipa p'ani āchi k'ayaadeepa; k'iri k'í beeda írá ūri p'ani; piudap'edaarā waya chok'ai p'ani māik'aapa chupiria chedeerāmaa Ak'ōrepa pedee pia jara pēida jarateemaa bi. ²³ T'āri o-īa bida aji, chi mīde ijāa bi, k'awa-e bi mīda mia ne-inaa jōma oo bi!

²⁴ Juanpa eperāarā pēida wādap'edaa t'ēpai, eperāarāmaa Jesupa pedee pia jaramaa beeji Juande:

—¿K'áata parāpa ak'inajidama aji, eujā pania wēe bīmaa wādak'āri? ¿K'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā pariatua k'īsia bi, p'ūajara nāupa pariatua nēunēuwa p'uaparik'a? ²⁵ Maa-e pirā, ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā p'aru pi-ia jī bi? Parāpa pia k'awa p'ani eperā p'aru pi-ia jī beerā rey tede p'anapata. ²⁶ Māga-e pirā ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee Ak'ōre pedee jarapari? Wāara, iru Ak'ōre pedee jarapari k'āyaara waibiara bi. ²⁷ Na Juandeta Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Mia eperā chok'a pēiit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.' (Mal 3.1)

²⁸ Mia jara bi: Eperā apida Juan k'āyaara waibiara bi-e. Mamīda chi ek'ariara bita iru k'āyaara waibiara pait'ee, Tachi Ak'ōrepa ma eperā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā ome beemerā.

²⁹ Jōmaweda Juan pedee ūridap'edaarā, Cesar-it'ee impuesto p'epataarā paara, irumaa poro choopijida. Māga oodak'āri, ak'ipijida Tachi Ak'ōre wāarata jara baji Juan k'ap'ia pari. ³⁰ Mamīda fariseorā Moisepa p'āda jarateepataarā ome Juanmaa poro choopida-e pak'āri, ak'ipijida āchia k'iniada-e p'ani Tachi Ak'ōrepa āchimaā pia oo k'inia bada.

³¹ 'Mia jarait'ee sāga p'ani parā, mide ijāadak'aa beerā. ³² Warrarā su-ak'i p'anedap'eda, jemenemaa p'anik'ata p'ani p'uuru jāde. Āchi k'ōp'āyoorāmaa biapata:

“Taipa sira chaajida. Mamīda parā pēirada-e paji. K'ari k'īsia paraa k'arijida. Mamīda parā jēeda-e paji.”

³³ Juan Bautista chek'āri, pan k'o-e paji eperāarā jīp'aarāk'a māik'aapa vino tok'aa paji. Maperā parāpa jarajida: “Netuara iru k'ap'iade merātia bida” ajida. ³⁴ T'ēepai mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheji māik'aapa nek'oji, ne-inaa toji eperā jīp'aak'a. Maperā jara p'ani mi nek'oyaa, ne-inaa toyaa bapari. Ma awara mi k'ōp'āyo meraaparida a p'ani k'achia-idaa beerā ome māik'aapa Cesar-it'ee impuesto p'epataarā ome. ³⁵ Mamīda Tachi Ak'ōrepa wāarata ak'ipimaa bida aji, mia oo bi k'aurepa parā jōmaarā pari.

Jesús Simón tede

³⁶ Fariseo t'ijarapatap'edaa Simonpa Jesús t'ī pēiji nek'o chemerā ichi ome. Māgā Jesús wāji iru temaa. Su-ak'i beeji mesade. ³⁷ Ma p'uurude wēra p'ek'au k'achia ooyaa bapachi. Māgipa k'awaak'āri Jesús wāda nek'ode ma fariseo tede, ataji chok'o chak'ek'a māu pi-ia alabastrodee ooda ipuru bi k'erapa māik'aapa wāji irumaa. ³⁸ Jēe wāpa su-ak'i banaji Jesús bīrimāi māik'aapa iru bīri sīmaa beeji ichi taubapa. Maap'eda ichi pudapa p'ooji. Māpai Jesús bīri wēre atap'eda, it'aaji māik'aapa ma k'era weet'aaji ai iri ak'ipiit'ee Jesús k'inia iru bi. ³⁹ Simonpa māga unuk'āri, k'īsiai: “Na eperā wāara Ak'ōre pedee jarapari pada paara, k'awak'ajida aji, k'āare eperāpa ichi t'ōbaimaa bi māik'aapa māga oopi-e pak'aji, ma wēra p'ek'au k'achia ooyaa bairā.”

⁴⁰ Māpai Jesupa Simonmaa māgaji:

—Simón, mia pīmaa ne-inaa jara k'inia bida aji.

Simonpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, jarāji.

⁴¹ Jesupa nepiriji:

—Eperāarā omé p'arat'a paraa p'anajida p'arat'a prestapatamāi. Abaapa paraa baji quinientos denarios; chi apemapa cincuenta denarios. ⁴² P'oyaa p'aada-e pak'āri, chi p'arat'a presta pēidapa āra chupiria

k'awaaji māik'aapa omeerāmaa p'aapi-e paji. frá mīmaa jaráji: ¿chisāgipa ma p'arat'a prestapari audú k'iniara iru bait'eema? aji.

⁴³ Simonpa p'anauji:

—¿Chi p'arat'a waibiara paraa bada-ek'ã? aji.

Jesupa māgaji:

—Wāarada aji.

⁴⁴ Māpai Jesupa ma wēramaa ak'iji māik'aapa Simonmaa māgaji:

—¿Na wēra unu bik'ã? aji. Mi t'ŭuk'ãri pi tede, pia mi pia auteebai-e paji. Pania tee-e paji mi biiri siimerã. Jōdee na wērapa mi biiri siiji ichi taubapa māik'aapa p'ooji ichi pudapa. ⁴⁵ Mi t'ŭuk'ãri, pia mi k'ŕa i-e paji. Mamīda mi nama t'ŭuru weda na wērapa mi biiri imaa bi. ⁴⁶ Pia mi poro ŭri aceitepa p'uru-e paji. Mamīda irua k'era weeji mi biiri ŭri. ⁴⁷ Mapa mia jara bi: Irua p'ek'au k'achia chok'ara oopata wēpapiji, mi audú k'inia iru bairã. Mamīda eperãpa k'isia bi pirã ichia mak'iaara p'ek'au k'achia oo-e bi, māgara ma eperãpa mi mak'iaara k'inia-e bi.

⁴⁸ T'ēpai Jesupa māgaji ma wēramaa:

—Pia p'ek'au k'achia oopata wēpapida aji.

⁴⁹ Māpai apemaarã arii p'anadap'edaarãpa iidi para beejji:

—¿K'aima ajida, jāgí? ¿Eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata paara wēpapi bik'ã? ajida.

⁵⁰ Māpai Jesupa waya jaraji ma wēramaa:

—Pi wāara Ak'ōrede ijāa bairã, irua pi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaamerã. K'āiwee wāpáde aji.

8

Wēraarãpa Jesús k'aripapatap'edaa

¹ Ma t'ēpai Jesús nipapachi p'uuru beede māik'aapa ai ik'aawa p'uuru k'aipēe beede. Jaratee nipapachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida; irua eperãarã bi k'inia bi ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. Chi k'ōp'āyoorã doce auk'a nipapachida iru ome. ² Ichiaba wēraarã nipapachida iru ome. Ai naaweda ma wēraarã ŭk'uru netuara k'ap'iade merātia p'anajida māik'aapa ŭk'uru k'ayaa p'anajida. Mamīda Jesupa ma jōmaweda jipaji. Māirādepema paji María, ichiaba t'ŭjarapatap'edaa Magdalena. Iru k'ap'iadeepa Jesupa netuara siete uchiapiji. ³ Ichiaba baji Cuza wēra t'ŭjarapatap'edaa Juana. Ma Cuza Rey Herodes tedepema mimiapataarã poro waibia paji. Ichiaba baji Susana, awaraa wēraarã chok'ara ome. Ma wēraarãpa Jesús chi k'ōp'āyoorã ome k'aripapachida; teepachida net'aa māik'aapa p'arat'a.

Net'atau p'oparide nepirida

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Maapai eperãarã chok'ara uchijida p'uurudeepa Jesús ak'ide. Māgá eperãarã chok'ara chip'edachida. Māga nide Jesupa na pedee nepiriji Ak'ōre Ũraa jarateit'ee:

⁵ —Eperã wāji net'atau p'ode. Ma p'o wāk'ãri, ŭk'uru baajida o jāde. T'ēpai mama eperãarã biiripa t'iak'oojida māik'aapa ipanaarãpa k'ok'oo chejida. ⁶ ŭk'uru baajida māu-idaade māik'aapa t'onojida mīda, taarã-e weda piik'oodachi, pania wēde baaidap'edaa perã. ⁷ ŭk'uru baajida ne-ŭri-idaade māik'aapa auk'a t'onojida. Mamīda ne-ŭri k'ap'ip'iaara waripari perã, māgí net'atau t'ono wādap'edaa piuk'oodachida. ⁸ Jōdee awaraa

net'atau baaijida eujã piade. Mãgí t'onojida, warijida mãik'aapa pia chaujida. Ûk'uru net'atau abaadeepa tau cien uchijida.

Nepirip'eda, Jesupa golpe pedeeji:

—jPia k'ĩsĩati parãpa et'ewa ùridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi!

Sãap'eda Jesupa nepiripachi jarateeit'ee

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Ma t'ẽepai Jesús k'õp'ãyoorãpa iidijida:

—¿K'ãata jara k'inia bima ajida, pia nepiri bada?

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awapimaa bida aji, ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada awaraarãmaa: sãga ichideerã p'aneedai. Mamĩda awaraarãmaa mia nepiripari jarateeit'ee:

Árapa mia oo bi ak'i p'ani mĩda, wãara unuda-e mãik'aapa mia jara bi ùri p'ani mĩda, k'awada-ee p'aneedamerã.' *(Is 6.9)*

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mia nepirida net'atau p'oparide nãga jara k'inia bi. Ma net'atau p'oda jara k'inia bi Tachi Ak'õre Ûraa jara pẽida. ¹² Chi o jãde baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pẽida ùripata. Mamĩda Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'ãriipa ma pedee ijãanaadamerã mãik'aapa wãnaadamerã Ak'õre eujãdee. ¹³ Jõdee chi net'atau mãu-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pẽida o-ĩa ùri p'ani. Mamĩda chi mãu-idaade t'onoda taarã-e weda piidaiparik'a, mãga pik'a mãgĩrãpa ma jara pẽida taarã-epai ijãapata. Ma ùraade ijãadap'edaa k'aurepa nepirade baairuta pirã, maa-e pirã awaraarãpa ãchi jiriruta pirã miapidait'ee, ijãa amaapata. ¹⁴ Jõdee chi net'atau ne-ĩri-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pẽida pia ùri p'ani. Mamĩda t'ẽepai k'ĩsia p'aneeruta piara bi p'arat'a atadait'ee maa-e pirã ãchia ne-inaa audũ oo k'inia p'ani oodait'ee, Ak'õrepa k'inia bik'a oodai k'ãyaara. Mãgã p'aneepata ne-uu warip'eda chauk'aa bik'a. ¹⁵ Mamĩda chi net'atau eujã piade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pẽida wãara ijãapata ãchi t'ãride. Mãpai p'anapata ma ùraade jara bik'a mãik'aapa choopata ãchi ijãa p'anide. Mãgã p'aneepata ne-uu pia chauparik'a.

Jesupa lamparade nepirida

(Mr 4.21-25)

¹⁶ Maap'eda Jesupa awaraa nepiriji:

—Tachia lámpara k'oodak'aa ata bidait'ee ne-inaa edajãde maa-e pirã cama ek'ari. Ma k'ãyaara lámpara k'oodap'eda, it'ĩ ata bĩpata pia idaamerã te jãde p'anĩrã-it'ee. ¹⁷ Mãga pik'a Tachi Ak'õrepa oo bi mera pik'a bi eperãarãpa k'awanaadamerã. Mamĩda t'ẽepai irua jõmaarãmaa k'awaapiit'ee k'ãata jara k'inia bi. Ichiaba ĩrá irua oo bi jõmaarãmaa k'awapi-e. Mamĩda t'ẽepai k'awaapiit'ee.

¹⁸ Maperã pia ùriti. Chi k'awa bĩmaa Tachi Ak'õrepa audupiara k'awaapiit'ee. Mamĩda chi ne-inaa k'awaara k'ĩsia bĩpa k'awa bi paara wẽepapiit'ee.

*María Jesús ñpemaarã ome**(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

¹⁹ Jesús nawe chi ñpemaarã ome wãjida irumaa. Mamĩda iru k'ait'a p'oyaa wãda-e paji eperãarã see nĩbada perã. ²⁰ Mãpai eperãpa jaranaji Jesumaa:

—Pi nawe pi ñpemaarã ome taawa nĩmaa p'anĩda aji, pi ak'idait'ee.

²¹ Mãga ũrik'ãri, ichia mãgaji:

—Ak'õre Ũraa ũripataarã mãik'aapa oopataarã Ak'õrepa jara bik'a, mãirãta mi nawek'a bi mãik'aapa mi ñpemaarãk'a.

*Jesupa nãu p'usa ome t'umãtipida**(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)*

²² Ewari aba Jesupa mãgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Wãdãma aji, lago k'ĩraik'a eeree.

Mãpai barcode bataujida mãik'aapa wãjida. ²³ Sĩa wãdade Jesús k'ãidachi. Mãmisa p'usara t'o nĩbeeji. Mapa barco pirubaai wã nipaji. ²⁴ Mapa Jesús ñrimat'aajida mãik'aapa mãgajida:

—¡Tachi Jarateepari, pirubaai wãdapi!

Jesús p'irabaidachi mãik'aapa pedeeji nãumaa mãik'aapa p'usamaa. Jõmaweda t'umãtidachi mãik'aapa ip'ii ũu beeji. ²⁵ Mãpai Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa iidiji:

—¿Sãap'eda parãpa ijãada-e p'anima aji, mia parã ak'it'ee?

Mamĩda ãchi jõmaweda p'era jõnipa ak'itrua para beeji mãik'aapa ãchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima ajida, nãgĩ? Iru pedeepe nãu, p'usa paara t'umãtipiparida ajida.

*Eperã k'ap'iade netuara merãtia bada**(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)*

²⁶ T'ẽepai panajida Gerasa eujãde lago k'ĩraik'a eere, Galilea eujã k'ĩrapite. ²⁷ Jesús batauk'ãri, eperã netuara merãtia bi iru k'ait'a cheji. P'uurudepema paji mĩda, taarã p'aru jĩ-e baji; ichiaba teeda bak'aa paji. Bapachi jãira mãu te uriade. ²⁸ Mãgĩ eperãpa Jesús unuk'ãri, iru k'ĩrapite sinapotepa bia baainaji:

—Jesús, Ak'õre Waibia Warra, mi ome t'ĩunãaji. ¡Mi chupiria k'awãaji! ¡Ichiak'au bĩji!

²⁹ Mãga jaraji Jesupa jara bada perã uchiamerã ma eperã k'ap'iadeepa. Taarã baji ma netuara merãtia bi iru k'ap'iade. At'apai ma netuarapa irumaa ne-inaa pariatua oopiji. Mãmisa eperãarãpa iru jua bĩri ome cadenapa jĩ nĩbijida ãyaa wãnaamerã. Mamĩda ma netuara juapa irua ma cadena t'it'aapachi mãik'aapa jirabodoji t'imĩ eperãarã p'anadak'aamaa.

³⁰ Mãpai Jesupa iidiji:

—¿Pi, k'asaa t'ĩjarapatama? aji.

Ichia p'anauji:

—Mi t'ĩjarapatada aji, Legiõn.

Mãga jaraji netuara chok'ara ichi k'ap'iade t'ĩudap'edaa perã. ³¹ Mãpai ma netuaraarãpa Jesumaa chupiria iidipachida ãchi pẽinaamerã uria audũ nãpia bidee. ³² Ma k'ait'a ee k'arraya sinaarã chok'ara nek'omaa p'anajida. Mapa netuaraarãpa chupiria iidijida ma sinaarã k'ap'iade t'ĩupimerã. Mãpai Jesupa mãga ooji. ³³ Aramãgã netuaraarã uchijida

eperã k'ap'iadeepa mãik'aapa t'ũjida ma sinaarã k'ap'iade. Aramata sinaarã p'irak'oodachida ee k'õot'ari jira bidee. Toida baainadap'eda, ãyapa jãak'oodachida.

³⁴ Ma sinaarã jãa p'anadap'edaarãpa mãga unudak'ãri, p'irak'oodachida p'uurudee nepiridait'ee p'uuru pidaarãmaa mãik'aapa ma p'uuru k'ait'a beerãmaa. ³⁵ Mapa eperãarã uchijida ak'ide. Jesumãi pachedak'ãri, unujida ma eperã netuara k'ap'iade merãtia bada su-ak'i bi Jesús bũri k'ait'a. P'aru jip'eda, k'ãiwee su-ak'i baji. Mãga unudak'ãri, ma eperãarã p'era para beeji. ³⁶ Mãpai chi unudap'edaarãpa nepirijida sãgapi Jesupa jipaji ma eperã netuara k'ap'iade merãtia bada. ³⁷ Maap'eda ma Gerasa eujãdepemaarãpa Jesumaa chupiria iidijida ãyaa wãmerã mamãik'aapa, audú nejasia p'anadap'edaa perã. Mãpai Jesús barcode bataup'eda, wãji. ³⁸ Wãi naaweda, ma eperã netuara k'ap'iade merãtia badapa chupiria iidiji Jesupa ichi ome auk'a wãpimerã. Mamãda Jesupa jaraji beemerã. Mãgaji:

³⁹ —Wãpãde aji, pichi temaa mãik'aapa nepiripãde aji, Tachi Ak'õrepa pi ome ooda.

Aramãgã ma eperã wãji ma p'uurudepema jõmaarãmaa nepiride Jesupa ichi ome ooda.

Jairo k'au mãik'aapa wẽrapa Jesús p'aru i t'õbaida
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Jesús lago k'ĩrak'a eere pachek'ãri, eperãarãpa iru o-ãa auteebaijida, jõmaarãpa iru ni p'anadap'edaa perã. ⁴¹ Mãga nide pacheji eperã t'ijarapatap'edaa Jairo. Ichi Ak'õre Ûraa jarateepata tedepema poro paji. Jesús bũrimãi bedabaidachi mãik'aapa chupiria iidiji wãmerã ichi temaa ⁴² chi k'au jipade, juak'aya nĩbada perã. K'au apai iru baji; mãgĩ doce años iru baji.

Jesús wãrude Jairo temaa, iru ome nipapataarã see nĩbada k'aurepa p'ĩsua baji. ⁴³ Ma eperãarã ome baji wẽra bi k'ayaa bi. Doce años waamiapa k'ayaa baji. Ichi p'arat'a jõdai baji jipapataarã juade nipa. Mamãda apidaapa p'oyaa jipadak'aa paji. ⁴⁴ Ma wẽra Jesús ãpĩteik'aapa k'ait'a wãji mãik'aapa iru ãripema p'aru i t'õbait'aaji. Aramata ma waamia t'ibaidachi. ⁴⁵ Mãpai Jesupa iidiji:

—¿K'aipa mi t'õbajijima? aji.

Chi k'õp'ãyoorã jõmaarãpa ãchia-e pajida apachida.

Mãpai Pedropa mãgaji:

—Tachi Jarateepari, eperãarãpa pi t'isã wãrutada aji.

⁴⁶ Mamãda Jesupa mãgaji:

—Eperã k'ayaa bipa mi t'õbajijida aji. Mideepa uchijida aji, Ak'õre juapa ma eperã jipait'ee.

⁴⁷ Mãpai ma wẽrapa unuk'ãri p'oyaa miru-e paji, bũri wẽrewẽree wãji mãik'aapa bedabaidachi Jesús bũrimãi. Jõmaarã taide jaraji k'ãare-it'ee t'õbait'aaji mãik'aapa sãgã jipa beeji. ⁴⁸ Mãpai Jesupa mãgaji irumaa:

—Wẽra, pia mide ijãa bairã, jipa beejida aji. K'ãiwee wãji.

⁴⁹ At'ãri Jesús pedeemaa bide Jairo tedepa pẽida pacheji mãik'aapa mãgaji ma Ak'õre Ûraa jarateepata tedepema poromaa:

—Pi k'au jai-idaajipi. Tachi Jarateepari ichiak'au bipãde aji.

⁵⁰ Mamãda Jesupa mãga ãrik'ãri, mãgaji Jairomaa:

—Waaweenaapãde aji. Jip'a ijãapãde aji. Pi k'au jipa beeit'ee.

⁵¹ Temāi panadak'āri, Jesupa chi k'ōp'āyoorā jōmaweda t'īupi-e paji. Aba t'īupiji Pedro, Santiago, Juan māik'aapa chi k'ayaa nawe chi ak'ōre ome. ⁵² Eperāarā taawa p'anadap'edaarā jōmaweda jēe para baji t'āri p'uapa. Mamīda Jesupa māgaji:

—Jēenāati. Na wēra k'au jai-idaa-e bi. Jīp'a k'āita bīda aji.

⁵³ Māga ūridak'āri, jōmaarāta ēidachida iru-it'ee, k'awa p'anadap'edaa perā jai-idaa bi. ⁵⁴ Mamīda Jesupa ma wēra k'au juade jita atap'eda, golpe pedeeji:

—Wēra chai, ip'irabáiji!

⁵⁵ Aweda chok'ai beeji māik'aapa aramata p'irabaidachi. Māpai Jesupa jaraji nek'opidamerā. ⁵⁶ Chi ak'ōreerā p'era pik'a jōneejida. Mamīda Jesupa jaraji ma p'asada awaraarāmaa nepirinaadamerā.

9

Jesupa chi k'ōp'āyoorā pēida jarateenadamerā
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesupa chi k'ōp'āyoorā doce t'ī p'e atap'eda, jaraji Tachi Ak'ōre juapa netuara uchiapidamerā māik'aapa k'ayaa k'īra t'ādoo jipadamerā. ² Māpai āra pēiji k'ayaa beerā jipadamerā māik'aapa jarateedamerā Tachi Ak'ōrepa eperāarā bīt'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. ³ Māgá pēirude Jesupa māgaji:

—Ode wārutade ateenāati pak'uru t'idik'a wādait'ee, muchila, pan, p'arat'a, maa-e pirā awaraa p'aru jīdait'ee. ⁴ K'eudaik'āri, parāpa unuruta tede p'anéeti, mamāik'aapa wāruta misa. ⁵ P'uuru abaade parā auteebaida-e pirā māik'aapa parāpa jarateepata ūridaamaa p'ani pirā, uchiāti ma p'uurudeepa māik'aapa bīiridepema yooro p'ora nēep'ēti ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōrepa āra k'aripa-e pait'ee.

⁶ Māpai chi k'ōp'āyoorā wājida p'uuru bee chaa. Tachi Ak'ōre pedee pia jara pēida jaratee wāpachida māik'aapa k'ayaa beerā jipapachida.

Rey Herodepa k'īsia bada
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Rey Herodepa ūrik'āri Jesupa māgee ne-inaa jōmaweda oo bi, k'awa-e paji k'āata k'īsiait'ee. Eperāarā ūk'uruurāpa jarapachida Juan Bautista, chi piuda chok'ai p'irabaijida apachida. ⁸ Ūk'uruurāpa jarapachida iru chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari Elías. Jōdee awaraarāpa jarapachida awaraa chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari, chok'ai p'irabaida. ⁹ Mamīda Herodepa māgaji:

—Taarāru mia jara pēida Juan Bautista otau t'iap'et'aadamerā. ¿K'aipaa māgí eperā? Mia ūridoo irua oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

Mapa Herodepa Jesús k'īra unu k'inia baji.

Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Jesús k'ōp'āyoorā pachedak'āri āchia jaratee nipadap'edaamaapa, irumaa nepirijida jōma āchia oodap'edaa. Māpai irua āra āyaa ateeji Bet-saida p'uurudee. ¹¹ Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri, t'ēe wājida. Māirā pacheruta unuk'āri, Jesupa āra auteebaiji māik'aapa jarateeki Ak'ōrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Ma awara āra k'ayaa beerā jipaji.

12 K'eupodopa chi k'õp'ãyoorã Jesumaa chejida mãik'aapa mägajida:

—Eperãarã pëipáde ajida, ñinadamerã mãik'aapa chik'o jirínadamerã p'uuru beemaa maa-e pirã ai ik'aawa eperãarã beemaa, nama wë-e perã nek'odait'ee.

13 Mãpai Jesupa mägaji:

—Parãpa chik'o téeti k'odamerã.

Ãchia p'anaujida:

—Taipa iru p'anida ajida, pan joisomaa mãik'aapa chik'o omé. Mãgí araa-e pait'ee wãda-e pirã chik'o netode na eperãarã chok'ara para bïrã-it'ee.

14 Ìmik'ïraarã cinco mil paji. Mamïda Jesupa mägaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Su-ak'i p'aneepidapáde aji, cincuentacincuentaa.

15 Aramãgá jõmaarãta su-ak'i p'aneepijida. 16 T'ëepai, Jesupa jitaji ma pan joisomaa chik'o ome ome mãik'aapa it'aa ak'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'õremaa ma chik'o pari. Mãpai k'õrak'oop'eda, teeji chi k'õp'ãyoorãpa eperãarãmaa jedenadamerã. 17 Eperãarã nek'ojida bi jãwaa p'aneerutamaa. Maap'eda Jesús k'õp'ãyoorãpa p'ejida k'oraa docena aba, ma chik'o pan pite ome nibeeda.

Pedropa jarada Jesús Tachi Ak'õrepa pëida

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

18 Ewari aba Jesús it'aa t'ïmaa bak'ãri chi k'õp'ãyoorã ome, ãramaa iidiji:

—¿Mi k'aima a p'anima aji, eperãarãpa?

19 P'anaujida:

—Ûk'uruurãpa jara p'aní pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarãpa jara p'aní pi chonaarãwedapema Elías. Jõdee awaraarãpa jara p'aní pi chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari, chok'ai p'irabaida.

20 Mãpai Jesupa iidiji:

—Parãpãrama, ¿mi k'aima adaima? aji.

Mãpai Pedropa p'anauji:

—Pi Cristo, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

Jesupa jarada ijãadak'aa beerãpa ichi peedait'ee

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

21 Mamïda Jesupa jïp'a jaraji mãga nepirinaadamerã awaraarãmaa.

22 Mãpai mägaji:

—Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema ichita chupiria nïbait'ee. Judiorã poro waibiarãpa, p'aareerã poroorãpa, mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateep-ataarãpa mi k'ïra unuamaa iru p'anadait'ee mãik'aapa mi peepit'aadait'ee. Mamïda ewari õpeemaa mi chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Sãga eperãarã nipadaipia bi Jesús ome

23 T'ëepai Jesupa mägaji jõmaweda ichi ome nipapataarãmaa:

—Eperã mi ome nipa k'inia bi pirã, k'ïsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bïdepai. Ichi kuruso ãp'aipia bi eperã peenadait'eek'a. Pia jarait'eera, ewari chaa oopia bi mia oopi bik'a, ma k'aurepa miapiruta pïjida piurumaa. 24 Eperã piuamaa bi pirã mide ijãapari k'aurepa, mägí piuk'ãri, atuait'ee. Mamïda eperã piuru pirã mide ijãapari k'aurepa, mägí it'aa wãit'ee ichi piuk'ãri. 25 Ma awara ¿k'ãare piata baima eperãpa ne-inaa pia na p'ek'au eujãde nïbi jõmaweda ataru pirã, mamïda piup'eda chok'ai p'irabai-e pirã Ak'õre eujãde? Ichia net'aa iru bi atuait'ee mãik'aapa

banait'ee tok'arradee. ²⁶ Eperā k'īra nejasia bi pīrā jarait'ee mide ijāa bi maa-e pīrā mi ūraa jarait'ee awaraarāmaa, māgara mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jida k'īra nejasia bait'ee mēreda ait'ee, mi Ak'ōre Waibia k'īra wāreede chek'āri iru angeleerā ome. ²⁷ Mia wāarata jararu. Nama p'anīrā ūk'uru piudai naaweda, unudait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāārā bīru ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

Jesús k'īra awaradaida

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Tomiamaa māga jarada t'ēpai, Jesús wāji ee nok'odee. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa Juan. Mama iru it'aa t'īmaa beeji. ²⁹ Māgā it'aa t'īmaa bide ichi k'īra awaradachi māik'aapa chi p'aru t'o-t'oo uchiterreedachi. ³⁰ Māga nide eperāārā jaure omé chejida māik'aapa pedee p'aneejida iru ome. Chonaarāwedapemaarā Moisés Elías ome paji. ³¹ Āchi ik'aawa īdaa pia urua nībaji. Chejida Jesumaa jarade taarā-e nide chupiria nībait'ee māik'aapa piut'ee Jerusalende. ³² Mama ee nok'ode Pedro chi k'ōp'āyoorā ome tap'ok'ee jōnajida mīda, k'āida-ee p'anajida. Maperā unujida Jesús māgā k'īra wāree māik'aapa ma eperāārā omé. ³³ Ma eperāārā Jesús ik'aawaapa uchiarutade Pedropa māgaji:

—Tachi Jarateepari, ipia bi nama p'anadait'ee pi ome! Oodait'eeda aji, te chak'eerā ōpee, aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

Mamīda Pedropa k'īsia-ee māga jaraji. ³⁴ Iru pedee nībide jīrarapa āchi jōmaweda aneu ata cheji. Māgā jīrarara esajīak'a āchi unudak'āri, nejasiadachida. ³⁵ Māpai ma jīraradeepa Tachi Ak'ōrepa pedeeji:

—Nāgida aji, mi Warra k'inia, mia jirit'erada. jūriti iru pedee!

³⁶ Ma pedee ūridap'eda, Jesús ituaba beeji āra ome. Māpai k'īup'ee p'aneejida. Ma t'ēpai āchia unuda ma ewate apidaamaa nepirida-e paji.

Jesupa netuara uchiapida warra k'ap'adeepa

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Ai norema Jesús, Pedro, Santiago māik'aapa Juan ee nok'odeepa edaa chedak'āri, eperāārā chok'ara chejida Jesús ome unudait'ee. ³⁸ Māirādepema eperā abaapa golpe pedeeji:

—Tachi Jarateepari, mi chupiria k'awaapāde aji. Mi warra apai iru bi ak'inapāde aji. ³⁹ Netuarapa iru jita atak'āri, biapipari, wawapipari māik'aapa iduba k'ōp'ep'ee uchiapipari iru it'aideepa. Iru ichiak'au bik'aa. Maperā piupiit'eeda aji. ⁴⁰ Mia pi k'ōp'āyoorāmaa chupiria iidiji ma netuara uchiapit'aadamerā. Mamīda p'oyaada-e paji.

⁴¹ Jesupa p'anauji:

—Aai, eperāārā, ¿at'ārita mide ijāada-e p'anik'ā? jījāadak'aarāk'api p'ani! jōmasaa taarāit'ee parā ome ijāarutamaa? Anēeti ma warra.

⁴² Ma warra Jesús k'ait'a chek'āri, netuarapa eujāde bat'at'aaji māik'aapa waya wawat'aaji. Mamīda Jesupa ma netuara itriat'aaji māik'aapa uchiapit'aaji. Ma warra māgā jīpap'eda, teeji chi ak'ōremaa. ⁴³ Arii p'anadap'edaarā jōmaweda p'era pik'a para beeji, Ak'ōrepa ne-inaa pia ooda unudap'edaa perā.

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Eperāārā ak'itrua para beeru misa Jesupa ooda k'aurepa, irua māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

44 —Na pedee pia ũrítí mǎik'aapa k'Īra atuanáati: eperāpa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema baapiit'ee k'achia beerā juade.

45 Mamīda āchia k'awada-e paji irua jara k'inia bada. Tachi Ak'ōrepa āramaa at'āri māga k'awapi k'inia-e baji. Ma awara āchia waawee p'anajida iididait'ee k'āata jara k'inia baji.

Eperā waibiara bi Ak'ōre k'Īrapite
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

46 Maapai Jesús k'ōp'āyoorā aupedee p'aneejida k'awaadait'ee āchidepema k'aita waibiara bi. 47 Jesupa k'awaak'āri ārapa k'Īsia p'ani, warra chai ataji mǎik'aapa ak'inĩ biji ichi ik'aawa 48 mǎik'aapa māgaji:

—Eperāpa mide ijāa bi k'aurepa nǎgí warra chaik'a auteebairu pīrā, mi jida auteebaipari. Ma awara chi mi auteebairupa mi pēida auk'a auteebaipari. Mapa chi parādepema ek'ariara pīk'a bi audua-ee bairā, māgita waibiara pait'ee Ak'ōre k'Īrapite.

Jesús ome nipak'aa bipa netuara uchiapida
(Mr 9.38-40)

49 Māpai Juanpa māgaji:

—Tachi Jarateepari, taipa unujida eperāpa pi t'ĩ jarap'eda, netuara uchiapi bi eperāarā k'ap'iadeepa. Māga unudak'āri, taipa oonaapāde ajida, tachi ome nipak'aa perā.

50 Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au oopítí. Tachi ome nipak'aa pījida, tachi eere bida aji.

Samaria eujādepemaarāpa Jesús yiaraa iru p'anadap'edaa

51 Ewari k'ait'a pa wāk'āri Jesús it'aa wāit'ee, sōcharra wāji Jerusalén ode. 52 Ichi naa eperāarā chok'a pēiji Samaria eujādepema p'uuru k'aipee bimaa, te jiridamerā aide k'āidait'ee. 53 Mamīda ma Samaria eujādepemaarāpa iru auteebai k'iniada-e paji, k'awa p'anadap'edaa perā judiorā p'uuru Jerusalendee wāru. 54 Chi k'ōp'āyoorā Santiago Juan ome māga k'awaa atadak'āri, Jesumaa māgajida:

—Tachi Waibia, ¿k'inia bik'ā ajida, taipa pa it'īpa baaipidamerā mǎirā ĩri, jōdaidamerā?

55 Mamīda Jesupa āra itriak'ooji, māgá k'achia k'Īsiadap'edaa perā.

56 Māpai wājida awaraa p'uuru k'aipeedee.

Jesús ome nipa k'inia p'anadap'edaarā
(Mt 8.19-22)

57 Ode wādade eperāpa Jesumaa māgaji:

—Tachi Waibia, pi ome wā k'inia bida aji, chi wārumaa.

58 Jesupa p'anauji:

—Usap'ā yooro te uria iru bee mǎik'aapa ipanaarā te iru bee. Mamīda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema arajāgaa ni, k'āipari wēe. Made k'Īsĭaji, jarai naaweda wāara mi ome nipa k'inia bi wa māga-e.

59 Māpai Jesupa māgaji awaraa eperāmaa:

—Mi ome nipa chéji.

Irua p'anauji:

—Tachi Waibia, mi jida pi ome nipaparii k'inia bi. Mamīda ai naaweda mi ak'ōre iapipāde aji, iru piuk'āri.

60 Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au bipáde aji, atuadait'eerāpa āchi piudap'edaarā iadamerā. Pi, jōdee, nipa chéji mi ome māik'aapa jaratééji Tachi Ak'ōrepa eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.

⁶¹ Māpai awaraa eperāpa māgaji:

—Tachi Waibia, pi ome nipa k'inia bida aji. Mamīda ai naaweda wāpíji mi tedepemaarā ak'ide.

⁶² Jesupa p'anauji:

—Eperāpa eujā p'ēirat'imaa bi pirā aradopa, jīp'a nok'ooree ak'tipia bi. Āpítee ak'iru pirā, pia ba-e pait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome.

10

Jesupa eperāarā setenta y dos pēida jarateenadamerā

¹ Maap'eda Jesupa chi k'ōp'āyoorā awara setenta y dos jirit'eraji ichi ome nipapataarādepema. Āra ome-omee pēiji ichi naa wādamerā p'uuru bee chaa ichi wāit'ee badamaa. ² Āra pēik'āri, māgaji:

—Eperāarā chok'ara mide waide ijāada-e p'ani. Ne-uu audú chau bīk'api p'ani. Mamīda mimiapataarā chok'ara-ee p'ani. Mapa iidipatāati Tachi Ak'ōre, ma ne-uu chiparimaa awaraa mimiapataarā pēimerā chi chau bi p'ede. ³ Wāti eperāarāmaa jarateede. Mia parā pēiru oveja chak'eerā pēik'ajik'a ne-animalaarā k'achia beerā t'āide. ⁴ Na wārutade ateenāati muchila, p'arat'a maa-e pirā awaraa chancla. Ichiaba taarā ak'inī p'aneenāati pedeedait'ee chi unurutaarā ome. ⁵ Eperā tede t'ūdak'āri, naapiara jarapatāati: “Na te pidaarā pia p'anapatāati.” ⁶ Māgá eperā t'āri pia paraa pirā ma tede, iru k'āiwee beeit'ee. Mamīda iru t'āri pia-e bi pirā parā ome, Tachi Ak'ōrepa iru k'āiwee bapi-e pait'ee. ⁷ Ma tede p'anéeti. Ārapa teeruta k'óti māik'aapa tóti, parā, mi mimiapataarāpa māga atadaipia bairā pāchi mimia pari. Te awara-awaraa nipanāati; te abaadepai p'anéeti.

⁸ 'P'uurude panadak'āri, ma p'uurudepemaarāpa parā auteebairuta pirā, k'óti ārapa teeruta. ⁹ Ma p'uurudepema k'ayaa beerā jīpak'óoti māik'aapa māirāmaa jarāti: “Tachi Ak'ōrepa parā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.” ¹⁰ Mamīda awaraa p'uurude panadak'āri, ma p'uurudepemaarāpa parā auteebaida-e pirā, calle jāde wāyaarutade nāga jarāti: ¹¹ “;Pāchi p'uurudepema yooro p'ora tai bīrīde beeda paara nēep'eruta, parā t'āri k'achia p'anadairā tai ome! K'awāati Tachi Ak'ōrepa parā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mamīda parāpa māga k'iniada-e.” ¹² Mia jara bi: Ak'ōre ewari waibia ewate irua ma p'uurudepemaarā audupiara k'achia ooit'ee, chonaarāweda Sodoma pidaarā k'achia ooda k'āyaara.

P'uuru pidaarāpa Ak'ōre Ūraa ūridaamaa p'anadap'edaa (Mt 11.20-24)

¹³ —;Aai, Corazín p'uurudepemaarā! ;Aai, Betsaida p'uurudepemaarā! ;Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēiit'ee! Tiro p'uurude, Sidón p'uurude eperāpa ooda paara ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mia parā p'uurude oodak'a, taarā-e weda ijāak'ajida. Ārapa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia jōnīpa chupīria iidik'ajida Tachi Ak'ōremaa. Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa t'āri p'uapa p'aru p'āimaa jīk'ajida māik'aapa it'abarre p'ora it'aa p'ok'ajida āchi poro ĩri. ¹⁴ Maperā mia

jara bi: Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua parã k'achiara ooit'ee ma Tiro p'uurudepemaarã k'ãyaara mãik'aapa Sidón p'uurudepemaarã k'ãyaara. ¹⁵ Ichiaba parã Capernaum p'uurudepemaarã, ¿k'isia p'anik'ã parã p'uuruta awaraa p'uuru k'ãyaara waibiara pait'ee Ak'õre k'irapite? ¿Ma k'ãyaara irua parã p'uuruta jõt'aait'ee!

¹⁶ K'õp'ãyoora, eperãpa parã pedee ùrik'ãri, mi pedee k'a ùriit'ee. Jõdee chi parã yiaraa iru bïpa mi jida yiaraa iru bi. Ma awara mi yiaraa iru bi pïrã, ichiaba mi Ak'õre, mi pëida, yiaraa iru bi.

Setenta y dos ãpïtee chedap'edaa

¹⁷ Ma setenta y dos pëida eperãrã ãpïtee chedak'ãri, t'ãri o-ï-ia p'anajida. Mãgapachida:

—Tachi Waibia, jtaipa pi k'ap'ia pari pedeedak'ãri, netuaraarãpa paara oopachida taipa jaradap'edaak'a!

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—Wãara. Mia Satanás unuji it'ariipa baalik'ãri pa baaiparik'a. ¹⁹ Mia parã k'aripaji t'iadamerã taamaarã ïri mãik'aapa tusõre ïri, parãmaa maarepida k'aada-ee. K'aripaji chõopataadamerã Netuara Poro Waibia ome; irua parã p'ua oo-ee. ²⁰ Maperã parã t'ãri o-ïa p'anadaipia bi. Mamïda ma k'ãyaara o-ïara p'anadaipia bi Tachi Ak'õrepa parã t'ï p'ã iru bairã it'ari ichideerã t'ï p'ã jëra bi librode.

Jesús t'ãri o-ïa bada

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Mãgã pedee bïde Tachi Ak'õre Jaurepa iru audú t'ãri o-ïapïji. Mãpai irua mãgaji:

—Ak'õre Waibia, pi jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Ne-inaa jõmaweda it'ari nïbi, na p'ek'au eujãde nïbi paara pi jua ek'ari bi. Mi t'ãri o-ïa bi pia eperãrã jïp'aarãmaa k'awapiru perã ne-inaa pia waide k'awapi-e pada k'isia k'awaa beerãmaa mãik'aapa poro wësaa beerãmaa. Mãga ooji mãga oo k'inia bada perã.

²² 'Mi Ak'õrepa ne-inaa jõma biji mi jua ek'ari mia ak'ipariimerã. Tachi Ak'õrepapai wãara mi, ichi Warra k'awa bi. Mãgã ichiaba mi, chi Warrapapai wãara iru k'awa bi. Mamïda mia iru k'awapii mia k'awapi k'inia bi eperãrãmaa.

²³ Mãpai Jesupa ak'ïji chi k'õp'ãyoorãmaa mãik'aapa mãgaji:

—Parã, chi na ne-inaa unu p'anïrã, wãara t'ãri o-ïa p'ani. ²⁴ Mia jara bi: Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapataarãpa mãik'aapa reyrãpa unu k'inia p'anajida parãpa unu p'ani. Mamïda unuda-e paji. Ichiaba ùri k'inia p'anajida parãpa nama ùri p'ani. Mamïda ùrida-e paji, ewari ma-it'ee waide pa-e bada perã.

Jesupa nepirida Samariadepema t'ãri pia badade

²⁵ Ewari aba Moisepa p'ãda jarateepari pedeenaji Jesús ome. K'awaait'ee Jesupa wãara Ak'õre Ûraa k'awa bi wa mãga-e, mãgïpa iidiji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ãata ooyama aji, mi it'aa wãit'ee?

²⁶ Jesupa p'anauji:

—¿K'ãata jara bi Moisepa p'ãdade? ¿K'ãata unu bïma aji, aide?

²⁷ Ma Moisepa p'ãda jarateeparipa p'anauji:

—Tachi Ak'õre Waibia k'inia iru baparíji pichi t'ãripa mãik'aapa ne-inaa jõmaa k'ãyaara iru k'inia iru baparíji. Ewari chaa k'ĩsãji irude pichi t'ãripa,' (Dt 6.5)

'ma awara awaraã k'inia iru baparíji, pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

²⁸ Māpai Jesupa mǎgaji:

—Pia p'anaujipi. Mǎga ooru pirã, ichita bapariit'ee Ak'õre eujãde.

²⁹ Mamĩda ma Moisepa p'ãda jarateeparipa waapiara k'awaa k'inia baji. Mapa iidiji:

—Pia awaraarãda ak'ãri, ¿k'aita jara k'inia bima? aji.

³⁰ Māpai Jesupa nǎga nepiríji jarateeit'ee:

—Eperã Jerusalén ode wãji Jericó p'uurudee. Mǎgá ode wãde nechiapataarã uchiajida. Ma eperã p'ua oojida mãik'aapa iru p'aru paara chia atajida. Perá peet'aajida. ³¹ Bi-ap'eda, p'aare cheji ma ode. Mamĩda ma eperã eujãde bi unuk'ãri, jĩp'a wãyaaji ichi ode. ³² T'ẽepai Leví ẽreerãdepema uchiada ichiaba ma ode che wãji. Mamĩda ma eperã mǎgá unuk'ãri, ichiaba jĩp'a ichi ode wãyaaji. ³³ Ma t'ẽepai Samariadepema ichiaba ma ode cheji. Mǎgipa ma eperã unuk'ãri, iru chupiria k'awaaji. ³⁴ Iru k'ait'a wãp'eda, aceite vino ome p'uruji iru k'ap'ia p'ua bimãĩ mãik'aapa p'aru sorede beda ataji. Māpai ma eperã su-ak'i binaji ichi burrode mãik'aapa ateeji eperãarã temaa ak'i p'anadamerã. ³⁵ Ai norema ma Samariadepemapa p'arat'a tau omé ẽt'a atap'eda, teeji ma te chiparimaa mãik'aapa mǎgaji: “Jã eperã ak'i baparíji mi cheru misa. Na p'arat'a awara faltaru pirã, mia p'aait'eeda” aji.

³⁶ Mǎga nepirip'eda, Jesupa iidiji ma Moisepa p'ãda jarateeparimaa:

—¿K'ãata k'ĩsia bima? aji. ¿Ma õpeedepema chisãgipa ma eperã ak'ijima ichi k'ap'ia ak'iparik'a?

³⁷ Ma Moisepa p'ãda jarateeparipa p'anauji:

—Chi chupiria k'awaadapa pajida aji.

Māpai Jesupa mǎgaji:

—Pia auk'a oopãde aji, chupiria chedeerãmaa.

Jesús Marta tede p'asianada

³⁸ Maap'eda ma ode Jesús waya wã nipaji Jerusalendee. Panaji p'uuru k'aipede. Mama wëra t'ijarapatap'edaa Martapa iru auteebaiji ichi tede. ³⁹ Marta ipewëra María mama baji. Ichi Jesús biri ik'aawa su-ak'i beejĩ ùriit'ee irua jararu. ⁴⁰ Mamĩda Marta ne-inaa audú oomaa beejĩ nek'opiit'ee Jesumaa mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa. Mapa Jesús k'ait'a cheji mãik'aapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, ¿pi-it'ee p'ua-e bik'ã aji, mi ipewërapa mi k'aripa-e bi? Mia ne-inaa chok'ara iru bi ooit'ee. Mapa jarãji irua k'aripamerã.

⁴¹ Mamĩda Jesupa p'anauji:

—Marta, Marta, pi audú k'ĩsia nĩbida aji, ne-inaa pi-ia oo k'iniapa.

⁴² Mamĩda Mariapa ne-inaa piara jiriji ooit'ee, mi nama bi misa. Apidaapa jarada-e pait'ee irua mǎga oonaamerã.

11

Jesupa jarateeda it'aa t'ĩ k'awaadamerã

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ewari aba Jesús it'aa t'ĩ aupak'ãri, k'õp'ãyo abaapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, jaratéji taipa it'aa t'í k'awaadamerã, Juan Bautistapa chi k'öp'äyoorãmaa jarateedak'a.

² Mâpai Jesupa mägaji:

—Parã it'aa t'ídak'ãri, nãga jaráti:

Tachi Ak'õre it'ari bi,

pi t'í awaraa t'í k'äyaara pipiara bi.

Eperãarã bíji pichi jua ek'ari pichideerã p'aneedamerã.

[Óoji pichia k'inia bik'a na p'ek'au eujãde, it'ari ooparik'a.]

³ Tai-it'ee chik'o téjeji ewari chaa k'odait'ee.

⁴ Taipa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awáaji mãik'aapa perdonáaji taipa perdonaapatak'a, awaraarãpa taimaa ne-inaa k'achia oodak'ãri.

Tai k'achiade baaipináaji.

Tai k'aripa atáji Netuara Poro Waibia juadeepa.

⁵ Ichiaba Jesupa mägaji:

—K'ísiadáma nãgide. Parãdepemapa k'öp'äyo iru bai. Esapite pi wãi iru temaa mãik'aapa jarai: “K'öp'äyo, mi-it'ee pan õpee téjeji, ⁶ k'öp'äyo aba et'ewapai t'imípa pacheda perã mi temã. Maarepida wêe bi teeit'ee k'omerã.” ⁷ Mãga p'asada paara, irua jara-e pai: “Mi ichiak'au bíji. Puerta jãa iru bi. Mi warrarã mi ome nama k'ãi p'anipi. Mapa p'irabai-eda a-e pai, pímaa ne-inaa teede.” ⁸ Mia jara bi: Mãgí k'öp'äyo p'irabai-e píra ne-inaa teeit'ee pi ichi k'öp'äyo perã, mãgara p'irabaiit'ee waa iidi nãbanaamerã. Teeit'ee ne-inaa jõma pia falta bi. ⁹ Maperã mia nãga jara bi. Iidipatáati Tachi Ak'õremaa. Irua teeit'eepi. Jiripatáati. Irua k'awapiit'eepi. Eperãpa puerta t'aide t'íparik'a, Ak'õremaa t'ípatáati. Irua parã k'aripait'eepi. ¹⁰ Chi iidi bímaa Tachi Ak'õrepa teepari; chi jiri bímaa Tachi Ak'õrepa k'awapipari mãik'aapa chi t'í bímaa ewapari.

¹¹ ¿Parãdepema ak'õrepa taama teeik'ã ichi warramaa, irua chik'o iidik'ãri? ¹² Maa-e píra, çtusõre teeik'ã irumaa, ne-imi iidik'ãri? ¹³ ¡Mãgapei! Parã, ne-inaa k'achia oopataarã mĩda, pãchi warrarãmaa net'aa pia tee k'awa p'ani. Parãpa mãga ooruta píra, ¡audupíara pãchi it'aripema Ak'õre Waibia ichi Jaure teeit'ee chi iidirutaarãmaa!

Jesús Netuara Poro Waibia jua ek'ari bida adap'edaa

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ewari aba Jesupa netuara uchiapimaa baji eperã pedee atua bi k'ap'iadeepa. Ma netuara uchiak'ãri, ma eperã pedee beeji. Mãga un-udak'ãri, arii p'anadap'edaarã ak'itrua para beeji. ¹⁵ Mamĩda ùk'uruurãpa mägajida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jãgã netuaraarã uchiapi-parida ajida.

¹⁶ Mâpai awaraarãpa Jesús imiatee k'inia p'anadap'edaa perã, iidijida ne-inaa oomerã Tachi Ak'õrepapai oopari. Mãga ooruu píra, k'awadayada ajida, Tachi Ak'õre juapa ooda. ¹⁷ Mamĩda Jesupa k'awaji ãchia k'isia p'ani. Mapa mägaji:

—P'uuru pidaarãpa ãchi auk'aarã jëreruta píra, waa araa p'anapataada-e pai. Æchi itu jõdaridait'ee mãik'aapa ãchi te ãri baibeeit'ee. ¹⁸ Mãga pik'a Netuara Poro Waibiapa ichi auk'aarã jëreru píra, ãchi itu jõdaridai. Parãpa jara p'anik'a mi Beelzebú eere bada paara, ichideerã jëre-e pak'aji. ¹⁹ Ma awara mãga pada paara çk'ai juapa parã eere p'anirãpa netuaraarã

uchiapipatama? ¡Netuara juapa-epi! Āchiata ak'ipipata parā pia k'īsiada-e p'ani. ²⁰ Jōdee mia netuaraarā uchiapipari pīrā Tachi Ak'ōre Waibia juapa, jara k'inia bi ĩrā Tachi Ak'ōredeerā poro waibia nama bi.

²¹ Eperā juataura bīpa ichi te ĵiak'āri espada ome, k'īsia bi apida t'īuda-e pai ichi net'aa chiade. ²² Mamīda eperā iru k'āyaara juataura bi cheru pīrā māik'aapa iru p'oyaarū pīrā, iru espada ĵāri atai māik'aapa iru net'aa p'e atadari. Mi waibiara bi Netuara Poro Waibia k'āyaara. Mapa netuaraarā mi jua choodak'aa.

²³ Eperā mi eere bi-e pīrā, mi k'īra unuamaa iru bi. Ichiaba mi k'aripae bi pīrā awaraarā Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anapataadamerā, eperāarā āyaa pēipari mi ik'aawaapa.

Netuara eperā k'ap'īade waya merātia bada

(Mt 12.43-45)

²⁴ —Eperā k'ap'īadeepa netuara uchiapidak'āri, māgīpa ĵiri nipapari eujā p'ūasaa sāma ĵiit'ee. Mamīda unu-e pak'āri, k'īsiapari: “Waya merātianait'ee ma eperā k'ap'īade, mi naaweda badamāi.” ²⁵ Chek'āri, unu chepari ma eperā k'ap'īa pi-ia bi; te barrep'eda, sūp'eda pi-ia bik'a. ²⁶ Māga unuk'āri, ĵirinapari awaraa netuara siete k'achiara ichi k'āyaara māik'aapa ma eperā k'ap'īade merātia chepata. Māgā ma eperā audupīara k'achiade beeit'ee naaweda bada k'āyaara.

Wāara t'āri o-īa p'anīirā

²⁷ Jesupa māgā pedeemaa bīde arii p'anadap'edaarādepema wērapa māgaji:

—ĵT'āri o-īa bapari pi nawe, chi pi t'oda māik'aapa warida!

²⁸ Jesupa p'anauji:

—ĵMa k'āyaara t'āri o-īara bapari chi Tachi Ak'ōre pedee ūrip'eda, ooparipa ma jara bik'a!

Ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Māgā pedee bīde eperāarā cho-k'ara chepachida iru ik'aawa seedarutamaa. Māpai ichia jaramaa beeji āramaa:

—Parā ĵrapemaarā t'āri k'achia-idaa p'anīda aji. Iidipata mia oomerā ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ooit'ee chonaarāweda Jonās ome oodak'a. ³⁰ Tachi Ak'ōrepa Jonās pēidak'a Nīnive p'uurudepemaarāmaa ichi pedee jaramerā, māga pik'a mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema pēiji ichi pedee jaramerā parā ĵrapemaarāmaa. ³¹ Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua parā ĵrapemaarāpa oopatap'edaa ak'ik'āri ĵarait'ee pia wa k'achia, Reina Sur Eerepema parā imiateeit'ee Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēimerā. Chonaarāweda ma reina t'imīpa cheji Rey Salomón k'īsia k'awaa bi pedee ūride. Mamīda nama bi aba waibiara bi Salomón k'āyaara. ³² Ma ewate ichiaba Nīnive p'uuru pidaarāpa parā ĵrapemaarā imiateedait'ee, Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee pēimerā. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa Jonās pēik'āri Nīnive pidaarāmaa, ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa oo amaa wājida. Mamīda parā ĵrapemaarāpa p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e, aba Jonās k'āyaara waibiara bīpa jara cheji mīda māga oodamerā.

Jesupa tachi taude jarateeda

(Mt 5.15; 6.22-23)

33 —Lámpara k'oodak'aa mera bidait'ee ne-inaa ek'ari. Ma k'áyaara k'oodak'ári, ne-inaa ñri it'í ata bipata, jōma te jāde p'anirāpa ñdaa unudamerā. 34 Tachi tau lamparak'a ñdaa pik'a bi tachi k'ap'ia-it'ee. Pichi tau pia bak'ári, k'ap'ia jōmaweda ñdaa pik'a bide bait'ee. Mamīda pichi tau k'achia bi pirā, k'ap'ia jōmaweda p'āriu pik'a bide bait'ee. 35 K'irak'aupai pi ñdaa pik'a bi p'āriu pik'a padarii. Pia jarait'eera, k'irak'aupai k'isiai pia Tachi Ak'ōre wāara k'awa bi, mi ūraade ijāa-e bi mīda. 36 Mi ūraade ijāa bi k'aurepa pi k'ap'ia jōmaweda ñdaa pik'a bide bi pirā, Tachi Ak'ōre wāara k'await'ee, lámpara uruade ne-inaa pia unupatak'a.

Jesupa jarada fariseorāmaa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāmaa (Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

37 Jesús pedee aupak'ári, fariseo abaapa jaraji ichi ome wāmerā ichi temaa nek'ode. Ma tede t'ūp'eda, Jesús mesade su-ak'i beejí. 38 Ma fariseo p'era pik'a baji Jesupa ichi jua si-e pada perā nek'oi naaweda, fariseorāpa oopatak'a. 39 Mamīda Jesupa mājaji:

—Parā fariseorāpa vaso māik'aapa p'arat'u taawaik'a eere pi-ia siipatada aji. Mamīda mājí edajāde ipuru bi ne-inaa k'achiapa, parā t'ári k'achia p'anadairā. Chīara net'aa chiapata māik'aapa chīara k'ūrapata. 40 'Parā k'isia k'awada-ee p'ani! ¿K'awada-e p'anik'ā chi parā k'ap'ia oodapa parā t'ári ichiaba ooda? 41 Eperāarā chupiria k'awáati māik'aapa t'āripa āchima ne-inaa téeti. Māpaipi Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'ipariit'ee.

42 'jAai, Tachi Ak'ōrepa parā fariseorā k'achiadee peiit'ee! Tachi Ak'ōre-it'ee nāgee aliño awara bipata: menta, ruda, awaraa ne-inaa k'arra ome; mājí diezdepema chaa, aba. Mamīda parā-it'ee p'ua-e bi ne-inaa oodait'ee Ak'ōrepa oopi bik'a, iru k'inia iru p'anadairā. Māgata oodaipia bi parāpa ne-inaa oopata ome.

43 'jAai, Tachi Ak'ōrepa parā fariseorā k'achiadee peiit'ee! Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede p'anadak'ári, su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata, k'inia p'anapata perā eperāarāpa parā ak'idamerā āchi waibiarák'a. Ma awara calle jāde nipadak'ári, k'inia p'anapata jōmaarāpa parāmaa saludaadamerā, āchi poro waibiarā ome oopatak'a.

44 'jAai, Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee peiit'ee! Eperāarā pariatua jāira ñri t'iapata, k'awada-ee aide eperā piuda bi. Parā ma jāirák'ata p'ani, pāchi t'āride k'isia k'achia iru p'anadairā.

45 Māpai Moisepa p'āda jarateeparipa mājaji:

—Tachi Jarateepari, pia ma pedee jarak'ári, ichiaba taimaa ik'achia jara bida aji.

46 Mamīda Jesupa mājaji:

—jAai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā ichiaba k'achiadee peiit'ee! Eperāarāmaa audú ne-inaa chok'ara oopipata tachi chonaarāpa chonaarāweda oopatap'edaak'a. Mamīda ārapa ma jōma p'oyaa ooda-e pak'ári parāpa jarapatak'a, maarepida k'aripada-e.

47 'jAai, Tachi Ak'ōrepa parā k'achiadee peiit'ee! Pi-ia oopata chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarā iadap'edaamāi, eperāarāpa āra k'irāpadamerā. jMamīda parā chonaarāpata āra peek'oojida!

48 Parāpa māga oodak'ári, ak'ipipata auk'a ook'ajida pāchi chonaarāpa oodap'edaak'a, parā ĩrapemaarāpa auk'a ūridamaa p'anapata perā Ak'ōre pedee jarapataarāpa jara p'ani. Āchia ma Ak'ōre pedee jarapataarā peek'oojida māik'aapa parāpa mājirā iadap'edaamāi pi-ia oopata.

49 'Mapa Tachi Ak'õrepa na k'isia k'awaa pedee jaraji: "Mi pedee jarapataarã peiit'eeda aji, mi ùraa jarateepataarã ome. Mamïda ùk'uru peedait'ee; jõdee awaraarã jiridait'ee miapidait'ee." 50 Parã chonaarãpa mãga oopachida. Ak'õre pedee jarapataarã peepachida. Maperã ñrã Tachi Ak'õrepa parã k'achia ooit'ee. 51 Na eujã oodak'ãriipa iru pedee jarapataarã peepata; Abeldeepa Zacarías parumaa. Ma Zacarías peejida Tachi Ak'õre tede, te t'ïupata altarmãi esajïak'a. Maperãpi mia jara bi: Tachi Ak'õrepa ñrapemaarã k'achia ooit'ee ma oopatap'edaa pari.

52 'jAai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã k'achiadee peiit'ee! Eperãarãpa llave iru p'anapatak'a puerta ewadait'ee, mãga pik'a parãpa Tachi Ak'õre Ùraa iru p'anapata. Mamïda ma ùraade jara bi awaraarãmaa k'awapidaamaa p'ani. K'iniadak'aa awaraarãpa ma pedee ùridamerã mãik'aapa oodamerã irua jara bik'a.

53-54 Jesupa ma jõma jarap'eda, ma Moisepa p'ãda jarateepataarã mãik'aapa fariseorã k'ïraudachida. Iidida chok'ara iidi p'aneejida iru k'achiade baaiipidai jïak'aapa irua p'anauda k'aurepa. Mamïda p'oyaa imiateeda-e paji.

12

Jesupa ùraada fariseorãk'a p'ananaadamerã

1 Jesús at'ãri mama bide eperãarã audupiara see nïba cheji iru badamãi. Audú cho-k'ara nïbada perã, awaraarã biiri ñri paara t'iak'oo wãpachida. Mãpai Jesupa jarateemaa beeji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—K'ïrak'aupai fariseorã levadura ome; pia jarait'eera, ãchia jarateepata ome. Jarateepatada apata Tachi Ak'õrepa k'inia bi eperãarãpa oodamerã. Mamïda ãchia mãga oodak'aa, t'ãri k'achia p'anadairã. 2 Tachi Ak'õrepa ãchi k'isia t'ãridepai k'awaapiit'ee mãik'aapa ãchia ne-inaa mera oopata unupiit'ee. 3 Wãara ne-inaa jõmaweda parãpa mera jarapata irua tau taawa k'awaapiit'ee. Pãchi puerta jïadap'eda pedee mera jaradap'edaa paara tau taawa k'awaapiit'ee terraza ñriipa biaruk'a.

K'aita waaweedaipia bi

(Mt 10.26-31)

4 —Michi k'õp'ãyoorã, mia nãga jara bi. Waaweenáati parã jiri p'anirã peedait'ee, ãrapa parã p'oyaa atuapida-e perã tok'arradee. 5 Jarait'ee k'aita waaweedaipia bi. Tachi Ak'õre waawéeti iruata tachi piupii perã mãik'aapa atuapii perã. Wãara iruta waaweedaipia bi.

6 'çNetopata-ek'ã ipana chak'e joisomaa p'arat'a tau omee pari? Eperãarãpa mãga oopata ipana chak'e mak'ïara vale-e bi jïak'aapa. Mamïda Tachi Ak'õrepa ma ipana chak'eerã pia ak'ïpari. 7 Parã jida mãgá ak'ïpari. Parã puda paara irua juasia iru bi. Mapa waaweenáati, Tachi Ak'õrepa parã k'iniara iru bapari perã ipanaarã k'ãyaara.

Jesucristode ijãapatada apataarã awaraarã k'ïrapite

(Mt 10.32-33; 10.19-20; 12.32)

8 —Mia nãga jara bi. Eperãpa tau taawa jararu pirã ichi Jesucristode ijãapari, mi, chi Eperã Ak'õre Truadepemapa pida jarait'ee: "Mãgí mërë" Tachi Ak'õre angeleerã k'ïrapite. 9 Mamïda eperãpa meraru pirã mide ijãapari, mãgara mia pida merait'ee. "Mãgí mërë-eda" ait'ee Tachi Ak'õre angeleerã k'ïrapite.

10 'Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wêpapik'ãri, wêpapii áchia ik'achia jarapata paara Eperã Ak'õre Truadepema âpite. Mamïda ik'achia jararuta pirã iru Jaure âpite, mãgee p'ek'au k'achia wêpapi-e pait'ee.

11 'Parã mide ijãapata k'aurepa eperãarãpa parã ateedak'ãri Ak'õre Ũraa jarateepata tede maa-e pirã charraarãmaa mãik'aapa poro waibiarãmaa imiateedait'ee, k'ĩsianáati sãga p'anaudait'ee maa-e pirã k'ãata jaradait'ee. 12 Mãirã k'ĩrapite panadak'ãri mãik'aapa pedeedait'ee pak'ãri, Tachi Ak'õre Jaurepa jarateeit'ee, p'anau k'awaadamerã.

Jesupa nepirida p'arat'a paraa bi, k'ĩsia k'awa-ee bide

13 See nĩbadadepema abaapa Jesumaa mãgaji:

—Tachi Jarateepari, jaráji mi ìpemamaa tai ak'õrepa net'aa bẽida t'oomerã mi ome.

14 Jesupa p'anauji:

—K'õp'ãyo, ¿k'aipa mi bijima aji, parã charrak'a mãga jaramerã?

15 Ichiaba mãgaji:

—K'ĩrak'aupai net'aa k'ĩadai. Eperãarã t'ãri o-ia p'anadak'aa net'aara p'e iru p'anadairã.

16 Mãpai Jesupa nãga nepiriji jarateeit'ee ma et'ewa jaradade:

'Eperã p'arat'ara bi bapachi. Ne-uu waibia iru bada perã, net'atau waibia ewapachi. 17 Mapa k'ĩsia beejì: “¿K'ãata ooyama? aji. Te wêe bi michi net'atau jõmaweda iait'ee.” 18 Mãpai ma p'arat'ara bipa k'ĩsia ataji. “K'awa bida aji, k'ãata ooit'ee. Mi net'atau iapata te wãrait'ee mãik'aapa awaraa te waibiarã oo atait'ee. Mãgã michi net'atau net'aa iru bi ome, jõmaweda iayada aji, ma tede. 19 Maapai mia jarai michi t'ãridepai: ‘Mia net'aara iru bi. Nãgì ome año chok'ara pia bapariit'ee. Írã ìit'ee, nek'oit'ee, ne-inaa toit'ee mãik'aapa o-ia bapariit'eeda' aji.” 20 Mamïda ma p'arat'ara bipa mãga k'ĩsia bide Tachi Ak'õrepa irumaa mãgaji: “¿Pi k'ĩsia k'awa-ee bi! Idi weda p'ãrik'ua pi piut'ee. Maap'eda, ¿k'aipa atait'eema aji, pia net'aara ia iru bi?”

21 Ma nepiri aupak'ãri, Jesupa mãgaji:

—Mãgã uchiat'eeda aji, eperãpa net'aara p'e atak'ãri ichi-it'ee, Tachi Ak'õrede ijãa-ee.

Tachi Ak'õrepa chi warrarã pia ak'ipari

(Mt 6.25-34)

22 Maap'eda Jesupa mãgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Mia jara bi: K'ĩsia jõnanáati k'ãata k'odait'ee mãgã chok'ai p'anadait'ee. Ichiaba k'ĩsianáati sãga p'aru atadait'ee. 23 Tachi Ak'õrepa tachi chok'ai p'anapipari. Iruata tachimaa chik'o teeit'ee. Ma awara irua tachi k'ap'ia ooda perã, tachimaa p'aru teeit'ee. 24 Pichá, ak'íti jã ipanaarã. Áchia net'atau uudak'aa, ewadak'aa mãik'aapa ia bidak'aa chi net'atau iapatamãi. Mamïda Tachi Ak'õrepa ne-inaa teepari k'odamerã. ¿Iru-it'ee parã pipiara p'ani ipanaarã k'ãyaara! 25 Eperã audú k'ĩsia nĩbipa hora aba pida waa chok'ai ba-e pai. 26 Ma ne-inaa ma-ãri p'oyaa oodak'aa pirã, ¿sãap'eda k'ĩsia jõnima awaraa ne-inaa p'oyaa ooda-e p'anadak'ãri?

27 'Ak'íti sãga nep'ono waripata. Mimiadak'aa mãik'aapa p'aru k'adak'aa mãgã pi-ia p'anadait'ee. Mamïda mia jara bi: Rey Salomonpa p'arat'ara,

net'aa pia iru bapachi mīda, iru p'aru piara jī bak'āri, eperāarāpa iru piara unuda-e paji nāgí nep'ono k'āyaara. ²⁸ Tachi Ak'ōrepa na p'ūajara pia t'onopipari. Idi wari wā. Mamīda nu uratidaik'āri, t'ipitaude paa jōdariit'ee. Tachi Ak'ōrepa māgá pia ak'i bi pirā nep'ono p'ūajara t'āide nībi, audupiarā parā ak'i bapariit'ee, at'āri irude mak'iaara ijāada-e p'ani mīda. ²⁹ Tachi Ak'ōrepa māgá ichia ooda pia ak'i bapari perā, k'īsia jōnanāati jiridait'ee ne-inaa k'odait'ee maa-e pirā ne-inaa todait'ee. ³⁰ Māga k'īsiapata na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa. Mamīda parāpata it'aripema Ak'ōre Waibia iru p'ani. Irua k'awa bi ne-inaa parāpa falta p'ani. ³¹ Maperāpi jirīti p'anapataadait'ee iru jua ek'ari. Māga ooruta pirā, ma ne-inaa jōma iru p'anadait'ee.

*It'aripema ne-inaa pia
(Mt 6.19-21)*

³² —K'ōp'āyoorā, parā michi ovejaarāk'a p'ani. Mapa waaweenāati. Parā chok'ara-ee p'ani. Mamīda Tachi Ak'ōrepa parā k'inia iru bi. Mapa parā biji ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. ³³ Maperā parāpa net'aa iru p'ani netok'óoti māik'aapa chupiria beerāmaa téeti. Na p'ek'au eujādepema muchila atadai k'āyaara, óoti Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Māgá atadai it'aripema ne-inaa, sore pak'aa. Ma ne-inaa pi-ia bimāi nechiapataarā p'oyaa t'ūdak'aa māik'aapa polillapa p'oyaa āridak'aa. ³⁴ Na p'ek'au eujādepema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee ma ne-inaa ome. Jōdee it'aripema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee māgí ne-inaa ome.

Jesupa jarateeda ijāapataarā poro waibia waya cheit'ee ewatede

³⁵ —Mi parā poro waibia perā, mi waya cheit'ee nidaipia bi, mimiapataarāpa p'aru jīdap'eda lámpara k'oopatak'a āchi chipari cheru misa. ³⁶ Mimiapataarāpa nīpatak'a chipari teedaa cheru misa miak'āipata fiesta oop'eda, puerta ewadait'ee iru t'ik'āri, māga pik'a parā nidaipia bi parā poro waibia cheit'ee ewate. ³⁷ Ma mimiapataarā chiparipa āra pia ak'ipariit'ee, chok'ai p'anaruta pirā iru pachek'āri. Mia jara bi: Irua āra māgá unuk'āri, jarait'ee su-ak'i p'aneedamerā mesade, ichia āchima chik'o teeru misa. ³⁸ Ichia ma mimiapataarā pia ak'ipariit'ee māgá chok'ai p'anadak'āri, ichi esapite maa-e pirā idatipodopa cheru pijida. ³⁹ Mamīda nāga k'awāati parāpa. Te chiparipa k'awa bada paara nechiapari cheit'ee hora ichi net'aa chia atait'ee, chok'ai bak'aji ma nechiapari ichi tede t'īupiamapa. ⁴⁰ Māgá parā jida chok'ai pik'a p'anadaipia bi, atu p'anide mi, chí Eperā Ak'ōre Truadepema, cheit'ee perā.

*Mimiapari pia mimiapari k'achia ome
(Mt 24.45-51; Mr 13.34-37)*

⁴¹ Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿ma pedee nepirijik'ā aji, tai-it'ee aupai, wa jōmaarā-it'ee?

⁴² Jesupa nāga nepiriji: ¿Sāgá baparima aji, mimiapataarā poro waibia pia? Māgipa k'īsia k'awaa oopari chiparipa oopi bik'a. Pia ak'ipari chipari net'aa atabēida ichi juade māik'aapa chiparimaa nek'opip'eda, mimiapataarāmaa chik'o tawapari. ⁴³ O-īa bapari chipari pachek'āri, ichi mimiamaa unu chepari perā. ⁴⁴ Mia wāarata jararu. Chiparipa māga

unu chek'āri, jōma ichia net'aa iru bi biit'ee ma mimiapari jua ek'ari ak'i bamerā. ⁴⁵ Mamīda ma mimiapari t'āri k'achia bi pirā, nāga k'īsiai: “Taarāit'ee mi chipari.” Mapa apemaarā mimiapataarā wimaa beei māik'aapa tomaa beei, nek'omaa beei toyaa beerā ome. ⁴⁶ Mamīda ma mimiapari k'achia atu bide, chi te chipari pacheit'ee. Māpai irua ooda k'awaa atak'āri, iru miapiit'ee māik'aapa āyaa pēit'aait'ee awaraa ijāadak'aa beerā chupiria chitoonimaa.

⁴⁷ Mimiaparipa k'awaak'āri chiparipa oopi bi, mamīda chipari ni-e māik'aapa oo-e irua k'inia bik'a, chiparipa ma mimiapari wima chok'ara wipiit'ee. ⁴⁸ Mamīda mimiaparipa māgee ne-inaa k'achia ooru pirā k'awa-eeta, mak'iara wipi-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa eperāmaa k'īsia k'awaapik'āri ne-inaa oo k'awaamerā, k'inia bi ma eperāpa māga oomerā, ma ne-inaa chaaree bi mīda. Ma awara eperāarā bik'āri ma eperā jua ek'ari, k'inia bi irua āra pia ak'i bapariimerā, chaaree bi mīda.

Jesús k'aurepa tachi ēreerā ome t'āri auk'a p'anada-e pait'ee
(Mt 10.34-36)

⁴⁹—Mi cheji na p'ek'au eujādee t'ipitauk'a k'oodo, aide ijāadak'aa beerā miapiit'ee. ĩMāga oo aupada paara, mi o-īa bak'aji! ⁵⁰ Mamīda ai naaweda mimaa ne-inaa k'achia p'asait'ee. Chupiria nībait'ee māga parumaa. ⁵¹ ĩParāpa k'īsia p'anik'ā mi cheji eperāarā k'āiwee p'anapide? Māga-e. K'īsia awara-awaraa papideta cheji. ⁵² Idideepa te pidaarā joisomaadepema opeerāpa mide ijāadait'ee; jōdee opeerāpa ijāada-e pait'ee. Maa-e pirā omeerāpa ijāadait'ee; jōdee opeerāpa ijāada-e pait'ee. Mi k'aurepa t'āri auk'a p'anada-e pait'ee. ⁵³ Ak'ōre t'āri auk'a ba-e pait'ee chi warra ome maa-e pirā chi warra t'āri auk'a ba-e pait'ee chi ak'ōre ome. Nawe t'āri auk'a ba-e pait'ee chi k'au ome maa-e pirā chi k'au t'āri auk'a ba-e pait'ee chi nawe ome. P'āk'ōre t'āri auk'a ba-e pait'ee chi āigu ome maa-e pirā chi āigu t'āri auk'a ba-e pait'ee chi p'āk'ōre ome.

Ewari k'awa p'anirā
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Jesupa ichiaba māgaji eperāarā arii p'anadap'edaarāmaa:
—Parāpa unudak'āri jīarara uchiaruta ak'ōrejīru baaipari eere, jarapata k'oi cheit'ee. Māga p'asapari parāpa jarapatak'a. ⁵⁵ Ichiaba nāu p'uak'āri sur eereepa, jarapata wāsia nībait'ee. Māga p'asapari. ⁵⁶ ĩK'īsia atua p'anirā! Parāpa māgā pajā māik'aapa eujā ak'i p'anipa eu k'achia wa eu pia k'awa p'ani pirā, ĩsāap'eda ne-inaa mia oomaa bi k'awada-e p'anima? aji.

T'āri auk'a p'anapataadaipia bi
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Mia oo bi māik'aapa jaratee bi ak'iti k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bi wa māga-e. Māpai parā t'āri auk'a bīti iru ome. ⁵⁸ Eperā nepira iru bi pirā pi ome māik'aapa pi charramaa atee k'inia bi pirā, wāi naaweda t'āri pia pedeeipia bi iru ome t'āri auk'a bidait'ee. Maa-e pirā charra k'īrapite panadak'āri, māgipa pi ata bi jīapataarā juade carcelde t'i nībinadamerā. ⁵⁹ Mia wāarata jararu. Mamāik'aapa uchua-e pai p'arat'a jōmaweda p'aa-
emaa.

13

P'ek'au k'achia oo amaadaipia bi

¹ Maapai eperāarā ūk'uru wājida Jesús ak'ide. Nepirijida Pilatopa Galilea eujādepema imik'īraarā peepida, ārapa p'aareerāmaa ne-animalaarā peepidap'eda, paapidak'āri. Māgá ma eperāarā waa p'oira beeji ma ne-animalaarā waa ome. ² Māga ūrip'eda, Jesupa māgaji:

—¿Parāpa k'īsia p'anik'ā aji, Tachi Ak'ōrepa māga p'asapiji ma Galilea eujādepemaarāpa p'ek'au k'achiara oodap'edaa perā ma eujādepemaarā awaraarā k'āyaara? ³ Māga-e. Mamīda pāchia p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e pirā, ichiaba piudait'ee. ⁴ Māga-e pirā ¿k'īsia p'anik'ā dieciocho piudap'edaarā Siloé torre t'ee'āri, māgá piujida ne-inaa k'achiara oopachida perā awaraa Jerusalendepemaarā k'āyaara? ⁵ Māga-e. Mamīda pāchia p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e pirā, ichiaba piudait'ee.

Jesupa nepirida higuera bñride

⁶ Māpai Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperāpa higuera bñri uu iru baji ichi uva k'āide. Ewari aba ak'inaji, higojō chau bi jīak'aapa. Mamīda chau-ee baji. ⁷ Mapa jaraji eperā chi ne-uu ak'i baparimaa: “Año ōpee iru bida aji, higojō jiri che bi nama. Mamīda unuk'aada aji. T'iap'et'aapáde aji. ¿K'āare-it'ee ichi k'inia jāma bainī bayama aji, eujā jīamaa?” ⁸ Mamīda ma eujā ak'iparipa p'anauji: “Señor, ichiak'au bipáde aji, na año aupai. Yooro p'oirait'ee ujāra ome māik'aapa arii p'e binait'eeda aji. ⁹ Māga ook'āri, ¿chau-e paik'ā? aji. Mata chau-e pirā, t'iap'et'aait'eeda” aji.

Jesupa wēra eburuk'uk'ua bada jipada

¹⁰ Ewari aba ĩipata ewate Jesupa jarateemaa baji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. ¹¹ Mama baji wēra dieciocho años k'ayaa bi. Netuarapa ma wēra eburuk'uk'uapiji. Mapa jīp'a p'oyaa bainī beek'aa paji. ¹² Jesupa ma wēra unu atak'āri, t'í ataji māik'aapa māgaji:

—Wēra, pi jipa bida aji.

¹³ Māpai ichi jua biji ma wēra ek'arra ĩri. Aramata jīp'a bainī beeji māik'aapa Ak'ōremaa it'aa t'īmaa beeji o-īapa. ¹⁴ Mamīda ma Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poro waibia k'īraudachi, ĩipata ewate Jesupa jipataada perā. Mapa eperāarāmaa māgaji:

—Ewari seis paraada aji, mimiadait'ee. Chedapáde aji, māgí ewate jipapide. ĩipata ewate chenaadapáde aji.

¹⁵ Māpai Tachi Waibia pa p'anauji:

—¡Mamīda parāpa paara oodak'aa pāchia jarateepatak'a! ĩipata ewate ichiaba mimiapata! ¿ĩipata ewate pāchi p'ak'a maa-e pirā burro ērapata-ek'ā aji, ateedait'ee pania topide? ¹⁶ Na wēra Abrahamdeepa uchiada Satanapa dieciocho años k'ayaa iru baji. ¿ĩipata ewate p'oyaa jipaik'araa baji-ek'ā? aji.

¹⁷ Jesupa māga jarak'āri, ichi k'īra unuamaa iru p'anadap'edaarā k'īra nejasia p'aneejida eperāarā k'īrapite. Mamīda arii p'anadap'edaarā o-īa para baji Jesupa ne-inaa pia ooda k'aurepa.

Mostaza taude nepirida

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—¿K'āarek'a bima aji, Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'anedamerā? ¿K'āare ome auk'a bima? aji. ¹⁹ Mostaza tau p'isi k'edéek'ata bida aji, eperāpa uuda ichi te āuk'idaa. Wari wāpachi

pak'uruk'a nībeerumaa. Waibia nībeek'āri, chi jua t'aide ipanaarā chepata ñidait'ee.

Levadurade nepirida

(Mt 13.33)

²⁰ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—¿K'āarek'a bīma aji, Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā? ²¹ Wērapa levadura p'oiraparik'a bi harina waibia ome, pan masa pia warimerā.

Tachi Ak'ōre truadee wāit'ee puerta p'irup'ee pik'a bi

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalén ode wādade Jesupa jarateeji p'uuru bee chaa māik'aapa ai ik'aawa eperāarā p'anapatamāi. ²³ Maapai eperāpa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿eperāarā chok'ara-ee Ak'ōre eujādee wādait'ee'ā? aji.

Jesupa p'anauji:

²⁴ —Tachi Ak'ōre truadee wāit'ee puerta p'irup'ee bide t'īupatak'ata bi. Mia jara bi: Eperāarā chok'ara wā k'inia p'anadait'ee Tachi Ak'ōre truadee. Mamīda p'oyaa wāda-e pait'ee. ²⁵ Te chipari p'irabaip'eda, ichi puerta jīa nībiparik'a, māga pik'a ewari cherude mi, parā poro waibiapa Ak'ōre truadepema puertak'a bi jīait'ee. Māpai parā taawa p'anīrāpa māgadait'ee: “Tachi Waibia, ewapāde adait'ee tai t'ūdait'ee.” Mamīda mia p'anaut'ee: “Mia parā k'awa-e bi. Mapa parā t'īupi-e pait'ee. Parā michideerā-eda ait'ee.” ²⁶ Māpai parāpa jara p'aneedait'ee: “Tai pi ome nek'opachida māik'aapa ne-inaa topachida. Tai p'uuru jāde pia jaratee nipapachida” adait'ee. ²⁷ Mamīda mia p'anaut'ee: “¿Mia jara-e pajik'ā parā michideerā-e? ¡Āyaa wāti mi ik'aawaapa, ne-inaa k'achia oopataarā!” ²⁸ Parāpa unudak'āri Abraham, Isaac, Jacob, jōmaweda Ak'ōre pedee jarapataarā ome Tachi Ak'ōre truade, k'awaadait'ee parā taawa p'ani. Māpai jēedait'ee māik'aapa pāchi k'ida kierrierree para bait'ee p'uaapa. ²⁹ Eperāarā chedait'ee norte eereepa, sur eereepa, ak'ōrejīru uchiapari eereepa māik'aapa ak'ōrejīru baaipari eereepa. Māirāta su-ak'i p'ana chedait'ee nek'ode Tachi Ak'ōre ome ichi truade. ³⁰ Maapai chi irapema ek'ariara beerā Tachi Ak'ōrepa waibiara papiit'ee. Jōdee irapema waibiara beerā irua ek'ariara papiit'ee.

Jesús jēeda Jerusalén p'uuru pidaarā pari

(Mt 23.37-39)

³¹ Māpai fariseorā ũk'uru chejida māik'aapa māgajida Jesumaa:

—Wāji namāik'aapa, Herodepa pi peet'aa k'inia bairā.

³² Irua p'anauji:

—Wāti jarade jā ik'awaa bīmaa: “Idi māik'aapa nu uchiapik'ooit'ee netuara merātia bee eperāarā k'ap'iadeepa māik'aapa k'ayaa beerā jipak'ooit'ee. Maap'eda nunorema parumaa aupait'ee.” ³³ Mamīda idi, nu māik'aapa nunorema ichita wāit'ee michi ode, pia-e bairā Ak'ōre pedee jarapari Jerusalén p'uurudeepa taawa piumerā.

³⁴ ¡Jerusalén, Jerusalén, pidepemaarāpa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā peepata māik'aapa irua pēida eperāarā māupa bat'a peepata! At'apai mia pidepemaarā araa p'e k'inia bapachi, et'erre wērapa chi chak'eerā p'e ataparik'a ichi isia ek'ari. Mamīda parāpa k'iniada-e paji. ³⁵ ¡Ūrítí! ¡Pāchi te ituaba beeit'ee, Tachi Ak'ōrepa parā waa ak'i-e pait'ee perā! Mia jara bi: Parāpa mi waa unuda-e pait'ee ewari cherude nāga jararutamaa:

‘i Tachi Ak’õrepa ichia pëida ichita pia ak’i bapariit’ee!’

(Sal 118.26)

14

Jesupa eperã k’ap’ia ooro bada jipada

¹ Ewari aba ñipata ewate Jesús wãji nek’ode fariseorã poro waibia temaa. Mama bide awaraa fariseorãpa iru ak’i p’anajida, imiatee k’inia p’anadap’edaa perã. ² Mama ichiaba baji eperã aba k’ap’ia ooro bi k’ayaapa. Mãgí Jesús k’irapite baini ba cheji. ³ Mãpai Jesupa iidiji Moisepa p’ãda jarateepataarãmaa mãik’aapa fariseorãmaa:

—¿ñipata ewate k’ayaa bi jipaipia bik’ã aji, maa-e pirã jipaik’araa bi?

⁴ Mamãda ãchi k’iup’ee para beejí. Mãpai irua chi k’ayaa bi jita atap’eda, jipat’aaji mãik’aapa jaraji wãmerã. ⁵ Mãpai fariseorãmaa mägaji:

—Pichi warra maa-e pirã p’ak’a toidú padarida paara, ¿isapai jitana-e pak’ajik’ã aji, ñipata ewate mïda?

⁶ Mamãda maarepida p’anauada-e paji.

Eperãarã miak’ãipata fiesta oode t’i pëida

⁷ Jesupa unuk’ãri ma fariseopa awaraarã t’i pëida su-ak’i p’aneeruta su-ak’i beepari piara bide, nãga nepiriji jarateeit’ee:

⁸—Eperãpa pi t’i pëik’ãri miak’ãipata fiesta oode, su-ak’i beenãaji su-ak’i beepari piara bide, eperã pi k’ãyaara waibiara bi t’ëe chei perã. ⁹ Mãgara chi t’idapa pimaa mägaji: “Téje pi su-ak’i beepari na eperãmaa.” Mãpai pi k’ira nejasia bai mãik’aapa su-ak’i banai su-ak’i beepari t’imipara bide. ¹⁰ Ma k’ãyaara pi t’i pëidak’ãri, su-ak’i banãji su-ak’i beepari t’imiyara bide, pi t’idapa mãga chemerã: “K’õp’ãyo, su-ak’i ba chéji su-ak’i beepari piara bide.” Mãgara pi o-ã su-ak’i banai apemaarã waawí mesade. ¹¹ Tachi Ak’õrepa chi waibiara pa k’inia bi ek’ariara papiit’ee. Jõdee chi audua-ee bi waibiara papiit’ee.

¹² Ichiaba Jesupa mägaji ma fariseorã poro waibiamaa:

—Eperãarã t’i pëik’ãri nek’o chedamerã pichi temaa, t’i pëinãaji pichi k’õp’ãyoorã, ñpemaarã, èreerã, wa pi te k’ait’a p’aní p’arat’ara beerã, ma pari ãrapa ichiaba pi t’idai perã nek’ode ãchi temaa. ¹³ Ma k’ãyaara fiesta ook’ãri, t’i pëipia bi chupiria chedeerã, p’oyaa t’ia-ee beerã, bñri nik’anik’aa beerã mãik’aapa tau p’ãriu beerã. ¹⁴ Mãgá o-ã bait’ee, ma pari ãrapa ne-inaa oodait’ee wëe p’anadairã. Ma awara ma pari Tachi Ak’õrepa pimaa ne-inaa pia ooit’ee, ichia pia ak’i bñrã jai-idaadap’eda p’irabairuta ewate.

Nek’opata fiesta waibiade nepirida

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Mãga ñrik’ãri, ma mesade su-ak’i p’anadap’edaadepema abaapa mägaji Jesumaa:

—iO-ã bait’eepi chi nek’oru nek’opata waibiade Ak’õre truade!

¹⁶ Mãpai Jesupa nãga nepiriji jarateeit’ee:

—Eperãpa chik’o waibia joopiji mãik’aapa eperãarã chok’ara t’i pëiji. ¹⁷ Chik’o aupa nñbak’ãri, pëiji chi chok’apari jarade ma t’i pëida eperãarãmaa: “Chéti, jõma aupa jëra bairã.” ¹⁸ Mamãda jõmaarãpa: “P’oyaa wãda-eda” ajida. Chi naapemapa mägaji: “Et’ewapai mia eujã neto ataji. Ichita wãit’ee ak’ide. Mi chupiria k’awaapãde aji, p’oyaa wã-e perã.” ¹⁹ Awaraapa mägaji: “Et’ewapai p’ak’a diez neto atajida aji,

mimiapinait'ee miichi eujāde. Mi chupirria k'awaapāde aji, p'oyaa wā-
e perā.”²⁰ Jōdee awaraapa māgaji: “Ewaa miak'āiji. Mapa p'oyaa wā-
eda” aji.²¹ Chi chok'a pēida āpītee cheji chiparimaa jarade. Māpai ma
te chipari k'īraudachi māik'aapa māgaji chi chok'aparimaa: “Wāji p'uuru
jādee māik'aapa p'e anēji chupirria chedeerā, p'oyaa t'iak'aa beerā, tau
p'āriu beerā māik'aapa būri nik'anik'aa beerā.”²² Bii-ap'eda, māgaji
chi chok'a pēidapa: “Señor, mia ooji pia jaradak'a. Mamīda su-ak'i
beepari at'āri pari jēra bida” aji.²³ Māpai ma te chiparipa māgaji chi
chok'aparimaa: “Māgara wāji o bee chaa eperāarā jiride, mi te p'īu nība
chemerā.”²⁴ Mia jara bi: Chi eperāarā naa t'ī pēida apidaapa k'oda-e
pait'ee mi chik'o.”

Cristo ome nipapataarā nāga p'asadait'ee

(Mt 10.37-38)

²⁵ Eperāarā chok'ara nipajida Jesús t'ēe. Mapa irua āpītee ak'iji
māik'aapa māgaji:

²⁶ —Mi ome niparupa mi k'iniara iru ba-e pirā chi ak'ōre, chi nawe,
chi wēra, chi warrarā, chi īpemaarā, chi īpewēraarā, ichi paara k'inia bai
k'āyaara, māgī p'oyaa mērē pa-e pai.²⁷ Ichiaba eperā piuamaa bi pirā
mide ijāa bi k'aurepa, māgī mērē pa-e pai.²⁸ Parādepema abaapa te it'ia oo
k'inia bi pirā, naapiara juasia-e paik'ā k'awaait'ee jōmasaa p'arat'a falta bi
ma te oo aupait'ee.²⁹ Māga oo-e pirā, ma te basa oop'eda, p'oyaa oo aupa-
e pak'āri, chi unurutaarāpa pi oomaa iru p'aneedai.³⁰ Jarapataadai:
“Na eperāpa te oomaa beeji. Mamīda p'oyaa oo aupa-e paji.”³¹ Maa-
e pirā, rey wā k'inia bak'āri jura chōode awaraa rey ome, naapiara
chi soldaorā juasiapari k'awaait'ee diez mil soldaorāpa p'oyaadai wa
p'oyaada-e pai soldaorā veinte mil āra īri chōo cherutaarā.³² P'oyaa-
e paita bi pirā, ḡchi apema rey t'imí cheru weda jara pēiit'ee-ek'ā k'īra
jīp'a p'aneedait'ee chōoda-ee?³³ Māga pik'a parādepemapa k'īsiap'eda mide
ijāait'ee, ma k'aurepa ichia ne-inaa jōmaweda iru bi atuaamaa beeru pirā,
māgara p'oyaa mērē pa-e pai.

Jesupa jarateeda t'ā k'iyaa-ee pik'a p'anīrāde

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ —T'ā pia bi. Mamīda k'iyaa-edaru pirā, ḡsāga waya k'iyapiima? aji.
³⁵ Pia-e bi eujā-it'ee pijida. Ichiaba ne-uu k'arra ik'aawa p'eit'ee pida pia-
e bi. Jīp'a bat'at'aaipia bida aji. Pia k'īsiati parāpa et'ewa ūridap'edaade
k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

15

Oveja atua badade nepirida

(Mt 18.10-14)

¹ Ma t'ēepai Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa awaraa k'achia
oopataarāda apatap'edaa k'ait'a chejida Jesús pedee ūride.² Mapa farise-
orā Moisepa p'āda jarateepataarā ome iru āpīte ik'achia pedeejida:

—Jāgipa p'ek'au k'achia oopataarā auteebaipari māik'aapa nek'opari
āra ome.

³ Māpai Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

⁴ —Parādepema abaapa cien oveja iru bi pirā māik'aapa madepema aba
atuadaru pirā, ḡatabēi-e paik'ā aji, chi apemaarā noventa y nueve āchi

p'anapatamāi chi atuadaida jir'inait'ee unu atarumaa? ⁵ Unu atak'āri, o-īapa pi ik'ia īri jira atap'eda, ⁶ aneit'ee māik'aapa pachek'āri teeda, pichi k'ōp'āyoorā t'ī p'e atait'ee. Māpai māgait'ee: “O-īa p'anadāma mi oveja atua bada unu atada perā.” ⁷ Mia jara bi: Ak'ōre truede māgā ichiaba audú o-īadaipata p'ek'au k'achia ooparipa ichia p'ek'au k'achia oopata oo amaak'āri māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāa beek'āri. O-īara p'anapata ma k'ap'ia, o-īa p'anadai k'āyaara noventa y nueve t'āri pia beerā k'ap'ia.

P'arat'a tau atua badade nepirida

⁸ —Wērapa p'arat'a tau diez iru bīpa madepema aba atuadaru pirā, ğlāmpara k'oo atap'eda, piak'āa te jā barremaa bee-e paik'ā unu atarumaa? ⁹ Unu atak'āri, chi k'ōp'āyoorā t'ī p'e atait'ee māik'aapa māgait'ee: “O-īa p'anadāma mia unu atada perā p'arat'a tau atuadaida.” ¹⁰ Mia jara bi: Angeleerāpa ichiaba māgā o-īadaipata p'ek'au k'achia ooparipa ichia p'ek'au k'achia oopata oo amaak'āri māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāa beek'āri.

Eperāpa chi warrapa k'achia ooda perdonaada

¹¹ Jesupa ichiaba nāga nepiriji jarateeit'ee:
—Eperāpa warrarā omé iru baji. ¹² Ewari aba chi k'ūtrāara badapa māgaji chi ak'ōremaa: “Ak'ōre, teepāde aji, mi eerepema net'aa pi piuk'āri atabēit'ee bidepema.” Māga ooji chi ak'ōrepa. Ma k'ūtrāa eerepema net'aa teeji irumaa. ¹³ Maap'eda ma warra t'ēepemapa ichi eerepema net'aa p'e atap'eda, netok'ooji māik'aapa ma p'arat'apa t'imí wāji awaraa todee. Mama p'arat'a pariatua gasta wāpachi māik'aapa jōt'aaji ichia oo k'iniata oo bīpa. ¹⁴ Ma awara p'arat'a jōma jōdaik'āri, at'apai jarra oojida ma eujāde. Maperā jarra choomaa beeji. ¹⁵ Mapa wāji mimia jiride ma eujādepema eperāmaa. Ma eperāpa pēiji sinaarā jīade. ¹⁶ Audú jarrapa bi jāwaa k'inia bapachi sinaarā chik'opa. Mamīda apidaapa nek'opidak'aa paji. ¹⁷ Māpai k'īsia beeji: “Mi ak'ōre tede mimiapataarā chok'araarāpa nek'odait'ee iru p'anida aji. jōdee mi nama jarrapa piu wā! ¹⁸ Mi ak'ōremaa wāit'eeda aji. Panak'āri, nāga jarait'eeda aji: Ak'ōre, mia p'ek'au k'achiata ooji Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa pi āpīte. ¹⁹ Waa pichi warrak'a mi iru banāaji. Jīp'a pichi mimiaparik'a iru bāji anait'ee.” ²⁰ Maap'eda cheji chi ak'ōre temaa.

'At'āri t'imí cheru weda, chi ak'ōrepa unu ataji māik'aapa chupirīa k'awaaji. P'iraji chi warramaa māik'aapa wēre atap'eda, k'īra it'aaji. ²¹ Māpai chi warrapa māgaji: “Ak'ōre, mia p'ek'au k'achiata oojida aji, Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa pi āpīte. Waa pichi warrak'a iru banāaji. Jīp'a pichi mimiaparik'ata iru bāji.” ²² Mamīda chi ak'ōre audú o-īa bada perā, māgaji chi mimiapataarāmaa: “P'aru pipiara bita atanāti māik'aapa jī bīti. Ichiaba ichi juade sortija jī bīti māik'aapa ichi bīrīde chancla jī bīti. ²³ Anéeti p'ak'a poreera bita māik'aapa peet'āati. jK'odait'ee māik'aapa pēiradait'ee! ²⁴ jMi warra piu pik'a bada waya chok'ai bi! jChi atua pik'a bada unu atajidapi!” Māpai fiesta oojida.

²⁵ 'Māimisa chi warra naapema ne-uu k'āide baji. Teedaa chek'āri, ūri cheji o-īa pēira para bi. ²⁶ Mapa mimiapari aba t'ī ataji māik'aapa iidiji: “ğSāga jōnima?” aji. ²⁷ Māpai ma mimiaparipa māgaji: “Pi ipema pachejida aji. Pi ak'ōrepa p'ak'a poreera bita peepiji, iru k'ap'ia k'ayaa wēe pacheda perā.” ²⁸ Māga ūrik'āri, chi ipema ne-uu k'āideepa cheda

k'īraudachi māik'aapa teedaa t'īuamaa beeji. Maperā chi ak'ōre taawaa uchijaji enenee pedeede t'īumerā. ²⁹ Mamīda chi warrapa māgaji chi ak'ōremaa: “Pia k'awa bida aji, mi taarā mimiadoo. Ichita k'īra jīp'a oodoo pia jaradak'a. Mamīda mimaa tee-e paji cabra chak'e pida, o-īa nek'omerā michi k'ōp'āyoorā ome. ³⁰ Jōdee pi warra pacheda-it'eeta peepiji p'ak'a poreera bi, jōma pichi p'arat'a teeda jōt'aaji mīda prostitutaarā ome.”

³¹ Māpai chi ak'ōrepa p'anauji: “Warra, pi ichita mi ome bapari. Net'aa jōmaweda mia iru bi pērē. ³² Mamīda īrā o-īa p'anadaipia bi pi īpema piu pik'a bada chok'ai bairā; chi atua bada unu atadap'edaa perā.”

16

Mimiapataarā poro waibiade nepirida

¹ Jesupa ichiaba nāga nepiriji chi k'ōp'āyoorāmaa jarateit'ee:

—Eperā p'arat'ara bi bapachi. Ichia iru baji mimiapataarā poro waibia ichi jua ek'ari. Ewari aba māgī imiateejida irua net'aa pariatua atuapi bada perā. ² Mapa chi mimia chiparipa t'ī atap'eda, māgaji: “¿Wāarak'ā aji, pi āpīte jara chedap'edaa? İraweda p'ā tēeji jōmaweda mi net'aa iru bi, pi waa mi mimiapataarā poro waibia pa-e pait'ee perā.”

³ Māga ūrik'āri, ma mimiapataarā poro waibiapa k'īsiaji: “İrā ¿sāgapi ooit'eema mi mimia chiparipa mi mimia wēe bik'āri? Juatau wēe bi mimia chaaree ooit'ee māik'aapa k'īra nejasia bi ne-iidipariit'ee. ⁴ K'awa bida aji, sāga ooit'ee eperārapa mi auteebaidamerā mimia wēe beek'āri.”

⁵ Māpai t'īpiji aba-abaa chedamerā chi paraa p'anadap'edaarā chi mimia chiparimaa. Chi naa chedamaa iidiji: “Pia ¿jōmasaa paraa bima aji, michi poro waibiamaa?” ⁶ P'anauji: “Aceite olivodee ooda ochocientos galones paraa bida” aji. Māpai ma mimiapataarā poro waibiapa māgaji: “Acha bida aji, pia paraa bada p'āda. Nāgī jēt'āaji māik'aapa awaraata oo atapáde aji, cuatrocientos pari.” ⁷ Maap'eda iidiji awaraamaa: “¿Pia jōmasaa paraa bima?” aji. Ma eperāpa p'anauji: “Trigo bulto cien paraa bida” aji. Māpai mimiapataarā poro waibiapa māgaji: “Acha bida aji, pia paraa bada p'āda. Nāgī jēt'aap'eda, awaraata oo atapáde aji, ochenta bulto pari.” ⁸ Chi mimia chiparipa k'awaji ma mimiapataarā poro waibia k'achia bada ik'awaa bi. Mapa itria-e paji. Ichiaba māga pik'a p'ani na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā. Ik'awaara p'anapata Tachi Ak'ōredeerā k'āyaara.

⁹ Maperā mia parāmaa ūraait'ee. Na p'ek'au eujādepema net'aa iru p'ani tēeti k'ōp'āyoorā atadait'ee mi-it'ee. Māga ooruta pirā, ma net'aa jōdaik'āri, Tachi Ak'ōrepa parā auteebaiit'ee ichi truade.

Chisāgita tachi chipari; Tachi Ak'ōre wa p'arat'a

¹⁰ —Chi t'āri jīp'a bipa net'aa chok'ara-ee iru bi pijida, awaraarāmaa teeru pirā, auk'a teepariit'ee net'aa chok'ara iru bak'āri. Jōdee chi k'ūrayaa bipa teemaa bi pirā net'aa chok'ara-ee iru bidepema, auk'a teemaa bapariit'ee net'aara iru bak'āri. ¹¹ Mapa parā t'āri jīp'a p'anada-e pirā na p'ek'au eujādepema net'aa, p'arat'a ome, ¿k'aipa it'aripema net'aa parā jua ek'ari bima? ¹² Ichiaba na p'ek'au eujāde p'anide chīara net'aa t'āri jīp'a ak'ida-e pirā, ¿k'aipa parāmaa it'aripema net'aa pia teema?

¹³ Eperā chipariirā omé jua ek'ari mimia baik'araa bi. Māga bi pirā, chipari aba k'īra unuamaa iru bai māik'aapa chi apema k'iniya iru bai, maa-e pirā abaapa jara bik'a ooi māik'aapa chi apemapa jara bik'a

ooamaa bai. Māga pik'a apidaapa ooda-e pai Tachi Ak'ōrepa jara bik'a; p'arat'a, net'aa pia p'e bi misa.

Jesupa fariseorāmaa jarada

¹⁴ Fariseorāpa ma ūraa ūridak'āri, Jesús oo iru p'aneejida, p'arat'a k'inia p'anadap'edaa perā. ¹⁵ Mapa Jesupa māgaji:

—Parā t'āri pia beerāk'a p'anapata eperāarā k'īrapite. Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'awa bi k'īsia k'achia parā t'āride iru p'ani. Ne-inaa parāpa audupīara k'inia iru p'ani; ma ne-inaa Tachi Ak'ōrepa unuamaa iru bapari.

Jesupa jarada Moisepa p'ādade

¹⁶ —Moisepa ūraa p'ādak'āriipa māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa ūraa p'ādak'āriipa Juan Bautistapa ūraa jarada parumaa, eperāarāpa jiripachida Tachi Ak'ōredeerā p'aneedait'ee ma ūraade jara bik'a oo p'anīpa. Mamīda ma ūraa jōru. Juan badak'āriipa mia pedee pia jaratepari, eperāarāpa k'awaadamerā mi k'aurepa Tachi Ak'ōrepa eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

¹⁷ 'Pajā māik'aapa na p'ek'au eujā jōdaridai, jōma Tachi Ak'ōrepa ūraa p'āpidade jara bik'a p'asai naaweda.

Jesupa jarateeda miak'āi p'anīrā mia amaanaadamerā

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ —Eperāpa ichi wēra amaata'aru pirā māik'aapa miak'āiru pirā awaraa ome, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'ōre k'īrapite. Ichiaba eperā miak'āiru pirā wēra amaata'ada ome, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'ōre k'īrapite.

P'arat'ara bada māik'aapa Lázaro, chupīria chada

¹⁹ —Eperā p'arat'ara bi bapachi. Māgī p'aru pi-ia jīpachi māik'aapa ewari chaa fiesta waibia oopachi. ²⁰ Ichiaba mama bapachi eperā chupīria chi t'ījarapatap'edaa Lázaro. Māgī k'ap'ia jōma aida-idaa baji. Eujāde su-ak'i beepachi ma p'arat'ara bi te t'īpatamāi. ²¹ Māga oopachi ma p'arat'ara bi mesadeepa chik'o baaida k'o k'inia bada perā. Mama bide usaarāpa iru aida senepachida. ²² Ewari aba ma chupīria chi jai-idaaji māik'aapa angeleerāpa iru jaure it'aa ateejida Abraham ome bade. Ichiaba ma p'arat'ara bada piuji māik'aapa iajida.

²³ 'Ma p'arat'ara bada jaure chupīria nībaji piudap'edaarāmāi. Mamāik'aapa it'aa ak'ik'āri, t'imīpa unuji Abraham Lázaro ome. ²⁴ Māpai biaji: “Michi chonaarā ak'ōchona Abraham, imi chupīria k'awāaji! Lázaro jua k'ī paniade beepīji māik'aapa pēiji mi k'īrame k'urātīpide, na t'īpitaude chupīria nībairā.” ²⁵ Mamīda Abrahampa p'anauji: “Warra, k'irāpāji pi pia bapachi chok'ai bak'āri; jōdee Lázaro chupīria bapachi. Irā iru ūmaa bi nama; jōdee pi chupīria nībi. ²⁶ Ma awara tachi p'ani esajīak'a waibia k'ōot'ari jira bi. Mapa chi nāik'aapa wā k'inia p'anīrā p'oyaa wāda-e jāmaa. Ichiaba chi jāik'aapa che k'inia p'anīrā p'oyaa cheda-e namaa.”

²⁷ 'Māpai ma p'arat'ara badapa māgaji: “Māgara ak'ōchona Abraham, mi chupīria k'awāaji. Pēiji Lázaro michi ak'ōre temaa. ²⁸ Mama michi ipemaarā joisomaa p'anapata. Jara pēiji chenaadamerā namaa, mi mia nībimaa.” ²⁹ Mamīda Abrahampa p'anauji: “Ārapa iru p'anida aji, Moisepa p'āda māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaa. Māgī ūraa ūridaipia bi māik'aapa Ak'ōrede ijādaipia bi.” ³⁰ Mamīda ma p'arat'ara badapa p'anauji: “Wāarada aji, ak'ōchona Abraham. Mamīda

piuda chok'ai p'irabaip'eda, wāru pīrā āramaa, māgara wāara āchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadait'ee māik'aapa Ak'ōrede ijāadait'ee.”³¹ Mamīda Abrahampa māgaji ma p'arat'ara badamaa: “Moisepa p'āda māik'aapa Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaa ūri k'iniada-e p'ani pīrā, ichiaba ijāada-e pait'ee eperā piuda p'irabaip'eda, wāru pijida āramaa jarade.”

17

Jesupa jarateeda p'ek'au k'achiade baainaadamerā

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Na p'ek'au eujāde ichita p'ek'au k'achia paraait'ee. ¡Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eepi chi eperāpa p'ek'au k'achia oopi bi awaraarāmaa! ² Piara bak'aji k'ūruma iru otaude jī atadap'eda, p'usa jāde bat'at'aadait'ee, ichia na warrarāmaa p'ek'au k'achia oopii k'āyara. ³ ¡K'īrak'aupai parāpa māga oodai!

Awaraa ijāaparipa p'ek'au k'achia ooru pīrā, itriati. Mamīda irua p'ek'au k'achia oo amaa bi pīrā, chupiria k'awáati māik'aapa ma k'achia ooda perdonáati. ⁴ Ewari abaade pīmaa ne-inaa k'achia ooda siete ooru pijida, jarada siete irua jara cheru pīrā māga waa oo-e, ichita chupiria k'awáaji māik'aapa ma k'achia ooda perdonáaji.

Ijāapataarāpa wāara ijāadak'āri

⁵ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa Jesumaa iidijida:

—Taimaa waapiara ijāapíji Tachi Ak'ōrede.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Mostaza tau p'isi k'edee mīda, waibiadaipari pak'uruk'a. Māga pik'a ĩrā parāpa wāara ijāaruta pīrā, ma-āri pida, ne-inaa oodai Ak'ōrepa k'inia bik'a. Waapiara ijāadak'āri, ne-inaa waibiara oodai iru-it'ee. Māga p'anadak'āri, na nejō bīrimaa jaradai: “Jāmāik'aapa āyaa wāji māik'aapa p'usa jāde baaináji.” Māgá wāara ijāarutara, ma nejō bīriipa ooi parāpa jararutak'a.

Ichita oodaipia bi Ak'ōrepa oopi bik'a

⁷ —Parādepemapa chok'apari aba iru bi ne-uu k'āide mimia bap'eda maa-e pīrā oveja ak'ideepa cheru pīrā, ¿nāga jarak'ajik'ā? “Su-ak'i bēeji māik'aapa nek'óji.” ⁸ Māga-e. Ma k'āyara nāga jarai: “Mi-it'ee nejóoji māik'aapa mia iidiruta anéjeji, mi nek'omaa, ne-inaa tomaa bi misa. T'ēepai pi nek'oi māik'aapa ne-inaa toi.” ⁹ Ma awara pia gracias jara-e pait'ee ma chok'aparipa ooda pari pia jaradak'a. ¹⁰ Māga pik'a parāpa oodap'eda jōmaweda Ak'ōrepa jaradak'a, irumaa nāga jaradaipia bi: “Piata tai chok'apari. Jip'a oojida pia jaradak'a.”

Jesupa leprapa k'ayaa beerā diez jipada

¹¹ Jesús ode wāde Jerusalendee, wāyaaaji Samaria eujāde māik'aapa Galilea eujāde. ¹² Panaji p'uuru chak'ede. Mama irumaa chejida diez imik'īraarā leprapa k'ayaa p'ani. Mamīda t'imí p'aneejida māgá k'ayaa p'anadap'edaa perā. ¹³ Māga nide biajida:

—Jesús, Tachi Jarateepari, ¡tai chupiria k'awáaji!

¹⁴ Jesupa āchi unuk'āri, māgaji:

—P'aareerāmaa wāti jarade Tachi Ak'ōre juapa pāchi k'ap'ia jipak'ooda.

Māgá wārutade, jipa p'aneejida. ¹⁵ Ma diezdepema abaapa unuk'āri ichi k'ap'ia jipada, āpītee o-īa cheji. Tachi Ak'ōremaa golpe pedee pia jara cheji. ¹⁶ Māpai Jesús k'īrapite bedabaidachi ichi tau biiri eujāde t'ōbairumaa. Māga ooji gracias jarait'ee ichi jipada perā. Ma eperā judio-e paji. Samaria eujādepema paji. ¹⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—¿Diez paji-ek'ā aji, jipa p'aneedap'edaarā āchi k'ayaadeepa? ¿Sāma p'anima apemaarā nueve? ¹⁸ ¿Na k'īra tewaraa aupaita chejik'ā aji, gracias jarade Tachi Ak'ōremaa?

¹⁹ Māpai Jesupa māgaji ma eperāmaa:

—P'irabāiji māik'aapa wāji. Pia wāara ijāada perā, jipa beejida aji.

Sāga pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichideerā papik'āri
(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Fariseorāpa Jesumaa iidijida:

—¿Sāapaita Tachi Ak'ōrepa ichia pēida rey papiit'ee na eujāde?

Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa pēida rey papi-e pait'ee eperāarā taide. ²¹ Eperāarāpa jarada-e pait'ee: “Iru nama bi” maa-e pirā “iru jāma bi”. Māga p'oyaa jarada-e iru parā ome bapari perā, unuda-e p'ani mīda.

²² Māpai Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa māgaji:

—Ewari cherude parāpa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, audú unu k'inia jōnadait'ee. Mamīda unuda-e pait'ee. ²³ Eperāarā ūk'uruurāpa jaradait'ee: “Iru nama bi” maa-e pirā “iru jāma bi”. Mamīda wānāati āchia jara p'animaa māik'aapa ijāanāati āchi pedee. ²⁴ Atu p'anide pa tau p'orep'orek'āri pajā jōmaweda īdaa ataparik'a, māga pik'a atu p'anide mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, waya cheit'ee. ²⁵ Mamīda māga pai naaweda īrapemaarāpa mi chupiria papidait'ee māik'aapa yīraa iru p'anadait'ee. ²⁶ Noé bada ewaride p'asadak'a, māga pik'a p'asait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri. ²⁷ Maapai eperāarā nek'opachida, ne-inaa topachida māik'aapa miak'āipachida Noé ichi barcode bataurumaa. Māpai k'oi che nībeeji, na p'ek'au eujā ūudachi māik'aapa eperāarā jōmaweda k'iniidachida. ²⁸ Māga paji ichiaba Lot bapariik'āri. Eperāarā nek'o para bapachi, to para bapachi, ne-inaa neto para bapachi, ne-uu para bapachi māik'aapa te oo para bapachi. ²⁹ Mamīda Lot Sodoma p'uurudeepa uchiak'āri, ma ewate it'ariipa k'oi tau baaiparik'a, azufre māuk'a baaiji t'ipitau ome ma p'uuru īri. Mapa ma p'uurudepemaarā jōmaweda k'iniidachida. ³⁰ Māga pik'a pait'ee Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri. Eperāarāpa Tachi Ak'ōrede k'īsiada-e p'anadait'ee.

³¹ Ma ewate eperā terrazade bi pirā, mamāik'aapa irabaik'āri, teedaa t'īuk'araa bi ichi net'aa p'e atade. Ma awara eperā ichi ne-uu k'āide ni pirā, teedaa cheik'araa bi ichi net'aa atade. ³² K'irāpāti Lot wēra p'asada. ³³ Eperā piuumaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí piuk'āri atuait'ee. Mamīda eperā piuru pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí eperā piuk'āri, it'aa wāit'ee.

³⁴ Mia jara bi: Ma ewate p'ārik'ua mi waya cheit'ee. Omé araa p'aru abaade k'āi p'anide angeleerāpa aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabēidait'ee. ³⁵ Ichiaba wēraarā omé trigo bamaa p'anadait'ee k'ūrumade. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabēidait'ee. ³⁶ [Ichiaba imik'īraarā omé

ne-uu k'āide mimiamaa p'anadait'ee. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabēidait'ee.]

³⁷ Māpai Jesús k'ōp'āyoorāpa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿sāma māga p'asait'eema? ajida.

P'anauji:

—Piuda k'ap'ia bimāi, ākoso seedaipatada aji.

18

Jesupa p'ētrāade māik'aapa charrade nepirida

¹ Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa nāga nepiriji jarateit'ee ichita sēda-ee it'aa t'īpataadamerā. ² Māgaji:

—P'uuru abaade charra bapachi. Māgipa Tachi Ak'ōre, eperāarā paara waaweek'aa paji. ³ Ma p'uurude ichiaba bapachi p'ētrāa. Māgī nepira iru baji awaraa eperā ome. Mapa wāpachi ma charramaa irua ma nepira ak'imerā. ⁴ Ewari chaa ma charrapa iru pedee ūripachi mīda, k'aripa k'iniak'aa paji. Mamīda t'ēpai k'īsiaji: “Mia Tachi Ak'ōre waaweek'aa, eperāarā jida. ⁵ Mamīda na p'ētrāapa mi itu bi-e bairā, mi t'āri k'achiadai naaweda, k'aripait'ee waa chenaamerā.”

⁶ Māpai Jesupa ichiaba māgaji:

—Ma charra k'achia bipa māga ooji pirā ma p'ētrāa ome, ⁷ audupiarā Tachi Ak'ōrepa ichia jirit'eradaarā k'aripait'eeda aji, ārapa it'aa iidipata perā āstaawa, p'ārik'ua pida. ¿Āramā taarā nipīik'ā? ⁸ Mia jara bi: Taarā-e weda āra k'aripait'ee. Mamīda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri, ¿unu cheik'ā aji, na p'ek'au eujāde p'ani ijāapataarā at'āri mīde wāara ijāapata?

Jesupa nepirida fariseode māik'aapa impuesto p'eparide

⁹ Jesupa awaraa nepiriji jarateit'ee chi awaraarā ek'ariara ak'i p'anīrāmaa, āchi t'āri piara p'ani jīak'aapa:

¹⁰ —Imīk'īraarā omé wājida Tachi Ak'ōre te waibiadee it'aa t'īde. Aba fariseo paji. Jōdee chi apemapa Cesar-it'ee impuesto p'epachi. ¹¹ Ma fariseo ak'inī beep'eda, nāga it'aa t'īpachi: “Aai, Ak'ōre, pīmaa gracias jarapari, mi apemaarāk'a bak'aa perā. Mi nechiyāa bak'aa; k'achia ooyāa bak'aa; chīara wēra ome k'āik'aa māik'aapa ook'aa jā impuesto Cesar-it'ee p'eparipa ooparik'a. ¹² Tomia chaa k'āima omé nek'ok'aa it'aa t'īit'ee māik'aapa mia jitaru ne-inaa diezdepema chaa aba pīmaa teepari.” ¹³ Mamīda ma Cesar-it'ee impuesto p'epari t'imī bainī baji, audú p'ek'au k'achia ooyāa bi jīak'aapa. Mapa it'aa pida ak'ik'aa paji. Jīp'a t'ūa t'aap'e nībapachi māik'aapa it'aa t'īpachi: “Aai, Ak'ōre, mi chupīria k'awāaji p'ek'au k'achia ooyāa bairā.” ¹⁴ Mia jara bi: Ma impuesto p'epari k'āiwee wāji ichi temaa, Tachi Ak'ōrepa irua p'ek'au k'achia oopata wēpapida perā. Jōdee māga-e paji ma fariseo ome. Tachi Ak'ōrepa irua p'ek'au k'achia oopata wēpapi-e paji. Chi awaraarā k'āyāara waibiara pa k'inia bi ek'ariara bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. Jōdee chi audua-ee bi awaraarā k'āyāara waibiara pait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite.

Jesupa warrarā bendiciada

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Ichiaba eperāarāpa warra chak'eerā aneejida Jesumaa iru jua bimerā āra īri māik'aapa bendiciamerā. Mamīda chi k'ōp'āyoorāpa māga

unudak'ári, ma warrarã aneedap'edaarã itriajida. ¹⁶ Māpai Jesupa chi k'ōp'āyoorã t'í p'ejí māik'aapa māgaji:

—Ichiak'au mīmāa warrarã chepítí, Tachi Ak'ōrepa āra jīak'arã biit'ee perã ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. ¹⁷ Mia wāarata jararu. Warra chaipa t'āripa wāara ijāapari. Eperāpa māgá Tachi Ak'ōrede ijāa-e pirã, p'oyaa ba-e pai iru jua ek'ari ichideerã ome.

Eperã p'arat'ara bada Jesús ome pedeeda
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Eperāarã poro waibiapa iidiji Jesumaa:

—Tachi Jarateepari t'āri pia, ¿k'āata mia oopia bima aji, it'aa wāit'ee?

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda mīmāa t'āri pia bida a bima? aji. T'āri pia apaita bi: māgí Tachi Ak'ōre. ²⁰ Pia k'awa bi Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida: 'Eperã peenāaji; miak'āi bi pirã, awaraarã ome k'āināaji; nechianāaji; seewa jaranāaji chīara k'achiade baaipiit'ee; pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíji māik'aapa āra pedee ūriparíji.' (Ex 20.12-16)

²¹ Māpai ma eperāpa māgaji:

—Mia ma jōma ooparida aji, k'ūtrāa weda.

²² Māga ūrik'āri, Jesupa p'anauji:

—Ne-inaa aba waide oo-e bi. Pichi net'aa jōmaweda netok'oonáji māik'aapa chupiria beerāmaa ma p'arat'a téjei. Māga ooru pirã, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'ōre eujāde. Māga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²³ Mamīda māga ūrik'āri, ma eperã k'īra pia-ee wāji, p'arat'a audú k'inia bada perã. ²⁴ Māga unuk'āri, Jesupa māgaji:

—¡Chaaree bi p'arat'ara beerã p'aneedait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerã ome! ²⁵ Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, camello aguja taude wāyaai k'āyaara.

²⁶ Māpai chi ūri p'anadap'edaarāpa iidijida:

—Māgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wāyama? ajida.

²⁷ Jesupa p'anauji:

—Eperāarã p'oyaa it'aa wāda-eda aji, āchi k'īradoopa, audú chaaree bairã. Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa chaaree wē-eda aji.

²⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Waibia, tai net'aa jōmaweda atabēijida pi ome nipapataadait'ee.

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Eperã mide ijāa bi k'aurepa atabēiru pirã ichi te, wēra, ipemaarã, ak'ōreerã maa-e pirã warrarã, ³⁰ māgí eperāpa waapiara atait'ee na p'ek'au eujāde bi misa, māik'aapa piuk'āri, ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome.

Jesupa jarada ōpee jarada k'achia beerāpa ichi peedait'ee
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ T'ēpai Jesupa chi k'ōp'āyoorã doce awara āi t'í p'e ataji māik'aapa māgaji:

—Írá tachi Jerusalendee wādait'ee. Mama jōmaweda chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaak'a p'asait'ee mi, chi Eperã Ak'ōre Truadepema ome. ³² K'achia beerāpa mi k'īra tewaraarāmaa teedait'ee. Māgūrāpa mi oo iru p'anadait'ee, ik'achia jaradait'ee mīmāa māik'aapa

k'īramaa idudait'ee. ³³ Maap'eda mi wīdait'ee māik'aapa peet'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

³⁴ Jesús k'ōp'āyoorāpa maarepida k'awada-e paji irua jarada. Ichiaba k'awada-e paji k'āaredeta pedee bajī. Irua jara k'inia bada p'oyaa k'awadak'aa paji.

Jesupa tau p'āriu bi jipada Jericó p'uurude
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesús Jericó p'uuru k'ait'a pak'āri, unuji tau p'āriu bi o bi ik'aawa suk'i bi. Māgī chupiria chipa chi wāyaarutaarāmaa p'arat'a iidimaa bajī.

³⁶ Ūrik'āri eperāarā chok'ara wāyaa wāruta ichi ik'aawa, iidiji:

—¿K'aita nama wāyaa wādama? aji.

³⁷ P'anaujida:

—Jesús Nazaret p'uurudepemata wāyaa wāda ajida.

³⁸ Māga ūrik'āri, ma tau p'āriu bipa biaji:

—¡Jesús, Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji!

³⁹ Chi naa wādap'edaarāpa itriat'aapachida k'īup'ee beemerā. Mamīda waapiara biapachi:

—Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji.

⁴⁰ Māpai Jesús ak'inī beejī māik'aapa jaraji aneedamerā. K'ait'a pachek'āri, Jesupa iidiji:

⁴¹ —¿K'āata k'inia bima aji, mia pi ome oomerā?

Tau p'āriu bipa p'anauji:

—Tachi Waibia, michi taupa pia unu k'inia bida aji.

⁴² Māpai Jesupa māgaji:

—¡Unúji! Pia ijāada perā, jipa beejida aji.

⁴³ Aramāgá ma tau p'āriu badapa pia unu beejī māik'aapa Jesús t'ēe wāji. O-īapa pia pedeeji Tachi Ak'ōremaa. Ichiaba Jesupa ooda unudap'edaarāpa o-īapa pia pedee p'aneejida Tachi Ak'ōremaa.

19

Jesús Zaqueo ome

¹ Jesús Jericó p'uurude panak'āri, nipaji calle jāde. ² Mama bapachi eperā p'arat'ara bi, t'ījarapatap'edaa Zaqueo. Māgī Cesar-it'ee impuesto p'epataarā poro waibia paji. ³ Ma eperāpa Jesús k'awa k'inia bajī. Mamīda p'oyaa unuk'aa paji, eperāarā audú chok'ara nipadap'edaa perā iru ome. Ma awara ichi audú jep'eda bajī. ⁴ Mapa Jesús naa p'iraji māik'aapa it'í padachi pak'uru o bi ik'aawa badade Jesús wāyaait'eemāi. ⁵ Māpai Jesús Zaqueo badamāi wāyaa wāk'āri, it'aa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Zaqueo, isapai irabáiji jāmāik'aapa, idi mi pi tede beeit'ee perā.

⁶ Aramāgá Zaqueo irabaidachi māik'aapa t'āri o-īa Jesús ateeji ichi temaa. ⁷ Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarā jōmaarāpa ik'achia pedee p'aneejida Jesús āpite, iru wāda perā p'ek'au k'achia ooyaa bida apata tede. ⁸ T'ēepai teeda p'anadak'āri, Zaqueo bainī beejī māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, mia net'aa p'e iru bidepema esa-auk'a chupiria beerāmaa teeit'eeda aji. Ichiaba chīara p'arat'a chiadoo pirā, ma chiada aba chaachaa pari k'īmari teeit'eeda aji.

⁹ Māpai Jesupa māgaji:

—Idi Tachi Ak'ōrepa na te chipari k'aripa ataji iru o k'achiade wādadeepa, auk'a Tachi Ak'ōrede ijāapari perā, ichi chonaarāwedapema

ak'õchona Abrahampa ijãadak'a. ¹⁰Ma-it'eepi mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheji; atua beerã jiriit'ee mãik'aapa o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

Jesupa p'arat'ade nepirida

(Mt 25.14-30)

¹¹Eperãarãpa ūrimaa p'anajida Jesupa mãga jarak'ãri. Jerusalén k'ait'a bada perã, ãchia k'ĩsajida taarã-ee Tachi Ak'õrepa iru rey papiit'ee. Mapa Jesupa nãga nepiriji jarateit'ee.

¹²—P'arat'ara beerãdepema aba bapachi. Mãgí t'imí wãji awaraa eujãdee, Cesarpa ichi rey bimerã mãik'aapa t'ẽepai ichi ãpítee chemerã ichi eujã ak'ide. ¹³Mamĩda wãi naaweda, t'ĩ p'ejí ichi mimiapataarã diez mãik'aapa p'arat'a waibia teeji ãchi chaachaa. Mãpai mãgaji: “Na p'arat'apa net'aa neto p'e atátí mãik'aapa netótí awaraarãmaa waapiara eepadamerã, mi cheru misa.” ¹⁴Mamĩda ichi eujãdepemaarãpa iru k'ĩra unuamaa iru p'anapachida. Mapa iru t'ẽe eperãarã pëijida jaradamerã: “K'iniada-e jã eperã tai rey pamerã.”

¹⁵Mãga jara pëijida mĩda, Cesarpa iru rey biji. Ma t'ẽepai waya cheji ichi eujãdee. Pachek'ãri, t'ĩ pëiji ichi mimiapataarã, mãgí p'arat'a teedarãmaa, k'awaa k'inia bada perã jõmasaa eepa iru p'ani ãchi chaachaa. ¹⁶Chi naa chedapa mãgaji: “Señor, pia p'arat'a teeda mimaa, ma p'arat'a tau chaa waa diez eepa wãjida” aji. ¹⁷Reypa mãgaji: “jPi pia bida aji, pia mimiapari perã! Mia atabëida pia ak'iji mãik'aapa ai ĩri waapiara uchiapiji. Mãga ooda perã ĩrã mia pi eperãarã poro waibia papiit'ee p'uuru diez ak'ipariimerã.” ¹⁸Araarepema mimiaparipa ichiaba jara cheji: “Señor, pia p'arat'a teeda mimaa, ma p'arat'a tau chaa waa joisomaa eepa wãjida” aji. ¹⁹Ichiaba mãgimaa reypa mãgaji: “Mãgara pia p'uuru joisomaa ak'ipariit'eeda” aji.

²⁰Mamĩda awaraa mimiapari chedapa mãgaji: “Señor, acha bida aji, pia p'arat'a mimaa teeda. P'arude pia jĩ bĩp'eda, ia iru bajida aji. ²¹Mia pi waawee bapari, k'awa bairã pia eperãarã pia chupiria k'awak'aa. K'awa bi pichia ne-inaa jõma p'e atapari awaraarã mimiadap'edaa pari.” ²²Mãpai ma reypa mãgaji: “jMimiapari k'achia! Pia jaradak'a ooit'eeda aji, pi ome. K'awa bida a bi, mia pia chupiria k'awak'aa mãik'aapa mia ne-inaa jõma p'e atapari awaraarã mimiadap'edaa pari. ²³Mãgara ¿sãap'eda pia mi p'arat'a iana-e pajima aji, p'arat'a iapata tede, mi chek'ãri, mãpemaarãpa mimaa waya teedamerã ai ĩri eepadap'edaa ome?” ²⁴Mãpai ma reypa mãgaji arii p'anadap'edaarãmaa: “Jãri atátí mia p'arat'a teeda irumaa mãik'aapa tãeti ma p'arat'a tau chaa waa diez eepadamaa.” ²⁵Mãpai ãchia mãgajida: “Mamĩda tachi poro waibia, jirua ma tau chaa waa diez eepada iru bida!” ajida. ²⁶Mãpai ma reypa mãgaji: “Mia jara bi: Chi iru bimaa waapiara teeit'ee. Mamĩda chi mak'iaara wëe bĩpa ma-ãri iru bi paara jãri atait'eeda aji. ²⁷Ma awara jirinãti mi k'iniada-ee p'anadap'edaarã ãchi rey pamerã. Anãeti mi k'ĩrapite mãik'aapa peek'õti.”

Jesús Jerusalén p'uurudee wãda

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸Ma pedee jara aupap'eda, Jesús wãji Jerusalén ode. ²⁹Olivo Eede, Betfagé mãik'aapa Betania p'uuru k'ait'a panadak'ãri, chi k'õp'ãyoorã omé naa pëiji. ³⁰Ãramaa mãgaji:

—Wāti ara bi p'uuru tachi k'īrapite bīmaa. Panadak'āri, ununadait'ee burro jī bainī bi, waide apida batauda-e p'ani iru īri. Ēra atāti māik'aapa anéeti. ³¹ Apidaapa iidiruta pirā k'āare-it'ee ēramaa p'ani, jarāti: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi.”

³² Māpai Jesús k'ōp'āyoorā wājida māik'aapa ununajida jōma irua jaradak'a. ³³ Ma burro ēramaa p'ani misa, chipariirāpa iidijida:

—¿K'āare-it'ee ēramaa p'anima? ajida.

³⁴ P'anaujida:

—Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bida ajida.

³⁵ Māpai ma burro Jesumaa atedap'eda, āchi īripema p'aru jīpatap'edaa ata bijida ai īri māik'aapa bataupijida. ³⁶ Wāruta misa, eperāarāpa āchi īripema p'aru t'ō jēra bijida o jāde, āchi rey pai jīak'aapa. ³⁷ Māpai Olivo Eedeepa irabaipata o k'ait'a pa wādak'āri, jōmaweda iru ome nipapataarā o-īapa biuk'a para beeji, taarā-ee āchi rey pai jīak'aapa. O-īapa Tachi Ak'ōremaa pedee pia pedeechida, āchia unudap'edaa perā Jesupa oo bi; ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ³⁸ Māgāpachida:

—'iK'īra wāree Ak'ōre eujāde, Tachi K'aripapari rey'k'a cheru perā! jīrā
Tachi Ak'ōre k'āiwee bapariit'ee ichi eperāarā ome! jīru jōmaarā
k'āyaara waibiara bi! (Sal 118.26)

³⁹ Māpai ūk'uru fariseorā ma eperāarā t'āide p'anadap'edaarāpa Jesumaa māgajida:

—Tachi Jarateepari, pi ome nipapataarā itriapāde ajida, māga jaranaadamerā.

⁴⁰ Mamīda Jesupa p'anauji:

—Na eperāarā k'īup'ee p'aneeruta pirā, māu paara māga biadait'eeda aji.

Jesús Jerusalem-it'ee jēda

⁴¹ Jerusalén p'uuru k'ait'a parutade Jesupa araa ak'ik'āri, jēedachi. ⁴² Māpai māgaji:

—jPidepemaarāpa mide ijāadap'edaa paara, idi weda mia parā k'āiwee p'aneepik'aji! Mamīda māga k'awada-e p'anadairā, parā-it'ee mera pik'a bi. Mapa p'oyaa unuda-e Tachi Ak'ōrepa oo bi. ⁴³ Jerusalén, ewari cherude pīmaa ne-inaa k'achia p'asait'ee. Pi k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa muralla yoorodee oodait'ee pi ik'aawa. Pi wap'ira atadait'ee māik'aapa ma muralladeepa pi k'idaa chaa wawadait'ee. ⁴⁴ Pi muralla jōma t'eet'aadait'ee, edajādepema te jēra bi paara. Aide p'anīrā chok'ara peedait'ee. Māu apida bee-e pait'ee awaraa māu īri, pidepemaarāpa ūridaamaa p'anadap'edaa perā mia parā k'aripa chek'āri.

Jesupa ne-inaa netopataarā jērek'ooda Ak'ōre te waibiadeepa

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalén p'uurude panadak'āri, Jesús Tachi Ak'ōre te waibiade t'īuji māik'aapa jēremaa beeji aide ne-inaa netomaa p'anadap'edaarā. ⁴⁶ Māgaji:

—Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide jara bi:

'Mi te it'aa t'īpata teda apatadait'ee.' (Is 56.7)

'Mamīda parāpa nechiapataarā ték'ata oo iru p'ani.' (Jer 7.11)

⁴⁷ Ewari chaa Jesupa jarateepachi Tachi Ak'ōre te waibiade. Maapai p'aareerā poroorā, Moisepa p'āda jarateepataarā māik'aapa Jerusalén p'uuru pidaarā poro waibiarāpa jiripachida Jesús peepit'aadait'ee.

48 Mamīda p'oyaadak'aa paji, eperāarāpa iru pedee audú ūri k'inia p'anadap'edaa perā.

20

Tachi Ak'ōrepa Jesús pēida
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Ewari aba Tachi Ak'ōre te waibiade Jesupa jarateemaa baji pedee pia Ak'ōrepa jara pēida. Māga nide pachejida p'aareerā poroorā, Moisepa p'āda jarateepataarā māik'aapa judiorā poro waibiarā. ² Māirāpa Jesumaa iidijida:

—¿Tachi Ak'ōrepa tai bijī-ek'ā ichi te waibia ak'idamerā? ¿K'aipa pīmaa nāga oopi bīma? ajida.

³ Jesupa p'anauji:

—Mia pida parāmaa iidit'eeda aji. P'anáuti p'oyaa p'anaudai pīrā. ⁴ ¿K'aipa pēijima aji, Juan Bautistapa poro choo chemerā; Tachi Ak'ōrepa maa-e pīrā eperāarāpa?

⁵ Māpai āchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak'ōrepa pēidada aruta pīrā, irua iidit'ee: “Māgara, ¿sāap'eda Juan ūraa ijāada-e pajima?” ait'ee. ⁶ Ichiaba jaradaik'araa bi: “eperāarāpa Juan pēijida”. Māga jararuta pīrā, na eperāarā k'īraudaridait'ee tachi ome māik'aapa tachi māupa bat'a peedai. Jōmaarāpa ijāa p'ani Juan Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji.

⁷ Mapa āchia p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan pēiji poro choo chemerā.

⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara mia pida jara-eda aji, k'aipa mīmaa nāga oopi bi.

Mimiapataarā k'achia beerāde nepirida
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Maap'eda Jesupa nāga nepirimaa beeji jarateeit'ee eperāarāmaa:

—Eperāpa uva eujā uuji. Maap'eda ne-uu eujā ak'ipataarā jiriji aide mimiadamerā. Māpai awara āyaa t'imí wāji. ¹⁰ T'ēpai uva oropata ewari pak'āri, ma eujā chiparipa ichi mimiapari pēiji ma ne-uu ak'ipataarāmaa, ichi eere bee bi chauda tee pēidamerā. Mamīda āchia ma mimiapari sīk'oojida māik'aapa pēit'aajida waya chiparimaa, maarepida net'aa wēe.

¹¹ Māpai ma ne-uu chiparipa awaraa mimiapari pēiji. Mamīda māgimaa ichiaba ik'achia jaradap'eda, p'ua oot'aajida māik'aapa jua arajāgaa pēit'aajida. ¹² Ma t'ēpai awaraa mimiapari pēiji. Mamīda ma ne-uu ak'ipataarāpa iru auk'a p'ua oojida māik'aapa taawaa pēijida.

¹³ Māpai ma ne-uu chiparipa māgaji: “Írā, ¿k'āata ooyama? aji. Pēit'eeda aji, mī warra k'inia iru bi. Taawa iru waaweedayada” aji.

¹⁴ Mamīda ma ne-uu ak'ipataarāpa iru warra t'imí cheru unu atadak'āri, āchi pitapai māgapachida: “Jāgipa ichi ak'ōre net'aa jōmaweda atait'ee chi ak'ōre piuk'āri. Peet'aadāma ajida, tachi-it'ee na ne-uu eujā beemerā.”

¹⁵ Mapa ma uva eujādeepa uchīa atajida māik'aapa peet'aajida.

Māpai Jesupa māgaji:

—Parāpa, ¿k'āata k'īsia p'anīma aji, ma uva eujā chiparipa ooit'ee ma eujā ak'ipataarā ome? ¹⁶ Mia jarait'ee. Wāk'āri, ma eujā ak'ipataarā peek'ooit'eeda aji, māik'aapa chi eujā teeit'eeda aji, awaraarāmaa āchia ak'ipataadamerā.

Māga ūridak'āri, eperāarāpa māgajida:

—jMāga p'asa-e pait'eeda! ajida.

¹⁷ Mamīda Jesupa āramaa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Māgara, ¿k'āata jara k'inia bima aji, na pedee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema?

'Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.' (Sal 118.22)

¹⁸ Eperā ma māu pipiara bi ĩri t'ĭuturu pirā, chupiria nĭbeeit'ee. Jōdee ma māu eperā ĩri baairu pirā, iru peet'aait'ee.

¹⁹ P'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome ma nepirida ūri aupadak'āri, k'awaajida Jesupa āchideta pedee baji. Mapa aramata jita atapi k'inia p'anajida. Mamīda māga ooda-e paji eperāarā waawee p'anadap'edaa perā.

Judiorāpa Cesar-it'ee impuesto p'aapatap'edaa

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Maperā t'ēepai ma judiorā poroorāpa pēijida t'āri jĭp'a pik'a beerā Jesús ome pedeede. K'inia p'anapachida ma eperāarāpa ĩidi p'anĭpa Jesupa pedee k'achia jarapidai Romadepemaarā poro waibiarā āpĭte. Māgá ma eujā ak'ipari, Romadepemaarā poro waibiapa iru atapii. ²¹ Ma-it'ee ma pēida eperāarāpa Jesumaa ĩidijida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'anida ajida, pia pedee wāara jara-pari māik'aapa jarateepari eperāarāpa ne-inaa pia oo k'awaadamerā. Eperāarā maarepida k'ūrak'aa. Ichita jara bi eperāarā k'ĭra jĭp'a p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ²² Māga bita, nāga ĩidi k'inia p'anĭ: ¿Pia bik'ā ajida, taipa Cesarmaa impuesto p'aadait'ee wa māga-e?

²³ Jesupa k'awa bada perā māirāpa k'ĭsia k'achia iru p'anĭ, māgaji:

²⁴ —Ak'ipĭti denario p'arat'a tau. ¿K'ai k'ĭrata nade bi māik'aapa k'ai t'ĭta p'ā bima? aji.

P'anaujida:

—César k'ĭra māik'aapa ichi t'ĭta p'ā bida ajida.

²⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara tēeti Cesarmaa irua net'aa ĩidipari, māik'aapa auk'a tēeti Tachi Ak'ōremaa irua ĩidipari.

²⁶ Māga ūridak'āri, k'awaajida Jesumaa pedee k'achia p'oyaa jarapida-e pai eperāarā taide. Mapa ak'itrua para beeji māik'aapa k'ĭup'ee'oodachida.

Piudap'edaarā chok'ai p'irabaipatade ĩididap'edaa

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Maap'eda saduceorā ūk'uru wājida Jesumaa. Saduceorāpa ijāadak'aa eperā piup'eda waya chok'ai p'irabaii. Maperā ĩidijida:

²⁸ —Tachi Jarateepari, Moisepa nāga p'ā bēijida ajida. Eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ĩpemapa iru wēra ataipia bi māik'aapa ai ome warra oopĭa bi chi ĩpema piuda k'ap'ia pari. ²⁹ Māga jaradap'eda, ma saduceorāpa nāga nepirĭjida. P'anajida ĩpemaarā sĭete. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji. ³⁰ Chi araarepema ³¹ māik'aapa araarepema miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda auk'a warra wēe piujida. Ma t'ēepai chi apemaarā jida miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda āchi jōmaweda warra wēe piujida. ³² Maap'eda ma wēra ichiaba piuji. ³³ ĩrá taipa nāga k'awa k'inia p'anĭ. Piudap'edaarā waya chok'ai

p'irabaidak'āri, ¿chisāgí ĩpemata ma wēra imik'īra pait'eema ajida, āchi jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Na p'ek'au eujāde imik'īraarā māik'aapa wēraarā miak'āipata.
³⁵ Mamīda Ak'ōrepa jirit'eradaarā ichi eujāde p'anadak'āri, imik'īraarā wēraarā paara waa miak'āida-e pait'ee, ³⁶ waa piuda-e pait'ee perā. Angeleerāk'a p'anadait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōre warrarā padait'ee, chok'ai p'irabaidap'edaa perā. ³⁷ Moisepa paara tachimaa k'awapipari piudap'edaarā chok'ai p'irabaidait'ee. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa irumaa pedek'āri pak'uru jep'eda urua jira bideepa t'ipitauk'a, jaraji ichi Abraham, Isaac, Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibia. ³⁸ ĩTachi Ak'ōre piudap'edaarā Ak'ōre Waibia-e! ĩChok'ai p'anīrā Ak'ōre Waibia, iru-it'ee eperāarā jaureerā jōma chok'ai p'anadairā!

³⁹ Māpai ũk'uru Moisepa p'āda jarateepataarāpa māgajida:

—Tachi Jarateepari, pia p'anaujida ajida.

⁴⁰ Maadamāiipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā
 (Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Sāap'eda jara p'anīma aji, Mesías chonaarāwedapema Rey David-deepa uchiat'ee? ⁴² Salmos p'ādade Rey Davidpa paara jara bi:

‘Tachi Ak'ōrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pi mi ome auk'a waibia bairā, su-ak'i beepāde aji, mi juaraare, ⁴³ mia pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā p'oyaaru mīsa.”’
 (Sal 110.1)

⁴⁴ Davidpa ichi ēreerādeepa uchiat'ee bimaa t'ījaraji “Tachi Waibia”. ĩMapa k'awada-ek'ā aji, Mesías waibiara bi chonaarāwedapema Rey David k'āyaara?

Jesupa Moisepa p'āda jarateepataarā imiateeda
 (Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Eperāarā jōmaarāpa ũrimaa p'anajida, Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa māgak'āri:

⁴⁶ —K'īrak'aupai p'anapataadai Moisepa p'āda jarateepataarāk'a. Āchi audua p'anadairā p'aru teesoo ĩī awaa p'anapata māik'aapa k'īnia p'anapata jōmaarāpa āchimaa saludaadamerā plaza bee chaa, tachi poro waibiarā ome oopatak'a. Ichiaba su-ak'i p'aneepata su-ak'i beepari pipiara bide Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa nek'odak'āri, chi su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata. ⁴⁷ Ma awara p'ētrāarā k'aripadai k'āyaara, āra te jāri atapata māik'aapa taarā it'aa t'īpata, eperāarāpa āchi t'o p'anadamerā. Māga p'anapata perā, Tachi Ak'ōrepa āra audupiarā miapiit'ee, k'achia beerā miapik'āri ichi ewari waibia ewate.

21

P'ētrāa chupīria k'īripa primisia teeda
 (Mr 12.41-44)

¹ Jesupa ak'īmaa baji, p'arat'ara beerāpa primisia ata bi p'ani mīsa p'arat'a p'epatade Tachi Ak'ōre te waibiade. ² Māpai ichia unuji p'ētrāa chupīria k'īripa ata bi cheru p'arat'a tau omé cobredee. ³ Māga unuk'āri, Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Na p'ētrāa chupiria k'iripa primisia waibiara teejida aji, apemaarā k'āyaara. ⁴ Jōmaarāpa tee p'ani āchi p'arat'a waibiara iru p'anadap'edaadepema beeda. Jōdee na p'ētrāa, chupiria k'iri mīda, ichia iru k'erada jōmaweda teeji Tachi Ak'ōremaa. Teejida aji, chi p'arat'a iru bada paara chik'o netoit'ee.

Jesupa jarada Tachi Ak'ōre te waibia t'et'aait'ee
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Eperāarā ūk'uru pedeemaa p'anajida Tachi Ak'ōre te waibiade. Jarapachida māu pi-iaadee oo k'obi māik'aapa k'īra wāree bainī bi eperāarāpa net'aa tee p'anadap'edaa k'aurepa. Māga ūrik'āri, Jesupa māgaji:

⁶ —Ewari cherude parāpa na jōma unu p'ani unuda-e pait'ee. Māu apida bee-e pait'ee awaraa māu īri, na jōmaweda t'EEK'oo chedait'ee perā.

Ne-inaa p'asait'ee na p'ek'au eujā jōi naaweda
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Māpai Jesumaa iidijida:

—Tachi Jarateepari, ¿sāapaita māga p'asait'eema? ajida. ¿Sāga k'awadayama ajida, ma ewari k'ait'a pak'āri p'asait'ee pia jaradak'a?

⁸ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapataati apidaamaa k'ūrapiamapa. Mi jīak'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mita Ak'ōre Warra; īrapī paji chi cheit'ee bada.” Mamīda āchia jara p'ani ijāanāati. ⁹ Ūridak'āri eperāarāpa jura chōo jōni māik'aapa oodaamaa p'ani āchi poro waibiarāpa jara p'anik'a, p'eranāati. Ichita māga p'asait'ee naapiara. Mamīda Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate at'āri pa-e pait'ee.

¹⁰ Ichiaba Jesupa māgaji:

—Eperāarā awaraarā ome chōodait'ee. ¹¹ Awērachai wēre nībeeit'ee; jarra oodait'ee māik'aapa k'āyaara paraait'ee eujā awara-awaraade. Ma awara pajāde ne-inaa waide unudak'aa unupataadait'ee; ne-inaa tachi p'erapipari.

¹² 'Mamīda māga p'asai naaweda, ijāadak'aa beerāpa parā jiripataadait'ee miapidait'ee māik'aapa jita atadap'eda, ateedait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Mama parā ak'idait'ee jaradait'ee eperāarā pia wa k'achia. Ichiaba carcelde t'i nībinadait'ee māik'aapa ateedait'ee reyrā k'īrapite maa-e pirā eperāarā poro waibiarā k'īrapite. Ma jōma parāmaa oopataadait'ee, mīde ijāapata k'aurepa. ¹³ Māga oodak'āri, āchi k'īrapite parāpa jarapataadai Tachi Ak'ōrepa ooda parā-it'ee mi k'ap'ia pari. ¹⁴ Maapai k'īsianāati k'āare pedeeta jaradai. ¹⁵ Mia k'īsia k'awaa pedee jarapiit'ee, parā k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa p'anapiamaapa māik'aapa jarapiamaapa parāpa seewa jara jōni. ¹⁶ Mamīda pāchi ak'ōreerāpa, ipemaarāpa, ēreerāpa māik'aapa k'ōp'āyoorāpa paara parā traicionaadait'ee. Maapai parā ūk'uru peepidait'ee. ¹⁷ Jōmaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mīde ijāapata k'aurepa. ¹⁸ Mamīda parā puda k'āu apida atuada-e, mīa parā ak'i bapariit'ee perā. ¹⁹ Mapa it'āripa choopataati! Māgā parā it'aa wādait'ee.

Jerusalén p'uuru jōdariit'ee

²⁰ —Unudak'āri soldaorāpa Jerusalén p'uuru wap'ira iru p'ani, k'awāati taarā-e jōdariit'ee. ²¹ Maapai Judea eujāde p'anīrā mirudaipia bi eera jēra bīdee. Jōdee Jerusalén p'uurude p'anīrā mamāik'aapa uchiadaipia bi.

Ichiaba chi taawa p'anirā chedaik'araa bi p'uurudee. ²² Māga oodaipia bi ma ewate Tachi Ak'ōrepa mide ijāadak'aa beerā k'achia ooit'ee perā. Eperāarā chupiria chitoonadait'ee, Tachi Ak'ōrepa āra k'achia ooit'ee perā ichi ūraa p'ādade jara bik'a. ²³ ĩAai, ma ewate chupiria jōneedait'ee wēraarā biak'oo bee maa-e pirā warra chak'eerā jude iru bee, isapai p'oyaa wāda-e pait'ee perā! Ma eujāde audú chupiria jōnadait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'achia ooit'ee na p'uurudepemaarāmaa. ²⁴ Ūk'uru piudait'ee espadapa; awaraarā atedait'ee awaraa eujādee esclavoorāk'a p'aneedamerā. Maapai Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerāpa Jerusalén p'uuru iru p'anadait'ee āchi jua ek'ari, Tachi Ak'ōrepa ewari awara bida parumaa āra k'achia ooit'ee.

Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ —Maapai ne-inaa eperāarāpa waide unudak'aa unudait'ee ak'ōrejirude, atanede māik'aapa lucerode. Na p'ek'au eujādepemaarāpa māga unudak'āri, k'awada-e pait'ee k'āata k'ĩsiadai māik'aapa p'eradait'ee, audú p'usa t'o ĩiwaa nībait'ee perā. ²⁶ Eperāarā k'Īra k'Īdaipataadait'ee p'era jōnĭpa, k'ĩsiadak'āri na p'ek'au eujā p'asarude, pajā wēre nībait'ee perā. ²⁷ Māpai eperāarāpa unudait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jōmaarā k'āyaara waibiara bi, k'Īra wāree cheru ĩjararade. ²⁸ Māga p'asak'āri, sōcharra p'anapatāati māik'aapa t'āri o-ĭa para bāti, taarā-e nide mi cheit'ee perā parā k'arĭpade atuanaadamerā.

Jesupa higuera bĭiride jarateeda

²⁹ Ichiaba Jesupa nāga nepirĭji jarateeit'ee ichi waya cheit'ee pak'āri:
—K'ĩsiāti higuera bĭiride maa-e pirā awaraa nejō bĭiride. ³⁰ Unudak'āri k'iru t'uk'ua uchĭa nĭbeeru, parāpa k'awaapata eujā wāsĭa wā. ³¹ Māga pik'a unudak'āri māgĭ ne-inaa p'asaruta, k'awaadait'ee Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate k'ait'a bi.

³² 'Mĭa wāarata jararu. ĩrapemaarā piudai naaweda, ma ne-inaa jōmaweda p'asait'ee. ³³ Ewari cherude pajā na p'ek'au eujā ome jōdait'ee. Mamĭda ichĭta p'asait'ee mĭa pedee jaradak'a.

³⁴ 'K'ĭrak'aupai k'ĭri k'ĭsua p'aneedai pāchi k'ĭnia ne-inaa oo k'ĭniapa; it'ua to k'ĭniapa maa-e pirā audú k'ĭsia jōnĭpa na p'ek'au eujādepema ne-inaade. Maa-e pirā atu bĭde ³⁵ ne-animal trampade baaĭparĭk'a, māga pik'a parā atu p'anide mĭ waya cheit'ee. Ma ewate ne-inaa k'achĭa p'asait'ee jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarāmaa. ³⁶ Mapa tauk'a nĭpap-atāati māik'aapa ichĭta it'aa t'ĭpatāati. Māgā baaida-e pait'ee ma ne-inaa k'achĭa p'asait'ee bi juade māik'aapa panadait'ee mĭ, chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'ĭrapite.

³⁷ Ewari chaa āstaawa Jesupa jarateepachi Tachi Ak'ōre te waibiade. Jōdee p'ārik'ua beepachi Olivo Eede. ³⁸ Maperā tap'eda weda eperāarā wāpachĭda Tachi Ak'ōre te waibiadee iru pedee ūride.

22

Jesús jĭta atapidait'ee pedeetedap'edaa
(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ K'ait'a bajĭ fiesta pan levadura wēe k'opata t'ĭjarapatap'edaa Pas-cua. ² P'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome eperāarā

waawee p'anadap'edaa perā, āra taide Jesús jita atapida-e paji. Mamīda ichita jiripachida sāga iru peepit'aadait'ee.

Judapa Jesús traicionaada

³ Māpai Satanás Judas k'ap'iaide t'īuji. Māgí Judas Jesús k'ōp'āyoorā docedepema paji. Ichiaba t'ījarapachida Iscariote. ⁴ Māgí wāji p'aareerā poroorāmaa māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibia jāpataarāmaa. Mama pedeeji āchi ome sāga Jesús atapii. ⁵ Māpai āchi o-īadachida māik'aapa pedeejida p'arat'a teedait'ee Judamaa. ⁶ Ichia ma p'arat'a jitap'eda, jirīmaa beeji sāga Jesús āchīmaa atapii, eperāarā wē-e misa.

Pascua fiestadepema chik'o k'odap'edaa

(Mt 26.17-30; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷ Fiesta pan levadura wēe k'opata ewate pak'āri, oveja chak'e peepata Pascua fiesta-it'ee. ⁸ Mapa Jesupa jaraji Pedro Juan ome Pascua fiestadepema chik'o jirīdamerā māik'aapa awarāa ne-inaa oodamerā, nek'odai naaweda.

⁹ Māpai āchia iidijida:

—¿Sāma māga oodaipia bīma? ajida.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Parā p'uurude panadak'āri, unudait'ee eperāpa pania chok'ode ateeru. Iru t'ēe wāti ichi temāi t'īurumaa. ¹¹ Māpai chi te chiparīmaa jarāti: “Tachi Jarateeparipa iidi pēiji: ‘¿Chisāgí cuartode Pascua chik'o k'oit'ee michi k'ōp'āyoorā ome?’ ” ¹² It'ipema pisode irua ak'ipiit'eeda aji, cuarto waibia ne-inaa jōmaa ome. Mama ne-inaa jōma óoti tachi nek'odait'ee.

¹³ Āchi wādak'āri, jōmaweda ununajida Jesupa jaradak'a māik'aapa mama ne-inaa jōma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

¹⁴ Nek'odait'ee pak'āri, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome mesade su-ak'i p'aneejida. ¹⁵ Māpai ichia māgaji:

—¡Wāara mi piu naaweda, parā ome na Pascua fiestadepema chik'o audú k'o k'inia baj! ¹⁶ Mia jara bi: Parā waa nāgá nek'oda-e pait'ee mi ome, Tachi Ak'ōre truade p'anadai naaweda.

¹⁷ Māpai copa jitap'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa māik'aapa māgaji:

—Jitāti na copa māik'aapa jedéti pāchi pitapai. ¹⁸ Mia jara bi: Mia vino waa to-e pait'eeda aji, Tachi Ak'ōre truade pai naaweda.

Pan vino ome k'odap'edaa

¹⁹ Maap'eda Jesupa pan ataji māik'aapa it'aa t'īji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrat'aaji māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa teeji. Māpai māgaji:

—Nāgí pan mi k'ap'ia, mi peepiit'ee parā k'aripait'ee. Nāgá pan k'odak'āri, k'opatáati k'irāpadait'ee mi piuda parā pari.

²⁰ Nek'odap'edaa t'ēepai, ichiaba māgá ooji ma vino ome. Māgaji:

—Nāgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perā mi piuk'āri eperāarā pari. Tachi Ak'ōrepa nāgí ūraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wēpapiit'ee parāpa p'ek'au k'achia oopata māik'aapa michideerā papiit'ee. ²¹ Mamīda chi mi traicionaait'ee bi jua na mesa ĩri bi michi jua ome. ²² Mi, chi Eperā Ak'ōre Traudenaama ichita piut'ee Ak'ōrepa oopi bik'a. Mamīda, jai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadepe pēiit'ee chi mi traicionaait'ee bi!

²³ Māpai āchi pitapai iidi para beeji k'aipata traicionaait'ee.

K'aita Jesús k'õp'ãyo pipiara bi

²⁴ Māpai chi k'õp'ãyoorã aupedee para beeji k'awaadait'ee k'aita pipiara bi apemaarã k'ãyaara. ²⁵ Mapa Jesupa mājaji:

—Ijāadak'aa beerã t'ãide reyrãpa āchia oo k'iniata oopipata eperāarāmaa māk'aapa mairã poro waibiarãpa āchi jua ek'ari p'anirã pia ak'i p'anida apata. ²⁶ Mamida parã mágá p'anadaik'araa bi. Ma k'ãyaara parã t'ãidepema waibiara bi warra chok'ek'ee baparik'a baipia bi. Ma awara parã t'ãidepema poro waibiara bi mimiapari jip'aak'a beeipia bi parã k'aripait'ee. ²⁷ ¿Chisāgí eperã waibiara bi; chi mesade su-ak'i bi nek'oit'ee maa-e pirã chi chik'o jedepari? ¿Chi mesade su-ak'i bi-ek'ã? Jōdee mi nama bi parã t'ãide chi chik'o jedeparik'a.

²⁸ Parã ichita mi ome p'aní, nepirade wa ne-inaa k'achiade p'anajida mīda. ²⁹ Mapa mia parã reyrã papiit'ee mi Ak'õrepa mi rey papidak'a. ³⁰ Parã nek'odait'ee Ak'õre truade māk'aapa ne-inaa todait'ee mi ome mi it'aripema mesade. Ma awara su-ak'i p'aneadait'ee rey su-ak'i beeparide. Israeldeepa ēreerã doce uchiadap'edaarã iru p'anadait'ee parã jua ek'ari māk'aapa jaradait'ee mairãpa oopatap'edaa pia wa k'achia.

Jesupa jarada Simón Pedropa ichi k'awa-e bida ait'ee

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Ichiaba Jesupa mājaji:

—Simón, Simón, Satanapa parã iididoo oo k'inia bairã trigo ome oopatak'a nēsidak'āri chi tau āyaa atadait'ee. ³² Mamida mi it'aa t'ipari pi pari mide ijāa bapariimerã. Waya mi ome nipak'āri, k'aripáji pichi ipemaarã mi k'ap'ia, ichita ijāapataadamerã.

³³ Māpai Simonpa mājaji:

—Tachi Waibia, mi pi ome nipa k'inia bida aji, mi carcelde t'i nībiruta pijida maa-e pirã piuru pijida.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Pedro, mia jara bi: Idi p'ārik'ua et'erre k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

Jesús chupiria nībait'ee hora k'ait'a pak'āri

³⁵ Maap'eda Jesupa iidiji:

—Mia parã pēik'āri muchila wēe, p'arat'a te wēe, chancla wēe, ¿net'aa apada faltajidak'ã? aji.

P'anaujida:

—Maarepida faltada-e pajida ajida.

³⁶ Māpai irua mājaji:

—Frá, jōdee, chi muchila iru bipa ateeipia bi ichi p'arat'a te ome; chi espada wēe bipa ichi iripema p'aru jí bi netoipia bi māk'aapa espada aba neto ataipia bi. ³⁷ Mia māga jara bi ichita uchiat'ee perã mide jara bik'a Ak'õre Ũraa p'ādade:

'Eperã t'āri k'achia-idaak'a iru p'anajida.'

(Is 53.12)

Jōma ma p'ādade jara bi mide ichita p'asait'eeda aji.

³⁸ Māpai āchia mājajida:

—Tachi Waibia, nama espada omé iru p'anida ajida.

Māpai irua p'anauji:

—Jāgapaipi.

Jesús Getsemaní ne-uu k'áide it'aa t'ída

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Maap'eda Jesús wáji Olivo Eedee ichi wāpatak'a māik'aapa chi k'ōp'āyoorā t'ēe wājida. ⁴⁰ Mama panadak'āri, ichia āramaa māgaji:

—It'aa t'íti p'ek'au k'achiade baapiamaapa.

⁴¹ Maap'eda Jesús waawipai wáji chi k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamāiipa. Mama bedabaiji it'aa t'ít'ee. ⁴² Māgaji:

—Ak'ōre, pichia k'inia bi pirā, k'aripáji na miait'ee bideepa. Mamída oonaapáde aji, mia k'inia bik'a. Jip'a pia k'inia bík'ata oopáde aji.

⁴³ [Māga nide it'aripema ángel iru ik'aawa bainí ba cheji iru k'aripait'ee.

⁴⁴ Jesús audú t'āri p'ua nībada perā, audup'ara it'aa t'ípachi, ichi jia eujāde baairumaa waa t'eut'ewaak'a.]

⁴⁵ It'aa t'í aupak'āri, chi k'ōp'āyoorā atabēidamaa wáji. Mamída ununaji k'āi para bi, audú t'āri p'ua jōn'ipa. ⁴⁶ Māpai irua māgaji āramaa:

—¿Sāap'eda k'āi jōn'ima? aji. P'irabáiti māik'aapa it'aa t'íti p'ek'au k'achiade baapiamaapa.

Jesús jita atadap'edaa

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús at'āri pedeemaa bide, eperāarā chok'ara pachejida. Ma eperāarā chok'ara chedap'edaa naa che wáji Judas, Jesús k'ōp'āyoorā docedepema. Māgí Jesús k'ait'a chek'āri k'īra it'aait'ee, ⁴⁸ Jesupa māgaji:

—Judas, ¿mi k'īra írupa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema traicionaaruk'ā? aji.

⁴⁹ Jesús ome p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, iidijida:

—Tachi Waibia, ¿espadapa chōodaipia bík'ā? ajida.

⁵⁰ Aramata āradepema abaapa p'aareerā poro waibia mimiapari juaraarepema k'īri orp'et'aaji espadapa. ⁵¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Ichiak'au bíti; jāgapaipi.

Māpai Jesupa ma eperā k'īri orp'et'aadamāi t'ōbait'aruta, anidachi. ⁵² Māpai māgaji ichi ata chedap'edaa p'aareerā poroorāmaa, Tachi Ak'ōre te waibia jāpataarāmaa māik'aapa judiorā poro waibiarāmaa:

—¿Sāap'eda parā espada ome māik'aapa pak'uru ome chejidama aji, mi jita atade, nechayaa bi jita atapatak'a? ⁵³ Ewari chaa mi Tachi Ak'ōre te waibiade bapari parā ome. Maapai parāpa mi jita atada-e paji. Mamída hora pajipi parāpa ne-inaa k'achia oodamerā mimaa, Netuara Poro Waibiapa k'inia bik'a.

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Jesús māgá jita atadap'eda, ateejida p'aareerā poro waibia temaa. Māimisa Pedro t'imūpapai t'ēe wāk'āti wáji. ⁵⁵ Mama te taawaik'a eere t'iak'au bimāi t'ipi oro iru p'anajida māik'aapa ai ik'aawa eperāarā su-ak'i p'anajida. Pedro jida ichiaba su-ak'i beeji āra ome. ⁵⁶ Māga nide ariipema mimiapari awērapa Pedro unuji, t'ipitau ik'aawa su-ak'i bi. Ma mimiaparipa pi-ia ak'iji māik'aapa māgaji:

—Nāgí jida auk'a jā eperā ome bajida aji.

⁵⁷ Mamída Pedropa meraji:

—Mia iru k'awa-e bida aji.

⁵⁸ Taarā-e nide awaraapa Pedro unu atak'āri, ichiaba māgaji:

—Pi auk'a jā eperā k'ōp'āyoorādepemada aji.

Pedropa p'anauji:

—iMi iru k'ōp'āyo-eda! aji.

⁵⁹ Hora abaamaa awaraapa ichiaba māgaji:

—Wāara na eperā ichiaba bajida aji, jāgī ome. Ma awara ichi Galilea eujādepemada aji.

⁶⁰ Pedropa p'anauji:

—Mia k'awa-e bida aji, k'āaredeta pedee bi.

Aramata Pedro at'āri pedeemaa bide, et'erre k'ariji. ⁶¹ Māpai Jesupa āpíte ak'iji Pedromaa māik'aapa Pedropa k'irāpaji irua jarada: “Et'erre k'arii naaweda, pia jarada ōpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” ⁶² Māpai Pedro taawaa uchiap'eda, jēe nībeeji audú t'āri p'ua nībada perā.

Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesús jā p'anadap'edaarāpa iru oo iru p'aneepachida māik'aapa sīpachida. ⁶⁴ Iru tau p'ārajī atadap'eda, māgapachida:

—iPi wāara Tachi Ak'ōre Warra pirā, jarapāde aji, k'aipata pi sīji!

⁶⁵ Ichiaba awaraa ik'achia pedee jarapachida.

Jesús Junta Suprema k'īrapite

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Tap'eda weda judiorā poro waibiarā, p'aareerā poroorā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā, pia jarait'eera, chi Junta Supremadepe-maarā chip'ejida. Māpai Jesús aneejida āra k'īrapite. Irumaa iidijida:

⁶⁷ —iPik'ā ajida, Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā?

Ichia p'anauji:

—Mia māgada aru pirā, parāpa ijāada-eda aji. ⁶⁸ Jōdee mia parāmaa ne-inaa iidiru pirā, p'anauda-e. ⁶⁹ Mamīda mia jara bi: fraweda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema Tachi Ak'ōre Waibia juaraare su-ak'i banait'ee.

⁷⁰ Māpai jōmaarāpa iidijida:

—iMāgara pi Tachi Ak'ōre Warrak'ā? ajida.

Jesupa p'anauji:

—Pāchia jara p'anik'a, māgada aji.

⁷¹ Māpai āchia māgajida:

—iK'āare-it'ee eperāarā waa jiridayama ajida, irua ooda jaradamerā? Tachi k'īripa ūrijidada ajida, ma pedee k'achia ichi it'aideepa jarada Ak'ōre Waibia āpíte.

23

Jesús Pilato k'īrapite

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Ma judiorā poro waibiarā p'irabaik'oodaidap'eda, Jesús ateejida Pi-lato k'īrapite. ² Mama iru k'īrapite imiateemaadachida:

—Taipa na eperā unujidada ajida, tai p'uuru pidaarāmaa k'īsia awara-awaraa papimaa bi. Jara bi taipa Cesarmaa impuesto p'aadaik'araa bi. Ma awara jara bi ichi Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida rey pamerā.

³ Māpai Pilatopa iidiji:

—iPik'ā aji, Judiorā Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

4 Māpai Pilatopa mǎgaji ma p'aareerǎ poroorǎmaa mǎik'aapa arii p'anadap'edaarǎmaa:

—Mia unu-e bida aji, na eperǎpa ne-inaa k'achia ooda.

5 Mamǐda audupiarara golpe pedeejida:

—Ichia jaratee bi k'aurepa tai p'uuru pidaarǎ jǐmweda chǒo pik'a para bi. Naa Galilea eujǎde jaratee nĭpa beeji. frǎ nama Judea eujǎde auk'a oomaa bi.

Jesús Herodes k'ĭrapite

6 Mǎga ũrik'ǎri, Pilatopa iidiji:

—ǎNa eperǎ Galilea eujǎdepemak'ǎ? aji.

7 Ichida adak'ǎri, Pilatopa pĕiji Herodemaa. Mǎgǐ Galilea eujǎ ak'ĭpari paji. Auk'a baji Jerusalende. 8 Herodepa Jesús unuk'ǎri, o-ĭadachi ai naaweda iru k'ĭra unu k'ĭnia bada perǎ mǎik'aapa ũrida perǎ nepĭri p'ani irua oopari ne-inaa eperǎarǎpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mapa unu k'ĭnia baji ichi taide irua mǎgee ne-inaa oomerǎ. 9 Ma-it'ee iidida chok'ara iidiji Jesumaa. Mamǐda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. 10 Mama ichiaba p'aareerǎ poroorǎ mǎik'aapa Moisepa p'ǎda jarateep-ataarǎ p'anajida. Āchiata audú Jesús imiateepachida. 11 Mapa Herodes ichi soldaorǎ ome Jesumaa ik'achia pedee jarajida mǎik'aapa reypa jĭpari p'aru pi-iara bita jĭ bijida iru oo iru p'anadait'ee. Maap'eda Herodepa waya āpĭtee pĕit'aaji Pilatomaa. 12 Ma ewate Pilato k'ǒp'ǎyo meraaji Herodes ome, ai naaweda chik'ĭra unuamaa p'anapachida mǐda.

Pilatopa Jesús peepida

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

13 Pilatomǎi panadak'ǎri, irua waya t'ĭ p'ĕji p'aareerǎ poroorǎ, judiorǎ poro waibiarǎ mǎik'aapa p'uuru pidaarǎ. 14 Maap'eda mǎgaji:

—Parǎpa mĭmaa jara chejida na eperǎpa p'uuru pidaarǎ k'ĭsia awara-awaraa papik'oomaa bi. Mamǐda parǎ k'ĭrapite irumaa mĭa iidida chok'ara iidiji mǎik'aapa unu-e ne-inaa k'achia apida ichia oo bida a p'ani. 15 ǎIchiaba Herodepa iru mǎga unu bi-ek'ǎ? aji. Maa-e pĭrǎ waya namaa pĕi-e pak'aji. Parǎpa k'awa p'ani irua ne-inaa k'achia oo-e bi ma k'aurepa iru peepimerǎ. 16 Mapa wĭpip'eda, ichiak'au wǎpĭit'eeda aji.

17 [Mǎgǐ fiestade Pilatopa k'ena pĕipachi carceldepema preso; chi iidirutata p'uuru pidaarǎpa.] 18 Mamǐda arii p'anadap'edaarǎ jǐmweda biuk'adachida:

—jǎgǐ āyaa atǎji! jBarrabata k'ena pĕiji!

19 Ma Barrabás carcelde baji oomaa bada perǎ Romadepemaarǎpa oopipatak'a ma p'uurude; ma awara chĭara peet'aada perǎ. 20 Māpai Pilatopa Jesús uchĭa pĕi k'ĭnia bada perǎ, waya pedeeji. 21 Mamǐda āchi waapiara biuk'a nĭbeeji:

—jKurusode peepit'ǎaji! jKurusode peepit'ǎaji!

22 Māpai waya jarada ǒpee Pilatopa mǎgaji:

—ǎK'ǎare k'achiata oojima aji, irua? Mĭa unu-e bi ne-inaa k'achia ooda ma k'aurepa peepĭit'ee. Wĭpip'eda, ichiak'au k'ena pĕiit'eeda aji.

23 Mamǐda audupiarara biapachida Jesús kurasode baijira bĭpimerǎ. Mǎgǐ bia jǐnĭpa āchia k'ĭnia p'anadap'edaak'a oopĭjida. 24 Pilatopa ooji āchia iidĭ p'anadap'edaak'a. 25 K'ena pĕiji Barrabás, āchia k'ĭnia p'anadap'edaa, ma oomaa bada Romadepemaarǎpa oopĭdap'edaak'a

māik'aapa chīara peeda. Jōdee Jesús ateeptiji kurusode baijira binadamerā, āchia k'inia p'anadap'edaak'a.

Jesús kurusode baijira bidap'edaa

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesús ateedak'āri kurusode baijira bidait'ee, jita atajida eperā aba p'uurudee che wā nipada, Cirene p'uurudepema t'ijarapatap'edaa Simón. Māgimaa kuruso ateeptijida Jesús t'ēe.

²⁷ Ma wādade eperāarā chok'ara ichi t'ēe wā nipapachida. Māirā ome wādap'edaarā wēraarā chok'ara jēe wāpachida māik'aapa biuk'a wāpachida t'āri p'uapa, Jesús māgá atee wādap'edaa perā. ²⁸ Mamīda Jesupa āchimaa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Jerusalendepema wēraarā, jēenáati mi pari. Jēeti pāchi pari māik'aapa pāchi warrarā pari, ewari cherude audú chupiria chitoonadait'ee perā. ²⁹ Tachi Ak'ōrepa na eujādepemaarā k'achia ook'āri, māgadait'ee: “O-īa p'ani chi ju tawadak'aa beerā warra t'odak'aa perā.” ³⁰ Ma ewate eperāarāpa eemaa jaradait'ee:

‘jTai ĩri irak'oodariti!’ māik'aapa: ‘jTai t'ap'a atāti!’ (Os 10.8)
³¹ Eperāarāpa pak'uru ōdoo bi t'ipitaude bat'at'aapata pirā, ¿audupiara pak'uru p'ūsaa bi bat'at'aada-e paik'ā, taarā-ee paa jōdaipari perā?

Eperāarā Jesús ik'aawa kurusode baijira bidap'edaa

³² Ichiaba Jesús ome atee wā nipajida k'achia beerā omé auk'a kurusode baijira bidait'ee. ³³ Panadak'āri eujā “Tachi Poro Biri” apatap'edaamāi, Jesús ma k'achia beerā ome kurusode baijira bijida; aba juaraare, chi apema juabi eere. ³⁴ [Māpai Jesupa māgaji:

—Ak'ōre, mi nāgá oo p'anirā perdonāaji, k'awada-e p'anadairā ne-inaa k'achiata oomaa p'ani.]

Māpai soldaorāpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee. ³⁵ Māimisa arii p'anadap'edaarāpa Jesumaa ak'i para bapachi māik'aapa judiorā poroorāpa iru nāga oo iru p'anapachida:

—Awaraarā k'aripadak'a, pichi k'ap'ia jida k'aripa atāji, wāara Tachi Ak'ōrepa pi pēida pirā, maa-e pirā irua jirit'erada pirā.

³⁶ Soldaorāpa ichiaba Jesús oo iru p'anapachida. Iru k'ait'a wādap'eda, vino achuchua teepachida ³⁷ māik'aapa māgapachida:

—jPi wāara Judiorā Rey pirā, jāmāik'aapa uchiadaríji!

³⁸ Ichiaba Jesús poro it'aik'a eere letrero bijida: NĀgí JUDIORĀ REY.

³⁹ Ma awara iru ik'aawa baijira badapa ik'achia jarapachi:

—jPi wāara Tachi Ak'ōrepa pēida pirā, jāmāik'aapa uchiadaipáde apachi, māik'aapa tai jida auk'a k'aripapáde! apachi.

⁴⁰ Mamīda chi apemapa māgí pedee bada itriat'aaji:

—jPia Tachi Ak'ōre waawee-e bik'ā aji, nama auk'a baijira bita?

⁴¹ Tachi nama chupiria chitooni ne-inaa k'achia oodap'edaa perā. Mamīda na eperāpa ne-inaa k'achia ook'aa pajida aji.

⁴² Maap'eda, māgaji:

—Jesús, pi Ak'ōre Waibia truade rey beek'āri, mi k'irāpáji.

⁴³ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Idi pi mi ome bapariit'eeda aji, Ak'ōre Waibia eujāde.

*Jesús jai-idaada**(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)*

⁴⁴ Imat'ipa ak'ōrejīru k'iat'idachi. Na eujā jōma p'āriudachi las tres paruma. ⁴⁵ Ak'ōrejīru k'iat'idachi māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibiadepema cuarto edupiara t'īpatamāi p'aru eebai jira bada esajīak'a jēdachi. ⁴⁶ Māpai Jesús golpe biaji:

—'jAk'ōre, michi jaure pi juade biru!

(Sal 31.5)

Māga jarap'eda, jai-idaaji.

⁴⁷ Romadepema soldaorā poropa ma jōma unuk'āri, pedee pia jaraji Tachi Ak'ōrema māik'aapa māgaji:

—Wāara na eperāpa ne-inaa k'achia ook'aa pajida aji.

⁴⁸ Eperāarā jōmaweda mama see nībadaarāpa māga unudak'āri, āchi t'ūa t'aap'e erreudachida t'āri p'uapa. ⁴⁹ Mamīda Jesús ome nipapatap'edaarā, imik'īraarā māik'aapa wēraarā iru ome chedap'edaa Galilea eujādeepa, ma ne-inaa p'asada t'imīpa ak'īmaa p'aneejida.

*Jesús iadap'edaa**(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)*

⁵⁰ Ma eujāde eperā t'āri pia bapachi. Ne-inaa k'achia ook'aa paji. Māgí t'ījarapachida José. Iru Arimatea p'uurudepema paji. Māgí p'uuru Judea eujāde bi. ⁵¹ Ni baji Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. Junta Supremadepema paji. Mamīda ijāa-e paji māirāpa oodap'edaade Jesús ome. ⁵² Mapa wāji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide iait'ee. ⁵³ T'ēpai Jesús k'ap'ia kurusodeepa irabai atap'eda, pirat'aaji lienzode māik'aapa binaji māu te uria k'oro iru p'anadap'edaade. Made piuda apida waide iada-e p'anajida. ⁵⁴ Ma ewate judiorā ĩipata noreweda paji. P'āriupodopa pada perā, ne-inaa waa ooik'araa baji, ĩipata ewate wāyaaru misa.

⁵⁵ Ma wēraarā Jesús ome Galilea eujādeepa chedap'edaa ichiaba wājida ma māu te uriade iru bidap'edaamaa māik'aapa ak'ijida sāga Jesús k'ap'ia ata bijida. ⁵⁶ Maap'eda teedaa chedak'āri, k'era oojida ne-inaa awaraa t'ūa bee ome Jesús k'ap'ia ĩri bidait'ee, judiorāpa oopatak'a āchi auk'arā piudak'āri. ĩipata ewate ma wēraarā ĩijida Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a.

24*Jesús chok'ai p'irabaida**(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)*

¹ Tomia ewate tap'eweda ma wēraarā wājida Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa. Ateejida k'era ne-inaa t'ūa ome āchia oodap'edaa. ² Panadak'āri, unujida chi māu te uria t'ai māupa t'ap'a bada awara āi bi. ³ T'īudak'āri, Tachi Waibia Jesús k'ap'ia unuda-e paji. ⁴ K'awadak'aa paji k'āata oodait'ee. Māga nide unujida imik'īraarā omé p'aru t'o-t'oo uchiterree ĩ ĩ baini p'ani āchi ik'aawa. ⁵ Māpai āchobeepa bedabaidachida tau biiri eujāde t'ōbairutamaa. Mamīda māirāpa māgajida:

—¿Sāap'eda jāiramāi jiri p'anima ajida, iru chok'ai bita? ⁶ Iru nama wē-e. ¡Chok'ai p'irabaiji! K'irāpāti iru at'āri Galilea eujāde bak'āri, ⁷ jaraji ichi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, k'achia beerā juade bidait'ee; ārapa kurusode baijira bidait'ee piumerā māik'aapa ewari ōpeemaa ichi chok'ai p'irabaiit'ee.

⁸ Māga ūridak'āri, ma wēraarāpa Jesupa jarada k'irāpajida. ⁹ Māpai iru k'ap'ia iadap'edaamāiipa wādak'āri, ma jōmaweda nepirīnājida Jesús k'ōp'āyoorā oncemaa māik'aapa awaraarāmaa. ¹⁰ Chi māga nepirīnadap'edaarā paji María Magdalena, Juana, Santiago nawe María māik'aapa awaraa wēraarā. ¹¹ Mamīda ārapa nepirīdap'edaa ūridak'āri, Jesús k'ōp'āyoorāpa k'īsiajida pariatua pedeemaa p'ani. Mapa ijāa k'iniada-e paji.

¹² Māga jarajida mīda, Pedro p'iradachi Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa māik'aapa edajāde ak'ik'āri, chi k'ap'ia lienzode beda bada unu-e paji. Jīp'a chi p'aru aupai unuji. Māpai p'era pik'a teedaa cheji. K'awa-e paji k'āata ooit'ee.

*Jesús unudap'edaa ode wādade Emaús p'uurudee
(Mr 16.12-13)*

¹³ Ma ewate weda Jesús ome nipapatap'edaarā omé wā nipajida Emaús p'uurudee. Ma p'uuru Jerusalendeepa perá once kilometros bi. ¹⁴ Ma ode wādade āchi pedee wā nipajida ma jōma Jesús ome p'asadade. ¹⁵ Māgá pedee wādade, Jesús cheji āchi ik'aawa māik'aapa auk'a t'ia wāji. ¹⁶ Unu p'anajida mīda auk'a wāru awaraa eperā āchi ome, k'awada-e paji k'aita māga bi. ¹⁷ Māpai Jesupa iidiji āramaa:

—¿K'āaredeta parā pedee wādama? aji.

Māpai āchi k'īra pia-ee bainī p'aneejida ¹⁸ māik'aapa āchidepema Cleofás apatap'edaapa p'anauji:

—¿Pi Jerusalende badata k'awa-e bik'ā aji, mama p'asada?

¹⁹ Māpai ichia iidiji:

—¿K'āata p'asajima? aji.

Āchia māgajida:

—Jesús Nazaretdepema Ak'ōre pedee jarapari paji. Ne-inaa pi-ia oopachi māik'aapa pedee pia jarateepachi Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa p'uuru pidaarā k'īrapite. ²⁰ P'aareerā poroorāpa māik'aapa tachi poro waibiarāpa iru ateejida Romadepema poro waibia Pilatoma kurusode peepit'aamerā. ²¹ Taipa ijāa p'anajida ma Jesupata tachi Israel pidaarā uchiapiit'ee Romadepemaarā juadeepa. Mamīda ewari ōpee paru māgí ne-inaa jōma p'asada. ²² Ma awara wēraarā tai ome nipapataarāpa tai p'erapijida. Taujaaweda wājida Jesús iadap'edaamaa. ²³ Mamīda iru k'ap'ia unuda-e pak'āri, āpítee chejida teedaa māik'aapa taimaa nepirījida angeleerā unudap'edaa. Māirāpa jarajidada ajida, Jesús chok'ai bi. ²⁴ Māga ūridak'āri, tai k'ōp'āyoorā ūk'uru wājida iru iadap'edaamaa māik'aapa ununajida ma wēraarāpa jaradap'edaak'a. Mamīda iru unuda-e paji.

²⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—¡Parā k'īsia k'awada-ee p'ani! ¿Ijāada-e p'anik'ā Ak'ōre pedee jarapataarāpa chonaarāweda jaradap'edaa? ²⁶ ¿Tachi Ak'ōrepa pēida māgá chupiria nībait'ee paji-ek'ā aji, Ak'ōrepa iru ateei naaweda ichi truadee?

²⁷ Māpai Jesupa jarateemaa beejī ichi p'asait'ee bada Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Jarateejī Moisepa p'ādadeepa, Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bi parumaa.

²⁸ Chi p'uuru wādap'edaamaa panadak'āri, Jesús k'īra jiwaa wāyaait'ee paji, p'uurude bee-ee. ²⁹ Mamīda āchia māgajida:

—Tai ome béejī k'ewara bairā māik'aapa p'āriu wā perā.

Māpai Jesús auk'a teedaa wāji āra ome. ³⁰ T'ēpai mesade su-ak'i p'aneedak'āri nek'odait'ee, Jesupa ichi juade pan ataji. Māpai it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa t'oop'eda āramaa teeji. ³¹ Mata Tachi Ak'ōrepa aweda āra tau eratik'oopiji māik'aapa āramaa Jesús k'awapiji. Mamīda mamāik'aapa iru wēpadachi. ³² Māpai māgajida:

—¿Wāara-ek'ā? ajida. ¡Iru paji! Tachi t'āripan māga jara nībaji, ode Ak'ōre Ūraa p'āda tachimaa jaratee che wā nipak'āri.

³³ Aramata waya āpītee chejida Jerusalendee. Mama unu chejida iru k'ōp'āyoorā once awaraa nipapatap'edaarā ome see nībi. ³⁴ Māgí see nībadaarāpa māgajida:

—Wāarada ajida, Jesús chok'ai bi. Simón Pedromaa ichiaba unupijida ajida.

³⁵ Māpai āchi omeerāpa nepirijida ode p'asada māik'aapa Jesupa pan t'oop'eda, jedek'āri k'awaadap'edaa.

Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa unupida

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23; Hch 1.6-8)

³⁶ At'āri māgā nepirimaa p'anide, Jesús āra esajīak'a bainī ba cheji māik'aapa māgaji:

—K'āiwee p'anapatāati.

³⁷ Jesús unudak'āri, āchi p'eradachida, iru jaureta unu p'anī jīak'aapa. ³⁸ Mamīda Jesupa māgaji:

—¿Sāap'eda p'era jōnima? aji. ¿Sāap'eda pāchi t'āride at'āri ijāada-e p'anima? aji. ³⁹ Ak'iti mi jua, mi būri ome. Mipi. Mi k'ap'ia t'ōbāiti māik'aapa ak'iti. Eperā jaure chiara wēe bi, būri jida mia iru bik'a.

⁴⁰ Māga jarap'eda, āramaa ak'ipiji ichi jua māik'aapa ichi būri. ⁴¹ Mamīda at'āri pia ijāada-e p'anajida, audú o-īa p'anadap'edaa perā māik'aapa p'era pik'a p'anadap'edaa perā. Jesupa ichi k'awapi k'inia bada perā, iidiji:

—¿Nama ne-inaa k'oparii iru p'anik'ā? aji.

⁴² Māpai āchia chik'o paada esajīak'a teejida. ⁴³ Irua jitaji māik'aapa āchi taide k'ot'aaji. ⁴⁴ Maap'eda māgaji:

—Mimaa p'asajida aji, mia jaradak'a, at'āri parā ome bak'āri. Jaraji ne-inaa jōmaweda p'asait'ee paji Moisepa p'ādade jara bik'a māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bik'a, Salmos libro p'ādade jara bik'a paara.

⁴⁵ Māpai jarateeki Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi Mesiade. ⁴⁶ Māgaji:

—Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi Mesías ichita piut'ee māik'aapa ewari ōpeemaa chok'ai p'irabaiit'ee. ⁴⁷ Ak'ōrepa k'aripap'eda, Jerusalendee na p'ek'au eujā eperāarā paraamaa jarateenāti p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāapataadamerā. Māgā irua āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. ⁴⁸ Parāpa mi p'asada jōmaweda k'awa p'anī, unudap'edaa perā. ⁴⁹ Mapa parāmaa mia ne-inaa pēiit'ee mi Ak'ōrepa jaradak'a. Mamīda māga ooru misa, nama p'anēti Jerusalén p'uurude. T'ēpai it'ariipa Tachi Ak'ōrepa ichi jaure pēiit'ee parā ome bapariimerā.

Jesús Ak'ōre eujādee wāda

(Mr 16.19-20; Hch 1.9-11)

⁵⁰ Maap'eda Jesupa āra ateeji ma p'uurudeepa Betania p'uuru k'ait'a. Mama ichi jua it'aa iap'eda, āra bendiciaji. ⁵¹ Māpai māgā pedeemaa bide

Tachi Ak'õrepa iru it'aa ateeji ãra ik'aawaapa. ⁵² T'ëepai chi k'õp'ãyoorãpa it'aa t'ĩdap'eda, pedee pia jarajida irude mãik'aapa t'ãri o-ã ãpítee chejida Jerusalendee. ⁵³ Maadamãiipa ewari chaa Tachi Ak'õre te waibiade p'anapachida it'aa t'ĩmaa mãik'aapa pedee pia jaramaa Tachi Ak'õremaa.

SAN JUAN

San Juanpa Pedee Pia P'ãda

Juan, Zebedeo warrapa na pedee pia p'ãji. Judío paji. Nipapachi Jesucristo ome. Na p'ãdade Juanpa jara bi Jesupa jarada mãik'aapa ooda, mak'iara uchía-e bi awaraarãpa p'ãdade. Na p'ãdade chi Jesús k'õp'ãyo k'iniara iru bida apachi. Jesús ome nipapachi perã pia k'awaji iru bapata. Na p'ãdade k'awapi k'inia baji k'aita paji Jesús; Tachi Ak'õre na eujãdee cheda. Jara bi Jesús pank'a bi; ìdaa pik'a bi; puertak'a bi; ovejaarã ak'iparik'a bi; uva k'arrak'a bi; eperãarã chok'ai p'anapipari; piudap'edaarã chok'ai p'irabaipipari; Tachi Ak'õre o ak'ipipari; wãarata jarapari; chi ichita bapari.

Naapiara Juanpa jara bi Jesús Tachi Ak'õre pedee, na p'ek'au eujãdee cheda (cap. 1.1-18). Jara bi Juan Bautistapa jarateeda mãik'aapa Jesupa k'õp'ãyoorã ùk'uru jirit'erada (cap. 1.19-51). Mamìda mak'iara jara-e bi Jesús nipada Galilea eujãde. Ma k'ãyaara jara bi irua ooda mãik'aapa jarateeda Judea eujãde bak'ãri mãik'aapa judiorã fiesta awara-awaraade bak'ãri (caps. 2.1-10.42). Jara bi Jesupa Lázaro chok'ai p'irabaipida (cap. 11) mãik'aapa Mariapa Jesús biiri ìri k'erapa weeda (cap. 12.1-11). Ichiaba jara bi Jesús p'asada Jerusalendee wãk'ãri (cap. 12.12-50). Jara bi Jesupa jarada nek'ok'ãri chi k'õp'ãyoorã ome (caps. 13.1-14.14); irua jarateeda Tachi Ak'õre Jaurede (caps. 14.15-16.33) mãik'aapa irua it'aa t'ìda ijãapataarã pari (cap. 17); iru jita atadap'edaa mãik'aapa ateadap'edaa poro waibiarã k'ìrapite (caps. 18.1-19.16). Jara bi Jesús piuda mãik'aapa chok'ai p'irabaida (caps. 19.17-21.14). Juanpa t'èepai Pedrode p'ãda uchía-e awaraarãpa pedee pia p'ãdade (cap. 21.15-25). Maperã jara p'ani Juanpa pedee pia p'ãda awara uchíaji apemaarãpa p'ãdap'edaa k'ãyaara.

Jesús na p'ek'au eujãdee cheda

¹ Na p'ek'au eujã bai naaweda Jesucristo, Tachi Ak'õre Pedee apata, bapachi. Mãgí bapachi Tachi Ak'õre ome. Iru ichita Tachi Ak'õre bapari.

² Tachi Ak'õre ome bapachi. ³ Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda ooji. Iru wêe Tachi Ak'õrepa ne-inaa maarepida oo-e paji.

⁴ Irua chok'ai bapipachi ne-inaa jõmaweda chok'ai bi. ìdaa pik'a bapachi eperãarã t'ãide, ma k'aurepa eperãarãpa Tachi Ak'õre k'awapataadamerã.

⁵ At'ãri irua Tachi Ak'õre k'awapimaa bi eperãarãmaa. Apidaapa p'oyaa jarada-e irua mãga oonaamerã.

⁶ Bapachi eperã, t'ijarapatap'edaa Juan Bautista. ⁷ Tachi Ak'õrepa mãgí eperã jirit'eraji jaramerã ma ìdaa pik'a bide, jõmaarãpa Ak'õrede ijãadamerã ma jarateeda k'aurepa. ⁸ Juan ìdaa pik'a ba-e paji. Jìp'a cheji jarateede ⁹ ma wãara ìdaa pik'a bi na p'ek'au eujãdee cheji, Tachi Ak'õre eperãarãmaa k'awapiit'ee.

¹⁰ Mãgí Pedee, Jesucristo ba cheji na p'ek'au eujãde, ichia eujã oodade. Mamìda na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'awada-e paji iru Tachi Ak'õre Warra. ¹¹ Cheji mída ichi auk'arã t'ãide, ãchia auteebaida-e paji. ¹² Mamìda eperãarã ùk'uruurãpa iru auteebaijida mãik'aapa wãara irude ijãajida. Irua mãgürã Tachi Ak'õre warrarã papiji. ¹³ Tachi Ak'õre warrarã

māgá padait'ee, māgí eperāarā t'oda-e paji warra jīp'arā t'opatak'a, eperāpa warra oo k'inia ooparik'a. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōrēpata māgūrā ichi warra rē papiji, irude ijāa p'aneedap'edaa perā.

¹⁴ Māgí Pedee, Jesucristo Tachi Ak'ōrepa pēida. T'oji eperā k'ap'iade māik'aapa tachi t'āide bapachi. Iru Tachi Ak'ōre Warra pada perā, Tachi Ak'ōre k'īra wāree unupiji tachimaa. Eperāarā k'inia iru bapachi māik'aapa Tachi Ak'ōre wāarata āchimaa k'awapipachi.

¹⁵ Juan Bautistapa k'awaji māgí Pedee Tachi Ak'ōrepa pēida. Mapa jarapachi:

—Nāgide mia jara baji jarak'āri eperā mi t'ēepai cheru mi k'āyaara waibiara bi, mi t'oi naaweda iru bapachi perā.

¹⁶ Ma eperā t'āri pia bapari tachi jōmaarā ome māik'aapa tachi ichita k'aripapari. ¹⁷ Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa k'awapiji eperāarāmaa Moisés k'ap'ia pari. Mamīda eperāarā k'inia iru baji māik'aapa ichi wāarata k'awapiji āramaa Jesucristo k'ap'ia pari. ¹⁸ Eperā apidaapa Tachi Ak'ōre unudak'aa. Mamīda Jesucristo, iru Warra apai iru bi, iru ome auk'a bairā, iru eperāarāmaa k'awapiji.

Juan Bautistapa Jesucristode jarada

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Judiorā poroorāpa Jerusalendeepa pēijida p'aareerā Levī ēreerādepemaarā ome, māirāpa Juanmaa iididamerā:

—¿Pi k'aima? ajida.

²⁰ Juan Bautistapa wāarata p'anauji:

—Mi Tachi Ak'ōrepa pēida-epi, eperāarā rey pamerā.

²¹ Māpai iidijida:

—Māgara, ¿pi Tachi Ak'ōre pedee jarapari Eliak'ā? ajida.

—Māga-eda aji.

Mamīda waya iidijida:

—¿Pi Tachi Ak'ōre pedee jaraparik'ā ajida, tachia ni p'ani?

—Māga-eda aji.

²² Māpai māgajida:

—Māgara, ¿pi k'aima? Jarapáde ajida. Tai pēidap'edaarāmaa jaranadait'ee. ¿K'āata jara pēiit'eema? ajida.

²³ Juanpa p'anauji Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa chonaarāweda p'ādade jara bik'a:

—Mi ni eujā pania wēe bide māik'aapa bia bi:

'O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda.'

(Is 40.3)

²⁴ Ma fariseorāpa pēidap'edaarāpa ²⁵ Juanmaa iidijida:

—Pi Tachi Ak'ōrepa pēida-e pirā eperāarā rey pamerā, Elia-e pirā wa Tachi Ak'ōre pedee jarapari-e pirā, ¿k'āare-it'ee eperāarā poro chooparima? ajida.

²⁶ Juanpa māgaji:

—Mia parā poro choopari paniapa. Mamīda pāchi t'āide bida aji, awaraa eperā, parāpa k'awada-e p'ani. ²⁷ Māgí mi t'ēepai parāmaa jaratee cheru. Iru mi k'āyaara waibiara bi. Mia iru chancla jida ēraik'araa bida aji, mi iru k'āyaara ek'ariara bairā.

²⁸ Māga p'asaji Betania p'uurude Jordán to k'īraik'a eere, Juanpa poro choomaa badamāi.

Jesús Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã pari piumerã

²⁹ Ai norema Juanpa unuk'ãri Jesús ichi k'ait'a cheru, mägaji:

—¡Ak'íti! Nāgí eperã oveja chak'ek'a bi, Tachi Ak'õrepa pëida perã piumerã eperãarã pari. Nāgipa wëpapiit'ee eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata. ³⁰ Nāgí eperãde mia pedee baji nāga jarak'ãri: “Eperã mi t'ëpai cheru mi k'ãyaara waibiara bi, iru mi t'oi naaweda bapachi perã.” ³¹ Ai naaweda mia pida k'awa-e baji iru Tachi Ak'õrepa pëida tachi k'aripamerã. Mamïda ma-it'ee mia eperãarã poro choo cheji; mägá Israel pidaarãpa iru k'awadamerã.

³² Māpai Juanpa jaraji ichia unuda:

—Mia Tachi Ak'õre Jaure unuji iru ñri palomak'a baai chek'ãri. ³³ Mia k'awa-e bak'aji iru Tachi Ak'õre Warra. Mamïda ai naaweda mi pëidapa eperãarã paniapa poro choomerã, mīmaa jaraji: “Pia unuit'eeda aji, mi Jaure baai cheru eperã ñri, ichita iru ome bapariit'ee. Māgí eperãpa mi Jaure ba chepiit'eeda aji, eperãarã ome.” ³⁴ Tachi Ak'õrepa jaradak'a mia māga unuji. Maperãpi mia parãmaa jara bi: Nāgí Jesús, Tachi Ak'õre Warra.

Jesús ome nipapatap'edaarã

³⁵ Ai norema Juan Bautista waya mama baji chi k'õp'ãyoorã omeerã ome. ³⁶ Jesús wāyaa wã unuk'ãri, mägaji:

—¡Ak'íti! Jāgita chi oveja chak'ek'a bi, Tachi Ak'õrepa pëida.

³⁷ Chi k'õp'ãyo omeerãpa māga ũridak'ãri, Jesús t'ëe wājida. ³⁸ Jesús āpītee p'irrabai k'ãri, unuji ichi t'ëe cheruta māik'aapa mägaji:

—¿K'ãata k'inia p'anima? aji.

Māgajida:

—*Rabuni* (jara k'inia bi Tachi Jarateepari), ¿pi, sāma baparima? ajida.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Chéti k'awaadamerã.

Māgá wājida iru baparimaa māik'aapa ma ewate p'aneejida iru ome k'ewara las cuatro pada perã.

⁴⁰ K'õp'ãyo abaapa Juan pedee ũrida māik'aapa Jesús t'ëe wāda Andrés paji. Iru Simón Pedro ñpema paji. ⁴¹ Māgí Jesús ome bap'eda, ne-inaa awaraa ooi naaweda, isapai wāji chi ñpema jiride. Unu atak'ãri, mägaji:

—Mesías unujidada aji. (Māgí t'ĩ jara k'inia bi Cristo, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.)

⁴² Māpai Andrepa chi ñpema aneeji Jesumaa. Jesupa iru unuk'ãri, mägaji:

—Pi Simón, Juan warra. Mamïda pi t'ijaradait'eeda aji, Cefas. (Māgí t'ĩ griego pedeede jara k'inia bi Pedro.)

Jesupa Felipe Natanael ome jirit'erada

⁴³ Ai norema Jesús wāji Galilea eujãdee. Mama unuji eperã t'ijarapatap'edaa Felipe. Māpai mägaji:

—Mi ome nipaparíji.

⁴⁴ Māgí Felipe, Andrés māik'aapa Pedro Betsaida p'uurudepemaarã paji. ⁴⁵ Felipepa Natanael jirínaji māik'aapa unu atak'ãri, mägaji:

—Unujidada aji, eperã Moisepa jarada Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade. Māgí ichiaba Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa chonaarãweda āchi

p'ädap'edaade jaradap'edaa. Mägí eperā José warra; t'ijarapata Jesús Nazaretdepema.

⁴⁶ Natanaelpa mägaji:

—¿Nazaretdepema! ¿Nazaret p'uurudeepa eperā pia uchialk'ā? aji.

Felipepa mägaji:

—Wādáma aji, ak'ide.

⁴⁷ Jesupa Natanael ichi k'ait'a cheru unuk'āri, mägaji:

—Na Israel pida wāara t'āri pia bapari. Apida k'ūrak'aa.

⁴⁸ Natanaelpa Jesumaa iidiji:

—¿Sāga pia mi k'awa bima? aji.

Jesupa p'anauji:

—Felipepa pi atanai naaweda, mia pi unuji higuera k'arra ek'ari.

⁴⁹ Māpai Natanaelpa mägaji:

—Tachi Jarateepari, pi Tachi Ak'ōre Warra. Pi Israel pidaarā Rey, chi cheit'ee bada.

⁵⁰ Jesupa mägaji:

—¿Ijāa bi-ek'ā aji, mia jarada perā pi unuji ma pak'uru ek'ari? Pia unuit'ee ne-inaa awara ma k'āyaara pi-iara. ⁵¹ Mia wāarata jararu. Parāpa unudait'ee Tachi Ak'ōre eujā ewaraa k'obi māk'aapa angeleerā it'aa wāruta māk'aapa edaa cheruta mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, k'aripade.

2

Caná p'uurude miak'āidak'āri, fiesta oodap'edaa

¹ Natanael ome pedeep'eda, k'āima ōpeemaa miak'āipata fiesta oojida Caná p'uurude. Mägí p'uuru Galilea eujāde bi. Jesús nawe mama baji.

² Jesús chi k'ōp'āyoorā ome ichiaba t'í pëijida chedamerā ma fiestade.

³ Mama p'anide vino jōdachi. Maperā Jesús nawepa mägaji:

—Vino jōdachida aji.

⁴ Māpai Jesupa mägaji:

—Nawe, ¿sāap'eda pia mīmaa māga jara bima? aji. Waide ewari pa-eeta mia Ak'ōre jua ak'ipimerā.

⁵ Māpai chi nawepa mägaji vino jedepataarāmaa:

—Óoti jōma irua jara bik'a.

⁶ Mama bainí p'anajida chok'o seis, māudee ooda. Judiorāpa māgee chok'o iru p'anapachida aide pania t'idait'ee. Māgá sūdai āchi jua, bñri maa-e pirā net'aa Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jaradak'a. Chok'o abaade cincuenta wa setenta litros araapachi. ⁷ Jesupa vino jedepataarāmaa mägaji:

—Paniapa na chok'o ipuruk'óoti.

Pania atanajida māk'aapa ma chok'o ipuruk'oojida. ⁸ Māpai Jesupa mägaji:

—Írā ma-āri joi atadapáde aji, māk'aapa teepáde aji, na fiesta chipari-maa.

Māga oojida. ⁹ Ma fiesta chiparipa pania vino padai bada tok'āri, k'awa-e paji sāmāk'aapa uchaji ma vino. Ma vino jedepataarāpapai k'awajida, āchia ma vino chok'odeepa joidap'edaa perā. Māgá top'eda, ma fiesta chiparipa chi imik'íra miak'āiit'ee bada t'í ataji ¹⁰ māk'aapa mägaji:

—Fiesta oodak'ári, jōmaarāpa naapiara vino piara bita jedepata. Maap'eda, waibia to p'anadap'eda, jedepata chi vino mak'iaara pia-e bi. Mamīda pia ia nībijida aji, chi vino piara bita iraweda todamerā.

¹¹ Māgí ooda Jesupa Galilea eujādepema Caná p'uurude paji irua naapiara ooda eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga ook'ári, unupiji ichi wāara Tachi Ak'ōrepa pēida. Ma ooda unudak'ári, chi k'ōp'āyoorāpa audupiara irude ijāa p'aneejida.

¹² Ma t'ēepai Jesús wāji Capernaum p'uurudee chi nawe ome, chi ipemaarā ome māik'aapa chi k'ōp'āyoorā ome. K'āima chok'ara-ee mama p'anajida.

Jesupa ne-inaa netopataarā jerek'ooda Ak'ōre te waibiadeepa
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Judiorā Pascua fiesta ĩri pa wāda perā, Jesús wāji Jerusalendee. ¹⁴ Mama Tachi Ak'ōre te waibia āuk'idaa t'iak'au bide ununaji p'ak'a netopataarā, oveja netopataarā māik'aapa paloma netopataarā. Ichi-aba unuji p'arat'a tau t'erabaipataarā mama su-ak'i p'ani. ¹⁵ Māga unuk'ári, Jesupa soo oo ataji māik'aapa ma jōmaweda taawaa jerek'ooji āchi p'ak'a, oveja ome. Ma p'arat'a tau t'erabaipataarā mesa eujāde sīa bat'ak'oop'eda, āchi p'arat'a eujāde p'ok'ooji ¹⁶ māik'aapa paloma netopataarāmaa māgaji:

—jPāchi net'aa atēeti namāik'aapa! jMi Ak'ōre te net'aa netopata tek'a papināati!

¹⁷ Jesupa māga oo bide chi k'ōp'āyoorāpa k'irāpajida Tachi Ak'ōre Ũraa p'ādade jara bi:

'Mia pi te k'inia iru bapari perā, mi peet'aadait'ee.' (Sal 61.1a)

¹⁸ Māpai judiorā poroorā, arii p'anadap'edaarāpa māgajida Jesumaa:
—Wāara Tachi Ak'ōrepa nāga oopiru pīrā pīmaa, ¿k'āata ooit'eema ajida, taipā ijāadamerā wāara Ak'ōrepa pi pēida?

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—Na te t'eet'aruta pīrā, ewari ōpeemaa mia waya baik'o biit'eeda aji.

²⁰ Māpai judiorāpa māgajida:

—Cuarenta y seis años mimiajidada ajida, na te oodait'ee. ¿T'eep'eda pia ewari ōpeede baik'o biit'eek'ā? ajida.

²¹ Mamīda Jesupa “na te” ak'ári, jara k'inia baji ichi k'ap'ia. ²² Mapa ai t'ēepai, iru piup'eda, chok'ai p'irabaik'ári, chi k'ōp'āyoorāpa k'irāpajida irua ma ewate jarada. Māpai wāara ijāajida Tachi Ak'ōre Ũraa p'ādade jarada māik'aapa Jesupa jarada.

Jesupa jōmaarā t'āri k'awapari

²³ Jesús Jerusalende bide Pascua fiesta wāyaaru misa, eperāarā chok'araarāpa irude ijāajida, unudak'ári irua ne-inaa oomaa bi eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ²⁴ Mamīda Jesupa k'awaji wāara ijāada-e p'anajida, āchi t'āri pia k'awada perā. ²⁵ Faltak'aa paji apidaapa eperāarā k'ĩsia k'awaapidamerā irumaa, irua eperāarā t'āri k'awa bada perā.

3

Jesús Nicodemo ome

¹ Bapachi fariseo t'ijarapatap'edaa Nicodemo. Judiorã poro waibiarãdepema paji. ² P'ãrik'ua mãgí eperã Jesumaa p'asiade wãji mãik'aapa mãgaji:

—Tachi Jarateepari, k'awa p'anida aji, Tachi Ak'õrépata pi pëida taimaa jarateede. Pia p'oyaa oo-e pak'ajida aji, nãgee ne-inaa pia pia ooparik'a, Tachi Ak'õre pi ome ba-e pada paara.

³ Jesupa mãgaji:

—Mia wãarata jararu. Eperã waya t'o-e pirã, p'oyaa ba-e pai Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome.

⁴ Mãpai Nicodemopa iidiji:

—Mamãda ¿sãga waya t'oyama aji, eperã chona bita? ¡P'oyaa t'ũk'aa chi nawe bide waya t'oit'ee!

⁵ Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Eperã paniapa t'o-e pirã mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa t'opi-e pirã, p'oyaa ba-e pai Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome.

⁶ Eperãdeepa uchiapari eperã. Mamãda Tachi Ak'õre Jauredeepa uchiapari Tachi Ak'õredeerã. ⁷ P'era pik'a banãaji mia jarada perã eperãarã waya t'odaipia bi. ⁸ Nãu p'uapari chi p'ua k'iniamaa. Pia ma nãu ũriru mãda, k'awak'aa sãmãik'aapa cheru wa sãmaa wã. Mãga pik'a bi ichiaba eperã Tachi Ak'õre Jaurepa t'opida.

⁹ Mãpai Nicodemopa waya iidiji:

—Mamãda ¿sãga mãga payama? aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Pi Israeldeepa uchiadap'edaarã jarateepari. ¿K'awa-e bik'ã aji, mia jara bi? ¹¹ Mia wãarata jararu. Taipa jarapata ne-inaa k'awa p'ani mãik'aapa unudap'edaa. Mamãda parãpa ijãadak'aa taipa jarapata. ¹² Parãpa ijãada-e p'ani pirã mia na eujãdepema ne-inaa jarak'ãri, ¿sãga ijãadayama aji, mia it'aripema ne-inaa jarak'ãri?

¹³ 'Apida Ak'õre eujãdee wãda-e p'ani. Jõdee aba, chi Eperã Ak'õre Truadepema, Ak'õre eujãdeepa cheji. ¹⁴ Moisés eujã pania wëe bide Israel pidaarã ome nipak'ãri, taama broncedee ooda pak'urude jiraji eperãarãpa mãgí ak'idamerã. Mãgá piuda-e paji. Mãga pik'a ichiaba chi Eperã Ak'õre Truadepema pak'urude ichita jiradait'ee ¹⁵ eperãarãpa iru ak'idamerã. Mãgá jõmaarãpa irude ijãapata ichita iru ome it'ari p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'õrepa eperãarã jõmaweda k'inia iru bapari

¹⁶ —Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã audú k'inia iru bada perã, ichi warra apai iru bada pëiji piumerã eperãarã pari. Eperãpa iru Warrade ijãa bi pirã, atua-e. Jai-idaak'ãri, Ak'õre eujãde banait'ee. ¹⁷ Tachi Ak'õrepa ichi Warra pëi-e paji na p'ek'au eujãdepemaarã atuapiit'ee. Jip'a pëiji eperãarã o k'achiade wãdap'edaadeepa k'aripa atade atuanaadamerã.

¹⁸ 'Mapa Tachi Ak'õrepa atuapi-e ichi Warrade ijãa bi. Mamãda atuapiit'ee chi ijãa-ee bi, mãgipa ijãak'aa perã Tachi Ak'õre Warra apai iru badade. ¹⁹ Chi idaa pik'a bi cheji na p'ek'au eujãdee. Mamãda eperãarã ũk'uruurãpa ma idaa pik'a bi k'iniadak'aa paji, p'ãriu pik'a bide p'anee k'inia p'anadap'edaa perã ne-inaa k'achia oodait'ee. ²⁰ Chi k'achia ooyaa beerãpa ma idaa pik'a bi unuamaa iru p'anapata. Iru k'awa k'iniadak'aa. Mãga p'ani k'iniadak'aa perã irua unupimerã áchia ne-inaa k'achia oopata. ²¹ Jõdee chi oopataarãpa Tachi Ak'õrepa wãarata

jara pëidak'a, ma ìdaa pik'a bi k'awa k'inia p'anapata. Māga p'anapata jōmaarāmaa k'awapi k'inia p'anadairā āchia ne-inaa pia oo p'ani Tachi Ak'ōrepa oopiparik'a.

Juan Bautistapa waya Jesude jarada

²² Ma t'ēepai, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome wājida Judea eujādee. Mama taarāji āchi ome, āchia eperāarā poro choodamerā. ²³ Juanpa ichi-aba eperāarā poro choomaa baji Enonde, Salim k'ait'a, mama paniara paraada perā. Mama eperāarā chepachida poro choopidait'ee. ²⁴ (Māga paji Herodepa Juan carcelde t'ipit'aai naaweda.)

²⁵ Ewari aba Juan k'ōp'āyoorā aupedeemaa p'anejida awaraa judío ome, eperāarā poro choopata k'ap'ia. ²⁶ Juanmaa chejida māik'aapa mägajida:

—Tachi Jarateepari, ma eperā pi ome bada Jordán to k'īraik'a eere māik'aapa pia jarada taimaa, mägipa eperāarā poro choomaa bida ajida. Ma awara jōmaarāta irumaa wā p'ani poro choopide.

²⁷ Māpai Juanpa p'anauji:

—Apidaapa mägee ne-inaa ooda-e pak'ajida aji, Tachi Ak'ōrepa oopi-e pada paara. ²⁸ Pāchia pia ūrijida mia jarak'āri mi Tachi Ak'ōrepa pëida-e eperāarā rey pamerā. Iru pëi naaweda, Tachi Ak'ōrepa mi pëiji. ²⁹ K'īsiadāma nāgide. Miak'āidak'āri, wēra chi imik'īra wēra paru. Mamīda ma imik'īra k'ōp'āyo k'ait'a bainī beepari māik'aapa o-īdaipari ūrik'āri ma imik'īrapa jararu chi wēramaa. Māga pik'a mi ma poro choomaa bi k'ōp'āyok'a bi. Maperāpi mi o-īa bi. ³⁰ Iru mi k'āyaara waibiara pait'ee eperāarā k'īrapite. Jōdee mi iru ek'ariara pait'ee.

Juan Bautistapa eperā it'ariipa chedade jarada

³¹—Eperā it'ariipa cheda jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Eperā na p'ek'au eujādepema na eujāde bapari perā, ichita jarapari na eujādepema ne-inaa. Jōdee chi it'ariipa cheda jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ³² Irua jarapari ichia unuda māik'aapa ūrida it'ari, apidaapa ijāa k'iniada-e p'ani pījida irua jara bi. ³³ Mamīda eperāpa irua jara bi ijāak'āri, k'awa bi Tachi Ak'ōrepa ichita wāarata jarapari. ³⁴ Tachi Ak'ōrepa pëidapa jarapari Tachi Ak'ōre pedee, Ak'ōrepa ichi Jaure pëipari perā iru ome bapariimerā. ³⁵ Tachi Ak'ōrepa ichi Warra k'inia iru bapari. Ne-inaa jōmaweda iru jua ek'ari biji irua ak'imerā. ³⁶ Eperāpa iru Warrade wāara ijāak'āri, ichita bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome. Mamīda eperāpa iru Warrade ijāa k'inia-e bi pirā, Ak'ōre trua unu-e pait'ee. Tachi Ak'ōre ichita k'īrau bait'eeda aji, mägí eperā ome.

4

Jesús Samaria eujādepema wēra ome pedeeda

¹ Fariseorāpa ūrijida Jesupa Juan k'āyaara k'ōp'āyoorāra p'e wā māik'aapa eperāarā chok'araara poro choopachi. ² (Māga ūrijida Jesupa poro chook'aa paji mīda. Chi k'ōp'āyoorāpata poro choopachida.) ³ Jesupa māga k'awaa atak'āri, waya uchiaji Judea eujādepa Galilea eujādee wāit'ee.

⁴ Ma wādade wāyaaji Samaria eujāde. ⁵ Māgá Jesús pacheji Sicar p'uurude. Māgí p'uuru Samaria eujāde bi. Chonaarāweda ma p'uuru Jacobpa ichi warra Josemaa eujā teeda k'ait'a baji. ⁶ Ma eujāde Jacob pozo baji. Ma che wādade ode cherupa Jesús iyapaa cheda perā, ma pozo

ik'aawa su-ak'i beeji. Imat'ipa pa wā nipaji. ⁷⁻⁸(Chi k'ōp'āyoorā p'uurudee wā p'anajida chik'o netode.) Māga nide Samariadepema wēra cheji ma pozodee pania joide. Māpai Jesupa māgaji irumaa:

—Mimaa pania teepáde aji.

⁹ Mamīda judiorā, Samariadepemaarā ome pedeedak'aa pada perā, māgí wērapa māgaji:

—Mi Samaria eujādepemapi. ¿Sāap'eda pi, judío bita mimaa pania iidi cheruma? aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Pia k'awada paara jōma Tachi Ak'ōrepa oo k'inia bi eperāarā k'aripait'ee māik'aapa k'awada paara k'aipata pīmaa pania iidimaa bi, mimaa iidik'aji teemerā pania eperāarā ichita chok'ai p'anapipari.

¹¹ Māpai māgí wērapa māgaji:

—Señor, na pozo nāpia bida aji. Pia ne-inaa wēe bi pania joi atait'ee. ¿Sāma māgee pania atayama? aji. ¹² Na pozo tachi chonaarāwedapema Jacobpa bēida. Irua na pozodepemata pania topachi, ichi warrarā ome māik'aapa chi ne-animalaarā ome. ¿Pi iru k'āyara waibiara k'isia bik'ā? aji.

¹³ Jesupa p'anauji:

—Eperāarāpa na pozodepema pania toruta waya opisiadaridait'eeda aji. ¹⁴ Mamīda mia pania teerudepema todak'āri, waa opisiada-e pait'ee. Ma k'āyara ara pania poatri uchiaparik'a eujādeepa, māga pik'a mia pania teeru uchiat'ee āra t'ārideepa māik'aapa ma k'aurepa k'awaadait'ee ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome.

¹⁵ Māpai māgí wērapa māgaji:

—Señor, mi-it'ee teepáde aji, māgí pania, mi waa opisias-e pait'ee, ichiaba waa che-e pait'ee pania joide na pozode.

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—Wāpáde aji, pichi imik'īra atade māik'aapa waya namaa chepáde aji.

¹⁷ Māgí wērapa p'anauji:

—Mi imik'īra wēe bida aji.

Jesupa māgaji:

—Wāarata jaraji imik'īra wēe bida ak'āri. ¹⁸ Imik'īraarā joisomaa iru badoo māik'aapa chi írá iru bi pēre-e. Mapa wāarada aji, pia jara bi.

¹⁹ Māga ūrik'āri, ma wērapa māgaji:

—Señor, pia pedee jarada k'aurepa mia k'awaa wāda aji, pi Tachi Ak'ōre pedee jarapari. ²⁰ Tai chonaarā nāgí eede it'aa t'ípatchidada aji. Mamīda parā judiorāpa jarapata Jerusalende eperāarāpa it'aa t'ípataadaipia bi.

²¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Wēra, mia jararu ijāaji. Ewari paruda aji, parāpa wāara it'aa t'ípataadait'ee Tachi Ak'ōremaa. Mamīda māga ooda-e pait'ee nāgí eede wa Jerusalende. ²² Parāpa it'aa t'ípata Tachi Ak'ōremaa. Mamīda iru pia k'awada-e p'ani. Jōdee táipata iru pia k'awa p'ani, tai judiorā k'ap'ia pari iru jara pēida perā sāga eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ²³ Mamīda ewari pait'ee māik'aapa iraweda paru wāarata it'aa t'ípataarā Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ípataadait'ee iru Jaure k'ap'ia pari, Tachi Ak'ōre wāara k'awapata perā. Tachi Ak'ōrepa māgeerā jiripari māgá ichimaa it'aa t'ípataadamerā. ²⁴ Tachi Ak'ōreta, Jaure. P'aareerā irumaa it'aa t'ípataadaipia bida aji, iru Jaure k'ap'ia pari, iru wāarata k'awapata perā.

25 Māpai māgí wērapa māgaji:

—Mia k'awa bi Mesías (ichiaba t'ijarapata Cristo) cheit'eeda aji. Iru chek'āri, tachimaa ne-inaa jōmaata jarateeit'ee.

26 Jesupa māgaji:

—Māgí mida aji, pi ome pedeemaa bi.

27 Māgá pedeemaa bide chi k'ōp'āyoorā pachejida. Āchi t'āridepai k'Īsajida: “¿Sāap'eda Jesús pedeemaa bi jā wēra ome?” Mamīda api-daapa iidida-e paji ma wērapa k'āata k'inia baji, maa-e pirā k'āare-it'ee iru pedeemaa baji ma wēra ome. 28 Māpai māgí wērapa ichi chok'o atabēip'eda, wāji p'uurudee māik'aapa jaranaji eperāarāmaa:

29 —¡Ak'í chēti! Eperāpa mimaa nepiriji ne-inaa jōma mia oopari. ¿Māgí Mesia-epaama? aji.

30 Māpai eperāarā wājida Jesumaa. 31 Māgá cherutade, Jesús k'ōp'āyoorāpa enenee jōnajida nek'omerā:

—Tachi Jarateepari, nek'óji, ma-āri pijida.

32 Mamīda irua māgaji:

—Parāpa k'awada-e p'anida aji, chik'o mia iru bi k'oit'ee.

33 Chi k'ōp'āyoorā āchi pitapai pedeepachida:

—¿Apidaapa chik'o aneejida-epaama? aji.

34 Mamīda Jesupa māgaji:

—Mi-it'ee chik'o nāga pik'a bi: ooit'ee mi pēidapa k'inia bik'a māik'aapa aupait'ee mimia irua k'Īsia iru bi mi-it'ee. 35 ¿Parāpa jarapata-ek'ā? “Atane k'Īmari falta bi ne-uuda ewadait'ee.” ¡Ak'íti parā ik'aawa! Unudait'ee ne-uuda chiwari nībi. Mapa ewadaipia bi. 36 Ne-uuda ewaparipa ma ne-uuda ewak'āri, o-īadaipari p'arat'a jitait'ee perā ichi mimia pari. Māga pik'a mi, Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepari, o-īadaipari parāpa eperāarā p'e atadak'āri mide ijāapataadamerā, ma k'aurepa ichita p'anapataadait'ee perā Tachi Ak'ōre ome. Maperā chi ne-uupari chi ne-uu ewapari ome o-īa para beepari. 37 Nāgí pedee eperāarāpa jarapata wāara bi. “Abaapa uupari māik'aapa awaraapa ewapari.” 38 Mia parā pēiji ne-uu ewanadamerā, parāpa uuda-e paji mīda. Awaraarā parā naa mimiajida eperāarāpa mide ijāadamerā. Maap'eda parāpa āra mimia aupajida.

39 Samariadepemaarā chok'ara Jesude ijāajida māgí Samariadepema wērapa jarada perā:

—Jōma mia ne-inaa ooda jarajida aji.

40 Maperāpi ma Samariadepemaarā Jesumāi pachedak'āri, chupiria iidijida iru āchi ome beemerā. Mapa iru mama beejī k'āima omé. 41 Mama bide chok'araarāpa irua jarateeda ūridak'āri, ijāajida. 42 Māpai māirāpa māgí Samariadepema wēramaa māgajida:

—Īrapī ijāada-eda ajida, pia taimaa nepirida k'aurepapai. Ichiaba ijāapata irua jarateeda ūridap'edaa perā. Maperāpi k'awa p'ani wāara nāgí eperā cheji na p'ek'au eujādepemaarā o k'achiadeepa k'aripa atade.

Jesupa rey mimiapataarā poro waibia warra jipada

(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)

43 K'āima omé wāyaap'eda, Jesús uchiaji Samaria eujādeepa māik'aapa wāji Galilea eujādee. 44 Ichi ome nipapatap'edaarāpa k'Īsajida māpemaarāpa āchi auteebaida-e pai, ichia jarada perā Tachi Ak'ōre pedee jarapari p'uurudepemaarāpa iru waaweedak'aa. 45 Mamīda Galileade

panadak'āri, ma eujādepemaarāpa iru auteebaijida. Māirāpa irua ooda Jerusalende unujida, mama p'anadap'edaa perā Pascua fiesta oodait'ee.

⁴⁶ Jesús waya cheji Caná p'uurudee, ichia pania vino papidamāi. Maa-pai Capernaum p'uurude bapachi rey mimiapataarā poro waibia. Māgí warra k'ayaa baji. ⁴⁷ Māgípa k'awaa atak'āri Jesús cheda Judea eujādeepa Galileadee, wāji iru ak'ide māik'aapa chupiria iidiji wāmerā ichi temaa ichi warra jipade, chi warra juak'aya bada perā. ⁴⁸ Māga ūrik'āri, Jesupa māgaji:

—Parāpa unuda-e pirā mia ooru ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mide ijāadak'aa pait'eeda aji.

⁴⁹ Mamīda māgí poro waibiaapa māgaji:

—Tachi Waibia, chepāde aji, mi warra jai-idaai naaweda.

⁵⁰ Māpai Jesupa māgaji:

—Wāpāde aji, pichi temaa. Pi warra jipa beeit'eeda aji.

Ma eperāpa Jesupa jarada ijāaji māik'aapa wāji. ⁵¹ Ichi temaa wāruide, ichi mimiapataarāpa unu chejida māik'aapa māgajida:

—Pi warra jipa beejida ajida.

⁵² Ichia iidik'āri chisāgí horade jipa beejí, p'anaujida:

—Nuweda la una k'iamia tuu beejida ajida.

⁵³ Chi ak'ōrepa k'awaji māgí hora paji Jesupa jarak'āri: “Pi warra jipa beeit'ee.” Mapa ichia māik'aapa ichi te pidaarāpa Jesude ijāajida.

⁵⁴ Ma cheda omeede Judea eujādeepa Galilea eujādee, Jesupa ichiaba ooji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

5

Betzatá pozode Jesupa chiwa bi jipada

¹ Ma t'ēepai Jesús cheji Jerusalende judiorā fiesta oode. ² Jerusalén p'uuru murallade t'ūpata aba Ovejaarā T'ūpata apachida. Māgí k'ait'a baji eperāarā k'uipatamāi, hebreo pedeede t'ijarapata Betzatá. Māgí pozo wap'ira baji joisomaa tarimbak'a bīpa. Māgí wāk'a beejí te k'irupa. ³ Mama eujāde k'ayaa beerā chok'ara p'aneepachida: tau p'āriu beerā, nīk'anīk'aa t'ia beerā māik'aapa chiwa beerā. [Nīpachida pania p'ērebai jira beerumaa. ⁴ Māga oopachida edaare angelpa pania p'ērebai jira beepik'āri, chi naa t'ūru aide jipa beepachi perā.] ⁵ Mama baji eperā treinta y ocho años k'ayaa bada. ⁶ Jesupa iru mama jēra bi unuk'āri māik'aapa k'awaa atak'āri taarā weda ichi māgá che bapachi, irumaa iidiji:

—¿Jipa bee k'inia bik'ā? aji.

⁷ Chi k'ayaa bīpa p'anauji:

—Eperā wē-eda aji, mi toida ata bīmerā jā pozode pania p'ērebai jira beek'āri. Mi t'ūdariit'ee pak'āri, awaraata mi naa t'ūdaiparida aji.

⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—jP'irabáiji! Pichi p'aru atáji māik'aapa wāji pichi temaa.

⁹ Aramata ma eperā jipa beejí. Bainī beep'eda māik'aapa ichi p'aru atap'eda, t'ia wāji. Mamīda ūpata ewate pada perā, ¹⁰ arii p'anadap'edaa judiorā poro waibiarāpa chi jipa beedamaa māgajida:

—Idi tachi ūpata ewate. Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi ūpata ewate mimia oodaik'araa bi. Jā p'aru pia ateeik'araa bida ajida.

11 Māpai māgí eperāpa p'anauji:

—Mi jipadapa jarajida aji: “Pichi p'aru atáji māik'aapa wāji.”

12 Āchia iidijida:

—¿K'aipata pīmaa māga jarajima? ajida.

13 Mamīda ma k'ayaa badapa k'awa-e paji k'aipata ichi jipat'aada, Jesús tau atuataada perā t'ūk'āri eperāarā chok'ara see nībide.

14 Ma t'ēpai, Tachi Ak'ōre te waibiade Jesupa ma eperā unuk'āri, irumaa māgaji:

—¡Ūrīji! Irá pi jipa bida aji. P'ek'au k'achia oo amáaji ne-inaa k'achia p'asanaamerā.

15 Maap'eda māgí eperāpa judiorā poroorāmaa nepirinaji Jesupa ichi jipada. 16 ĩpata ewate Jesupa māgá jipapachi perā, judiorā poro waibiarāpa iru jiripachida peedait'ee. 17 Mamīda Jesupa p'anaupachi ichi imiatee p'anadap'edaarāmaa:

—Mi Ak'ōre ichita mimiapari māik'aapa ĩraweda mimiamaa bi. Mi jida māgá mimiaparida aji.

18 Māga ūridak'āri, ma judiorāpa audupāra peet'aa k'inia p'anapachida, ĩpata ewate mimiapachi perā māik'aapa Tachi Ak'ōre ome auk'a bida ada perā. Māga jaraji Tachi Ak'ōre ichi Ak'ōreda ak'āri.

Tachi Ak'ōre Warrapa oopari Tachi Ak'ōrepa ooparik'a

19 Āchia imiateeda ūrik'āri, Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōre Warrapa ne-inaa p'oyaa oo-eda aji, ichi k'iradoopa. Ma k'āyaara irua unupari chi Ak'ōrepa oo bi māik'aapa auk'a oopari. Jōmaweda chi Ak'ōrepa oo bi ichiaba oopari chi Warrapa. 20 Māga bi chi Ak'ōrepa ichi Warra k'inia iru bapari perā. Mapa jōma ichia oo bi ak'ipipari chi Warramaa. Wāara na ewari ne-inaa pi-iaara ak'ipiit'ee chi warramaa. Māga unudak'āri, parā p'era pik'a para beeit'ee. 21 Chi Ak'ōrepa piu beerā p'irabaipiparik'a ichita chok'ai p'anapataadamerā, chi Warrapa auk'a ichia k'inia bīrā p'irabaipiparida aji, ichita chok'ai p'anapataadamerā. 22 Chi Ak'ōrepa jara-e chisāgí na p'ek'au eujādepemaarā ichita chok'ai p'anapataadait'ee māik'aapa chisāgí atuadait'ee. Ma-it'ee chi Warra pēiji. 23 K'inia baji jōmaarāpa ichi Warra waaweedamerā iru waawepatak'a. Eperā iru Warra waawee-ee bipa ichiaba waawee-e Tachi Ak'ōre, chi Warra pēida.

24 'Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōre Waibiapa mi pēiji. Mi pedee ūri bipa māik'aapa irude ijāa bipa it'aa wāit'eeda aji. Māgí eperā atuataada pait'ee. Irua ijāadak'āriipa ichita bapariit'ee Tachi Ak'ōre ome. 25 Mia wāarata jararu. Ewari pait'ee māik'aapa ĩraweda paru piu pik'a beerāpa ūridait'ee Tachi Ak'ōre Warra pedee. Chi ma pedee ijāarutaarā ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome. 26 Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichita chok'ai p'anapiparik'a, ichi Warra biji auk'a oomerā. 27 Ma awara ichi Warra biji ichik'a jōmaarā k'āyaara waibiara bamerā. Māgá irua jarai chisāgí eperāarā ichita chok'ai p'anapataadait'ee māik'aapa chisāgí atuadait'ee. Tachi Ak'ōrepa iru māga biji iru Eperā Ak'ōre Truadepema perā. 28 P'era pik'a p'ananaati mia jararu ūridak'āri. Ewari cherude jōmaweda jārade p'anīrāpa mi pedee ūridait'ee. 29 Chok'ai p'irabaidait'ee māik'aapa jāradeepa uchiadait'ee. Ne-inaa pia oopatap'edaarā ichita

p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. Mamĩda chi ne-inaa k'achia oopatap'edaarã atuadait'ee.

Jesús jõmaarã k'ãyaara waibiara bi

³⁰ —Mia ne-inaa p'oyaa oo-eda aji, michi k'ĩradoopa. Mia ũripari mi Ak'õrepa jara bi m̃aik'aapa irua jara bik'a oopari. Mapa mia eperãarãpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Mia m̃aga jarak'ãri, wãarata jarapari, michia oo k'iniata oo k'iniak'aa perã. Jĩp'a oo k'inia bi mi p̃eidapa k'inia bik'a. ³¹ Michi k'ĩsiadoopapai na pedee jarada paara, m̃agara eperãarãpa wãarata jara-e bida ak'ajida. ³² Mamĩda awaraapa jara bi mi ichi Warra. Mia k'awa bi irua ichita wãarata jarapari. ³³ Parãpa eperãarã p̃eidak'ãri Juan Bautistamaa iidide, irua p'anauda wãarata paji. ³⁴ Mia p'ua-e bida aji, eperãpa jarada. Mamĩda m̃aga jaraji parãpa k'ĩrapadamerã Juanpa jarada m̃aik'aapa mide ijãadamerã. M̃agã mia parã o k'achiadeepa k'aripa atai. ³⁵ Juan urua pik'a bapachi lamparak'a na p'ek'au eujã p'ãriu pik'a bide. Maapai parã o-ĩa p'anapachida iru ome ma urua pik'a bide. ³⁶ Mamĩda ne-inaa piara paraa Juanpa jarada k'ãyaara. Mia ne-inaa jõma oopari mi Ak'õrepa k'ĩsia iru bik'a. M̃aga ook'ãri, ak'ipipari wãara irua mi p̃eiji. ³⁷ Irua pida ak'ipidoo mi p̃eiji, parãpa jara p'ani m̃ida waide iru pedee ũridak'aa m̃aik'aapa iru k'ĩra unudak'aa. ³⁸ Ma awara parãpa ak'ipipata iru pedee jara p̃eida wãara ijãadak'aa, irua p̃eidade ijãada-e p'anadairã. ³⁹ Parãpa Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda pi-ia ak'ipata, ijãapata perã ma k'aurepa it'aa wãdait'ee. M̃agĩ ũraade mideta jara bi. ⁴⁰ Mamĩda parãpa mide ijãa k'iniada-e p'ani, mia parã it'aa wãpimerã.

⁴¹ 'Mia m̃aga jara-e paji k'inia bairã eperãarãpa mi ak'idamerã eperã t'ãri piak'a. ⁴² Ma awara mia parã k'awa bida aji. Wãara Tachi Ak'õre k'inia iru p'anada-e. ⁴³ Mi chejida aji, mi Ak'õre pari. Mamĩda parãpa mi auteebaida-e paji. Jõdee awaraa eperã ichi k'inia cheru pirã, mata parãpa auteebaipata. ⁴⁴ ¿Sãga mide ijãadayama? aji. Jiripata eperãarãpa parã ak'idamerã judiorã pia beerãk'a, jiridai k'ãyaara Tachi Ak'õrepa parã ak'imerã ichideerãk'a. ¡Iru aupaita Ak'õre Waibia! ⁴⁵ K'ĩsianáati mia parã imiateeit'ee mi Ak'õre k'ĩrapite. Ma k'ãyaara Moisepa p'ãdapa parã imiateepari, ma ũraade ijãa p'ani m̃ida. ⁴⁶ Parãpa wãara Moisepa p'ãda ijãadap'edaa paara, ichiaba mide ijãak'ajida, irua mide p'ãda perã. ⁴⁷ Mamĩda wãara irua p'ãda ijãada-e p'anadairã, audupãara mi pedee ijãada-e pai.

6

Jesupa eperãarã cinco mil nek'opida

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Ma t'ẽepai, Jesús wãji Galilea Lago k'ĩraik'a eeree. M̃agĩ lago ichiaba t'ĩjarapata Tiberias. ² Eperãarã chok'ara iru t'ẽe nipapachida, irua k'ayaa beerã jipada perã m̃aik'aapa ãrapa unudap'edaa perã irua oo bi ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ³ M̃apai Jesús wãji ee nok'odee m̃aik'aapa su-ak'i banaji chi k'õp'ãyoorã ome. ⁴ Judiorã Pascua fiesta ĩri pa baji. ⁵ Jesupa unuk'ãri ma eperãarã chok'ara ichi t'ẽe che wãda, Felipema m̃agaji:

—¿Sãma chik'o netodait'eema aji, na eperãarã jõmaweda nek'odamerã?

⁶ Jesupa k'awa baji k'ãata ooit'ee. Mapa iidiji k'awaait'ee k'ãata p'anau Felipepa. ⁷ Felipepa p'anauji:

—Doscientos denariopa pida araa-e pak'aji, pan netodait'ee ma-ãri ma-ãria pida k'odamerã.

⁸ Māpai Jesús k'öp'ãyo Andrés, Simón Pedro ñpemapa māgaji:

⁹ —Nama bida aji, warra aba. Ichia iru bida aji, pan cebadadee ooda joisomaa māik'aapa chik'o omé. Mamīda, ¿k'ãata araayama aji, na eperãarã see nībi-it'ee?

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Jarátī jōmaweda su-ak'i p'aneedamerã.

Mama p'ūajara jep'eda paraaji. Mama su-ak'i p'aneejida. Āchi imik'īraarã cinco mil paji. ¹¹ Jesupa ma pan jita atap'eda, it'aa t'ñji gracias jarait'ee māik'aapa jōmaarãmaa jedepiji. Ichiaba māga ooji chik'o ome.

¹² Jōmaweda bi jāwaa p'aneedak'āri, Jesupa chi k'öp'ãyoorãmaa māgaji:

—Chi nībeeda p'e atadapáde aji, maarepida ārinaamerã.

¹³ Ārapa ipurujida k'oraa docena aba ma pan joisomaadeepa. ¹⁴ Eperãarãpa unudak'āri Jesupa oo bi ma ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, jarapachida:

—Wāara nata Ak'ōre pedee jarapari tachia ni p'anadap'edaa chemerã na p'ek'au eujādee. ¹⁵ Mamīda Jesupa k'awa bada perã ichi rey papi k'inia p'ani, ee nok'odee waya wāji, ituaba ba k'inia bada perã.

Jesús pania ñri t'ia nipada
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ P'āriupodopa Jesús k'öp'ãyoorã lago idee chejida ¹⁷ māik'aapa barcode bataudap'eda, Capernaum p'uurudee wājida. P'āriudaik'āri, waide Jesús pache-e baji. ¹⁸ Māgá āchi ituaba wārutade p'usara t'o nībeeji, nāu golpe p'ua nībada perã. ¹⁹ Tok'esaa wā nidade kilometro joisomaa maa-e pīrã seis, unujida Jesús barco k'ait'a t'ia cheru pania ñri. Māpai āchi p'eradachida. ²⁰ Māpai irua māgaji:

—¡P'eranáati! ¡Mīda! aji.

²¹ Āchia māga ūridak'āri, o-ña iru batau atajida. Taarã-ee panajida āchi wā nipadap'edaamaa.

Eperãarãpa Jesús jiridap'edaa

²² Ai norema eperãarã lago k'īraik'a eere p'anadap'edaarãpa k'awaajida Jesús k'öp'ãyoorã wādap'edaa barco mama badadé. Ichiaba k'awaajida Jesús āra ome wā-e pada. ²³ Māga nīde barco pachejida Tiberias p'uurudeepa, Jesupa Ak'ōremaa gracias jarap'eda, eperãarãpa pan k'odap'edaa k'ait'a. ²⁴ Māgá eperãarãpa Jesús chi k'öp'ãyoorã ome mama unuda-e pak'āri, ma barcode bataudap'eda, Capernaum p'uurudee wājida iru jiride.

Eperã Jesude ijāa bi ichita chok'ai bapariit'ee

²⁵ Ma eperãarã lago k'īraik'a eere panadak'āri, Jesús ununajida māik'aapa iidiijida:

—Tachi Jarateepari, ¿sāweda pachejima? ajida.

²⁶ Jesupa māgaji:

—Mīa wāarata jararu. Parãpa mī jiri nidada aji, mīa parã bi jāwaa netawada perã, jiridai k'āyaara k'awaadait'ee mīa ne-inaa pi-ia oopari eperãarãpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ²⁷ Mimianáati chik'o k'odait'ee aupai, māgee chik'o jōpari perã. Ma k'āyaara mimiatī k'awaadamerã mī, chi ne-inaa jōk'aa. Mī, chi Eperã Ak'ōre Truadepema

k'aurepata parã ichita p'anapataadai Tachi Ak'õre ome. Irua ak'ipi bi mi pia ak'i bapari, iru juapa mia ook'ãri ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.

²⁸ Mãpai arii p'anadap'edaarãpa Jesumaa iidijida:

—¿K'ãata oodayama ajida, Tachi Ak'õrepa tai pia ak'ipariimerã?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa k'inia bida aji, ijãadamerã eperã irua na eujãdee pëidade.

³⁰ Mãpai iidijida:

—¿K'ãata pia ooit'eema ajida, taipa ijãadamerã pi Tachi Ak'õrepa pëida? ¿K'ãata pia taimaa ak'ipiit'eema? ³¹ Eujã pania wëe bide tachi chonaarãpa it'aripema chik'o *maná*, k'ojidada ajida, Tachi Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bik'a:

'Tachi Ak'õrepa ãramaa it'aripema chik'o teeji nek'odamerã.' (Ex 16.4)

³² Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Moisepa parãmaa mãgí chik'o tee-e paji. Mi Ak'õre it'aripemapata chik'o jõmaweda teepari. Mãgí chik'o chi pipiara bi-e paji. ³³ Chi pipiara bita it'ariipa cheji na p'ek'au eujãdepemaarã chok'ai p'anapiit'ee ichita p'anapataadamerã.

³⁴ Æchia mãgajida:

—Tai-it'ee mãgí chik'ota teepariiji.

³⁵ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mida aji, chi chik'o eperãarã ichita chok'ai p'anapipari. Eperã ewaa nek'oda jarrapisia-e bik'a mãik'aapa chi ewaa ne-inaa toda opisia-e bik'a, mãga pik'a eperã mide ijãa bi o-ia bapariit'ee. ³⁶ Mamãda mia parãmaa et'ewa jaradak'a, parãpa mide ijãada-e p'ani, mi unupata mïda. ³⁷ Jõmaweda eperãarã mi Ak'õrepa mi jua ek'ari bida mïmaa chedait'ee. Chi cherutaarãmaa mia k'inia-eda a-e pait'ee. ³⁸ Mi it'ariipa che-e paji ooit'ee mïchia oo k'iniata. Ma k'ãyaara cheji ooit'ee mi Ak'õrepa k'inia bik'a. ³⁹ Ma-it'ee mi pëiji; jõmaweda mi jua ek'ari bidaarã ak'i bamerã apida atua-naamerã. Mãgá Ak'õre ewari waibia ewate ãra chok'ai p'irabaidait'ee. ⁴⁰ Mi Ak'õrepa k'inia bi jõmaweda ichi Warra k'awa p'anãirã mãik'aapa irude ijãa p'anãirã it'aa wãdamerã. Ak'õre ewari waibia ewate miata mãgãirã p'irabaipiit'ee.

⁴¹ Mãpai judiorã poro waibiaarãpa Jesús ãpíte pedee k'achia pedee p'aneejida irua jarada perã: "Mida aji, chi chik'o it'ariipa cheda".

⁴² Maperã mãgajida:

—¿Nãgi-ek'ã Jesús, José warra? Taipa k'awa p'anida ajida, chi ak'õre mãik'aapa chi nawe. ¿Sãgapi it'ariipa chejida a bima? ajida.

⁴³ Mãpai Jesupa mãgaji:

—¡Pedee k'achia pedee amãati! ⁴⁴ Mi Ak'õrepa mi pëiji. Eperã apida mïmaa p'oyaa cheda-eda aji, irua anee-emã. Ak'õre ewari waibia ewate irua aneeda eperãarã mia p'irabai atait'eeda aji. ⁴⁵ Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade jara bi:

'Tachi Ak'õrepa eperãarãmaa ichi ũraa jarateeit'ee.' (Is 54.13)

Mapa jõmaarãpa iru ũraa ũri p'ani mãik'aapa k'awaa wãda mïmaa chedait'ee.

⁴⁶ Mia mãga jarak'ãri, jara k'inia-e bi eperãarãpa Tachi Ak'õre unupata. Eperã apidaaapa Tachi Ak'õre unuda-e p'ani. Irua it'ariipa pëidapapaita iru unupari. ⁴⁷ Mia wãarata jararu. Eperãpa mide ijãa bi it'aa wãit'ee. ⁴⁸ Mida

aji, chi chik'o eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. ⁴⁹ Parā chonaarā eujā pania wēe bide wāyaadak'āri, *maná* k'ojidada aji. Mamīda ma chik'opa āra ichita chok'ai p'anapi-e paji, ai t'ēpai āchi piudap'edaa perā. ⁵⁰ Mia “chik'o” ak'āri, jara k'inia bi chik'o it'ariipa cheda. Eperāpa māgí chik'o k'oru pirā, atua-e. ⁵¹ Mida aji, ma chik'o it'ariipa cheda eperāarā chok'ai p'anapiit'ee. Chi nāgí chik'o k'o bipa ichita chok'ai bapariit'ee. Nāgí chik'o mi k'ap'ia, mia teeit'eeda aji, piumerā jōmaarā parī, ichita chok'ai p'anapataadamerā.

⁵² Māga ūridak'āri, judiorā aupedee para beejī:

—¿Sāga na eperāpa tachimaa ichi k'ap'ia k'opiit'eema? ajida.

⁵³ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema k'ap'ia k'oda-e pirā māik'aapa iru waa toda-e pirā, it'aa wāda-e pai. ⁵⁴ Chi mi k'ap'ia k'o bipa māik'aapa mi waa to bipa Ak'ōre eujāde banait'ee. Ak'ōre ewari waibia ewate miata iru chok'ai p'irabai atait'ee. ⁵⁵ Mapa mi k'ap'iaata chi chik'o pipiara bida aji. Ichiaba mi waata chi ba pipiara bida aji. ⁵⁶ Chi mi k'ap'ia k'o bipa, ichiaba mi waa to bipa mi ome araa bapariit'eeda aji. ⁵⁷ Mi Ak'ōre ichita chok'ai bapari; mi jida auk'a. Irua mi pēiji mi k'ap'ia k'opataarā ichita chok'ai p'anapimerā. ⁵⁸ Mia jara bida aji, chik'o it'ariipa chedade. Nāgí chik'o parā chonaarāpa *maná* k'odap'edaak'a bi-e. Ārapa *maná* k'ojida. Mamīda ma chik'opa āra ichita chok'ai p'anapi-e paji, ai t'ēpai piudap'edaa perā. Jōdee chi nāgí chik'o k'o bipa ichita chok'ai bapariit'ee.

⁵⁹ Jesupa ma jōma jara aupada jarateejī Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede Capernaum p'uurude.

Jesupa jarada sāga eperāarā it'aa wāda

⁶⁰ Jesupa jarateemaa bi ūridak'āri, iru ome nipapataarāpa māgajida:

—Pia jara bi p'oyaa k'awada-eda ajida. ¿K'aipa ijāyama? ajida.

⁶¹ Jesupa k'awa bada perā ichi āpīte māgá pedeemaa p'ani, iidiji:

—¿Na pedee parāpa k'achia ūri p'anik'ā? aji. ⁶² Māgara audupiara ijāada-e pai, parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema unuruta pirā it'aa wāru ichi badamaa. ⁶³ Tachi Ak'ōre Jaurepa eperāarā ichita chok'ai p'anapipari. Tachi k'iradoopa apida ichita chok'ai p'anada-e pai. Mia jaradak'a parāpa mi k'ap'ia k'oruta pirā, pia jarait'eera, mide wāara ijāaruta pirā, Tachi Ak'ōre Jaure cheit'ee parā ichita chok'ai p'anapide. ⁶⁴ Mamīda waide parā ūk'uru ijāada-e p'ani.

Jesupa māga jaraji ai naaweda k'awa bada perā k'airāpa ijāada-e p'ani māik'aapa k'aipa ichi traicionaaait'ee. ⁶⁵ Ichiaba māgaji:

—Mapa mia parāmaa jaraji eperā apida mīmaa p'oyaa cheda-eda aji, mi Ak'ōrepa anee-e pirā.

⁶⁶ Maadamāiipa chok'ara Jesús ome nipadap'edaarāpa iru atabaibēijida.

⁶⁷ Māpai Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorā docemaa:

—¿Parā jida ichiaba wā k'inia p'anik'ā? aji.

⁶⁸ Simón Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, pik'a awaraa wē-e. Pi ūraa k'aurepa k'awa p'ani it'aa wādait'ee. ⁶⁹ Taipa pide ijāa p'anida ajida, māik'aapa k'awa p'ani pi chi k'achia wēe bapari, Tachi Ak'ōrepa pēida.

⁷⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia parā doce weda jirit'erajida aji. Mamīda parādepema aba netuara eere bida aji.

⁷¹ Jesupa māga jarak'āri, jara k'inia baji Simón Iscariote warra Judapa ichi traicionaaitee, chi k'ōp'āyoorā docedepema paji mīda.

7

Jesús ipemaarāpa irude ijāada-e padap'edaa

¹ Ma t'ēpai Jesús nipaji Galilea eujāde. Judea eujāde ba k'inia-e paji, judiorā poro waibiarāpa iru jiri p'anadap'edaa perā peepit'aadait'ee.

² Mamīda judiorā fiesta Rancho Oopata ĩri p'anadap'edaa perā, ³ Jesús ipemaarāpa māgajida:

—Nama beenaapāde ajida. Wāpāde ajida, Judea eujādee, arapemaarā pīde ijāapataarāpa ichiaba pia ne-inaa oo bi ak'idamerā. ⁴Eperāpa ichia oo bi merak'aa ma oo bi k'awapi k'inia bi pīrā. Mapa pia ne-inaa oo bi nama jōmaarāmaa ak'ipinapāde aji.

⁵ Māga jarajida chi ipemaarāpa pida ijāada-e p'anadap'edaa perā iru Tachi Ak'ōrepa pēida. ⁶ Māpai Jesupa māgaji:

—Ewari Tachi Ak'ōrepa awara bida ma-it'ee waide pa-e bida aji. Mamīda parā wā k'inia p'anadak'āri, wādaipia bi. ⁷ Na p'ek'au eujādepemaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anadak'aada aji. Mamīda mi k'īra unuamaa iru p'anapata, mia jarapari perā āchia k'achia oopata. ⁸ Wāti fiestadee. Mi wā-eda aji, waide mi ewari pa-e perā.

⁹ Māga jarap'eda, beeji Galilea eujāde.

Jesús fiesta Rancho Oopatade bada

¹⁰ Mamīda chi ipemaarā wādap'edaa t'ēpai, Jesús ichiaba wāji ma fiestadee. Mamīda awaraarā ome wā-e paji. Ituaba miru wāji, chi k'ōp'āyoorā ome. ¹¹ Māimisa judiorā fiestade p'anadap'edaarāpa Jesús jiripachida māik'aapa māgapachida:

—¿Sāma bima apachida, jā eperā?

¹² Eperāarā chok'ara āchi pitapai osausawaa pedeepachida iru āpīte. Ũk'uruurāpa māgapachida:

—Jā eperā t'āri pia bapari.

Mamīda awaraarāpa māgapachida:

—Jā eperāpa eperāarā k'ūramaa nipapari.

¹³ Mamīda judiorā poroorā waidoopa, jōmaarā taide apidaapa māga jarada-e paji.

¹⁴ Ma fiesta tomia esa-auk'a wāyaa wāde Jesús t'ūji Ak'ōre te waibiade māik'aapa jarateemaa beeji. ¹⁵ Arii p'anadap'edaa judiorā ak'itrua para beeji māik'aapa iidijida:

—¿Sāgapi na eperāpa Tachi Ak'ōre Ũraa audú k'awa bima ajida, estudia-e padata awaraarāk'a?

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—Michi k'īsiadoopa jaratee-e bida aji. Mia jaratee bi mi pēidapa jarateepi bik'a. ¹⁷ Eperāpa oo k'inia bi pīrā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, ma eperāpa k'awaait'ee mia wāara jarateemaa bi Ak'ōre Ũraa, maa-e pīrā wāara jarateemaa bi michi k'īsiadoopa. ¹⁸ Eperāpa ichi k'īsiadoopa jarateek'āri, māga oopari awaraarāpa ichi t'o p'anadamerā. Mamīda eperāpa jarateek'āri awaraarāpa Tachi Ak'ōre Ũraa pia ak'i p'anapataadamerā, māgipa wāarata jarateepari. Sewa jarak'aa māik'aapa eperāarā k'ūrak'aa.

¹⁹ Moisepa parā chonaarāmaa Ak'ōre Ūraa p'ā teeji. ¿Wāara-ek'ā? Mamīda apidaapa ichita oodak'aa ma ūraade jara bik'a. ¿Sāap'eda parāpa mi peet'aa k'inia p'anima? aji.

²⁰ Arii p'anadap'edaarāpa māgajida:

—¿Netuara pi k'ap'iade merātia bi-ek'ā? ajida. ¿K'aipa pi jiri bima ajida, peet'aait'ee?

²¹ Jesupa māgaji:

—Parāpa ijāa p'ani ĩipata ewate mimiadaik'araa bida aji, Moisepa p'ādade māga jara bairā. Mapa parā jōmaweda p'era pik'a para baji, ĩipata ewate mia ook'āri ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

²² Mamīda ĩipata ewate parāpa paara ne-inaa oopata. Pāchi imik'ira warrarā k'ap'iade tauchaa bipata. Māga oopata Moisepa jarada perā māga oodamerā. (Wāara Moisepa naapiara māga oopi-e paji. Iru t'oi naaweda, parā chonaarāpa māga oopachida.) ²³ ĩipata ewate parāpa māga oopata, oo k'inia p'anadairā Moisepa p'ādade jara bik'a. Māga bita, ¿sāap'eda k'īrau p'anima aji, ĩipata ewate mia eperā jipada perā? ²⁴ Mia oo bi ĩripai ak'ināati jaradait'ee pia wa k'achia. Ak'iti Tachi Ak'ōrepa mi ak'iparik'a, iruapai jarapii perā chisāgí pia māik'aapa chisāgí k'achia.

Jesús it'ariipa pēida

²⁵ Maapai Jerusalén p'uurudepemaarāpa iidi para beej:

—¿Nāgí eperā-ek'ā ajida, tachi poroorāpa jirimaa p'ani peet'aadait'ee?

²⁶ Jāma jōmaarā taide pedeemaa bi. Mamīda apidaapa jarada-e p'ani iru pedeenamerā. ¿Tachi poroorāpa ijāa p'anik'ā na eperā Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā? ²⁷ Taipā k'awa p'ani sāmāpema na eperā. Mamīda Mesías chek'āri, apidaapa k'awada-e pait'ee iru sāmāpema.

²⁸ Māimisa Tachi Ak'ōre te waibiade Jesupa jarateemaa baji. Māirā pedee ūrik'āri, Jesupa golpe māgaji:

—Wāara parāpa mi k'awa p'ani māik'aapa k'awa p'ani mi sāmāpema. Mamīda michi k'īradoopa che-e bida aji. Abaapa mi pēiji. Māgí wāara bapari. Mamīda parāpa iru k'awada-e p'ani. ²⁹ Jōdee mia iru k'awa bi, iru baparimāiipa cheda perā. Iruata mi pēijida aji.

³⁰ Māga ūridak'āri, Jesús jita atadait'ee paji. Mamīda p'oyaada-e paji, at'āri iru ewarimaa pa-e bada perā. ³¹ Māga baji mīda judiorā poroorā ome, eperāarā chok'ara Jesude ijāajida māik'aapa māgapachida:

—Mesías chek'āri, ¿ne-inaa piara ooik'ā ajida, na eperāpa oo bi k'āyaara?

Fariseorāpa Jesús jita ata k'inia p'anadap'edaa

³² Fariseorāpa ūrijida eperāarā māgá pedee p'ani. Mapa ma fariseorāpa p'aareerā poroorā ome pēijida Tachi Ak'ōre te waibia jīapataarā Jesús jita atadamerā. ³³ Mamīda Jesupa māgaji:

—Mi parā ome mak'iara taarā-eda aji. Ma t'ēepai mi waya wāit'ee mi pēida baparimaa. ³⁴ Parāpa mi jiridayada aji. Mamīda mi unuda-e pait'ee, p'oyaa wādak'aa perā mi wāit'ee bima.

³⁵ Māpai judiorā poroorā pedee para beej:

—¿Sāmāpi wāit'eema ajida na eperā, tachia p'oyaa unuda-e pait'ee? ¿Tok'esaa wāit'ee-epaa jarateede judiorāmaa, k'ira tewaraarā p'uurudepemaarāmaa, maa-e pirā judio-eerāmaa? ³⁶ ¿K'āata jara k'inia bima ajida, irua jarak'āri: “Parāpa mi jiridait'ee. Mamīda mi unuda-e pait'ee, p'oyaa wādak'aa perā mi wāit'ee bima?”

Ak'õre Jaurepa eperãarã chok'ai p'anapipari

³⁷ Fiesta Rancho Oopata jô wãda ewate, ma ewari waibiara paji. Ma ewate Jesús bainĩ beeji mãik'aapa golpe pedeeji:

—Apida opisia bi pirã, mimaa chepáde aji, tode. ³⁸ Chi mĩde ijãa bi bait'ee Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a:

'Eperã t'ãrideepa to chak'ek'a jĩchooyada aji, paniapa eperãarã chok'ai p'anapiparik'a.' (Is 55.1)

³⁹ Ma pedee “paniapa eperãarã chok'ai p'anapiparida” ak'ãri, Jesupa jara k'inia baji Tachi Ak'õre Jaure, mãgĩ pëit'ee bada perã irude ijãapataarãmaa. Mamĩda Jesupa mãga jarak'ãri, waide Ak'õre Jaure pëi-e paji, ichi waide it'aa wã-e bada perã.

Eperãarã k'ĩsia awara-awaraadaidap'edaa

⁴⁰ Ma pedee ũridak'ãri, eperãarã ũk'uruurãpa mãgapachida:

—Wãara, na eperã Ak'õre pedee jarapari.

⁴¹ Awaraarãpa mãgapachida:

—Na Mesías, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

Mamĩda awaraarãpa mãgapachida:

—Mãga-epi. ¿Sãga Mesías adaima? Iru Galilea eujãdepema. Galilea eujãdeepa Mesías uchia-e pait'ee. ⁴² ¿Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi-ek'ã ajida, Mesías uchiat'ee Rey David éreerãdeepa mãik'aapa t'oit'ee Belén p'uurude Rey David t'odamã?

⁴³ Mapa eperãarã k'ĩsia awara-awaraadachida. ũk'uruurãpa ijãajida Jesús Tachi Ak'õrepa pëida; ũk'uru ijãadak'aa paji. ⁴⁴ Mãirãpa Jesús jita ata k'inia p'anajida. Mamĩda apidaapa p'oyaa ooda-e paji.

Judiorã poroorãpa Jesude ijãada-e p'anadap'edaa

⁴⁵ Mãpai Tachi Ak'õre te waibia jĩapataarã ãchi pëidap'edaarãmaa chejida. Pachedak'ãri, fariseorãpa mãik'aapa p'aareerã poroorãpa iidijida:

—¿Sãap'eda Jesús aneeda-e pajima? ajida.

⁴⁶ Ma Ak'õre te waibia jĩapataarãpa p'anaujida:

—¡Eperã apida pedeeda-eda ajida, mãgĩ eperãk'al!

⁴⁷ Mãpai fariseorãpa mãgajida:

—¿Parãpa pida irumaa k'ũrapijidak'ã? ajida. ⁴⁸ ¿Sãma tachi poroorãpa maa-e pirã tai fariseorãpa irude ijãa p'anima? ajida. ¡Mãga oodak'aa! ⁴⁹ Jã eperãarãpa k'awadak'aa Tachi Ak'õrepa Moisemaa ũraa p'ãpida, irude ijãadak'aa perã. Mapa Ak'õrepa ãra k'achia ooit'ee.

⁵⁰ Mãpai fariseo Jesumaa naaweda wã bada, Nicodemopa mãgaji:

⁵¹ —¿Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade nãga jara bi-ek'ã? aji. ũridaipia bi eperãpa jara bi mãik'aapa k'awaadaipia bi irua oo bi, jaradai naaweda ma eperã pia wa k'achia.

⁵² ãchia p'anaujida:

—¿Pi jida ichiaba Galilea eujãdepemak'ã? ajida. Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda pia léegi. Mãga ooru pirã, k'awaait'ee Tachi Ak'õre pedee jarapataarã Galilea eujãdeepa uchiadak'aa.

⁵³ [Mãpai jõmaweda wãjida ãchi te chaa.

8

¹ Mamīda Jesús wāji Olivo Eedee. ² Ai norema tap'eda, waya cheji Tachi Ak'ōre te waibiadee. Mama pachek'āri, eperāarā chok'ara chejida irumaa. Mapa iru su-ak'i beeji māik'aapa jarateemaa beeji.

Wēra chi k'ima-ee ome k'āida

³ Moisepa p'āda jarateepataarāpa fariseorā ome aneejida wēra unu atadap'edaa p'ek'au oomaa bi. Eperāarā taide ata bijida ⁴ māik'aapa Jesumaa māgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa na wēra miak'āi bita unujidada ajida, awaraa ome nībi. ⁵ Ak'ōre Ūraa p'ādade Moisepa jaraji nāgee wēraarā māupa bat'a peet'aadamerā. Mamīda taipa k'awaa k'inia p'anī ɷpia k'āata jara bi?

⁶ Āchia māga iidijida Jesupa Moisepa p'āda merai jīak'aapa. Māgá imiateek'ajida. Mamīda Jesupa made t'īupi-e paji. Edaa ijaabaip'eda, p'āmaa beeji yooro p'orade ichi jua k'īpa. ⁷ Māpai āchia iidi jōnīde Jesús jīp'a su-ak'i beeji māik'aapa māgaji:

—Naapiara ichimaa māupa bat'apáde aji, parādepema chi p'ek'au k'achia wēe bīpa.

⁸ Maap'eda waya edaa ijaabaip'eda, yooro p'orade waya p'āmaa beeji ichi jua k'īpa. ⁹ Māgí pedee ūridak'āri, jōmaweda aba-abaa uchīa wādapa erreudachida. Naapiara wājida chonaarā, maap'eda apemaarā. Jesús ituaba beeji māgí wēra ome. ¹⁰ Mapa Jesús jīp'a su-ak'i beep'eda, irumaa iidiji:

—ɷSāma p'anīma? aji. ɷApidaapa pi pee k'iniada-e pajik'ā? aji.

¹¹ Ma wērapa māgaji:

—Apidaapa, Tachi Waibia.

Jesupa māgaji:

—Mīa pida pi pee k'inia-eda aji. ɷrā wāpáde aji, māik'aapa ɷraweda p'ek'au k'achia oo amáaji.]

Jesús ɷdaa pik'a bi na p'ek'au eujādepemaarā-it'ee

¹² Māpai Jesupa waya jarateemaa beeji eperāarāmaa:

—Mīda aji, ɷdaa pik'a bi na p'ek'au eujādepemaarā-it'ee, mīa āramaa Tachi Ak'ōre o ak'īpipari perā. Mīde ijāa bi p'āriu pik'a bide nīpa-e pait'ee, Tachi Ak'ōre k'awa-ee. Ma k'āyaara ichita chok'ai bapariit'ee, ɷdaa pik'a bide Tachi Ak'ōre ode nipapari perā.

¹³ Māpai fariseorāpa irumaa māgajida:

—Pīchi k'īsiadoopa māgí pedee jaramaa bīda ajida. Awaraa wē-e perā auk'a jarait'ee, pari pi pedeemaa bīda ajida.

¹⁴ Jesupa p'anauji:

—Mī pedee'āri, wāarata jarapari. Mīa k'awa bīda aji, sāmāik'aapa cheda māik'aapa sāmaa wāit'ee. Jōdee parāpa māga k'awada-e p'anī.

¹⁵ Awaraarāpa oo p'anī ɷripai ak'īpata jaradait'ee pia wa k'achia. Jōdee mīa māgá ak'ī-epi. ¹⁶ Mamīda eperāpa oo bi ak'ik'āri, mīa jararu pīrā pia wa k'achia, wāarata jarait'ee, mī pēidapa mī k'aripapari perā. Mīchi ituabaapa eperāarāpa oopata māgá ak'ik'aa. ¹⁷ Pāchi ūraa p'ādade jara bi eperā omeerāpa ne-inaa unudap'edaa auk'a jaradak'āri, ma jarada wāara. Auk'a bi mī ome. ¹⁸ Michia oo bi jarapari māik'aapa mī Ak'ōre, mī pēidapa, auk'a jarapari.

19 Māpai āchia iidijida:

—¿Sāma bima ajida, pi Ak'ōre?

Jesupa p'anauji:

—Parāpa mi wāara k'awada-eda aji. Mi Ak'ōre jida wāara k'awada-e. Mi wāara k'awa p'anadap'edaa paara, mi Ak'ōre jida wāara k'awa p'anak'ajidada aji.

20 Jesupa māga jaraji, Tachi Ak'ōre te waibiade primisia iapatamāi jaratee bi misa. Eperāarā chok'ara mama wāyaa wājida mīda, apidaapa iru jitada-e paji irua jarateeda k'aurepa, ewari Tachi Ak'ōrepa awara bida ma-it'ee waide pa-e bada perā.

Jesupa ichi wāit'ee bimaa p'oyaa wāda-eda ada

21 Māpai waya Jesupa māgaji:

—Mi āyaa wāit'eeda aji. Parāpa mi jiridait'ee. Mamīda mi unuda-e pait'ee. Atuadait'ee pāchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mapa mi wāit'ee bimaa parā p'oyaa wāda-eda aji.

22 Māga ūridak'āri, judiorā poroorā pedee para beej:

—Tachi p'oyaa wāda-eda a bi, iru wāit'ee bimaa. ¿Ichi juadoopa piut'ee-epaama? aji.

23 Māpai Jesupa āchimaā māgaji:

—Parā ek'aripemaarāda aji. Mamīda mi it'aripema. Parā na p'ek'au eujādepema. Mamīda mi na p'ek'au eujādepema-e. 24 Mapa mia jaraji parā atuadait'ee pāchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Wāara māgā atuadait'eeda aji, ijāada-e p'ani pirā Mita jōmaarā Ak'ōre Waibia. Mia aupaida eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapii.

25 Māpai irumaa iidijida:

—Pi, ¿k'aima? ajida.

Jesupa p'anauji:

—Mi chedak'āriipa, parāmaa māga jaraparida aji. 26 Mia unupari pāchia ne-inaa k'achia oopata māik'aapa pedee chok'araapa parā imiateek'aji. Mamīda māga oo-e pait'ee. Jip'a jarait'ee mi pēidapa jarapi bik'a na p'ek'au eujādepemaarāmaa. Irua ichita wāarata jaraparida aji.

27 Mamīda āchia k'awada-e paji, Jesupa jarak'āri ichi Tachi Ak'ōrepa pēida. 28 Mapa Jesupa māgaji:

—Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema kurusode jiradak'āri peedait'ee, k'awaadait'ee Mita Tachi Ak'ōrepa pēida. Ma awara k'awaadait'ee mia ne-inaa jōma oopari irua oopi bik'a māik'aapa jōma jarapari irua jarapi bik'a. 29 Mi pēida na p'ek'au eujādee mi ome baparida aji. Mi ituaba atabēi-epi, irua k'inia bik'a oopari perā.

30 Jesupa māga jarak'āri, eperāarā chok'ara irude ijāajida.

Abrahamdeepa uchiadap'edaada apatap'edaarā

31 Māpai Jesupa judiorā irude ijāadap'edaarāmaa māgaji:

—Parāpa oo p'ani pirā mia ūraa bik'a, wāara mi k'ōp'āyoorā. 32 Māga ooruta pirā, k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida māik'aapa ma k'aurepa waa esclavoorā p'anada-e pait'eeda aji.

33 Āchia p'anaujida:

—Tai Abrahamdeepa uchiadap'edaarā. Mapa tai esclavoorā-epi. Apidaa jua ek'ari p'anadak'aa. Tachi Ak'ōre juadepai p'anapata. ¿Sāap'eda taimaa jara cheruma ajida, waa esclavoorā p'anada-e pait'ee?

34 Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Jōmaweda p'ek'au k'achia oopataarā es-clavoorāk'a p'anida aji, p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata perā.³⁵ K'īsiadāma nāgide. Esclavo ichita ba-e chipari tede. Jōdee ma te chipari warra ichita bapari ma tede, ichi ak'ōrede perā.³⁶ Mapa Tachi Ak'ōre Warrapa parā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa uchua ataru pirā, wāara uchiadait'ee.³⁷ Mia k'awa bi parā Abrahamdeepa uchiadap'edaarā. Mamīda mi peet'aa k'inia p'ani, mi ūraa wāara ijāa k'iniada-e p'anadairā.³⁸ Mia jaraparida aji, mi Ak'ōrepa mīmaa ak'ipida. Jōdee parāpa oopata pāchi ak'ōrepa jarateedak'a.

³⁹ Māpai āchia māgajida:

—¡Tai ak'ōre Abrahamda! ajida.

Mamīda Jesupa p'anauji:

—Parā wāara Abraham warrarā pada paara, irua oodak'a ook'ajidada aji.⁴⁰ Mamīda māga ooda-e p'ani. Mia parāmaa Tachi Ak'ōre wāarata jaraji, irua mīmaa māga jarada perā. Mamīda irā parāpa mi peet'aa k'inia p'ani. Abrahampa māga oo-e paji Ak'ōre pedee jarapataarā ome.⁴¹ Parāpa ne-inaa k'achia oomaa p'anida aji, pāchi ak'ōrepa ooparik'a.

Āchia māgajida:

—¡Tai awaraa ak'ōredeepa uchiada-e pajida! ajida. ¡Ak'ōre abapaita iru p'anida! ajida. ¡Māgī Tachi Ak'ōre!

⁴² Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōre wāara parā ak'ōre pada paara, mi k'inia iru p'anak'ajidada aji, mi Tachi Ak'ōremāiipa cheda perā. Mapa mi nama bi. Michi k'īradoopa nama che-e paji. Tachi Ak'ōrépata mi pēiji.⁴³ ¿Parāpa mia jaratee bi at'ari k'awada-e p'anik'ā? Parāpa mi ūraa ūri k'iniada-e p'ani. Maperāpi mia jara bi k'awada-e p'ani.⁴⁴ Parā ak'ōre Netuara Poro Waibia. Ichideerā perā ichia oopi k'iniata oo k'inia p'ani. Na eujā beedak'ariipa ichia eperāarā peeyaa bapari. Ma awara ne-inaa wāara unuamaa iru bapari, wāarata k'awak'aa perā. Seewa jarapari wāarak'a; māga bapari. Ichi seewa-idaa beerā ak'ōre, seewa-idaa bapari perā.⁴⁵ Mamīda mia Tachi Ak'ōre wāarata jarak'ari, parāpa mi pedee ijāadak'aa.⁴⁶ ¿K'aipa ak'ipii mia p'ek'au k'achia aba pida ooda? ¡Māga p'oyaa ooda-e! Māga bita, mia wāarata jarak'ari, ¿parāpa sāap'eda mi pedee ijāada-ema? ⁴⁷ Tachi Ak'ōredeerāpa iru Ūraa ūri k'inia p'anapata. Mamīda parā Ak'ōredeerā-e p'anadairā, iru ūraa ūri k'iniadak'aada aji.

Abraham t'oi naaweda, Jesús bapachi

⁴⁸ Māpai judiorā poroorāpa Jesumaa māgajida:

—¿Pi Samariadepema-ek'ā? ajida. Ma awara pichi k'ap'iade netuara merātia bida ajida.

⁴⁹ Jesupa p'anauji:

—Mi k'ap'iade netuara wēe bida aji. Ma k'āyaara mia mi Ak'ōre waawee bapari. Mamīda parāpa mi waaweedak'aa.⁵⁰ Mia jiri-e bi eperāarāpa mi t'o p'anadamerā, mi Ak'ōrepa māga k'inia bi mīda. Iruata ak'i bi parāpa oopata māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia.⁵¹ Mia wāarata jararu. Eperāpa mi ūraa ūrip'eda, ooru pirā ma ūraade jara bik'a, piu-e pait'eeda aji.

⁵² Māpai ma judiorāpa māgajida:

—¡īrapī k'awa p'ani wāara pi k'ap'iade netuara merātia bi! Abraham māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā jōmaweda piujida. Mamīda pia jara bi pi ūraa jara bik'a oopari piu-e pait'ee.⁵³ Māgara, ¿pi waibiara bik'ā

tai chonaarãwedapema piuda Abraham k'ãyaara? ¿Waibiara bik'ã Tachi Ak'õre pedee jarapataarã piudap'edaa k'ãyaara? ¿K'ãata k'inia bima ajida, taipa k'Isiadamerã pide?

⁵⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia jarada paara mi waibiara bi awaraarã k'ãyaara, pari mãga jarak'aji. Mamĩda mi Ak'õrépata mãga jarapari. Mãgĩ Ak'õre parãpa “Tachi Ak'õre” apata. ⁵⁵ Mamĩda parãpa Tachi Ak'õre k'awada-e p'ani. Jõdee mia iru wãara k'awa bi. Mia iru k'awa-e bida ada paara, seewa-idaa bak'aji parã jãak'a. Mamĩda mãga-e. Mia wãara iru k'awa bi mãik'aapa oopari irua jara bik'a. ⁵⁶ Pãchi chonaarãwedapema Abraham o-ĩadachi mi na eujãdee cheda unuit'ee bada perã. Wãara mãga unuji mãik'aapa o-ĩa beejida aji.

⁵⁷ Mãpai ãchia mãgajida Jesumaa:

—Pi waide cincuenta años wëe bi. Mãga bita, ¿Abraham unujida a bik'ã? ajida.

⁵⁸ Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Abraham t'oi naaweda, Mita bapachida aji.

⁵⁹ Mãga ũridak'ãri, ãchia mãu p'e atajida bat'adait'ee Jesumaa, ichi Tachi Ak'õreda ada perã. Mamĩda Jesús mirudachi mãik'aapa Ak'õre te waibiadeepa uchiadachi.

9

Jesupa tau p'ãriu bada jipada

¹ Maap'eda Jesús awara ãi wã nide unuji eperã tau p'ãriu bi ichi t'oru weda. ² Ma eperã unudak'ãri, Jesús ome nipapataarãpa iidijida:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ãare k'aurepata na eperã tau p'ãriu t'ojima? ajida. ¿Ichia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa pajik'ã ajida, maa-e pirã chi ak'õreerãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa?

³ Jesupa p'anauji:

—Ichi k'aurepa-epi; ichiaba ichi ak'õreerã k'aurepa-epi. Tachi Ak'õrepa mãga t'opiji eperãarãpa ak'idamerã iruata ne-inaa pia ooi ma eperã k'ap'iade. ⁴ Åstaawa tachia oodaipia bi mi pëidapa oopi bik'a, p'ãrik'ua pak'ãri, apidaapa mãga p'oyaa oodak'aa perã. ⁵ Mi na p'ek'au eujãde bi misa, ìdaa pik'a bi na eujãdepemaarã-it'ee.

⁶ Mãga jarap'eda, Jesupa eujãde idut'aaji mãik'aapa yooro p'ora ome p'oirat'aap'eda, tau p'ãriu bi tau de p'urut'aaji. ⁷ Mãpai mãgaji:

—Wãpãde aji, pichi tau siide pania t'ipata *Siloé* apatamaa. (Siloé jara k'inia bi “Pëida”.)

Mãpai tau p'ãriu bi wãji ichi tau siide. Åpĩtee chek'ãri, pia unu beeji. ⁸ T'ëepai ma eperã k'ait'a p'anadap'edaarãpa mãik'aapa iru ne-iidimaa unudap'edaarãpa mãgapachida:

—¿Nãgĩ chi ne-inaa iidimaa su-ak'i bapariida-ek'ã? apachida.

⁹ Ũk'uruurãpa mãgapachida:

—Jã ichipi.

Awaraarãpa mãgapachida:

—Jã iru-epi, iru k'ĩra papaa bi mĩda.

Mamĩda ichia p'anauji:

—Mipi.

¹⁰ Mãpai iidijida:

—¿Sãga írá pia unu bima? ajida.

11 Ichia p'anauji:

—Eperã t'ijarapata Jesupa iduba yooro p'ora ome p'oirap'eda, mi taude p'urut'aajida aji, mãik'aapa mägaji: “Wãji p'ichi tau siide pania t'ipata Siloé apatamaa.” Aramãgá mi wãjida aji, mãik'aapa michi tau siit'aak'ãri, unuji.

12 Mãpai ãchia iidijida irumaa:

—¿Sãma bima ajida, ma eperã?

Ichia p'anauji:

—K'awa-e bida aji.

Fariseorãpa tau p'ãriu badamaa iididap'edaa

13-14 Jesupa ma yooro ook'ãri p'uruit'ee tau p'ãriu bada taude, ñipata ewate paji. Maperã judiorã poro waibiarãpa ma tau p'ãriu bada ateejida fariseorãmaa. 15 Mãpai ãchia iidijida:

—¿Sãga írá unu bima? ajida.

Ichia p'anauji:

—Yooro mi taude p'urujida aji. Maap'eda mia siit'aaji. Mapa írá pia unu bida aji.

16 Fariseorã ùk'uruurãpa mägajida:

—Jãgí eperã Tachi Ak'õrepa pëida-eda ajida, ñipata ewate mãga ooda perã. ¿Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi-ek'ã ajida, ñipata ewate mimi-adaik'araa bi?

Mamãda awaraarãpa mãgapachida:

—¿Sãgá eperã p'ek'au k'achia ooparipa nãgee ne-inaa pia ooyama? ajida.

Mãgá ãchi k'isia awara-awaraadachida mãik'aapa ãchi k'õp'ãyoorã ome aupedee jõnapachida. 17 Maap'eda waya iidijida naaweda tau p'ãriu badamaa:

—Pia ¿k'ãata k'isia bima ajida, jã eperãpa pi tau jipadade?

Ichia p'anauji:

—Mi-it'ee iru Ak'õre pedee jaraparida aji.

18 Mamãda ma judiorãpa ijãada-e paji ma eperã wãara naaweda tau p'ãriu baji mãik'aapa írá pia unu bi. Mapa chi ak'õre chi nawe ome t'í pëijida. 19 Mãpai iidijida:

—¿Na parã warrak'ã? ajida. ¿Parãpa jaradaik'ã ichi tau p'ãriu t'oda? ¿Sãga írá pia unu bima? ajida.

20 Chi ak'õreerãpa p'anaujida:

—Taipa k'awa p'anida ajida, nãgí tai warra mãik'aapa k'awa p'ani ichi tau p'ãriu t'oda. 21 Mamãda k'awada-e írá sãga ichi taupa unu bi. Ichiaba k'awada-e k'aipa ichi taupa unupiji. Iidítí irumaa. Iru chona bairã, ichi itu jarayada ajida.

22 Chi ak'õreerãpa mãga jarajida judiorã waidoopa. Ai naaweda judiorã poro waibiarãpa pedeetejida chi eperã Jesús Mesías aru pirã, waa t'ípida-e pait'ee Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede. 23 Mapa chi ak'õreerãpa jarajida: “Ichimaa iidítí. Iru chona bida” ajida.

24 Maperã judiorã poro waibiarãpa waya t'í pëijida ma naaweda tau p'ãriu bada mãik'aapa mägajida:

—Wãara jarapáde ajida, Tachi Ak'õre k'irapite. Taipa k'awa p'anida ajida, jã eperã p'ek'au k'achia ooyaa bapari.

25 Ichia p'anauji:

—Mia k'awa-e bida aji, ma eperāpa p'ek'au k'achia oopari wa māga-e. Nāgapai k'awa bi. Mi tau p'āriu baji. Mamīda ĩrā pia unu bida aji.

²⁶Waya iidijida:

—¿K'āata oojima? ajida. ¿Sāga pi tau pia unupijima? ajida.

²⁷Ichia p'anauji:

—Mia parāmaa jarajida aji. Mamīda mi pedee ijāada-e p'ani. ¿Waya jarapi k'inia p'anik'ā? ¿Parāpa ichiaba irude ijāa k'inia p'anik'ā? aji.

²⁸Māga ũridak'āri, ik'achia pedee p'aneejida ma tau p'āriu badamaa:

—iPiata jā eperāpa jaratee bide ijāa bida! ajida. ¡Jōdee taipa Moisepa p'ādade ijāapata! ²⁹Taipa k'awa p'anida ajida, Tachi Ak'ōrepa Moisemaa pedeeda. Mamīda k'awada-eda ajida, sāmāik'aapa cheji jā eperā.

³⁰Ichia p'anauji:

—¿Sāga? ¡Parāpa k'awada-eda a p'ani sāmāik'aapa cheji! ¡Mamīda irua mi tau unupiji! ³¹Jōmaarāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa p'ek'au k'achia ooyaa beerā pedee ũrik'aa. Mamīda ũripari ichimaa it'aa t'ipataarā pedee, māirāpa irua k'inia bik'a oopata perā. ³²Na p'ek'au eujā beedak'āriipa waide ũridak'aa eperāpa tau p'āriu bee pia unupida. ³³Ma eperā Tachi Ak'ōrepa pēi-e pada paara, nāgee ne-inaa oo-e pak'ajida aji.

³⁴Māpai ma fariseorā k'īraudachida māik'aapa māgajida:

—Pichi t'oru weda p'ek'au k'achia ooyaa bapari. Māga bita, ¿taimaa jaratee k'inia bik'ā? ajida.

Maap'eda taawaa jēret'ajida.

Tau p'āriu pik'a p'anirāpa Tachi Ak'ōre k'awada-e

³⁵Jesupa k'awaaaji māgí tau p'āriu bada taawaa jēret'aadap'edaa. T'ēepai iru ome unuk'āri, iidiji:

—¿Pia Eperā Ak'ōre Truadepemade ijāa bik'ā? aji.

³⁶Ichia p'anauji:

—Mimaa jarapāde aji, k'aita pia jara bi. Mia irude ijāait'ee.

³⁷Jesupa māgaji:

—Pia māgí unuda; mida aji, pi ome pedeemaa bi.

³⁸Māpai Jesús k'īrapite bedabaiji māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, mia ijāa bida aji.

³⁹Ma t'ēepai Jesupa māgaji:

—Mi na p'ek'au eujādee chejida aji, eperāarā ak'ide, k'awaait'ee wāara ijāa p'ani wa ijāada-e p'ani. Chejida aji, Tachi Ak'ōre k'awapiit'ee tau p'āriu pik'a beerāmaa, āchia iru k'awaadamerā. Ichiaba cheji ak'ipiit'ee tau ĩdaa pik'a beerāmaa, āchia Tachi Ak'ōre wāara k'awada-e p'ani.

⁴⁰Fariseorā ũk'uruurāpa māga ũridak'āri, iidijida:

—¿K'āata jara k'inia bima? ajida. ¿Tai jida Tachi Ak'ōre k'awada-e p'anik'ā? ajida.

⁴¹Jesupa p'anauji:

—Parā māga p'anadap'edaa paara, apidaapa parā imiateeda-e pak'aji. Mamīda parāpa jarapata Tachi Ak'ōre wāara k'awa p'ani. Māga jaradak'āri, p'ek'au k'achia oomaa p'ani, seewa jara p'ani perā.

10

Ovejaarā ak'ipari nepirida

¹Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Eperāarā oveja k'āipatamāi t'īudak'āri, puerta eere t'īupata. Maperā eperā ma puerta eere t'īu-e pirā, māgí nechiayaa bi. ² Mamīda chi eperā puerta eere t'īupari; māgí chi ovejaarā ak'ipari. ³ Puerta jīaparipa ewapari māgí oveja ak'ipari t'īumerā. Māpai irua ichi ovejaarā aba-abaa t'īpari. Ma ovejaarāpa iru pedee k'awapata perā, āchi k'āipatamāiipa uchiadak'āri, iru t'ēe k'īup'ee wāpata. ⁴ Ichi ovejaarā jōmaweda uchua atak'āri, āra naa wāpari māik'aapa chi ovejaarā iru t'ēe wāpata, chipari pedee k'awapata perā. ⁵ Mamīda awaraa eperāpa ma ovejaarā atee k'inia bi pirā, wādak'aa māgí ome. Āyaa wāpata, māgí pedee k'awadak'aa perā.

⁶ Jesupa māga nepirīji jarateeit'ee ma fariseorāmaa. Mamīda āchia k'awada-e paji irua k'āata jara k'inia bada.

Jesupa ichideerā pia ak'ipari

⁷ Mapa Jesupa āchimaa waya māgaji:

—Mia wāarata jararu. Mida aji, ma puertak'a, ovejaarā t'īupatamāi. ⁸ Jōmaarāpa mi naa jara chedap'edaa āchita Tachi Ak'ōrepa pēida, nechiayaa beerāk'a p'anajidada aji. Mapa michi ovejaarā, pia jarait'eera, michideerāpa māirā pedee ijāada-e paji. ⁹ Mida aji, puertak'a bi. Mia eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atapari t'īudamerā michi jua ek'ari michideerā ome. Oveja ak'ipari pia bipa ichi ovejaarā ak'iparik'a, māga pik'a mia michideerā ak'ipari māik'aapa k'aripapari pia p'anapataadamerā.

¹⁰ 'Chi nechiapari chepari nechiait'ee aupai māik'aapa peeit'ee aupai; ichiaba ne-inaa jōma p'e atadariit'ee aupai. Jōdee mi nama cheji eperāarā pia p'anapiit'ee māik'aapa ichita p'anapiit'ee Tachi Ak'ōre ome.

¹¹ 'Mi chi ovejaarā ak'ipari t'āri piara bik'a māik'aapa eperāarā mi ovejaarāk'a. Ovejaarā ak'ipari t'āri pia bak'āri, chi ovejaarā pia ak'ipari, māga oo bi k'aurepa piuru pijida. ¹² Mamīda māga-e mimiapari jīp'aa ome. Chīara ovejaarā ak'i bide, māgīpa ne-animal k'achia cheru unuk'āri, mirudaipari ma ovejaarā k'iniak'aa perā. Maperāpi ne-animal k'achia bipa ma ovejaarā ūk'uru ata chepari māik'aapa apemaarā awara āyaa jīchoopari. ¹³ Ma eperā mirudaipari ma ovejaarā ak'ipari-e perā māik'aapa ma ovejaarā ichide-e perā.

¹⁴⁻¹⁵ 'Ovejaarā ak'ipari t'āri piara bipa ichi ovejaarā pia ak'iparik'a, māga pik'a mia michideerā pia ak'ipari. Mi Ak'ōrepa mi t'āri k'awa bi; ichiaba mia pida mi Ak'ōre t'āri k'awa bi. Māgā ichiaba mia michi ovejaarā t'āri k'awa bi māik'aapa ārapa pida mi t'āri k'awa p'ani. Michi k'ap'ia peepiit'ee āra k'aripait'ee. ¹⁶ Mia ichiaba awaraa ovejaarā iru bi. Māgí ovejaarā nāpemaarā-e, judiorā-e perā. Mamīda mia ichiaba āra k'aripa k'inia bi. Ārapa ichiaba mi pedee ūripataadayada aji. Mapa mia āra p'e biit'ee apemaarā michideerā, judiorā mide ijāapataarā ome, jōmaweda ak'ipari apai jua ek'ari p'anapataadamerā.

¹⁷ 'Mi Ak'ōrepa mi k'inia iru bapari michi k'ap'ia peepiit'ee perā eperāarā pari. Mamīda waya chok'ai p'irabaiit'ee. ¹⁸ Awaraarāpa mi k'ap'ia peepida-e pai. Ma k'āyaara miata āchimaa michi k'ap'ia peepiit'ee. Mia māga ooit'ee māik'aapa waya chok'ai p'irabaiit'ee, mi Ak'ōrepa māga jara bairā. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

¹⁹ Ma pedee ūridak'āri, judiorā waya k'īsia awara-awaraa p'aneejida.

²⁰ Ūk'uruurāpa māgapachida:

—¿Sāap'eda parāpa jā eperā pedee ūri p'anīma? ajida. Iru k'ap'iade netuara merātia bi māik'aapa k'īra k'awa-ee bi.

²¹ Mamīda awaraarāpa māgapachida:

—Eperā k'ap'iade netuara merātia bak'āri, māga pedeek'aada ajida. ¿Netuara tau p'āriu beerā pia unupiik'ā? ajida.

Judiorāpa Jesús yiarāa iru p'anadap'edaa

²² Ma t'ēepai k'oijara pak'āri, judiorāpa fiesta oojida Jerusalén p'uurude. Ma fiesta oopachida k'īrāpadait'ee chonaarāwedapema ewari Tachi Ak'ōre te waibia awara bidap'edaa iru-it'ee. ²³ Jesús mama nipaji Ak'ōre te āuk'idāa, Salomón Pórtico apatap'edaamāi. ²⁴ Maperā judiorā poro waibiarāpa iru wap'ira ata chejida māik'aapa iidijida:

—¿At'āri tai audú k'īsiapimaa iru bait'eek'ā? ajida. Pi Tachi Ak'ōrepa pēida, Mesías pirā, aweda jarāji.

²⁵ Jesupa p'anauji:

—Naaweda mia parāmaa māga jarajida aji. Mamīda ijāada-e paji. Mia oopari mi Ak'ōrepa oopi bik'a. Oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Ma k'aurepata ijāadaipia bi mi Tachi Ak'ōrepa pēida.

²⁶ Mamīda parāpa ijāada-e p'ani, michideerā-e perā. ²⁷ Michideerāpa mi pedee k'awapata māik'aapa mia āchi k'awapari. Mapa āchi mi t'ēe nipapata. ²⁸ Mia āchi o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerā; jīp'a ichita chok'ai p'anapataadamerā Tachi Ak'ōre ome. Apidaapa āchi p'oyaa jāri atada-e pai mi juadeepa. ²⁹ Mi Ak'ōrepa āchimaā mide ijāapiji. Iru jōmaarā k'āyāara waibiara bi. Maperāpi apidaapa āchi p'oyaa jāri atada-e pai iru juadeepa. ³⁰ Mi, mi Ak'ōre ome abapai.

³¹ Māga ūridak'āri, ma judiorāpa māu p'e atajida iru bat'a peedait'ee.

³² Mamīda Jesupa māgaji:

—Mi Ak'ōrepa mimaa oopiparida aji, ne-inaa pia chok'ara eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¿Chisāgí k'aurepata mi bat'a pee k'inia p'anima aji, māupa?

³³ Ma judiorāpa p'anaujida:

—Pia ne-inaa pia oo bi k'aurepa pi bat'a pee k'iniada-eda ajida. Māga oodait'ee pia Tachi Ak'ōre āpīte ik'achia pedeeda perā. Jaraji pi Tachi Ak'ōre ome auk'a, pi eperā bi mīda taik'a.

³⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parā ūraa p'ādade Tachi Ak'ōrepa jara bi-ek'ā:

'Mia jaraji parā mik'a; ak'ōre waibiarā'?

(Sal 82.6)

³⁵ Tachi Ak'ōre Ūraa jōk'aa. Maperā p'oyaa merada-e. Ma ūraa p'ādade Ak'ōrepa t'ijaraji 'ak'ōre waibiarā mik'a' iru pedee ūridap'edaarāmaa, parā chonaarāpa māirā awara bidap'edaa perā iru-it'ee. ³⁶ Tachi Ak'ōrepa mi auk'a awara biji māik'aapa pēiji na p'ek'au eujādee. Māga bita, ¿sāga parāpa jaradai mia ik'achia pedee bajī Tachi Ak'ōre āpīte, jarak'āri mi Tachi Ak'ōre Warra?

³⁷ Oo-e pirā mi Ak'ōrepa oopi bik'a, māgara ijāanāati. ³⁸ Mamīda oo bi pirā mi Ak'ōrepa oopi bik'a, mia jara bi ijāada-e p'ani mīda, ijāati mia ooda k'aurepa. Māgā parāpa wāara k'awaadai mi Tachi Ak'ōre ome abapai.

³⁹ Māga ūridak'āri, waya iru jita atadait'ee paji. Mamīda Jesús mirudachi.

⁴⁰ Maap'eda Jesús wāji Jordán to k'ĩraik'a eeree. Mama Juanpa naaweda poro choopatamāi beeji. ⁴¹ Mama bide eperāarā chok'ara irumaa wājida māik'aapa āchi pitapai māgapachida:

—Juanpa oo-e paji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, na eperāpa ooparik'a. Mamīda irua wāarata jarapachi na eperāde.

⁴² Maperāpi mama eperāarā chok'ara Jesude ijāajida.

11

Lázaro jai-idaada

¹ Eperā, t'ĩjarapatap'edaa Lázaro k'ayaa baji. Ma eperā chi ĩpewēraarā María, Marta ome Betania p'uurudepema paji. ² (T'ēepai māgi Mariapa k'era weeji Jesús biiri ĩri māik'aapa Jesús biiri p'ooji ichi pudapa.) ³ Lázaro k'ayaa bada perā, chi ĩpewēraarāpa jara pēijida Jesumaa:

—Tachi Waibia, pi k'ōp'āyo k'inia Lázaro k'ayaa bi.

⁴ Jesupa māga ũrik'āri, māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Ma k'ayaapa jai-idaaru pijida, chok'ai p'irabaiit'ee. Iru k'ayaa bi eperāarāpa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi māik'aapa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre Warrapa ne-inaa jōma ooi ichi Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga ook'āri, jarapataadait'ee Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari eperāarā ome; chi Warra jida auk'a.

⁵ Jesupa k'inia p'e iru bapachi Marta, María māik'aapa Lázaro. ⁶ Jesumaa jara pēijida mīda, ichi badamāi k'āima omé beeji. ⁷ Maap'eda māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Waya wādāma aji, Judea eujādee.

⁸ P'anaujida:

—Mamīda Tachi Jarateepari, mak'iaara taarā-e bida ajida, judiorā poro waibiara pa pi māupa peedait'ee p'anadap'edaa. ¿Waya jāmaa wā k'inia bik'ā? ajida.

⁹ Jesupa p'anauji:

—¿Ewari doce hora ĩdaa nībapari-ek'ā? aji. Eperā āstaawa nipak'āri, t'ĩutik'aa, ĩdaa nībairā. ¹⁰ Mamīda eperā p'ārik'ua ni pirā, t'ĩutipari ĩdaa-e bairā.

¹¹ Māga jarap'eda, Jesupa māgaji:

—Tachi k'ōp'āyo Lázaro k'āi bi. Mamīda mia ĩrimat'aanait'ee.

¹² Chi k'ōp'āyoorāpa p'anaujida:

—Tachi Waibia, iru k'āi bi pirā, jipait'eeda ajida.

¹³ Jesupa jara k'inia baji Lázaro jai-idaa bi. Mamīda ārapa k'awada-e p'anajida. K'ĩsiajida jīp'a k'āi bi. ¹⁴ Māpai Jesupa jīp'a māgaji:

—Lázaro jai-idaajida aji. ¹⁵ Pia bi mi naaweda wā-e paji, ma k'aurepa ĩrā parāpa waapiara ijāadait'ee perā Tachi Ak'ōrede. ĩrā wādāma aji, Lazaromaa.

¹⁶ Māpai Tomapa (ichiaba t'ĩjarapatap'edaa Me-iso) apemaarāmaa māgaji:

—Wādāma aji, iru ome, tachi peek'ooruta pijida.

Jesude ijāapataarā chok'ai p'irabaidait'ee jai-idaaruta pijida

¹⁷ Jesús pachek'āri Lázaro bapatamāi, k'āima k'ĩmari baji ĩadap'edaa.

¹⁸ Jerusalendee pa Betania p'uuru perā kilometro ōpee baji.

¹⁹ Mamāik'aapa judiorā chok'ara cheepuru p'anajida Marta māik'aapa María k'ōp'āyaadait'ee, āra ĩpema jai-idaa bada perā. ²⁰ Martapa

k'awaak'āri Jesús cheru, wāji iru k'irachuude. Mamīda María teeda beejī.

²¹ Jesús unuk'āri, Martapa māgaji:

—Tachi Waibia, pi cheda paara, mi ipema jai-idaa-e pak'ajida aji.

²² Mamīda mia k'awa bi at'āri pia iidiruta Tachi Ak'ōrepa ooit'ee.

²³ Jesupa māgaji:

—Pi ipema p'irabaiit'eeda aji.

²⁴ Martapa p'anauji:

—Mia k'awa bi na p'ek'au eujā jōdaik'āri, iru chok'ai p'irabaiit'ee māik'aapa it'aa wāit'ee.

²⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—Mia piu beerā waya chok'ai p'anapiparida aji. Chi jai-idaada Ak'ōre eujāde ichita chok'ai bapariit'eeda aji, mide ijāa bapachi perā. ²⁶ Ma awara chi chok'ai bi jida atua-e. Ichita it'ari banait'eeda aji, ijāa bapari perā. ¿Pia māga ijāa bik'ā? aji.

²⁷ Martapa māgaji:

—Ijāa bipi. Pita Mesías, chi na p'ek'au eujādee cheit'ee bada eperāarā k'aripade. Pita Tachi Ak'ōre Warra.

Jesús Lázaro iadap'edaamāi jēeda

²⁸ Māga jarap'eda, Marta wāji ichi ipewēra Mariamaa māik'aapa k'iri ik'aawa māganaji:

—Tachi Waibia nama bi. Pi t'ī bida aji.

²⁹ Mariapa māga ūrik'āri, isapai Jesumaa wāji. ³⁰ Jesús waide pana-e baji p'uurude; at'āri Marta ome unudamāi baji. ³¹ Judiorā María ome p'anadap'edaarāpa ichi isapai uchiaru unudak'āri, iru t'ēe wājida, wāit'ee jīak'aapa jēede Lázaro iadap'edaamāi.

³² Mamīda Mariapa Jesús unuk'āri, bedabaidachi māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, pi nama bada paara, mi ipema jai-idaa-e pak'ajida aji.

³³ Jesupa unuk'āri María chi che p'anadap'edaarā ome jēe para nībi, t'āri p'ua nībeji. ³⁴ Māpai iidiji:

—¿Sāma iajidama? aji.

P'anaujida:

—Chepāde ajida, ak'ide.

³⁵ Jesús jēedachi. ³⁶ Māga unudak'āri, judiorāpa māgajida:

—¡Ak'iti! ¡Māgara Lázaro k'inia iru baji!

³⁷ Mamīda māirā ūk'uruurāpa māgajida:

—Na Jesupa tau p'āriu beerā pia unupipari. Maperā ¿Lázaro jipak'ajiek'ā ajida, jai-idaanaamerā?

Lázaro chok'ai p'irabaida

³⁸ Lázaro piuda k'aurepa Jesús at'āri t'āri p'ua nībide, panaji Lázaro iadap'edaamāi. Māu te uria baji māik'aapa chi t'ai jīa nībaji māu choma bipa. ³⁹ Mapa Jesupa māgaji:

—Jā māu āyaa ata binadapāde aji.

Māpai Marta, chi piuda ipewērapa māgaji:

—Mamīda Tachi Waibia, irā iru k'ap'ia mik'ia jo nībida aji, k'āima k'īmari bairā iadap'edaa.

⁴⁰ Māpai Jesupa māgaji:

—¿Mia pīmaa jaraji-ek'ā? aji. Ijāa bi pirā, Ak'ōrepa ne-inaa pia ooit'ee eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

41 Māpai chi māu āyaa ata bijida. Maap'eda Jesús it'aa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Ak'ōre, gracias mia chupiría iidida ūrida perā. ⁴² K'awa bi mia iidipari chaa pia ūripari. Mamīda na pedee jararu na eperāarāpa ūridamerā māik'aapa ijāadamerā pia mi pēiji.

43 Māga jarap'eda, Jesupa golpe biaji:

—¡Lázaro, uchíaji jāmāik'aapa!

44 Māpai chi jai-idaa bada uchiaji. Ichi k'ap'ia jōma at'āri pira baji p'arupa; chi jua, jīru paara. Ichiaba ichi poro pira baji p'arupa. Mapa Jesupa māgaji:

—Iru ia bada p'aru ērat'aadapáde aji.

Jesús jita atadait'ee pedeetedap'edaa

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Jesupa ooda unudak'āri, judiorā chok'ara María ome wā p'anadap'edaarāpa irude ijāajida. ⁴⁶ Mamīda māirādepema ūk'uru fariseorāmaa wājida Jesupa ooda nepiride. ⁴⁷ Mapa ma fariseorā p'aareerā poroorā ome t'ī pēijida Junta Supremadepemaarā māik'aapa māgajida:

—¿K'āata oodait'eema? ajida. Jā eperāpa oomaa bi ne-inaa chok'ara eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ⁴⁸ Ita-aria birutara, jōmaarāpa irude ijāadai. Māgara Romadepemaarā chedayada ajida, Tachi Ak'ōre te waibia t'eet'aade māik'aapa tachi auk'aarā jōt'aade.

49 Judío t'ījarapatap'edaa Caifás p'aareerā poro waibia paji ma añode. Ichia māgaji:

—Parāpa maarepida k'awada-e p'anida aji. ⁵⁰ Piara bi eperā aba piumerā tachi p'uuru pidaarā pari, tachi p'uuru pidaarā jōmaweda piudai k'āyaara.

51 Mamīda Caifapa māga jara-e paji ichi k'īsiadoopa. Ma añode p'aareerā poro waibia pada perā, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa p'asait'ee bada ichimaa jarapiji. Maperāpi ichia jaraji Jesús piut'ee āchi p'uuru pidaarā pari. ⁵² Mamīda wāara ma eujādepemaarā-it'ee aupai piu-e pait'ee paji. Ichiaba piut'ee paji eperāarā jōmaarā pari, chi Tachi Ak'ōrede ijāapataadait'eerā awara-awaraa eujāde p'anapataarā pari. ⁵³ Caifapa māga jarada ewat-eedeepa judiorā poroorāpa pedeeteepachida Jesús peedait'ee.

54 Maperā Jesús judiorā t'āide tau taawa nipak'aa paji naawedape-mak'a. Mamāik'aapa wāji eujā pania wēe bi k'ait'a, eperāarā mak'iara p'anadak'aa p'uurude. Māgí p'uuru t'ījarapachida Efraín. Mama beejí chi k'ōp'āyoorā ome.

55 Ma t'ēpai judiorā Pascua fiesta ĩri pak'āri, eperāarā chok'ara awara āiipa chejida Jerusalendee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a oodait'ee māik'aapa pia p'anadait'ee iru k'īrapite. ⁵⁶ Mama p'anide ma eperāarā Jesús jiri nipapachida māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibiade pedee para baji āchi k'ōp'āyoorā ome:

—¿K'āata k'īsia p'anima? ajida. ¿Iru cheipaa na fiestade wa māga-e?

57 Mamīda fariseorāpa māik'aapa p'aareerā poroorāpa Jesús jita atapi k'inia p'anapachida. Mapa jarajida apidaapa Jesús unuruta pīrā, āchimaara jara chedamerā.

12

Mariapa k'era weeda Jesús b̄iri ĩri
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Ewari seis falta bak'ari Pascua fiesta oodait'ee, Jesús wāji Betania p'uurudee, Lázaro bapatamāi. Ma Lázaro paji Jesupa chok'ai p'irabaipida.

² Mama bide k'ewara Jesumaa nek'opijida. Martapa jedepachi. Jōdee Lázaro Jesús ome nek'omaa baji. ³ Māimisa Mariapa aneeji k'era ĩpia nardodee ooda. Litro k'audaa baji. Ma k'era Jesús b̄iri ĩri weet'aaji māik'aapa ichi pudapa p'oot'aaji. Te jā t'ūa jo n̄ibeeji k'erapa. ⁴ Māpai Jesús k'ōp'āyo, Judas Iscariote, Jesús traicionaait'ee badapa māgaji:

⁵ —Jā k'era ichi k'inia weemaa bida aji. Netot'aak'aji trescientos denarios pari māik'aapa chupiria beerā k'aripak'aji.

⁶ Mamīda Judapa māga jara-e paji chupiria beerā k'aripa k'inia bada perā. Ma k'āyaara māga jaraji nechiayara bada perā. Ichia āra p'arat'a anipapachi māik'aapa aidepema chia atapachi. ⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—Ita-aria b̄iji. Irua nāgí k'era ia iru bajida aji, mi iaruta ewatepema-it'ee. ⁸ Chupiria beerā ichita paraait'ee parā t'āide. Mamīda mi parā ome ichita ba-e pait'eeda aji.

Judiorā poroorāpa Lázaro ĵiridap'edaa peet'aadait'ee

⁹ Ūridak'ari Jesús Betania p'uurude bi, judiorā chok'ara wājida iru ak'ide. Ichiaba wājida Lázaro ak'ide, Jesupa iru chok'ai p'irabaipida perā.

¹⁰ Maperā p'aareerā poroorāpa pedeteejida Lázaro ichiaba peet'aadait'ee. ¹¹ K'ĩsiajida Jesupa iru p'irabaipida k'aurepa judiorā chok'ara āchi ūraade ijāadaamaa p'aneeruta Jesude ijāadait'ee.

Jesús Jerusalén p'uurudee wāda
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Ai norema eperāarā chok'ara, chi wā p'anadap'edaarāpa k'awaajida Jesús Jerusalendee Pascua fiesta oode cheru. ¹³ Mapa t'ap'uru k'iru t'iap'edap'eda, wājida iru auteebaidait'ee māik'aapa biapachida:

—'ĵosana! ĵTachi K'aripapari cheru Tachi Ak'ōre k'ap'ia pari! ĵTachi Ak'ōrepa iru pia ak'iji māik'aapa p̄eji Israel pidaarā Rey pamerā!' (Sal 118.25-26)

¹⁴ Jesupa burro chak'e atapiji māik'aapa bataudachi ai ĩri, Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

¹⁵ 'Sión p'uurudepemaarā, waweenáati. ĵAk'íti! Pāchi Rey cheru burro chak'e ĩri.'

¹⁶ Chi k'ōp'āyoorāpa k'awada-e paji ma pedee p'āda k'āata jara k'inia bi. Mamīda Jesús it'aa wāda t'ēpai k'irāpajida ma pedee māik'aapa Jesús p'asada. Māpai k'awaajida ma pedee p'āda irude jara baji.

¹⁷ Jesupa Lázaro p'irabaipida unudap'edaarāpa irua ooda jōmaarāmaa nepiripachida. ¹⁸ Mapa eperāarā chok'ara wājida Jesús ome unudait'ee. Māgā wā k'inia p'anajida ūridap'edaa perā irua ne-inaa ooda eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¹⁹ Fariseorā ūk'uruurāpa māga unudak'ari, āchi k'ōp'āyoorāmaa māgajida:

—¿Parāpa unu p'anik'ā? ajida. ĵIru maarepida p'oyaada-e pai! ĵIōmaarāta irude ijāa wādada! ajida.

Judio-eerāpa Jesús unu k'inia p'anadap'edaa

20 Pascua fiesta pai naaweda, eperäärã wãpachida Jerusalendee it'aa t'ide Tachi Ak'õremaa. Ma wãdap'edaarã t'ãide p'anajida judio-eerã, judiorã ùraade ijãadap'edaarã. 21 Mãirã Felipemaa wãjida. Mãgí Felipe Betsaida p'uurudepema paji. Mãgí p'uuru Galilea eujãde bi. Ma judio-eerãpa mãgajida irumaa:

—Señor, taipa Jesús unu k'inia p'anida ajida.

22 Mãpai Felipepa nepirínaji Andreemaa. Maap'eda ãchi omé wãjida Jesumaa nepiride.

23 Ûrik'ãri judio-eerãpa iru jirimaa p'ani, Jesupa mãgaji:

—Ewari paruda aji, Eperã Ak'õre Truadepema it'aa wãit'ee. 24 Mia wãarata jararu. Eperãpa trigo tau apai iru bita, mãgí tau uu-e pirã, tau apai iru bait'ee. Jõdee mãgí tau uuru pirã, baaip'eda yoorode piu pik'a bi mïda, madeepa trigo k'arra chiwidi t'onopari mãik'aapa warip'eda, chaupari. Mãgá tau apaideepa chok'ara uchiadait'ee. 25 Na p'ek'au eujãde bi misa, eperãpa jiriru pirã ooit'ee ichia oo k'iniata, ichi piuk'ãri atuait'ee. Mamïda na p'ek'au eujãde bi misa, eperãpa jiriru pirã ooit'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, ma k'aurepa ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'õre ome. 26 Apidaapa oo k'inia bi pirã mia oopi bik'a, mãgí nipaipia bi mi ome mi wãrumaa. Mãga ooru pirã, mi Ak'õrepa iru pia ak'it'ee.

Jesupa ichi piut'eeda ada

27 —Írá mi t'ãri p'ua nïbida aji. ¿K'ãata jaraima? ¿Nãga jaraik'ã: “Ak'õre, mi k'aripáji nãgá banaamerã”? Ma-it'ee mi cheji, chupiria chait'ee. Mapa mia jara bi mi Ak'õremaa: 28 “Ak'õre, ak'ipíji wãara pi jõmaarã k'ãyaara waibia ra bi. ¡Óoji pichia oo k'iniata!”

Mãpai arii p'anadap'edaarãpa ùrijida it'ariipa jara bi:

—Mia mãga ak'ipidoo pi k'ap'ia pari mãik'aapa waya mãga ak'ipiit'ee.

29 Eperäärãpa mãgí pedee ùridak'ãri, k'ísiajida pata k'írau nïbi. Mamïda mãirã ùk'uruurãpa mãgajida:

—Ít'aripema ángel paji. Mãgí pata pedeejida ajida.

30 Mãpai Jesupa mãgaji:

—Jã pedee ùridap'edaa, mi-it'ee-e pajida aji. Parã-it'eeta paji. 31 Írapí Tachi Ak'õrepa k'awapiit'ee na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'achia oopata. Írapí Tachi Ak'õrepa p'oyaait'ee na p'ek'au eujãdepemaarã poro waibia Satanás. 32 Mamïda michi k'ap'ia kurusode jira atadak'ãri eujãdeepa, eperäärãpa mide ijãa p'aneadait'eeda aji.

33 Mãga jarak'ãri, Jesupa jara k'inia bají ichi sãgá piut'ee. 34 Mãpai eperäärãpa p'anaujida:

—Tai ùraade jara bi Mesías ichita bapariit'ee. ¿Sãga pia jaraima Eperã Ak'õre Truadepema kurusode jiradait'ee? ¿K'aima ma Eperã Ak'õre Truadepema?

35 Jesupa mãgaji:

—Mi, chi ìdaa pik'a bi mak'ia ra taarã-e parã ome. Nipapatáati mi ìdaa pik'a bide p'ãriu pik'a bide t'ùnaadamerã. Chi p'ãriu pik'a bide nipaparipa k'awa-e bi sãmaa wãru. 36 Mi, chi ìdaa pik'a bi parã ome bi misa, mide ijãapatáati. Mia Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida jarateepari, parãpa ma pedee ijãadap'eda, iru warrarã p'aneadamerã.

Mãga jarap'eda, Jesús ãyaa wãji ichi ununaadamerã.

Judiorãpa Jesude ijãada-e p'anadap'edaa

³⁷ Jesupa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi taide oopachi mīda, judiorā chok'araarāpa irude ijāadak'aa paji. ³⁸ Māga paji wāara uchiamerā nāgí pedee Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa p'ādade jara bik'a: 'Tachi Ak'ōre, ¿k'aipa ijāajima aji, taipa jarateedap'edaa? ¿K'aimaa pia ooda ak'ipijima?' (Is 53.1)

³⁹ Isaíapa p'ādade ichiaba jara bi āchia p'oyaa ijāadak'aa paji nāga perā:

⁴⁰ 'Tachi Ak'ōrepa āchi tau p'āriu pik'apiji irua ooda ak' p'ani mīda, ununaadamerā. Ma awara k'iiri k'isua pik'apiji irua jarada ūri p'ani mīda, k'awanaadamerā māik'aapa irumaa chenaadamerā, irua āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapimerā.' (Is 6.10)

⁴¹ Isaíapa māga jaraji, k'āimok'araa pik'a bide Jesús unuda perā Tachi Ak'ōre k'īra wāree eujāde. Maperāpi Jesude pedee baji.

⁴² Isaíapa jaradak'a wāara uchijai mīda chok'araarā ome, judiorā ūk'uruurāpa Jesude ijāajida; ichiaba āchi poroorā ūk'uruurāpa pida ijāajida. Mamīda fariseorā waidoopa māirāpa ijāadap'edaa eperāarā taide jaradak'aa paji. Waawee p'anajida fariseorāpa āchi t'īupida-e pai jīak'aapa Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. ⁴³ Audupīara k'inia p'anapachida āchi auk'arāpa āchi ak'idamerā judiorā pia beerāk'a, k'inia p'anadai k'āyaara Tachi Ak'ōrepa āchi ak'imerā ichideerāk'a.

Tachi Ak'ōrēpata eperāarāpa oopata ak'iit'ee

⁴⁴ Maap'eda Jesupa golpe pedeeji judiorā arii p'anadap'edaarāmaa:

—Chi mīde ijāa bi mīdepai ijāa-e bida aji. Ichiaba mi Ak'ōrede ijāa bi, iruata mi na p'ek'au eujādee pēida perā. ⁴⁵ Chi mi unu bīpa ichiaba mi pēida unu bi. ⁴⁶ Mīta chi īdaa pik'a bi. Mī cheji na p'ek'au eujādee mīde ijāapataarā p'ananaadamerā p'ek'au oopataarā p'anapatak'a p'āriu pik'a bide. ⁴⁷ Eperāpa mi ūraa ūrip'eda, made jara bik'a oo-e pirā, mia jara-e ma eperā atuait'ee. Mi che-e paji na p'ek'au eujādepemaarā at-uapiit'ee. Ma k'āyaara mi cheji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atade. ⁴⁸ Eperāpa mi yiarāa iru bi pirā mi ūraa ūri k'inia-e bairā, Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia māgí eperā miapiit'ee. Mia jarada k'aurepa irua eperāarāpa oopata ak'iit'ee k'awaait'ee ijāapachida wa ijāadak'aa paji. ⁴⁹ Michi k'īsiadoopa pedee-e bajida aji. Mi Ak'ōre, mi na eujādee pēidapa ma pedee jōma mīmaa jarapīji. Irua jaraji mia pedeeit'ee māik'aapa jarateeit'ee. ⁵⁰ Mia k'awa bi jōmaweda mi Ak'ōrepa mīmaa jarapīru, māga jara bi eperāarāpa ijāadamerā māik'aapa it'aa wādamerā.

13

Jesupa chi k'ōp'āyoorā bīiri sīida

¹ Pascua fiesta ewate pai naaweda, Jesupa k'awa baji ewari awara bida ichi na p'ek'au eujādepa uchiat'ee māik'aapa ichi Ak'ōremaa wāit'ee; māgí ewari paru. Ichia chi k'ōp'āyoorā na p'ek'au eujāde p'ani k'inia iru bapachi. Māgá āchi k'inia iru bapachi ichi piurumaa.

² Ai k'ewara Pascuadepema chik'o jedei naaweda, Netuara Poro Waibiapa k'īsia k'achia k'īsiapīji Judas, Simón Iscariote warramaa, ichia Jesús traicionaamerā. ³ Mamīda Jesupa k'awa baji ichi Tachi Ak'ōredeepa cheda māik'aapa Ak'ōremaa wāit'ee. Ichiaba k'awa baji Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda bīji ichi jua ek'ari. ⁴ Mapa nek'omaa p'anide Jesús bainī beejī māik'aapa ichi īripema p'aru jī bada ērat'aap'eda, āyaa bīji. Maap'eda toalla jī nībīji ichi k'irride, mīmiapataarāpa oopatak'a chīara bīiri sīidait'ee

pak'ári. ⁵ Māpai jarrade pania wee atap'eda, chi k'öp'äyoorã biiri siimaa beejí. Maap'eda ma toallapa p'ook'ooji.

⁶ Mamída Simón Pedro biiri sinait'ee pak'ári, irua mǎgaji:

—Tachi Waibia, ¿mi biiri paara siit'ee'ã? aji.

⁷ Jesupa p'anauji:

—Írá pia k'awa-e bida aji, mia oomaa bi. Mamída t'ēpai k'awayada aji.

⁸ Māpai Pedropa mǎgaji:

—¡Mi biiri siipi-eda! aji.

Jesupa p'anauji:

—Pi biiri siipi k'inia-e bi pirã, mǎgara waa nipanaapáde aji, mi ome.

⁹ Māpai Simón Pedropa mǎgaji:

—¡Tachi Waibia, mǎgara mi biiri aupai siinaapáde aji. Ichiaba mi jua mǎik'aapa poro paara siipáde! aji.

¹⁰ Mamída Jesupa p'anauji:

—Eperã ewaa k'ui'eda mǎik'aapa taawaa uchiap'eda, waya k'ui-eda aji. Chi biiri aupaita siipari, k'ap'ia jōma t'āu-ee bairã. Mǎga pik'a parã t'āu-ee pik'a p'ani p'ek'au k'achiapa. Mamída parã jōmaweda mǎga p'ani-eda aji.

¹¹ Jesupa mǎga jaraji k'awa bada perã k'aipa ichi traicionaait'ee bi.

¹² Chi k'öp'äyoorã biiri siip'eda, waya ichi iripema p'aru jĩ beejí. Maap'eda mesade su-ak'i beejí mǎik'aapa mǎgaji:

—¿Parãpa k'awa p'anik'ã aji, k'ãata jara k'inia bi mia et'ewa ooda?

¹³ Parãpa mimaa “Jarateepari” mǎik'aapa “Tachi Waibia” apata. Mǎga jaradak'ári, wāarata jara p'ani. ¹⁴ Mi parã Waibia mǎik'aapa parã Jarateepari bi mīda, parã biiri siiji. Mapa parãpa pida pāchi k'öp'äyoorã biiri siidaipia bi. ¹⁵ Mia mǎga ooji parãpa auk'a oodamerã. ¹⁶ Mia wāarata jararu. Mimiapari ichi poro waibia k'āyara waibiara bi-e. Ichiaba chok'a pēida iru pēida k'āyara waibiara bi-eda aji. ¹⁷ Parãpa mia et'ewa jarada ūrijida. Ma jaradak'a ooruta pirã, t'ári o-ia p'anadait'ee.

¹⁸ 'Mamída mǎga-e pait'ee parã jōmaarã ome. Mia k'awa bi mi k'öp'äyoorã jirit'erada. Mapa ichiaba k'awa bi wāara p'asait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Mi ome nek'orupa mi peepit'aait'ee.’

(Sal 41.9)

¹⁹ Írá mia mǎga jara bi mǎga p'asak'ári, parãpa wāara ijāadamerã Mita, Tachi Ak'ōrepa pēida eperãarã k'aripamerã. ²⁰ Mia wāarata jararu. Chi mia pēida auteebairupa mi jida auteebai bi. Mǎga pik'a chi mi auteebairupa mi Ak'ōre, mi pēida, auk'a auteebai bi.

Jesupa jarada k'aipa ichi traicionaait'ee

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Mǎga jarap'eda, Jesús t'ári p'ua nībeejí. Māpai mǎgaji:

—Mia wāarata jararu. Parādepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

²² Jesupa mǎga jarak'ári, chi k'öp'äyoorã ak'i trua para beejí, k'awada-e p'anadap'edaa perã k'aíta jara bi. ²³ Māirādepema aba, Jesupa aodú k'inia iru bada, iru ik'aawa siu-ak'i baji. ²⁴ Mapa Simón Pedropa taupa jarapachi mǎgimaa iidimerã k'aipata Jesús traicionaait'ee.

²⁵ Māpai mǎgí k'öp'äyopa k'iri ik'aawa iidiji Jesumaa:

—Tachi Waibia, ¿k'aima? aji.

²⁶ Jesupa p'anauji:

—Nǎgí pan pite sã atak'ári, mia teeit'eeda aji, mǎgimaa.

Aramata Jesupa ma pan pite sã ataji mãik'aapa teeji Judamaa. Mãgí Judas Simón Iscariote warra paji. ²⁷ Judapa mãgí pan jitak'ãri, Satanás iru t'ãride t'ũdachi. Mãpai Jesupa mãgaji:

—Pichia ooit'ee bi isapai oopáde aji.

²⁸ Mamída Jesús ome nek'omaa p'anadap'edaarãpa k'awada-e paji sãap'eda mãga jaraji. ²⁹ Judapa ãchi p'arat'a anipapachi perã, ùk'uruurãpa k'ĩsiajida Jesupa jara baji ne-inaa netonamerã fiesta-it'ee, maa-e pirã chupiria beerãmaa ne-inaa teenamerã.

³⁰ Judapa ma pan jitap'eda, uchiadachi taawaa. P'ãrik'ua paji.

Ūraa chiwidi eperãarã-it'ee

³¹ Judas taawaa uchiada t'ẽepai, Jesupa mãgaji:

—Frã Tachi Ak'õrepa ichi k'ĩra wãree unupiit'ee, mi chi Eperã Ak'õre Truadepema k'ap'ia pari. Mi k'aurepa jõmaarãpa wãara k'awaadait'ee Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. ³² Mia mãga ak'ipik'ãri, taarã-e nide Tachi Ak'õrepa ichiaba ak'ipiit'ee mi wãara irua pëida.

³³ 'Warrarã, naapai mi taarã-e parã ome. Parãpa mi jiridayada aji. Mamída unuda-e pait'ee. Mia judiorã poro waibiarãmaa jaradak'a parãmaa auk'a jarait'ee; p'oyaa wãda-e mi wãrumaa. ³⁴ Parãmaa ūraa chiwidi jararu. Chik'inia p'anapatáati. Mia parã k'inia iru baparik'a, mãgã parã jida chik'inia p'anapatáati. ³⁵ Mãgã chik'inia p'anaruta pirã, jõmaarãpa k'awadayada aji, parã mi k'õp'ãyoora.

Jesupa jarada Pedropa ichi k'awa-e bida ait'ee

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Mãpai Simón Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿sãmaa wãit'eema? aji.

Jesupa p'anauji:

—Mi wãrumaa waide pi p'oyaa wã-eda aji. Mamída t'ẽepai wãit'eeda aji.

³⁷ Pedropa mãgaji:

—Tachi Waibia, ¿sãap'eda mi pi t'ẽe wã-e payama? aji. ¡Pi ome wã k'inia bi, pi k'aurepa piuru pijida!

³⁸ Mãpai Jesupa p'anauji:

—¿Wãara pichi k'ap'ia peepit'aalik'ã aji, mi k'aurepa? Mia wãarata jararu. Et'erre k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

14

Jesupa jarada ichi Tachi Ak'õre ok'a bi

¹ —K'ĩsia paraa p'ananáati. Ma k'ãyaara ijãapatáati Tachi Ak'õrede mãik'aapa mide. ² Mi Ak'õre eujãde te chok'ara paraada aji, ichideerã-it'ee. Mãga-e pada paara, mia jarak'aji. Parã naa wãit'ee te pi-ia oode parã-it'ee. ³ Ma t'ẽepai mi waya cheit'ee parã atade, mi ome p'ananadamerã mi baparimaa. Mãgã parã ichita p'anapataadait'ee mi ome. ⁴ Mi wãrumaa parãpa k'awa p'anida aji, chi o k'awa p'anadairã.

⁵ Mãpai Tomapa mãgaji Jesumaa:

—Tachi Waibia, k'awada-e p'anida aji, pi sãmaa wãru. ¿Sãga chi o k'awadayama? aji.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Mita Tachi Ak'õre truadee wãpari ok'a bi. Miata Tachi Ak'õre wãarata jarapari. Miata eperãarã chok'ai p'anapipari ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre ome. Mi awara apidaapa eperãarã wãpida-e pai Tachi

Ak'õremaa. Mapa midapai ijãadak'ãri, mi Ak'õremaa wãdait'ee. ⁷ Parãpa wãara mi k'awada paara, ichiaba mi Ak'õre k'awak'ajida. Wãara, ñraweda iru k'awadait'ee, iru unupata perã.

⁸ Mãpai Felipepa mãgaji:

—Tachi Waibia, Ak'õre Waibia k'ïra taimaa ak'ipipãde aji. Mãgapaita k'inia p'anida aji.

⁹ Jesupa p'anauji:

—Felipe, mi taarã nipapari parã ome. Mãga bita, ¿waide mi k'awa-e bik'ã? aji. Chi mi unuparipa ichiaba Ak'õre Waibia unupari. ¿Sãga pia “Ak'õre Waibia k'ïra ak'ipipãde” ayama? aji. ¹⁰ ¿Ijãa-e bik'ã aji mi, Ak'õre Waibia ome araa bapari? Mi araa bapari iru Jaure ome; jõdee iru araa bapari mi k'ap'ia ome. Mia jaramaa bi michi k'ïsiadoopa jara-e bida aji. Mi Ak'õrépata mãga jarapi bi. Ma awara mia ne-inaa oo bi ook'aa michi juadoopa. Mi Ak'õrépata mãga oopi bi, mi ome bapari perã. ¹¹ Ijãati mia jarak'ãri mi, Ak'õre Waibia ome araa bapari. Maa-e pirã ijãati mia ne-inaa ooda k'aurepapai, oopari perã ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ¹² Mia wãarata jararu. Chi mide wãara ijãa bipa auk'a ooyada aji, mia ne-inaa oo bik'a. Ma awara ne-inaa pi-iaa ooyada aji, mi wãit'ee perã mi Ak'õre bimaa. ¹³ Mia oopariit'ee jõmaweda parãpa it'aa iidiruta mi t'ide michideerã perã. Mãgã iru Warra k'aurepa jõmaarãpa unudai Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. ¹⁴ Parã michideerã perã, mi t'ide it'aa iididak'ãri, mia nejõmaata oopariit'eeda aji, parãpa iidi p'anik'a.

Jesupa jarada ichia Tachi Ak'õre Jaure peiit'ee ichideerãmaa

¹⁵ —Parãpa mi k'inia iru p'ani pirã, oopataadait'eeda aji, mi ùraade jara bik'a. ¹⁶ Mãpai mia chupiria iidiit'ee mi Ak'õremaa, irua awaraa K'aripapari peimerã mi pari, mãgí ichita parã ome bapariimerã. ¹⁷ Mãgí Tachi Ak'õre Jaure. Ichia wãara aupaita jarateepari. Ijãadak'aa beerã ome iru ba che-e, iru unuda-e p'anadairã mãik'aapa k'awada-e p'anadairã. Mamãda parãpata iru k'awa p'ani, parã ome bapari perã mãik'aapa parã t'ãride bapariit'ee perã.

¹⁸ Mia parã chupiria atabëi-eda aji. Waya cheit'ee. ¹⁹ Taarã-e na p'ek'au eujãdepemaarãpa mi waa unuda-e pait'ee. Mamãda parãpata mi unudait'ee. Mi ichita chok'ai bapari perã, parã jida auk'a ichita chok'ai p'anapataadait'ee. ²⁰ Maapai parãpa wãara k'awaadait'ee mi, Tachi Ak'õre Waibia ome araa bapari mãik'aapa parã mi ome ichiaba araa p'anapataadait'ee, t'ãri a-ba. ²¹ Chi mi ùraa ùri bipa mãik'aapa oo bipa ma ùraade jara bik'a wãara mi k'inia iru bi. Mi Ak'õrepa mãgí eperã ichiaba k'inia iru bapariit'ee. Ma awara mia pida iru k'inia iru bapariit'ee mãik'aapa irumaa unupiit'ee.

²² Mãpai Judas, chi Simón Iscariote warra-ee badapa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿sãap'eda pia taimaa unupiit'eema aji, mamãda ijãadak'aa beerãmaa unupi-e pait'ee?

²³ Jesupa p'anauji:

—Eperãpa mi k'inia iru bi pirã, mi ùraade jara bik'a oopariit'eeda aji. Mi Ak'õrepa mãgí eperã k'inia iru bapariit'ee mãik'aapa mi Ak'õre mi ome chedait'ee iru ome p'anapataade. ²⁴ Jõdee chi mi k'inia-e bipa oo k'inia-e bi mi ùraade jara bik'a. Na pedee parãpa ùri p'ani mēre-eda aji; mi Ak'õrede. Iruata mi peiji.

²⁵ 'Mia na ũraa jara bida aji, parā ome bi misa. ²⁶ Mamīda mi uchiada t'ēpai, Ak'ōre Waibiapa pēiit'ee awaraa K'aripapari mi pari; māgí iru Jaure. Māgipa ne-inaa jōmaata jarateeit'ee parāpa oodamerā mia oopi bik'a. Ma awara irua k'aripait'ee mia jarada jōmaweda k'irāpadamerā.

²⁷ 'Mi wāi naaweda, parā t'āri k'āiweepi k'inia bi. T'āri k'āiwee p'anapatāati. Mia arak'atiapai k'āiwee p'anapi-e, na p'ek'au eujādepemaarāpa oopatak'a. Mapa t'āri p'ua p'ananāati māik'aapa p'eranaāti. ²⁸ Parāpa ũrijida mia jarak'āri: "Mi wāit'ee, maap'eda waya cheit'ee." Parāpa wāara mi k'inia iru p'anadap'edaa paara, t'āri o-īa p'anak'ajida mia nāga jarak'āri. O-īa p'anadaipia bi mi wāru perā Ak'ōre Waibiamaa; mi k'āyaara waibiara bimaa. ²⁹ Ma jōma p'asai naaweda, mia māga jaraji, p'asak'āri, parāpa mi pedee ijāadamerā.

³⁰ 'Waa mak'iara pedee-e pait'ee parā ome, Satanás, na p'ek'au eujādepemaarā poro waibia, cheru perā. Ichia mi p'oyaa chok'ak'aa. ³¹ Mamīda na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamerā mia Ak'ōre Waibia k'inia iru bapari, ooit'ee irua jara bik'a.

'P'irabaidapáde aji. Āyaa wādáma namāik'aapa.

15

Jesús uva k'arrak'a bi

¹ Uchiadai naaweda, Jesupa māgaji:

—Mi uva k'arrak'a pipiara bida aji. Jōdee mi Ak'ōre chi uva uuda ak'iparik'a bi. ² Mi k'arradepema jik'ara chau-e bi pirā, irua māgí jik'ara t'iap'et'aapari. Jōdee chi jik'ara chauparidepema jua chak'eerā jarit'aapari māgí jik'ara waapiara chaumerā. ³ Parā māgí jik'ara jaridák'ata p'ani mia ũraa jarada ijāadap'edaa perā. ⁴ Mi ome araa p'anapatāati mi parā ome araa baparik'a. Uva jik'ara ichi itu chauk'aa chi k'arra ome araa ba-e pirā. Māga pik'a pāchi k'iradoopa mia oopi bik'a p'oyaa ooda-e, mi ome araa p'anapataada-e pirā.

⁵ 'Mida aji, uva k'arrak'a bi. Jōdee parā chi jik'arák'ata p'ani. Uva jik'ara pia chauparik'a araa bak'āri chi k'arra ome, māga pik'a parā mi ome araa p'anapataadak'āri, ne-inaa chok'ara mia oopi bik'a oopataadait'ee. Mamīda mi wēe parāpa maarepida ooda-e pai mia oopi bik'a. ⁶ Uva jik'ara chauk'aa bak'āri, t'iap'ek'oodap'eda, p'e nībipata ak'ōrejīrumaa p'ook'oodaimerā. Maap'eda t'ipitaude bat'ak'oopata paak'oodaimerā. Māga pik'a pait'ee chi mi wēe beerā ome.

⁷ 'Mamīda parā araa p'anaruta pirā mi ome māik'aapa mi ũraade jara bik'a ooruta pirā, it'aa iidipatāati pāchia iidi k'iniata. Mi Ak'ōrepa ooit'ee parāpa iidi p'anik'a. ⁸ Parāpa ne-inaa chok'ara mia oopi bik'a oodak'āri, ak'ipipata wāara mi k'ōp'āyoorā. Māga unudak'āri, awaraarāpa "Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bida" adait'ee. ⁹ Mi Ak'ōrepa mi k'inia iru baparik'a, mia auk'a parā k'inia iru bapari. Mi ome chik'inia p'anapatāati. ¹⁰ Mi, mi Ak'ōre ome chik'inia bapari, mia oopari perā irua jara bik'a. Māgá parā mi ome chik'inia p'anapataadait'ee, mia jara bik'a ooruta pirā.

¹¹ 'Mia māga jaraji mik'a parā t'āri o-īa p'anapataadamerā. K'inia bi parā t'āri o-īa p'anapataadamerā. ¹² Mia nāga jara bi: Chik'inia p'anapatāati, mia parā k'inia iru baparik'a. ¹³ Eperāpa chi k'ōp'āyo audú k'inia iru bak'āri, iru k'aripapari ma k'aurepa piuru pijida. Ma k'āyaara

apidaapa awaraa eperã audupiarã k'inia iru p'anada-e pai. ¹⁴ Parã wãara mi k'õp'ãyoorã, mi ũraa jara bik'a oo wãruta pirã. ¹⁵ Waa mia parã t'ijara-e “mimiapataarã”, mimiapariipa k'awa-e bairã ne-inaa jõmaweda chi poropa oo bi. Ma k'ãyaara t'ijara bi “michi k'õp'ãyoorã” mia k'awapida perã jõmaweda mi Ak'õrepa mimaa jarada. ¹⁶ Parãpa mi jirit'erada-e paji. Miata parã jirit'eraji mãik'aapa awara biji mi ũraa jarateenadamerã. Mãgã parã k'aurepa eperãarãpa ma ũraa ũridap'eda, mide ijãadai mãik'aapa ichita p'anapataadai mi ome. Ma awara ma jarateenadap'edaa k'aurepa parãpa mi t'ide ne-inaa iididak'ãri mi Ak'õremaa michideerã perã, irua ooit'ee parãpa iidi p'anik'a. ¹⁷ Waya mia jara bi: chik'inia p'anapatãati.

Ijãadak'aa beerãpa Jesús ichideerã ome k'ira unuamaa iru p'anapata

¹⁸ —Mide ijãadak'aa beerãpa parã k'ira unuamaa iru p'ani pirã, k'irãpãti mita naapiara k'ira unuamaa iru p'anapachida. ¹⁹ Parã p'anadap'edaa paara ãchi p'anapatak'a, ãchia parã k'inia iru p'anak'ajida ãchideerãk'a. Mamãda parã ãchideerã-e. Miata parã jirit'eraji ãchi k'ãyaara awara p'anapataadamerã. Maperãpi ãchia parã k'ira unuamaa iru p'anapata. ²⁰ K'irãpãti mia jarada: “Mimiapari ichi poro waibia k'ãyaara waibiara bi-e.” Mi jiri nipapatap'edaak'a ichiaba parã jiri nipapataadait'ee. Jõdee mia jarateeda ijãajida pirã, parãpa jaratee p'ani ichiaba ijãadait'ee. ²¹ Mamãda ma k'ãyaara audupiarã parã jiri nipapataadait'ee, michideerã perã. Mãga oodait'ee k'awada-e p'anadairã k'aipata mi peiji.

²² Mia Ak'õre net'aa jara che-e pada paara, ãrapã k'ĩsiada-e p'anak'ajida ãchia p'ek'au k'achia oopata. Mamãda mi Ak'õrepa jara pëida jara cheji. Mapa irã “taipa k'awada-e p'anida” adaik'araa bi. ²³ Mi k'ira unuamaa iru p'anãrãpa mi Ak'õre jida k'ira unuamaa iru p'ani. ²⁴ Unuda-e pada paara mia ne-inaa ooda awaraarãpa p'oyaa oodak'aa, ãchia p'ek'au k'achia ooda-e pak'aji Tachi Ak'õre k'irapite. Mamãda ãchia mãga unujida mãda, at'ãri mi, mi Ak'õre ome k'ira unuamaa iru p'ani. ²⁵ P'asaji ãchi ũraa p'ãdade jara bik'a:

‘Áchi k'inia mi k'ira unuamaa iru p'anapachida.’ (Sal 35.19)

²⁶ Mamãda mia awaraa K'aripapari peiit'eeda aji. Mãgãpa wãara aupaita jarapariit'ee. Mãgã uchiapari Tachi Ak'õredeepa, iru Jaure perã. Mãgã chek'ãri, irua mi k'awapiit'ee eperãarãmaa. ²⁷ Parãpa pida mi k'awapidaait'ee awaraarãmaa, mide ijãadak'ãriipa mi ome p'anapatap'edaa perã.

16

¹ Mia ma jõma jaraji parãpa mide ijãapataadamerã. ² Tachi Ak'õre ũraa jarateepata tedeeppa parã jëret'aapataadait'eeda aji. Ma awara parã peet'aadait'eeda aji. Mãga oodak'ãri, ãchia k'ĩsiadait'ee mãgata pia oomaa p'ani Tachi Ak'õre-it'ee. ³ Mãga oodait'ee mi, mi Ak'õre ome wãara k'awada-e p'anadairã. ⁴ Mapa ma jõma jaraji parãmaa, mãga p'asak'ãri, k'irãpadamerã. Naaweda mãga jara-e paji, parã ome bada perã.

Tachi Ak'õre Jaurepa oo bi

⁵ —Írã mi wãit'ee mi pëida baparimaa. Mamãda parãdepema apidaapa iidida-e p'ani mi sãmaa wãit'ee. ⁶ Ma k'ãyaara parã k'ira pia-ee p'ani, mia mãga jarada perã. ⁷ Mia wãarata jararu. Parã-it'ee piara bi mi wãmerã. Mi wã-e pirã, Ak'õre Jaure, Tachi K'aripapari, che-e pait'ee parã ome bapariit'ee. Mamãda mi wãru pirã, mia iru peiit'ee parãmaa.

⁸ Iru chek'ári, na p'ek'au eujádepemaarāmaa k'awapiit'ee áchia p'ek'au k'achia oopata. Ichiaba áchimaa k'awapiit'ee Tachi Ak'óredeerāpa ne-inaa pia oopata irua k'inia bik'a. Ma awara k'awapiit'ee Tachi Ak'óre ewari waibia ewate ichia ak'iit'ee eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. ⁹ K'awapiit'ee eperāarāpa mide ijāada-e p'anadak'ári, k'achia oomaa p'ani. ¹⁰ K'awapiit'ee mia oopachi Tachi Ak'órepa k'inia bik'a, mi irumaa wāru perā. Māga ook'ári, parāpa mi waa unuda-e pait'ee. ¹¹ K'awapiit'ee Tachi Ak'órepa pia ak'i-e na p'ek'au eujádepemaarā poro waibiapa oo bi. Mapa iru, iru eere p'anirā ome miapiit'ee.

¹² 'Mia k'isia chok'ara iru bida aji, parāmaa jarait'ee. Mamīda írá waa jara-e, parāpa ma jōma k'irāpada-e pai perā. ¹³ Mamīda Ak'óre Jaure chek'ári, ne-inaa wāarata jōma k'awapiit'ee parāmaa, ichia wāara aupaita jarapari perā. Ichi k'isiadoopa pedee-e pait'ee. Tachi Ak'órepa jara bi úrip'eda, māga jarapariit'ee māik'aapa jarapariit'ee ne-inaa waide p'asa-e bi. ¹⁴ Ak'ipiit'ee mi apemaarā k'āyaara waibiara bi, mia ne-inaa k'awa bi parāmaa k'awapik'ári. ¹⁵ Jōma mi Ak'órepa k'awa bi mia pida k'awa bi. Maperāpi mia jaraji Ak'óre Jaurepa k'awapiit'ee jōma mia ne-inaa k'awapi k'inia bi parāmaa.

¹⁶ 'Na ewari mi waa unuda-e pait'ee. Mamīda ai t'ēepai taarāpai waya unudait'eeda aji.

K'íra pia-ee p'anadap'eda, t'ári o-ía p'aneedait'ee

¹⁷ Māga úridak'ári, chi k'óp'āyoorā úk'uru áchi pitapai pedee para beejí:

—¿K'áata jara k'inia bima, ajida, na pedee: “Na ewari mi unuda-e pait'ee, mamīda ai t'ēepai waya unudait'ee”? ¿Ichiaba k'áata jara k'inia bima nāgí pedee: “mi Ak'óremaa wāru perā”? ¹⁸ ¿K'áata jara k'inia bima na pedee: “taarāpai”? K'awada-e p'anida ajida, irua k'áata jara k'inia bi.

¹⁹ Jesupa k'awaji chi k'óp'āyoorāpa k'áata iidi k'inia p'ani. Mapa māgaji:

—Mia jarajida aji, na ewari parumaa mi waa unuda-e pait'ee, mamīda ai t'ēepai waya unudait'ee. ¿Mata parāpa iidi para bi-ek'ā? aji. ²⁰ Mia wāarata jararu. Parā jarajēdait'ee māik'aapa t'ári p'ua p'aneedait'ee. Jōdee na p'ek'au eujádepema ijāadak'arā o-ía p'aneedait'ee. Mamīda parā k'íra pia-ee p'anadap'eda, o-ía p'aneedayada aji. ²¹ K'ísiadáma nāgide. Wēra warra t'oit'ee pak'ári, p'ua nibeepari, t'oit'ee perā. Mamīda chi warra t'o atak'ári, k'íra atuadaipari p'ua nībada māik'aapa o-ía nibeepari warra chai t'o atada perā. ²² Māga pik'a bi parā ome. frá parā k'íra pia-ee p'ani mi wāru perā. Mamīda mia parā waya unuit'ee. Maapai parā t'ári o-ía p'aneedak'ári, apidaapa ma o-ía wēpapida-e pait'ee.

²³ 'Maapai parāpa mīmaa maarepida iidida-e pait'ee. Mia wāarata jararu. Mi t'íde mi Ak'óremaa ne-inaa iidiruta pirā, irua parāpa iidi p'ani teepariit'ee, michideerā perā. ²⁴ Waide mi t'íde parāpa maarepida it'aa iidida-e p'ani. Iidíti mi Ak'órepa teemerā parāpa iidi p'ani. Māgá parā wāara t'ári o-ía p'anapataadait'ee.

²⁵ 'Ma et'ewa jarada mia imeraa pik'a jarateeji. Mapa parāpa pia k'awada-e paji. Mamīda na ewari māgá jaratee-e pait'eeda aji. Jīp'a pedeeit'ee Ak'óre net'aa pia k'awaadamerā. ²⁶ Maapai parāpa mi t'íde it'aa iididait'ee, michideerā perā. Mapa mia jara-e chupiria iidit'ee parā pari Tachi Ak'óremaa. ²⁷ Ak'órépata parā k'inia iru bapari parāpa mi k'inia iru p'anapata perā māik'aapa ijāapata perā mi wāara cheji iru

baparimāiipa. ²⁸ Cheji na p'ek'au eujādee eperā jīp'aak'a bapariit'ee. Irá jōdee na p'ek'au eujā atabēiit'eeda aji, māik'aapa waya irumaa wāit'ee.

²⁹ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa māgajida:

—Írapí jīp'a pedee bida ajida. Imeraa pik'a jaratee-e bida ajida. ³⁰ Írapí k'awa p'ani pia ne-inaa jōmaata k'awa bi. Apidaapa pīmaa iidida-e pait'ee, taipa iididaī naaweda, pia k'awa bairā taipa iidi k'inia p'ani. Mapa ijāa p'anida ajida, pi wāara cheji Tachi Ak'ōre baparimāiipa.

³¹ Jesupa p'anauji:

—¿Māgara írá wāara ijāa p'anik'ā? aji. ³² Ewari k'ait'a pa wā, parā jīchoodait'ee pāchi te chaa māik'aapa mi ituaba atabēidait'ee. Mamīda wāara mi ituaba bi-eda aji, mi Ak'ōre mi ome bairā. ³³ Ma jōma jaraji parā t'āridepai choodamerā mide ijāa p'anide māik'aapa parā k'āiwee p'anapataadamerā. Na p'ek'au eujāde p'ani misa, neprade baaidait'ee parā jiridait'ee perā. Mamīda sōcharra p'anapatāati. Miata na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā āchi poro waibia ome p'oyaajida aji.

17

Jesús ichi pari it'aa t'ida

¹ Ma pedee jarap'eda, Jesupa it'aa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Ak'ōre, mi ewari pajida aji. Ak'ipiji mi wāara pichi Warra, māgá mia ak'ipimerā pi wāara jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ² Pia eperāarā jōmaweda bijí mi jua ek'ari, chí mide ijāa p'anirā jōmaweda ichita p'anapataadamerā pi ome. ³ Māgá ichita p'anapataadait'ee pi ome, k'awaadak'āri pi aupaita wāara Tachi Ak'ōre māik'aapa k'awaadak'āri mi, Jesucristo, pichia pēida eperāarā k'aripamerā.

⁴ 'Na p'ek'au eujāde bi misa, mia ak'ipiji pi aupaita Tachi Ak'ōre, ook'āri pia mīmaa oopidak'a. ⁵ Írá Ak'ōre, ak'ipiji mi wāara pichi Warra. Mi atēeji pīmaa bapariit'ee pichi k'ira wāreede, na p'ek'au eujā bai naaweda badak'a.

Jesús it'aa t'ida chi k'ōp'āyoorā pari

⁶ —Mia pi k'ira unupipachi mi ome nipapatap'edaarāmaa, ma-it'ee pia āra jirit'era atada perā na p'ek'au eujādepemaarā t'āideepa. Péré paji māik'aapa pia michideerā papiji. Pi ūraade ijāa p'anipi. ⁷ Írá ārapa k'awa p'ani ne-inaa jōmaweda mia k'awa bi piata mīmaa k'awapida. ⁸ Mia jōma jarateeji pia jarapidak'a. Árapa ma pedee ijāajida, ijāa p'anadap'edaa perā wāara piata mi pēida.

⁹ 'Mia chupiria iidimaa bi āra pari. Na p'ek'au eujādepemaarā jīp'arā pari chupiria iidi-e bi. Pia jirit'eradaarā mide ijāadamerā, māirā pārita chupiria iidimaa bi, āra pichideerā perā. ¹⁰ Michideerā pichideerā auk'a. Ichiaba pichideerā michideerā auk'a. Árapa ne-inaa oodak'āri mia oopi bik'a, ak'ipipata mi waibiara bi apemaarā k'āyaara.

¹¹ 'Mi na p'ek'au eujāde waa ba-e pait'ee. Mamīda āra p'aneedait'ee, mi pi ome banaru misa. Mapa Ak'ōre, pi jōmaarā k'āyaara t'āri piara bairā, āra ak'i baparíji pichi juapa pia mīmaa teeda juapa, āra t'āri a-ba, chik'inia p'anapataadamerā, pi mi ome baparik'a. ¹² Mi na p'ek'au eujāde āra ome bak'āri, āra ak'i bapachi pi k'ap'ia pari, apida atuanaadamerā. Aba chí atuait'ee bita atuait'ee, p'asamerā pi ūraa chonaarāweda p'ādade jaradak'a.

¹³ 'Írá mi wáit'ee pímaa. Na p'ek'au eujãde bide mia nãgí pedee jara bi, árapa o-íã úridamerã máik'aapa t'ári o-íadaidamerã, mi t'ári o-íã bik'a. ¹⁴ Mia áramaa pi úraa jarateejí. Mide ijãadak'ári, na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa ára k'íra unuamaa iru p'aneejida, mik'a máirã eere p'ani-e perã. ¹⁵ Mia iidi-e bi pia ára na p'ek'au eujãdepa uchía atamerã. Ma k'áyaara iidi bi ára chí k'achía ooyaa bi juadeepa k'aripa atamerã. ¹⁶ Mi mãgí jua ek'ari bak'aak'a, ára jida mãgí jua ek'ari p'anada-e, iru eere p'ani-e perã. ¹⁷ Mapa ára awara bíji pi wáarata bide t'ári pia p'anapataadamerã pi baparik'a. Mãga p'anapataadai pi úraa k'awaadak'ári, wáara bairã. ¹⁸ Pia mi na p'ek'au eujãdee pëidak'a, mãgá ichiaba mia ára na p'ek'au eujãdepemaarãmaa pëiji. ¹⁹ Ára k'aurepa mia ne-inaa jõma oopari pia oopi bik'a, michi k'ap'ia piuru píjida mãga oo k'iniapa. Mia mãga oopari árapa pida auk'a wáara ne-inaa jõma pia oopi bik'a oopataadamerã.

Jesús it'aa t'ída ichideerã jõmaarã pari

²⁰ —Ára-it'ee aupai mia iidi-e bida aji. Ichiaba iidimaa bi jõmaarã eperãarã pari, chí t'ëepai mide ijãadait'eerã árapa jarateepata k'aurepa. ²¹ Ak'õre, mia iidi bi mãgí ijãapataarã ichiaba t'ári a-ba, chik'inia p'anapataadamerã, pi mi ome t'ári a-ba, chik'inia baparik'a. Mãgá p'anapataadak'ári, jõmaarãpa ijãadait'ee wáara pia mi pëiji na p'ek'au eujãdee. ²² Pia mímaa pia oodak'a mia ichiaba áramaa pia ooji, t'ári a-ba p'anapataadamerã, pi mi ome t'ári a-ba baparik'a. ²³ Mi t'ári a-ba bapari ára ome, pi mi ome baparik'a, ára mãgá t'ári a-ba p'anapataadamerã áchi k'õp'áyoora ome. Mãgapi na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'awaadait'ee wáara pia mi pëiji máik'aapa pia ára auk'a k'inia iru bapari, mi k'inia iru baparik'a.

²⁴ 'Ak'õre, pia ára jirit'eraji mide ijãapataadamerã. Mia k'inia bi ára p'ananadamerã mi ome, mi wárumaa. Mãgá jõma mi k'íra wáree unudait'ee, pia mímaa teeda mi k'inia iru bapachi perã na p'ek'au eujã bai naaweda. ²⁵ Ak'õre, pi jõmaarã k'áyaara t'ári piara bi. Na p'ek'au eujãdepemaarãpa pi k'awada-e p'ani mída, mia pi k'awa bi máik'aapa nãgírãpa pida k'awa p'ani pia mi pëida. ²⁶ Mia pi áramaa k'awapiji máik'aapa at'ári k'awapiit'ee, mi ára t'áride bapariit'ee perã. Mãgá pia mi k'inia iru baparik'a, ára jida ichiaba k'inia iru bapariit'eeda aji, árapa jõdee awaraarã k'inia iru p'anapataadamerã.

18

Jesús jita atapidap'edaa

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Mãgá it'aa t'íp'eda, Jesús chí k'õp'áyoora ome Cedrón to chak'e síajida. Mama t'íujida olivo k'áide.

² Judas, Jesús traicionaait'ee badapa k'awa bají ára t'íudap'edaamá, Jesús chí k'õp'áyoora ome mama chip'epatap'edaa perã. ³ Mapa Judapa maaaa ateeji Romadepema soldaorã chok'ara máik'aapa Tachi Ak'õre te waibia jíapataarã, judiorã p'aareerã poroorãpa pëidap'edaa; ichiaba fariseorãpa pëidap'edaa. Espada pak'uru ome, lámpara, ípirã paara anipajida. ⁴ Jesupa k'awa bají ichi p'asait'ee bada. Mapa máirã cheruta unu atak'ári, uchíaji ma ne-uu k'áideepa máik'aapa iidiji:

—¿K'aita jiri p'aníma? aji.

⁵ Āchia p'anaujida:
—Jesús Nazaretdepema.
Jesupa mǎgaji:
—Mida aji.

Judas, chi traicionaait'ee bada mama bainĩ baji ma chedap'edaarǎ ome. ⁶ Jesupa “mida” ak'āri, āchi jōma āpítee jītijida mǎik'aapa eujāde baainajida.

⁷ Mǎpai Jesupa waya iidiji:
—¿K'aita jiri p'anima? aji.
Waya p'anaujida:
—Jesús Nazaretdepema.

⁸ Mǎpai Jesupa mǎgaji:
—Mia jaraji mi Jesús Nazaretdepema. Mita jiri p'ani pirǎ, mi ome p'anirǎ ichiak'au wǎpíti.

⁹ Jesupa mǎga jaraji p'asamerǎ ichia naaweda jaradak'a. “Pia mi juade bidaarǎ apida atuada-e pait'ee.” ¹⁰ Mǎpai Simón Pedropa espada iru bada ēe atap'eda, t'uji mǎirǎdepema aba, t'ijarapatap'edaa Malco. Mǎgí k'iri juaraarepema orp'et'aaji. Mǎgí p'aareerǎ poro waibia esclavo paji.

¹¹ Mǎpai Jesupa mǎgaji Pedromaa:

—¡Pichi espada ata biji ichi badamǎi! ¿Mia choo-e paik'ǎ aji, mi Ak'ōrepa miapiru?

*Jesús p'aareerǎ poro waibia Anás k'īrapite bada
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)*

¹² Mǎpai ma soldaorǎ see nibada āchi poro ome mǎik'aapa judiorǎ, chi Tachi Ak'ōre te waibia jǎpataarǎ paara, Jesús jita atadachida. Mǎpai jǎ nibijida. ¹³ Naapiara ateejida Anás temaa, ichi Caifás chǎure pada perǎ. Ai naaweda Anás p'aareerǎ poro waibia paji. Mamída ma año Caifás āchi poro waibia paji. ¹⁴ Caifás paji chi jarada: “Piara bi eperǎ aba piumerǎ tachi judiorǎ p'uuru pidaarǎ pari.”

*Pedropa naapiara Jesús k'awa-e bida ada
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)*

¹⁵ Jesús jita atadak'āri, Simón Pedro awaraa k'ōp'āyo ome āra t'ēe wǎjida. P'aareerǎ poro waibiapa mǎgí k'ōp'āyo k'awa bada perǎ, t'īupiji ma te t'iak'au badamǎi Jesús ome. ¹⁶ Mamída Pedro taawa bainĩ beeji puerta t'aide. Mapa chi apema k'ōp'āyo Caifás k'awa badapa pedeenaji awēra puerta jǎpari ome Pedro ichiaba t'īupimerǎ. Mǎgá Pedro ichiaba t'īuji. ¹⁷ Ma puerta jǎparipa Pedromaa iidiji:

—¿Pi jā eperǎ k'ōp'āyo-ek'ǎ? aji.
Mǎpai Pedropa p'anauji:
—Mi-eda aji.

¹⁸ Jisua nibada perǎ, p'aareerǎ poro waibia mimiapataarǎpa mǎik'aapa te jǎpataarǎpa t'ipi orojida mǎik'aapa k'ara p'aimaa p'aneejida. Bainĩ p'anide t'ipitau ik'aawa, Pedro ichiaba āchi ome k'ara p'aimaa beeji.

*P'aareerǎ poro waibiapa Jesumaa iidida
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-65; Lc 22.66-71)*

¹⁹ Mǎimisa p'aareerǎ poro waibiapa Jesumaa iidiji:
—¿K'áirāma aji, pi k'ōp'āyoorǎ? Pia, ¿k'āata jarateeparima? aji.
²⁰ Jesupa p'anauji:

—Mi jīp'a pedee-parida aji, jōmaarā taide Ak'ōre te waibiade māik'aapa Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te beede. Judiorā chepatamāi mia jarateepari. Maarepida chīara āpīte pedee-e bi. ²¹ ¿Sāap'eda mīmaa māga iidi bīma? aji. Mi pedee ūridap'edaarāmaa iidināji. Ārapa jaradaipi, k'awa p'anadairā mia jarapari.

²² Jesupa māga jarak'āri, te jīaparipa iru k'īramaa sīji māik'aapa māgaji:

—¿Jāgata p'anauparik'ā aji, p'aareerā poro waibīamaa?

²³ Jesupa māgaji:

—Mia pedee k'achia jaraji pīrā, jarapáde aji, k'āare pedeeta k'achia baji. Mamīda mia jarada wāara pīrā, ¿sāap'eda mī sījima? aji.

²⁴ Māpai Anapa Jesús jua jīp'eda, Caifamaa pēiji. Maapai Caifás p'aareerā poro waibia paji.

Pedropa waya Jesús k'awa-e bida ada

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Māimisa taawa Simón Pedro bainī baji t'ipītau ik'aawa k'ara p'aimaa. Arii p'anadap'edaarāpa iidiijida:

—¿Pi jā eperā k'ōp'āyo-ek'ā? ajida.

Pedropa meraji:

—iMi iru k'ōp'āyo-eda! aji.

²⁶ Mamīda awaraa eperāpa Pedro k'īra k'awa ataji. Māgī p'aareerā poro waibia mimiapari paji. Ēreerā paji Pedropa k'īrii orp'et'aada ome. Māgīpa māgaji:

—¿Pi-ek'ā mia ne-uu k'āide Jesús ome unuda?

²⁷ Māpai Pedropa waya meraji. Aramata et'erre k'ariji.

Jesús Pilato k'īrapite

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Tap'eda weda judiorā poro waibiarāpa Jesús ateejida Caifás tedee-pa Pilato palaciodee. Pascua fiesta īri pada perā, ai tede t'īuda-e paji. K'awa p'anajida judio-eerā tede t'īudap'edaa paara, Pascua chik'o p'oyaa k'oda-e pak'aji. Māga k'awajida āchi ūraade jara bairā. ²⁹ Maperā Pilato uchiaji pedeede āchi ome:

—¿K'āare k'aurepata na eperā nāgá iru p'anīma? aji.

³⁰ P'anaujida:

—Na eperā t'āri k'achia-idaa-e bada paara, pīmaa aneeda-e pak'ajida ajida.

³¹ Māpai Pilatopa māgaji:

—Māgara pāchia atadarīti māik'aapa iru ak'īti pāchi ūraade jara bik'a. Maap'eda ōoti pāchia oo k'iniata.

Mamīda ma judiorāpa p'anaujida:

—Pāchi Romadepemaarā ūraade jara bī tai judiorāpa chīara peedaik'araa bī irua ne-inaa k'achia ooda k'aurepa.

³² Māga jarajida uchiamerā Jesupa ai naaweda jaradak'a, irua jarak'āri sāga ichi piut'ee. ³³ Pilato waya ichi palaciode t'īup'eda, Jesús t'ī ataji māik'aapa iidiiji:

—¿Pik'ā aji, Judiorā Rey?

³⁴ Jesupa māgaji:

—¿Pichi k'īradoopapai māga iidi bik'ā, maa-e pīrā awaraarāpa pīmaa māga jaradap'edaa perā?

³⁵ Pilatopa p'anauji:

—¡Mi judio-epi! Pichi auk'aarāpata māik'aapa p'aareerā poroorāpata pi mīmaa aneejida. ¿Pia k'āata oojima? aji.

³⁶ Jesupa p'anauji:

—Mi rey-eda aji, na p'ek'au eujādepema reyrāk'a. Āchik'a pada paara, mi ome nipapataarā chōok'ajida, judiorā poro waibiarāpa mi jitanaadamerā. Mamīda mi rey-e na p'ek'au eujādepema reyrāk'a.

³⁷ Māpai Pilatopa iidiji:

—¿Wāara pi reyk'ā? aji.

Jesupa p'anauji:

—Pichia jarajipi. Mi reypi. Ma-it'ee mi t'oji māik'aapa cheji na p'ek'au eujādee; Tachi Ak'ōre wāarata jarait'ee. Wāarata k'awa k'inia p'anirā jōmaarāpa mi pedee ūripatada aji.

³⁸ Māpai Pilatopa mājaji:

—¿K'aipa wāarata k'awayama? aji.

Jesús pēida peedamerā

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Māga jarap'eda, Pilato taawaa uchijai waya pedeede ma judiorā poro waibiarā ome:

—Mia maarepida k'achia unu-eda aji, na eperāde. ³⁹ Mamīda k'irāpāti año chaa Pascua fiestade mia preso aba k'ena pēipari. Mapa ¿k'inia p'anik'ā aji, mia Judiorā Rey apata k'ena pēimerā?

⁴⁰ Māpai arii p'anadap'edaarā jōmaweda waya biajida:

—¡Jāgí k'ena pēināaji! ¡Barrabata k'ena pēiji!

Barrabás nechiayaa bapachi māik'aapa chōoyaa bapachi Romadepe-maarā ome, āchi jua ek'ariipa uchia k'inia bada perā.

19

¹ Māpai Pilatopa Jesús wipiji soldaorāmaa. ² Soldaorāpa poro jīra pak'uru jua ne-iri-idaa bidee oodap'eda, Jesús porode jī bijida māik'aapa p'aru p'oree teesoo, k'īra p'āimap'āimaa bi, jī bijida. ³ Maap'eda irumaa chejida māik'aapa mājajida:

—¡Ak'iti Judiorā Rey!

māik'aapa k'īramaa sīpachida.

⁴ Pilato waya tedeepa uchiak'āri, mājaji:

—Ak'iti. Mia iru nama aneeru parā taide. K'awapi k'inia bi parāmaa mia maarepida ne-inaa k'achia unu-e na eperāde.

⁵ Jesús uchiak'āri, ma poro jīra jī baji māik'aapa p'aru teesoo. Māpai Pilatopa mājaji:

—¡Nama bi chi eperā!

⁶ Jesús unu atadak'āri, p'aareerā poroorāpa māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibia jīapataarāpa biapachida:

—¡Kurusode peepit'āaji! ¡Kurusode peepit'āaji!

Mamīda Pilatopa mājaji:

—Māgara pāchia atadaidapāde aji, māik'aapa peet'aanadapāde aji. Mia maarepida unu-e bi ne-inaa k'achia ooda ma k'aurepa peepiit'ee.

⁷ Mamīda ma judiorā poro waibiarāpa p'anaujida:

—Tai ūraade jara bi eperāpa ichi Tachi Ak'ōre Warrada aru pirā, piupia bi. Māga ooji jāgí eperāpa.

⁸ Māga ũrik'āri, Pilato waapiara p'eradachi. ⁹ Waya ichi palaciode t'ŭju māk'aapa Jesumaa iidiji:

—¿Pi, sāpemama? aji.

Mamīda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. ¹⁰ Māpai Pilatopa māgaji:

—¿Mī pedee p'anau-ek'ā? aji. ¿K'awa-e bik'ā aji, mīa pi kurusode peepi k'inia bait'eera peepit'aai, maa-e pirā peepi k'inia-e bait'eera k'ena pēi?

¹¹ Māpai Jesupa p'anauji:

—Pia mīmaa maarepida oo-e pak'aji, it'ari baparipa pi eperāra poro waibia papi-e pada paara. Maperā chi eperā mī nama pēidapa ne-inaa k'achiarā oo bida aji, pi k'āyaara.

¹² Maadak'āriipa Pilatopa k'īsiapachi sāga Jesús k'ena pēii. Mamīda judiorāpa biapachida:

—jāgí eperā peepi-e pirā, pi César k'ōp'āyo-eda! apachida. ¡Eperāpa ichi reyda a bi pirā, māgipa César k'īra unuamaa iru bida! ajida.

¹³ Pilatopa māga ũrik'āri, Jesús taawaa ateepeji māk'aapa ichi su-ak'i beejī charra su-ak'i beeparimāi, hebreo pedeede Gabatá apatap'edaa, griego pedeede “Māu Choma P'ep'edee Bimāi”. ¹⁴ Māgí ewate Pascua fiesta norema paji. Imat'ipa Pilatopa māgaji ma judiorā poro waibiarāmaa:

—¡Ak'íti! ¡Nama bida aji, pāchi rey!

¹⁵ Mamīda āchia biapachida:

—¡Āyaa ateepeji! ¡Āyaa ateepeji! ¡Kurusode peepit'āaji!

Pilatopa iidiji:

—¿K'inia p'anik'ā aji, mīa pāchi rey peepimerā?

P'aareerā poroorāpa p'anaujida:

—¡Taipa rey awaraa wēe p'anida ajida, César k'āyaara!

¹⁶ Māpai Pilatopa Jesús teeji ichi soldaorāmaa kurusode peet'aanadamerā.

Jesús peet'aadap'edaa

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesumaa kuruso ateepidap'eda, uchijida p'uurudeepa taawaa wādait'ee “Tachi Poro Biri” apatap'edaamaa. (Hebreo pedeede Gólgota apachida.) ¹⁸ Mama merap'edap'eda, ma kurusode baijira bijida pi-umerā. Iru ik'aawa bijida awaraarā omé, aba juaraare, aba juabi eere.

¹⁹ Pilatopa letrero p'āji Jesús kurusode bidamerā. Nāga p'āji: JESÚS NAZARETDEPEMA, JUDIORĀ REY. ²⁰ Judiorā chok'araarāpa leejida ma p'āda, Jesús peedap'edaamāi p'uuru k'ait'a bada perā. Ma p'āda p'ā baji hebreo pedeede, latín pedeede māk'aapa griego pedeede. ²¹ Ma p'āda leedak'āri, p'aareerā poroorāpa māgajida Pilatomaa:

—P'ānāaji *Judiorā Rey*. Ma k'āyaara nāga p'āpāde ajida. *Na eperāpa jaraji ichita Judiorā Rey*.

²² Mamīda Pilatopa p'anauji:

—Mīa p'āda perā jāgá p'ā beeit'eeda aji.

²³ Soldaorāpa Jesús kurusode baijira bidap'eda māk'aapa iru p'aru atadap'eda, āchi k'īmariirāmaa jedet'aajida. Mamīda chi edupema p'aru teesoo baji, k'aat'i-ee; jīp'a k'a baji. ²⁴ Mapa māgajida:

—Jēnaadāma. Ma k'āyaara suerte jemenedāma k'awaadait'ee k'aipata atait'ee.

Māga oojida uchiamerā Tachi Ak'ōre Ũraa p'ādade jara bik'a:

‘Michi p'aru jedejida m̄aik'aapa suerte jemenedap'eda, michi p'aru jita-jida’.
 (Sal 22.18)

²⁵ Soldaorāpa māga oo p'ani misa, kuruso k'ait'a bainĩ p'anajida Jesús nawe chi nawe ñpewēra ome, awaraa María, m̄agí Cleofás wēra pada, m̄aik'aapa María Magdalena. ²⁶ Jesupa unuk'āri chi nawe k'ait'a bainĩ bi mi, chi k'ōp'āyo k'inia iru bada ome, chi nawemaa m̄agaji:

—Nawe, jā pichi warrapi.

²⁷ Maap'eda mimaa m̄agaji:

—Jā pichi nawepi.

Maadak'āriipa mia María iru bapachi mi tede michi nawek'a.

Jesús jai-idaada

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Ma t'ēpai Jesupa k'awaak'āri jōmaweda ichia ooit'ee bada auparu, m̄agaji:

—‘Opisia n̄ibida aji.’ (Sal 69.21)

Māga jaraji uchiamerā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. ²⁹ Mama iru p'anajida vino achuchua chok'ode. Aide esponjak'a p'ēesap'ēesaa bi topa atadap'eda, jōi bijida hisopo k'ide m̄aik'aapa it'aimāi t'i atajida. ³⁰ Sōp'eda, Jesupa m̄agaji:

—Īrá jōma aupajida aji,

m̄aik'aapa ichi poro ijaabaip'eda, jai-idaaji.

Miasupa Jesús orro sudap'edaa

³¹ Ma ewate Pascua fiesta ñpata ewate norema paji. Judiorāpa m̄agí ewate ñpata perā, k'iniada-e p'anajida piuda k'ap'ia kurusode p'aneedamerā. Maperā iidijida Pilatoma kurusode p'anadap'edaarā jīru k'ōrapik'oomerā, m̄agá isapai piudamerā. M̄agá chi piuda k'ap'ia kurusodepa irabai atapidai. ³² Pilatopa ooji āchia iididap'edaak'a. Romadepema soldaorā wādap'eda, Jesús ik'aawa baijira p'anadap'edaarā jīru k'ōrak'oonajida, waide piuda-e p'anadap'edaa perā. ³³ Mamīda Jesús k'ait'a panadak'āri, piu bi unujida. Maperā iru jīru k'ōrada-e paji.

³⁴ Ma k'āyaara soldaopa Jesús orrode miasupa sut'aaji. Aramata uchijaji waa pania ome. ³⁵ Mi, chi māga unudapa nepirimaa bi mia unuda. Mia k'awa bi wāarata jara bi, mia māga unuda perā. Mia nāga jara bi parāpa pida ichiaba ijāadamerā. ³⁶ Māga p'asaji uchiamerā Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Iru b̄iri apida biada-e paji’. (Sal 34.20)

³⁷ Ichiaba māga p'asaji uchiamerā pedee awaraa Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Ak'idait'ee eperā āchia sut'aadap'edaa’. (Zac 12.10)

Jesús iadap'edaa

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Ma t'ēpai Josepa Pilatoma Jesús k'ap'ia iidinaji, ichimaa ñpimerā. Ichi Arimatea p'uurudepema paji m̄aik'aapa Jesude ijāa bapachi. Mamīda judiorā poro waibiarā waidoopa, awaraarāmaa k'awapi-e paji. Pilatopa Josemaa jaraji Jesús k'ap'ia atanamerā. ³⁹ José ome cheji Nicodemo, chi naaweda Jesús ome p'ārik'ua pedeenada. M̄agipa aneeji treinta kilos mirra k'era áloe k'era ome p'oirada Jesús piuda k'ap'ia ĩri p'odait'ee.

40 Judiorāpa oopatak'a piuda iadak'āri, āchia Jesús k'ap'ia ma k'era ome pi-ia pīrat'aajida lienzode. 41 Jesús peedap'edaamāi ne-uu eujā k'ait'a baji. Mama baji māu te uria ewaa k'orodap'edaa piuda iadait'ee. Mamīda waide apida iada-e p'anajida. 42 Jesús k'ap'ia mama binajida, ma māu te uria k'ait'a bada perā māik'aapa judiorā īpata ewate īri bada perā.

20

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

1 Tomia ewate tap'eweda, María Magdalena wāji Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa. Panak'āri, unuji chi māu te uria t'ai māupa t'ap'a bada awara āi bi. 2 Mapa p'ira cheji Simón Pedromaa māik'aapa mi, chi apema k'ōp'āyo Jesupa k'inia iru badamaa. Māpai māgaji:

—¡Tachi Waibia k'ap'ia ateejidada! aji. ¡K'awada-e p'ani sāma ata binajida!

3 Māga ūridak'āri, Pedro mi ome araa wājida ak'ide. 4 Omee weda auk'a p'ira wājida. Mamīda mi Pedro k'āyaara isapaira p'iradachi. Mapa naapiara panaji Jesús iadap'edaamāi māu te uriade. 5 Ījaabaik'āri ak'it'ee edaa, chi p'aru aupai unuji. Mamīda t'ū-e paji. 6 Māga nide Simón Pedro pacheji māik'aapa t'ūji edú. Ma lienzo ichiaba unuji. 7 Ma awara unuji Jesús poro pira bada p'aru, bedap'eda awara āi bi. 8 Māpai mi auk'a t'ūji. Ak'ik'āri, ijāaji Jesús chok'ai p'irabaida, ai naaweda taipa ijāada-e paji mīda. 9 Waide k'awada-e paji Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara k'inia bi Jesús piup'eda, chok'ai p'irabait'eeda ak'āri. 10 Maap'eda tai ome weda temaa wājida.

María Magdalenapa Jesús unuda

(Mr 16.9-11)

11 Mamīda María beeji māu te uria k'ait'a jēemaa. Māgá jēe nībide ĩjaabaiji edaa ak'it'ee. 12 Unuji angeleerā omé p'aru t'o-t'oo ĩi p'ani. Suk'ā p'anajida Jesús k'ap'ia badamāi, aba chi poro bada eere, aba chi ĩru bada eere. 13 Āchia iidijida Mariamaa:

—Wēra, ¿sāap'eda jēemaa bima? ajida.

Māpai Mariapa māgaji:

—Michi Waibia k'ap'ia ateejidada aji. K'awa-eda aji, sāmaapi binajida.

14 Mata āpítee ak'ik'āri, unuji Jesús mama bainī bi. Mamīda iru k'īra k'awa-e paji. 15 Māpai Jesupa iidiji:

—Wēra, ¿sāap'eda jēe nībīma? aji. ¿K'aita ĩri bima? aji.

Mariapa k'īsiaji ma eperā chi ĩāiradepema ne-uu ak'ipari. Mapa māgaji:

—Mī chupiria k'awāaji. Pīa Jesús k'ap'ia ateeji pīrā, jarāji sāma iru bi. Mīa atanait'eeda aji.

16 Māpai Jesupa māgaji:

—¡María!

Ichi t'ījarak'āri, waya āpítee ak'iji māik'aapa hebreo pedeede māgaji:

—¡Rabuni! (Jara k'inia bi “Tachi Jaratepari”).)

17 Jesupa māgaji:

—Mī k'ena pēiji waide mi Ak'ōremaa wā-e bairā. Jaranapáde aji, mi k'ōp'āyoorāmaa: “Mī wāit'ee mi Ak'ōremaa; iru ichiaba parā Ak'ōre. Mī wāit'ee mi Ak'ōre Waibiamaa; iru ichiaba parā Ak'ōre Waibia.”

18 Māpai María Magdalena wāji Jesús k'öp'āyoorāmaa nepiride ichia unuda māik'aapa Jesupa jarada.

Jesús chi k'öp'āyoorāmaa cheda

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Māgí ewate tomia ewate paji. K'eupodopa Jesús k'öp'āyoorā teeda p'anajida. Puerta jia iru p'anajida judiorā poro waibiarā waidoopa. Māga nide Jesús āra esajlak'a baini ba cheji māik'aapa māgaji:

—P'eranáati. K'āiwee p'anapatáati.

20 Māga jarap'eda, āramaa ak'ipiji ichi jua māik'aapa ichi orro. Jesús k'awaadak'āri, t'āri o-īadachida. 21 Waya Jesupa māgaji:

—¡K'āiwee p'anapatáati! Mi Ak'ōrepa mi pëidak'a, mia parā jida auk'a pëiru.

22 Māga jarap'eda, jārap'uaji āchi ĩri māik'aapa māgaji:

—Ak'ōre Jaure auteebáiti, parā ome ba chemerā. 23 Eperāarāpa āchia p'ek'au k'achia oopata oo amaaruta pirā mide ijāadait'ee, parāpa āramaa jaradai: “Tachi Ak'ōrepa pāchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee,” māik'aapa Ak'ōrepa ooit'ee parāpa jaradap'edaak'a. Jōdee eperāarāpa mide ijāadaamaruta pirā, parāpa āramaa jaradai: “Tachi Ak'ōrepa pāchia p'ek'au k'achia oopata wēpapi-e pait'ee,” māik'aapa Ak'ōrepa ooit'ee parāpa jaradap'edaak'a.

Tomapa Jesús unuda

24 Tomás, ichiaba t'ījarapatap'edaa Me-iso, Jesús k'öp'āyoorā docedepema paji. Mamīda māgí wē-e paji Jesús chek'āri apemaarāmāi. 25 Mapa chi k'öp'āyoorāpa irumaa māgajida:

—Taipa Tachi Waibia unujidada ajida.

Māga ũrik'āri, Tomapa māgaji:

—Mia unuk'āri clavopa merap'edap'edaamāi iru juade māik'aapa aide mi jua k'ī t'ik'āri, maap'eda iru orrode sudamāi mi jua t'ik'āri, ijāayada aji, Jesús chok'ai bi. Māga-e pirā, ijāa-eda aji.

26 Tomia abaamaa waya Jesús k'öp'āyoorā ma tede p'anadak'āri, Tomás jida baji. Puerta jia baji mīda, Jesús āchi t'āide baini ba cheji māik'aapa māgaji:

—¡K'āiwee p'anapatáati!

27 Māpai Tomamaa māgaji:

—Ak'ī chéji mi jua, māik'aapa pichi jua k'ī t'it'áaji. Ichiaba pichi jua mi orrode t'it'áaji. ¡Ijāa-eda ai k'āyaara, ijāa bida aparíji!

28 Māpai Tomapa māgaji:

—¡Michi Waibia, írá mia ijāa bipi. Pi Tachi Ak'ōre Waibia!

29 Māpai Jesupa māgaji:

—Pia ijāa bi mi unuda perā. ¡T'āri o-īa p'ani chi mide ijāa p'anirā, mi unuda-e p'ani mīda!

Sāap'eda nāgí p'āda

30 Wāara chi k'öp'āyoorā taide Jesupa awaraa ne-inaa chok'ara ooji, ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mia na p'ādade ma jōma p'ā-e paji. 31 Mamīda nāgí p'āji parāpa ijāapataadamerā Jesús Tachi Ak'ōre Warra; irua pëida eperāarā k'aripamerā. Jesude ijāa p'ani pirā, it'aa wādait'ee jai-idaadak'āri.

21

Jesupa chi k'õp'ãyoorã ùk'uruurãmaa unupida

¹ Ma t'ëepai Jesupa ichi waya unupiji chi k'õp'ãyoorãmaa, Tiberias Lago ik'aawa. Nãga paji. ² Ma lago ik'aawa p'anajida Simón Pedro; Tomás ichiaba t'ijarapatap'edaa Me-iso; Natanael, Caná p'uurudepema Galilea eujãde bi; Zebedeo warrarã omé m̃aik'aapa Jesús k'õp'ãyoorã awaraarã omé. ³ Mama p'anide Simón Pedropa m̃agaji:

—Mi to-ianait'eeda aji.

Apemaarãpa p'anaujida:

—Tai jida wãdait'eeda ajida, pi ome.

Mãgá wãjida m̃aik'aapa barcode batauk'oodachida. Mam̃ida ma ewate p'arik'ua maarepida peeda-e paji. ⁴ Taujaaweda unujida Jesús bainĩ bi lago ide. Mam̃ida iru k'awada-e paji. ⁵ M̃apai Jesupa iidiji:

—Warrarã, ¿Peeda-ek'ã? aji.

Ãchia p'anaujida:

—Maarepida peeda-eda ajida.

⁶ M̃apai Jesupa m̃agaji:

—Barco juaraare t'iri t'aadapáde aji. M̃agara peedayada aji.

Irua jaradak'a oodak'ári, ma t'iri p'oyaa jirada-e paji chik'o chik'iapa.

⁷ M̃apai mi, chi k'õp'ãyo Jesupa audú k'inia iru badapa Pedromaa m̃agaji:

—jãgí Tachi Waibia!

Simón Pedropa “Tachi Waibia” ùriruta, ichi ñripema p'aru jĩ beejí, ma p'aru êrapachi perã ma mimia ook'ári. M̃apai toidú jítidachi. ⁸ Jõdee chi apemaarã k'õp'ãyoorã barcode chejida. T'iri jidiu aneejida chik'o ome, mak'iara t'imia-e bada perã lago ideepa; cien metropai baji. ⁹ Ipude bataudak'ári, unujida ok'ok'íra urua nĩbi chik'o ome m̃aik'aapa pan.

¹⁰ M̃apai Jesupa m̃agaji:

—Chik'o ùk'uru anéeti parãpa et'ewa peedap'edaadepema.

¹¹ Simón Pedro barcode bataudaip'eda, t'iri ipu idee jidiu aneeji. Aide ciento cincuenta y tres chik'o waibia bee p'aneejida. Mam̃ida ma t'iri jẽ-e paji. ¹² Jesupa m̃agaji:

—Nek'o chéti.

Chi k'õp'ãyoorã apidaapa iididak'aa paji k'aita iru, Jesuta k'awa p'anadap'edaa perã. ¹³ M̃apai Jesús ãra k'ait'aara cheji. Ma pan chik'o paada ome atap'eda, ãramaa jedet'aaji.

¹⁴ Ma Jesupa unupida õpee paji chi k'õp'ãyoorãmaa, iru chok'ai p'irabaida t'ëepai.

Jesupa Simón Pedromaa iidida

¹⁵ Nek'odap'edaa t'ëepai, Jesupa Simón Pedromaa iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru baparik'ã aji, apemaarãpa mi k'inia iru p'anapata k'ãyaara?

Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, piata k'awa bi. Mia pi k'inia iru bi.

M̃apai Jesupa m̃agaji:

—Ewaa ijãa p'anãrã ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa oveja chak'eerã ak'iparik'a.

¹⁶ Jesupa waya iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru baparik'ã? aji.

Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, piata k'awa bi. Mia pi k'inia iru bi.

Jesupa mägaji:

—Mide ijäapataarã ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa ovejaarã ak'iparik'a.

¹⁷ Waya iidida õpee iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru bik'ã? aji.

Pedro k'ira pia-ee baji Jesupa iidida õpee mägá iidida perã. P'anauji:

—Tachi Waibia, pia jõma k'awa bi. K'awa bida aji, mia pi k'inia iru bi.

Jesupa mägaji:

—Mide ijäapataarã ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa ichi ovejaarã ak'iparik'a. ¹⁸ Mia wãarata jararu. Pi k'útrã bak'ãri mãik'aapa ãyaa wãit'ee pak'ãri, pichi p'aru pichi juadoopa jĩ beepachi. Mamãda pi chonaa pak'ãri, pichi jua eratiit'ee mãik'aapa awaraapa pi p'aru jĩ biit'ee, maap'eda pi ateeit'ee pi wã k'inia-e bimaa.

¹⁹ Jesupa mãga jarak'ãri, jara k'inia baji sãgá Pedro piut'ee paji, mãga p'asak'ãri, eperãarãpa jaradamerã Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Mãga jarap'eda, Jesupa Pedromaa mägaji:

—Mãga p'asait'ee mĩda, mide ijäaparĩji.

Jesús k'õp'ãyo k'inia iru bada

²⁰ Æpĩtee ak'ik'ãri, Pedropa unuji mi, chi k'õp'ãyo Jesupa audú k'inia iru bada. (Pascua chik'o k'odak'ãri, mi Jesús ik'aawa baji iru k'õp'ãyoorã ome. Mi paji chi iidida: “Tachi Waibia, ¿k'áipapi pi traicionaait'eema?” ada.)

²¹ Pedropa mi unuk'ãri, Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿k'ãata p'asait'eema aji, iru ome?

²² Jesupa p'anauji:

—Mia k'inia bi pirã iru chok'ai bamerã mi waya cherumaa, pi-it'ee p'ua-e bida aji. Mide ijäaparĩji.

²³ Jesupa mãga jarada perã irude ijäapataarãpa k'ĩsiapachida mãgĩ k'õp'ãyo piu-e pait'ee. Mamãda Jesupa mãga jara-e paji. Jĩp'a jaraji: “Mia k'inia bi pirã iru bamerã mi waya cherumaa, pi-it'ee p'ua-e bida” aji.

²⁴ Mãgĩ “k'õp'ãyo” et'ewa jarada mi, Juanpa nãgĩ pedee nepirĩmaa bi parãmaa. Na jõma mia p'ãji. Mapa k'awa p'ani jõma nepirĩda na p'ãdade wãara.

²⁵ Jesús na p'ek'au eujãde bak'ãri, awaraa ne-inaa chok'ara oopachi. Ma ne-inaa jõma aba-aba p'ãdap'edaa paara, mia k'ĩsia bi ma p'ãda jõmaweda araa-e pak'aji na eujãde.

HECHOS

Jesucristopa Jirit'eradaarãpa Oodap'edaa

San Lucapa na historia p'ãji. Irua pedee pia p'ãda ome oodak'a p'ã pëiji ichi k'öp'äyo Teofilomaa, nepiri aupait'ee Jesús bapata mäik'aapa ichideerã p'anapatap'edaa iru it'aa wãda t'ëepai. Na p'ãdade Lucapa jara bi Ak'õre Jaure chep'eda, sãga Jesude ijãapataarãpa iru ũraa jaratee wãpachida judiorãmaa mäik'aapa judio-eerãmaa paara. Audú jara bi Jesús ome nipapatap'edaarã p'anapata mäik'aapa Pablo bapata.

Naapiara jara bi Jesús it'aa wãda chi k'öp'äyoorã taide mäik'aapa angeleerãpa iru waya cheit'eeda adap'edaa (cap. 1.1-11). Jara bi Matías jirit'eradap'edaa Judas Iscariote pari (cap. 1.12-26); Tachi Ak'õre Jaure ba cheda Jesude ijãapataarã ome mäik'aapa ãrapa jarateedap'edaa judiorã t'ãide (cap. 2); Pedro Juan ome jaratee nipapata (caps. 3.1-4.31); Cristode ijãapataarã p'anapatap'edaa (caps. 4.32-5.11) mäik'aapa irua jirit'eradaarã carcelde t'i nĩbidap'edaa (cap. 5.12-42); siete k'aripapataarã bidap'edaa (cap. 6.1-7); Esteban jita atadap'edaa mäik'aapa peedap'edaa (caps. 6.8-7.60); ijãapataarã erreudap'edaa Israel eujã jõmaade mäik'aapa Felipepa jaratee nipapata (cap. 8.1-40); Saulo Jesude ijãa beeda (cap. 9.1-31); Pedropa jaratee nipapata (caps. 9.32-11.18); judio-eerã chip'epatap'edaa Antioquía p'uurude (cap. 11.19-30); Herodepa ooda mäik'aapa piuda (cap. 12); Pablo naapiara wãda Jesús ũraa jarateede judio-eerãmaa (caps. 13.1-14.28); ijãapataarã poro waibiarã chip'edaidap'edaa Jerusalende (cap. 15.1-35); Pablo waya wãda judio-eerãmaa jarateede (caps. 15.36-18.22); Pablo t'ëepai wãda judio-eerãmaa (caps. 18.23-21.16) mäik'aapa ijãadak'aa beerãpa Pablo carcelde t'i nĩbidap'edaa Jesude ijãa bada k'aurepa (caps. 21.17-28.31).

Tachi Ak'õrepa jarada ichi Jaure pëit'ee

¹ Teófilo, naapiara k'art'a p'ãdade pimaa mia p'ãji Jesupa ne-inaa ooda mäik'aapa jarateeda it'aa wãrumaa. ² Wãi naaweda, Ak'õre Jaure k'ap'ia pari jaraji ichia jirit'eradaarãmaa k'ãata oopataadait'ee. ³ Piuda t'ëepai chi k'öp'äyoorãmaa cheji mäik'aapa unupiji wãara ichi chok'ai bi. K'ãima cuarenta wãyaaru misa, ichi k'ap'ia unupipachi mäik'aapa jarateepachi Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi ichide ijãapataarãmaa.

⁴ Ewari aba chi k'öp'äyoorã ome bak'ãri, mägaji:

—Wãnaadaptãde aji, Jerusalendeepa awara áyaa. Nidapãde aji, mi Ak'õrepa jarada oorumaa, mia parãmaa jaradak'a ooit'ee perã. ⁵ Juan Bautistapa poro choopachi paniapa. Mamãda taarã-e Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'iade.

Jesús it'aa wãda

⁶ Ma t'ëepai Olivo Eede p'anadak'ãri, Jesús k'öp'äyoorãpa iidijida: —Tachi Waibia, çiraweda Israel pidaarã p'uuru waibia papiit'eeek'ã ajida, ai naawedapemak'a, chãara jua ek'ari p'anada-ee?

⁷ Irua p'anauji:

—Parãpa k'awadaik'araa bida aji, sãapai Tachi Ak'õrepa ne-inaa ooit'ee, parã-it'ee-e perã. Irua aupaita mãgee net'aa k'awa bi. ⁸ Mamãda Tachi Ak'õre Jaure parã ome ba chek'ãri, ichia k'aripait'ee nejõmaata oodamerã

Ak'õrepa oopi k'inia bik'a. K'awapiit'eeda aji, jõmaweda mia ooda eperãarã k'aripait'ee, parãpa jarateenadamerã Jerusalén p'uurude, Judea eujãde, Samaria eujãde, awaraa eujã t'imí beede paara.

⁹ Mãga jarap'eda, Tachi Ak'õrepa iru it'aa ateeji. Ächia ak'i jõnide jjararade t'itudachi mãik'aapa waa unuda-e paji.

¹⁰ Mãgá it'aa ak'i jõni misa, angeleerã omé ächi ik'aawa bainĩ p'ana chejida. P'aru t'o-t'oo jĩ p'anajida. ¹¹ Mãirãpa mägajida:

—Galilea pidaarã, ¿sãap'eda it'aa ak'i jõnima? ajida. Jãgí Jesús parã ome bada mãik'aapa it'aa wãda waya cheit'eeda ajida, parãpa iru it'aa wãru unudap'edaak'a.

Matías jirit'eradap'edaa Judas Iscariote pari

¹² Maap'eda Olivo Eedeepa Jesús ome nipapatap'edaarã waya chejida Jerusalendee. ñipata ewate paji mãik'aapa ächi ùraade jara bi ma ewate t'imí wãdaik'araa bi. Mamĩda t'imia-e bada perã, chejida. ¹³ P'uurude panadak'ãri, wãjida ächi p'anapatap'edaamaa it'ipema pisode. Ma chedap'edaarã paji Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo warra Santiago, Simón Celote apatap'edaa mãik'aapa Santiago warra Judas. ¹⁴ Mama ächi it'aa t'ipachida Jesús ñipemaarã ome mãik'aapa Jesús nawe María ome, ichiaba awaraa wëraarã ome.

¹⁵ Ewari aba Jesucristode ijãapataarã ciento veinte see nĩbide Pedro bainĩ beejĩ mãik'aapa mägaji:

¹⁶ —Ñipemaarã Cristo k'aurepa, chonaarãweda Ak'õre Jaurepa jara-jida aji, Rey David it'aideepa eperã abaapa Jesús peepiit'ee. Mãga jara bi Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade. ñrá Davidpa jaradak'a uchijaji Judas ome. ¹⁷ Judas tachi k'õp'ãyo paji mãik'aapa tachi ome auk'a mimi-apachi. ¹⁸ Mamĩda k'achia ooda pari p'arat'a p'aadap'edaapa irua eujã neto ataji. Mama iru baaidachi mãik'aapa chi jĩsi chedachi. ¹⁹ Jerusalende p'anapatap'edaarãpa iru piuda k'awaadak'ãri, ma eujã t'ĩ bijida *Hacéldama*, ächi pedeede jara k'inia bi “Waa Eujã”. ²⁰ Mãga p'asada perã Judas ome, awaraa jiridaipia bi iru mimia oomerã. Mãga oodaipia bi Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdadepema Salmode jara bairã:

‘Pi tede apida p'anada-e. Mapa ichita te tuma bait'ee.’ (Sal 69.25)

mãik'aapa awara ãi ichiaba jara bairã:

‘Awaraapa pi mimia atait'ee.’ (Sal 109.8)

²¹ Nama p'anida aji, eperãarã tachi ome nipapatap'edaarã, Jesús tachi ome niparu weda. ²² Juan Bautistapa iru poro choodak'ãriipa it'aa wãrumaa mãgá nipapachida. Judas pari ächidepema jiridaipia bi aba tachi ome auk'a Jesús unuda chok'ai p'irabaip'eda.

²³ Mãpai madepema omé jirijida aba jirit'eradait'ee. Aba paji José. Mãgí ichiaba t'ijarapachida Barsabás, maa-e pirã Justo. Chi apema t'ijarapachida Matías. ²⁴ Ma omé jiridap'eda, it'aa t'ijida:

—Tachi Waibia, pia jõmaarã t'ãri k'awa bida ajida. Maperã k'awapji na omeedepema k'aita pia k'inia bi. ²⁵ Mãgipa pi ùraa jarateenait'eeda aji, Judas pari, irua k'achia ooda k'aurepa ichi wãit'ee padamaa wãda perã.

²⁶ Mãga it'aa t'fidap'eda, suerte jemenejida jirit'eradait'ee. Mãpai Matia-ata uchijaji. Ma ewate weda apemaarã once Cristopa jirit'eradaarã ome mimiamaa beejĩ.

2

Tachi Ak'õre Jaure cheda

¹ Jerusalén p'uurude Pentecostés fiesta ewate pak'ãri, jômaweda Cristode ijâapataarã abaamaa see nîbaji. ² Mâga nide nâumia pururua jîwaaparik'a ûrijida it'ariipa cheru âchimaa. ³ Mâpai unujida t'ipitauk'a jêrajêraa cheru âchi îri. Maap'eda âchi chaachaa îri urua jêrajêraa nîbeeji. ⁴ Jômaweda Ak'õre Jaure ome p'aneejida mâik'aapa Ak'õre Jaurepa pedeepeji ichia k'inia badak'a. Pedeepechida âchia ai naaweda k'awada-e p'anadap'edaa pedeede.

⁵ Maapai Jerusalende p'anajida judiorã Tachi Ak'õrede ijâapataarã fiesta-it'ee chedap'edaarã awara âiipa. ⁶ Âchia mângí nâu pururua jîwaaparik'a ûridak'ãri, jômaweda seedachida ma ciento veinte ijâapataarã p'anadap'edaamâi. K'awadak'aa paji k'ãata k'îsiadai, ûripachida perã âchi t'odap'edaa pedeede. ⁷ Mapa âchi ak'itrua para beeji mâik'aapa mângapachida:

—Jômaweda na eperãarã pedee para bi Galileadepemaarã-ek'ã?
⁸ ¿Sâgapi k'îra t'ãdoo pedee para bima ajida, eperãarã nama para bi pedee chaa? ⁹ Nama eperãarã p'anî Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto mâik'aapa Ásia eujâdepemaarã. ¹⁰ Ma awara chejida Frigiadepemaarã, Panfiliadepemaarã, Egiptoddepemaarã, ichiaba Libiadepemaarã Cirene p'uuru k'ait'a p'anapataarã. Ichiaba Roma p'uurudepemaarã ûk'uru chejida. ¹¹ Judiorã ûk'uru mângã t'odap'edaa perã mâik'aapa ûk'uru judiorã pak'oodaidaarã, judiorã ûraade ijâadap'edaa perã. Ichiaba chejida Creta isladepemaarã mâik'aapa Arabia eujâdepemaarã. Nâgîrã Galilea eujâdepemaarã mîda, tachi chaachaa t'odap'edaa pedeede tachia ûri p'anida ajida. Âchia pedee para bida ajida, jaradait'ee Tachi Ak'õrepa ne-inaa pia ooda.

¹² Mângã âchi t'odap'edaa pedeede ûridap'edaa perã, jômaarãta ak'itrua para beeji mâik'aapa k'awadak'aa paji k'ãata k'îsiadai. Âchi pitapai mângapachida:

—Na ¿k'ãata jara k'inia bima? apachida.

¹³ Mamîda ûk'uru, chîara oo k'iniapa, mângapachida:

—¡Vinopata piu para bi! ¡Mapa pariatua pedee p'anîda! apachida.

Pedropa jarada Jerusalende p'anadap'edaarãmaa

¹⁴ Mâpai Pedro, it'a ak'inî beep'eda chi k'õp'ãyoorã once ome, golpe pedeeji:

—Tachi auk'aarã mâik'aapa jômaweda nama Jerusalende p'anîrã, mîa jararu pia ûrîti. ¹⁵ At'ãri tap'eda nîbairã tai vinopa piuda-e p'anîda aji, parãpa k'îsia p'anîk'a. Parãpa pia k'awa p'anî tai judiorã tap'eda weda todak'aa. ¹⁶ Parãpa nama unu p'anî chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari Joelpa nâga jaradak'a:

¹⁷ Tachi Ak'õrepa jara bi: Na ewari na eujã jõi naaweda, eperãarã chok'araarãmaa mî Jaure pèit'eeda aji. Parã warrarã mâik'aapa parã k'aurãpa jaradait'ee mîa jarapiruk'a. K'ûtrãarãpa k'âimok'araa pik'a bide mîa ooru unudait'ee mâik'aapa chonaarã k'âimok'araadait'ee mî ome. ¹⁸ Wãara, maapai mîa oopi bik'a opataarãmaa mî Jaure pèit'ee; imik'îraarãmaa, wëraarãmaa auk'a. Mîa ooru ãrapa jarapataadait'ee. ¹⁹ Pajãde mâik'aapa eujãde

ne-inaa eperāarāpa waide unudak'aa unupii't'ee: waa, t'ipitau māik'aapa nari jīrak'awaa nībi. ²⁰ Ak'ōrejīru k'īdarii't'ee māik'aapa atane k'īra p'oree waak'a padarii't'ee. Māgá pait'ee Ak'ōre ewari waibia ewate, na eujā jōi naaweda. ²¹ Mamīda ai naaweda Tachi Ak'ōrepa ichimaa chupiria iidirutaarā k'aripa atait'eeda aji, atuanaadamerā.' (Jl 2.28-32)

²² Māpai Pedropa māgaji:

—K'awa p'anida aji, Joelpa jaradak'a wāara uchiaru idi, Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure taimaa pēida perā. Israel pidaarā, ūriti mia jararu. Tachi Ak'ōrepa Jesús Nazaretdepema pēiji tachi t'āide. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa irumaa oopipachi perā ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa. ²³ Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badak'a, parāpa iru jita atadachida, maap'eda ijāadak'aa beerāmaa peepijida. Māirāpa kurusode baijira bijida mama piumerā. ²⁴ Mamīda Tachi Ak'ōrepa chok'ai p'irabai ataji. Māgá chok'ai p'irabai atada perā, waa piu-e; ichita chok'ai bait'ee. ²⁵ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa Jesús ome ooit'ee bada jaraji Rey David it'aideepa:

'Ichita mi Ak'ōre Waibia unupachida aji, mi k'īrapite. Ichi mi ome bairā, maarepida mi waawee-e. ²⁶ Mapa mi t'āri o-īa nībi, māik'aapa k'ari k'inia bi, k'awa bairā Tachi Ak'ōrepa mi k'aripapari. ²⁷ Ak'ōre, pia mi k'ap'ia beraupi-e pait'ee mi iarutamāi, mia oopari perā pia oopi bik'a. ²⁸ Ak'ōre eujādee wāpari o mimaa ak'ipiji. Mapa mi o-īa bait'eeda aji, pi k'īrapite.' (Sal 16.8-11)

²⁹ Maap'eda Pedropa māgaji:

—Tachi auk'arā nama see nībi, ūriti. Tachi chonaarāwedapema Rey David jai-idaaji māik'aapa iajida. Iru k'ap'ia at'āri jāirade bi tachi t'āide. ³⁰ K'awa p'ani David chok'ai bak'āri, Ak'ōre pedee jarapari paji. Mapa irua k'awa baji Tachi Ak'ōrepa jarada irumaa, irudeepa rey uchi-apiit'ee. ³¹ Māgá, wāara Davidpa unu pik'aji māik'aapa jaraji sāga Cristo p'irabaiit'ee iru iadap'edaamāiipa māik'aapa iru k'ap'ia berau-e pait'ee. ³² K'awa p'ani na pedee Jesudeta jara bi, Tachi Ak'ōrepa iru p'irabai atada perā māik'aapa taipa unudap'edaa perā. ³³ Tachi Ak'ōrepa iru it'aa ateeji ichi juaraare ak'i banamerā. Maap'eda ichia jaradak'a ichi Jaure teeji Jesumaa, irua pēimerā irude ijāapataarāmaa. Māgita parāpa et'ewa unujida māik'aapa ūrijida. ³⁴ Tachi Ak'ōrepa Rey David k'ap'ia piuda chok'ai p'irabai-pi-e paji it'aa ateeit'ee. Mamīda Davidpa jaraji:

'Tachi Ak'ōrepa jaraji Tachi Waibiaamaa: "Pi mi ome auk'a waibia bairā, su-ak'i beepāde aji, mi juaraare, ³⁵ mia pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā p'oyaaru misa." ' (Sal 110.1)

³⁶ 'Israel pidaarā, pia k'awāati māgí Jesús parāpa kurusode peepi-dap'edaa Tachi Ak'ōrepa Tachi Waibia papiji. Iruta Tachi Ak'ōrepa pēijida aji, tachi rey pamerā.

³⁷ Māga ūridak'lāri, arii p'anadap'edaarā k'īsia p'uadachida. Mapa iidi-jida Pedromaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa:

—¿K'āata oodayama ajida, taipa?

³⁸ Pedropa p'anauji:

—P'ek'au k'achia oo amāati, Tachi Ak'ōrepa parā p'ek'au k'achia wēpapik'oomerā māik'aapa Jesucristo t'īde poro choopíti. Māga ooruta pirā,

Ak'õrepa ichi Jaure pëiit'ee parã ome bapariimerã. ³⁹ Mãgí jarada parã-it'ee aupai-eda aji; ichiaba pãchi warrarã-it'ee mãik'aapa t'imí p'anirã-it'ee; pia jarait'eera, Tachi Ak'õre Waibiapa ichi odee atee k'inia bürã-it'ee.

⁴⁰ Mãgí pedee jõma jarap'eda, Pedropa ùraaji:

—P'ananáati Jesús peedap'edaarãk'a; jïp'a ijãati mãik'aapa óoti Tachi Ak'õrepa oopi bik'a.

⁴¹ Ma ewate weda Pedro pedee ijãadap'edaarãpa poro choopijida mãik'aapa apemaarã Cristode ijãapataarã ome t'ïujida. Ma ijãadap'edaarã Pedro k'aurepa eperãarã tres mil paji. ⁴² Mamãik'aapa ãchia ùri k'inia p'anapachida Cristopa jirit'eradaarãpa jarateepata mãik'aapa jedepachida ãchia ne-inaa iru bee. Ichiaba jõmaweda cheepurupachida it'aa t'ïdait'ee mãik'aapa ne-inaa jedek'odait'ee, mãgá k'irãpadait'ee Cristo pi-uda ãchi pari.

Chi naa ijãadap'edaarã

⁴³ Maapai eperãarã p'era pik'a para bapachi, Tachi Ak'õrepa oopipachi perã Cristopa jirit'eradaarãmaa ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa.

⁴⁴ Ma awara Cristode ijãapataarã chik'inia para bapachi mãik'aapa chi wëe beerãmaa ãchi ne-inaa jedepachida. ⁴⁵ Pia jarait'eera, netopachida ãchi net'aa iru p'ani mãik'aapa ma p'arat'a t'oopachida teedait'ee chi wëe beerãmaa. ⁴⁶ Ewari chaa cheepurupachida Ak'õre te waibiade

it'aa t'ïdait'ee mãik'aapa t'ãri o-ïapa ne-inaa jedek'opachida ãchi tede.

⁴⁷ Ak'õremaa it'aa t'ïpachida jaradait'ee iru t'ãri pia bi. Jerusalén pidaarãpa pia pedepachida ãra ãpite. Maperã ewari chaa chok'araara o k'achiadeepa uchiapachida ãchi k'aurepa.

3

Pedropa eperã chiwa bi jipada

¹ Ewari aba Pedro Juan ome wãjida Tachi Ak'õre te waibiadee a las tres, ma hora judiorã it'aa t'ïpatap'edaa hora pada perã. ² Mama Ak'õre te waibiade baji eperã chiwa bi, ichi t'oru weda. Ewari chaa eperãarãpa

mãgí ateepachida mãik'aapa binapachida Ak'õre tede chi T'ïupata Pi-ia apatamã, p'arat'a iidipariimerã chi mama t'ïurutaarãmaa. ³ Mãgí eperãpa unuk'ãri Pedro mãik'aapa Juan Ak'õre tede t'ïu wãda, p'arat'a iidiji. ⁴ Mãpai ãchia ak'ijida irumaa mãik'aapa Pedropa mãgaji:

—Taimaa ak'ipáde aji.

⁵ Mãgí eperãpa ak'iji, p'arat'a teedai jïak'aapa. ⁶ Mamãida Pedropa mãgaji:

—Mia wëe bida aji, p'arat'a, nëe jida. Mamãida mia pi k'aripait'ee. Jesucristo Nazaretdepemapa mimaa nãga oopi bairã, iru t'ïde mia jararu: p'irabãiji mãik'aapa wãji.

⁷ Mãga jararuta, Pedropa juaraarepema juade jitap'eda, p'irabai ataji. Aramata ma chiwa bada büri pia beeji ⁸ mãik'aapa p'inajiti baini beeji. Maap'eda p'irria beeji. Ma t'ëepai ichi büripa t'ïuji Ak'õre tede ãchi ome. Jitijitia wãji mãik'aapa o-ïapa it'aa t'ï wãji Ak'õremaa. ⁹ Mãga unudak'ãri, jõmaweda arii p'anadap'edaarã ¹⁰ p'era pik'a para beeji. Mãgá p'anajida ai naaweda ãchia unupatap'edaa perã ma eperã su-ak'i bi p'arat'a iidimaa Ak'õre tede, chi T'ïupata Pi-ia apatamã.

Pedropa jarada Tachi Ak'õre tede p'anadap'edaarãmaa

11 Māgí chiwa bada jipa beeda perā, Pedro māik'aapa Juan ik'aawaapa āyaa wāk'aa paji. Āchi p'anajida Ak'ōre te waibia āuk'idaa, Salomón Pórtico apatap'edaamāi. Āchimaa eperāarā jōmaweda p'era pik'a p'ira erreujida. 12 Pedropa māga unuk'āri, māgaji:

—Israel pidaarā, ¿sāap'eda parā p'era para bima? aji. ¿Sāap'eda tai k'īra ak'i jōnima? ¿Parāpa k'īsia p'anik'ā taipa tachi juadoopa na eperā jipajida? 13 Tachi chonaarā Abraham, Isaac māik'aapa Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibiapa ichi Warra Jesús waibiara papiji jōmaarā k'āyaara, ichia oopi badak'a oopachi perā. Mamīda parāpa māgí Jesús jita atadap'eda, charraarāmaa teenajida. Maap'eda Pilatopa uchia pēit'ee pak'āri, parāpa k'iniada-e paji. 14 Eperā t'āri pia bi p'ek'au k'achia wēe k'ena pēidai k'āyaara, chīara peeparita parāpa uchiapit'aajida. 15 Māgá peepit'aajida Tachi Ak'ōre o ak'ipipari. Mamīda parāpa peepidap'eda, Tachi Ak'ōrepa chok'ai p'irabai ataji. Taipa māga unujida tachi taupa. 16 Nāgí eperā jipa beeji ichia ijāada perā Jesupa jipai. Maperāpi jipa beeji, parāpa unu p'anik'a. Jesús jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, k'ayaa beerā jipai.

17 'Michi auk'aarā, mia k'awa bi pāchi poroorāpa māik'aapa parāpa Jesús peepidak'āri, k'awada-e paji iru Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā. 18 Mamīda parāpa māga oo p'anipa Tachi Ak'ōrepa uchiapiji ichia jaradak'a, ichi pedee jarapataarā it'aideepa: ichia pēida piut'ee. 19 Māpai Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badade pia k'īsiadap'eda, k'achia oo amāati māik'aapa irude ijāati, irua pāchi p'ek'au k'achia wēpapik'oomerā. 20 Māga ooruta pirā, Ak'ōrepa parā k'āiwee p'anapiit'ee māik'aapa pēit'ee Jesu-cristo, ichia jirit'erada parā k'aripapariimerā. 21 Mamīda Jesús at'āri Ak'ōre eujāde bait'ee, Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda chiwidi pik'a ooru misa, chonaarāweda ichi pedee jarapataarā it'aideepa jaradap'edaak'a. 22 Maapai Moisepa tachi chonaarāmaa māgaji:

'Ak'ōrepa ichi pedee jarapari uchiapiit'ee parā t'āide mi jīak'a. Oopataāti irua jara bik'a. 23 Māgí Ak'ōre pedee jaraparipa jara bi pedee ūri k'iniada-e p'anirā Ak'ōre eperāarā p'animāiipa āyaa jerek'ooit'ee māik'aapa peek'ooit'ee.' (Dt 18.15-19)

24 'Ichiaba Samuel beedak'āriipa jōma apemaarā Ak'ōre pedee jarapataarāpa jarapachida tachia irā unu p'ani. 25 Mapa parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa jarada chonaarāweda ichi pedee jarapataarā it'aideepa parā irapemaarā-it'ee. Ichiaba ichia jarada Abrahammaa parā irapemaarā-it'ee. Māgaji Abrahammaa:

'Mia na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda k'aripait'eeda aji, pīdeepa uchi-adait'eerā k'ap'ia pari.' (Gn 22.18)

26 Ichia jaradak'a Abrahammaa Tachi Ak'ōrepa parā pia ooji, ichi Warra piup'eda chok'ai p'irabai atak'āri parā t'āide. Māga ooji k'inia bada perā parāpa naapiara ijāadamerā māik'aapa pāchia k'achia oopata oo amaadamerā.

4

Pedro Juan ome judiorā poroorā k'īrapite

1 At'āri Pedro Juan ome pedeemaa p'ani misa, judiorā p'aareerā pachejida Ak'ōre te waibia jīapataarā poro ome. Ichiaba āchi ome

chejida saduceorã. ² K'irau p'anajida Pedropa mãik'aapa Juanpa jaratee p'anadap'edaa perã eperãarã piudap'eda chok'ai p'irabaidai, Jesús p'irabaidak'a. ³ Mapa jita atadachida. K'ewara bada perã, carcelde t'it'aanajida, ai norema ma nepira ak'idait'ee. ⁴ Mãga oojida mïda, eperãarã chok'araarãpa Cristode ijãajida, ãrapa jarateedap'edaa k'aurepa. Ijãapataarã jômaweda imik'iraarã aupai cinco mil paji.

⁵ Ai norema Jerusalende abaamaa see nïbaji judiorã poro waibiarã, ãchi chonaarã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã. ⁶ Mama baji ichiaba Anás, judiorã p'aareerã poro waibia pada. Ichiaba baji p'aareerã poro waibia Caifás, Juan, Alejandro mãik'aapa Anás ëreerã awaraarã. ⁷ Pedro Juan ome atapijida mãik'aapa ãchi k'irapite baini beepidap'eda, iidijida:

—¿K'ai juapa parãpa jãgee net'aa oo p'anima? maa-e pirã ¿k'aipa jãgã oopi bïma? ajida.

⁸ Ak'õre Jaure Pedro ome bada perã, pia p'anauji:

—Judiorã poro waibiarã mãik'aapa chonaarã, ⁹ parãpa taimaa iidiruta, sãga nãgã k'ayaa bada k'aripajida mãik'aapa sãga jipa beeji. ¿Mãga-ek'ã? aji. ¹⁰ Pia bi. Taipa parã k'irapite jaradait'ee, jômaweda Israel pidaarãpa k'awaadamerã. Nãgã eperã parã jõmaarã k'irapite baini bi, jipa beeji Jesucristo Nazaretdepema juapa, parãpa kurusode peepidap'edaa mãik'aapa Tachi Ak'õrepa chok'ai p'irabai atada. ¹¹ Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi: 'Te oopataarãpa mãu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.' (Sal 118.22)

¹² Mapa Jesucristodepai ijãa p'ani pirã, it'aa wãdait'ee, maarepida awaraa eperã wë-e perã iruk'a na p'ek'au eujãde, tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

¹³ Judiorã poroorã arii p'anadap'edaarãpa unudak'ãri Pedro mãik'aapa Juan jip'a pedeemaa p'ani waaweeda-ee, mãik'aapa k'awaadak'ãri ãchi eperã jip'arã, mak'iara k'art'a tau k'awada-ee, ak'itrua para beeji. K'awaajida Jesús ome nipapatap'edaa perã, mãga pedeejida. ¹⁴ Ma awara chiwa bada ãchia jipadap'edaa arii baji. Mapa judiorã poroorãpa p'oyaa p'anaudak'aa paji. ¹⁵ Mãpai ãchia Juan, Pedro, ma chiwa bada ome taawaa uchiapijida. Maap'eda pedee para beeji ãchi pitapai:

¹⁶—¿K'ãata oodait'eema ajida, jã eperãarã ome? Jômaweda Jerusalendepemaarãpa k'awa p'ani ãrapa ne-inaa pia oodap'edaa, eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Tachia p'oyaa merada-e. ¹⁷ Mamïda írã jaradáma ajida, ma eperãarãmaa jarateenaadamerã Jesupa ne-inaa oopata, mãga-e pirã miapidai.

¹⁸ Mãpai waya t'ï p'e atajida mãik'aapa jarajida waa jarateenaadamerã Jesupa ne-inaa oopata. ¹⁹ Mamïda Pedropa Juan ome p'anaujida:

—Pia k'ĩsati parãpa. ¿K'ãare piata bayama ajida, Ak'õrepa jara bi ooda-e pait'ee, parã pedee ùri k'iniapa? ²⁰ Taipa unudap'edaa mãik'aapa ùridap'edaa p'oyaa nepiri amaada-eda ajida.

²¹ Judiorã poroorã arii p'anadap'edaarãpa ãchi juade iru p'anajida mïda miapidait'ee, arajãgaa peijida eperãarã waidoopa. Jômaweda eperãarã o-ïa it'aa t'ïmaa p'anapachida Tachi Ak'õremaa, ²² Jesús Jaurepa ma eperã jipat'aada perã, cuarenta años audú iru bita.

Ijãapataarãpa Tachi Ak'õremaa k'aripa iididap'edaa

23 K'ena pëidap'eda, Pedro Juan ome chejida ächi k'öp'äyoorä p'anadap'edaamaa. Nepirijida judiorä p'aareerä porooräpa mäik'aapa awaraa judiorä poro waibiaräpa ächimaajaradap'edaa. 24 Mägi pedee üridap'eda, jömaweda auk'a it'aa t'ijida:

—Tachi Waibia, pia pajä, na eujä, p'usa mäik'aapa ne-inaa jömaweda aide nibi ooji. 25 Pi Jaurepa tachi chonaa Davidmaa näga pedeeji irua pide ijäa bada perä:

‘¿K'äare-it'ee awaraa eujädepemaarä k'irau p'anapatama? Michi eperäarä paara pariatua k'isiapata. 26 Na p'ek'au eujädepema reyrä mäik'aapa poro waibiarä audua p'anadairä, pedeeteepata k'achia oodait'ee. Pedee k'achia jarapata Tachi Ak'öre äpitemäik'aapa ichia rey pëida äpitemäik'aapa. (Sal 2.1-2)

27 Tachi Waibia, pia jaradak'a David it'aideepa, mäga uchijä. Rey Herodes, Poncio Pilato mäik'aapa awaraarä judio-eerä na p'uurude pedeeteejida Israel pidaarä ome k'achia oodait'ee Jesús, pia pëida oo chemerä pia oopi k'inia bi. 28 Mäga oojida pia naaweda k'isia iru badak'a. 29 Irä Tachi Waibia, ak'iji pi äpitemäik'aapa pedee p'anirä mäik'aapa taimaa waapiara pi üraa waawee-ee jarateepiji, taipa oo k'inia p'anadairä pia oopi bik'a. 30 Ichiaba tai k'aripäji k'ayaa beerä jipapataadamerä mäik'aapa ne-inaa eperäaräpa p'oyaa oodak'aa ächi juadoopa oopataadamerä Jesús t'ide. Iruata pichia oopi bik'a ichita oopari.

31 It'aa t'iaupadak'ari, ächi p'anadap'edaamäi wirriwirria nibeji. Mäpai jömaweda Ak'öre Jaurepa oopi bik'a oo k'inia p'aneejida mäik'aapa Tachi Ak'örepa ooda Jesús piuda k'aurepa waawee-ee jarateepachida.

Ijāapataarāpa ächi net'aa jedepatap'edaa

32 Maapai ijāapataarā jömaweda auk'a k'isiapachida mäik'aapa chik'aripa p'anapachida. Apidaapa ächi net'aa iru p'ani ächi-it'ee aupaida adak'aa paji. Jip'a jōmaarā-it'ee paji. 33 Mapa Ak'örepa ächi pia oopachi. K'aripaji Cristopa jirit'eradaarāpa jarateedamerä Jesús chok'ai pirabaida mäik'aapa oodamerä ne-inaa eperäarāpa p'oyaa oodak'aa ächi juadoopa. 34 Ächi chupiria p'anadak'aa paji. Chi eujä iru beeräpa mäik'aapa ne-inaa awaraa iru beeräpa netot'aapachida. 35 Mäpai ma p'arat'a Cristopa jirit'eradaarāmaa teepachida, jedenadamerä wëe beerāmaa. 36 Mäga ooji Levī ereerādepema Josepa. Mägi eperä Chipre isladepema paji. Mägimaa Cristopa jirit'eradaarāpa pedida t'ijijida Bernabé (jara k'inia bi “T'ari O-īapipari”). 37 Mägi eperäpa eujä iru bada netot'aaji mäik'aapa ma p'arat'a Cristopa jirit'eradaarāmaa teeji.

5

Ananías chi wëra Safira ome ne-inaa k'achia ooda

1 Mamīda Bernabepa oodak'a ooda-e paji Ananías chi wëra Safira ome. Mägiirāpa ächi eujä netot'aajida. 2 Mamīda mägi eperä chi wëra ome pedeeteejida p'arat'a jōma teeda-e pait'ee Cristopa jirit'eradaarāmaa. Ananiapa mägi p'arat'a ük'urupai teenak'ari, 3 Pedropa mägaji:

—Ananías, ¿pi seewa cheruk'ä aji, Ak'öre Jauremaa, p'arat'a jōma tee che-ee? ¿Sāap'eda oojima Satanapa oopi bik'a? 4 ¿Jä eujä pichide paji-ek'ä netot'aai naaweda? ¿Ma p'arat'a pichide paji-ek'ä netot'aap'eda?

¿Sãap'eda nãga oo k'iniadachima? Pia eperãarãmaa seewa-e paji. Ak'õremaata seewajida aji.

⁵ Mãga ùriruta, Ananías eujãde piu baainaji. Aarii p'anadap'edaarãpa unudak'ãri, p'erak'oodachida. ⁶ Mãpai k'ùtrãarã ùk'uruurãpa chi piuda beda atajida mãik'aapa ateejida iade.

⁷ Hora õpeemaa Ananías wëra t'ùuji, chi imik'ïra piuda k'awa-ee. ⁸ Mãpai Pedropa irumaa iidiji:

—¿Wãara nãgí p'arat'a pari eujã netot'aajidak'ã? aji.

Ichia p'anauji:

—Netot'aajidapi.

⁹ Pedropa mãgaji:

—¿Sãap'eda parã pedeeteejida Ak'õre Jauremaa seewadait'ee? Ara cherutada aji, pi imik'ïra iadeepa. Naade pi jida auk'a ateedait'eeda aji.

¹⁰ Aramata Safira piu baainaji Pedro bïiri ik'aawa. K'ùtrãarã t'ïudak'ãri, unujida piu bi. Maap'eda ïanajida chi imik'ïra ik'aawa. ¹¹ Jõmaweda ijãapataarã mãik'aapa awaraarã mãga k'awadap'edaarã p'era para beeji.

Ak'õre Jaurepa k'aripap'eda, Cristopa jirit'eradaarãpa oopatap'edaa

¹² At'ãri Jerusalende p'anide Cristopa jirit'eradaarãpa oopachida ne-inaa eperãarãpa p'oyaa odak'aa ãchi juadoopa. Maapai jõmaweda Cristode ijãapataarã cheepurupachida Salomón Pórtico apatap'edaamãi, Tachi Ak'õre te waibia ãuk'idaa. ¹³ Apemaarã judiorã Tachi Ak'õre te waibiade t'ïupataarã waaweepa araa p'anada-e paji ãchi ome. Mamïda pia pedeepachida ãchi ãpite, apemaarã Jerusalendepemaarã ome. ¹⁴ Mãirã mãgá t'ïuda-e paji mãda ãchi ome, Cristode ijãapataarã ïwajida, wëraarã mãik'aapa imik'ïraarã. ¹⁵ Cristopa jirit'eradaarãpa ne-inaa pia oo p'anadap'edaa perã, eperãarãpa ãchi k'ayaa beerã calle jã ik'aawa uchìa atapachida joip'aruk'a bi ïri, Pedro wãyaa wãk'ãri, chi jaurepa pida ãra t'õbaimerã mãik'aapa jipamerã. ¹⁶ Ichiaba p'uuru k'ait'a beerãpa Jerusalendee k'ayaa beerã chok'ara aneepachida mãik'aapa ichiaba eperã ne-tuara merãtia bee aneepachida. Tachi Ak'õrepa jõmaweda jipak'oopachi Cristopa jirit'eradaarã juapa.

Cristopa jirit'eradaarã jiridap'edaa miapidait'ee

¹⁷ Unudak'ãri jõmaweda Cristopa jirit'eradaarãpa oopata, judiorã p'aareerã poro waibia mãik'aapa ùk'uru saduceorã iru ome nipapatap'edaarãpa Cristopa jirit'eradaarã k'ïra unuamaa iru p'aneejida. ¹⁸ Mapa Tachi Ak'õre te waibia jãapataarãmaa atapijida carcelde t'ik'oonadamerã. ¹⁹ Mamïda p'ãrik'ua angelpa carcelde t'ïupata ewat'aa cheji. Maap'eda ãchi taawaa uchiapik'ooji. Mãpai mãgaji:

²⁰—Wãti Tachi Ak'õre te waibiadee mãik'aapa arii p'anãrãmaa jaratéeti Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee it'aa wãdamerã.

²¹ Mãgá ai norema tap'eweda t'ïujida Ak'õre tede mãik'aapa jarateemaa p'aneejida.

Mãmisa ma p'aareerã poro waibiapa mãik'aapa ichi ome p'anadap'edaarãpa t'ï pëjida Junta Supremadepemaarã jõmaweda. Ichiaba carceldeepa Cristopa jirit'eradaarã atapijida. ²² Mamïda Ak'õre te jãapataarãpa carcelde jirinadak'ãri, unuda-e paji. Maperã nepiri chejida:

²³—Ununajidada ajida, carcel te pia jãa nãbi, mãik'aapa chi jãapataarã ai t'aide jãa p'ani. Mamïda ewa atadak'ãri, apida unuda-e paji.

²⁴ Māga ūridak'āri, ma p'aareerā poro waibia apemaarā p'aareerā poroorā ome māik'aapa Ak'ōre te jīapataarā poropa k'awada-e paji k'āata oodai. ²⁵ Māga nide eperā pacheji māik'aapa mājaji:

—Parāpa carcelde t'ik'oodap'edaarā Ak'ōre te waibiade eperāarāmaa jarateemaa p'anida aji.

²⁶ Aramata Ak'ōre te waibia jīapataarā poro apemaarā jīapataarā ome wājida jita p'e atade. Mamīda k'īra jīp'a p'e aneejida, eperāarāpa āchimaa māupa bat'adai jīak'aapa. ²⁷ Pachedak'āri, ak'inī p'aneepijida Junta Suprema k'īrapite. Māpai ma p'aareerā poro waibiapa mājaji:

²⁸ —Taipa parāmaa jarajida waa jarateenaadamerā jā eperāpa oopata. Mamīda māga ooda-e p'ani. Waapiara jōmaweda Jerusalén pidaarāmaa jarateemaa p'ani. Ma awara táipata jā eperā peet'aajidada a jōni.

²⁹ Apemaarā pari Pedropa p'anauji:

—Taipa ichita Ak'ōrepa oopi bik'a oodait'eeda aji, eperāpa jara bik'a oodai k'āyaara. ³⁰ Tachi chonaarāwedapema Ak'ōrépata Jesús, parāpa kurasode peepidap'edaa, chok'ai p'irabaijiji. ³¹ Tachi Ak'ōrepa iru p'irabai atap'eda, su-ak'ī biji ichi juaraare, jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. Mama biji eperāarā ak'ipariimerā māik'aapa o k'achiadeepa k'aripa atamerā. K'īnia baji Jesús piuda k'aurepa Israel pidaarāpa p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerā. Māgá irua wēpapik'ooi ārapa p'ek'au k'achia oopata. ³² Tachi Ak'ōre Jaurepa ma jōma k'awa bida aji. Taipa pida ichiaba māga k'awa p'anida aji, Cristode ijāadak'āri, Ak'ōrepa ichi Jaure taimaa pēida perā.

³³ Judiorā poroorāpa māga ūridak'āri, Cristopa jirit'eradaarā peek'oo k'iniadachida. ³⁴ Mamīda āra t'āide baji fariseo t'ījarapatap'edaa Gamaliel. Māgí Gamalielpa Moisepa p'āda pia k'awaa baji. Mapa eperāarāpa iru t'o p'anapachida. Māgí bainī beep'eda, Cristopa jirit'eradaarā arak'atia taawaa uchiala atapiji. ³⁵ T'ēpai mājaji apemaarā judiorā poroorāmaa:

—Israel pidaarā, pia k'īsiati ne-inaa oodai naaweda jā eperāarāmaa. ³⁶ K'irāpāti mak'īara taarā-e bi eperā Teudas apatap'edaapa k'īsiaji ichita jōmaarā k'āyaara waibiara pai. Māgí eere cuatrocientos imik'īraarā p'anajida. Mamīda māgí peet'aadak'āri, iru ome nipapatap'edaarā jīchoodachida. Māgá āchia k'īsia iru p'anadap'edaa jōdachi. ³⁷ Ai t'ēpai, Romadepemaarāpa eperāarā t'ī p'āpimaa p'anadak'āri, ichiaba Judas Galileadepemapa māga k'īsiaji. Eperāarā ūk'uruurāpa iru pedee ijāajida. Mamīda ichiaba peet'aadak'āri, iru ome nipapatap'edaarā āyaa er-reudachida. ³⁸ Mapa mia parāmaa ūraait'ee jā eperāarā k'achia oon-aadamerā. Āchia jaratee p'ani pirā āchi k'īsiadeepa māik'aapa ne-inaa oo p'ani pirā āchi juadoopa, āchia oopata jōdaryada aji. ³⁹ Mamīda Tachi Ak'ōrépata āchimaa māga oopi bi pirā, parāpa p'oyaada-eda aji. K'īrak'aupai, Tachi Ak'ōre ome chōomaa p'aneedai.

Āchia Gamaliel ūraa ijāajida. ⁴⁰ Maap'eda Cristopa jirit'eradaarā t'ī p'e atajida māik'aapa wik'oojida. Jarajida waa jarateenaadamerā Jesupa ooda. Maap'eda k'ena pēijida. ⁴¹ Mamīda Cristopa jirit'eradaarā judiorā poroorā k'īrapiteepa o-īa uchijida, Ak'ōrepa āchi ita-aria miapida perā Jesús k'aurepa. ⁴² Maap'eda ewari chaa jarateepachida Jesucristota Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. Māga jaratee wāpachida Tachi Ak'ōre te waibiade māik'aapa te bee chaa.

6

Ijāpataarā siete jirit'eradap'edaa Cristopa jirit'eradaarā k'aripadamerā

¹ Maapai ijāpataarā chok'arapiara iwajida. Judiorā griego pedee pedeepataarāpa imiateejida judiorā hebreo pedee pedeepataarāmaa, āchia griego pedee pedeepataarā p'ētrāarā pia ak'idak'aa pada perā ewari chaa ne-inaa jededak'āri k'aripadait'ee. ² Maperā chi doce jirit'eradaarāpa t'ī pēijida jōmaweda Cristode ijāpataarā cheepurudamerā. See nībeek'āri, māgajida:

—K'ōp'āyoorā, tai jua araada-e ijāpataarā jōmaweda ak'idait'ee. Pia-e bida ajida, taipa waa jarateeda-e pait'ee Ak'ōrepa jara pēida Jesucristo k'ap'ia pari, chi ne-inaa wēe beerā ak'i k'iniapa. ³ Mapa eperāarā siete jirit'erāti ma mimia oodamerā. Jiridaipia bi nāgee eperāarā: k'īsia k'awaa beerā; t'āri pia beerā māik'aapa Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oo k'inia beerā. ⁴ Tai jōdee it'aa t'īmaa p'anadait'ee māik'aapa Ak'ōrepa jara pēida jarateedait'eeda ajida.

⁵ Māpai āchia p'anaujida:

—Pia bida ajida.

Maap'eda jirit'erajida Esteban. Ma eperā Cristode pia ijāaji māik'aapa Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oopachi. Ichiaba jirit'erajida Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas māik'aapa Nicolás Antioquiadepema. Naaweda māgí Nicolás Tachi Ak'ōrede ijāak'aa bap'eda, judiorāpa ijāapatade ijāa baji. ⁶ Ma t'ēpai ateejida Cristopa jirit'eradaarā p'anadap'edaamaa. Māgīirā it'aa t'ijida āchi pari māik'aapa jua bijida āchi īri. Māga oojida ak'ipidait'ee ma mimia āchima teeruta.

⁷ Ma t'ēpai, Ak'ōrepa ooda Cristo piuda k'aurepa waapiara jarateepachida māik'aapa ijāpataarā waapiara iwapachida Jerusalende. Judiorā ūk'uru, p'aareerā jida ichiaba Cristode ijāajida.

Judiorā poroorāpa Esteban jita atadap'edaa

⁸ Maapai Jerusalendepemaarā t'āide Estebanpa oopachi ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga oopachi Tachi Ak'ōrepa iru k'aripa bada perā. ⁹ Mamīda ewari aba pachejida judiorā Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema. Ma te t'ijarapachida Esclavoorā P'anadap'eda Uchiadap'edaa. Māirāpa nepīra jiri chejida Estebanmaa. Āchi ome chejida auk'a Cirene p'uurudepemaarā, Alejandría p'uurudepemaarā, Cilicia eujādepemaarā māik'aapa Ásia eujādepemaarā. ¹⁰ Mamīda aupedeedak'āri, Esteban p'oyaa k'īup'eepidak'aa paji, Ak'ōre Jaurepa iru k'īsia k'awaapida perā āchia iídida p'anaut'ee. ¹¹ Mapa awaraarāmaa p'aajida seewa jaradamerā ichia pedee k'achia pedemaa bi Moisés āpīte māik'aapa Tachi Ak'ōre āpīte. ¹² Māgá p'uuru pidaarā, judiorā poro waibiarā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā k'īrapik'oojida Esteban ome. Māirāpa Esteban jita atadap'eda, atadachida Junta Suprema k'īrapite Tachi Ak'ōre te waibiade. ¹³ Māpai ma p'aadap'edaarā aneejida seewa jaradamerā. Māirāpa māgajida:

—Nāgí eperāpa ik'achia pedeparida ajida, Tachi Ak'ōre te āpīte māik'aapa Moisepa p'āda āpīte. ¹⁴ Jara bi Jesús Nazaretdepemapa nāgí te t'ēet'aait'ee māik'aapa tachimaa waa oopi-e pait'ee Moisepa p'ādade jaradak'a, tachia oodamerā.

¹⁵ Judiorā poroorāpa māik'aapa arii p'anadap'edaarāpa Esteban ak'idak'āri, chi k'īra ángel k'īrak'a unujida.

7

Estebanpa p'aare poro waibia k'īrapite p'anauda

¹ Māpai p'aareerā poro waibiapa iidiji Estebanmaa:

—¿Wāarak'ā aji, na eperāarāpa jara p'ani?

² Irua p'anauji:

—Mīchi auk'aarā māik'aapa chonaarā, ūrīti. Tachi Ak'ōre k'īra wāree bīpa ichi unupijida aji, tachi ak'ōchona Abrahammaa Mesopotamia eujāde bak'āri, Harande banai naaweda. ³ Ak'ōrepa jaraji:

'Atabēipāde aji, pi eujā pi ēreerā ome māik'aapa wāpāde aji, mia ak'ipiit'ee eujāmaa.' (Gn 12.1)

⁴ Māpai Abraham uchiaji Caldea eujādeepa māik'aapa banaji Harande. T'ēpai chi ak'ōre piuk'āri, Tachi Ak'ōrepa Abraham aneeji na eujādee tachi īrā p'anīmāi. ⁵ Mamīda na eujā maarepida waide tee-e paji irumaa; bīiri aba t'iait'ee pida. Jīp'a jaraji teeit'ee irudeepa uchiadait'eerāmaa iru piuda t'ēpai, Abraham waide warra wēe baji mīda. ⁶ Ma awara Ak'ōrepa jaraji:

'Pīdeepa uchiadait'eerā p'anapataadait'eeda aji, awaraa eujāde mimiamaa chīara-it'ee. Mama esclavoorā p'anadait'ee māik'aapa jāpemaarāpa āra miapi iru p'anadait'ee cuatrocientos años.' (Gn 15.13)

⁷ Mamīda Ak'ōrepa ichiaba jaraji:

'Mia k'achia ooit'eeda aji, āra esclavoorā papirutaarā. T'ēpai āra mamāik'aapa uchiadait'ee māik'aapa mīmaa it'aa t'īdait'eeda aji, na eujāde.' (Gn 5.14)

⁸ Māgá pedee nībide Abraham ome, Ak'ōrepa jaraji Abrahampa tauchaa bīmerā ichi warra k'ap'iade. Tachi Ak'ōrepa k'inia baji māga oodamerā ichi eperāarāpa ak'ipidait'ee ichide ijāa p'ani. Mapa Abraham warra Isaac t'ok'āri, k'āima ocho parumaa iru k'ap'iade tauchaa bijī. Isaacpa māga ooji ichi warra Jacob ome. Ichiaba Jacobpa māga ooji chi warrarā doce ome. Māirādeepa Israel pidaarā ēreerā doce uchiajida.

⁹ 'Māgí Jacob warrarā pada, tachi chonaarāpa, āchi ipema José k'īra unuamaa iru p'anapachida. Maperā netot'aajida esclavok'a Egiptodee wāyaa wādap'edaarāmaa. Mamīda Tachi Ak'ōre José ome baji. ¹⁰ Maperā k'aripa ataji jōmaweda ne-inaa k'achiadeepa. Ma awara k'īsia k'awaapiji māik'aapa k'inia iru bapiji rey Egiptodepema Faraonmaa. Māgīpa José Egiptodepemaarā poro waibia papiji ichi palaciode.

¹¹ 'Ma t'ēpai jarra oojida Egipto eujāde māik'aapa Canaán eujāde. Maperā mak'īara nek'odait'ee wē-e paji. ¹² Mamīda Jacobpa k'awaak'āri Egiptode ne-inaa k'oit'ee paraa, jāmaa pēiji ichi warrarā, ne-inaa netode. Māgí paji tachi chonaarā naapiara wādap'eda. ¹³ Ai t'ēpai wādak'āri, Josepa ichi ipemaarāmaa k'awaapiji. Madeepa Faraónpa José ēreerā k'awaji. ¹⁴ T'ēpai, Josepa jara pēiji chi ak'ōre Jacob māik'aapa chi ēreerā jōmaweda chedamerā Egiptodee. Āchi setenta y cinco paji. ¹⁵ Māgapi Jacob banaji Egiptode. Mama jai-idaaji. Ichiaba mama tachi chonaarā jai-idaajida. ¹⁶ Jacob bīiri māik'aapa chi warrarā bīiri ateejida Siquem

p'uurudee m̄aik'aapa mama iajida Abrahampa Hamor  reer  juak'aawa netoda j irade.

¹⁷ 'Ewari k'ait'a pak' ari Tachi Ak' repa uchiapiit'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaar  Egiptodeepa ichia jaradak'a,  chi chok'ara p'anajida, iwa p'anadap'edaa per . ¹⁸ Maapai Egiptodepema reypa José k'awa-e pada Fara n paji. ¹⁹ M g  reypa tachi chonaar  k' raji waa iwanaadamer .  chi chupiria ooji. Jaraji  chi warrar  ewaa t'o k'edeer  ita-aria pi-upidamer . ²⁰ Maapai t'oji Moisés. Tachi Ak' repa m g  warra chai pia ak'iji. Mapa chi ak' reer pa atane  pee warimaa iru p'anajida  chi tede. ²¹ Mamida p'oyaa waa merada-e paji. Mapa ituaba atab idak' ri, Fara n k'aupa unu ataji m ik'aapa wari ataji ichi warrak'a. ²² M gapi Moisés wariji Egipto pidaar  t' ide m ik'aapa k'awaa waji ne-inaa k'ira t' doe Egiptodepemaar pa k'awa p'anadap'edaak'a. M pai j maar pa iru k'awajida, irua pedeeda k'aurepa m ik'aapa ooda k'aurepa.

²³ "Cuarenta años iru bak' ri, k' sijaji w it'ee Israel pidaar  ak'ide, ichi auk'aar  pada per . ²⁴ Mamida unuk' ri Egiptodepemapa ichi auk'aa s maa bi, Moisepa k'aripanaji m ik'aapa ma Egipto pida pee atap iji." (Ex 2.11-12)

²⁵ Moisepa k' sijaji ichi auk'aar pa ij adai Tachi Ak' repa ichi p ida  chi k'aripamer . Mamida  chia m ga ooda-e paji.

²⁶ 'Ai norema unuji Israel pidaar  om  ch omaa p'ani. M g  ch onaadamer  m gaji: " P chi auk'aar -ek'  aji, j g  ch o j nadait'ee?" ²⁷ M pai chi k' p' yo s maa badapa Moisés s at'aaji m ik'aapa m gaji: " K'aipa pi tai porok'a bijima aji, taipa oopata ak'imer ?" ²⁸  Mi peet'aa k'inia bik'  aji, nuweda Egipto pida peet'aadak'a?"' (Ex 2.13-14)

²⁹ M ga  rik' ri, Moisés mirudachi. Maap'eda t'im  waji Madi n euj dee. Mama banaji k'ira tewaraak'a. Ariipema w ra atap'eda, warrar  om  paraaji.

³⁰ 'Cuarenta años w yaap'eda, ewari aba Moisés baji euj  pania w e bim i Sina  ee k'ait'a. Mama bide unuji pak'uru jep'eda t'ipitauk'a urua n bi, angelpa aide ichi unupi bada per . ³¹ M g  urua unuk' ri, Moisés k'ait'aara waji pi-iaara ak'it'ee k' ata m ga bi. M ga nide  riji Tachi Ak' repa m garu:

³² 'Mi pi chonaar  Ak' re Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ij adap'edaa Ak' re Waibia.' (Ex 3.6)

M ga  rik' ri, Moisés b iri w re n beeji p'era n bipa m ik'aapa p'oyaa ak'ik'aa paji ma pak'urumaa. ³³ M pai Tachi Ak' repa m gaji:

'Pichi chancla  rat'aap de aji, nama pi mi k'irapite bain  bair . ³⁴ Mia k'awa bi mi eper ar  chupiria chitooni Egiptode.  ri bi  chi bia chitooni. Mapa cheji k'aripait'ee. Pia auk'a k'aripanaji. Mia pi Egiptodee p it'eeda aji.' (Ex 3.5-10)

³⁵ 'Ai naaweda  chia Moisés pedee  ri k'iniada-e paji n ga p'anauda per :

' K'aipa pi tai porok'a bijima ajida, taipa oopata ak'imer ?' (Ex 2.14)

M g  yiaraa pik'a iru p'anajida m da, Tachi Ak' repa ichi  ngel pak'uru iiri-idaade unupida k'ap'ia pari Moisés p iji  chi porok'a. Tachi Ak' repa k'inia baji Moisepa  chi uchia atamer  Egipto pidaar  juadeepa. ³⁶ M g  Moisepa tachi chonaar  uchia p'e ataji Egiptodeepa. Ichia ne-inaa

ooji eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa māgí eujāde, Mar Rojode māik'aapa cuarenta años wāyaaruta misa eujā pania wēe bide. ³⁷ Māgí Moisepa jaraji Israel pidaarāmaa:

'Parādeepa Ak'ōrepa uchiapiit'ee ichi pedee jarapari mi jīak'a.' (Dt 18.15)
³⁸ P'anadak'āri eujā pania wēe bide, Israel pidaarā pari Moiseta pedeeji ángel ome Sinaí eede. Ichiata Ak'ōrepa jarada naapiara p'āji, tachi chonaarāpa māik'aapa tachia māgí ūraa ijāadap'eda, ichita p'anapataadamerā.

³⁹ 'Mamīda tachi chonaarāpa iru pedee ijāa k'iniada-e paji. Ma k'āyaara waya Egiptodee wā k'iniadachida. ⁴⁰ Mapa Moisés wē-e pak'āri, ichi ĩpema Aaronmaa māgajida:

'Tachi-it'ee ak'ōre waibiarā oopáde ajida, tachi naa o jaratee wādamerā, k'awada-e p'anadairā sāgataji jā Moisés ome, Egiptodeepa tai āyaa aneeda.' (Ex 32.1)

⁴¹ Māpai oojida p'ak'a chak'ek'a ai k'īrapite it'aa t'īdait'ee. Ne-animalaarā peejida ai k'īrapite paadait'ee māik'aapa fiesta oojida o-īapa, ma p'ak'a chak'ek'a ooda-it'ee. ⁴² Maperāpi Tachi Ak'ōre āchi ik'aawaapa āyaa wāji. Mapa pajāde nībi ne-inaamaa it'aa t'īpachida, Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īdai k'āyaara. Oojida Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bik'a:

'Israel pidaarā, parā cuarenta años eujā pania wēe bide p'anadak'āri, ¿mi-it'ee ne-animalaarā peedap'eda, paapachidak'ā, mide ijāa p'anadap'edaa perā? ⁴³ Ma k'āyaara parāpa it'aa t'īpachida Canaan-depemaarā ak'ōre waibia Molocmaa māik'aapa Egiptodepemaarā ak'ōre waibia Refanmaa. Mia māga k'awa bi ne-inaa pāchi juapa oodap'edaa atee p'anadap'edaa perā pāchi wārutamaa. Mapa mia parā āyaa jērek'ooit'eeda aji, Babilónia p'uuru k'āyaara t'imiaara.' (Am 5.25-27)

⁴⁴ 'Tachi chonaarā eujā pania wēe bide p'anadak'āri, atepachida Tachi Ak'ōre te ne-ede ooda, k'irāpadait'ee Tachi Ak'ōre arii bi āchi ome. Māgí te oojida Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ak'īpidak'a. Oojida aide it'aa t'īpataadait'ee Tachi Ak'ōremaa. ⁴⁵ Ma t'ēpai tachi chonaarā māgí tede it'aa t'īpachida āchi chonaarāpa oodap'edaak'a. Mapa Tachi Ak'ōrepa awaraa p'uuru ome jura chōo p'oyaapik'āri, Josué ome chedap'edaarāpa āchi ome aneejida māgí te ne-ede ooda. Māgá iru p'anapachida David rey parumaa. ⁴⁶ Tachi Ak'ōrepa Rey David k'inia iru bapachi. Mapa Davidpa iidiji Tachi Ak'ōremaa te waibia oo teeit'ee, te pia oo k'inia bada perā Jacobpa ijāadap'edaa Ak'ōre-it'ee. ⁴⁷ Mamīda David warra Salomonpa Tachi Ak'ōre te waibia ooji. ⁴⁸ Salomonpa māgí te ooji mīda, k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Waibia bak'aa te eperāarā juapa oodade. Māga k'awa p'ani Ak'ōre pedee jaraparipa jarada perā:

⁴⁹ 'Mi, Jōmaarā Rey, it'arita baparida aji, māik'aapa eujā mi jua ek'ari bi. ¿Te k'āaredeeta mimaa oo teedait'eema? ¿Sāmata mi ĩnait'eema? ⁵⁰ ¿Michi juadoopa jōmaweda ooji-ek'ā? aji.' (Is 66.1-2)

⁵¹ Māpai Estebanpa māgaji:

—Parāpa Tachi Ak'ōrede ijāa p'anida apata mīda, t'āri k'achia-idaa p'anapatada aji, ijāadak'aa beerāk'a. Ma awara k'īri k'isua p'anapata, oo k'iniadak'aa perā Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Pāchi chonaarāk'api p'ani. ⁵² Parā chonaarāpa ichita Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā jirijida peedait'ee. Peejida chi p'ek'au k'achia wēe bi cheit'ee bida apatap'edaarā.

Maap'eda chi p'ek'au k'achia wēe bi chek'āri Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a ooit'ee, iru ichiaba jita atapidap'eda, peepijida parāpa. ⁵³ Parāpata Ak'ōre Ūraa iru p'anapata angeleerā k'aurepa. Mamīda at'āri ooda-e p'anida aji, māgí ūraa jara bik'a.

Esteban peedap'edaa

⁵⁴ Māga ūridak'āri, t'āri k'achiapa Esteban peet'aa k'inia p'aneejida. ⁵⁵ Mamīda Ak'ōre Jaure ichi ome bada perā, it'aa ak'iji māik'aapa unuji Ak'ōre k'īra wāree māik'aapa Ak'ōre juaraare Jesús baini bi. ⁵⁶ Māpai māgaji: —Ak'idapāde aji. Mia unu bi pajā ewa nībi māik'aapa unu bi Eperā Ak'ōre Truadepema Ak'ōre Waibia juaraare.

⁵⁷ Mamīda āchi k'īri t'ap'ak'oodachida māik'aapa golpe biadap'eda, jōmaweda iru īri wājida. ⁵⁸ Jerusalén p'uurudeepa uchua atadap'eda, māupa bat'amaa p'aneejida iru peet'aadait'ee. Auk'a k'aripajida Esteban imiateedap'edaarāpa. Āchi īripema p'aru jīpatap'edaa ata bijida eperā Saulo apatap'edaa bīri ik'aawa irua ak'imerā, āchia māu bat'aruta misa.

⁵⁹ Māupa bat'amaa p'anide Esteban it'aa t'īji:

—Tachi Waibia Jesús, mi jaure pichimaa atééji.

⁶⁰ T'ēepai bedabajji māik'aapa golpe it'aa t'īji:

—Tachi Waibia, āchi chupiria k'awáaji, mi nāgá k'achia oo p'ani mīda.

Māga jarap'eda, piuji.

8

Saulopa ijāapataarā miapiit'ee jirida

¹⁻² Esteban peedak'āri, Saulo mama baji ak'it'ee, ichi judiorā poroorā eere bada perā. Esteban piup'eda, ūk'uru Tachi Ak'ōrede ijāapataarāpa iajida; ichiaba audú jēejida iru-it'ee.

Ma ewatedeepa Jerusalende Cristode ijāadak'aa beerāpa irude ijāapataarā jirijida peedait'ee. Mapa jōmaweda miruk'oodachida Judea eujādee māik'aapa Samaria eujādee. Cristopa jirit'eradaarā aupai miruda-e paji. ³ Māgá jiri p'ani misa, Saulopa Cristode ijāapataarā auk'a jiripachi. Te chaa t'īu wāpachi wēraarā imik'īraarā ome jita p'eit'ee. Maap'eda carcelde t'ipik'oopachi.

Samariade jaratedap'edaa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee

⁴ Saulopa māga oo baji mīda, chi Jerusalendeepa mirudap'edaarāpa jaratee wāpachida Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee āchi wārutamaa.

⁵ Felipe wāji Samaria eujādee māik'aapa Cristopa ooda jarateepachi.

⁶ Arii p'anadap'edaarāpa māga ūridak'āri māik'aapa unudak'āri irua ooda eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, waapiara k'awa k'inia p'anajida. ⁷ Mama Felipepa uchiapik'oopachi netuaraarā merātia bee eperāarā chok'ara k'ap'iadeepa.

Māgí netuaraarā āra k'ap'iadeepa bia uchua wāpachida. Ma awara Felipepa jipak'oopachi eperāarā chok'ara chiwa beerā māik'aapa p'oyaa āchi bīripa pia nipadak'aarā. ⁸ Maperā ma p'uurudepemaarā o-īa p'anapachida.

⁹ Mamīda mama bapachi eperā t'ījarapatap'edaa Simón. Māgipa petau tau k'awaa baji māik'aapa ma eujādepemaarā k'ūra p'e iru bapachi ichia oo bi k'aurepa. Mapa āchi t'āide eperā waibia k'a bapachi. ¹⁰ Waibiaara beerā, ek'ariara beerāpa paara iru pedee ūri k'inia p'anapachida māik'aapa māgapachida:

—Tachi Ak'órépata irumaa nāga oopi bi.

¹¹ Irua jararu ijāapachida, ichi petau taupa k'ūrap'e iru bada perā. Taarāji ma k'apite bi. ¹² Mama bide Felipepa jarateejí: Jesucristo Tachi Ak'órepa pēida māik'aapa iru k'aurepa Tachi Ak'órepa eperāarā p'ek'au k'achia wēpapak'oopari. Māga ijāadak'āri, māpema imik'īraarā māik'aapa wēraarā poro choopijida. ¹³ Simonpa pida ijāaji. Maap'eda poro choopiji māik'aapa nipaji Felipe ome. Unuk'āri Felipepa ne-inaa oo bi eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, ichia k'awa-e bapachi sāga k'īsiai.

¹⁴ Cristopa jirit'eradaarā Jerusalende p'anadap'edaarāpa ūridak'āri Samaria pidaarāpa ijāaruta Ak'órepa ooda Cristo piuda k'aurepa, maaaa pēijida Pedro Juan ome. ¹⁵ Arii panadak'āri, it'aa t'ijida Samaria pidaarā Cristode ijāapataarā pari, Tachi Ak'óre Jaure āra ome ba chemerā, ¹⁶ waide Ak'óre Jaure āra k'ap'iade ba che-e bada perā. Jīp'a poro choopijida Tachi Waibia Jesús t'īde, ak'ipidait'ee irude ijāadap'edaa. ¹⁷ Māpai Pedropa māik'aapa Juanpa jua bidak'āri āra īri, mǎgá Ak'óre Jaure ba cheji āra ome.

¹⁸ Simonpa unuk'āri Ak'óre Jaure che bi Cristopa jirit'eradaarāpa jua birutade eperāarā īri, p'arat'a teeit'ee paji, ichia auk'a māga ooit'ee.

¹⁹ Mǎgaji:

—Mimaa k'awaapidapáde aji, ichiaba mia jua bik'āri eperā īri, Ak'óre Jaure iru ome ba chemerā.

²⁰ Māpai Pedropa p'anauji:

—jPichi p'arat'a ome atua baibeepáde aji, k'īsia bairā neto atai Tachi Ak'órepa oopipari ichi jirit'eradaarāmaa! ²¹ Pia na mimia p'oyaa oo-e, Ak'óre k'īrapite k'īra jīp'a k'īsia-e bairā. ²² Mǎgá k'īsia amáaji māik'aapa Tachi Ak'óremaa chupiria iidíji. Māga oorura, Tachi Ak'órepa perdonaaipi pia k'achia oo k'inia bi. ²³ Mia māga jara bi k'awa bairā pi t'āride tai ome k'īrau bi, waibiara paruta perā pi k'āyaara nāpemaarā k'īrapite. Wāara pi at'āri p'ek'au k'achia jua ek'ari bi.

²⁴ Māpai Simonpa p'anauji:

—Parāpa Ak'óremaa chupiria iididapáde aji mi pari, mi baainamerā parāpa mimaa jaradap'edaade.

²⁵ Maap'eda Pedropa Juan ome ma p'uurudepemaarāmaa jarajida āchia unudap'edaa Jesús ome nipadak'āri. Ichiaba Tachi Ak'órepa jara pēida jarateejida. Ma t'ēepai chejida Jerusalendee. Mamīda ode Samariade p'uuru bee chaa jaratee che wāpachida Tachi Ak'órepa pedee pia jara pēida Cristode.

Felipe Etiopía eujādepema poro ome unuda

²⁶ Ma t'ēepai, Tachi Ak'órepa ichi ángel pēiji Felipemaa jaramerā:

—Wāji barree, Jerusalendee pa chonaarāwedapema Gaza p'uurudee wāpari ode. Mǎgí o wāyaapari eujā pania wēe bide.

²⁷ Māpai Felipe wāji māik'aapa ode unuji eperā Etiopía eujādepema. Mǎgí Etiopiadepemaarā poro waibiara paji. Āchi reina p'arat'a jīpari paji. Ichi wā bají Jerusalendee Tachi Ak'óremaa it'aa t'īde. ²⁸ Mata waya che wāji ichi eujādee. Su-ak'í bají ichi caballopa jidiupata carrode māik'aapa lee wāji chonaarāwedapema Ak'óre pedee jarapari Isaiapa p'āda.

²⁹ Mǎgá wāde, Ak'óre Jaurepa mǎgaji Felipemaa:

—Wāji jā carro k'ait'a.

³⁰ Felipe ma carro ik'aawa pak'āri, ūriji Etiopiadepemapa Isaiapa p'āda leemaa bi. Māpai iidíji:

—¿K'awa bik'ã aji, k'ãata jara k'inia bi pia leemaa bi?

³¹ Etiopiadepemapa p'anauji:

—¿Sãga mia k'awaayama aji, apidaapa mĩmaa jarateeda-eeta?

Mãpai Felipemaa chupiria iidiji bataumerã mãik'aapa ichi ik'aawa suk'ĩ beemerã. ³² Isaiapa p'ãdadepema ichia leemaa badade nãga p'ã baji:

'Iru ateejida oveja atepatak'a chi peepatamaa. Ara oveja k'ĩup'ee baparik'a chi k'ara t'ĩimaa p'anadak'ãri, mãga pik'a iru k'ĩup'ee baji.

³³ Iru k'ĩra nejasiapijida mãik'aapa maarepida chupiria k'awada-e paji. ãchi audũ t'ãri k'achia-idaa p'anadap'edaa perã, pee at-apẽjida. Maperã irudeepa warra apida uchiada-e paji. Mãgã iru peedak'ãri, uchiapijida na p'ek'au eujãdeepa.' (Is 53.7-8)

³⁴ Mãpai Etiopiadepemapa Felipemaa iidiji:

—Mi chupiria k'awãaji. ¿K'aideta pedeemaa bima aji, na Ak'õre pedee jaraparipa; ichide wa awaraa eperãde?

³⁵ Mãpai Felipepa ma Etiopiadepemamaa mãgaji:

—Pia leemaa bi Tachi Ak'õre Warrade; Jesús p'asada.

Mãpai Felipepa jarateemaa beeji jõma Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee. ³⁶ Maap'eda waawipai ode wãyaadak'ãri pania paraamã, mãgĩ eperãpa mãgaji:

—Nama pania paraa. ¿Sãap'eda mi poro choo-ema? aji.

³⁷ [Felipepa p'anauji:

—Pia wãara Jesucristode ijãa bi pirã, pia bida aji.

Ma eperãpa mãgaji:

—Mia ijãa bida aji, Jesucristo Tachi Ak'õre Warra.]

³⁸ Ma carro t'ibaipip'eda, ãchi omee weda irabajida mãik'aapa wãjida pania paraamaa. Mama Felipepa poro chooji. ³⁹ Paniadeepa uchiadak'ãri, Felipe wẽpadachi Tachi Ak'õre Jaurepa ateeda perã. Ma Etiopiadepemapa waa unu-e paji. Mamĩda ichi o-ĩa wãji ichi eujãdee. ⁴⁰ Mãimisa Ak'õre Jaurepa Felipe uchiapiji Azoto p'uurude. Mamãik'aapa p'uuru bee chaa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jaratee wãpachi Cesarea p'uurude panarumaa.

9

Saulopa Cristode ijãada
(Hch 22.6-16; 26.12-18)

¹ Felipepa mãga oo bi misa, Saulopa Cristode ijãapataarã peek'ooit'eeda apachi. Mapa wãji judiorã p'aareerã poro waibĩamaa ² mãik'aapa iidiji k'art'a p'ã teedamerã. K'ĩsia iru baji wãit'ee Damasco p'uurudee Tachi Ak'õre Ode P'anĩrãda apata jiride, imik'ĩraarã wẽraarã ome, mãgĩrã jita p'e ateeit'ee Jerusalendee. Ma k'art'a p'ãdap'edaade jaraji Saulopa oo k'inia bi, judiorã poroorãpa Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata te bee chaa k'awaadamerã mãik'aapa k'aripadamerã. ³ Ma k'art'a p'ãdap'edaa atap'eda, Saulo wãji. Damasco k'ait'a pa wãk'ãri, it'ariipa ichi ĩri ĩdaa jẽra t'ĩudachi. ⁴ Mãga unuk'ãri, Saulo eujãde baainaji. Maap'eda pedee ũrijji:

—Saulo, Saulo ¿sãap'eda michideerã jiri nima? aji.

⁵ Saulopa iidiji:

—¿Pi, k'aima? aji.

Chi pedee badapa p'anauji:

—Mi Jesupi, pia jiri ni eperāarā poro waibia. ⁶ P'irabáji māk'aapa wāji p'uurudee. Mama jaradai pia k'āata ooit'ee.

⁷ Saulo ome wā nipadap'edaarā pedee wēe ak'inī p'aneejida p'era jōnīpa, ārapa pedee ūridap'edaa perā. Mamīda unuda-e paji k'aipata pedee bi. ⁸ Ma t'ēpai Saulo p'irabaidachi. Mamīda tau ēek'āri, maarepida unuk'aa paji. Māgá juade jitadap'eda, ateejida Damascodee. ⁹ K'āima ōpee mama baji tau p'āriu; maarepida ne-inaa to-ee māk'aapa nek'o-ee.

¹⁰ Ma p'uurude bapachi eperā Cristode ijāapari, t'ījarapatap'edaa Ananías. Saulo māga bi misa, Ak'ōrepa k'āimok'araa pik'a bide Ananías t'ījaraji. Ichia p'anauji:

—Tachi Waibia, mi nama bida aji.

¹¹ Ak'ōrepa māgaji:

—Wāji calle t'ījarapata Derechamaa māk'aapa Judas tede iidíji Tarso pida, t'ījarapata Saulo. Māgipa mimaa it'aa t'īmaa bida aji. ¹² Māgimaa k'āimok'araa pik'a bide mia unupijida aji, eperā t'ījarapata Ananías wāru irumaa māk'aapa jua biru iru ĩri, waya pia unumerā.

¹³ Māga ūrik'āri, Ananiapa māgaji:

—Tachi Waibia, mia ūridooda aji, jā eperāpa pide ijāapataarā miapida Jerusalende. ¹⁴ ĩrá nama che bi p'aareerā poroorāpa k'aripa k'inia p'anadairā. Maperā pēijidada aji, pide ijāapataarā jita p'e atade.

¹⁵ Mamīda Ak'ōrepa p'anauji:

—Wāpāde aji, mia iru jirit'erada perā mi ūraa jarateenamerā awaraa eujādepemaarāmaa māk'aapa āchi reyrāmaa, ichiaba Israel pidaarāmaa. ¹⁶ Mia irumaa k'awapiit'eeda aji, sāgapi iru mia iru p'anapataadait'ee, mia ooda jaratee k'inia bi k'aurepa.

¹⁷ Maap'eda Ananías wāji Saulo badamaa. Teeda panap'eda, jua biji iru ĩri māk'aapa māgaji:

—K'ōp'āyo Saulo, pia unuda ode che wāk'āri, Tachi Waibia Jesupata mi pēijida aji, pia waya unumerā māk'aapa Tachi Ak'ōre Jaure ome beemerā.

¹⁸ Aramata Saulo taudeepa chik'o escamak'a baaijida māk'aapa waya pia unu beejī. Maap'eda poro choopiji Ananiamaa. ¹⁹ T'ēpai nek'oji waya juatau paraait'ee. Ēwari chok'ara-ee beejī Damascodepemaarā Cristode ijāapataarā ome.

Saulopa Damasco p'uurude jarateeda

²⁰ Saulopa jarateenapachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Jarapachi Jesuta Tachi Ak'ōre Warra. ²¹ Māga ūridak'āri, jōmaarāpa ak'itrua para beepachi māk'aapa māgapachida:

—¿Nāgí paji-ek'ā ajida, Jerusalende jiri nipapata peeit'ee jōmaweda Jesude ijāapataarā? ¿Ichiaba nama cheji-ek'ā ajida, ijāapataarā jita p'e ateede p'aareerā poroorāmaa?

²² Māga jarapachida mīda, Saulopa ewari chaa waapiara jarateepachi Jesuta Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. Mapa judiorā Damascode p'anapatap'edaarāpa k'awadak'aa paji k'āata k'īsiadaí.

Saulo judiorā juadeepa uchiada

²³ Ma t'ēpai taarā pak'āri, judiorāpa pedeteejida Saulo peet'aadait'ee. ²⁴ Mamīda ichia k'awaa ataji. Āstaawa māk'aapa p'ārik'ua p'uuru t'īupata chaa ot'ewa p'anapachida uchiak'āri jita atadait'ee. ²⁵ Mamīda

ijāapataarāpa k'oraa choma bide t'i atajida māik'aapa chi p'uuru ik'aawa t'iak'au jēra bi irīpa irabai pēijida. Māgá mirudachi.

Saulo Jerusalende

²⁶ Mamāik'aapa Saulo Jerusalendee wāji. Mama ijāapataarā ome k'ōp'āyo meraa k'inia baji. Mamīda jōmaarāpa iru waawee p'anapachida. Ijāadak'aa paji wāara irua Cristode ijāa bi. ²⁷ Awaraa ijāapataarā māga p'anajida mīda, Bernabepa ateeji Cristopa jirit'eradaarāmaa. Nepiriji Saulopa Tachi Waibia unuda Damasco ode māik'aapa Jesupa irumaa pedeeda. Maap'eda nepiriji Saulo Damascode bak'āri, waawee-ee jarateema bada Jesupa oda. ²⁸ Māgá Saulo beeji Jerusalende māik'aapa nipapachi Cristode ijāapataarā ome. Mama bide Cristopa oda waawee-ee jarateepachi judiorāmaa. ²⁹ Ichiaba aupedeepachi judiorā griego pedee pedeepataarā ome. Mapa ārapa iru peet'aa k'inia p'anapachida. ³⁰ Cristode ijāapataarāpa māga k'awaadak'āri, ateejida Cesarea p'uurudee. Mamāik'aapa pēijida Tarso p'uurudee.

³¹ Maapai ijāapataarā Judeadepemaarā, Galileadepemaarā māik'aapa Samariadepemaarā k'āiwee p'anapachida. Ak'ōre Jaurepa āchi k'aripapachi perā, waapiara oo k'awaa wāpachida Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi māik'aapa chok'araara īwa wāpachida.

Pedropa eperā t'ijarapatap'edaa Eneas jipada

³² Maapai Pedropa Cristode ijāapataarāmaa p'asia nipak'āri, panaji Lida p'uurude. ³³ Mama ununaji eperā t'ijarapatap'edaa Eneas. Māgí ocho años iru baji chiwa bi. ³⁴ Ma eperā unuk'āri, Pedropa irumaa māgaji:

—Eneas, Jesucristopa pi jiparupi. P'irabaipáde aji, māik'aapa p'ichi p'aru bedáji.

Aramata Eneas p'irabaidachi. ³⁵ Chok'ara Lida p'uurude p'anapatap'edaarāpa māik'aapa Sarón eujāde p'anapatap'edaarāpa Eneas jipa bi unudak'āri, Jesucristode ijāajida.

Dorcas piup'eda, chok'ai p'irabaida

³⁶ Maapai Jope p'uurude baji wēra Cristode ijāapari, t'ijarapachida Tabita; griego pedeede Dorcas apata. Māgí wērapa awaraarā k'aripapachi māik'aapa chupiria beerāmaa ne-inaa teepachi. ³⁷ Ma wēra k'ayaadachi māik'aapa jai-idaaji. Judiorāpa oopatap'edaak'a iru k'ap'ia k'uit'aadap'eda, te it'ipema pisode binajida. ³⁸ Maapai Pedro Lida p'uurude baji. Lida Jope p'uuru k'ait'a bada perā, ijāapataarāpa eperāarā omé pēijida irumaa. Māganajida:

—Isapai chepáde ajida, Jopedee.

³⁹ Pedro wāji āchi ome māik'aapa panadak'āri, ateejida piuda bimaa. Jōmaweda p'ētrāarā jē para baji iru ik'aawa māik'aapa Pedromaa ak'ipijida Dorcapa p'aru k'aat'ida chok'ai bak'āri. ⁴⁰ Pedropa jōmaweda taawaa uchiapik'ooji. Māpai bedabaip'eda, it'aa t'iji. T'ēepai jai-idaa badamaa ak'iji māik'aapa māgaji:

—iTabita, p'irabáji!

Iru tau ēeji māik'aapa Pedro unuk'āri, su-ak'i beeji. ⁴¹ Pedropa juadeepa p'irabai ataji māik'aapa t'í p'ēji chi p'ētrāarā māik'aapa awaraa ijāapataarā, āchima ak'ipiit'ee chok'ai bi. ⁴² Jopedepemaarāpa māga k'awaadak'āri, chok'ara Cristode ijāajida. ⁴³ Maperā Pedro k'āima chok'ara beeji ma p'uurude, ne-e p'oopari t'ijarapatap'edaa Simón tede.

10

Corneliopa Pedro t'ĩ pëida

¹ Pedro Jope p'uurude bi misa, Cesarea p'uurude baji eperã t'ijarapatap'edaa Cornelio. Mãgí Romadepema soldaorã batallondepema poro paji. Ma batallón t'ijarapachida Italiadepema. ² Mãgí eperã t'ãri pia bapachi. Ichi tedepemaarã ome Tachi Ak'õrede ijãapachida. Ichiaba p'arat'a teepachi judiorã k'aripait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩpachi.

³ Ewari aba a las tres, k'ãimok'araa pik'a bide taawapemak'a unuji it'aripema ángel ichimãi t'ĩuru mãik'aapa jararu:

—¡Cornelio!

⁴ Corneliopa waaweede mãgí ángel k'ĩra ak'i nĩbeep'eda, iidiji:

—¿K'ãata k'inia bima? aji.

P'anauji:

—Tachi Ak'õrepa ũrijida aji, pia it'aa iidida mãik'aapa unu bi pia p'arat'a teepari chupiria beerãmaa. Pia pia oo bi iru k'ĩrapite. ⁵ Eperã pëiji Jope p'uurudee aneemerã Simón Pedro apata. ⁶ Irua pĩmaa Ak'õre net'aa jarateeit'ee. Awaraa Simón, ne-e p'oopari tede bi. Mãgí p'usa ide baparida aji.

⁷ Ma ángel ichi ome pedeemaa bada wãk'ãri, Corneliopa t'ĩ pëiji ichi mimiapataarã omé mãik'aapa Romadepema soldao aba Ak'õrede ijãa bada. ⁸ Ichia k'ãimok'araa pik'a bide unuda nepirip'eda, ãchi pëiji Jopedee.

⁹ Ai norema imat'ipa ãchi Jope p'uuru k'ait'a wãrutade, Pedro wãji terrazade it'aa t'ide. ¹⁰ Mama bide jarrapisia nĩbeeji. Nejoomaa p'ani misa, ichia k'ãimok'araa pik'a bide ¹¹ unuji pajã ewadaru. Madeepa it'ariipa che wãji lienzok'a bi. Ma k'ĩ chaa jĩ beeji. ¹² Mãgí p'arude ne-animalaarã k'ĩra t'ãdo p'anajida: bĩiripa nĩuteepata, bipa nĩuteepata mãik'aapa wãabaipata. ¹³ Pedropa mãga ak'i bide pedee ũrijí:

—Pedro, p'irabáiji. Péeeji mãik'aapa k'opáde aji.

¹⁴ Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, k'o-eda aji, michi t'oru weda waide k'ok'aa perã jãgee ne-animalaarã, pia k'oik'araa bida ada.

¹⁵ Waya pedee ũrijí:

—Ak'õrepa k'oipia papida k'oik'araa bida anaapáde aji.

¹⁶ Jarada õpee mãga jarap'eda, mãgí lienzok'a bi waya it'aa wãji. ¹⁷ Pedropa k'ĩsia beeji k'ãata jara k'inia baji ichia unuda mãgí k'ãimok'araa pik'a badade. Mãga nide Simón te iidi wãdapa Cornelio mimiapataarã pachejida te t'ĩupata t'aide. ¹⁸ Arii panadak'ãri, iidijida:

—¿Nama bik'ã ajida, eperã t'ijarapata Simón Pedro?

¹⁹ At'ãri Pedro k'ĩsiamaa bide ichi k'ãimok'araa pik'a badade, Ak'õre Jaurepa mãgaji irumaa:

—Eperã õpeerãpa pi jiri nidada aji. ²⁰ P'irabáiji mãik'aapa irabáiji. Wãji ãra ome k'ĩsia-ee, miata ãra pëida perã.

²¹ Pedro irabaip'eda, mãgaji ma eperãarãmaa:

—Mida aji, parãpa jiri p'ani. ¿K'ãata oo che p'anima? aji.

²² P'anaujida:

—Tai chejida Cornelio, Romadepema soldaorã poropa pëida perã. Iru Tachi Ak'õrede ijãapari mãik'aapa t'ãri pia bapari. Mapa jõmaweda

Cesareadepema judiorāpa iru k'inia iru p'anapata. It'aripema angelpa jaraji irumaa tai pëimerā pi atade, pi iru temaa wāmerā jarateede.

²³ Māpai Pedropa teeda t'īupip'eda, nek'opiji māik'aapa p'aru teeji k'āidamerā. Ai norema, Pedro wāji āchi ome. Jopedepema ijāapataarā ūk'uruurāpa iru k'ōp'āyanajida.

²⁴ Ai norema panajida Cesareade, Corneliopa nimaa badamāi, ichi te pidaarā ome māik'aapa ichia t'ī pëida k'ōp'āyoora k'iniaarā ome. ²⁵ Pedro ai temaa panak'āri, Cornelio taawaa cheji māik'aapa Pedro k'īrapite bed-abaidachi, irumaa it'aa t'īit'ee. ²⁶ Mamīda Pedropa p'irabaipiji, māik'aapa māgaji:

—Mi jida pik'a, eperā jīp'aada aji.

²⁷ Maap'eda pedee wādapa teeda t'īujida eperāarā see nībadamāi. ²⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—Parāpa k'awa p'anida aji, tai judiorā t'īudaik'araa bi judio-eerā tede māik'aapa k'ōp'āyo meraadaik'araa bi parā ome. Mamīda Tachi Ak'ōrepa mimaa k'awapijida aji, jōmaarā ome k'ōp'āyo meraaipia bi. ²⁹ Maperā jararutata mi cheji, k'īsia-ee. frā k'awa k'inia bida aji, k'āare-it'eeta mi t'ī pëiji?

³⁰ Corneliopa p'anauji:

—K'āima k'īmari paruda aji, na horak'a k'ewara, mi it'aa t'īmaa bi misa, eperā p'aru uchiterree jī bi mi k'īrapite bainī ba cheji. ³¹ Jaraji ma eperāpa: “Cornelio, Ak'ōrepa ūrijida aji, pia it'aa iidida māik'aapa unu bida aji, pia p'arat'a teepari chupiria beerāmaa. Pia pia oo bi iru k'īrapite. ³² Eperā pëipāde aji, Jope p'uurudee eperā t'ījarapata Simón Pedro atade. Iru baparida aji, awaraa Simón ne-e p'oopari tede p'usa ide.” ³³ Maperā mia isapai pëiji pi jiride māik'aapa pi t'āri pia bairā, cheji. frā nama jōmaweda p'ani misa Ak'ōre k'īrapite, taipa ūri k'inia p'anida aji, jōma Tachi Ak'ōrepa pimaa jarapiru.

Pedropa Cornelio tede jarada

³⁴ Māpai Pedro pedeemaa beeji:

—frā wāara mia k'awaaruda aji, Tachi Ak'ōrepa mi auk'arā apemaarā k'āyara pipiara ak'i-e bi. ³⁵ Awaraa eujādepemaarā jida k'inia iru bapari ichide ijāadak'āri māik'aapa ne-inaa pia oodak'āri. ³⁶ Tachi Ak'ōrepa k'awapiji Israeldeepa uchiadap'edaarāmaa ichia āchi k'āiwee p'anapiit'ee Jesucristo k'aurepa, iru jōmaarā Waibia perā. ³⁷ Parāpa pia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ooda Galilea eujāde māik'aapa Judea eujāde, Juanpa poro choopia bida a nipada t'ēpai. ³⁸ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Jesús Nazaretdepema pëida ichia oopi bik'a oomerā, ichi Jaurepa k'aripap'eda. Māgī Jesupa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oo nipaji māik'aapa jipapachi eperāarā netuara merātia beerā. Māga oopachi Tachi Ak'ōre iru ome bada perā. ³⁹ Tai iru ome nipapatap'edaarāpa unujida jōmaweda irua ooda Judea eujāde māik'aapa Jerusalén p'uurude. Ichiaba p'anajida iru kurusode peedak'āri. ⁴⁰ Mamīda Tachi Ak'ōrepa iru chok'ai p'irabai ataji k'āima ōpeemaa, maap'eda taimaa unupiji. ⁴¹ Judiorā jōmaarāmaa unupi-e paji. Jīp'a taimaapaita unupiji, Tachi Ak'ōrepa ai naaweda tai jirit'erada perā iru unudamerā. Chok'ai p'irabaida t'ēpai iru tai ome nek'oji ak'ipiit'ee wāara chok'ai bi. ⁴² Ai t'ēpai irua tai pëiji judiorāmaa jaranadamerā taipa unudap'edaa māik'aapa jarateenadamerā iruta Tachi Ak'ōrepa bida jōmaarā Waibia. Ak'ōre

ewari waibia ewate chok'ai p'anirāpa oopata māik'aapa piudap'edaarāpa oopatap'edaa ak'it'ee. ⁴³ Jōmaweda Ak'ōre pedee jarapataarāpa irua ooit'ee bada k'awa p'anajida māik'aapa jarapachida Tachi Ak'ōrepa iru k'aurepa wēpapipariit'ee irude ijāarutaarāpa p'ek'au k'achia oopata.

Tachi Ak'ōre Jaure judio-eerāmaa cheda

⁴⁴ At'āri Pedro pedeemaa bide, Ak'ōre Jaure cheji chi ūrimaa p'anadap'edaarāmaa. ⁴⁵ Judiorā ijāapataarā Pedro ome chedap'edaarā ak'itrua para beeji, Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure ba chepida perā judio-eerā k'ap'iade. ⁴⁶ Ūripachida pedee para bi āchia k'awada-e p'ani pedeede māik'aapa Ak'ōremaa it'aa iidi para bi. ⁴⁷ Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa na eperāarāmaa ichi Jaure pēiru taimaa pēidak'a. Māga bita, ¿k'aipa poro choonaapāde adayama? aji.

⁴⁸ Māpai Pedropa jaraji Jesucristo t'ide poro choopidamerā. Maap'eda Corneliopa chupiria iidiji Pedromaa āchi ome taarā beemerā.

11

Pedropa nepirida ijāapataarā Jerusalende p'anadap'edaarāmaa

¹ Cristopa jirit'eradaarā māik'aapa apemaarā ijāapataarā Judea eujāde p'anirāpa ūrijida judio-eerāpa Tachi Ak'ōrepa jara pēida ūridap'eda, ichiaba Cristode ijāadap'edaa. ² Mapa Pedro waya chek'āri Jerusalendee, ūk'uru judiorā Cristode ijāa p'anadap'edaarā k'irau p'anajida irua ooda k'aurepa judio-eerā t'āide. ³ Iidijida:

—¿Sāap'eda judio-eerā ak'inajima? ajida. ¿Sāap'eda āra ome nek'ojima? ajida.

⁴ Māpai Pedropa nepirīmaa beeji jōmaweda Tachi Ak'ōrepa ichimaa k'awapida:

⁵ —Mi bajida aji, Jope p'uurude. It'aa t'īmaa bide k'āimok'araa pik'a bide unuji lienzok'a bi it'ariipa mīmaa che wā. Ma k'ī chaa jī beeji. ⁶ Pi-ia ak'iji k'awaait'ee k'āata edajāde paraaji. Unuji ne-animalaarā k'īra t'ādo, bīripa nūteepata, k'achia beepata, bipa nūteepata māik'aapa wābapata. ⁷ Maap'eda pedee ūriji: “Pedro, p'irabāiji. Peep'eda, k'ōji.” ⁸ Māpai mia p'anauji: “Waide jāgee ne-animalaarā pia k'oik'araa bida adadepema k'ok'aada” aji.

⁹ Māpai it'ariipa waya pedeeji: “Ak'ōrepa k'oipia papida k'oik'araa bida anāaji.” ¹⁰ Jarada ōpee māga jaraji. Maap'eda ma lienzok'a bi waya it'aa jidiu ataji. ¹¹ Aramata eperāarā ōpee pēidap'edaa Cesareadeepa mi jiri chejida mi te badamāi. ¹² Tachi Ak'ōre Jaurepa mīmaa jaraji wāmerā āra ome, k'īsia-ee. Na k'ōp'āyoorā seis wājida ichiaba mi ome. Jōmaweda t'īujida ma eperā ichi mimiapataarā pēi bada temāi. ¹³ Ma eperāpa taimaa nepirīji ichia ángel unuda māik'aapa ma angelpa jarada: “Eperā pēipāde aji, Jope p'uurudee eperā t'ijarapata Simón Pedro atanadamerā. ¹⁴ Irua jarayada aji, sāga Ak'ōrepa pi o k'achiadeepa k'aripa atai pichi te pidaarā ome.”

¹⁵ Mī pachep'eda, pedeemaa beek'āri, Ak'ōre Jaure āramaa cheji, naaweda tachi judiorāmaa chedak'a. ¹⁶ Māga pak'āri, mia k'irāpaji Tachi Waibiapa jarada: “Wāara Juan Bautistapa poro choopachi paniapa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure ba chepiit'ee parā k'ap'iade.” ¹⁷ Māgā mia k'awaaji Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure ba chepi k'inia bi āra ome tachi

ome ba chepidak'a, auk'a ijāapata perā Tachi Waibia Jesucristode. Māga bita ṣsāga mia Tachi Ak'ōrepa ooda k'achia bida ayama? aji.

¹⁸ Jerusalendepema ijāapataarāpa māga ūridak'āri, k'īup'ee para beeji. Maap'eda it'aa t'ijida Tachi Ak'ōremaa. Māgajida:

—jMāgara Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure judio-eerā k'ap'iade ichiaba ba chepiit'ee, k'achia oodaamaa p'aneedak'āri māik'aapa Jesucristode ijāadak'āri! jMāgá ichita iru ome chok'ai p'anapataadait'ee!

Ijāapataarā Antioquía p'uurude chip'epatap'edaa

¹⁹ Esteban piuda t'ēpai, Jesucristode ijāapataarā jirimaa p'anadak'āri peedait'ee, ūk'uru miruk'oodachida Fenicia eujādee, Chipre isladee māik'aapa Antioquía p'uurudee. Āchi wādap'edaa chaa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateepachida judiorāmaa aupai.

²⁰ Mamīda Cristode ijāapataarāpa Chipreddepemaarā māik'aapa Cirene p'uuruddepemaarā chedap'eda Antioquía p'uurude, Jesupa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateepachida judio-eerāmaa. ²¹ Tachi Ak'ōrepa āra k'aripaji. Mapa judio-eerā chok'ara Jesucristode ijāa p'aneejida.

²² Ijāapataarā Jerusalendepemaarāpa māga ūridak'āri, Bernabé pēijida Antioquiadee. ²³ Panak'āri, Bernabepa unuji Tachi Ak'ōrepa āra k'aripada. Mapa o-īadachi. Ūraaji t'āripa Cristode ijāadamerā māik'aapa irua oopi bik'a oodamerā. ²⁴ Bernabé eperā t'āri pia bapachi. Cristode pia ijāapachi māik'aapa oopachi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Maperā eperāarā chok'ara Cristode ijāajida iru k'aurepa.

²⁵ Ma t'ēpai Bernabé wāji Tarso p'uurudee Saulo jiride. ²⁶ Unu atak'āri, ateeji Antioquiadee. Mama p'aneejida año aba ijāapataarā ome jarateemaa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Eperāarā chok'araarāpa āchia jarateeda ūripachida. Antioquía p'uurude naapiara Cristode ijāapataarā t'ī bijida Cristodeerā.

²⁷ Maapai Ak'ōre pedee jarapataarā ūk'uru wājida Jerusalendeepa Antioquiadee. ²⁸ Mama p'anide māirādepema aba t'ijarapatap'edaa Agabo, ijāapataarā k'īrapite bainī beep'eda, Tachi Ak'ōre Jaurepa jara-piji jarra oodait'ee jōmaweda Roma jua ek'ari p'anīrā eujāde. Wāara, ai t'ēpai māgipa jaradak'a p'asaji César Claudio Romadepema reyrā poro waibia bak'āri. ²⁹ Antioquiadepema Cristode ijāapataarāpa māga ūridak'āri, pedeetejida Judeadepema ijāapataarā k'aripadait'ee, āchia p'arat'a teedai pitapai. ³⁰ Māgí p'arat'a p'edap'eda, Judeadepema ijāapataarā ak'ipataarāmaa tee pēijida Bernabé ome māik'aapa Saulo ome.

12

Santiago peedap'edaa māik'aapa Pedro carcelde t'ī nībidap'edaa

¹ Bernabé Saulo ome Antioquía p'uurude at'āri p'ani misa, Rey Herodepa Cristode ijāapataarā ūk'uru jirimaa beeji miapiit'ee. ² Jaraji Juan ipema, Santiago espadapa peet'aadamerā. ³ Herodepa k'awaak'āri judiorā o-īa p'ani ichia oo bi unudap'eda, ichiaba Pedro jita atapiji. Māga ooji judiorāpa fiesta pan levadura wēe k'opata oo p'anide. ⁴ Pedro jita atadap'eda, Herodepa carcelde t'ī nībipiji. Mama Romadepema soldorā dieciséis p'epachida k'īmarik'īmarii carcel jīadamerā. Herodepa k'īsia iru baji Pedro imiateeit'ee eperāarā taide Pascua fiesta t'ēpai. ⁵ Māgá Pedro

baji carcelde j̄apari paraa. Mam̄ida awaraa Cristode ij̄apataar̄apa ewari chaa it'aa t'ipachida iru pari.

Tachi Ak'õrepa Pedro uchiapida carceldeepa

⁶ Herodepa Pedro imiateeit'ee pada ewate ai noreweda p'ãrik'ua, Pedro jua cadenapa soldao jua k'iraichaa j̄ip'eda, k'ãi baji ãchi esaj̄iak'a. M̄aimisa apemaar̄a soldaor̄a taawa j̄iamaa p'anapachida chi t'ũpatam̄ai. ⁷ M̄ãga nide Pedrom̄ai idaadachi m̄aik'aapa it'aripema ángel baini ba cheji. M̄ãgipa Pedro orrom̄ai t'õbajji m̄aik'aapa m̄ãgaji:

—j̄sapai p'irabáiji!

M̄ãga jararuta, cadena baaik'oodachida Pedro juadeepa. ⁸ M̄ãpai ma angelpa m̄ãgaji:

—P'aru j̄i beep'eda, p̄ichi chancla j̄i béjei.

M̄ãga ooji Pedropa. Maap'eda m̄ãgaji angelpa:

—P̄ichi ir̄ipema p'aru j̄i beep'eda, mi ome chéji.

⁹ Pedro uchijai iru t'ée, k'awa-ee w̄ara wa seewa angelpa oo bi. Ichi k'isia-it'ee k'ãimok'araa pik'a baji. ¹⁰ Mam̄ida w̄ayaajida chi j̄apari naapema, maap'eda araarepema ichiaba. Carcel puerta hierrodee ooda badam̄ai pachedak'ãri calle j̄ádee uchiadait'ee, ma puerta ichi itu ewadachi. Uchiadap'eda, calle j̄áde w̄ajida m̄aik'aapa ma angelpa ituaba atabëiji.

¹¹ M̄ãpai Pedropa k'awaaji k'ãimok'araa-e bi. Mapa m̄ãgaji:

—fr̄a mia k'awa bida aji, w̄ara Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëiji mi k'aripait'ee Herodes juadeepa m̄aik'aapa judior̄a poroor̄a k'achia oodait'ee padadeepa.

¹² M̄ãga k'awaak'ãri, Pedro w̄aji María temaa. M̄ãgí Juan nawe paji. Ma Juan ichiaba t'ij̄arapachida Marcos. Arii ij̄apataar̄a chok'ara it'aa t'ĩmaa p'anajida Pedro pari. ¹³ Ma te t'ũpata taawaik'a eereepa Pedropa t'ij̄i. M̄ãpai te ak'ipari awëra Rode apatap'edaapa ak'i cheji k'awaait'ee k'aita m̄ãga ni. ¹⁴ Pedro otau k'awaak'ãri, o-ĩadachi. O-ĩapa puerta ewa-ee, edaa p'iradachi jarade Pedro taawa bi. ¹⁵ M̄ãga ũridak'ãri, m̄ãgajida:

—¿K'ira k'awa-ee n̄ibik'ã? ajida.

Mam̄ida ichia w̄arada ak'ãri, ãchia m̄ãgapachida:

—Iru-epi, Tachi Ak'õre angelpi; iru ome nipaparida ajida.

¹⁶ M̄ãimisa Pedropa taawaik'a eereepa t'ĩmaa bapachi. M̄ãpai puerta ewadap'eda, unudak'ãri, p'eradachida. ¹⁷ Mam̄ida ichi juapa jaraji k'ũp'ee p'aneedamer̄a m̄aik'aapa nepir̄iji s̄ãga Tachi Ak'õrepa ichi carceldeepa uchia atada. Maap'eda m̄ãgaji:

—Nepiride w̄ati Santiagomaa m̄aik'aapa apemaar̄a Cristode ij̄apataar̄amaa.

T'ëepai Pedro w̄aji awara ãyaa.

¹⁸ Ewarik'ãri, carcelde k'iraupik'a para beej̄i, k'awada-e pada per̄a s̄ãmaa w̄aji Pedro. ¹⁹ Herodepa k'awaa atak'ãri, jaraji j̄ir̄inadamer̄a. Mam̄ida p'oyaa unuda-e pada per̄a, chi soldaor̄a j̄ia p'anadap'edaar̄amaa iidip'eda, jita p'e atapiji m̄aik'aapa peepik'ooji. Ma t'ëepai Herodes uchijai Judeadeepa m̄aik'aapa Cesarea p'uurude banaji.

Herodes piuda

²⁰ Maapai Herodes k'ĩrau baji Tiro p'uurudepemaar̄a ome m̄aik'aapa Sidón p'uurudepemaar̄a ome. Mapa ãchi w̄ajida iru ome pedeede.

Mamīda panadak'āri, p'aajida Herodes mimiapataarā poro aba, Blastomaa, irua naapiara chupiria iidinamerā āchi pari, chōoda-e pait'ee. Māga oojida āchia ne-inaa k'odait'ee netonapachida perā Herodes jua ek'ari p'anadap'edaarā eujāde. ²¹ Ma eperāpa iidinak'āri, Herodepa jaraji ichia jararu ewate chedamerā. Ma ewate pak'āri, ichi p'aru pia jī beep'eda, rey su-ak'i beeparide su-ak'i banaji māik'aapa pedeemaa beejī. ²² Ichi pedeemaa ūridak'āri, eperāarā biuk'a nībeejī māik'aapa māgapachida:

—Nāgí eperā nama pedeemaa bi eperā-eda ajida. Ak'ōre waibiak'ata bida apachida.

²³ Aramata, angelpa Herodes k'ayaapit'aaji, irua itria-e pada perā māga jaradak'āri. Mapa mok'it'a k'ida p'uapa piuji.

²⁴ Maapai ijāpataarā chok'araara īwa wāpachida. T'imipiara jaratee wāpachida Tachi Ak'ōrepa ooda Cristo piuda k'aurepa.

²⁵ Bernabé Saulo ome Jerusalendepema ijāpataarāmaa tee chejida ma p'arat'a ijāpataarāpa teedap'edaa Antioquiade. Maap'eda waya wājida Antioquiadee. Āchi ome ateejida Juan. Māgí ichiaba t'ijarapachida Marcos.

13

Tachi Ak'ōre Jaurepa Bernabé Saulo ome awara bida

¹ Antioquiadepema Cristode ijāpataarā t'āide paraaji Ak'ōre pedee jarapataarā māik'aapa jarateepataarā. Māgūrā paji Bernabé, Simón (ichiaba t'ijarapata Nerro), Lucio Cirene p'uurudepema, Menahem (auk'a warida Galilea pidaarā poro Herodes ome) māik'aapa Saulo. ² Ewari aba mairā it'aa t'imāa p'anide nek'oda-ee, Ak'ōre Jaurepa māgaji:

—Awara bidapāde aji, Bernabé māik'aapa Saulo, mia āra jirit'erada perā oodamerā mimia mia k'īsia iru bi āchi-it'ee.

³ It'aa t'idap'eda nek'oda-ee, māgūrā iri jua bijida, maap'eda pēijida.

Saulo Bernabé ome Chipre islade

⁴ Tachi Ak'ōre Jaurepa māgá pēida perā, Bernabé Saulo ome wājida Seleucia p'uurudee. Mama barcode bataudap'eda, Chipre isladee wājida.

⁵ Salamina p'uurude panadak'āri, Tachi Ak'ōrepa ooda Cristo piuda k'aurepa judiorāmaa jarateemaa p'aneejida, Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Ichiaba Juan Marcos mama nipaji āchi ome k'aripait'ee.

⁶ Chipre isla jōmaweda bīriipa wāyaa wādapa, jaratee wājida Pafos p'uurude panarutamaa. Mama ununajida judío t'ijarapatap'edaa Bargesús. Māgipa petau tau k'awaa baji. Seewa-idaa bapachi, ichia Tachi Ak'ōre pedee jaraparida apachi perā. ⁷ Māgí Romadepema poro Sergio Paulo k'ōp'āyo paji. Sergio Paulo k'īsia k'awaa baji. Mapa t'ī pēiji Bernabé māik'aapa Saulo, ūri k'inia bada perā āchia jarateepata Tachi Ak'ōrepa ooda Cristo piuda k'aurepa. ⁸ Mamīda āchia jarateemaa p'ani misa, māgí petau tau k'awaa bīpa, (griego pedeede Elimas apatap'edaa) jarapachi Romadepema poromaa irua ijāanaamerā āchia jaratee p'ani. ⁹ Māpai Saulo, ichiaba Pablo apatap'edaapa, Ak'ōre Jaure iru ome bapachi perā, māgí petau tau k'awaa bi k'īra pia ak'iji māik'aapa māgaji:

¹⁰ —;Seewa-idaa, netuara warra! ;K'achia ooyaa bi! ;Chīara k'ūra k'inia bi-ek'ā seewa jara bīpa? ;Sāap'eda Ak'ōrepa jarateepida pia seewada

aparima? ¹¹ ĩraweda Ak'õrepa pi k'achia ooit'ee. Pi tau p'ãriu baibeeit'ee. Taarã mãgã nipait'eeda aji, ak'õrejĩru unu-ee.

Aramata Elimas tau p'ãriudachi mãik'aapa pariatua jiri nipapachi ichi juadeepa jidibai ateedamerã. ¹² Romadepema poropa mãga unuk'ãri mãik'aapa áchia jaratee p'anĩ ùrik'ãri, k'awaaji wãarata pedee p'anĩ. Mapa Cristode ijãaji.

Pablo Bernabé ome Antioquía p'uurude

¹³ Pablo mãik'aapa ichi ome nipapatap'edaarã Pafos p'uurudeepa barcode wãjida Perge p'uurudee. Mãgĩ p'uuru Panfilia eujãde bi. Mama p'anide Juan Marcopa áchi atabẽiji mãik'aapa ãpítee wãji Jerusalendee. ¹⁴ Mamĩda áchi Pergedeeepa wãjida Antioquía p'uurudee. Mãgĩ p'uuru Pisidia eujãde bi. Mama p'anide ĩipata ewate t'ũjida judiorã Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede mãik'aapa su-ak'i p'aneejida. ¹⁵ Mãgĩ tedepema judiorã poroorãpa Moisepa p'ãda mãik'aapa Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa pedeedap'eda, jara pẽijida Pablomaa mãik'aapa Bernabemaa: —Tachi auk'aarã, parãpa eperãarãmaa pedee pia jara k'inia p'anĩ pĩrã, ĩraweda jaradapãde aji.

¹⁶ Mãpai Pablo it'a ak'ĩnĩ beep'eda mãik'aapa juapa jarap'eda k'ĩup'ee p'aneedamerã, mãgaji:

—Ũrĩti Israel pidaarã mãik'aapa parã awaraa eujãdepemaarã, Tachi Ak'õrede ijãa p'anĩrã. ¹⁷ Tai Israel pidaarãpa ijãa p'anida aji, chonaarãweda Tachi Ak'õrepa tai chonaarã jirit'eraji ichi-it'ee. Áchi ĩwapiji Egiptode, at'ãri awaraa eujãdepemaarãk'a p'anajida mĩda. Ichi juapa áchi mamãik'aapa uchiapiji, ichi jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã. ¹⁸ Ma awara áchi ak'ipachi cuarenta años eujã pania wẽe bide wãyaadak'ãri. ¹⁹ Canaán eujãde panadak'ãri, ichia Canaandepema awara-awaraa to pidaarã siete k'iniipiji, ãra eujã tai judiorã chonaarãpa atadamerã. ²⁰ Ak'õrepa tai judiorã jirit'eradak'ãriipa mãgĩ eujã Canaánde atarutamaa cuatrocientos cincuenta años paji.

'Ma t'ẽepai Tachi Ak'õrepa eperãarã charraarãk'a biji aba-abaa, áchi ak'ipataadamerã, ichi pedee jarapari Samuel áchi poro waibia parumaa. ²¹ Mãpai áchia iidijida Samuelmaa rey bimerã áchi ak'ipari. Mapa Tachi Ak'õrepa Saúl áchi rey papiji cuarenta años. Mãgĩ Quis warra paji, Benjamín ãreerãdepema. ²² Ai t'ẽepai Saúl uchiapip'eda, Tachi Ak'õrepa Rey David biji iru pari. Mãgaji:

'Mia Jesé warra David unujida aji, mia k'inia bik'a. Ichiaba mia k'awa bida aji, irua ooit'ee mia oopi k'inia bik'a.' (1 S 13.14)

²³ Rey David ãreerãdeepa uchijaji Tachi K'aripapari. Mãgĩ Jesús, Tachi Ak'õrepa pẽida Israel pidaarã k'aripamerã, ichia naaweda jaradak'a ichi pedee jarapataarã it'aideepa. ²⁴ Mãgĩ Jesús chei naaweda, Juan Bautistapa jarateepachi jõmaweda Israel pidaarãmaa áchi p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa poro choopidamerã. ²⁵ Mãpai Juanpa, ichi mimia aupa wãk'ãri, mãgaji:

'Mi parã poro waibia-e, parãpa k'ĩsia p'anik'a. Mamĩda mi t'ẽepai cheit'eeda aji, eperãarã poro waibiara bi. Mia iru chancla jida ãraik'araa bida aji, iru mi k'ãyaara waibiara bairã.' (Mr 1.7)

²⁶ 'Michi auk'aarã, Abrahamdeepa uchiadap'edaarã, ichiaba parã judio-eerã, jũrĩti! Tachi Ak'õrepa tachi jõmaarãmaa jara pẽi bi sãga

ichia tachi o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi. ²⁷ Eperäärä Jerusalende p'anapatap'edaaräpa mäik'aapa ächi porooräpa k'awada-e p'anajida Jesús Tachi Ak'õrepa pëida eperäärä k'aripamerä. Ichiaba k'awadak'aa paji Tachi Ak'õrepa jara k'inia bada chonaaräwedapema Ak'õre pedee jarapataaräpa p'ädap'edaade, ñipata ewari chaa judioräpa mägi leepata mïda Ak'õre Ūraa jarateepata tede. Maperä ächiata oojida ma ūraade jaradap'edaak'a Jesús peepidak'äri. ²⁸ Irua maarepida k'achia oo-e paji. Mamïda ächia iru pee k'inia p'anajida. Mapa Pilatomaä iidinajida peepit'aamerä. ²⁹ Maap'eda jõma oodap'eda iru ome Tachi Ak'õre Ūraa p'ädade jara badak'a, awaraaräpa kurusodeepa irabai atadap'eda, ñanajida. ³⁰ Mamïda Tachi Ak'õrépata chok'ai p'irabaipiji. ³¹ Ai t'ëepai iru ome chedap'edaaräpa Galileadeepa Jerusalendee unuda chok'ara unupachida, mäik'aapa írá tai auk'aarämaa ächia unudap'edaa jara p'ani.

³² 'Mapa taipa parämaa nägi pedee pia jara k'inia p'ani. Tai judiorä chonaarämaa Tachi Ak'õrepa jaraji ³³ aba pëit'ee eperäärä k'aripade. Mamïda ichia mägi pëi-e paji tai chonaarä chok'ai p'ani weda. Jip'a pëiji ächideepa uchiadap'edaarä, tachi ñrapemaarä chok'ai p'anide. Mägi pëida paji ichi Warra Jesús, ichia chok'ai p'irabaipida. K'awa p'ani ichi Warra pëiji ichi ūraa p'ädadepema Salmode jara bairä:

'Mia idi jõmaarämaa jara bi pi mi Warra.' (Sal 2.7)

³⁴ Tachi Ak'õrepa jaraji ichi Warra chok'ai p'irabaipiit'ee, waa piu-e pait'ee ichi ūraa p'ädade jara bik'a:

'Rey Davidmaa jaradak'a mia ooit'ee, mia wäärata jarapari perä.' (Is 55.3)

³⁵ Ichiaba jara bi awaraa Salmo p'ädade:

'Pia mi k'ap'ia beraupi-e pait'ee, mia oopari perä pia mimaa oopi bik'a.' (Sal 16.10)

³⁶ 'Wäara na eujäde bak'äri, Rey Davidpa ooji Tachi Ak'õrepa k'ïsia iru badak'a. Maap'eda jai-idaaji. Ijida chi ak'õreerä ik'aawa mäik'aapa ichi k'ap'ia beraudachi. ³⁷ Mamïda Tachi Ak'õrepa Jesús chok'ai p'irabaipida k'ap'ia berau-e paji. ³⁸ Maperäpi, tachi auk'aarä, k'awaadaipia bi Tachi Ak'õrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapipari Jesús piuda k'aurepa. ³⁹ Ma k'aurepa ichide ijäapataarä p'ek'au k'achia wëe p'ani Tachi Ak'õre k'ïrapite. Moisepa p'ädak'a oodap'edaa k'aurepa p'ek'au k'achia wëpak'aa paji mïda, Tachi Ak'õrepa Jesude ijäapataarä p'ek'au k'achia wëpapipari, Jesupa ooda k'aurepa. ⁴⁰ K'ïrak'aupai p'anadai Tachi Ak'õre pedee jarapataaräpa p'ädap'edaade jara bik'a:

⁴¹ 'Ūriti parä chi oo iru p'anapataaräpa Tachi Ak'õrepa jara bi. Ak'iti mäik'aapa ak'itrua para bätì. Parä at'äri chok'ai p'anide mia ooit'ee ne-inaa paräpa ijäada-e pai, ai naaweda abaapa parämaa mäga jararu pijida.' (Hab 1.5)

⁴² Pablo Bernabé ome judiorä Ak'õre Ūraa jarateepata tedeepa uchiadak'äri, chi waa k'awa k'inia p'anadap'edaaräpa chup'iria iidijida ñipata ewate pak'äri waya jaratee chedamerä. ⁴³ Judiorä mäik'aapa judio-eerä Tachi Ak'õrede ijäapataarä uchiadap'eda, chok'ara wäjida Pablo mäik'aapa Bernabé t'ëe. Maperä ächia ma Ak'õrede ijäapatap'edaarämaa ūraajida k'ïrapadamerä Tachi Ak'õrepa ächi k'aripada Cristo piuda k'aurepa.

⁴⁴ Apema tomiade ñipata ewate, perä jõmaweda p'uuru pidaarä cheepurujida Ak'õrepa jarapida ūride. ⁴⁵ Mamïda judioräpa unudak'äri eperäärä

chok'ara see nībi, k'īraudachida māik'aapa Pablomaa ik'achia jaramaa p'aneejida, Cristo āpite paara. ⁴⁶ Māpai Pablopa Bernabé ome waawee-ee p'anaujida:

—Tachi Ak'ōrepa tai naapiara pēijida ajida, parā judiorāmaa ichia jara pēida Cristode jarateedamerā. Mamīda parāpa ūri k'iniada-e p'anadairā, pāchi k'īradoopa atuadait'ee. Māga p'anadairā, tai wādait'ee judio-eerāmaa jarateede. ⁴⁷ Māga oodait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'K'ōp'āyoorā ome lámpara pēipatak'a īdaamerā ode p'ārik'ua nipadak'āri, māga pik'a mia pi pēiru mi o ak'ipimerā na p'ek'au eujādepemaarāmaa. Mia māgá pēiru k'inia bairā pia chi t'imiarā beerā paara o k'achiadeepa k'aripa atamerā.' (Is 49.6)

⁴⁸ Judio-eerāpa māga ūridak'āri, o-īa para beeji māik'aapa Tachi Ak'ōrepa jara pēida pia bīda apachida. Māpai Cristode ijāajida chi Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada ichita chok'ai p'anapataadamerā. ⁴⁹ Māgīrāpa Tachi Ak'ōrepa ooda jaratee wāpachida āchi wārutamaa. Cristo piuda k'aurepa irua tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji. ⁵⁰ Mamīda judiorāpa pedeejida wēraarā āchik'a Tachi Ak'ōre waawepataarā ome. Pablo Bernabé ome āpite ik'achia pedeejida. Maperā ma p'arat'ara beerāpa māik'aapa imik'īraarā chi p'uuru pidaarā poroorāpa Pablo Bernabé ome ma eujādeepa jēret'ajida. ⁵¹ Māīrāpa māga oodak'āri, Pablo Bernabé ome āchi bīri p'ora nēep'ejida ak'ipidait'ee waa jarateeda-e pait'ee ma judiorāmaa, Cristode ijāadak'aa p'anadap'edaa perā. Maap'eda wājida Iconio p'uurudee. ⁵² Pablo Bernabé ome māgá jērek'ojida mīda, chi Cristode ijāapataarā ma eujāde o-īa p'anajida, Tachi Ak'ōre Jauere āchi ome bada perā.

14

Pablo Bernabé ome Iconio p'uurude

¹ Iconiode panadak'āri, oojida Antioquiade oodap'edaak'a. T'īujida judiorā Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa jarajida Tachi Ak'ōre Jauerepa jarapidak'a. Mapa judiorā chok'ara Cristode ijāajida, judio-eerā jida ichiaba. ² Mamīda judiorā Cristode ijāa k'iniada-ee p'anadap'edaarāpa pedee k'achia jaramaa p'aneejida Pablo māik'aapa Bernabé āpite. Mapa judio-eerā k'īraudachida āra ome. ³ Māga p'anajida mīda, āchi omé arii taarājida māik'aapa waawee-ee jarateepachida Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a, Cristopa āchi k'aripa bapachi perā. Jarateepachida Tachi Ak'ōrepa eperāarā pia ooda Cristo piuda k'aurepa. Maperā Ak'ōrepa āchima oopiji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ⁴ Mamīda, māga oo p'anajida mīda, ma p'uuru pidaarā k'īsia awara-awaraa p'anajida. Ūk'uru judiorā eere p'anajida, jōdee chi apemaarā Cristopa jirit'eradaarā eere. ⁵ Maapai ūk'uru judiorā māik'aapa judio-eerā pedeeteejida āchi poroorā ome miapidait'ee; māupa bat'a peedait'ee. ⁶ Mamīda Pablopa Bernabé ome k'awaadak'āri, mirudachida Licaonia eujādee, Listra p'uurude māik'aapa Derbe p'uurude, ichiaba ma p'uuru ik'aawa. ⁷ Mama ichiaba Jesupa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateepachida.

Listrade Pablomaa māupa bat'adap'edaa

⁸ Listra p'uurude p'anide unujida eperā p'oyaa t'iak'aa bi, ichi t'oru weda chiwa bada perā. Ma eperā su-ak'i baji ⁹ ūrimaa Pablopa jarateemaa

bi. Pablopa irumaa ak'ik'āri māik'aapa unuk'āri wāara ijāa bi, k'awaji jipaipia bi. ¹⁰ Mapa ma eperāmaa golpe pedeeji:

—P'irabāiji māik'aapa jīp'a bainī bēeji.

Aramata ma eperā p'inajiti bainī beeji māik'aapa p'irria beeji. ¹¹ Pablopa ooda unudak'āri, arii p'anadap'edaarā biuk'a nībeeji Licaonia pidaarā pedeede. Mamīda Pablopa Bernabé ome ārapa jara p'ani k'awada-e paji. Ārapa māgajida:

—jNāgīrā ak'ōre waibiarā, it'ariipa edaa che p'ani tachi t'āide eperāarāk'al

¹² Māpai Bernabé t'ī bijida Greciadepemaarā ak'ōre waibia Zeus. Jōdee Pablo t'ī bijida Hermes, ichiata pedee bapachi perā. ¹³ Ma p'uuru t'ūpata k'ait'a Zeumaa it'aa t'īpata te iru p'anajida. Maperā atapijida Zeus p'aaremaa aneemerā p'ak'a imik'īra, paadait'ee Pablo māik'aapa Bernabé k'īrapite; ma awara nep'ono aneemerā teedait'ee Pablomaa māik'aapa Bernabemaa, āchi ak'ōre waibiarā jīak'aapa. ¹⁴ Mamīda Bernabé Pablo ome k'awaadak'āri māgā oo p'ani it'aa t'īdait'ee āchi k'īrapite, āchi p'aru jēt'aajida t'āri p'uapa. Maap'eda nāga bia t'īudachida eperāarā t'āide:

¹⁵ —Eperāarā, ¿sāap'eda nāga oorutama? ajida. Tai ichiaba eperāarāpi parāk'a. Ma-it'eepi tai che p'ani jaradait'ee nāgee net'aa vale-ee baibide ijāa amaadamerā; ma k'āyaara Tachi Ak'ōrede ijāadamerā, iru ichita bapari perā. Tachi Ak'ōrepa ooji pajā, na eujā, p'usa māik'aapa ne-inaa jōmaweda aide nībi. ¹⁶ Naaweda Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarāmaa ita-aria āchia oo k'iniata oopiji. ¹⁷ Mamīda ichia āra ak'i baji. Māga oo bīpa ak'īpiji ichi Tachi Ak'ōre. Ichiata parā-it'ee k'oi chepipari ne-uu pia chaumerā. Māgā iru p'ani nek'odait'ee māik'aapa o-īa p'anadait'ee.

¹⁸ Pablopa Bernabé ome ma jōma jarajida mīda, perā p'oyaada-e paji eperāarā p'ak'a imik'īra peenaadamerā māik'aapa it'aa t'īnaadamerā āchi k'īrapite.

¹⁹ Ai t'ēpai pachejida judiorā Antioquía p'uurudeepa māik'aapa Iconio p'uurudeepa. Eperāarā āchi eere pa atadap'eda, Pablomaa māupa bat'ajida peet'aadait'ee. Piu bi jīak'aapa, p'uuru k'idaa jidiu baibinajida.

²⁰ Mamīda Cristode ijāapataarā Pablomāi seedaidak'āri, waya p'irabaiji. Maap'eda waya wāji p'uurudee māik'aapa ai norema wāji Bernabé ome Derbe p'uurudee.

²¹ Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateedak'āri Derbede, eperāarā chok'ara ijāajida. Mama bap'eda, āpītee chejida Listradee, Iconiodee māik'aapa Antioquiadee. ²² Ma nipadap'edaa chaa ūraajida Cristode ijāapataarā waapiara ijāa p'aneadamerā māik'aapa māgajida:

—It'aa wādai naaweda, tachi ichita miadait'eeda ajida, Cristode ijāapata perā.

²³ Ichiaba ijāapataarā para bee chaa ūk'uru jirit'erajida ijāapataarā ak'i p'anapataadamerā. Māpai it'aa t'īdap'eda nek'oda-ee, ijāapataarā jōmaweda Ak'ōre juade bijida.

Pablo Bernabé ome Antioquía p'uurudee wādap'edaa

²⁴ Maap'eda Pisidia eujāde wāyaajida Panfilia eujāde panarutamaa. ²⁵ Mama bide Ak'ōrepa jarapidak'a jarateejida Perge p'uurudee. Mamāik'aapa wājida Atalía p'uurudee. ²⁶ Mama barcode bataudap'eda, wājida Antioquía p'uurudee, chi ijāapataarāpa Ak'ōre juade bidap'edaamāi, irua āchi pia ak'i bapariimerā. Māgā irua k'aripapachi

perã, ãchia oojida jõma irua k'inia badak'a oodamerã ma wãdade. ²⁷ Pachedak'ãri Antioquiade, Cristode ijãapataarã t'ĩ p'ejida mãik'aapa nepirijida Tachi Ak'õrepa ãchi pari ooda. Ichiaba nepirijida Ak'õrepa judio-eerãmaa ijãapida. ²⁸ Maap'eda Pablo Bernabé ome mama taarã p'aneejida Cristode ijãapataarã ome.

15

Ijãapataarã Jerusalende chip'edaidap'edaa

¹ Maapai eperãarã Judeadeepa chejida Antioquiadee. Mãgãrãpa Jesude ijãapataarãmaa jarateemaa p'aneejida. Mãgajida:

—Pãchi imik'iraarã k'ap'iade tauchaa bida-e pirã Moisepa p'ãdade jara bik'a, it'aa wãda-e pait'eeda ajida.

² Mãpai Pablo Bernabé ome ijãati pedeejida ãchi ome. Maap'eda Jesude ijãapataarãpa Pablo, Bernabé mãik'aapa awaraarã pëijida Jerusalendee mãgi jarateeda iadinadamerã Cristopa jirit'eradaarãmaa mãik'aapa Jerusalendepema ijãapataarã ak'ipataarãmaa.

³ Antioquiadepema ijãapataarãpa ãchi pëidap'eda, Fenicia eujãde mãik'aapa Samaria eujãde wãyaajida. Nepirijida judio-eerãpa Cristode ijãa p'anadap'edaa. Mãga ùridak'ãri, mãpema Cristode ijãapataarã o-ãdachida.

⁴ Pablo Bernabé ome Jerusalende pachedak'ãri, awaraa ijãapataarãpa ãra auteebaijida Cristopa jirit'eradaarã ijãapataarã ak'ipataarã ome. Chip'edaidap'eda ãra ome, Pablo mãik'aapa Bernabé nepirijida jõma Tachi Ak'õrepa ooda ãchi pari. ⁵ Mamãda ùk'uru fariseorã Cristode ijãapataarã, p'irabajida mãik'aapa mãgajida:

—Judio-eerã ijãa p'anirãmaa tauchaa bipidaipia bi ãchi imik'iraarã k'ap'iade mãik'aapa oopidaipia bida ajida, Moisepa p'ãdade jara bik'a.

⁶ Mãpai seedachida Cristopa jirit'eradaarã mãik'aapa ijãapataarã ak'ipataarã k'ĩsiadait'ee ma pedee jaradade. ⁷ Taarã aupedee jõnde, Pedro p'irabajii mãik'aapa mãgaji:

—Ipemaarã Cristo k'aurepa, parãpa k'awa p'anida aji, taarãru Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji Jesucristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jaranamerã judio-eerãmaa, ãchia auk'a Jesude ijãadamerã. ⁸ Tachi Ak'õrepa ãchi t'ãride iru p'anadap'edaa k'awa bada perã, ak'ipiji ichia ãchi jida k'inia iru bi, tachi k'inia iru bik'a. Mãga ak'ipiji ãchimaã pëik'ãri ichi Jaure, tachimaã pëidak'a. ⁹ Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a ak'ipari tachik'a. Mãga k'awa p'ani ãchia p'ek'au k'achia oopata auk'a wëpapik'ooda perã Cristode ijãadak'ãri, tachi ome oodak'a. ¹⁰ Írã, ¿tachia sãga oodaima? ¿Oodaipia bik'ã Tachi Ak'õrepa jara-e padata? ¿Jõma ijãapataarãmaa oopidaik'ã mãgee ne-inaa chaaree Moisepa p'ãdade jara bik'a? Tachia mãik'aapa tachi chonaarãpa mãgee ne-inaa jõmaweda p'oyaa ooda-e paji. ¹¹ Maperã mãga oodaik'araa bi. Tachia ijãa p'ani Tachi Waibia Jesucristo tachi ome t'ãri pia bairã, tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee it'aa wãdamerã. ãchia auk'a mãga ijãa p'anida aji.

¹² Maap'eda jõma k'ũp'ee para beeji Bernabé Pablo ome nepirĩmaa p'aneedak'ãri Tachi Ak'õrepa oopida ãchimaã judio-eerã t'ãide, eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ¹³ Pedee aupadak'ãri, Santiagopa mãgaji:

—Ipemaarã, mi pedee ùriti. ¹⁴ Simón Pedropa et'ewa nepirijida aji, Tachi Ak'õrepa judio-eerã k'aripada. Tachi Ak'õrepa ãchi jida

jiripari ichideerā p'aneedamerā. ¹⁵ Māga bi iru pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bik'a:

¹⁶ Nāga bap'eda, mia Rey David trua waya papiit'ee irudeepa uchiada jua ek'ari. Mia ooit'ee Israel pidaarā t'āidepema te k'arawapataarāpa oopatak'a. Te t'edaik'āri, ārapa t'eedeechoo jēra bada araa p'epata te chiwidik'a bainī bidait'ee. ¹⁷ Māga pik'a Rey Daviddeepa uchiadap'edaarā mide ijāa p'ani mia araa p'eit'ee apemaarā mide ijāa p'anirā ome. Maap'eda ma jōmaweda michideerā papiit'ee mi Warra k'aurepa. Māga ooit'ee chi mide ijāa p'anirā, Daviddeepa uchiada-e paji mīda. ¹⁸ Chonaarāweda mia k'awapidak'a eperāarāmaa, māga ooit'ee. Mi, Tachi Ak'ōre Waibiapa māga jara bi.' (Am 9.11-12)

¹⁹ Māpai Santiagopa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa māga jara bairā, mia nāga k'isia bida aji. Tachia Moisepa p'ādade jara bik'a oopidaik'araa bi judio-eerāmaa, māgūrā Tachi Ak'ōrede ijāadak'āri. ²⁰ Ma k'āyaara k'art'a p'ā pēidāma jaradait'ee k'onaadamerā nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata; wēra apai ome p'anadamerā; ne-animal iyapa jia piuda chiara k'onaadamerā, aide waa paraa perā māik'aapa ne-animal waa k'onaadamerā. ²¹ Māgī ūraa aupai pēidaipia bi. Awarāa ūraa k'awa k'inia p'ani pirā, īpata ewari chaa ūridai Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Chonaarāweda Moisepa p'āda jarateepachidada aji, māgee tede māik'aapa irā at'āri māga oopata.

Judio-eerāmaa k'art'a p'ādap'edaa

²² Māpai Cristopa jirit'eradaarā, ijāapataarā ak'ipataarā māik'aapa jōmaweda Jerusalendepema ijāapataarāpa pedeetejida ūk'uru jirit'eradait'ee māik'aapa pēidait'ee Antioquiadee Pablo ome māik'aapa Bernabé ome. Nāgī eperāarā jirit'erajida: Judas, ichiaba t'īpatap'edaa Barsabás māik'aapa Silas. Apemaarā ijāapataarāpa māgī omé pia ak'i p'anapachida āchi poroorāk'a. ²³ K'art'a p'ādap'edaade nāga jara pēijida:

Tai, Cristopa jirit'eradaarāpa, ijāapataarā ak'ipataarā ome na k'art'ade salude pēiruta parā judio-eerāmaa Cristode ijāa p'anirā Antioquia p'uurudepema, Siria eujādepema māik'aapa Cilicia eujādepemaarā-it'ee.

²⁴ Taipa ūrijida nāpemaarā ūk'uru parāmaa wādap'edaa, mamīda taipa pēida-eeta. Māgūrāpa pariatua āchi k'īradoopa jaratee nipa-jida. Maperā parāpa k'awada-e paji ijāadait'ee Moisepa p'ādade wa Pablopa jarateedade. ²⁵ Mapa taipa pedeetejida taidepemaarā ūk'uru jirit'eradait'ee māik'aapa pēidait'ee parāmaa tai k'ōp'āyoorā k'iniarā Bernabé Pablo ome. ²⁶ Taipa k'awa p'ani Pablo Bernabé ome waaweedak'aa piudait'ee Tachi Waibia Jesucristode ijāa p'ani k'aurepa. ²⁷ Mapa āchi ome parāmaa pēiruta Judas Silas ome. Āchia parāmaa jōma taipa k'īsiadap'edaa na p'ādade jara bik'a nepiridait'ee. ²⁸ Tachi Ak'ōre Jaurepa tai k'aripaji parāmaa ne-inaa audú chaaree oopinaadamerā. Nāgapai jara k'inia p'ani parāpa oodamerā. ²⁹ K'onáati nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata. Ne-animal iyapa jia piuda chiara k'onáati māik'aapa ne-animal waa k'onáati. Ma awara p'ek'au oonáati. Taipa jara p'anik'a ooruta pirā, pia oodait'ee.

Māgapai paji.

³⁰ Māpai ma k'art'a p'ādap'eda, pëijida Antioquiadee wādap'edaarā ome. Mama panadap'eda, ijāapataarā jōmaweda t'ī p'ejida māik'aapa ma k'art'a āchimaā teejida. ³¹ Ijāapataarāpa ma k'art'a leedak'āri, o-īadachida, āchit'ee ūraa pia bada perā. ³² Judas Silas ome Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapiru jarapataarā pada perā, ichiaba ma ijāapataarāmaa ūraajida t'āri o-īa p'aneedamerā. ³³ Mama p'anadap'eda, ijāapataarāpa āchi despediijida k'āiwee wādamerā. ³⁴ [Mamīda Silas arii beeji.] ³⁵ Pablo Bernabé ome ichiaba p'aneejida awaraa ijāapataarā ome Antioquiade, Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pëida Cristode jarateedait'ee.

Pablo waya wāda ichi naaweda wāda ode

³⁶ Māga p'anadap'eda, ewari aba Pablopa māgaji Bernabemaa:

—Waya wādāma aji, ijāapataarā ak'ide, Tachi Ak'ōrepa jara pëida Cristode jaratee nipadap'edaa p'uuru chaa. Ak'idait'eeda aji, at'āri ijāa p'ani wa māga-e.

³⁷ Bernabepa ichiaba atee k'inia baji Juan; māgí Juan ichiaba t'ījarapatap'edaa Marcos. ³⁸ Mamīda Pablopa atee k'inia-e paji, āchi ik'aawaapa uchiada perā Panfilia eujāde, āchi mimia at'āri aupada-eeta. ³⁹ Ijīati pedeedap'eda, āchi o chaachaa jitak'oodachida. Bernabé wāji Chipre isladee Marcos ome. ⁴⁰ Jōdee Pablopa jirit'eraji Silas ichi k'ōp'āyo pamerā. Ijāapataarāpa āchi omé Ak'ōre juade bijida irua āchi pia ak'ī bapariimerā. Māpai Pablo ichi k'ōp'āyo ome wāji. ⁴¹ Wāyaajida Siria eujāde māik'aapa Cilicia eujāde. Ijāapataarā ūraa wājida āchi para bee chaa.

16

Timoteopa Pablo Silas ome k'ōp'āyaada

¹ Mamāik'aapa Pablo Silas ome panajida Derbe p'uurude māik'aapa Lистра p'uurude. Mama unujida ijāapari t'ījarapatap'edaa Timoteo. Chi nawe judío wēra Cristode ijāapari paji. Jōdee chi ak'ōre Greci-adepepa paji. ² Ijāapataarā Listradepemaarā māik'aapa Iconiodepe-maarāpa Timoteo pia t'o p'anadap'edaa perā, ³ Pablopa ichi ome ateeji mamāik'aapa. Mamīda uchiadai naaweda, iru k'ap'iade tauchaa bijī māpemaarā judiorā k'aurepa. Ma eujādepema jōmaarāpa k'awajida Timoteo ak'ōre Greciadepepa paji māik'aapa ārapa tauchaa bidak'aa paji āchi warrarā k'ap'iade. ⁴ P'uuru bee chaa wāyaa wādak'āri, jara bēi wāpachida Cristopa jirit'eradaarāpa māik'aapa ijāapataarā ak'ipataarāpa jara pëidap'edaa Jerusalandeepa. ⁵ Māgā ijāapataarāpa pipiara k'awaajida Cristopa oopi k'inia bi āchimaā māik'aapa waapiara ijāajida irude. Ma awara ewari chaa ijāapataarā chok'araara īwa wājida.

Pablo k'āimok'araa pik'a bada Troas p'uurude

⁶ Ma wārutade wāyaajida Frigia eujāde māik'aapa Galacia eujāde, Tachi Ak'ōre Jaurepa jarateepi-e pada perā Ásia eujāde. ⁷ Misia eujāde panadak'āri, wādait'ee paji Bitinia eujādee. Mamīda Jesús Jaurepa wāpi-e paji. ⁸ Mapa Misia eujāde wāyaajida Troas p'uurude parutamaa. ⁹ Panadap'edaa ewate p'ārik'ua, Pablo k'āimok'araa pik'a bide unuji Macedonia eujādepema imik'īra bainī bi. Māgipa chupiria iidiji Pablo wāmerā ichi eujādee. Māgaji:

—Chéji Macedoniadee tai k'aripade.

¹⁰ Pablo māgá k'āimok'araa pik'a bap'eda, aramata net'aa p'e atajida wādait'ee Macedoniadee, k'īsia p'anadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa jarateepi k'inia bi Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee ma eujāde. Ma wādap'edaade mi jida auk'a wāji.

Pablo Silas ome Filipos p'uurude

¹¹ Troas p'uurudeepa tai barcode bataujida. Mata Samotracia islade panajida. Mamāik'aapa ai norema Neápolis p'uurude panajida. ¹² Neapolideepa wājida Filipodee. Māgí p'uuru waibia Macedonia eujāde bi. Ma p'uurude Romadepemaarā chok'ara p'anapachida. Mama k'āima chok'ara-ee p'anajida. ¹³ Ĥipata ewate tai wājida p'uurudeepa to idee, ma p'uurudepema judiorā it'aa t'īpatamāi unudai ĵiak'aapa. Unu atadak'āri, su-ak'i p'aneejida māik'aapa jarateemaa p'aneejida wēraarā cheepurudap'edaarāmaa. ¹⁴ Ma wēraarā t'āide baji aba t'ījarapatap'edaa Lidia. Ma wēra Tiatira p'uurudepema paji. Māgipa netopachi p'aru pia t'ida p'up'uchia. Māgí wērapa Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īpachi. Maperā Ak'ōrepa irumaa ūripiji Pablopa jaratee bi. Pia ūrik'āri, Cristode ijāa beeji. ¹⁵ Iru poro choopip'eda ichi te pidaarā ome, taimaa māgaji:

—Parāpa unu p'ani pirā mi wāara ijāa bi Jesucristode, mi tede p'ana chēti.

Māga jara bipa wājida ichi temaa.

Filipos p'uurude carcelde p'anadap'edaa

¹⁶ Ewari aba tai waya it'aa t'īde wādak'āri it'aa t'īpatap'edaamaa, unujida awēra. Māgí awēra esclava paji. Māgipa ne-inaa p'asait'ee bi jarapachi, ichi k'ap'iade netuara merātia bada perā. Mapa ma awēra chiparipa p'arat'ara jitapachi ichi k'aurepa. ¹⁷ Māgí awēra tai t'ēe bia wāpachi:

—Nāgí eperāarā Tachi Ak'ōre Waibiapa pēida jarateedamerā sāga eperāarā it'aa wādai.

¹⁸ Ewari chok'ara māga oopachi tai wārutamaa. Mata ewari aba Pablopa ūriamaadaik'āri, āpītee ak'iji māik'aapa māgaji ma netuara k'ap'iade merātia badamaa:

—Jesucristo jōmaarā poro waibia perā, ichi t'īde mia pīmaa jara bi uchiadaimerā jā wēra k'ap'iadeepa.

Aramata ma netuara uchiadachi.

¹⁹ Ma awēra chipariirāpa māga unudak'āri, k'awaajida āchi p'arat'a waa p'oyaa jitada-e iru k'ap'ia. Mapa Pablo Silas ome jita atadap'eda, ateejida āchi p'uurudepema poroorāmaa, māgiprā chip'edaipatap'edaamāi. ²⁰ Ma Romadepema poroorāmaa ateedap'eda, māgajida:

—Na judiorāpa tachi p'uuru pidaarā k'īraupirutada ajida, ²¹ māik'aapa ne-inaa jarateemaa p'ani tachi Romadepemaarāpa oopata awara. Taipa māga ūri k'iniada-e p'anida ajida.

²² Māpai p'uuru pidaarā chok'ara seedachida. Āchi poroorāpa Pablo Silas ome p'aru ērapijida māik'aapa wipijida pak'urupa. ²³ Pia wipit'aadap'eda, carcelde t'it'aajida māik'aapa carceldepema ĵiaparimaa jarajida pia ĵiamerā, carceldeepa uchiapiamaapa. ²⁴ Chi ĵiaparipa māga ūrik'āri, calabozo edupiara badade t'i nībiji māik'aapa āchi birī t'ik'ooji cepode.

²⁵ Māgá iru p'anajida mīda, Pablo Silas ome it'aa t'ímaa māik'aapa k'arimaa p'anajida Tachi Ak'ōremaa. Jōdee chi apemaarā carcel pidaarāpa ūrii p'anajida. ²⁶ Esapite pak'āri, awērachai golpe wēre nībeeji. Ma carcel perā t'eedachi. Aramata chi puerta jōmaweda ewak'oodachida. Presoorā juade nībada cadena māik'aapa cepo ichiaba jōma ēt'ak'oodachida. ²⁷ Ma carceldepema jīparipa unuk'āri chi puerta jōma ewa jēra bi, ichi espada ēt'a ataji ichi juadoopa piudariit'ee, carcel pidaarā jōma uchiadai p'ani jīak'aapa. ²⁸ Mamīda Pablopa biaji ichi badamāiipa māgí jīparimaa:

—jāgá oonáaji! ¡Tai jōma nama p'anipi!

²⁹ Māpai carceldepema jīparipa lámpara aneepip'eda, t'ūdachi Pablo māik'aapa Silas p'anadap'edaamāi. Āchi k'īrapite wirriwirria bedabai nībanaji p'era nībipa. ³⁰ Uchia p'e atap'eda calabozo edupiara bideepa, māgaji:

—Jarateepataarā, ¿k'āata oopia bima aji, mi it'aa wāit'ee?

³¹ Māpai p'anaujida:

—Jesucristode ijāaji. Māgara pi, piichi tedepemaarā ome it'aa wādayada ajida.

³² Māpai Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristode jarateejida ma jīparimaa māik'aapa ichi tede p'anadap'edaarāmaa. ³³ Aramata ma carceldepema jīparipa Pablo Silas ome ateeji siik'ooit'ee āchi k'ap'iade t'udak'a jēra bada. Maap'eda iru ichi tedepemaarā ome poro choopijida. ³⁴ Māpai teedaa p'e atee'eda, nek'opiji. Ma carcel jīpari ichi tedepemaarā ome o-īa p'anajida Tachi Ak'ōrede ijāadap'edaa perā.

³⁵ Ai norema tap'eda Romadepema poroorāpa āchi jīpataarā pēijida ma carceldepema jīparimaa, Pablo Silas ome uchia pēimerā. ³⁶ Maperā carceldepema jīparipa māgaji Pablomaa:

—Mi poroorāpa jara pēi p'anida aji, parā uchia pēimerā. Mapa k'āiwee wāti namāik'aapa.

³⁷ Mamīda Pablopa māgaji Romadepema poroorāpa pēidap'edaarāmaa:

—Tai auk'a Romadepemaarā p'anita, wijidada aji, jōmaarā k'īrapite, charramaa ateeda-ee. Maap'eda carcelde t'ipijida. Írá jōdee, ¿merā uchiapi k'inia p'ani-ek'ā? ¡Māga-epi! Namāik'aapa wāda-eda aji, āchia uchia pēi cheda-emāi āchi k'īradoopa.

³⁸ Pablopa jarada āchi poroorāmaa jaranadak'āri māik'aapa jā eperāarā auk'a Romadepemaarāda adak'āri, māirā poroorā p'eradachida, āchia wipidap'edaa perā māik'aapa carcelde t'i nībidap'edaa perā. ³⁹ Mapa chedap'eda, chupiria iidijida Pablomaa Silas ome perdonaadamerā āchia oodap'edaa. Māpai uchiapijida carceldeepa māik'aapa p'uurudeepa. ⁴⁰ Pablo Silas ome ma carceldeepa uchiadap'eda, wājida Lidia temaa. Mama ijāapataarā jōmaarāmaa ūraajida t'āri o-īa p'aneedamerā. Maap'eda wājida ma p'uurudeepa.

17

Tesalónica p'uuru pidaarā k'īrauk'oodaidap'edaa Pablo Silas ome

¹ Mamāik'aapa āchi wādade Pablo Silas ome wāyaajida Anfípolis p'uurude māik'aapa Apolonia p'uurude. Maap'eda Tesalónica p'uurude panajida. Māgí p'uurude baji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te. ² Maperā Pablo ichia oopatak'a p'uurude panak'āri, jāmaa wāji. Mama beeji tomia ōpee māik'aapa ūpata ewari chaa aupedeeji arii p'anadap'edaarā ome. ³ Ak'ōre

Ūraa p'ādade ak'ipipachi sāga Cristo chupiria nībait'ee māik'aapa piup'eda, p'irabaiit'ee. Jarapachi:

—Nāgí Jesús parāmaa mia jaratee bi Cristota, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā.

⁴ Māga ūridak'āri, judiorā ūk'uru Cristode ijāajida māik'aapa araa nipa-pachida Pablo māik'aapa Silas ome. Ichiaba ijāajida judio-eerā; Tachi Ak'ōrede ijāa p'anadap'edaarā chok'ara māik'aapa wēraarā p'arat'ara beerā. ⁵ Judiorā Cristode ijāada-ee p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, k'īraudachida. Mapa jirijida eperāarā mimiadadak'aa p'anadap'edaarā, p'uuru pidaarā k'īraupit'aadamerā Pablo māik'aapa Silas ome, pedee jōnīpa āra āpīte. Māgá p'uuru pidaarā jōma k'īraupit'aadap'eda, Jasón tede t'īudachida, Pablo Silas ome uchua atadap'eda, p'uuru pidaarāmaa teedait'ee. ⁶ Mamīda māgí tede āra unuda-e pak'āri, uchua atajida Jasonta māik'aapa awaraa ijāapataarā. Maap'eda āchi p'uurudepema poroorāmaa ateejida. Mama panadak'āri, biapachida:

—jīrā eperāarā Roma jua ek'ari p'anīrā k'īsia awarapipataarā nama che p'anida! ajida. ⁷ Ma awara māgīrā Jasonpa ichi tede auteebaiji. Māirāpa oodak'aa Cesarpa oopi bik'a. Jīp'a jara p'ani ichi k'āyaara rey aba waibiara bida ajida, t'ījarapata Jesús.

⁸ Māga ūridak'āri, ma p'uuru pidaarā māik'aapa āchi poroorā k'īraupik'a para beeji. ⁹ Mamīda Jasonpa apemaarā ijāapataarā ome p'aajida āchi uchua pēidamerā. Māpai k'ena pēijida.

Pablo Silas ome Berea p'uurude

¹⁰ Ma p'ārik'ua weda ijāapataarāpa Pablo Silas ome Berea p'uurudee pēijida. Mama panadak'āri, t'īujida judiorā Ak'ōre Ūraa jarateepata temāi. ¹¹ Māpema judiorā Tesalonicadepema k'āyaara k'īsia k'awaara p'anajida. Mapa Pablopa jaratee bi ūri k'inia p'anajida. Māga ūridap'eda, ewari chaa Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda ak'ipachida k'awaadait'ee wāara jara bi Pablopa jara bik'a maa-e pirā awara jara bi. ¹² K'awaadak'āri wāarata jara bi, māgīdepemaarā judiorā chok'ara ijāajida. Ichiaba judio-eerā wēraarā p'arat'ara beerā chok'ara ijāajida, imik'īraarā jida ichiaba. ¹³ Mamīda Tesalonicadepema judiorāpa ūridak'āri Pablopa Tachi Ak'ōrepa jara pēida jarateemaa bi Bereade, wājida ma p'uuru pidaarā k'īraupit'aade. ¹⁴ Aramata māpema ijāapataarāpa Pablo pēijida k'ōp'āyoorā ūk'uru ome p'usa idee. Jōdee Silas Timoteo ome Bereade p'aneejida. ¹⁵ Chi Pablo ome wādap'edaarāpa iru ateejida Atenas p'uurudee. Waya āpītee uchiadait'ee pak'āri, Pablopa jara pēiji Silamaa Timoteo ome taarā-ee chedamerā ichimaa.

Pablo Atenas p'uurude

¹⁶ Atenas p'uurude Pablopa Silas māik'aapa Timoteo nīmaa beeji. Mama bide unuk'āri chok'ara ne-inaa iru p'ani eperā juapa ooda ai k'īrapite it'aa t'īpata, t'āri āriidachi. ¹⁷ Mapa aupedeepachi judiorā ome māik'aapa judio-eerā Tachi Ak'ōre waaweepataarā ome Ak'ōre Ūraa jarateepata temāi. Ichiaba māga oopachi ewari chaa chi unuru ome ma p'uurude net'aa netopatamāi. ¹⁸ Mama ūk'uru poro wēsaa beerā t'ījarapatap'edaa Epicúreo eerepemaarā māik'aapa Estoico eerepemaarā aupedee p'aneejida Pablo ome. Māirā ūk'uruurāpa māgapachida:

—¿K'āata jara k'inia bīma apachida, na pedee-idaa bīpa?

Awaraarāpa māgapachida:

—Awaraa eujādepemaarā ak'ōre waibiapa ooda jaratee bida apachida.

Māga jarapachida Pablopa jarateemaa bada perā Tachi Ak'ōrepa ooda Jesús piuda k'aurepa māik'aapa jarateepachi perā tachi piuda t'ēpai waya chok'ai p'irabaidait'ee. ¹⁹ Māpai āchia Pablo ateejida Areopagomaa, āchi poro wēsaa beerā cheepurupatamaa ūraa ūride. Mama iidijida:

—¿Taipa pia jaratee bi k'awaadaik'ā? ajida. ²⁰ Taipa waide ūrida-e p'anida ajida, pedee pia jaratee bik'a. Mapa k'awa k'inia p'anida ajida.

²¹ Ma Atenas pidaarā māik'aapa awaraarā arii p'anadap'edaarā mimiada-e p'anadak'āri, p'anapachida ne-inaa chiwidi pedemaa māik'aapa ūrimaa.

²² Māpai Pablo bainī beeji āchi k'īrapite Areopagode māik'aapa māgaji:

—Atenas p'uuru pidaarā, mia unu bi parāpa ak'ōre waibia k'īra t'ādo waawepata. ²³ Mi wāyaak'āri parā it'aa t'īpatamāi, unuji net'aa chok'ara iru p'ani ai k'īrapite it'aa t'īpata. Mama bide unuji parā altar bide p'ā bi: *Tachi Ak'ōre Waibia k'awada-e p'ani-it'ee*. Parāpa k'awada-eda a p'ani Ak'ōrepa ooda mia jaratee bi.

²⁴ 'Nāgí Ak'ōrépata ooji na eujā māik'aapa jōma aide nībi. Nāgita, Tachi Ak'ōre, jōmaarā Waibia na p'ek'au eujāde māik'aapa pajāde. Nāgí Ak'ōre eperāarāpa te oodade bak'aa, ²⁵ ichi-it'ee p'ua-e bairā ne-inaa eperāarāpa oopata ichi-it'ee. Ichiata eperāarā chok'ai p'anapipari, īyapaapipari māik'aapa tachimaa ne-inaa jōmaata teepari pia p'anapataadamerā.

²⁶ 'Eperā abaadeepa eperāarā k'īra t'ādo uchiapiji, na p'ek'au eujā jōmaade p'anapataadamerā. Ai naaweda k'īsia iru baji sāapai uchiapiit'ee māik'aapa sāmaata p'anapiit'ee. ²⁷ Tachi Ak'ōrepa māga ooji eperāarāpa iru jiridamerā. Tachi taupa nāgí Ak'ōre unuda-e p'ani mīda, iru k'awadai, wāara tachimāiipa t'imia-ee bairā. ²⁸ Iru k'aurepa tachi chok'ai p'ani; p'irriapata māik'aapa na eujāde p'anapata. Pāchi k'arik'a p'āpataarāpa jaradap'edaak'a māga bi: “Tachi, Tachi Ak'ōre Waibiapa ooda”. ²⁹ Maperā k'īsiadaik'araa bi Tachi Ak'ōre santok'a bi, eperāarāpa k'īsiadap'eda oopatak'a nēdeee, p'arat'adee maa-e pirā māudee. ³⁰ Naaweda Tachi Ak'ōrepa miapi-e paji māgee k'īrapite it'aa t'īpatap'edaarā, iru waide k'awada-e p'anadap'edaa perā. Mamīda írá jōmaarāmaa jara bi p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa ichide ijāadamerā. ³¹ Ichia māga jara bi na ewari na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata jōmaweda ak'it'ee perā, k'awaait'ee pia wa k'achia. Māga ooit'ee ichia pēida Jesucristopa. Cristopa eperāarāpa oopata māgá ak'ii, ichia k'achia ook'aa pada perā na eujāde nipak'āri. Tachia k'awa p'anida aji, Ak'ōrepa iru jirir'eraji, iru piup'eda, chok'ai p'irabaipida perā.

³² Arii p'anadap'edaarāpa ūridak'āri eperā piup'eda chok'ai p'irabaida, ūk'uru ēi para beeji māik'aapa ūk'uruurāpa māgajida:

—Na ewari waya ūridayada ajida, pi pedee.

³³ Māpai Pablo uchiaji mamāik'aapa. ³⁴ Mamīda ūk'uruurāpa ijāajida Pablopa jarada māik'aapa Cristode ijāa p'aneejida. Ma ijāadap'edaarā t'āide baji imik'īra t'ījarapatap'edaa Dionisio. Māgí Areópago poro wēsaa beerā cheepurupatadepema paji. Ichiaba baji wēra t'ījarapatap'edaa Dámaris māik'aapa awaraarā.

18

Pablo Corinto p'uurude

¹ Ma t'ēpai Pablo wāji Atenas p'uurudeepa Corinto p'uurudee. ² Mama ununaji judío t'ijarapatap'edaa Áquila. Māgí Ponto eujādepema paji. Ewaa pache baji chi wēra Priscila ome Italia eujādeepa, César Claudiopa judiorā jōmaweda jērek'ooda perā Roma p'uurudeepa. ³ Pablo p'asiade wāk'āri ma judío badamaa, k'awaa ataji ichi jīak'a Aquilapa carpa oopari. Mapa Pablo āra ome beeji ma mimia oomaa. ⁴ Mama bide iipata ewari chaa wāpachi Ak'ōre Ūraa jarateepata temaa jarateede judiorāmaa māik'aapa judio-eerāmaa Cristode ijāadamerā.

⁵ Silas Timoteo ome pachedak'āri Macedoniadeepa, Pablopa ewari chaa Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristode jarateemaa bapachi, judiorāpa ijāadamerā Jesuta Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida. ⁶ Mamīda judiorā, ichi pedee ijāa k'iniada-ee p'anadap'edaarāpa ik'achia jaramaa p'aneejida. Mapa Pablopa ichi p'aru jī bada jīap'ejī ak'ipiit'ee āchimaā waa jaratee-e. Maap'eda māgaji:

—Pāchi k'īradoopa atuadait'eeda aji, piudak'āri. Idideepa mi wāit'eeda aji, judio-eerāmaa Tachi Ak'ōrepa jarapi bi jarateede.

⁷ Māga jarap'eda, Pablo wāji Ticio Justo apatap'edaa temaa jarateede. Māgí eperāpa Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īpachi. Ichi te baji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te ik'aawa. ⁸ Pablopa mama jarateemaa bide, Cristode ijāaji ma Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poro, t'ijarapatap'edaa Crispo. Chi te pidaarā jida auk'a ijāajida māik'aapa apemaarā Corinto pidaarā chok'ara Pablopa jarateeda ūridap'edaarā ichiaba ijāajida. Mapa māirā jōma poro choopijida. ⁹ At'āri Corinto p'uurude p'anide ewari aba p'ārik'ua k'āimok'araa pik'a bide Tachi Ak'ōrepa māgaji Pablomaa:

—Waawee-ee jaratēejī na p'uurude ¹⁰ michideerā nama chok'ara nībairā. Mi pi ome bairā, apidaapa pi k'achia ooda-e.

¹¹ Tachi Ak'ōrepa māga jarada perā, Pablo mama beeji año aba ap'eda esa-auk'a, Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristode jarateemaa.

¹² Mamīda, mama bide, Romadepema Galión apatap'edaa Acaya eujādepema poro waibia bak'āri, judiorā chok'ara pedeteejida māik'aapa Pablo jita ateejida iru k'īrapite. ¹³ Mama māgajida:

—Na eperāpa jaratee bi Tachi Ak'ōrede ijāadamerā māik'aapa irumaa it'aa t'īpataadamerā. Mamīda jaratee-eda ajida, Moisepa p'ādade jara bik'a oodamerā.

¹⁴ Māpai Pablo pedeeit'ee arude, Galionpa māgaji ma judiorāmaa:

—Na eperāpa ne-inaa k'achia oo bada paara maa-e pirā chīara pee bada paara, mia ak'ik'ajida aji. ¹⁵ Mamīda jara p'anadairā chīara t'ī māik'aapa parāpa ūraa p'ādade, pāchi pitapai ma nepira ak'idapáde aji. Mia parā nepira ak'i k'inia-eda aji.

¹⁶ Aramata jērek'ooji ichimāiipa. ¹⁷ Māpai arii ak'i p'anadap'edaarāpa Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tedepema poro Sóstenes jita atadap'eda, wijida Galión k'īrapite. Mamīda iru-it'ee maarepida p'ua-e paji.

Pablo waya Antioquía p'uurudee wāda

¹⁸ Ai t'ēpai Pablo taarā beeji Corinto p'uurude. Māpai ijāapataarāmaa despediip'eda, Siria eujādee wāji Priscila māik'aapa Áquila ome. Cencrea p'uurude barcode batau naaweda, Pablopa ichi poro bi-si wēt'ajaji. Māga

ooji ak'ipiit'ee ichia Tachi Ak'õremaa ooit'eeda ada ooda. ¹⁹ Ma wãrutade Éfeso p'uurude panadak'ãri, Pablo t'ĩunaji Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede judiorã ome pedeeit'ee. ²⁰ Ichia jarateeda ũridak'ãri, chupãria iidijida áchi ome taarã beemerã. Mamãda Pablopa k'inia-e paji. ²¹ Mãgaji:

—frá wãit'eeda aji. Mamãda waya cheit'eeda aji, Tachi Ak'õrepa k'inia bi pirã.

Mãpai Pablo batauji mãik'aapa wãji. Jõdee Priscila Áquila ome mama p'aneejida. ²² Pablo Cesarea p'uurude panak'ãri, mamãik'aapa wãji Jerusalendee ijãapataarã ak'ide. Maap'eda wãji Antioquã p'uurudee. Mãgí p'uuru Siria eujãde bi.

²³ Antioquiade hap'eda, wãji ijãapataarã para bee chaa áchi ak'ide mãik'aapa ũraade. Mãga oo wãji Galacia eujãde mãik'aapa Frigia eujãde.

Apolo Éfeso p'uurude jarateeda

²⁴ Maapai judío t'ĩjarapatap'edaa Apolo pacheji. Mãgí Alejandría p'uurudepema paji. Mãgí p'uuru Egipto eujãde bi. Mãgí judiopa Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda pia k'awa baji. Ma awara pia jarateepachi. ²⁵ Mãgípa o-ĩ-ã jarateepachi Juan Bautistapa jarateedak'a, eperãarãpa áchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerã mãik'aapa poro choopidamerã ak'ipidait'ee Tachi Ak'õrede ijãa p'ani. Ichiaba jarateepachi Jesucristo Tachi Ak'õrepa pëida. ²⁶ Apolo Éfeso p'uurude pachek'ãri, waawee-ee jarateemaa beejí judiorã Ak'õre Ũraa jarateepata temã. Mãga ũridak'ãri, Priscila Áquila ome áchi temaa ateejida. Mãpai Apolomaa jarateejida jõma áchia k'awadap'edaa, Tachi Ak'õrepa ooda Jesucristo k'aurepa. ²⁷ Maap'eda, Apolo Acaya eujãdee wã k'inia bak'ãri, Efe-sodepema ijãapataarãpa k'art'a p'ãjida jãpemaarãmaa iru auteebaidamerã. Mãgá mama panak'ãri, irua k'aripai Cristode ijãapataarã waapãra ijãadamerã. Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari perã, áchimaa Cristode ijãapiji, Apolo maaaa wã naaweda. ²⁸ Apolo mama bide jõmaarã taide Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda ak'ipachi mãik'aapa jarateepachi Jesucristo Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã k'aripamerã. Mapa judiorãpa maarepida p'oyaa p'anauda-e paji.

19

Pablo Éfeso p'uurude

¹ Apolo Corinto p'uurude bi misa, Pablo wãyaaji Galacia mãik'aapa Frigia eujãde Éfeso p'uurude parumaa. Mama Cristode ijãapataarã un-unaji. ² Mãpai Pablopa iidiji:

—Parãpa Cristode ijãadak'ãri, ¿Tachi Ak'õre Jaure parã k'ap'iade ba chejik'ã? aji.

P'anaujida:

—Taipa k'awada-eda ajida, Tachi Ak'õre Jaure ba chepari ijãapataarã k'ap'iade.

³ Mãpai Pablopa iidiji:

—Parãpa poro choopidak'ãri, ¿k'ãare-it'ee poro choopijidama? aji.

P'anaujida:

—Juanpa jaradak'a poro choopijida ak'ipidait'ee p'ek'au k'achia oo amaa k'inia p'ani.

⁴ Mãpai Pablopa mãgaji:

—Juanpa wāara poro choojida aji, waa p'ek'au k'achia oo k'iniada-e p'anadap'edaarā. Mamīda Juanpa ichiaba jarapachi ijāadamerā ichi t'ēe cheru eperāde. Māgí eperā Jesucristo.

⁵ Ma eperāarāpa māga ūridak'āri, aramata āchi poro choopijida Tachi Waibia Jesús t'īde ak'ipidait'ee irude ijāa p'ani. ⁶ Maap'eda Pablopa jua biji ma poro choodap'edaarā ĩri. Māgá bik'āri, Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure āra k'ap'iade ba chepiji. Māgipa āramaa pedeepipachi k'awada-e p'ani pedeede. Māgá jarajida Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a. ⁷ Chi māgá poro choodap'edaa eperāarā doce paji.

⁸ Maap'eda Pablo wāji Tachi Ak'ōre Ũraa jarateepata tedee. Mama ĩpata ewari chaa atane ōpee Tachi Ak'ōre Ũraa waawee-ee jarateeki. Jaraji Tachi Ak'ōrepa pia ooda Jesucristo pēik'āri, judiorāpa irude ijāadamerā. ⁹ Mamīda ūk'uruurāpa ijāa k'iniada-e paji Pablopa jaratee bada māik'aapa waapiara pedee k'achia jarajida Tachi Ak'ōre Ode P'anīrā āpite. Maperā Pablo mamāik'aapa āyaa wāji ijāapataarā ome. Jaratee banaji eperā t'ījarapatap'edaa Tirano escuelade. Mama ewari chaa jarateepachi. ¹⁰ Irua Tachi Ak'ōre Ũraa jarateeki año omé. Māgá judiorā māik'aapa judio-eerā Ásia eujāde p'anapatap'edaarāpa ūrijida Tachi Ak'ōrepa jara pēida Jesude. ¹¹ Ichiaba Tachi Ak'ōrepa Pablomaa oopipachi ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¹² Pablo k'ap'iade p'aru t'ōbaidapapai, k'ayaa beerā jipapachida. Ichiaba netuara eperāarā k'ap'iade merātia bee uchiapachida.

Netuarapa Esceva warrarāmaa ooda

¹³⁻¹⁴ Māpema judiorā ūk'uru Cristode ijāada-e p'anadap'edaarāpa netuara merātia bee eperāarā k'ap'iadeepa uchiapik'oopachida. Māga oo nipajida judiorā p'aareerā poro Esceva warrarā. Āra siete paji. Māirāpa k'awaadak'āri netuaraarā uchua p'ani Pablo k'aurepa ichia Tachi Waibia Jesús t'ī jarak'āri, auk'a oo k'inia p'aneejida. Mapa jarajida netuara merātia bimaa:

—jPablopa jara bi Jesús t'īde uchiati!

¹⁵ Mamīda māga oodak'āri, ma netuara eperā k'ap'iade merātia badapa māgaji:

—Mia k'awa bida aji, Jesús. Ichiaba k'awa bi k'aita Pablo. Mamīda parā ħk'airāma? aji.

¹⁶ Māpai ma netuara k'ap'iade merātia bada eperāpa āchi ĩri cheji māik'aapa āchi jōmaweda sīk'ooji. Māgá p'u oop'eda, chi netuara uchiapi chedap'edaarā mamāik'aapa āk'adaa p'ira uchiak'oodachida. ¹⁷ Éfeso p'uurude p'anapataarā, judiorā māik'aapa judio-eerāpa māga ūridak'āri, jōmaarāta p'erajida māik'aapa Tachi Waibia Jesús t'ī pia t'o p'anajida.

¹⁸ Māpemaarā ūk'uru Cristode ijāa p'aneejida. Maap'eda Pablomaa jara chepachida āchia k'achia oopatap'edaa, ai naaweda ijāa p'anadap'edaa perā petau tau k'awaa beerāpa oo p'anadap'edaade. ¹⁹ Ichiaba ūk'uru petau tau k'awaa beerāpa anepachida āchi libro jōmaarā taide paak'oodait'ee. Māgí libro valor p'arat'ade juasiadak'āri, uchijaji p'arat'a tau cincuenta mil. ²⁰ Ma jōma oo p'anadap'edaa k'aurepa ma eujādepemaarāpa waapiara ijāapachida Tachi Ak'ōrepa jarapidade.

²¹ Ma t'ēepai, Tachi Ak'ōre Jaurepa Pablomaa k'īsiapiji wāit'ee Jerusalendee, wāyaap'eda Macedonia eujāde māik'aapa Acaya eujāde. Ichiaba

Jerusalendeepa Pablo wā k'inia baji Romadee. ²² Māga k'ĩsiap'eda, Pablopa chi k'ōp'āyoorā Timoteo Erasto ome naa pēiji Macedonia eujādee. Jōdee ichi Ásia eujāde jarateemaa beeji. Maap'eda wāji āra t'ēe.

Éfeso p'uurudepemaarā k'ĩraudaidap'edaa

²³ Maapai Tachi Ak'ōre Ode P'anīrā k'aurepa, Éfeso p'uurudepemaarā jōma k'ĩraupik'a para baji ²⁴ ne-inaa p'arat'adee oopari Demetrio ap'atap'edaapa āra āpite pedee k'achia jarada perā. Māgí eperāpa ne-inaa ma-āri santok'a p'arat'adee oopachi, āchi it'aa t'ĩpata nawe Artemisa te waibia k'irāpapataadamerā. Māga oo bīpa ichia māik'aapa apemaarā ne-inaa oo k'awaa beerāpa p'arat'a waibia jitapachida. ²⁵ Maperāpi Demetriopa māgīrā māik'aapa awaraa ne-inaa oo k'awaa beerā t'ĩ p'e atap'eda, māgaji:

—K'ōp'āyoorā, parāpa k'awa p'anida aji, nāgí mimia oo p'anīpa tachi p'arat'a jitapata. ²⁶ Ma awara parāpa unu p'ani māik'aapa ūri p'ani Pablopa jaratee bi, ne-inaa ooda eperāarāpa ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpata ak'ōre waibiarā-e. Māga jara bīpa eperāarā chok'ara ichi eere ūraa p'e iru bi. Māga jara-e bi nama Éfeso p'uurudepai. Ichiaba māga jara bi jōma Ásia eujāde. ²⁷ Iru pedee ijāaruta pirā, tachia ooda neto amaadai māik'aapa tachia p'arat'a waa jitada-e pai. Ma awara tachi nawe Artemisade ijāada-e pai māik'aapa ichiaba waa iru ĩgrete ak'ida-e pai. Māgí tede na Ásia eujādepemaarā māik'aapa jōmaweda Roma jua ek'ari p'anīrā irumaa it'aa t'ĩpata. ¿Wāara-ek'ā aji, mia jara bi?

²⁸ Arii p'anadap'edaarāpa māga ūridak'āri, k'ĩraudachida māik'aapa biuk'a nībeeji:

—¡Artemisa Waibia; tachi Éfeso pidaarā nawe!

²⁹ Māpai eperāarā waapiara cheepuru nībeeji māik'aapa p'uuru pidaarā jōma k'ĩraupik'a para beeji. Māpai Gayo, Aristarco ome jita atajida māik'aapa atadachida āchi chip'edaipatamaa. Ma eperāarā omé Macedonia eujādepemaarā paji. Ichiaba Pablo ome nipapachida. ³⁰ Pablo wāit'ee paji ma p'uuru pidaarā k'ĩrapite pedeede. Mamīda ijāapataarāpa wāpida-e paji. ³¹ Ichiaba Asiadepema poroorā ūk'uru Pablo ome k'ōp'āyo meraadap'edaa perā, jara pēijida wānaamerā ma eperāarā k'ĩraupik'a para bīmaa. ³² Māimisa, chi cheepurudap'edaarā waapiara k'ĩraupik'a para beeji. Ūk'uruurāpa ne-inaa jarapachida; awaraarāpa biapachida. Mapa biuk'a nībaji. Ūk'uruurāpa k'awada-e p'anajida sāap'eda cheepurudap'edaa. ³³ Judiorā arii p'anadap'edaarāpa Alejandromaa nepiridap'eda, jōmaarā taide ateejida. Māpai Alejandropa juapa jaraji k'ĩup'ee p'aneedamerā, āchi k'ap'ia pedeeit'ee perā. ³⁴ Mamīda eperāarā k'ĩraupik'a para badaarāpa ichi judío k'awaadak'āri, perā hora omé waapiara biuk'a nībeeji. Māgapachida:

—¡Artemisa Waibia; tachi Éfeso pidaarā nawe!

³⁵ Māpai ai p'uurudepema secretariopa eperāarā k'ĩup'ee p'anapiji māik'aapa māgaji:

—Éfeso pidaarā, jōmaarāpa k'awa p'anida aji, na p'uuru pidaarāpata tachi nawe Artemisa jīak'a it'ariipa baaida ichi ĩgrestede jīapata. ³⁶ Apidaapa nāgí p'oyaa merada-e perā, k'ĩra jīp'a p'anéeti, ne-inaa k'achia pariatua ooda-ee. ³⁷ Na eperāarā parāpa anee p'ani tachi ĩgrestedepema

net'aa maarepida chiada-e p'ani m̄aik'aapa tachi nawe āp̄ite pedee k'achia jarada-e p'ani. ³⁸ Demetrio wa chi k'ōp'āyoorā nepira iru p'ani pirā awaraa ome, Romadepema charraarāmaa wāti. Ārapa ak'idaipi, ma-it'ee p'anadairā. ³⁹ Mamīda jōmaarāpa awaraa nepira iru p'ani pirā, k'īra jīp'a cheepurudak'āri, ma nepira jō p̄eidai. ⁴⁰ Idipema oodap'edaa k'aurepa Romadepemaarāpa k'īsiadait'ee tachi chōoyaa p'ani. Nāga bide āchia iidi p'ani pirā s̄āap'eda idi nāga oojida, ḡsāga p'anaudayama? aji.

⁴¹ Māga jarap'eda, eperāarā jōmaweda āchi te chaa p̄eik'ooji.

20

Pablo Macedonia eujādee m̄aik'aapa Grecia eujādee wāda

¹ Eperāarā āchi te chaa wādap'edaa t'ēepai, Pablopa ijāapataarā t'ī p'ejī ūraait'ee. Maap'eda wāji Macedonia eujādee. ² Mama ijāapataarā ūraa nipap'eda, panaji Grecia eujāde. ³ Atane ōpee mama beeji. Mam̄aik'aapa barcode wāit'ee bide Siria eujādee, k'awaaji judiorāpa ichi peedait'ee ot'ewa p'ani. Mapa waya āp̄itee p'irrabaidachi. Mata wāyaaji Macedonia eujāde. ⁴ Ma wādade iru k'ōp'āyaajida nāgī ijāapataarāpa: Pirro warra Sópato, Berea p'uurudepema; Aristarco m̄aik'aapa Segundo, Tesalónica p'uurudepema; Gayo, Derbe p'uurudepema; Timoteo, Tíquico m̄aik'aapa Trófimo, Ásia eujādepema. ⁵ Māirā tai naa wājida m̄aik'aapa ninajida Troas p'uurude. ⁶ Ma t'ēepai tai wājida Filipos p'uurudepa, fiesta pan levadura wēe k'opata wāyaap'eda. Barcode wā nipadap'edaa perā, k'āima joisomaamaa panajida Troas p'uurude. K'īrachuunadap'eda apemaarā ome, mama k'āima siete p'aneejida.

Pablopa ooda Troas p'uurude

⁷ Tomia ewate tai chip'ejida apemaarā ijāapataarā ome nek'odait'ee m̄aik'aapa Cristo piuda k'irāpadait'ee. Pablopa ijāapataarāmaa jarateemaa baji esapite parumaa, ichi ai norema wāit'ee pada perā. ⁸ Te piso it'ipema cuartode chip'e p'anajida m̄aik'aapa lamparara idaa nībaji. ⁹ Pablo jarateemaa bi mīsa, k'ūtrāa Eutico apatap'edaa su-ak'i baji ventanade ūrimaa. Mamīda Pablopa taarā jarateeda perā, ma k'ūtrāa k'āidaip'eda, tudú padachi piso ōpeedeepa. Aramata piu jira atanajida. ¹⁰ Māpai Pablo irabaip'eda, ma k'ūtrāa k'ap'ia wēre ataji m̄aik'aapa māgaji chi k'ōp'āyoorā arii p'anadap'edaarāmaa:

—jP'eranāati! jIru chok'ai bipi!

¹¹ Māpai Pablo waya teedaa wāk'āri, nek'ojida m̄aik'aapa Cristo piuda k'irāpajida. Mata waya ichi jarateemaa beeji ewarirumaa. Ewarik'āri, wāji ichi ode. ¹² Ma k'ūtrāa piu bada chok'ai ateadap'edaa perā ichi temaa, ijāapataarā o-īa p'aneejida.

Troas p'uurudepa Mileto p'uurudee wāda

¹³ Pablo ode wā k'inia baji. Mapa tai naa wājida barcode Aso p'uurudee. Mama nijida iru batau atadait'ee. ¹⁴ Aso p'uurude unudak'āri, batauji tai ome m̄aik'aapa wājida Mitilene p'uurudee. ¹⁵ Mam̄aik'aapa uchiadap'eda, ai norema Quío isla k'īrapite wāyaajida. Ma norema Samos p'uurude panajida. Mam̄aik'aapa panajida Mileto p'uurude. ¹⁶ Māgā oojida Pablo waa wā k'inia-e bada perā Ásia eujādee. Ma awara Éfeso p'uurude wiibai k'inia-e paji, Jerusalende isapai pana k'inia bada perā, Pentecostés fiesta ewate pai naaweda.

Pablo jarada Éfeso p'uurudepema ijãapataarã ak'ipataarãmaa

¹⁷ Măgá Éfeso p'uurude wiibai k'inia-e paji taarã iĵak'aapa. Mamĭda Mileto p'uurude pachedak'ãri, Pablopa t'ĩ pĕiji Efesodepema ijãapataarã ak'ipataarã. ¹⁸ Āchi pachedak'ãri, ichia măgaji:

—Parãpa k'awa p'anida aji, sãgata mi nipapari parã t'ãide, na Ásia eujãde ewaa pachedak'ãriipa. ¹⁹ Taarãru parã ome Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oomaa bi, chupiria nĩbide mãik'aapa nepirade nĩbide judiorã juapa. ²⁰ Mamĭda jõmaarã taide waawee-ee jarateeji, parã te chaa paara. Măga ooji parã ũraait'ee mãik'aapa k'aripait'ee. ²¹ Auk'a jarateeji judiorãmaa mãik'aapa judio-eerãmaa, āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'anedamerã mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristode ijãadamerã. ²² Īrá wãru Jerusalendee, Tachi Ak'õre Jaurepa măga k'inia bairã. Wãit'ee k'awa-e bi mĭda k'ãata mi ome oodait'ee mama. ²³ Nãgapai k'awa bi. P'uuru bee chaa wãyaarude Tachi Ak'õre Jaurepa mĭmaa k'awapiru mi miait'ee mãik'aapa carcelde chupiria nĩbanait'ee. ²⁴ Mamĭda mia p'ua-e bi, piuru pijida Jesupa oopi bik'a oo k'inia bairã. Ĵip'a jaratee k'inia bi na pedee pia: Tachi Ak'õrepa eperãarã k'inia iru bairã, tachi k'aripaji Jesucristo piuda k'aurepa.

²⁵ Măga jarateeji parã t'ãide. Ma awara Tachi Ak'õrepa parãmaa jarateeji ichia oopi k'inia bi Cristode ijãapataarãmaa. Mia k'awa bi parãpa mi k'ĩra waa unuda-e pait'ee. ²⁶ Mapa idi weda Tachi Ak'õre k'ĩrapite mia jara bi: parãdepema aba piuk'ãri atuaru pirã, mi k'aurepada ada-e pait'ee. ²⁷ Măga jara bi mia jarateeda perã jõmaweda Tachi Ak'õrepa jarapidak'a. ²⁸ Mapa ĩpemaarã, chik'aripa p'anapatãati mãik'aapa ijãapataarã pia ak'i p'anapatãati, ma-it'ee Tachi Ak'õre Jaurepa parã jirit'erada perã. Tachi Waibia k'inia bi parãpa ak'idamerã ichide ijãapataarã, ichia ãra o k'achiadeepa k'aripa atada perã, ichi waa bat'ada k'aurepa. ²⁹ Mia k'awa bi ne-animal k'achia beerã atu chepatak'a eperãarã peede, măga pik'a mi nãik'aapa wãda t'ĕepai awaraarã chedait'ee Cristode ijãapataarã ijãa amaapide. ³⁰ Ichiaba pãchi t'ãideepa pida uchiadait'ee seewa jarapataarã. Măgĩrãpa ijãapataarã āchi eere atee k'inia p'anadait'ee. ³¹ Mapa k'ĩra ĩbia p'anãti mãik'aapa k'ĩrãpãti sãga mi chupiria nĩbaji año õpee, parã ũraa bi mĭsa p'ãrik'ua mãik'aapa āstaawa.

³² Īrá ĩpemaarã, mia parã biru Tachi Ak'õre juade, ichia parã pia ak'i bapariimerã ichi ũraa p'ãdade jara bik'a. Ichi aupaita parãmaa oopii ichia oopi k'inia bik'a, măgá iru-it'ee p'anapataadamerã chi apemaarã awara bĩdaarãk'a. ³³ Mia chĩra p'arat'a, nĕe mãik'aapa p'aru k'ĩa-e bi. ³⁴ Parãpa pia k'awa p'ani michi juadoopa mimiapari mãik'aapa ne-inaa atapari michi-it'ee mãik'aapa mi ome p'anĩrã-it'ee. ³⁵ Mia parãmaa at'apai jarateedoo, auk'a mimiadamerã mãik'aapa chik'aripa para bamerã. K'ĩrãpãti Tachi Waibia Jesupa jarada: “Pipiara bi teeit'ee, jital k'ãyaara.”

³⁶ Măga jarap'eda, Pablo bedabaidachi mãik'aapa it'aa t'ĩji Tachi Ak'õremaa jõmaarã ome. ³⁷ Mãpai jõmaweda jĕejida t'ãri p'uapa mãik'aapa Pablo wĕre atapachida. ³⁸ K'ĩra pia-ee para baji, Pablopa ichi k'ĩra waa unuda-eda ada perã. Maap'eda, barco badamaa k'õp'ãyanajida.

21

Pablo Jerusalendee wãda

¹ Māgá despediidap'eda, barcode tai bataujida māik'aapa wājida Cos isladee. Ai norema wājida Rodas isladee. Mamāik'aapa panajida Pátara p'uurude. ² Mama barco Fenicia eujādee wā nipadade bataujida māik'aapa wājida. ³ Ma wādade Chipre isla unujida tai juabi eere. Mata wājida Siria eujāde Tiro p'uurude panarutamaa, mama net'aa barcode atee wādap'edaa atabēidait'ee pada perā. ⁴ Mama ijāpataarā jiridak'āri, unu atajida māik'aapa ewari siete p'aneejida āra ome. Mama bide Tachi Ak'ōre Jaurepa ma ijāpataarāmaa k'awapiji Pablo Jerusalende p'asait'ee. Mapa irumaa jarajida wānaamerā. ⁵ Māga jarajida mīda, tomiamaa tai mamāik'aapa uchijida. Māpai ijāpataarā āchi wēra māik'aapa chi warrarā ome p'uurudeepa taawaa tai k'ōp'āya tee chejida p'usa ide. Ma ipude bedabajida māik'aapa jōmaweda Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ijida. ⁶ Maap'eda, despediidap'eda, tai wājida barcode. Jōdee, ma ijāpataarā āchi te chaa erreujida.

⁷ Tiro p'uurudeepa tai wājida. Mata panajida Tolemaida p'uurude. Mama ijāpataarā ome ewari aba p'aneejida. ⁸ Ai norema uchiadak'āri, panajida Cesarea p'uurude. Mama panadak'āri, wājida Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepari Felipe temaa. Māgí Felipe Cristopa jirit'eraaarā k'aripapataarā sietedepema paji. Mama p'aneejida. ⁹ Felipepa k'au k'īmari iru baji, at'āri imik'īra wēe. Māirāpa jarapachida Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapidak'a. ¹⁰ Mama taarā p'anide Judea eujādeepa cheji Tachi Ak'ōre pedee jarapari, t'ijarapatap'edaa Agabo. ¹¹ Taimaa pachek'āri, Pablo k'irride jīpari ēra ataji. Māpai Agabopa ichi jua bīiri ome p'ārajī ak'ī beeji māik'aapa māgaji:

—Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi: “Jerusalende judiorāpa nāgá oodait'ee nāgí k'irride jīpari chipari ome, iru judio-eerā poroorā jua ek'ari bidak'āri.”

¹² Taipa māik'aapa Cesareadepema ijāpataarāpa māga ūridak'āri, Pablo-maa enenee jōneejida Jerusalendee wānaamerā. ¹³ Mamīda irua māgaji:

—¿K'āare-it'ee jāk'īara jēe p'anīma? aji. Mi t'āri p'uapit'aruta. Ichita mi wāit'ee Jerusalendee jī nībiruta pijida, ma awara peet'aruta pijida, mia Cristopa ooda jaratee bi k'aurepa.

¹⁴ Tai pedee ūri-e pada perā, ichiak'au bijida. Jīp'a Tachi Ak'ōre juade bijida, Tachi Ak'ōrepa ichiak'au oomerā ichia oo k'iniata.

¹⁵ Maap'eda, net'aa p'e atadap'eda, wājida Jerusalendee. ¹⁶ Cesareadepema ijāpataarā ūk'uru wājida tai ome, ateedait'ee Chipre isladeepema Mnasón apatap'edaa temaa, Jerusalende bi. Māgí eperā taarā weda Cristode ijāa bapachi.

Pablo Santiagomaa p'asiade wāda

¹⁷ Jerusalende panadak'āri, ijāpataarāpa o-īa tai auteebaijida. ¹⁸ Ai norema Pablo tai ome Santiagomaa wāji. Mama ichiaba ijāpataarā ak'ipataarā p'anajida. ¹⁹ Pablopa saludaap'eda, nepiriji jōma Tachi Ak'ōrepa ooda ichi k'ap'ia pari judio-eerā t'āide. ²⁰ Māga ūridak'āri, o-īa para beeji māik'aapa it'aa t'ijida Tachi Ak'ōremaa jaradait'ee iruta jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māpai Pablomaa māgaji:

—Jepema Pablo, pia k'awa bida ajida, nāpema judiorā cho-k'ara Cristode ijāa p'ani. Mamīda at'āri k'īsia p'ani Moisepa p'ādade jara bik'a oodaipia bi. ²¹ Māgīrāpa ūri p'ani pia judiorā awaraa eujāde p'anīrāmaa jaratee ni Moisepa p'ādade jara bik'a oonaadamerā, māik'aapa warra k'ap'iade

tauchaa binaadamerā, ma awara ne-inaa chonaarāweda oopatap'edaa oonaadamerā. ²² Maperā, ¿taipa sāga oodaima? Ārapa pi nama che bi k'awaa atadait'ee. ²³ Mapa nāga oopāde aji: nama ijāapataarā k'īmariirāpa Tachi Ak'ōremaa jaradap'edaak'a ewaa oodait'ee, waya iru tede t'ūu pia p'aneedamerā. ²⁴ Pichi ome p'e atepāde aji, māik'aapa p'aapāde aji, āchimaā p'aapipataarāpa iidi p'ani. Oodapāde aji, Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a; puda t'īpidamerā māik'aapa Tachi Ak'ōre tede t'ūu pia p'aneedamerā. Māgá ooru pirā, jōmaarāpa k'awaadai pi āpīte seewa nepiri p'ani. Ma awara pia māgá āramaa ak'īpii Moisepa p'ādade jara bik'a ichiaba oopari. ²⁵ Jōdee māga oopi k'iniada-e judio-eerāmaa, ichiaba Cristode ijāadak'āri. Jīp'a taipa āramaa p'ā pēi p'ani: k'onaadamerā nechiarā ata bidap'edaa ne-inaa eperāpa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata; k'onaadamerā ne-inaa waa maa-e pirā ne-animal iyapa jīa piuda chiara māik'aapa pariatua p'ek'au oonaadamerā.

Pablo Tachi Ak'ōre te waibiade jita atadap'edaa

²⁶ Ai norema Pablopa ma eperāarā k'īmari ateeji Tachi Ak'ōre temaa. Oojida Moisepa p'ādade jara bik'a t'ūu pia p'anadamerā Tachi Ak'ōre te waibiade. Maap'eda Pablo t'ūuji Tachi Ak'ōre tede jarait'ee sāapaita Tachi Ak'ōremaa āchia jaradap'edaa jōdait'ee māik'aapa sāapaita āchia ne-animalaarā atedait'ee p'aareerāmaa peedap'eda, paadamerā Tachi Ak'ōre-it'ee.

²⁷ Ewari siete jōit'ee nībide ma eperā k'īmari jōdait'ee paji āchia oodait'ee bada t'ūu pia p'aneedamerā Tachi Ak'ōre te waibiade. Mama p'anide Ásia eujādepema judiorāpa Pablo unu atajida Tachi Ak'ōre te waibiade. Mapa āchia arii p'anadap'edaarā k'īraupik'oojida. Pablo jita atadap'eda, biajida:

²⁸ —Israel pidaarā, tai k'aripāti. Nāgí eperāpa p'uuru bee chaa ne-inaa k'achia jaratee ni tachi judiorā āpīte. Jaratee bi Moisepa p'ādade jara bik'a oonaadamerā māik'aapa pedee k'achia jara bi na te āpīte. Ma awara judio-eerā t'īupijī nama, māgeerā Tachi Ak'ōrepa t'īupiik'araa bida a bi mīda. Māgá Tachi Ak'ōre te waibia k'achia oomaa bi.

²⁹ Māga biapachida ai naaweda Pablo unudap'edaa perā p'uuru jāde ni Trófimo ome. Māgí Éfeso p'uurudepema paji. Ma omé unudap'edaa perā māgá, judiorāpa k'īsiajida Pablopa ma eperā auk'a t'īupijī Tachi Ak'ōre tede.

³⁰ Ma k'aurepata p'uuru pidaarā jōmaweda k'īrau para beejī. Māpai eperāarā p'īsua cheepuru nībeejī. Pablo jita atajida māik'aapa jidi babataa atadachida Tachi Ak'ōre temāiipa. Aramata Tachi Ak'ōre te jīapataarāpa chi t'īupata jōmaweda jīajida. ³¹ Māga nīde taawa Pablo peet'aadait'ee pak'āri, Romadepema soldaorā poro waibiamaa jaranajida p'uuru pidaarā jōma k'īrau para nībi. ³² Aramata ichi soldaorā p'e atap'eda, awaraa poroorā ome p'ira chejida see nībadamaa. Ma soldaorā poro waibia chi soldaorā ome cheruta unudak'āri, eperāarāpa Pablo ichiak'au bijida. ³³ Māpai ma soldaorā poro waibia chep'eda, Pablo jita ataji māik'aapa cadena omeepa jī nībipijī. Maap'eda eperāarāmaa iidijī k'asaa t'ījarapata jā eperā māik'aapa k'āare k'achiata ooji. ³⁴ Biuk'a nībeejī; abaapa ne-inaa jarapachi, awaraapa ne-inaa awara. Mapa chi soldaorā poro waibiaapa p'oyaa k'awa-e paji k'asaa jara para bi. Maperā jaraji soldaorāmaa āchi temaa ateedamerā. ³⁵ Soldaorā temāi tomede panadak'āri, Pablo it'ī jira ateejida eperāarā waidoopa, ³⁶ eperāarā t'ēe bia wādap'edaa perā:

—jPeet'áati!

Pablopa judiorāmaa jarada

³⁷ Mamīda teeda panadai naaweda, griego pedeede Pablopa māgaji ma soldaorā poro waibiamaa:

—Mi pi ome arak'atia pedee k'inia bida aji.

Māpai māgí poro waibiapa p'anauji:

—¿Pia griego pedee k'awa bi-ek'ā? aji. ³⁸ ¿Māgara pi-ek'ā aji, jā Egipto pidapa mēepemaarā cuatro mil ateeda eujā pania wēe bīmaa?

³⁹ Pablopa p'anauji:

—Māga-eda aji. Mi judiopi Tarso p'uurudepema. Māgí p'uuru Cilicia eujāde bi. Mi ma p'uuru pipiara bidepemapí. Mi chupiria pedee pipáde aji, eperāarāmaa.

⁴⁰ Māpai māgí soldaorā poro waibiapa pedee piji. Pablo tomede bainí beep'eda, juapa eperāarāmaa jaraji k'ūp'ee p'aneedamerā. Eperāarā k'ūp'ee para beek'āri, Pablo hebreo pedeede pedeeji.

22

¹ Māgaji:

—Míchi auk'aarā māik'aapa chonaarā, ūrítí mia jararu.

² Hebreo pedeede pedeeru ūridak'āri, eperāarā k'ūp'ee para beeji. Māpai Pablopa māgaji:

³ —Mi judiopi, Tarso p'uurude t'oda. Māgí p'uuru Cilicia eujāde bi. Mamīda mi nama Jerusalende estudiaji Tachi Ak'ōre Ūraa jara-teepari Gamaliel ome. Iru k'aurepa mia k'awaaji Moisepa p'āda, tachi chonaarāpa bēidap'edaa. Ma awara mia oo k'inia bapachi Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, parāpa idi oo p'anik'a. ⁴ Mapa naaweda mia Tachi Ak'ōre Ode P'anīrā apata miapipachi. Āchi jita atap'eda, carcelde t'i nībipachi. Wēraarā māik'aapa imik'īraarā auk'a māgá oopachi. ⁵ P'aareerā poro waibiapa māik'aapa jōma nāpema poro waibiara k'awa p'ani na jara bi wāara. Ārapa k'art'a p'ājida māik'aapa mi ome pēijida judiorāmaa Damascode, mia ijāapataarā mama p'ani p'e aneemerā nama miapiit'ee. Mamīda mi k'īsia awara k'īsiaji.

Pablopa jarada sāga ichi Cristode ijāada

(Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶ —Mi Damasco k'ait'a pa wāde, imat'ipa it'ariipa īdaa jēra t'ūdachi mi īri. ⁷ Māpai mi eujāde baainaji māik'aapa ūriji pedeeru: “Saulo, Saulo, ¿sāap'eda mīchideerā jiri nima?” aji. ⁸ Māpai mia iidiji: “¿K'aima pi?”

P'anauji: “Mi Jesús Nazaretdepema, pia jiri ni eperāarā poro waibia.”

⁹ Mi ome wādap'edaarāpa ma īdaa jēra t'ūda unujida. Mamīda ūrida-e paji mi ome pedeemaa bada. ¹⁰ Māpai mia māgaji: “Tachi Waibia, ¿mia k'āata oopia bīma?” aji. Māpai ichia p'anauji: “P'irabáji māik'aapa wāji Damasco p'uurudee. Jāma jaradai pia k'āata ooit'ee.” ¹¹ Ma īdaa jēra t'ūdapa mi tau p'āriudachi. Mapa mi k'ōp'āyoorāpa juadeepa jidiu ateejida Damascodee.

¹² 'Mama baji eperā t'ījarapatap'edaa Ananías. Māgipa oopachi Moisepa p'ādade jara bik'a. Mapa Damascodepema judiorāpa iru pia unupachida. ¹³ Irua mi ak'i chek'āri, māgaji: “Īpema Saulo, waya unupáde” aji. Aramāgá tau eratidachi māik'aapa mia iru unuji. ¹⁴ Māpai irua māgaji: “Tachi chonaarā Ak'ōre Waibiapa pi jirit'eraji k'awaamerā ichia pīmaa

oopi k'inia bi. Ma awara pi jirit'eraji unumerã Jesucristo, chi p'ek'au k'achia wêe bi mãik'aapa ùrimerã pedee ichi it'aideepa. ¹⁵ Mãga ooji pita jõmaarã taide irua jararu jarateepari pait'ee perã, jarak'ãri na unuda mãik'aapa ùrida. ¹⁶ Mapa ïraweda poro choopipãde aji, mãik'aapa Jesumaa it'aa t'ipãde aji, irua pichi p'ek'au k'achia wêepamerã.”

Tachi Ak'õrepa Pablo jirit'erada judio-eerãmaa jarateenamerã

¹⁷ —Waya Jerusalendee chek'ãri, wãji Tachi Ak'õre te waibiadee it'aa t'ide. Mama k'ãimok'araa pik'a bide unuji Jesús. ¹⁸ Ichia mimaa mägaji: “Isapai uchiapãde aji, Jerusalendee, nama pia jarateek'ãri mia ooda, ùri k'iniada-e pait'ee perã.” ¹⁹ Mãpai mia p'anauji: “Mamãda jõmaarãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ùraa jarateepata te chaa wãk'ãri, mia ijãapataarã p'e aneepachi carcelde t'ik'oodo mãik'aapa p'u oopide. ²⁰ Ma awara pi mimiapari Esteban peedak'ãri, mi arii baji mãik'aapa iru peedap'edaarã p'aru ak'i baji. Írá pide ijãa bita, çúridaik'ã mia áramaa nepirik'ãri mi pi ome unuda?” ²¹ Mamãda ichia mimaa mägaji: “Namãik'aapa uchiapãde aji, mia pi pëit'ee perã awaraa eujãdee judio-eerãmaa jarateenamerã.”

²² Mãgapai eperãarãpa Pablo pedee ùrijida. Mãpai ma ùri para badaarãpa biamaa p'aneejida:

—Jã eperã chok'ai baik'araa bida! ajida. ¡Peet'aadapãde! ajida.

²³ Eperãarã waapiara biuk'a nãbeeji. Ñchi p'aru jãap'ejida mãik'aapa eujã p'ora it'aa bat'apachida, k'ïrau para bada perã.

Pablo soldaorã poro waibia juade

²⁴ Mãpai chi soldaorã poro waibiaapa jaraji Pablo ateedamerã soldaorã temaa mãik'aapa widadamerã. Mãga ooji ichia ùri-e pada perã Pablopa jarada judiorã pedeede. K'ïsiaji Pablo widadak'ãri, jarapidai sãap'eda eperãarã jãga k'ïrau para bi iru ome. ²⁵ Mamãda jãmaa p'anide widaitee, Pablopa iidiji chi widaitee p'anadap'edaarã poromaa:

—Mi Romadepema. ¿Pia wipiipia bik'ã aji, eperã Romadepema, atedai naaweda charraarãpa ak'idamerã?

²⁶ Mãgí capitanpa mãga ùrik'ãri, isapai wãji ãchi poro waibiamaa mãik'aapa mägaji:

—¿Pia, k'ãata ooit'eema aji, jã eperã Romadepema ome?

²⁷ Mãpai ãchi poro waibia chek'ãri, Pablomaa iidiji:

—¿Wãara pi Romadepemak'ã? aji.

Pablopa p'anauji:

—Wãarada aji.

²⁸ Mãpai soldaorã poro waibiaapa mägaji:

—Mia p'arat'a waibia p'aajida aji, eperã Romadepema pait'ee.

Mãpai Pablopa p'anauji:

—Mi Romadepema, mi ak'õre mãga bada perã.

²⁹ Mãpai chi widaitee p'anadap'edaarãpa ichiak'au bijida. Ñchi soldaorã poro waibia jida p'eraji Pablo jãpi bada perã wipiit'ee, Romadepema bita.

Pablo Junta Suprema k'ïrapite

³⁰ Ai norema soldaorã poro waibiaapa Pablo cadenapa jã bada êrapiji mãik'aapa uchia ataji carceldeepa, k'awa k'inia bada perã sãap'edata judiorãpa Pablo perã peejida. Mapa p'aareerã poroorã mãik'aapa

Junta Supremadepemaarã jômaweda t'ĩ p'e atap'eda, Pablo uchiapiji ächi k'ĩrapite.

23

¹ Pablopa Junta Supremadepemaarã see nĩbadamaa ak'iji mãik'aapa mägaji:

—Michi auk'arã, mi at'ãri k'ĩsia p'ua-ee ni Tachi Ak'õre k'ĩrapite, mia oo k'inia bairã irua oopi bik'a.

² Mäga ùrik'ãri, p'aareerã poro waibia Ananiapa Pablo it'aimaa wipiji iru k'ait'a p'anadap'edaarãmaa. ³ Mamĩda Pablopa mägaji:

—jTachi Ak'õrépata pi k'achia ooyada aji, t'ãri k'achia-idaa bairã! Pi jãma su-ak'i bi mia ooda ak'iit'ee Moisepa p'ädade jara bik'a. Mamĩda irua p'ädak'a oo-e bi. Moisepa p'ädade jara bi chupiria k'awaamerã. Mamĩda pia mi chupiria k'awa-e bi. jMa k'ãyaara mi it'ai wipiru!

⁴ Mäpai arii p'anadap'edaarãpa mägajida:

—¿Jägata ik'achia jararuk'ã ajida, Tachi Ak'õre p'aareerã poro waibiamaa?

⁵ Mäpai Pablopa p'anauji:

—Michi auk'arã, mia k'awa-e pajida aji, iru p'aareerã poro waibia. Tachi Ak'õre Ûraa p'ädade jara bi:

'Pedee k'achia jaranãati pãchi p'uuru pidaarã poroorã äpiteme.' (Ex 22.28)

⁶ Maap'eda Pablopa unuk'ãri ma see nĩbide para bi saduceo eerepemaarã mãik'aapa fariseo eerepemaarã, ichi t'ãridepai k'ĩsiaji. Maap'eda golpe pedeeji:

—Michi auk'arã, mi fariseopi; fariseorãdeepa uchiada. Mia ijãa bi tachi piup'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. Maperãta nãgã parã k'ĩrapite mi anee p'ani, mia ijãapari ak'idait'ee.

⁷ Pablopa mäga jarak'ãri, fariseo eere p'anadap'edaarã mãik'aapa saduceo eere p'anadap'edaarã ächi pitapai aupedee para beejji. ⁸ Mäga oojida saduceorãpa jarapata perã piudap'edaarã chok'ai p'irabaida-e, angeleerã wẽ-e mãik'aapa tachi jaure wẽ-e. Jõdee fariseorãpa ijãapachida mägi jõma paraa. ⁹ Maperãpi biuk'a nĩbeejji. Ûk'uru Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseo eere p'anadap'edaarãpa mägajida:

—Na eperãpa ne-inaa k'achia oo-e bida ajida. ¿Eperã jaurepa maa-e pirã angelpa irumaa pedeeji-ek'ã? ajida.

¹⁰ Audupai biuk'a nĩbeek'ãri, soldaorã poro waibiapa, ewaa Pablo peet'aadai jĩak'aapa, t'ĩji chi soldaorã iru uchua atadamerã ma biuk'a nĩbadadeepa mãik'aapa ateedamerã ächi temaa.

¹¹ Ai norema p'ãrik'ua Tachi Waibia Jesús Pablo ik'aawa baini ba cheji mãik'aapa mägaji:

—jWaaweenãaji! Mia ooda eperãarã k'aripait'ee pia jarateedak'a Jerusalende, jãgã ichiaba jarait'ee Roma p'uuruude.

Judiorãpa pedeteedap'edaa Pablo peet'aadait'ee

¹² Ai norema judiorã ùk'uruurãpa pedeteejida Pablo peet'aadait'ee. Mägirãpa Tachi Ak'õre k'ĩrapite nek'oda-eda ajida, Pablo peet'aarutamaa.

¹³ Mägi pedeteedap'edaarã cuarenta imik'ĩraarã audú paji. ¹⁴ Ächi wãjida p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa judiorã poro waibiarãmaa mãik'aapa mägajida:

—Taipa Tachi Ak'õre k'ĩrapite juraaajida nek'oda-e pait'ee Pablo peeda-emã. ¹⁵ Írá parãpa mãik'aapa awaraa Junta Supremadepemaarãpa jara pëiti soldaorã poro waibiamaa nu Pablo aneedamerã, seewata parãpa pipiara k'awa k'inia p'anadairã k'ãare k'achiata oo bi irua. Ma aneerutade taipa ode peet'aadayada ajida.

¹⁶ Mamĩda Pablo ipewëra warrapa k'awaak'ãri mãga pedeteeruta, wãji soldaorã temaa jarat'aade Pablomaa. ¹⁷ Maap'eda Pablopa soldaorã poro t'iji mãik'aapa mägaji:

—Atéjeji nãgí warra pichi poro waibiamaa, ne-inaa jara k'inia bairã.

¹⁸ Mapa ma soldaorã poropa ateeji ichi poro waibiamaa mãik'aapa mägaji:

—Pablo preso bipa mi t'iji na warra pĩmaa aneemerã ne-inaa jara k'inia bairã.

¹⁹ Chi soldaorã poro waibiapa warra juade jita atap'eda, ãyaa ateeji mãik'aapa iidiji:

—¿K'ãata mimaa jara k'inia bĩma? aji.

²⁰ Mãpai ma warrapa mägaji:

—Judiorãpa pedeteejida pĩmaa iididait'ee Pablo nu ateemerã Junta Suprema k'ĩrapite, pipiara k'awaadait'ee iru nepira. ²¹ Mamĩda ijãanaapãde aji, imik'ĩraarã cuarenta audú ot'ewa p'anadait'ee perã. Ma awara ãchia Tachi Ak'õre k'ĩrapite juraaajida nek'oda-e pait'ee Pablo peet'aarutamaa. Mapa taarã-e mãga iidi chedait'ee, pia Pablo ãchima aateepimerã.

²² Mãpai soldaorã poro waibiapa mägaji:

—K'ĩrak'aupai chĩaramaa jarai pia mimaa nepiri cheda.

Maap'eda ma warra pëiji ichi temaa.

Pablo Romadepema poro Félix k'ĩrapite pëida

²³ Aramata soldaorã poro waibiapa t'ĩ p'ejji soldaorã poro omé. Mãirãmaa mägaji:

—P'e atadapãde aji, doscientos soldaorã bĩrĩpa wãdamerã, ma awara setenta caballo ïri wãdamerã, ma awara doscientos miasu ome, uchiadamerã p'ãrik'ua a las nueve. Wãdait'ee Cesarea p'uurudee. ²⁴ Ichiaba Pablo-it'ee caballo anéeti ai ïri wãmerã. K'ĩra jĩp'a ateadapãde aji, Roma jua ek'ari eujã ak'ipari Felixmaa.

²⁵ Ma soldaorã poro waibiapa ichiaba k'art'a p'ã tee pëiji. Made jara pëiji:

²⁶ “Claudio Lisiapa nãga p'ãru Felixmaa.

Mia salude pëiru pĩmaa. Pi Roma jua ek'ari eujã ak'ipari pipiara bi. Mapa na nepira mia jara k'inia bi pĩmaa.

²⁷ Na eperã mia pëiru pĩmaa judiorãpa jita atajida mãik'aapa perã peet'aajida. Mamĩda mia k'awaak'ãri iru Romadepema, michi soldaorã ome wãdap'eda, ãra juadeepa k'aripa ataji. ²⁸ Mia k'awa k'inia baji k'ãare-it'eeta ãrapa iru imiatee p'anajida. Mapa iru ateeji judiorã nepira ak'ipataarã k'ĩrapite. ²⁹ Mamĩda mama bide k'awaaji na eperã ne-inaa k'achia oo-e bi. Jĩp'a ãra chonaarãwedapema ũraa p'ãdade jara p'anajida. Pedee k'achia jarajida iru ãpite. Mamĩda irua ne-inaa k'achia oo-e bada perã, mia k'awaji iru peepiik'araa bi, ma awara

carcelde pida baik'araa bi. ³⁰ Ai t'ēpai mia k'awaaji judiorāpa pedeedap'edaa iru peet'aadait'ee. Mapa pīmaa pēiru. Jara pēiji iru imiatee p'anadap'edaarāmaa pi k'īrapite wādamerā āchi nepira jarade.

Māgapai paji.”

³¹ Māpai ma soldaorāpa Pablo p'ārik'ua ateejida Antipatris p'uurudee āchi poro waibiapa jaradak'a. ³² Ai norema soldaorā bīiripa wādap'edaarā chejida āchi temaa. Jōdee chi caballo īri wādap'edaarā wājida Pablo ome. ³³ Cesarea p'uurude panadak'āri, ma Roma jua ek'ari eujā ak'ipari Felixmaa ma k'art'a teejida, ichiaba Pablo teenajida. ³⁴ Felixpa k'art'a leep'eda, iidiji Pablomaa sāmapema māik'aapa k'awaak'āri Cilicia eujādepema, ³⁵ māgaji:

—Pi pedee ūriyada aji, pi imiateepataarā chedak'āri.

Maap'eda preso jāpataarāmaa jaraji jā paraa bidamerā Rey Herodepa oopida palaciode.

24

Pablopa Felixmaa ichia ooda nepirida

¹ K'āima joisomaa t'ēpai, p'aareerā poro waibia Ananías pacheji Cesarea p'uurude judiorā poro waibiarā ome. Āchi ome cheji Romadepemaarā abogado t'ījarapatap'edaa Tértulo. Ma jōmaweda Roma jua ek'ari eujā ak'iparimaa chejida Pablo imiateedait'ee. ² Māpai Pablo ma see nībadamāi anedak'āri, Tertulopa jōmaarā k'īrapite Felixmaa māgaji:

—Aai, tachi waibia, pi k'aurepa tai k'āiwee p'anapata na eujāde māik'aapa īrā ne-inaa pipiara jēra bi na eujāde, pi k'īsia k'awaa bairā. ³ Tai o-īa p'ani pi ome, ne-inaa jōma pipiara oo bairā. ⁴ Mak'īara taarā pedee k'inia-e bairā, pi ewari atuapiamaapa, chupīria k'awāaji mi pedee ūrimerā. ⁵ Jāgī eperā nepira jiriyaa bapari ichi wārumaa na eujāde, judiorā chōopi nipapari perā āchi auk'arā ome. Ma awara ichi nazareno eere p'anīrā poro. ⁶ Ichiaba Tachi Ak'ōre te waibiade ne-inaa k'achia oot'ee paji. [Mapata taipa iru jita atapijida ateedait'ee tai nepira ak'ipataarāmaa. ⁷ Mamīda soldaorā poro waibia Lisias pachek'āri, tai juadeepa jāri ataji, māik'aapa jaraji pi k'īrapite chedamerā.] ⁸ frā pia jā eperāmaa iidiipia bi k'awaait'ee taipa seewa jarada-e p'ani.

⁹ Judiorā arii see nībadaarāpa wāarada ajida. ¹⁰ Maap'eda ma Roma jua ek'ari eujā ak'iparipa Pablomaa juapa jaraji pedeemerā. Māpai Pablopa māgaji:

—Mi o-īa bida aji, pi k'īrapite pedeeit'ee perā michi k'ap'ia pari. Mia k'awa bi pi taarāru na eujādepemaarā charra. ¹¹ Pichia k'awa k'inia bi pirā, iidiji sāweda mi pache bi. Mi k'āima docepai iru bi Jerusalende pacheda Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īde. ¹² Judiorāpa mi unuda-e paji chīara ome aupedee pedeemaa wa eperāarā chōopimaa Tachi Ak'ōre te waibiade. Ichiaba māga unuda-e paji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede pida, wa awara āi. ¹³ Na eperāarāpa pīmaa p'oyaa ak'ipida-e āchia wāarata jara p'ani. ¹⁴ Wāara mia ijāa bi Tachi Ak'ōre Ode P'anīrā apata ijāa p'anik'a. Mi it'aa t'īpari tachi chonaarāwedapema Ak'ōremaa māik'aapa ijāa bi Moisepa p'ādade jara bi, ichiaba Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bi. Nata mia k'achia ooda a p'ani nama p'anīrāpa. ¹⁵ Mia ijāa bi āchik'a; Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā chok'ai p'irabaiipiit'ee, eperā t'āri pia beerā māik'aapa eperā t'āri k'achia-idaa beerā. ¹⁶ Mapa mia

jōma oopari k'isia p'ua-ee bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa eperāārā k'īrapite.

¹⁷ Mamīda taarā nipap'eda to bee chaa, cheji miichi auk'aarāmaa Jerusalende, teeit'ee p'arat'a p'edap'edaa chupiria beerā k'aripait'ee. Ma awara cheji ne-animalaarā teeit'ee p'aareerāpa peedap'eda, paadamerā Tachi Ak'ōre-it'ee. ¹⁸ Māpai jōma oop'eda Tachi Ak'ōre tede t'ūu pia beeit'ee, mama t'ūuji. Maap'eda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa teemaa bide, Asiadepema judiorāpa mi unujida. Mamīda chīara ome pida chōo-e paji. ¹⁹ Maperā āchita pi k'īrapite chek'ajida mi imiateede, wāara k'achia oo baji pirā. ²⁰ Maa-e pirā nama see nībirāmaa iidiji k'āare k'achiata unujida mi wāk'āri Junta Suprema k'īrapite Jerusalende. ²¹ K'achia ooji-epaama aji, āchi k'īrapite mia golpe pedee k'āri: “Idipema ewari parā k'īrapite mi aneeruta ijāa bairā tachi piup'eda chok'ai p'irabaidait'ee?”

²² Felixpa māga ūrik'āri, jaraji ma nepira ichiak'au bidait'ee soldaorā poro waibia Lisias cheru misa. Māga jaraji pia k'awa bada perā sāga p'anapata Tachi Ak'ōre Ode P'anirā.

²³ Māpai Felixpa soldaorā poromaa jaraji Pablo jīa paraa bidamerā, mamīda ichiak'au ak'i chepipataadamerā chi k'ōp'āyoorāmaa.

²⁴ Maap'eda taarāpai Félix waya pacheji chi wēra Drusila ome. Māgí judío wēra paji. Pachedak'āri, Felixpa Pablo t'ī pēiji k'await'ee irua ijāada Jesucristode. ²⁵ Mamīda Pablopa jaramaa bide t'āri pia nipapariimerā Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa k'īra jīp'a bapariimerā, ichiaba tachi piuda t'ēpai Tachi Ak'ōrepa ak'iit'ee tuchia pia oodap'edaa māik'aapa k'achia oodap'edaa, Félix p'eradachi. Māpai māgaji:

—Jāgapai pia bida aji. Na ewari jua pari bak'āri, waya pi t'ī pēiit'eeda aji.

²⁶ Ma t'ēpai, Felixpa Pablo ip'ii t'ī pēipachi, k'isia bada perā Pablopa p'arat'a p'aa, ichi juadeepa uchā pēimerā. ²⁷ Año omé māgá wāyaaji. Ma t'ēpai Félix pari t'ūuji awaraa eujā ak'ipari, t'ījarapatap'edaa Porcio Festo. Mamīda Félix judiorā ome pia bee k'inia bada perā, Pablo preso bēiji.

25

Pablo Festo k'īrapite

¹ Festo pache k'āri Cesarea p'uurude ma eujā ak'ipari bade, k'āima ōpee mama baji, Jerusalende wāi naaweda ma p'uuru k'awade. ² Mama bide p'aareerā poroorāpa māik'aapa judiorā poro waibiarāpa Pablo āpīte pedeejida. ³ Chupiria iidijida Festomaa Pablo Jerusalende pēimerā. Māga oojida pedeete p'anadap'edaa perā ode peet'aadait'ee. ⁴ Mamīda Festopa māgaji:

—Pablo preso bida aji, Cesarea p'uurude. Taarā-ee mi araa wāit'ee.

⁵ Mapa parā poro waibiarā mi ome pēiti. Māgá ma eperāpa ne-inaa k'achia ooji pirā, iru k'īrapite āchi nepira jaradayada aji.

⁶ Festo Jerusalende baji tomia aba maa-e pirā k'āima diez. Maap'eda cheji Cesarea p'uurudee. Ma pacheda norema charra mimiapari tede su-ak'i beejī māik'aapa Pablo atapiji. ⁷ Pablo pak'āri, judiorā Jerusalendeepa cheepurudap'edaarāpa imiateejida Festomaa. Mamīda āchia jara p'anadap'edaa p'oyaa ak'ipida-e paji. ⁸ Jōdee Pablopa p'anauji:

—Mia pedee k'achia jara-e bida aji, judiorā ūraa Moisepa p'āda āpīte maa-e pirā Tachi Ak'ōre te waibia āpīte. Ma awara César āpīte pedee k'achia jara-e bida aji.

⁹ Mamīda Festo, judiorāpa ichi t'o p'anadamerā, Pablomaa māgaji:

—¿Wā k'inia bik'ā aji, Jerusalendee, mia jāma pi nepira ak'imerā?

¹⁰ Pablopa p'anauji:

—Nama mi nepira ak'idaipia bida aji, nama mi César charra k'īrapite bairā. Pia k'awa bi mia judiorāmaa ne-inaa k'achia oo-e bi. ¹¹ K'achia oo bi pirā, mi peedaipia bi. Waawee-ee piut'ee. Mamīda k'achia oo-e bi pirā, apidaapa mi āchimaa teedaik'araa bi. Mapa mia k'inia bida aji, Cesarpa mi nepira ak'imerā.

¹² Māpai Festo pedeeji ichi ūraapataarā ome māik'aapa māgaji Pablomaa:

—Cesarmaa wā k'inia bairā, pi irumaa wāit'ee.

Festopa Pablo nepira jarada Rey Agripamaa

¹³ Maap'eda, taarāpai Rey Agripa chi ipewēra Berenice ome Festomaa p'asiade wājida Cesarea p'uurudee. ¹⁴ Taarā p'anadap'edaa perā, Festopa Pablo nepira nepiriji reymaa:

—Nama bida aji, Felixpa preso bēida. ¹⁵ Jerusalende nipak'āri, p'aareerā poroorāpa māik'aapa judiorā poro waibiarāpa mīmaa jarajida Pablo ome nepira iru p'ani. Maap'eda jarajida peepit'aamerā. ¹⁶ Mamīda mia p'anauji Romadepema charraarāpa chīara peepidak'aa, ma presopa ichi k'ap'ia pedee-ema ichi imiateepataarā k'īrapite. ¹⁷ T'ēpai āra nama pachedak'āri, ai norema mi charra tede wāji maap'eda aneepiji ma preso. ¹⁸ Mamīda iru imiateepataarāpa p'oyaa wāarada ada-e paji ma preso k'īrapite. Mia k'īsia baji Pablopa k'achia oo bi. Mamīda māga-e paji. ¹⁹ Jīp'a jara p'anapachida āchia ijāa p'ani Ak'ōre Waibiaapa ooda māik'aapa Jesuda a p'ani piuda; māgita Pablopa chok'ai bida a bi. ²⁰ Mia k'awa-e pada perā sāga ooi, Pablomaa iidiji wā k'inia bi pirā Jerusalendee, jāma mia na nepira waya pia ak'imerā. ²¹ Mamīda ichia chupiria iidiji Tachi Rey Waibia Cesarpa na nepira ak'imerā. Mapa mia jaraji at'āri preso bamerā, Romadee pēiru misa.

²² Māga ūrik'āri, Rey Agripapa māgaji Festomaa:

—Mia ma eperā pedee ūri k'inia bida aji.

Māpai Festopa p'anauji:

—Nu iru pedee pia ūriyada aji.

²³ Ai norema Agripa Berenice ome, reyrā chi-oo jōmaweda jīdap'eda, t'īujida eperāarā chip'edaipata tede. Ichiaba t'īujida soldaorā poroorā māik'aapa ma p'uurudepema poro waibiarā. Māpai Festopa Pablo aneepiji āchi k'īrapite. ²⁴ Festopa māgaji:

—Rey Agripa māik'aapa k'ōp'āyoorā nama see nībi, pāchi k'īrapite na eperā unu p'ani. Judiorā jōmaarāpa ichi imiatee chepata Jerusalendee māik'aapa Cesarea p'uurudeepa. Jōmaarāta biuk'adaipata mia ichi peepit'aamerā. ²⁵ Mamīda mi-it'ee irua k'achia oo-e bi piumerā. Ma awara ichia chupiria iidida perā Cesarpa ichi nepira ak'imerā, mapa mia maaaa pēiit'ee. ²⁶ Ichi nepirade mia ne-inaa k'achia unu-e pada perā, p'ā pēiit'ee wēe bi michi poro waibia Cesarmaa. Mapata mia aneeru na eperā parā k'īrapite māik'aapa ma k'āyaara pi k'īrapite, Rey Agripa. Taipā k'awaadak'āri k'āare k'achiata oo bi, mia p'ā pēiit'ee reyrā poro waibiamaa. ²⁷ Mi-it'ee pia-e pik'a bi pēiit'ee preso, jara-ee k'āare k'achiata ooji.

26

Pablopa Rey Agripamaa jarada

¹ Māpai Agripapa Pablomaa māgaji:

—Pedéeji pichi k'ap'ia pari.

Pablopa ichi jua it'aa iaji māik'aapa māgaji:

² —Tachi Rey Waibia Agripa, mi o-ia bida aji, idi pi k'irapite pedeeru perā. Wāarata jarait'ee michi k'ap'ia pari, judiorāpa mi āpīte seewa jara jōnapata perā. ³ O-ia bi pedeeit'ee pi k'irapite, pia k'awa bairā tai judiorā p'anapata māik'aapa k'īsiapata. Mapa pīmaa chupīria iidit'ee ūrimerā mi pedeeru misa.

Pablo bapata Cristode ijāai naaweda

⁴ —Judiorā jōmaarāpa k'awa p'ani mi bapata āra ome michi tode māik'aapa Jerusalende. ⁵ Ichiaba k'awa p'ani mi k'ūtrāa weda fariseorā eerepema paji, māirāpa jōmaarā k'āyaara pipiara oopata perā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Ārapa māga jara k'inia p'ani pirā, wāarada adai. ⁶ Maperāta mi parā k'irapite anee p'ani, ijāa bairā Tachi Ak'ōrepa jaradade tai chonaarāmaa. ⁷ Tai Israeldeepa uchiadap'edaa ēreerā docedepemaarāpa ni p'ani Tachi Ak'ōrepa oomerā ichia jaradak'a. Maperāta ewari chaa tai Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īpata māik'aapa oopata iru ūraa p'ādade jara bik'a. Mia auk'a ijāa bi mīda, mi imiatee p'ani judiorāpa, imichi auk'arāpa pida! ⁸ ¿K'āata k'īsia p'anima? ¿Eperā piup'eda, Tachi Ak'ōrepa p'oyaa p'irabaipi-e paik'ā?

Pablopa nepirida ichia Cristode ijāapataarā peepida

⁹ —Naaweda mia pida k'īsia baji judiorāpa k'īsia p'anik'a. Mapa Jesús Nazaretdepema t'ide ijāapataarā miapipachi. ¹⁰ Māga oopachi Jerusalende. Ijāapataarā chok'ara carcelde t'i nībipachi, p'aareerā poroorāpa māga oopidap'edaa perā. Ma awara ārapa ijāapataarā peepidak'āri, mi o-ia beepachi. ¹¹ Ichiaba at'apai mia ijāapataarā miapipachi Cristode ijāa amaadamerā. Māga oopachi Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te chaa, āra unuamaa p'e iru bada perā. P'uuru t'imī beemaa, judio-eerā t'āide paara, āra jiri nipapachi.

Pablopa waya jarada ichia sāga Cristode ijāada

¹² —Māga ooit'ee paji mi wāk'āri Damasco p'uurudee, p'aareerā poroorāpa mi k'aripadap'eda. ¹³ Mamīda ode wāde imat'ipa unuji it'ariipa īdaa jēra t'ūdaru ak'ōrejīru k'āyaara īdaara, mi īri māik'aapa mi ome wādap'edaarā īri. ¹⁴ Tai jōmaweda eujāde baainajida. Māpai mia ūriji tai hebreo pedeede pedeeru: “Saulo, Saulo ¿sāap'eda michideerā jiri nima? aji. Pichi k'iradoopa k'achia oomaa bi, p'ak'apa ooparik'a āpītee t'iak'āri chipari nek'ida misuamaa.”

¹⁵ Māpai mia iidiji: “¿Pi, k'aima?” aji. P'anauji: “Mi Jesupi, pia eperāarā jiri ni poro waibia. ¹⁶ P'irabaipāde aji, mi mimiapari pait'ee perā. Eperāarā k'irapite pia jarait'ee mi idi unuda māik'aapa ichiaba jarait'ee mia ne-inaa na ewari ak'ipiit'ee pīmaa. ¹⁷ Ma-it'ee pi pēiit'eeda aji, judiorāmaa māik'aapa judio-eerāmaa. Mamīda pi k'aripa atait'ee āchi juadeepa. ¹⁸ Āchīmaa pēiit'eeda aji, k'awaadamerā sāga uchiadai o k'achia p'āriu pik'a bideepa māik'aapa Satanás juadeepa. Māgā nipadai īdaa pik'a bide Tachi Ak'ōre juade. Mide ijāa p'ani pirā, Tachi Ak'ōrepa āchi p'ek'au

k'achia wēpapiit'eeda aji, māik'aapa āchia it'ari iru p'anadait'ee jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi ichia awara bidaarā-it'ee.”

Pablopa ooda Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a

¹⁹ —Mapa Rey Agripa, mia ooji mi ome pedee badapa jaradak'a. ²⁰ Naapiara jaranaji Damasco p'uurude, maap'eda Jerusalende māik'aapa Judea eujāde. Ichiaba judio-eerāmaa jarateeki. Ma jōmaarāmaa jaraji k'achia oo amaadamerā māik'aapa oodamerā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, māgá awaraarāmaa ak'ipidait'ee wāara Tachi Ak'ōrede ijāa p'ani. ²¹ Maperāpi judiorāpa mi jita atajida māik'aapa perā peejida Tachi Ak'ōre te waibiade. ²² Tachi Ak'ōrepa mi k'aripapari perā, at'āri nama ak'inī bi jarateeit'ee k'īra jīp'aarāmaa māik'aapa waibiaraāmaa. Mia jarateepari Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa māik'aapa Moisepa jarada, māgí aupai. ²³ Ārapa jarajida Cristo piut'ee māik'aapa naapiara chok'ai p'irabait'ee. Māgá p'irabaik'āri, ak'ipiji judiorāmaa māik'aapa judio-eerāmaa āchi ichiaba it'aa wā dai, māgá āchi uchiadamerā p'āriu pik'a bideepa īdaa bidee.

Pablopa Rey Agripamaa jarada Cristode ijāamerā

²⁴ Pablopa at'āri māga jaramaa bide, Festopa golpe pedeeji:

—Pablo, pi k'īra k'awa-ee baibida aji, audú estudia bīpa.

²⁵ Māpai Pablopa p'anauji:

—iMāga-epi, tachi poro waibia Festo! Mi k'īra pia bida aji. K'īra jīp'a nepirimaa bi māik'aapa wāarata jara bi. ²⁶ Rey Agripapa pia k'awa bi mia jara bi. Mapa waawee-ee mia nepirimaa bi ichi k'īrapite, k'awa bairā nāgí net'aa mera ooda-e paji. ²⁷ Tachi Rey Waibia Agripa, pia ijāa bida aji, Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa. ¿Māga-ek'ā?

²⁸ Māpai Agripapa māgaji:

—¿Taarā-e weda mi Cristode ijāapi k'inia bik'ā? aji.

²⁹ Pablopa p'anauji:

—Taarā pedeerupa maa-e pīrā mak'īara pedee-eepa, Tachi Ak'ōremaa mia chupiria iidi bi pi pari māik'aapa nama jōma see nībi pari, parā mik'a papimerā, mamīda na cadena wēe.

³⁰ Māpai Rey Agripa māik'aapa eujā ak'ipari Festo p'irabaidap'eda, uchi-ajida Berenice māik'aapa awaraa mama su-ak'i p'anadap'edaarā ome.

³¹ Maap'eda āchi pitapai māgapachida:

—Na eperāpa k'achia oo-e bi piumerā maa-e pīrā carcelde bamerā.

³² Māpai Rey Agripapa māgaji Festomaa:

—Iru carceldeepa uchia pēik'ajida aji, César k'īrapite wā k'inia-e bida ada paara.

27

Pablo Romadee pēida

¹ Pedeteedap'eda, tai pēijida Italiadee. Pablo awaraa presoorā ome bijida soldaorā poro juade, Julio apatap'edaa. Māgí baji soldaorā batalonde t'ijarapatap'edaa Reyā Poro Waibiadeerā. ² Bataujida Adramitio p'uurudepema barcode, māgí wāit'ee pada perā Āsia eujādee, p'usa ide p'uuru bee chaa. Tai ome ichiaba nipaji Aristarco, Tesalónica p'uurudepema. Māgí p'uuru Macedonia eujāde bi. ³ Tai uchiadap'edaa norema Sidón p'uurude wiibainajida. Mama soldaorā poro Juliopa

Pablo chupiria k'awaap'eda, ichiak'au chi k'öp'äyoorāmaa p'asiapiji, ārapa iru ak'idamerā māik'aapa k'aripadamerā. ⁴Waya bataudak'āri, uchiajida Sidón p'uurudeepa. Mata Chipre isla āpite wāyaajida, taimaa nāu p'ua nībada perā. ⁵P'usa jāde wāyaajida Cilicia māik'aapa Panfilia eujā k'īrapite. Mata panajida Mira p'uurude. Māgí p'uuru Licia eujāde bi.

⁶Mama soldaorā poropa unuji barco Alejandría p'uurudepema wāru Italiadee. Mapa tai jōma ma barcode bataupiji. Māgā wājida tai wādap'edaa ode. ⁷Mamīda nāu golpe p'ua nībada perā, taarājida piak'āa wādapa. Mata panajida Cnido p'uuru k'īrapite. At'āri nāu taimaa p'ua nībada perā, Creta isla āpite wādade wāyaajida punto Salmona k'īrapite. ⁸Māgā isla k'ait'a piak'āa wādapa, t'ūjida Buenos Puertos bahiade. Māgí Lasea p'uuru k'ait'a baji.

⁹Maapai judiorā fiesta nek'odak'aa ewari wāyaa baji. Ewari chok'ara atuadai baji nāu k'aurepa. Maperā k'achia baji p'usa jāde wāyaadait'ee, p'usa t'ojara pait'ee nībada perā. Mapa Pablopā ūraaji:

¹⁰—K'öp'äyoorā, iraweda uchiaruta pirā namāik'aapa, k'achia wādait'eeda aji. Net'aa, barco māik'aapa eperāarā paara atuadariita unu bida aji.

¹¹Mamīda ma soldaorā poropa Pablo pedee ūri k'inia-e paji. Ma k'āyaara barco chipari pedee māik'aapa barco p'erapari pedeeta ūriji. ¹²Āchi panadap'edaamāi pia-e bada perā p'usa t'ojara wāyaait'ee, perā jōmaarāpa k'īsiajida wāyaanadait'ee Fenice p'uurude. Māgí puerto baji Creta islade. Māgideepa unupachi noroeste māik'aapa suroeste.

Nāumiapa p'usa jāde atuapit'aada

¹³Ewari aba baarek'aapa nāu p'ua nībeeji. Mapa ancla jira atajida māik'aapa uchiajida, āchia k'īsia p'anadap'edaak'a. Isla k'ait'a wājida tok'esaa wādaamaapa. ¹⁴Mamīda taarā-e nide nāumia golpe p'uaji barcomaa, nok'oooreepa māik'aapa ak'ōrejīru uchiapari eereepa. ¹⁵Mapa barco t'imí atadachi. Chi p'erapataarāpa p'oyaa k'īrapa nāumaa bida-e paji. Maperā ichiak'au nāumaa atee pijida. ¹⁶Māgā wādapa Cauda isla āpite wāyaajida. Māpai waa nāu golpe p'ua-e pak'āri, barco ātauwaare japa jī ateedap'edaa, it'í barcode jidiu atajida āripiamaapa. ¹⁷Māgí japa it'í jira atadap'eda, barcode mimiapataarāpa barco ek'ari p'irrabai jī nībijida jik'arapa, barco t'oop'epiamaapa. Ma awara waawee p'anajida, p'ooni p'ananadai jīak'aapa p'usa jāde ipu t'ījarapatap'edaa Sirte īri. Maperā chi vela pirat'aajida. Maap'eda, ichiak'au nāumaa atee pijida. ¹⁸Ai norema at'āri p'usa waapiara t'o nībada perā nāumiapa, barcode mimiapataarāpa net'aa nībada bat'amaa p'aneejida. ¹⁹Ai norema k'āima ōpeemaa ma nāumia p'ua nībide, vela, jik'ara, pak'uru paara toidaa āchi juadoopa bat'amaadachida. ²⁰K'āima chok'ara ak'ōrejīru māik'aapa lucero unudae paji, eu k'achia nībada perā. Mapa k'īsia p'anajida tai k'iniidait'ee.

²¹Barco pidaarā jua araadak'aa paji nek'odait'ee pida, audú mimia p'anadap'edaa perā. Mapa Pablo bainī beep'eda āchi esajīak'a, jōmaarāmaa māgaji:

—K'öp'äyoorā, mia jarajida aji, uchiada-e pait'ee Creta isladeepa. Mi pedee ūridap'edaa paara, nāga p'asada-e pak'aji. Net'aa chok'ara āridai wā māik'aapa atuadai wā. ²²Mamīda k'īsia p'uanāati. Tachi nama p'anīrādepema apida piuda-e. Mamīda tachi barco atuadait'ee. ²³Mia

māga k'awa bi Tachi Ak'ōrepa mīmaa jarada perā ichi ángel it'aideepa. Māga ooji mī ichide ijāapari perā māik'aapa ichia oopi k'inia bīk'a oopari perā. P'ārik'ua mīmaa ichi ángel pēiji. ²⁴ Māgipa mīmaa māgaji: “Pablo, p'eranaapáde aji, ichita pi César k'īrapite wāit'ee perā. Tachi Ak'ōre t'āri pia bairā, ūriji pia chupiria iídida na barcode p'anūrā pari. Mapa maarepida piuda-eda” aji. ²⁵ Maperā k'ōp'āyoorā, k'īsia p'uanáati mīa ijāa bairā Tachi Ak'ōrepa jaradak'a uchiat'ee. ²⁶ P'usapa isla bīmaa tachi jira bat'ak'ooit'eeda aji.

²⁷ Māgá wādapa k'āima catorcemaai tai p'anajida Adriático p'usa jāde. Ma ewate p'ārik'ua esapite barco p'erapataarāpa k'īsiajida eujā k'ait'a pa p'ani. ²⁸ Mapa chaajida chi nāpia. Chaadak'āri, juachama veinte baji chi nāpia. Ma waapai waya chaadak'āri, juachama quince baji. ²⁹ Barcode mīmiapataarāpa māu īri p'ooni p'ananadai jāk'aapa, barco ātauwaare ancla k'īmari t'aak'oojida. Maap'eda it'aa t'ījida Tachi Ak'ōrepa isapai ewaripimerā. ³⁰ Mamīda k'īsia atajida barcodeepa jirabododait'ee. Mapa japa jira atajida māik'aapa toidaa bat'at'aajida, seewata k'īmaapema ancla toidú bat'arutak'a. ³¹ Mamīda Pablopa māga k'awaak'āri, māgaji soldaorā poromaa māik'aapa chi soldaorāmaa:

—Jā eperāarā barcode p'aneeda-e pirā, parā nāik'aapa chok'ai uchiada-eda aji.

³² Mapa soldaorā japa jīk'ara t'īit'aajida māik'aapa toidú bat'at'aajida, eperā wēe.

³³ Tap'eda pa wāk'āri, Pablopa jaraji nek'odamerā.

—Tomia omé paruta pia nek'oda-ee, k'īsia jōnīpa. ³⁴ Mapa nek'óti mā-āri pida, juatau paraadamerā. Mamīda k'īsia p'uanáati, apida piuda-e pait'ee perā.

³⁵ Māga jarap'eda, Pablopa pan ichi juade atap'eda, jōmaarā taide Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īji māik'aapa ma pan t'ook'oop'eda, k'oji. ³⁶ Māpai ma jōma barcode nipadap'edaarāpa māga unudak'āri, auk'a k'ojida. ³⁷ Tai ma barcode wādap'edaarā doscientos setenta y seis paji. ³⁸ Jōmaweda nek'odap'eda, bi jāwaadaidak'āri, barcode atee wādap'edaa trigo toidú bat'ak'oojida barco wēsaatimerā.

Barco t'oop'edarida

³⁹ Ewarik'āri, barco pidaarāpa ma eujā k'awada-e paji mīda, unujida ipu i joobai nībi. Mapa k'īsiajida barco ipude p'oo atadait'ee. ⁴⁰ Māpai ancla jī bada jōmaweda t'īik'oodap'eda, toida atabaibeejida. Ichiaba chi timón jī nībada ērat'aajida māik'aapa chi vela k'īmaapema bainī bijida. Māpai barco to idee sirria nībeeji. ⁴¹ Mamīda barco p'oo nībanaji ipu at'āri p'oo-ee badamāi. Barco k'ī pia p'oo nībeeji ipude, p'oyaa āyaa mimik'a-ee. Māpai chi tru t'odoochook'oodachi p'usapa.

⁴² Aramata soldaorāpa k'īsiajida presoorā jōma peek'oodait'ee, ipudee mirudaridai jāk'aapa k'ui wādapa. ⁴³ Mamīda āchi poropa māga oopi-e paji, Pablo peepīmaa bada perā. Ma k'āyaara jaraji chi k'ui k'awaa beerā toidú jīchoodamerā, māgá to idee naapiara panadamerā. ⁴⁴ Jōdee jaraji chi k'ui atua beerā tabla īri maa-e pirā barco pak'uru pite īri wādamerā. Māgá tai jōma pia to ide panajida.

¹ Tai jōma ipude panadak'āri, k'awaajida ma isla t'ijarapata Malta. ² Ariipema eperāarāpa tai pia ak'ijida. K'oi che nībada perā māik'aapa jīsua nībada perā, t'ipitau oro jira bijida. Maap'eda taimaa jarajida t'ipitau ik'aawa k'ara p'ai chedamerā. ³ Pablopa t'ipi jua p'ūasaa p'e atap'eda, t'ipitaude oromaa baji. Māga nide t'ipi wāsiapa taama uchiadaip'eda, Pablo juade k'aa jira ba cheji. ⁴ Māga unudak'āri, ma isladepema eperāarāpa āchi pitapai māgajida:

—¿Na eperā chīara peepari-ek'ā? ajida. P'usa jādeepa uchijai mīda, tachi eperāarāpa oopata ak'iparipa chok'ai bapi-e pajida ajida.

Māga jarajida Pablo piudariit'ee jāk'aapa. ⁵ Mamīda Pablopa taama t'ipitaude jīap'et'aaji māik'aapa k'āiwee beejī. ⁶ Jōmaarāpa ni jōnapachida sāapaita Pablo jua oorodariī maa-e pīrā piudariī. Mamīda maarepida māga p'asa-e pak'āri, k'īsia awara k'īsiadachida. Jarajida Pablo ak'ōre waibiak'a.

⁷ Tai p'anadap'edaa k'ait'a baji ma isladepemaarā poro waibia eujā. Māgī poro waibia t'ijarapachida Publio. Māgīpa tai pia ak'iji ichi tede k'āima ōpee. ⁸ Tai mama p'anide Publio ak'ōre k'ayaa baji k'iamiapa māik'aapa amipa. Mapa Pablopa ak'inak'āri, it'aa t'iji māik'aapa ichi jua bijī ma k'ayaa bada īri. Māgā jīpa beejī. ⁹ Māga k'awaadak'āri, ma isladepemaarāpa āchi k'ayaa beerā p'e ateejida māik'aapa Pablopa jōma jīpak'ooji. ¹⁰ Māgā jīpa p'anedap'edaa perā, māpema eperāarāpa tai pia ak'ijida māik'aapa ne-inaa tee chejida tai-it'ee. Ichiaba mamāik'aapa barcode uchiadak'āri, net'aa jōmaata taimaa teejida ateedamerā.

Pablo Romade panada

¹¹ Atane ōpee ma islade p'anadap'eda, bataujida barco p'usa t'ojara wāyaapimaa badade. Māgī barco Alejandría p'uurudepema paji. Ma barco k'īmaa baji santok'a, Romadepemaarā ak'ōre waibiarā Cástor māik'aapa Pólux apatap'edaa. ¹² Ma barcode wājida Siracusa p'uurudee. Mama k'āima ōpee p'aneejida. ¹³ Ma p'uurudeepa wājida to i k'ait'a. Mata wiibainajida Regio p'uurude. Ai norema tai āpiteik'a eereepa nāu p'ua nībeejī. Mapa ma norema wiibainajida Pozzuoli p'uurude. ¹⁴ Mama unujida ijāapataarā. Māīrāpa tai āchi temaa ateejida p'anade tomia aba. Maap'eda, wājida Romadee. ¹⁵ Romadepema ijāapataarāpa k'awa p'anajida tai wā nidá. Mapa tai k'īrachuu chejida Romadeepa, ūk'uru Foro de Apio apatap'edaamāi, jōdee ūk'uru Tres Tabernas apatap'edaamāi. Pablopa āchi unuk'āri, Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ip'eda, o-īadachi. ¹⁶ Roma p'uurude panadak'āri, Pablo te jīp'aade bijida jīapari abaa ome.

Pablo judiorā ome Romade unuda

¹⁷ Mama panadap'eda, k'āima ōpeemaa Pablopa Roma p'uurudepema judiorā poroorā t'ī p'ejī. Jōma pachedak'āri, māgaji:

—Michi auk'arā, maarepida mia ne-inaa k'achia oo-e bīda aji, judiorā k'īraupiit'ee maa-e pīrā tachi chonaarāpa oodap'edaak'a oo amaadamerā. Mamīda Jerusalende mi jita atadap'eda, Romadepemaarā juade bijida. ¹⁸ Romadepemaarāpa mīmaa iididak'āri k'āare k'achiata oo bi, k'ena pēidait'ee paji, maarepida k'achia oo-e pada perā mi pedait'ee. ¹⁹ Mamīda judiorāpa k'iniada-e paji mi uchīa pēidamerā. Mapa mia chupīria iidijī Cesarpa mi nepira ak'īmerā. Māga ooji michi auk'arā āpite

jarai wêe bi mîda. ²⁰frá parã t'ĩ pëiji jara k'inia bairã mi nãgá cadenapa jĩ nãbi, tachi Israel pidaarãpa ijãa p'ani k'aurepa.

²¹Mãpai ma judiorãpa p'anaujida:

—Taipa k'art'a p'ãda apida waide jitada-e p'anida ajida, Judea pidaarãpa tee pëidap'edaa. Ichiaba araapa pache p'anadap'edaarãpa pi ãpíte maarepida k'achia jarada-e p'ani. ²²Mamîda taipa k'awa k'inia p'anida ajida, pia k'isia bi, k'awa p'anadairã jõmaarãpa pedee k'achia jara p'ani pichi eere p'anirã ãpíte.

²³Mãpai ewari aba bijida Pablo pedee ùridait'ee. Ma ewate pak'ãri, eperãarã cheepurujida Pablo badamã. Tap'eda weda k'ewara paruma Pablopa jarateeji Tachi Ak'õrepa jarapidak'a, k'awaadamerã sãga Tachi Ak'õredeerã p'aneedai. Jarateeji k'aita Jesús, Moisepa p'ãdadeepa mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaadeepa. ²⁴Mãga ùridak'ãri, ùk'uruurãpa ijãajida Pablopa jarateeda Jesude. Mamîda ùk'uru ijãada-e paji. ²⁵Ãchi pitapai k'isia auk'a p'anada-e paji. Mãpai erreudait'ee pak'ãri, Pablopa mãgaji:

—Wãarata jarajida aji, Tachi Ak'õre Jaurepa ichi pedee jarapari Isaías it'aideepa parã chonaarãmaa jarak'ãri:

²⁶Jã eperãarãmaa jaranapãde aji: Parãpa ùridait'ee mi pedee. Mamîda k'awada-e pait'ee k'ãata jara k'inia bi. Mia oo bi unudai mîda, k'awada-e pait'ee. ²⁷Na eperãarã k'ũri k'isua p'anadairã, pia ùridak'aa. Ma awara tau p'ãrajĩ pik'a jëra bi ununaadamerã; k'ũri jida t'ap'a pik'a jëra bi ùrinaadamerã. Maperãpi mimaa chedak'aa, mia ãchi t'ãri pia p'anapimerã mãik'aapa ãchi o k'achiadeepa k'aripa atamerã.'
(Is 6.9-10)

²⁸Mãpai Pablopa mãgaji:

—Idi wãara uchijida aji, ma et'ewa jarada, parãpa ijãa k'iniada-e p'anadairã Ak'õrepa mimaa jarapida. K'awáati Tachi Ak'õrepa it'aa wãpiit'ee judio-eerã, ãrapa parã k'ãyaara ùridait'ee perã Tachi Ak'õrepa jara pëi bi.

²⁹[Pablopa mãga jarap'eda, judiorã uchijida. Aupedee erreu wãjida ãchi pitapai.]

³⁰Pablo año omé beeji Romade, te alquilera ata badade. Mama bide irumaa p'asianarutaarã jõmaweda auteebaipachi. ³¹Jarateepachi Tachi Ak'õrepa jara pëida ijãadamerã Tachi Waibia Jesucristode, mãgá it'aa wãdait'ee. Maapai apidaapa irumaa jarateenaapãde ada-e paji.

ROMANOS

San Pablopa K'art'a P'ãda Romade P'ani Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Pablo judío paji. Tachi Ak'õrepa Moiseamaa ùraa p'ãpida pia k'awa baji, fariseo pada perã. Irua na k'art'a p'ã pëiji Romade p'ani ijãapataarãmaa; judiorã, judio-eerãmaa paara. Na k'art'a p'ãdade Pablopa jara bi ichia k'ïsia iru bi wãit'ee Romadee mãik'aapa Españadee. Jesucristopa jirit'eradaarã waide mamaa wãda-e pada perã jarateede, na k'art'ade Pablopa jara bi sãga eperãarã ijãapataadaipia bi Jesucristode, irua ãra o k'achiadeepa k'aripa atamerã. Ichiaba jaratee bi judiorãpa ijãapata judio-eerãpa ijãapata ome; sãga p'anapataadaipia bi Cristode ijãadak'ãri.

Naapiara Pablopa jara bi ichi Jesupa jirit'erada; ichia it'aa t'ïpari Romadepema ijãapataarã pari mãik'aapa sãap'eda na k'art'a p'ãji ãramaa (cap. 1.1-17). Jara bi eperãarã jômaweda p'ek'au k'achia oopata jua ek'ari p'anapata perã, atuadait'ee. Maperãpi chupiria iididaipia bi Jesupa ãra ma o k'achiadeepa k'aripa atamerã (caps. 1.18-3.20). Jara bi sãga Jesude ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapipari mãik'aapa ichi t'ãri auk'a bipari ãchi t'ãri ome (caps. 3.21-5.11); Adán k'aurepa p'ek'au k'achia oopata; jõdee Cristo k'aurepa p'ek'au k'achia oo amaadai (caps. 5.12-6.23); ijãapataarã araa p'anadak'ãri Cristo ome, Tachi Ak'õre Jaure jua ek'ari p'anapata (caps. 7-8); judiorãpa Jesucristode ijãa k'iniada-e pada perã, Tachi Ak'õrepa ichi ùraa chiwidi k'awapiji tachi judio-eerãmaa, mamida judiorã jida auk'a Ak'õre truadee wãdai Cristode ijãaruta pirã (caps. 9-11). Jara bi sãga Cristode ijãapataarã p'anapataadaipia bi: chik'inia p'anapataadaipia bi mãik'aapa oodaipia bi Ak'õrepa k'inia bik'a; ãchi poro waibiarã waawee p'ani; k'ïra jïp'a nipa p'ani awaraarã ome (caps. 12.1-15.13). T'ëepai na k'art'a p'ã aupa wãk'ãri, Pablopa salude pëiru ichi k'ïra k'awa p'aniirãmaa (caps. 15.14-16.27).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa oopari Jesucristopa oopi bik'a. Mapa nãgi k'art'a p'ãru. Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji mãik'aapa awara biji jarateemerã irua pedee pia jara pëida Jesucristode.

² Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa jaraji ma pedee pia jara pëida ichi pedee jarapataarã k'ap'ia pari, ãrapa mãgi p'ãdamerã mãik'aapa jãadamerã awaraa ùraa p'ãda ome. ³ Ma jara pëidade Ak'õrepa jaraji ichi Warra uchiat'ee chonaarãwedapema Rey Daviddeepa, eperã jïp'aa uchiaparik'a. ⁴ Mamida ichi warra eperã jïp'aa-e paji. Tachi Ak'õre Warra paji. Ak'ipiit'ee Jesucristo wãara ichi Warra, Tachi Ak'õrepa iru jõmaarã k'ãyaara waibiarã papiji, iru piup'eda, chok'ai p'irabaipik'ãri. Mãga ooji jõmaarãpa k'awaadamerã wãara Jesucristota Tachi Waibia.

⁵ Cristopa mi pia ooji mi pëik'ãri mãga jarateenamerã. Mapa mia jarateepari judio-eerã jõmaarãmaa, irude ijãadamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. ⁶ Parãpa ichiaba ma jarateeda ijãajida. Tachi Ak'õrepa parã jida jiriji Cristodeerã papiit'ee.

7 Maperã mia na k'art'a p'ãru parã Roma p'uurudepemaarãmaa k'irãpapiit'ee Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bi mãik'aapa parã awara bi k'inia bi ichideerã p'anedamerã. Mia it'aa iidi bi irua mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mägã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablo Romadee wã k'inia bada

8 Naapiara mia jara k'inia bi Jesucristo k'aurepa mia gracias jarapari mi Ak'õre Waibiamaa parã jõmaarã pari. Mia mägã gracias jarapari, ijãapataarã para bee chaa nepiripata perã parãpa wãara Jesucristode ijãa p'ani. 9 Tachi Ak'õrepata k'awa bi mi ichita it'aa t'ipari parã pari, t'ãripa oo k'inia bairã irua oopi bik'a. Mapa jarateepari iru Warrapa ooda eperãarã k'aripait'ee. 10 Enenee nĩbi Tachi Ak'õremaa mi k'aripamerã wãit'ee parã ak'ide, irua mägã k'inia bi pirã. Taarãru mi wã k'inia bi. 11 Parã k'ĩra ak'i k'inia bi, parãmaa waapiara k'awaapiit'ee Ak'õre Jaurepa oopi bi. Mägã parãpa pipiara oodai Ak'õrepa k'inia bik'a. 12 Ma awara mägã tachi jõmaweda chik'aripa p'anadai pipiara Cristode ijãadait'ee.

13 Ipemaarã Cristo k'aurepa, mia parãmaa k'awapi k'inia bi mi wã k'inia bada parã ak'ide. Mamĩda p'oyaa-e paji. Parã auk'a k'aripa k'inia bi apemaarã judio-eerã k'aripaparik'a. K'inia bi parã t'ãidepemaarã ichiaba Cristode ijãadamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. 14 Wãara Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji ichia jara pëida jaratenamerã jõmaarãmaa: Grechia eujãdepema pedee pedeepataarãmaa; ai pedee pedeedak'aarãmaa ichiaba; k'ĩsia k'awaa p'aniirãmaa mãik'aapa k'ĩsia k'awa-ee p'aniirãmaa paara. 15 Maperã parã Roma p'uurudepemaarãmaa ichiaba mia jaratee k'inia bi Jesucristopa ooda eperãarã k'aripait'ee.

16 Mi k'ĩra nejasia-ee jarateeit'ee Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, Tachi Ak'õre, ichi juapa aide ijãapataarã k'aripait'ee perã atuanaadamerã. Naapiara mägã jara pëiji judiorãmaa mãik'aapa ĩrã mägã ichiaba jara pëiru judio-eerãmaa. 17 Mägã jara pëida k'aurepa k'awa p'ani eperãarãpa k'awaadak'ãri Cristopa ooda ãchi-it'ee mãik'aapa irude ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãchi p'ek'au k'achia wëe ak'ipariit'ee. Tachia mägã k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bairã:

'Eperã Tachi Ak'õrede wãara ijãapari ichita bapariit'ee iru ome, p'ek'au k'achia wëe bairã iru k'ĩrapite.'

(Hab 2.4)

P'ek'au k'achia oopata k'aurepa atuadait'ee

18 It'ariipa Tachi Ak'õrepa ijãapataarã mägã p'ek'au k'achia wëe ak'i bi mĩda, ichia jõmaarãmaa k'awapi k'inia bi mägã ak'i-e ichide ijãadak'aa beerã. K'ĩrau bi ãchi ome p'ek'au k'achia ooi awaa p'anapata perã mãik'aapa ne-inaa k'achia oopata perã apemaarãpa ijãanaadamerã irua wãarata jara pëidade. 19 ãchia mägã oopata, ãchi t'ãride pia k'awa p'ani mĩda Tachi Ak'õre bapari. Mägã k'awa p'ani ichi jua at'apai ãchimaa ak'ipidoo perã. 20 Tachi Ak'õrepa na eujã, pajã mãik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi oodak'ãriipa, eperãarãpa ma ooda ak'i p'anapachida. Mägã k'awaa wãpachida iru ichita bapari mãik'aapa jõmaweda irua ooda, eperãarãpa p'oyaa oodak'aa perã mägee net'aa ãchi juadoopa. Mägã k'awa p'anajida mĩda, ãchi k'inia p'ek'au k'achia oo wãpachida. 21 Mägã Tachi Ak'õre k'awa p'anide at'ãri irude ijãa k'iniadak'aa paji mãik'aapa it'aa t'ĩ k'iniadak'aa paji gracias jaradait'ee, irua ãchi pia ak'i bapachi mĩda. Ak'õre net'aade k'ĩsiadak'aa paji. Maperãpi eperãarã k'ĩra k'awa-ee pik'a p'anapachida,

pia m̄aik'aapa k'achia k'awada-ee. ²² “Tachia ne-inaa jōma k'awa p'anida” apachida. Mamīda wāara k'īsia k'awadak'aa paji, Ak'ōrede ijāadak'aa paji perā. ²³ Unupachida Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'īra wāre ooda. Mamīda it'aa t'īdai k'āyaara Ak'ōre k'īra wāreemaa, irua oodadepema ne-inaa m̄agee jīak'a juapa oopachida ai k'īrapite it'aa t'īpataadait'ee. Māgá it'aa t'ī p'aneepachida eperā jīak'a ooda k'īrapite; ipana, ne-animal maa-e pirā eujāde bipa nūteepata, m̄agee jīak'aa ooda k'īrapite. Māga oopachida m̄agee net'aa chook'aa mīda, eperāpa ooda perā. Jōdaipari eperāk'a. Mamīda Tachi Ak'ōre ichita bapari.

²⁴ Māga oo k'inia p'anapachida perā, Tachi Ak'ōrepa ichiak'au bēiji k'achia oodamerā chīara ome. Māgá āchia k'achia oo k'iniata oo wāpachida, k'īra nejasia-ee. ²⁵ Tachi Ak'ōrepa wāara ne-inaa jōmaweda ooji mīda, ma wāarata ijāadai k'āyaara, seewa ijāapachida. Mapa it'aa t'īpachida irua oodamaa, irumaa it'aa t'īdai k'āyaara. ¡Mamīda tachi ooda ichita Ak'ōre Waibia pait'ee! ¡Māgita Tachi Ak'ōre Waibia! Amén.

²⁶ Āchia m̄agá Tachi Ak'ōrepa oodamaa it'aa t'ī p'anadap'edaa perā irua ichiak'au bēiji āchia oo k'iniata oodamerā. Māgá ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo oo wāpachida. Wēraarā awaraa wēraarā ome k'āi k'inia p'anapachida, wēra chi imik'īra ome k'āiparik'a. ²⁷ Ichiaba imik'īraarāpa awaraa imik'īraarā audú jiripachida āchi ome auk'a araa k'āidait'ee, wēraarā ome k'āidai k'āyaara. Māga oo p'anipa k'īra nejasia wēe, āchi k'ap'ia miapipachida, Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a eperāarāmaa oodamaa p'anadap'edaa perā.

²⁸ Ma awara Tachi Ak'ōre k'awadaamaa p'anadap'edaa perā, irua āchi ichiak'au atabēiji ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo k'īsiadamerā m̄aik'aapa oodamerā. ²⁹ Māgá p'ek'au k'achia k'īra t'ādoo oo p'aneepachida. Māgee eperāarā nāgá p'anapata: pariatua awaraarā jiripata ai ome k'āidait'ee; ik'awaa ne-inaa k'achia oodait'ee; chīara net'aa k'īayaa; chīara k'achia ooyaa; chīara k'īra unuamaa iru bee ne-inaa k'aurepa; chīara jiriyaa peedait'ee; chōo jiriyaa; chīara k'ūrayaa; t'āri k'achia-idaa; chīara āpīte k'achia pedeeyaa; ³⁰ ik'achia jarayaa; Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa; aud-uayaa; āchia oopata nepiriyaa awaraarāpa āchi t'o p'anadamerā; ne-inaa k'achia oodait'ee k'īsiayaa; āchi ak'ōreerā pedee ūridaamaa; ³¹ k'īsia k'awadak'aa; oodak'aa āchia oodait'eeda apatak'a; āchideerā paara k'īra unuamaa; k'īra jōdak'aa; chupiria k'awaadak'aa. ³² Māgeerāpa āchi t'āridepai k'awapata p'ek'au k'achia oo p'anī Tachi Ak'ōre k'īrapite. Ma awara k'awapata Tachi Ak'ōrepa atuapiit'ee m̄agee p'ek'au k'achia ooi awaa beerā. Mamīda ichi k'inia m̄agee ne-inaa k'achia oo wāpata m̄aik'aapa pia ak'ipata awaraarā āchi ome auk'a oo wāpataarā.

2

Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate

¹ Māgee k'achia oopataarā ak'ik'āri, parādepema abaapa k'īsiai: “Mia m̄aga oo-e pak'aji”. Mamīda pia pida ne-inaa k'achia oopari Tachi Ak'ōre k'īrapite. Maperā k'īrak'aupai jarai Tachi Ak'ōrepa m̄agee k'achia oopataarā miapiipia bi. Auk'a Ak'ōrepa pi miapii, pia k'achia oopata k'aurepa. ² Wāara, tachia k'awa p'anī Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'achia chook'aa ichi bimāi. Maperāpi ichia ne-inaa pia oopari, jarak'āri m̄ageerā miapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ³ Māga bita ¿k'īsia bik'ā irua pi miapi-e pait'ee, auk'a ne-inaa k'achia oopari mīda? ⁴ Maa-e

pirā ḡnāga k'īsia bik'ā? “Tachi Ak'ōre audú t'āri pia bairā, chooit'ee mia ne-inaa k'achia ook'āri.” ḡK'awa-e bik'ā Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari pi ome, k'inia bairā pia p'ek'au k'achia oo amaamerā? ⁵ Mamīda pia oo-e bi Ak'ōrepa k'inia bik'a, k'īri k'isua bapari perā. Maperā Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua pi audupiarā miapiit'ee awaraa k'achia oopataarā k'āyaara. Māga ook'āri, ne-inaa pia ooit'ee, Tachi Ak'ōrepa ichita ne-inaa pia oopari perā. ⁶ Ma ewate Tachi Ak'ōrepa ak'it'ee eperāarā jōmaarāpa oopatap'edaa jarait'ee pia wa k'achia. ⁷ Ichi truadee wāpiit'ee nāgee eperāarā: ne-inaa pia oopataarā, k'inia p'anadairā Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'imerā, māik'aapa ichita p'ana k'inia p'anapataarā iru ome iru trua k'īra wāreede. ⁸ Jōdee nāgee eperāarā atuapiit'ee: audua p'anapataarā māik'aapa ooda-e p'anīrā Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a, ma k'āyaara ne-inaa k'achia oo k'inia p'anadairā. Māirāpa Tachi Ak'ōre k'īraupipata. Mapa ma ewate irua āchi k'achia ooit'ee. ⁹ Ma ewate jōmaweda p'ek'au k'achia oopataarā miadait'ee māik'aapa chupīria chitoonadait'ee, naapiara judiorā, maap'eda judio-eerā. ¹⁰ Jōdee pia oopataarā k'āiwee p'anadait'ee, Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'it'ee perā māik'aapa ichi trua k'īra wāreede wāpiit'ee perā. Māga p'anadait'ee naapiara judiorā, maap'eda judio-eerā. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa judiorāpa oopatap'edaa, judio-eerāpa oopatap'edaa auk'a ak'it'ee.

¹² Mia māga jara bi Ak'ōrepa judio-eerā atuapiit'ee perā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Moisepa p'āda k'awada-e p'ani mīda. Jōdee judiorā auk'a atuapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Moisepa p'āda k'awa p'ani mīda, ooda-e p'anadairā jōmaweda ma p'ādade jara bik'a. ¹³ Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida ūirirutapapai, eperā p'ek'au k'achia wēe bee-e pai Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda eperā p'ek'au k'achia wēe beei Tachi Ak'ōre k'īrapite, ooru pirā jōmaweda ma p'ādade jara bik'a. ¹⁴ K'awa p'ani judio-eerāpa ichiaba oodai Moisepa p'ādade jara bik'a, ma p'āda k'awada-e p'ani mīda. Māga oodai oodak'āri Tachi Ak'ōrepa k'īsia pia bēidak'a eperāarā t'āride, ewaa weda eperāarā ook'āri. ¹⁵ Māgā pia oodak'āri, jōmaarāmaa ak'īpipata āchi t'āride bēida auk'a bee Ak'ōrepa p'āpida ome. Ma k'īsia pia bēida k'aurepa ne-inaa pia k'awapata. Mapa ne-inaa pia oodak'āri, k'āiwee p'anapata. Jōdee ne-inaa k'achia oodak'āri, k'īsia p'ua p'anapata. ¹⁶ Tachi Ak'ōrepa mi jirit'eraji jarateemerā ichi Warra Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Irua ak'it'ee eperāarāpa oopatap'edaa Ak'ōre ewari waibia ewate. Iruata k'awapari jōmaarāpa āchi t'āride oo k'inia p'ani, pia wa k'achia. Mapa k'await'ee chisāgīrā wāpii Ak'ōre truadee māik'aapa chisāgīrā atuapii.

Judiorāpa Moisepa p'āda iru p'ani

¹⁷ Parāpa jarapata: “Tai judiorā.” Mamīda parā audua p'ani Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi eperāarāmaa k'awa p'anida apata perā. Māga jarapata pāchi auk'arāpa Moisepa p'āda iru p'anadairā. ¹⁸ Wāara Moisepa p'āda k'aurepa k'awa p'ani sāga oodaipia bi māik'aapa sāga oodaik'araa bi, Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'ī bamerā. Ma awara ijāa p'ani Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a wāara oodaipia bi jōmaarāpa, ma p'ādade jara bi ūraa pia bairā. ¹⁹ K'īsia p'ani parāpata Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi eperāarāmaa jarateedai Moisepa p'āda k'awa-ee beerāmaa, āchia Ak'ōre Ūraa k'awada-e p'anadairā. ²⁰ Parā-it'ee āchi k'īsia k'awa-ee beerāk'a p'ani

maa-e pirā warra chak'eerāk'a p'ani. Parā judiorāpa āchimaā jarateeda-e p'ani pirā, ¿sāga k'awaadaima Ak'ōrepa oopi k'inia bi āchimaā? ¿Parāpa wāarata k'awa p'ani-ek'ā, Ak'ōre Ūraa k'awa p'anapata perā? ²¹ Parāpa awaraarāmaa jarateepata Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a oodaipia bi. ¿Māga-ek'ā? Mamīda parāpa pida ooda-e p'ani ma p'ādade jara bik'a. Ūraapata awaraarāmaa nechianaadamerā. Mamīda edaare parāpa māga oopata. ²² Jarapata tachi wēra omepai k'āipia bi. Mamīda parādepema ūk'uruurāpa chīara wēra jiripata, ai ome k'āidait'ee. K'īra unuamaa iru p'anapatada apata ne-inaa k'īra t'ādoō juapa ooda, ai k'īrapite it'aa t'īpata. Mamīda parādepemaarā ūk'uru t'īpata māgee ne-inaa iru p'ani tede nechiadait'ee. ²³ Jara p'ani: “Tāipata Tachi Ak'ōre Ūraa k'awa p'anida” apata. Mamīda wāara ooda-e p'ani Ak'ōrepa jara bik'a ma ūraade. Mapa parā k'aurepa awaraarāpa pedee k'achia jarapata Tachi Ak'ōre āpite, ²⁴ Ak'ōre Ūraa p'ādade nāga jara bik'a:

‘Parā k'aurepa Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerāpa k'achia pedeepata iru āpite.’
(Is 52.5)

²⁵ Tachi Ak'ōrepa oopidak'a chonaarāweda, tauchaa bijida parādepema imik'īraarā k'ap'iade, ak'īpidait'ee parā Tachi Ak'ōre eperāarā. Mamīda parāpa Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a wāara ooda-e p'ani pirā, auk'a p'aneepata tauchaa wēe beerā ome. ²⁶ Jōdee, ma tauchaa wēe beerāpa wāara oo p'ani pirā Ak'ōre Ūraade jara bik'a, Tachi Ak'ōrepa ichideerā papiit'ee, tauchaa wēe p'ani mīda. ²⁷ Māgā Tachi Ak'ōre k'īrapite mārā pipiara uchiadait'ee parā judiorā k'āyaara. Ak'ōrepa oopi bik'a oo p'anipa ārapa ak'īpipata Ak'ōrepa parā miapiipia bi, irua oopi bik'a oo k'iniada-e p'anadairā. Māga p'anapata, parā judiorāpa iru ūraa p'āda k'awa p'ani mīda māik'aapa pāchi k'ap'iade tauchaa iru p'ani mīda. ²⁸ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichideerā papi-e judiorāda apataarā, ne-inaa oopata perā irua ūraa p'ādade jara bik'a maa-e pirā āchi k'ap'iade tauchaa bipata perā. ²⁹ Ma k'āyaara ichideerā papipari chi t'āripa irude wāara ijāapataarā. Jaradai āchia tauchaa pik'a iru p'ani āchi t'āride, k'ap'iade iru p'anadai k'āyaara. Māgā t'āripa wāara ijāadak'āri, Ak'ōre Jaure āchi ome ba chepari. Māgī pipiara bi Ak'ōre Ūraa p'ādade iru p'anadai k'āyaara, iruata k'awapipari perā jōma Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi. Tachi Ak'ōrepa māgee wāara ijāapataarā pia ak'īpari, awaraarāpa āra māgā ak'ida-e p'ani mīda.

3

Tachi Ak'ōrepa ichita oopari ichia jara bik'a

¹ Māgara, ¿k'āare-it'ee eperā k'ap'iade tauchaa bii judío pamerā? ¿Pipiara bi-ek'ā judio-ee bait'ee, judío pai k'āyaara? ² ¡Māga-epi! Tachi Ak'ōrepa judiorāta naapiara jirit'eraji ichia jarada jīadamerā māik'aapa awaraarāmaa jarateedamerā. ³ Made Ak'ōrepa ichi ūraa jaraji judiorāmaa. Mamīda āchidepema ūk'uruurāpa ma ūraa ijāada-e p'anapachida. Maperā ooda-e paji irua oopi k'inia bik'a. Ārapa māgā ijāada-e p'anadap'edaa perā, ¿Ak'ōrepa oo amaa beejik'ā ichia jaradak'a ma ūraa p'ādade? ⁴ ¡Māga-e! Ak'ōrepa seewa jarak'aa eperāarāk'a. Jīp'a oopari ichia jara bik'a. Ichi ūraa p'ādade chonaarāwedapema Rey David it'aideepa jaraji:

‘Ak'ōre, mia ne-inaa k'achia oopata ak'īp'eda, pia wāarata jarapari “k'achia bida” ak'āri. Pi imiateepataarā ichita p'oyaapariit'ee, pia

aupaita ak'iit'ee perā eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia.'
(*Sal 51.4*)

⁵ Mamīda tai judiorāpa ne-inaa k'achia oo p'anadak'āri, ak'ipipata Tachi Ak'ōre pipiara bi eperāarā k'āyaara, irua maarepida k'achia ook'aa perā. Māgara ħk'āata jaradaima? “ĤTachi Ak'ōre, tachi ooda t'āri k'achia bik'ā, k'achia oopataarā atuapiit'ee perā?” (Mia māga iidik'āri parāmaa, pedeemaa bi eperā k'īsia k'awa-ee bik'a.) ⁶ ĩTachi Ak'ōre t'āri k'achia-epi! Māga bada paara tachi ome, ħsāga ak'ik'ajima na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia?

⁷ Mia māga k'īsia bada paara, eperā k'īsia k'awa-ee bipa jarak'ajik'a ichiaba mia māga jarai: “Mia seewa jarak'āri, ak'ipimaa bi Tachi Ak'ōre pipiara bi mi k'āyaara, irua seewa jarak'aa perā.” Māgara mia k'īsiak'aji seewa jara bipa jōmaarāpa Tachi Ak'ōre pipiara ak'idait'ee, irua wāarata jarapari perā. Māga pada paara ħsāap'eda Ak'ōrepa mi atuapiima ma seewa jarada k'aurepa? ⁸ Wāara judiorā ūk'uruurāpa mi āpīte jara p'anida a p'ani, mia jarateepari ne-inaa k'achia oodaipia bi, jōmaarāpa Tachi Ak'ōre pipiara ak'idamerā. ĩMia māga jarateek'aapi! Ak'ōrepa k'awa bi k'airāpa māga jarateepata māik'aapa ichia māg'irā miapiit'ee ma k'aurepa.

Jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata

⁹ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani tai judiorā pipiara p'ani-e judio-eerā k'āyaara, Ak'ōrepa ichi ūraa p'āda tai ome bēida perā. Et'ewa mia ak'ipiji parāmaa tachi jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata, p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata perā; judiorā, judio-eerā auk'a.

¹⁰ Ichiaba Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā apida p'ek'au k'achia wēe bi-e Tachi Ak'ōre k'īrapite. ¹¹ Eperā apidaapa wāara k'awa-e bi ne-inaa pia ooit'ee. Eperā apidaapa jiri-e bi Tachi Ak'ōre wāara k'awaaait'ee. ¹² Jōmaarāta o k'achiade p'ani āchia oo k'iniata oo p'anapata perā. Apidaapa oodak'aa Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, ne-inaa pia wāara p'oyaa oodak'aa perā.'
(*Sal 14.1-3; 53.1-3*)

¹³ 'Nāga pik'a p'ani. Ara piuda k'ap'ia pia iada-e pak'āri, mik'ia uchiaparik'a ma iadap'edaamāiipa, māga pik'a pedee k'achia uchiapari āchi it'aideepa, t'āri k'achia-idaa p'anapata perā. Āchi it'aideepa seewa aupai uchiapari.'
(*Sal 5.9*)

'Ara taamapa neera mera iru baparik'a chi k'idade eperā k'aaait'ee, māga pik'a āchi imeraa pedee eperāarā k'ūrapata ne-inaa k'achia oopidait'ee.'
(*Sal 140.3*)

¹⁴ 'Ik'achia pedeeepata t'āri k'achia p'anapata perā.'
(*Sal 10.7*)

¹⁵ 'Chīara audú pee k'inia p'anapata. ¹⁶ Māirā wārutamaa ne-inaa k'achia oo wāpata awaraarāmaa māik'aapa awaraarā t'āri p'uapipata.

¹⁷ K'āiwee p'anadak'aa māik'aapa k'awadak'aa awaraarā māgā p'anapidait'ee.'
(*Is 59.7-8*)

¹⁸ 'Tachi Ak'ōre waaweedak'aa, irude ijāadak'aa perā.'
(*Sal 36.1*)

¹⁹ Tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa p'āpiji ma et'ewa pedeeda judiorā-it'ee, ichia bēida perā ichi ūraa p'āda tai chonaarā ome. Ma ūraa p'āpiji apidaapa jaranaadamerā “miata ne-inaa k'achia oo-e” māik'aapa jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamerā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa āchi atuapiit'ee. ²⁰ Maperā k'awa p'ani eperā apida p'ek'au k'achia wēe bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite Moisepa p'āda

k'awapari perā maa-e pīrā ma p'ādade jara bik'a oopari perā. Jīp'a ma ūraa p'āda k'aurepa k'awapata tachia k'achia oopata.

Eperāarā o k'achiadeepa uchiapata Cristode ijāadak'āri

²¹ Mamīda irā eperāarāmaa Tachi Ak'ōrepa ak'ipimaa bi p'ek'au k'achia wēe p'anedai iru k'īrapite, ooda-e p'ani mīda jōmaweda irua jara bik'a ichi ūraa p'ādade. Māga k'awa p'ani irua māga ak'ipida perā tai chonaarāmaa, Moisepa p'ādade māik'aapa Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade. ²² Tachimaa ak'ipimaa bi ichia naaweda k'īsia iru bada: jōmaarāta wāara Jesucristode ijāa p'anirā p'ek'au k'achia wēe p'anapata Tachi Ak'ōre k'īrapite, judiorā māik'aapa judio-eerā paara. ²³ Jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata. Eperā apida wē-e wāara ne-inaa jōmaweda oopari Ak'ōrepa oopi bik'a. ²⁴ Mamīda Tachi Ak'ōre audú t'āri pia bapari perā māik'aapa eperāarā k'inia iru bapari perā, pēiji ichi warra Jesucristo p'ek'au k'achia oopataarā o k'achiadeepa k'aripa atamerā, p'ek'au k'achia wēe ichita p'anapataadamerā iru k'īrapite. ²⁵ Jesucristopa eperāarā māgá k'aripai Tachi Ak'ōrepa iru piupida perā eperāarā pari. Chonaarāweda eperāarāpa p'ek'au k'achia oodak'āri, Tachi Ak'ōrepa choopachi māik'aapa irua ma k'achia āyaa bipachi. Mamīda ma k'achia wēpapi-e paji. Jōdee eperāarā taide ichi warra kurusode piuk'āri, iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'ek'au k'achia jōmaweda wēpapiji, chonaarāpa chonaarāweda oopatap'edaa paara. ²⁶ Māga ooji ak'ipiit'ee ichi wāara t'āri pia bapari. Maperāpi eperā Cristode wāara ijāa bi p'ek'au k'achia wēe bapari Tachi Ak'ōre k'īrapite.

²⁷ Mamīda eperāpa jarai: “Tachi Ak'ōrepa mita pia ak'i bapariit'ee mia ne-inaa pia oopari perā”. Mamīda māga-e. Tachi Ak'ōrepa pia ak'i bapariit'ee chi wāara Jesucristode ijāa bi aupai. ²⁸ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani eperāarā p'ek'au k'achia wēe p'oyaa p'anadak'aa oo p'anadairā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Jīp'a p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite, Jesucristode ijāa p'anadairā.

²⁹ Tachi Ak'ōre jōmaarā Ak'ōre Waibia; judiorā Ak'ōre Waibia, ichi-aba judio-eerā Ak'ōre Waibia. ³⁰ Tachi Ak'ōre apai. Maperā k'awa p'ani judiorā p'ek'au k'achia, judio-eerā p'ek'au k'achia auk'a wēpapipari, Cristode wāara ijāadak'āri. ³¹ Māga jaradak'āri, ¿jara k'inia p'anik'ā Ak'ōre Ūraa p'āda vale-ee pik'a bi? ¡Māga-e! Tachia Cristode wāara ijāadak'āri, oopata ma ūraa p'ādade jara bik'a.

4

Abrahampa ijāada

¹ K'īsiadāma tai judiorā chonaarāwedapema Abrahampa oodade. ¿K'āata oojima Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'imerā? ² Tachi Ak'ōrepa jaradak'a jōmaweda ooda paara Abrahampa, ichia jarak'aji awaraarāmaa: “Tachi Ak'ōrepa mi pia ak'ipari ne-inaa oopari perā iru-it'ee.” Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee māga jara-e pak'aji, ne-inaa jōmaweda oo-e pada perā Ak'ōrepa k'inia badak'a. Māga bita, ¿sāap'eda Tachi Ak'ōrepa Abraham pia ak'ijima? ³ Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Abrahampa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāaji. Maperā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipachi.’

(Gn 15.6)

⁴ K'īsiadāma nāgide. Eperā mimiak'āri awaraa pari, ma mimia aupap'eda, ichi p'arat'a iidinapari mimia chiparimaa. Māgá tachia oopata p'arat'a

jítadait'ee. ⁵ Mamída mǎga-e Tachi Ak'õre ome. Irua eperǎ pia ak'i-e, ma eperǎpa mǎga iidi bairǎ ichia ne-inaa pia oopari k'aurepa. Jíp'a p'ek'au k'achia oopataarǎ pia ak'ipari, mǎirǎpa wǎara ijǎadak'ári irua áchia p'ek'au k'achia oopata wǎepapiit'ee. ⁶ Chonaarǎweda Rey Davidpa ichiaba k'awaji Ak'õrepa eperǎ p'ek'au k'achia wǎe ak'ipari, ne-inaa pia oo-e bi mǎda iru-it'ee. Jaraji mǎgee eperǎ t'ári o-íã bapari, Ak'õrepa iru mǎgá k'aripapari perǎ. Mǎgaji:

⁷ 'P'ek'au k'achia oopataarǎ o-íã p'anapata Tachi Ak'õrepa áchi p'ek'au k'achia áyaa bik'ári mǎik'aapa wǎepapik'ári. ⁸ Mǎgee eperǎ o-íã bapari Tachi Ak'õrepa iru p'ek'au k'achia wǎe ak'ik'ári.' (Sal 32.1-2)

⁹ Davidpa mǎga jarada perǎ, ¿k'áata jaradaima? ¿Tachi Ak'õrepa wǎepapiik'á tauchaa iru beerǎpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa aupai? Tauchaa wǎe beerǎpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa auk'a wǎepapiit'ee, o-íã p'anapataadamerǎ Davidpa jaradak'a. Waya pedeedáma Tachi Ak'õre Úraa p'ádade jara bi:

'Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijǎaji. Maperǎ Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.' (Gn 15.6)

¹⁰ Tachi Ak'õrepa mǎga jarak'ári, Abrahampa at'ári ichi k'ap'iade tauchaa bi-e baji. ¹¹ Ma t'ěepaita Abrahampa mǎga ooji. Mǎga ook'ári, ak'ipiji ichia wǎara ijǎa bi Tachi Ak'õrepa iru k'achia wǎe ak'ida, ma ijǎa bi k'aurepa. Tachi Ak'õrepa Abraham mǎgá ak'ida perǎ ma tauchaa bii naaweda, k'awa p'ani tauchaa wǎe beerǎ auk'a p'ek'au k'achia wǎe p'anedai Tachi Ak'õre k'írapite, ijǎadak'ári Abrahampa ijǎadak'a. Mǎga ijǎadak'ári, Abraham warrarǎk'a padaipata, áchi k'ap'iade tauchaa wǎe p'ani mǎda. ¹² Jõdee tauchaa iru beerǎ ichiaba Abraham warrarǎ. Mǎga p'ani-e tauchaa iru p'anadairǎ áchi k'ap'iadepai. Jíp'a mǎga p'ani ijǎapata perǎ tai judiorǎ chonaarǎwedapema Abrahampa ijǎadak'a, ichi waide tauchaa wǎe bide.

Tachi Ak'õrepa jaradak'a oopari ijǎapataarǎ ome

¹³ Ak'õrepa ichi úraa p'ápii naaweda, Abrahammaa jaraji irudeepa uchiadap'edaarǎpa Tachi Ak'õrepa ooda jõmaweda iru p'anedait'ee áchi jua ek'ári, mǎik'aapa áchi k'aurepa Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujǎdepemaarǎ pia ak'iit'ee. Ak'õrepa mǎga jara-e paji Abrahampa ne-inaa oo bada perǎ iru úraade jaradak'a. Mǎga jaraji Abrahampa irude ijǎa bada perǎ. Maperǎpi Abraham p'ek'au k'achia wǎe baji iru k'írapite. ¹⁴ Tachi Ak'õrepa mǎga jarada paara ichi úraa p'ádade jara bik'a oopataarǎmaa aupai, ¿k'áare-it'ee irude ijǎadaima? Mǎga bada paara, oo-e pak'aji ichia jaradak'a Abrahammaa. Mamída mǎga-e. Tachi Ak'õrepa k'awa bi eperǎ apidaapa p'oyaa ooda-e jõmaweda iru úraa p'ádade jara bik'a. ¹⁵ Ma awara eperǎarǎpa ooda-e pak'ári ma úraa p'ádade jara bik'a, ne-inaa k'achia oopata. Mǎgá Tachi Ak'õre k'íraupipata mǎik'aapa ma k'aurepa atuapata. Ma úraa wǎe-e pada paara, k'awada-e pak'aji áchia ne-inaa k'achia oo p'ani.

¹⁶ Ma jõma jara aupadade k'ísiadak'ári, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa jaradak'a, ichia Abrahamdeepa uchiadap'edaarǎ pia ak'ipariit'ee, árapa ijǎapata perǎ Abrahampa ijǎadak'a; ma k'aurepapai. Maperǎ k'awa p'ani Abraham jõmaarǎ ak'õchona, judiorǎ ak'õchona mǎik'aapa judio-eerǎ ak'õchona, ijǎadak'ári irua ijǎadak'a. ¹⁷ Tachi Ak'õrepa Abrahammaa jara bi ichi úraa p'ádade:

'Mia pi eujǎ awara-awaraadepemaarǎ ak'õchona papiit'ee.' (Gn 17.5)

Māgá k'awa p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite Abraham tachi ijāapataarā ak'õchona, irudeepa uchiada-e paji mīda. Abrahampa ijāapachi Tachi Ak'õrepa piudap'edaarā chok'ai p'irabaipari. Ichiaba ijāapachi Ak'õrepata jarak'ari ichia ooit'ee bi, māga ooit'ee, waide oo-e bi mīda.

¹⁸⁻¹⁹ Abraham perā cien años iru baji Tachi Ak'õrepa jarak'ari: 'Pideepa uchiadait'eerā cho-k'ara pait'ee.' (Gn 15.5)

Māgá taarā-ee piut'ee baji māik'aapa chi wēra Sara, chõtrāa bita, warra t'ok'aa paji mīda, Abrahampa ijāaji Tachi Ak'õrepa jarada; chi wērapa warra t'oit'ee. Māga ijāaji k'awa bada perā Tachi Ak'õrepa ichita oopari ichia jara bik'a. Māgá ijāada perā, Ak'õrepa Abraham awara-awaraa eujādepemaarā ak'õchona papiji. ²⁰ Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijāa amaa-e paji māik'aapa awaraa ne-inaa k'ĩsia-e paji. Jĩp'a ijāaji Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichia jaradak'a. Maperā Abraham it'aa t'iji Tachi Ak'õremaa ²¹ jarait'ee iruta jõmaarā k'āyaara waibiara bi. K'awaji ne-inaa wē-e Tachi Ak'õrepa p'oyaa ook'aa. ²² Maperāpi Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijāaji. Maperā Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.' (Gn 15.6)

²³ Tachi Ak'õrepa māga jara-e paji Abraham-it'ee aupai. ²⁴ Ichiaba māga jaraji tachi-it'ee, irude ijāapata perā. Iruata Tachi Waibia Jesucristo chok'ai p'irabaipiji. ²⁵ Tachi Ak'õrepa Jesucristo pēiji piumerā tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Maap'eda iru chok'ai p'irabaipiji tachi p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā iru k'ĩrapite.

5

Cristode ijāapataarā k'āiwee p'anapata Tachi Ak'õre ome

¹ Tachi Cristode ijāapataarā māgá p'ek'au k'achia wēe p'anapata perā Tachi Ak'õre k'ĩrapite, k'āiwee p'anapata, k'awaa p'anadairā Tachi Ak'õrepa tachi atuapi-e pait'ee. Ma k'āyaara tachi pia ak'ipari Tachi Waibia Jesucristo k'aurepa. ² Irude ijāapata k'aurepata Tachi Ak'õrepa tachi k'aripapari. Maperā t'āri o-īa p'anapata. K'awa p'ani irua ichi k'ĩra wāree unupit'ee tachimaa. ³ Ma awara iraweda t'āri o-īa p'anapata, mia p'ani pijida. Māga p'anadai k'awa p'anadairā māgá miadak'ari, k'awaa wāpata choodait'ee. ⁴ Māgá choodak'ari, k'awaapata Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'ipari māik'aapa waapiara ijāapata ewari cherude iru k'ĩra wāree unudait'ee. ⁵ K'awa p'ani ma ewate irua tachi k'ũra-e pait'ee, ichi Jaure pēida perā tachi ome ba chemerā. Māgipa tachi t'āride k'awapipari Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bi.

⁶ Naaweda tachia p'ek'au k'achia p'oyaa oo amaada-e paji tachi k'ĩradoopa. Maperā Ak'õrepa ewari aba jirit'eraji Cristo piumerā k'achia beerā pari. ⁷ Eperā jĩp'aapa māga oo-e pak'aji awaraa pari. ¿K'aita chĩara t'āri k'achia-idaa bi pari piuk'ajima? Piu-e pak'aji pia oopataarā pari pijida. Piuk'ajisk'a eperā t'āri pia bi pari. ⁸ Mamīda Tachi Ak'õrepa ak'ipiji ichiata tachi audú k'inia iru bi, Cristo pēik'ari piumerā p'ek'au k'achia oopataarā pari.

⁹ Ichia māga ooda perā tachi-it'ee, ijāapata Cristo waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe papipari ichi k'ĩrapite. Ma awara k'awapata Cristo k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi miapi-e pait'ee ichi ewari waibia ewate. ¹⁰ Naaweda tachi jida Tachi Ak'õre k'ĩra un-uamaa iru p'anapataarāk'a p'anajida, o k'achiade p'anapachida perā.

Mamīda Cristo piuda k'aurepa tachi pari, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a biji tachi t'āri ome. Ma awara Cristo piup'eda chok'ai p'irabaida perā, ĩrá audupiara tachi k'aripapari ichi ode wārutade, māik'aapa mǎgá k'aripapariit'ee tachi wārutamaa ichi truadee. ¹¹ Tachi Waibia Jesucristopa tachi mǎgá k'aripapari perā, ĩrá tachi t'āri auk'a p'anapata Tachi Ak'ōre ome. Maperāpi tachi t'āri o-ia p'anapata.

Adán badak'āriipa Cristo parumaa

¹² Adanpa oodade k'ĩsiadáma. Chi naapema eperāpa naapiara p'ek'au k'achia ooji, oo-e pada perā Tachi Ak'ōrepa jaradak'a. Piuji ma k'achia ooda k'aurepa. Ma k'achia oodak'āriipa jōmaweda ichideepa uchi-adap'edaarāpa p'ek'au k'achia oo p'aneejida. Mǎgá Adanpa naapiara k'achia ooda k'aurepa, maadamāiipa eperāarā piupata. ¹³ Mǎga paji Ak'ōrepa ichi ũraa p'āpii naaweda Moisemaa. Ma ũraa p'āpida k'awada-e p'anapachida mīda, eperāarāpa pariatua p'ek'au k'achia oopachida Tachi Ak'ōre k'ĩrapite. Mamīda Tachi Ak'ōrepa āchi miapi-e paji āchia ne-inaa k'achia oopatap'edaa k'aurepa. ¹⁴ Jīp'a piujida Adanpa ne-inaa k'achia ooda k'aurepa, auk'a ooda-e paji mīda irua oodak'a. ĩrá k'ĩsiadáma Adanpa oodade māik'aapa Cristo, chi cheit'ee bada apatapa oodade.

¹⁵ Tachi Ak'ōrepa eperāarā chupiria k'awaada māik'aapa pia ooda Cristo k'aurepa, Adanpa oodak'a bi-e. Adanpa ooda k'aurepa na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda piupata māik'aapa pia-ee p'anapata Tachi Ak'ōre k'ĩrapite. Mǎga p'anapata mīda Ak'ōre k'ĩrapite māik'aapa p'ek'au k'achia oopata mīda, Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa eperāarā chupiria k'awaapari māik'aapa ārapa p'ek'au k'achia oopata wēpapipari. Mǎgá Cristopa ooda k'aurepa Ak'ōrepa ma eperāarā p'ek'au k'achia wēe ak'ipari. ¹⁶ Ma awara Adanpa k'achia ooda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarā pia ak'i-e paji māik'aapa ma k'aurepa āra atuapiit'ee paji. Jōdee Cristopa pia ooda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa na eujādepemaarā pia ak'ipari irude ijāadak'āri. ¹⁷ Ma et'ewa jara aupadade k'ĩsiadak'āri, k'awa p'ani Adanpa ooda k'aurepa na p'ek'au eujādepemaarā piupata. Mamīda ma k'āyaara Jesucristopa ooda pipiara bi. Ma k'aurepa Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'aripapari, p'ek'au k'achia wēe ichita p'anapataadamerā iru truade, ārapa irude ijāapata perā.

¹⁸ Ichiaba Adanpa k'achia ooda k'aurepa, jōmaweda atuadait'ee paji. Jōdee Jesucristopa pia ooda k'aurepa jōmaweda p'ek'au k'achia wēe p'anadai Tachi Ak'ōre k'ĩrapite māik'aapa iru truadee wā dai. ¹⁹ Mǎpa jaradai eperā abaapa oo-e pada perā Ak'ōrepa jaradak'a, eperāarā chok'araarāpa p'ek'au k'achia oo p'aneejida. Jōdee chi apemapa ooda perā Ak'ōrepa jaradak'a, eperāarā chok'ara p'ek'au k'achia wēe p'ani Tachi Ak'ōre k'ĩrapite.

²⁰ Tachi Ak'ōrepa ichi ũraa Moisemaa p'āpiji ak'ipiit'ee eperāarāmaa āchia ne-inaa k'achia oopata. Ma ũraa k'awaadak'āri, audupiara k'achia oopachida. Mamīda Tachi Ak'ōrepa mǎgee eperāarā audú k'inia iru bada perā, āchi ma o k'achiadeepa k'aripa ataji. ²¹ Waide Tachi Ak'ōrepa mǎgá k'aripa-e bak'āri, tachi eperāarā piudap'eda, atuapachida tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tachi p'ek'au k'achia oopataarā k'aripak'āri Jesucristo k'aurepa, p'ek'au k'achia wēe p'aneejida iru k'ĩrapite māik'aapa iru ode p'aneejida. Ma ode p'anadak'āri, tachi k'ap'ia piuruta pijida, Ak'ōre truade p'ananadait'ee.

6

Cristodeerāpa p'ek'au k'achia oodaamaa p'anapata

¹ Parādepemapa iidii: “Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe ak'i bi pirā, ¿p'ek'au k'achia waapiara oodaipia bi-ek'ā, māgá Ak'ōrepa waapiara tachi pia ak'imerā?” ² ¡Māga-e! Cristode ijāadak'āri, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'aji. Māga bita, ¿sāga waapiara p'ek'au k'achia oodaima? ³ ¿K'awada-e p'anik'ā? Jesucristode ijāadak'āri, poro choopijida ak'ipidait'ee iru ome araa p'ani. Māgá araa p'anadairā iru ome, iru piuk'āri tachi p'ek'au k'achia wēpapiit'ee, tachi jida auk'a piu pik'ajida. ⁴ Ma awara tachi ijāapataarāpa poro choopidak'āri māgá ak'ipidait'ee tachi piu pik'adap'edaa Cristo ome, jaradai tachi auk'a ia pik'ajida iru ome. Ichiaba jaradai Tachi Ak'ōre Waibiapa tachi auk'a p'irabai pik'apiji iru p'irabaipidak'a, māgá awara p'anapataadamerā irua k'inia bik'a.

⁵ Cristo ome araa p'ani k'aurepa, tachi auk'a piu pik'ajida pirā iru ome, māgara auk'a p'irabaidait'ee māik'aapa iru ome p'ek'au k'achia wēe p'anapataadait'ee, irua k'inia bik'a. ⁶ K'awa p'ani Cristode ijāadai naaweda p'ek'au k'achia ooyaa p'anapachida. Mamīda ijāadak'āri māik'aapa araa p'anedak'āri iru ome, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia kurusode piu pik'aji iru k'ap'ia ome. Māgá uchiajida ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, waa tachimaa k'achia oopinaamerā. ⁷ Tachi eperā k'ap'ia piuk'āri, ne-inaa waa tachimaa oopi-e pai, pia wa k'achia. Māga pik'a tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ak'āri Cristo k'ap'ia ome, ne-inaa k'achia waa tachimaa oopi-e pai. ⁸ Tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia māgá piu pik'ada perā Cristo k'ap'ia ome, ijāa p'ani Cristopa tachi k'aripait'ee p'anapataadamerā irua k'inia bik'a, auk'a p'irabai pik'adap'edaa perā iru ome. ⁹ Tachi ijāapataarāpa k'awa p'ani Cristo piup'eda chok'ai p'irabaida perā, waa piu-e pait'ee. ¹⁰ Piuda apai piuji p'ek'au k'achia jōmaweda wēpapiit'ee. Ma piudak'āriipa ichita chok'ai bapari ooit'ee Ak'ōrepa oopi bik'a. ¹¹ Parā ichiaba māgá p'anapataadaipia bi, parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ada perā Jesucristo k'ap'ia ome. Mapa ichita iididaipia bi Jesucristomaa, irua parā k'aripamerā oodait'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Māgá ne-inaa k'achia oo amaadaipi.

¹² Oonáati ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi k'inia bik'a parāmaa. Māgá k'aurepa ne-inaa k'achia k'ira t'ādo oopata. Mamīda ma k'ap'ia jōit'eeipi. ¹³ Ne-inaa k'achia oopináati pāchi juamaa, biirimaa, it'aimaa, taumaa. Jīp'a pāchi k'ap'ia bíti Tachi Ak'ōre jua ek'ari, irua ne-inaa pia oopimerā ma k'ap'iamaa. P'anapataáti k'ap'ia chiwidi iru p'anik'a, parā auk'a p'irabai pik'adap'edaa perā Cristo ome, iru k'ap'ia chiwidi p'irabaik'āri. ¹⁴ Māga ooruta pirā, waa p'ana k'iniada-e pait'ee pāchia p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari. Cristopa parā uchiapidak'a Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda jua ek'ariipa, auk'a uchiapii ma k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa. Māgá Tachi Ak'ōrepa parā k'aripa k'inia bi, parā k'inia iru bapari perā.

Pi, k'ai esclavo

¹⁵ Parādepemapa jarai: “Māgara, Cristopa ooda k'aurepa it'aa wādait'ee pirā, oonaadáma Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Oodáma tachia oo k'iniata.” ¡Māga-e! ¹⁶ ¿K'awada-e p'anik'ā esclavopa oopari chiparipa oopi

bik'a? Ne-inaa k'achia oopiru pirā, k'achia oopari māik'aapa k'achiade baaipari. Māga pik'a bi parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari p'anadak'āri. Jōdee ma esclavo chiparipa chi esclavomaa ne-inaa pia oopiru pirā, pia oopari māik'aapa chiparipa k'achia wēe akipari. Māga pik'a bi Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anadak'āri. Pi ʔk'ai esclavoma; p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia esclavo wa Tachi Ak'ōre esclavo? ¹⁷ Mia gracias jarapari Tachi Ak'ōremaa, ĩrā irua oopiparik'a oo k'inia p'anadairā pāchi t'āripa. Māga oo k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode ūridap'edaa perā iru mimiapataarā it'aideepa māik'aapa irude ijāadap'edaa perā. ¹⁸ Māgá uchijida ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa māik'aapa Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'aneejida. ¹⁹ (Nāgí jarateerude mia “esclavo” jara bi parāpa pipiara k'awaadamerā k'āata mia jara k'inia bi.) Naaweda pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari esclavoorāk'a p'anapachida. Mamīda ĩrā pāchi k'ap'iamaa oopidaipia bi ne-inaa pia k'īra t'ādo, Tachi Ak'ōrepa k'iniata, ma-it'ee Ak'ōrepa parā awara bida perā.

²⁰ Parā at'āri pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari esclavoorāk'a p'anadak'āri, ūridaamaa p'anapachida Ak'ōrepa oopi k'inia bada parāmaa. Jīp'a oo k'inia p'anapachida k'achia beerāpa oopatak'a. ²¹ ʔk'āare piata atajidama māga p'anadap'edaa pari? Māga p'anadap'edaa paara pāchi piurutamaa, atuak'ajida k'achia beerā atuapatak'a. Ma awara ĩrā ijāapata perā, k'īra nejasia p'ani k'īsiadak'āri ma k'achia oopatap'edaade. ²² Mamīda Tachi Ak'ōrepa parā ichideerā papiji māik'aapa parā uchija ataji ma p'ek'au k'achia jua ek'ariipa, waa esclavoorāk'a p'ananaadamerā. Ichia parā māgá awara bida perā, ichia k'inia bik'a p'anapataadai māik'aapa it'aa wāda pāchi jai-idaadak'āri. ²³ Wāara p'ek'au k'achia oopataarā piudak'āri, atuadait'ee. Mamīda Cristode ijāapataarā it'aa wādait'ee māik'aapa ichita p'anapataadait'ee Tachi Waibia Jesucristo ome, Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bairā.

7

Chonaarāwedapema ūraa māik'aapa Cristode ijāapataarā

¹ ĩpemaarā Cristo k'aurepa, parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Moise-maa ūraa p'āpida. K'awa p'ani tachi ma ūraa jua ek'ari p'anapata chok'ai p'ani misa. ² K'īsiadāma nāgide. Tachi Ak'ōre Ūraade jara bi wērapa awaraa imik'īra jiriik'araa bi, ichi imik'īra chok'ai bi misa. Mamīda chi imik'īra jai-idaak'āri, chi wēra uchiai māgí ūraa jara bi jua ek'ariipa. Awaraa imik'īra atai. ³ Pia jarait'eera, chi imik'īra chok'ai bide, araa beeru pirā awaraa imik'īra ome, p'ek'au oo bi Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda chi k'ima jai-idaap'eda, awaraa ome araa paru pirā, p'ek'au oo-e bi Tachi Ak'ōre k'īrapite.

⁴ Māga pik'a bi parā ome, michi ĩpemaarā Cristo k'aurepa. Parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia kurusode piu pik'ak'āri Cristo k'ap'ia ome, Moisepa p'āda ūraa jara bideepa uchijida. Parāpa Cristode ijāadak'āri, araa p'aneejida iru ome, ichideerā p'aneedamerā māik'aapa oodamerā irua oopi bik'a. ⁵ Araa p'anadai naaweda Cristo ome, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia ne-inaa k'achia k'īra t'ādo oopipachi tachimaa, oo k'inia bada perā Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi eperāarāpa oonaadamerā. Māga oopida perā, Tachi Ak'ōrepa tachi atuapiit'ee paji. ⁶ Mamīda

Cristode ijāadak'āri māik'aapa ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ak'āri Cristo ome, tachi uchijida ma ūraa jara bi jua ek'ariipa oodait'ee Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Naaweda ma ūraa tachi chipari pik'a baji. Mamīda Cristo ome araa p'anedak'āri, Tachi Ak'ōre Jaure tachi chipari beejī p'anapataadamerā Ak'ōrepa k'inia bik'a.

Chonaarāwedapema ūraa māik'aapa tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia

⁷ Māgā Tachi Ak'ōre Jaure tachi chipari beejī pirā, ŷjaradaik'ā, Tachi Ak'ōrepa ūraa p'āpida k'achia bi? ¡Māga-e! Ma ūraa wē-e pada paara, mia k'awa-e pak'aji k'āare net'aata k'achia bi Ak'ōre k'īrapite. Ma ūraade jara-e pada paara:

'Chīara net'aa k'īanāaji',

(Ex 20.17)

mia k'īsia-e pak'aji chīara net'aa k'īait'ee. ⁸ Mamīda tachia Ak'ōre Ūraa p'āda iru p'ani. Maperā mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa waapiara mīmaa chīara net'aa k'īapipari, māgīpa oopi k'inia bairā ma ūraade jara bi eperāarāpa oonaadamerā. Ma ūraa wē-e pada paara, ŷsāga oopik'ajima ma ūraade jara bi oonaadamerā? ¡Maarepida oopi-e pak'aji! ⁹ Mia ma ūraade jara bi waide k'awa-e bak'āri, k'īsia p'ua wēe bapachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda ma ūraa k'awaadak'āriipa k'īsia p'ua beejī, k'awada perā chīara net'aa k'īa bi k'aurepa mi atuait'ee. ¹⁰ Ak'ōrepa ma ūraa p'āpiji ak'īpiit'ee sāga iru ode t'ūdai. Mamīda mia ma ūraa ooi'araa bida adade ook'āri, iru ode t'īu k'āyaara, o k'achiade t'īuji. ¹¹ Mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa mi k'ūrat'aaji. Oopii k'āyaara Ak'ōrepa Ūraa p'āpidade jara bik'a, oopiji ma ūraade jara bi oonaadamerā, māgā mi atuapiit'ee.

¹² Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida pia bi, ichia ūraa jarada chaa. Mia māga jara bi ma ūraa uchiada perā Tachi Ak'ōre t'āri pia bideepa. Iru k'achia wēe bapari. Mapa ma ūraa k'aurepa Ak'ōrepa ak'ī eperāarāpa oopata k'awaait'ee pia wa k'achia.

¹³ Māga pirā, ŷjaraik'ā Tachi Ak'ōre Ūraa k'aurepa mi atua baji? ¡Māga-e! Mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa mi atuapiji oopik'āri Ak'ōre Ūraa pia jara bi eperāarāpa oonaadamerā. Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru baji ichi ūraa k'aurepa mia k'awaamerā wāara mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia audú k'achia bi.

¹⁴ Tachia k'awa p'ani Ak'ōre Ūraa jōmaweda uchijai ichi Jauredeepa. Mamīda mia p'oyaa oo-e ma ūraade jara bik'a, mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia mi chiparik'a bairā. Māgīpa mīmaa ichita k'achia oopipari. ¹⁵ K'awa-e sāgap'eda oopari māgīpa oopi bik'a. Mia oo-e wāara michi t'āriipa oo k'inia bik'a. Ma k'āyaara oopari ne-inaa mia oomaa bi. ¹⁶ Māga ook'āri, ak'īpi bi Tachi Ak'ōre Ūraade wāarata jara bi. ¹⁷ Oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a. Mamīda mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa ne-inaa k'achia mīmaa oopipari. ¹⁸ K'awa bi na p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaade pia wē-e, michi k'īradoopa pia p'oyaa oo-e bairā, māga oo k'inia bi mīda. ¹⁹ Oo-e ne-inaa pia, mia oo k'inia bi. Jīp'a oopari ne-inaa k'achia, mia oo k'inia-e bi. ²⁰ Māga oopari perā, k'awa bi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa mīmaa māga oopipari.

²¹ Ne-inaa pia oo k'inia bak'āri Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa māga oopi k'inia-e. ²² Mi t'āri o-īa bi Tachi Ak'ōre Ūraa k'awa bairā. T'āriipa oo k'inia bapari made jara bik'a. ²³ Mamīda mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia presok'a bi. Māgī chōo pik'a bi michi t'āri ome, at'āri mi chipari ba k'inia bairā.

²⁴ ¿Sāgapi ooyaa bi k'ap'iria chi! ¿Mi chupiria chi! ¿K'aipa mi k'aripa ataima na p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa? Māgipa mi waya o k'achiade t'ŭpi k'inia bi. ²⁵ ¿Mamīda mia gracias jarapari Tachi Ak'ōremaa, Tachi Waibia, Jesucristopata, mi k'aripa atada perā mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa! Michi t'āripa oo k'inia bi Ak'ōre ūraade jara bik'a. Mamīda mi k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa at'āri k'achia oopi k'inia bi.

8

Sāga p'anapata Tachi Ak'ōre Jaure ome

¹ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Jesucristo ome araa p'anīrā atuapi-e pait'ee. ² Cristode wāara ijāadak'āri, Tachi Ak'ōre Jaure ba chepari tachi ome. Iruata tachi uchiapipari tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, ma k'aurepa atuanaadamerā. ³ Tachi Ak'ōre Ūraa Moiseamaa p'āpidapa eperāarā p'oyaa k'aripa ata-e paji, eperāarāpa p'oyaa ooda-e p'anadairā ma ūraade jara bik'a, āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari p'ani misa. Mapa Tachi Ak'ōrepa ichi Warra pēiji eperā jīp'aak'a bapariimerā māik'aapa piumerā tachi pari, tachia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapiit'ee. Māgapi Cristopa tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaaji. ⁴ Māga ooji tachi ijāapataarā p'anapataadamerā Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Māgá p'anadai oodak'āri Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopii k'āyara.

⁵ Chi oo k'inia p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, māga oopata jiripata perā āchia oo k'inia p'ani aupai. Mamīda chi oo k'inia p'anapataarāpa Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, māga oopata jiripata perā Tachi Ak'ōrepa k'inia bi. ⁶ Ma awara chi oo k'inia p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a o k'achia jiripata. Māgá atuadait'ee. Mamīda chi oo k'inia p'anapataarāpa Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, k'āiwee p'anapata Ak'ōre k'īrapite, iru ode p'anadairā māik'aapa it'aa wādait'ee perā. ⁷ Māgee oo k'inia p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anapata. Mapa oo k'iniadak'aa iru ūraa p'ādade jara bik'a. Wāara māgá p'oyaa oodak'aa, Ak'ōre Jaure wēe p'anadairā. ⁸ Ma awara ne-inaa wē-e māgee eperāarāpa oodai Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'imerā.

⁹ Jōdee Ak'ōre Jaure pāchi t'āride baparida a p'ani. Māga pīrā, parāpa oo k'inia p'anapataadaipia bi iru Jaurepa oopi bik'a. Tachia k'awa p'ani Cristo Jaure wēe beerā Cristodeerā-e. ¹⁰ Mamīda Cristo pāchi t'āride bapari pīrā, parā jaure ichita chok'ai bapariit'ee. Maperā parā k'ap'ia piudaruta pijida p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Cristo k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parā p'ek'au k'achia wēe ak'ipari. ¹¹ Ma awara Tachi Ak'ōre Jaure pāchi t'āride bapari pīrā, parā jai-idaadak'āri, irua parā k'ap'ia chok'ai p'irabaipiit'ee ichita p'anapataadamerā. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa māga ooda perā Cristo ome, iru piup'eda p'irabaipik'āri.

¹² Māpai īpemaarā, Tachi Ak'ōrepa tachi Cristode ijāapataarā māgá k'aripapari perā ichi Jaure k'ap'ia, p'anapataadaipia bi iru Jaurepa p'anapi bik'a. Irā tachi ijāapataarā Cristo jua ek'ari p'anapata. Māga bita ¿sāga oodaima tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a? ¹³ Parā p'anaruta pīrā māgi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa p'anapi k'inia bik'a, atuadait'ee. Mamīda māgipa oopi bik'a oo amaaruta pīrā māik'aapa

Ak'õre Jauremaa oopiruta p̄irā irua oopi bik'a, parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaadait'ee māik'aapa Ak'õre truade p'ananadait'ee.

¹⁴ Jōmaweda Tachi Ak'õre Jaurepa p'anapi bik'a p'anapataarā Tachi Ak'õre warrarā. ¹⁵ Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'õrepa ichi Jaure p̄ei-e paji parā p'era p'anapataadamerā esclavoora'k'a, irua parā miapii j̄lak'aapa. J̄ip'a p̄eiji ichi warrarā padamerā. Maperāpi Tachi Ak'õremaa it'aa t'idak'āri, jarapata: “*¡Abbá! ¡M̄i Ak'õre!*” ¹⁶ Māga jaradai Ak'õre Jaurepa tachi t'ārimaa k'awapipari perā wāara Tachi Ak'õre warrarā. ¹⁷ Māgá Tachi Ak'õre warrarā p'anadairā, iru p'anadait'ee jōmaweda irua k'ĩsia iru bi ichideerā-it'ee it'ari p'ananadak'āri. Ne-inaa iru p'anadait'ee iru Warra Cristopa iru bik'a. Iru na eujāde bi misa, ijāadak'aa beerāpa iru jiripachida miapidait'ee. Māgá tachi auk'a jiripata. Mapa it'ari panadak'āri, Tachi Ak'õrepa tachi Cristok'a papiit'ee, auk'a iru k'ĩra wāreede p'anapataadamerā.

Tachi Ak'õre k'ĩra wāree unudait'ee

¹⁸ Michi t'āride mia nāga k'awa bi. Na p'ek'au eujāde p'an̄i misa, tachi mak'iaara miada-e p'an̄i k'ĩsiadak'āri jōma Tachi Ak'õrepa tachimaa unupiit'ee ichi k'ĩra wāree eujāde. ¹⁹ Na p'ek'au eujāde māgá mia jōni jida, o-īa ni p'an̄i iru ewari waibia ewate. Jōma ne-inaa Tachi Ak'õrepa ooda jida n̄imaa bi irua ak'ipimerā ichi warrarā j̄risto cheru ewaride. ²⁰ Chi naapema eperāpa oo-e pak'āri Tachi Ak'õrepa jaradak'a, k'achiade baaiji. Maperā Ak'õrepa ichia ooda jōmaweda auk'a k'achiade baaiji, ma ne-inaa Ak'õrepa ooda māga k'inia-e baji m̄ida. ²¹ Mam̄ida írā ma ooda jōmaweda n̄imaa bi ma ewari cherude ma k'achia baaidadeepa auk'a uchiat'ee perā Tachi Ak'õre warrarā ome. Iru warrarā waa piuda-e pait'ee māik'aapa Tachi Ak'õre k'ĩra wāree eujāde p'ananadait'ee. ²² K'awa p'an̄i Tachi Ak'õrepa ooda jōmaweda at'āri mia n̄ibi, wēra mia n̄ibaparik'a ichi warra ewaa t'oit'ee pak'āri. ²³ Tachi ijāapataarā jida mia chitoni na p'ek'au eujāde p'an̄i misa, ne-inaa pipiara bi iru p'an̄i m̄ida, Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bidepema teeit'ee Cristode ijāapataarāmaa. Māgá iru Jaure. Māgá iru Jaure tachi ome iru p'an̄i m̄ida, tachi t'āride k'ĩsia paraa p'anapata na p'ek'au eujāde p'an̄i misa. Auk'a o-īa n̄ipata Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'ia chiwidi p'irabaipimerā māik'aapa it'ari tachi ichi warrarā'k'a p'anapimerā. ²⁴ Ichia tachi o k'achiadeepa k'aripa atadak'āriipa, k'awajida ewari cherude wāara māgá k'ap'ia chiwidade p'anapataadait'ee iru k'ĩra wāree truade. Ma k'ap'ia chiwidi iru p'anadap'edaa paara, nida-e pak'ajida k'ap'ia chiwidi iru p'anadait'ee. ²⁵ Mam̄ida wāara ijāa p'an̄i p̄irā ma k'ap'ia chiwidi iru p'anadait'ee, waide unuda-e p'an̄i m̄ida, choodait'ee tuchia ni p'an̄ide.

²⁶ Māgá choodai Tachi Ak'õre Jaurepa tachi k'aripapari perā, audú k'ĩsia paraa p'anadak'āri maa-e p̄irā tachi t'āride juatau wēe pik'a p'anadak'āri. Māga p'an̄ide tachi k'ĩradoopa p'oyaa it'aa t'ida-e pak'āri Ak'õremaa, iru Jaurepa enenee n̄ibi tachi pari íyapaa bidepai, pedee wēe. ²⁷ Māpai Tachi Ak'õrepa tachi ijāapataarā t'āride iru bi k'awapari perā, ūripari ichi Jaurepa jara k'inia bi tachi k'ap'ia pari. Ichi Jaurepa ichita iidipari irua k'inia bik'a.

²⁸ Mapa k'awa p'an̄i Tachi Ak'õrepa pia uchiapiit'ee jōmaweda ne-inaa p'asaru ichi k'inia iru p'an̄irāmaa. Māga ooit'ee ichiata m̄airā jirida perā Cristode ijāadamerā. ²⁹ Eperāarā ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa k'awaji m̄airāpa iru k'inia iru p'anadait'ee. Mapa k'ĩsia iru baji m̄airā

ichi warra j̄ak'a papiit'ee. Cristo chi Warra naapema paji. Maap'eda irude ij̄apataar̄a iru ipemaar̄ak'a p'aneejida. ³⁰ Pia jarait'eera, naaweda Tachi Ak'õrepa k'awaji eper̄aar̄a ũk'uruur̄apa iru k'inia iru p'anadait'ee. Mapa m̄air̄a j̄iripari Cristode ij̄adamer̄a. M̄apai, ij̄adadak'ari, irua āchi p'ek'au k'achia w̄ee ak'ipari ichi warra Cristo ak'iparik'a. Maper̄api āra p'anapiit'ee ichi trua k'ira w̄aree bide.

Cristode ij̄apata k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari

³¹ K'ĩsiadak'ari j̄omaweda Tachi Ak'õrepa ooparide tachi ij̄apataar̄a k'aripait'ee, ħk'āata waa jaradaima? Tachi Ak'õrepa tachi m̄agá k'aripapari pir̄a, ħk'aipa tachi k'achia ooima? ³² Tachi Ak'õrepa w̄ak'a-e paji pir̄a ichi Warra piupik'ari tachi pari, audupiara w̄ak'a-e pait'ee ne-inaa awaraa ichia jara bi teeit'ee tachi Cristode ij̄apataar̄amaa. ³³ ħk'aipa Tachi Ak'õrepa j̄irit'eradaar̄a imiateeima, irua āra pia-ee ak'imer̄a? Tachi Ak'õrepata tachi p'ek'au k'achia w̄ee ak'ipari Cristopa ooda k'aurepa. ³⁴ M̄aga-e pir̄a, ħk'aipa Cristode ij̄apataar̄a atuapiima? Jesucristo piuji m̄aik'aapa chok'ai p'irabaiji tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Maap'eda it'ari Tachi Ak'õre juaraare banaji chupiria iidiit'ee Ak'õrema tachi pari. ³⁵ M̄aga-e pir̄a, ħk'aipa tachi āyaa ataima Cristo juadeepa, irua tachi k'inia-ee iru bamer̄a? M̄agá āyaa w̄ada-e pai nepirade baairuta pijida maa-e pir̄a audú k'ĩsia j̄oni pijida maa-e pir̄a awaraar̄apa tachi k'achia ooruta pijida Cristode ij̄apata per̄a maa-e pir̄a jarrapisia j̄oni pijida maa-e pir̄a p'aru w̄ee p'ani k'aurepa chupiria chitooni pijida maa-e pir̄a awaraar̄apa tachi j̄iriruta pijida miapidait'ee wa peedait'ee. j̄Ne-inaa apidaapa tachi āyaa w̄apida-e Cristo juadeepa! ³⁶ Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Ak'õre, taipa pi k'inia iru p'anapata per̄a, k'achia beer̄apa tai ip'ii j̄iripata peedait'ee. Oveja peepataar̄apa oveja iru p'anapatak'a atedak'ari peedait'ee, m̄aga pik'a m̄agee k'achia beer̄apa tai iru p'ani.' (Sal 44.22)

³⁷ K'achia beer̄apa tachi ij̄apataar̄a at'ari m̄agá iru p'ani m̄ida, tachia ne-inaa j̄omaade āchi p'oyaapata, tachi k'inia iru baparipa k'aripapari per̄a. ³⁸ Cristopa tachi m̄agá k'inia iru bapari per̄a, michi t'aripa mia n̄aga ij̄a bi. Āyaa w̄ada-e iru juadeepa piuruta pijida maa-e pir̄a mia j̄oni pijida na euj̄ade p'ani misa. Cristo juadeepa tachi āyaa w̄apida-e pai angeleer̄apa, netuaraar̄apa, na p'ek'au euj̄adepemaar̄a waibiar̄apa pida. Apidaapa m̄agá w̄apida-e pai ne-inaa ĩrapema wa t'ēepema ewari cherude. ³⁹ It'ip̄iara w̄aruta pijida paj̄ade maa-e pir̄a edupiara w̄aruta pijida euj̄a ek'ari maa-e pir̄a t'im̄ip̄iara w̄aruta pijida na p'ek'au euj̄ade, āyaa w̄ada-e pai iru juadeepa. Mia m̄aga jara bi w̄e-e per̄a ne-inaa tachi āyaa w̄apiit'ee Tachi Ak'õre juadeepa Tachi Waibia, Jesucristopa, tachi k'inia iru bapari per̄a.

9

Tachi Ak'õrepa Israel pidaar̄a j̄irit'erada

¹ Mi Cristode ij̄adadak'ariipa, araa bi iru ome. Tachi Ak'õre Jaurepa k'awapipari mia w̄arata jararu. Ma awara michi t'aripa ichiaba k'awa bi sewa jara-e n̄aga jarak'ari. ² Mi audú t'ari p'ua n̄ibi michi auk'aar̄a, judior̄apa Cristode ij̄adadak'aa per̄a. ³ Piara bak'aji Cristopa mi yiaraa iru

bada paara, michi auk'aarā atuadai k'āyaara. ⁴ Āra Israeldeepa uchiajida. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa āra jirit'eraji ichideerā p'aneedamerā. Māgá ichi warrarāk'a p'aneejida. Iru bapachi āra chonaarā t'āide. Māga nide iru k'īra wāre unujida. Āra chonaarāmaa jaraji ichia ooit'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaarā k'ap'ia pari. Ichi ūraa p'āpiji āra chonaarāmaa māk'aapa māirādepema ūk'uru awara biji mimiadamerā ichi-it'ee. Jaraji āra chonaarāmaa sāga it'aa iidipataadaipia bi. Āra chonaarāmaa jarada chok'ara jaraji āra pia ak'i bapariit'ee māk'aapa eperā pēiit'ee āra k'aripade. ⁵ Āra uchiajida tai chonaarā Abrahamdeepa, Isaacdeepa, Jacobdeepa. Maap'eda Tachi Ak'ōre Waibia Jesucristo, chi ne-inaa jōmaweda ak'ipari t'ok'āri eperā k'ap'iade, āchi auk'aa paji, ichiaba ma chonaarādeepa uchiada perā. ¡Maperā ichita gracias jaradāma irumaa! ¡Amén!

⁶ Māgara ¿k'āata jaraima? ¿Tachi Ak'ōrepa oo-e pajik'ā ichia ooit'eeda adak'a Israel pidaarā ome? ¡Māga ooji! Mamīda ichi-it'ee jōmaweda Israeldeepa uchiadap'edaarā wāra Israel pidaarā-e. ⁷ Ichiaba ichi-it'ee jōmaweda Abrahamdeepa uchiadap'edaarā wāra Abraham warrarā-e. Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Mia Isaacdeepa uchiadait'eerā pia ak'it'ee, pi mide ijāpari perā.' (Gn 21.12)

⁸ Ak'ōrepa māga jarada perā, k'awa p'ani iru-it'ee Isaacdeepa uchiadap'edaarā aupai Abraham warrarā, Abrahampa awaraa warrarā ooji mīda. Tachi Ak'ōrepa Isaacdeepa uchiadap'edaarā māga ak'ipachi, āra uchiadap'eda perā irua Abrahammaa jarada k'aurepa. ⁹ Tachi Ak'ōrepa māgaji Abrahammaa:

'Añomaa mi waya cheit'ee māk'aapa Sarapa warra t'oit'ee.' (Gn 18.10)

¹⁰ Ma awara ai t'ēepai tai judiorā chonaa Isaacpa me-iso ooji chi wēra Rebeca ome. ¹¹ Mamīda ma me-iso t'odai naaweda, Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru baji aba jirit'erait'ee māk'aapa waibiara papiit'ee chi apema k'āyaara. Ak'ōrepa māga ooji ma warrarāpa waide ne-inaa pia wa k'achia ooda-e p'anajida mīda. Māga ook'āri, k'awapiji ichiata eperā jirit'erapari oomerā ichia oopi bik'a. ¹² Jirit'era-e ma eperāpa ne-inaa pia oopari perā. Jīp'a jirit'erapari ichia k'inia bik'a. Māga k'awa p'ani Ak'ōrepa Rebecamaa nāga jarada perā:

'Chi naapema chi t'ēepema jua ek'ari bait'ee.' (Gn 25.23)

¹³ Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade ichiaba jara bi:

'Jacob jirit'eraji. Jōdee Esaú unuamaa iru baji.' (Mal 1.2-3)

¹⁴ Māgara ¿k'āata jaradaima? ¿Tachi Ak'ōrepa pia oo-e bik'ā, aba pipiara ak'ipari perā chi apema k'āyaara? ¡Māga-e! ¹⁵ Mia māga jara bi Tachi Ak'ōrepa Moisemaa nāga jarada perā:

'Mia chupiria k'awaait'ee mia chupiria k'awaa k'inia bīrā. Pia ak'it'ee mīa pia ak'i k'inia bīrā.' (Ex 33.19)

¹⁶ Māga jarada perā, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa eperāarā jirit'erapari k'aripait'ee, ichia āchi chupiria k'awaa k'inia bairā. Jirit'era-e āchia māga k'inia p'anadairā maa-e pīrā ne-inaa pia wa k'achia oo p'anadairā. ¹⁷ Ichiaba Ak'ōrepa ichi ūraa p'ādade jaraji Egiptodepemaarā poro waibia Faraonmaa:

'Mia pi rey papiji māk'aapa pi k'īrapite ooji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga ooji mia pi nepirade baaiuida

k'aurepa, na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamerā Mita, jōmaarā
Ak'ōre Waibia.' (Ex 9.16)

18 Māga jarada perā, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa chupiria k'awaapari ichia
chupiria k'awaa k'inia bīrā māik'aapa k'iri k'isuapipari ichia māgá oopi
k'inia bīrāmaa.

19 Mamīda parādepemapa mīmaa iidii: “Māga pirā, ¿sāgap'eda Tachi
Ak'ōrepa k'iri k'isua p'anīrā miapiit'eema? ¿Iru k'aurepa māgá
p'anapata-ek'ā?” 20 Mia ma iidida nāga p'anaut'ee. Pi na p'ek'au
eujādepema. Māga bita, ¿Tachi Ak'ōrepa ne-inaa oopari iidii pia bik'ā?
'Ma awara pi, Ak'ōrepa ooda, iidii pia bik'ā: “¿Sāap'eda mi nāgá oojima?”'
(Is 29.16; 45.9)

21 K'īsīaji nāgide. Chok'o k'aparipa ichi yooro p'e iru bīdee chok'o k'īra
t'ādo k'apari, ichia k'inia bik'a. Ma yoorodee k'ai chok'o pi-ia fiestadee
ateit'ee māik'aapa ai yoorodee k'ai chok'o jīp'aa teeda iru bait'ee.

22 Tachi Ak'ōrepa māga pik'a oopari na p'ek'au eujādepemaarā ome.
Ichia k'īsia iru bi mīda p'ek'au k'achia ooyaa p'anīrā jōpiit'ee, choopari
āra ome ichi ewari waibia ewate paru misa. Māgá choo k'inia bi pirā,
¿k'āata jaradaima? 23 Māgá chooru pirā k'īsia iru bada perā eperāarāmaa
ichi k'īra wāree unupiit'ee, ¿k'āata jaradaima? Irua māga ooji tachi
chupiria k'awaak'āri māik'aapa tachi k'ap'ia ichi k'īra wāree unupik'āri
awaraarāmaa. 24 Tachi Ak'ōrepa tachita jiriji judiorā t'āideepa māik'aapa
judio-eerā t'āideepa, tachi jōmaweda auk'a Cristode ijāadamerā. 25 K'awa
p'ani Ak'ōrepa māga k'īsia iru baji, iru pedee jarapari Osemaa jarapida
perā:

'Michi eperāarā-ee p'anadap'edaarā t'ījaradait'ee “michi eperāarā”
māik'aapa eperāarā mia k'inia-e badaarā t'ījaradait'ee “eperāarā
mia k'inia iru bīrā”.' (Os 2.23)

26 Awara āi Ak'ōre Ūraa p'ādade Oseapa ichiaba jaraji:

'Mia eperāarāmaa jara badamāi: “parā michi p'uuru pidaarā-e”,
māgīrāmāi āchideepa uchiadap'edaarāmaa “Ak'ōre ichita chok'ai
bapari warrarāda” adait'ee.' (Os 1.10)

27 Ma awara Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaiapa jaraji:

'Israel pidaarā ipu tau nāusaak'a p'usa ide chok'ara p'ani mīda, Tachi
Ak'ōrepa āra chok'ara-ee uchiapiit'ee k'achia beerā juadeepa.
28 Taarā-e nide Tachi Ak'ōrepa eperāarā chok'ara jōpiit'ee.' (Is
10.22-23)

29 Mamīda ai naaweda Isaiapa ichiaba jara baji:

'Jōmaarā Ak'ōre Waibiapa tachi warrarā chok'ara-ee p'anīrā k'aripa-e
pada paara, k'iniik'ajida Sodoma pidaarāk'a māik'aapa Gomorra
pidaarāk'a.' (Is 1.9)

Judiorā Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa

30 Tachia ¿k'āata k'awaadaima k'īsīadak'āri Ak'ōrepa māga oodade Israel
pidaarā ome? K'awa p'ani judio-eerāpa Tachi Ak'ōre jirida-e p'anajida.
Mamīda irā p'ek'au k'achia wēe p'anapata Tachi Ak'ōre k'īrapite, Cristode
ijāapata perā. 31 Jōdee Israel pidaarāpa Tachi Ak'ōre jiri p'anajida māik'aapa
oo k'inia p'anajida iru ūraa p'ādade jara bik'a, irua āchi pia ak'imerā.
Mamīda p'oyaa ooda-e paji jōmaweda ma ūraade jara bik'a. 32 ¿Sāgap'eda
māga p'anajida? Cristode ijāa p'aneedai k'āyaara Tachi Ak'ōrepa āchi
pia ak'imerā, Ak'ōre Ūraa Moisemaa p'āpidak'a oo k'inia p'anapachida.

Mamīda Ak'õrepa Cristo pëiji ichi o ak'ipimerã. Mapa irude ijãa k'iniada-e pak'ãri, ma o atuajida. ³³ Oojida Ak'õrepa jaradak'a chonaarãweda ichi ũraa p'ãdade:

'Judiorã t'ãide Siõn p'uurude mia eperã mãu pipiara bik'a papiit'ee. Ara eperã t'ũtiparik'a mãumaa, mãga pik'a eperãarã chok'ara t'ũti pik'adait'ee ma mãu pipiara bi k'aurepa. Mamīda chi irude ijãa bi t'ãri o-ĩa bapariit'ee Ak'õre k'ĩrapite.' (Is 8.14; 28.16)

10

¹ Ipemaarã Cristo k'aurepa, t'ãriipa mia k'inia bi judiorãpa Cristode ijãadamerã. It'aa t'ĩpari Tachi Ak'õremaa ãra chupiria k'awaamerã, mãgã o k'achiadeepa uchiadamerã. ² Michi taupa unu bi ãrapa Ak'õre net'aa k'awa k'inia p'ani. Mamīda wãara iru k'awadak'aa. ³ K'awa k'iniadak'aa Ak'õrepa Cristode ijãapataarã p'ek'au k'achia wëe beepipari. K'ĩsiapata ne-inaa pia oo p'anipa Tachi Ak'õrepa ãchi pia ak'it'ee. Maperã Cristode ijãa k'iniada-e. ⁴ Mamīda Cristopata ichideerã uchiapipari Tachi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bi jua ek'ariipa, oopataadamerã irua jara bik'a. Maperã Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã p'ek'au k'achia wëe ak'ipari.

⁵ Moisepa p'ãdade jara bi:

'Eperãpa ook'ãri jõmaweda Ak'õre ũraade jara bik'a, ichita bapariit'ee ma ũraade jara bik'a.' (Lv 18.5)

⁶ Mamīda p'ek'au k'achia wëe beerã Cristode ijãa p'ani k'aurepa, mãgĩrãpa auk'a jaradai Moisepa jaradak'a Tachi Ak'õre k'awa k'inia p'anadap'edaarãmaa:

'K'ĩsianãati pãchi t'ãridepai: "¿K'aita wãima Ak'õre eujãdee irua k'inia bi k'awaade?"' (Dt 30.12)

(pia jarait'eera, Cristo chemerã Ak'õre eujãdeepa.) ⁷ Maa-e pirã:

'“¿K'aita piudap'edaarãmaa wãima Ak'õrepa k'inia bi k'awaade?”' (Dt 30.13)

(pia jarait'eera, Cristo chemerã iru iadap'edaamãiipa.) ⁸ Mãga k'ĩsiadai k'ãyaara, jaradaipia bi Ak'õre ũraade jara bik'a:

'Nãgaweda Tachi Ak'õrepa jara pëida k'awa p'ani, mãgĩ pãchi it'aideepa jarapata perã mãik'aapa pãchi t'ãride k'awapata perã.' (Dt 30.14)

Mãgĩ pedee Moisepa p'ãdadepemak'a ichiaba taipa jaratepata jõmaarãmaa: t'ãriipa Cristode ijãapataadamerã. ⁹ Eperãpa jara bi pirã: "Jesucristo Michi Waibia" mãik'aapa t'ãriipa wãara ijãa bi pirã Tachi Ak'õrepa Cristo chok'ai p'irabaipiji, Tachi Ak'õrepa ma eperã wãpiit'ee ichi truadee. ¹⁰ T'ãriipa Cristode wãara ijãadak'ãri, p'ek'au k'achia wëe p'aneepata Ak'õre k'ĩrapite. Ma awara tachi it'aideepa jaradak'ãri, "Jesucristo Michi Waibia", ak'ipipata irua tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji.

¹¹ K'ĩrãpãti Ak'õre ũraa p'ãdade ichiaba jara bi:

'Eperã Cristode ijãa bi k'ĩra pia-ee ba-e pait'ee Ak'õre k'ĩrapite.' (Is 28.16)

¹² Mãga jara bairã k'awa p'ani judiorã, judio-eerã ome auk'a p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite, Cristode ijãadak'ãri. Iruta Jõmaarã Waibia. Auk'a k'aripapari chi chupiria iidirutaarã ichimaa, ãchi auk'a k'inia iru bapari perã. ¹³ Maperã k'awa p'ani na Ak'õre ũraa wãarata jara bi:

'Tachi Ak'õrepa ichimaa chupiria iidirutaarã k'aripa atait'eeda aji, atua-naadamerã.' (Jl 2.32)

14 Mamīda ḡsāga chupīria iididaima, irude ijāada-e p'ani pirā? Ichiaba ḡsāga irude ijāadaima, irua ooda āchi-it'ee ūrida-e p'ani pirā? Ma awara ḡsāga ūridaima irua ooda āchi-it'ee, eperāpa māga jara-e pirā āchimaā?

15 Māgí eperā, ḡsāga wāima jarateede, awaraarāpa iru pēida-e p'ani pirā? Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperāarā o-īadaipata awaraarāpa pedee pia āchimaā jara chedak'āri.' (Is 52.7)

16 Mamīda jōmaarāpa ūri k'iniada-e p'ani, Ak'ōre pedee pia jara chedak'āri. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'ōre, ḡk'aipa ijāajima aji, taipa jaratedap'edaa?' (Is 53.1)

17 Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani eperāarāpa ūridak'āri Cristopa ooda āchi-it'ee, māgapī irude ijāapata.

18 Māga pirā, ḡsāgap'eda judiorāpa ijāada-e paji? ḡŪrida-e pajik'ā Cristopa ooda āchi-it'ee? ḡŪrijidapi! Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa ooda jarateepachida jōmaarāmaa; na p'ek'au eujādepema t'imí beerāmaa paara k'awapijida irua ooda.' (Sal 19.4)

19 Māga pirā, waya iidiit'ee: ḡsāgap'eda ijāada-e pajima? ḡK'awada-e pajik'ā āchia ūridap'edaa? ḡK'awajidapi! Naapīara mia k'irāpapi k'inia bi Moisepa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa nāga jara bi ichi eperāarāmaa: Mia parā k'īra unua-maa iru p'anapiit'ee michi eperāarā-eerāmaa, āra mide ijāa k'inia p'anadairā. Ma awara parā k'īraupit'ee māgīirā ome, chi parāpa k'īsiapata k'īsia k'awa-ee beerā.' (Dt 32.21)

20 Ichiaba Isaíapa p'ādade jīp'a jara bi:

'Mi jirīda-e p'anadap'edaarāpa mi unujida. Mia unupiji mi k'awa k'iniada-eerāmaa.' (Is 65.1)

21 Jōdee Israel pidaarā āpīte jara bi:

'Ichita mia Israel pidaarā k'aripa k'inia baji. Mamīda āchia oodaamaa p'anapachida mia jara bik'a, mide ijāa k'iniada-e p'anadap'edaa perā.' (Is 65.2)

11

Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā jirit'erada

1 Israel pidaarā māgá p'anadap'edaa perā, ḡTachi Ak'ōrepa ichi eperāarā yiarāa iru bik'ā? ḡMāga-e! ḡMita Israel pida, Abrahamdeepa uchiada, Benjamín ēreerādepema! Tachi Ak'ōrepa mi yiarāa-e bi. 2 Irua Israel pidaarā naaweda jirit'eraji ichi eperāarā papiit'ee. ḡÍrá sāga āchi yiarāa iru baima? ḡK'irāpa p'ani-ek'ā Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi iru pedee jarapari Elías it'aideepa? Israel pidaarā āpīte māgīpa Tachi Ak'ōremaa jaraji:

3 'Ak'ōre, tai poro waibiarāpa pi pedee jarapataarā peepachida. Ichiaba pia altar oopida ārik'oojida. Mi aupai pide ijāapari māik'aapa írá mi jida jiri p'ani peedit'ee.' (1 R 19.10, 14)

4 Mamīda Tachi Ak'ōrepa Eliamaa p'anauji:

'Mi jua ek'ari eperāarā siete mil iru bi, at'āri mīmaa aupai it'aa t'īpata. Pik'a, āra jida bedabaidak'aa jā ne-inaa juapa ooda Baal k'īrapite.' (1 R 19.18)

⁵ Tachi Ak'õrepa ichi eperãarã ùk'uru ichi jua ek'ari iru badak'a Elías na p'ek'au eujãde bak'ãri, auk'a ñrapema Cristode ijãa p'anãrã jirit'eraji ichi jua ek'ari iru bapariit'ee. Mãga oopari áchi k'inia iru bapari perã. ⁶ Maperãpi ma ijãapataarã jirit'eraji. Eperãarã jirit'erada paara áchia ne-inaa oopata k'aurepa, áchia Tachi Ak'õremaa jirit'erapik'ajida ma ne-inaa oo p'ani pari. Mamída mãga-e. Irua áchi jirit'erapari áchi k'inia iru bapari perã.

⁷ Mãgara ¿k'ãata k'ĩsiadama Israelde? Jõmaweda Israel pidaarãpa unuda-e paji áchia jiridap'edaa. Jiripachida Tachi Ak'õrepa áchi pia ak'imerã, p'ek'au k'achia wëe. Mamída ùk'urupai, chi Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã Cristode ijãadamerã, wãara mãga p'anejida iru k'ĩrapite. Jõdee chi ape-maarã k'ĩiri k'isua p'aneepachida. ⁸ Mapa Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bi: 'Tachi Ak'õrepata áchi t'ãri chaareepiji. Tau iru p'anajida mída, unuda-e paji Tachi Ak'õrepa áchimaá unupida. Ichiaba k'ĩiri iru p'anajida mída, ũrida-e paji Tachi Ak'õrepa áchimaá jarapida. At'ãri mãga p'anapata.' (Dt 29.4)

⁹ Ichiaba Ak'õre Ūraa p'ãdade Rey David it'aideepa jara bi:

'Ak'õre Waibia, pi eperãarãpa k'ĩsiapata Ak'õre ewari ia p'anipapai pia áchi pia ak'ipariit'ee. Mãga k'ĩsia p'anadairã, taawa pia áchi k'achiade baapii mãik'aapa miapii. ¹⁰ Ichita ne-inaa oopata pi-it'ee áchia k'ĩsia p'anik'a, pia wãara oopi k'inia bi k'ãyaara. Maperã taawa pia áchi tau p'ãriu pik'apii ununaadamerã pia oo bi mãik'aapa áchi eburuk'uk'ua pik'adaidamerã áchia ne-inaa k'achia oopata k'aurepa.' (Sal 69.22-23)

Tachi Ak'õrepa judio-eerã k'aripada

¹¹ Waya iidit'ee: ¿Tachi Ak'õrepa ichi eperãarã yiarãa iru bik'ã? ¡Mãga-e! Wãara ijãada-e pada perã Tachi Ak'õrepa k'inia badak'a, k'achiade baajida. Mamída áchia mãgã ijãada-e pada k'aurepa judio-eerã Cristode ijãa p'anejida mãik'aapa Ak'õre ode t'ĩujida. Ak'õrepa mãgã judio-eerã o k'achiadeepa k'aripa ataji. Mãga ooji judiorãpa mãirã ijãa p'ani unudak'ãri, auk'a Cristode ijãadamerã mãik'aapa ichi ode t'ĩudamerã. ¹² Judiorã Cristode ijãadaamaa p'anadap'edaa perã, na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'awaadai Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa judio-eerãpa iru p'anadai jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi Cristode ijãapataarã-it'ee. Judiorãpa auk'a Cristode ijãadak'ãri, ijãapataarã jõmaweda audupiara o-ãa p'anadait'ee.

¹³ Írá parã judio-eerãmaa ne-inaa jarait'ee. Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji parã judio-eerãmaa jarateemerã irua pedee pia jara pëida Cristode. Mi o-ãa bi ma-it'ee Ak'õrepa mi jirit'erada perã. ¹⁴ Na mimia oo bipa Tachi Ak'õre-it'ee, k'inia bi michi auk'arãpa parã ijãapata unudak'ãri, auk'a Cristode ijãadamerã mãik'aapa Ak'õre ode t'ĩudamerã. ¹⁵ Mamída Cristode ijãada-e p'anadap'edaa perã, na p'ek'au eujãdepemaarã awaraarãpa irude ijãadai mãik'aapa t'ãri auk'a p'anapataadai Tachi Ak'õre ome. Tachi Ak'õrepa ma judiorã at'ãri p'oyaa pia ak'i-e, mãga ijãada-e p'anadairã. Mamída ijãadak'ãripi, Ak'õrepa áchi pia ak'ipariit'ee. Ak'õrepa chok'ai p'irabaipidaarãk'a p'anadait'ee.

¹⁶ K'ĩsiadáma nãgide. Judiorãpa trigo naapiara ewadak'ãri, mãgí awara bipata aidee masa oodap'eda, pan oodait'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Mamída Ak'õrepa trigo jõmaweda waripipari perã, wãara ma masa jõmaweda

ichi-it'ee. Māga pik'a Tachi Ak'ōrepa judiorā chonaarāwedapema Abraham awara biji ichi-it'ee, Abrahampa ijāa bada perā irua jarada. Mamīda wāara Abrahamdeepa uchiadap'edaarā jōmaweda ichi-it'ee, māga ijāadak'āri.

¹⁷ Abraham pak'uru k'arrak'a bi judiorā-it'ee. Mamīda olivo būri uupataarāpa chi jua t'iap'epatak'a ma pak'uru pipiara chaumerā, māga pik'a Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā ūk'uru t'iap'e pik'aji, Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa perā. Māpai pak'uru ak'ipataarāpa ma pak'uru jua t'iap'edap'edaamāi awaraa pak'uru jua t'i bipatak'a māgee jida chaumerā, māga pik'a Tachi Ak'ōrepa parā judio-eerā t'i pik'a biji judiorā k'āyaara, Cristode ijāapata perā. ¹⁸ Tachi Ak'ōrepa parā judio-eerā ome māgā ooji mīda, k'īsiadaik'araa bi parā pipiara p'ani judiorā k'āyaara. Āra parā naaweda ma pak'uru k'arradepema juak'a p'anajida. Ma pak'uru k'arrak'a bi chok'ai-e bi parā, chi jua t'i pik'a bida k'aurepa. Parā chok'ai p'ani ma pak'uru k'arrak'a bi k'aurepa. Judiorā k'aurepata parāpa Tachi Ak'ōre k'awa p'ani.

¹⁹ Parādepemapa jarai: “Mamīda Tachi Ak'ōrepa mi t'i pik'a biji ma k'arrak'a bide judiorā k'āyaara.” ²⁰ Pia bi. Mamīda k'irāpāji Ak'ōrepa ma judiorā t'iap'e pik'aji Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa perā. Pi Cristode ijāapari perāta, t'i pik'a biji. Audua bai k'āyaara, jip'a Tachi Ak'ōre waaweeipia bi. ²¹ Tachi Ak'ōrepa ichi eperāarā t'iap'e pik'aji pirā Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa perā, audupiara parā t'iap'e pik'ait'ee ijāa amaadaruta pirā. ²² Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari Cristode ijāapataarā ome. Mamīda Cristode ijāadaamaa p'anirā pia ak'i-e. Maperā pi ijāa beeru pirā, t'āri pia bapariit'ee pi ome. Mamīda ijāa amaaru pirā, waa pia ak'i-e. Pi t'iap'e pik'ait'ee ijāadak'aa beerā ome ooparik'a. ²³ Jōdee, naaweda Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaarāpa ijāaruta pirā, Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'it'ee Cristodeerā ak'iparik'a. Āra waya t'i pik'a biit'ee āra naaweda p'anadap'edaak'a. Māga ooi Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa audú chaaree wē-e perā. ²⁴ Irua pi, judio-ee bita, o k'achiadeepa k'aripa ataru pirā Cristode ijāapari perā, audupiara judiorā māgā k'aripait'ee, Cristode ijāadak'āri. Māga ooit'ee āchi uchiadap'edaa perā irua eperā jirit'erada Abrahamdeepa.

Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā k'aripait'ee

²⁵ Īpemaarā Cristo k'aurepa, ĩrā mia parā judio-eerāmaa ne-inaa awaraarāpa waide k'awadak'aa k'awapi k'inia bi, k'īsianaadamerā judiorā k'āyaara pipiara p'ani. Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā ūk'uru k'ūri k'isuapiji judio-eerāpa irua jara pēida pia ūridap'eda, Cristode ijāadamerā māik'aapa Tachi Ak'ōre ode t'ūdamerā. Mamīda ichita māga-e pait'ee. Jip'a māga p'asait'ee ijāarutamaa jōma judio-eerā irua k'īsia iru bi ijāadamerā. ²⁶ Ma t'ēpai, Israel pidaarā chok'ara auk'a Cristode ijāadait'ee māik'aapa Ak'ōrepa āra o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, iru ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Tachi K'aripapari uchit'ee Israel pidaarā t'āideepa, Sión p'uurudeepa. Jacobdeepa uchiadap'edaarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ²⁷ Maapai mia jaradak'a Jacobmaa, ichideerā pia ooit'ee āchi p'ek'au k'achia wēpapak'āri.’ (Is 59.20-21)

²⁸ Parā judio-eerā k'aurepa ĩrā Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā yiaraa iru bi, āchi ijāada-e p'anadairā irua pedee pia jara pēida Cristo k'ap'ia pari. Mamīda Ak'ōrepa naaweda Israel pidaarā jirit'eraji. Mapa at'āri

ãchi k'inia iru bapari m̄aik'aapa pia ak'i bapari. M̄aga oopari m̄aga ooit'eeda ada per̄ã ãchi chonaar̄amaa. ²⁹ Tachi Ak'õr̄epata ichita oopari ichia jara bik'a. Mapa ichi eper̄aar̄ã atab̄ei-e pait'ee. Ichita ãchi pia ak'i bapariit'ee ichia jaradak'a ãchi chonaar̄amaa. ³⁰ Naaweda par̄ã judio-eer̄ãpa oodaamaa p'anapachida Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Mam̄ida judior̄ã Ak'õre Waibiapa ichi Warra p̄eidade ij̄ãadaamaa p'anadap'edaa per̄ã, Tachi Ak'õrepa par̄ã judio-eer̄ã chup̄iria k'awaaji. ³¹ frapema judior̄ã at'ãri oodaamaa p'anapata Ak'õrepa jara bik'a. Mam̄ida Tachi Ak'õrepa par̄ã judio-eer̄ã chup̄iria k'awaadak'a Cristode ij̄ãadak'ãri, auk'a chup̄iria k'awaait'ee judior̄ã, m̄agã ij̄ãadak'ãri. ³² Tachi Ak'õrepa na p'ek'au euj̄ãdepemaar̄ã judior̄ã m̄aik'aapa judio-eer̄ã ichiak'au biji ãchia oo k'iniata oodamer̄ã. M̄aga ooji ak'ip̄iit'ee ichia chup̄iria k'awaapari p'ek'au k'achia oopataar̄ã, judior̄ã, judio-eer̄ã paara.

Pedee pia jarada Tachi Ak'õrede

³³ ¡W̄ãara Tachi Ak'õre k'ĩsia k'awaa bapari! J̄omaweda pia oopari ichia ne-inaa j̄oma k'awapari per̄ã. Tachi eper̄aar̄ãpa k'awada-e irua k'ĩsia iru bi. Ichiaba k'awada-e s̄ãgap'eda irua eper̄aar̄amaa ne-inaa oopipari.

³⁴ ¿Ak'õre Ũraa p'ãdade n̄ãga jara bi-ek'ã? '¿K'aipa k'awaaima Tachi Ak'õre k'ĩsia m̄aik'aapa k'aipa iru ũraaima? Iruata ne-inaa j̄oma k'awapari.' (Is 40.13)

³⁵ '¿K'aipa ne-inaa teeima Tachi Ak'õremaa, irua j̄odee ma pari ne-inaa awara teemer̄ã?' (Job 41.11)

³⁶ Eper̄ãpa m̄agã p'oyaa tee-e, Tachi Ak'õre juadeepa ne-inaa j̄omaweda uchiapari per̄ã. Ichiata ne-inaa j̄omaweda ak'i bapari. Ne-inaa j̄omaweda n̄ibi ichi-it'ee. Mapa ichita jaradaipia bi: "Ak'õre, ¡pi j̄omaar̄ã k'ãyaara waibiara bi! ¡Am̄en!"

12

Cristodeer̄ã s̄ãga p'anapataadaipia bi

¹ ¡pemaar̄ã, mia n̄ãga ũraait'ee: Tachi Ak'õrepa eper̄aar̄ã chup̄iria k'awaapari per̄ã, at'ãri chok'ai p'ani misa, oop̄iti Tachi Ak'õremaa irua k'inia bik'a pi ome. M̄agã p̄achi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaadai, p'anapataadait'ee Ak'õrepa k'inia bik'a. Ichiaba m̄agã ak'ip̄idai par̄ãpa w̄ãara Tachi Ak'õre k'inia iru p'ani. ² Oonãati na p'ek'au euj̄ãdepema ij̄ãadak'aa beer̄ãpa oopatak'a. M̄ãir̄ãpa k'ĩsiapata ãchia oo k'inia p'anidepai. Par̄ã j̄odee, k'ĩsiadaipia bi Ak'õrepa k'inia bik'a. M̄agã k'awaadait'ee Ak'õrepa k'inia bi ne-inaa pia, k'achia w̄ee; ne-inaa irua pia ak'ipari.

³ Tachi Ak'õrepa mi pia ooji mi jir̄it'erak'ãri par̄ãmaa jarateemer̄ã. Maper̄ã mia ũraait'ee par̄ãdepema apidaapa k'ĩsianaadamer̄ã: "Mi pipiara bi awaraar̄ã k'ãyaara". Ma k'ãyaara k'ĩra j̄ip'a jir̄ipia bi Ak'õrepa oopi k'inia bi m̄aik'aapa t'ãriipa m̄ãga ooipia bi, it'aa iidi bi misa irua k'aripamer̄ã. ⁴ Tachi k'ap'iade n̄ãgee ne-inaa chok'ara iru bi; b̄iiri t'iait'ee; jua ne-inaa j̄itait'ee; m̄ãgee ne-inaa. Ma chaachaa ne-inaa awara-awaraa oopari. Auk'a oodak'aa. ⁵ M̄ãga pik'a bi tachi Cristode ij̄ãapataar̄ã. Tachi j̄oma araa p'ani iru ome. Mapa auk'a araa p'ani apemaar̄ã ij̄ãapataar̄ã ome k'ap'ia apai bik'a.

⁶ Mam̄ida Tachi Ak'õrepa k'aripak'ãri, ne-inaa awara-awaraa oopata, irua oopi k'inia bik'a tachi chaachaa.

Ichi ūraa jarapiru pirā tachidepema abaamaa, māgipa māga ooipia bi t'āripa, Ak'ōremaa k'aripa iidi bi misa. ⁷ Awaraamaa ijāapataarā k'aripapiru pirā, māga ooipia bi. Awaraamaa jarateepiru pirā, ichiaba māga ooipia bi. ⁸ Awaraa k'ariparu pirā chīara t'āri o-īapiit'ee, māga ooipia bi. Awaraamaa p'arat'arapiru pirā, t'āri pia p'arat'a waibia teeipia bi chupiria beerā k'aripait'ee. Awaraamaa eperā waibia papiru pirā, pia ak'iipia bi ijāapataarā ichi jua ek'ari p'anirā. Awaraa k'ariparu pirā chīara chupiria k'awaamerā, t'āri o-īa māga ooipia bi.

Cristode ijāapataarā chik'inia p'anapataadaipia bi

⁹ Awaraarā t'āri jīp'a k'inia iru p'anadaipia bi. Ne-inaa k'achia k'īra t'ādo oodaik'araa bi. Māgee ne-inaa unuamaa iru p'anapatāati. Pia aupaita jiridaipia bi oodait'ee. ¹⁰ Chik'inia p'anapataadaipia bi, tachi ēreerā ome p'anapatak'a. Audua p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara awaraa ijāapataarā pipiara ak'idaipia bi tachi k'āyaara.

¹¹ K'oo-idaa p'anadaik'araa bi. T'āripa oodaipia bi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Māgā oodait'ee Tachi Waibia Jesucristopa oopi k'inia bik'a.

¹² O-īa p'anadaipia bi ni p'ani misa Tachi Ak'ōre eujādee wādait'ee. Choodaipia bi nepirade baaidak'āri. Ichita it'aa t'īpataadaipia bi Tachi Ak'ōremaa.

¹³ Awaraa ijāapataarā chupiria k'awaadaipia bi māik'aapa ne-inaa wēe p'ani pirā, āramaa teedaipia bi. Awaraarā pāchi t'āide p'asia chedak'āri, t'āri pia auteebaidaipia bi. K'āidait'ee wēe p'ani pirā, pāchi tede k'āipiti.

Awaraarā ome k'āiwee p'anapataadaipia bi

¹⁴ Awaraarāpa parā jiridak'āri ne-inaa k'achia oodait'ee, it'aa iiditi Ak'ōrepa āra chupiria k'awaamerā māik'aapa bendiciamerā. Iidināti Ak'ōrepa āra maldiciamerā.

¹⁵ Awaraarā o-īa p'anadak'āri, auk'a o-īa p'anadaipia bi. Jōdee t'āri p'ua p'anadak'āri, auk'a jēedaipia bi.

¹⁶ T'āri auk'a p'anadaipia bi awaraa ijāapataarā ome. Jīp'a jiridaipia bi Ak'ōrepa parāmaa oopi k'inia bi. K'īsiadaik'araa bi parā awaraarā k'āyaara pipiara p'ani. Auk'a k'ōp'āyo meraadaipia bi chupiria beerā ome māik'aapa p'arat'ara beerā ome. Audua p'anadaik'araa bi.

¹⁷ Awaraarāpa parā k'achia oodak'āri, auk'a oonāti. Ichita ne-inaa pia ooti awaraarāpa unudamerā Cristo k'aurepa parāpa ne-inaa pia oopata.

¹⁸ Awaraarā nepira jiriyaa p'ani mīda, parā jōdee k'āiwee p'anapatāati chīara ome. ¹⁹ ĩpemaarā k'iniarā, k'īra jō-ee p'ananāti. Ma k'āyaara ichiak'au bīti, Tachi Ak'ōrepa ārapa oodap'edaa ak'imerā māik'aapa mi-apimerā ichia k'inia bik'a. Mīa māga jara bi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā: 'Mīa aupaita eperāarāpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Miata p'ek'au k'achia oopataarā miapiit'ee.' (Dt 32.35)

²⁰ Awara āi ichiaba jara bi:

'Eperāpa pi k'īra unuamaa iru bi pirā, nāgā ooipia bi. Māgī jarrapisia bak'āri, nek'opīji māik'aapa opisia bak'āri, ne-inaa topīji. Māgā ooru pirā, iru k'īra nejasiapiit'ee māik'aapa irua pīmaa k'achia oo k'inia bi oo-e pai.' (Pr 25.21-22)

²¹ K'īrak'aupai ne-inaa k'achia oodai. Ma k'āyaara k'achia p'oyāti ne-inaa pia oo p'anipa.

13

Tachi poro waibiarãpa jara p'anik'a oodaipia bi

¹ Irá mia ũraait'ee parã jõmaarãpa pãchi poro waibiarã waaweedamerã. Oopataati charraarãpa jara p'anik'a. Mãga oodaipia bi Tachi Ak'õrepa pãchi waibiarã papida perã parã ak'idamerã. Tachi Ak'õrepata eperãarã poro waibiarã jõmaweda mãga papipari. ² Maperã ooda-e pirã ãrapa jara p'anik'a, ichiaba ooda-e pai Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi parãmaa. Ma awara ma charraarãpa parã miapidait'ee, mãga ooda-e pirã. ³ Tachi charraarãpa ne-inaa pia oopataarã p'erapida-e. Ne-inaa k'achia oopataarãta p'erapipata. Maperã k'ãiwee p'ana k'inia p'ani pirã charraarã ome, pia óoti. Mãgã ãrapa parã pia ak'ipataadait'ee. ⁴ Tachi Ak'õrepa ma charraarã bji parã k'aripadamerã k'achia beerã juadeepa. Mamída pia ne-inaa k'achia ooruu pirã, wãara waaweedaipia bi, ma charraarãpa pi ome oodait'ee perã k'achia beerã ome oopatak'a. Áchi jua ek'ari p'anirã p'aidait'ee pi atade. Ma-it'ee espada anipapata. Mãpai pi atadak'ãri, miapide ateedait'ee, mãga oopi k'inia bairã Tachi Ak'õrepa k'achia oopataarãmaa. ⁵ Maperã óoti pãchi poro waibiarãpa jara p'anik'a. Mãga oodaipia bi k'isia p'ua wëe p'anadait'ee ãra k'irapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'irapite. Ichiaba mãga oodaipia bi ãrapa parã miapinaadamerã. ⁶ Parãpa impuesto p'aapataadaipia bi mãgí poro waibiarãmaa, ãra mimia oopata pari, Ak'õrepa mãirã mãgã bida perã parã k'aripadamerã. ⁷ Pãchi poro waibiarã jõmaweda waaweedaipia bi. Parãmaa impuesto p'aapiruta pirã, p'áati. Parãmaa ne-inaa aneedap'edaa pari awaraa eujãdeepa p'aapiruta pirã, ichiaba p'áati, aupedeeda-ee.

Cristode ijãapataarã chik'inia p'anapataadaipia bi

⁸ Tewe paraa p'ananaati. Ma k'ãyaara, chik'inia p'anapataadaipia bi. Mãga p'anaruta pirã, oodait'ee Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a:

⁹ 'Miak'ãi p'anirã k'ãináati awaraarã ome; eperã peenáati; chãara net'aa chianáati; chãara te, wëra, mimiapataarã, ne-animal wa net'aa k'ianáati.' (Ex 20.13-17)

Ũraa awaraa ichiaba paraa ak'ipiit'ee sãga p'anapataadaipia bi chãara ome. Mamída ma jõmaweda uchiapata ũraa abaade:

'Awaraarã k'inia iru p'anapataati, pãchi k'ap'ia k'inia iru p'anapatak'a.' (Lv 19.18)

Mãga ooruta pirã, oodait'ee jõma Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a. ¹⁰ Mãgã awaraarã k'inia iru p'anadak'ãri, maarepida ãramaa k'achia ooda-e. Maperãpi mãga oodak'ãri, oopata jõma Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a.

Idaa pik'a bide p'anapataarã

¹¹ Ma jõma oo p'ani misa, k'irãpãti jõmasaa taarãru tachi Cristode ijãadap'edaadeepa. Irã naawedapema k'ãyaara k'ait'aara p'ani it'aa wãdait'ee. Maperã k'ãi pik'a p'ananaadãma. Ma k'ãyaara oodãma Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ¹² Na p'ek'au eujãde p'ani misa, tachi p'ãriu pik'a bide p'ani. Mamída taarã-ee Cristo waya chek'ãri, ewari chiwidi pik'a unudait'ee. Mapa oo amaadãma ne-inaa k'achia k'ira t'ãdo, na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata mãik'aapa soldaopa armadura jiparik'a chõode wãi naaweda, mãga pik'a oodãma Cristopa oopi bik'a. ¹³ P'anadãma

Ak'õre ìdaa pik'a bide p'anapataarã p'anapatak'a, ne-inaa k'achia ooda-ee. Oonaadãma p'ãriu pik'a bide p'anapataarãpa oopatak'a. Ìchi piudaipata it'uapa mãik'aapa pariatua pedee nipapata. Ichiaba pariatua wëraarã jiripata ai ome k'ãidait'ee. Ma awara chõo jiripata chãara ome mãik'aapa net'aa k'aurepa chãara k'ïra unuamaa iru p'anapata. ¹⁴ Parã, jõdee, Tachi Waibia Jesucristode ijãapata perã, p'anapatãati iru na p'ek'au eujãde badak'a. K'ïsiãatãti parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ïapa oo k'ïnia bide.

14

Awaraa ijãapataarã ãpïte pedee k'achia jaradaik'araa bi

¹ Cristode ijãapari auk'a parãk'a ijãa-e bi pirã, pia ak'iti, awaraa ijãapataarã ak'ipatak'a. ¿Irua mãgã ijãa-e bipaa at'ãri Ak'õre Ûraa pia k'awa-e bairã? Mapa iru ome aupedeedaik'araa bi. ² Abaapa ijãai chik'o k'ïra t'ãdoo k'oïpia bi. Jõdee chi pia k'awa-e bipa k'ïsiãi nechïara k'oik'araa bi, ma k'aurepa Tachi Ak'õrepa iru pia ak'i-e pai jïak'aapa. ³ Maperã ma chik'o k'ïra t'ãdoo k'oparipa pia-ee ak'ïik'araa bi ma nechïara k'ok'aa bi. Jõdee ma nechïara k'ok'aa bipa k'achia pedeeik'araa bi chi apema ãpïte. Mãga oodaik'araa bi Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a pia ak'ipari perã Cristode ijãa p'ani k'aurepa. ⁴ ¿K'aipa pi bijïma chãara mimiapari ak'ïmerã jarait'ee irua oopata pia wa k'achia? Mïmia chiparipapai ichi jua ek'ari mimiapataarã mãgã ak'ïpia bi. Mãga pik'a bi Cristo ichideerã ome. Tachi Waibia Cristopata ichideerãpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Ichiata ichideerãmaa ne-inaa pia oopipari.

⁵ Ne-inaa awaraa jarait'ee parãpa aide k'ïsiãamerã. Ijãapari abaapa ijãai ewari aba iaipia bi apema k'ãyaara. Jõdee awaraapa ijãai ewari chaa auk'a bi. Tachi ijãapataarã chaachaa jiridaipia bi tachi t'ãride ijãa p'ani, k'awaadait'ee wãara mãga ijãa p'ani wa mãga-e. ⁶ Ma ewari aba iaparipa apema k'ãyaara, mãga oopari Tachi Ak'õre-it'ee. Ichiaba ma chik'o k'ïra t'ãdoo k'oparipa mãga oopari Tachi Ak'õre-it'ee, gracias jarapari perã Ak'õremaa ma chik'o k'ok'ãri. Jõdee ma nechïara k'ok'aa bipa auk'a mãga oopari Tachi Ak'õre-it'ee, ichiaba gracias jarapari perã Ak'õremaa nek'ok'ãri.

⁷ Tachi ijãapataarã apida ituaba p'anadak'aa tachia oo k'iniata oodait'ee. Ichiaba apida ituaba piudak'aa, ak'ipari wëe. ⁸ Chok'ai p'ani misa, p'anapata oodait'ee Cristopa oopi bik'a, irua tachi ak'ipari perã. Mamïda jai-idaaruta pijida, at'ãri Cristopa tachi ak'ipari. Mapa jaradai tachi chok'ai p'ani misa, Cristo Tachi Waibia. Ichiaba jai-idaa p'ani misa, Cristo Tachi Waibia. ⁹ Ma-it'ee Cristo piuji mãik'aapa chok'ai p'irabaiji, jõmaweda ijãapataarã Ak'õre Waibia pait'ee; chi chok'ai p'anãrã, jai-idaadap'edaarã paara.

¹⁰ Mãga bita ¿sãap'eda pia, Ak'õre Ûraa pia k'awa-e bita, pedee k'achia pedee bïma awaraa ijãapataarã ãpïte? Maa-e pirã, ¿sãap'eda pia, Ak'õre Ûraa k'awa bita, pia-ee ak'iparïma ma ijãapari pia k'awa-e bi? Tachi jõmaweda p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ïrapite Ak'õre ewari waibia ewate.

¹¹ Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã:

'Mï ichita chok'ai baparida a bi Tachi Ak'õrepa. Eperã chaa bedabaidait'ee mï k'ïrapite mãik'aapa jaradait'ee: "Pita Jõmaarã Ak'õre Waibia." ' (Is 45.23)

12 Mapa k'awa p'ani tachi chaachaa panadait'ee Tachi Ak'õre k'irapite m'aik'aapa jaradait'ee tachia k'isadap'edaa, jaradap'edaa m'aik'aapa oodap'edaa na p'ek'au eujãde p'ani misa.

Ne-inaa k'achia oopinãati awaraa ijãapataarãmaa

13 Maperã ak'inaadãma awaraa ijãapataarãpa oopata pedee k'achia pedeedait'ee ãra ãpíte. Ma k'ãyaara jõma óoti awaraa ijãapataarã pipiara ijãadamerã, m'aik'aapa oodamerã Cristopa oopi k'inia bik'a. 14 Mí jida araa bi Cristo ome. Ijãa bi chik'o k'ira t'ãdoo k'oipia bi, Ak'õrepa ma chik'o k'oit'ee ooda perã. Mamída awaraapa ijãa bi pirã chik'o k'ira aba k'oik'araa bi, ichi-it'ee k'oik'araa bi. 15 Maperã k'irak'aupai pi ipema Cristo k'aurepa t'ãri p'uupii. Iru k'irapite pia k'oru pirã ne-inaa irua k'ok'aa, iru t'ãri ãrii beei pi ome maa-e pirã Tachi Ak'õre ome, Cristode ijãa amaadarumaa. Cristo ichiaba piuji ma eperã k'aripait'ee. Mapa chik'inia p'anapatãati. 16 K'irak'aupai awaraarãpa pedee k'achia jaradai pia ne-inaa pia oopata ãpíte, pia ijãa bairã chik'o k'ira t'ãdoo k'oipia bi. 17 Tachi Cristode ijãada-e p'ani irua chik'o k'ira t'ãdoo k'opipari perã wa chik'o k'ira apai k'opipari perã. Ijãada-e ne-inaa topipari perã wa topik'aa perã. Jip'a tachi Cristode ijãapata m'aik'aapa iru jua ek'ari p'anapata, iru Jaurepa k'aripak'ãri, oopataadai perã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a m'aik'aapa k'ãiwee p'anapataadai perã. 18 Tachi Ak'õrepa pia ak'ipari m'ãgã ijãa p'anãrã, oo k'inia p'anadairã Cristopa oopi k'inia bik'a. Mãga oodak'ãri, k'achia ooda-e p'ani. Mapa ãra ik'aawa p'anãrãpa ichiaba ãra pia ak'ipata.

19 Maperã ne-inaa pia oodãma k'ãiwee p'anapataadait'ee awaraa ijãapataarã ome. Chik'aripa p'anadãma, tachi jõmaweda pipiara Cristode ijãadait'ee. 20 K'irak'aupai awaraarã t'ãri ãriipii Tachi Ak'õre ome, parãpa ne-inaa k'opata k'aurepa. K'irãpãti Tachi Ak'õrepa chik'o jõmaweda ooji k'odamerã. Mamída pia chik'o k'ira t'ãdoo k'o bipa awaraa ijãapari k'achiade baaipiru pirã, Tachi Ak'õre k'irapite ne-inaa k'achia oomaa bi. 21 Piara bi chik'o k'ira t'ãdoo k'o-e pait'ee maa-e pirã ne-inaa k'ira t'ãdoo to-e pait'ee maa-e pirã ne-inaa awaraa oo-e pait'ee, ma k'aurepa k'achiade baaipii k'ãyaara pi ipema Cristo k'aurepa.

22 Maperã pia ijãa bi pirã chik'o k'ira t'ãdoo k'oipia bi, mãga ijãa béeji pichi t'ãridepai. Mãpai awaraa ijãapari mãga ijãa-e bi ome nipak'ãri, jaraik'araa bi pichi t'ãride iru bi. Tachi Ak'õrepa k'awa bi ne-inaa jõma pia ijãa bi pichi t'ãride. Chi mãga oo p'anãrã o-ia p'ani Ak'õre k'irapite, k'isia p'ua-ee. 23 Mamída pia ijãa bi pirã chik'o k'ira aba k'oik'araa bi, k'isia p'uadarii ma chik'o k'ok'ãri. Mãgã k'isia p'uadaik'ãri, ne-inaa k'achia oomaa bi Ak'õre k'irapite ma chik'o k'oru pirã. Mapa mia ùraapari ijãaparipa k'awa-e bi pirã ne-inaa ooi wa oo-e pai, ooi k'araa bi, ichi t'ãriipa ijãarumaa ooi pia bi.

15

Tachia k'aripadaipia bi Tachi Ak'õre Ûraa pia k'awada-e beerã

1 Tachi Ak'õre Ûraa pia k'awaa beerãpa choodaipia bi Ak'õre Ûraa pia k'awada-e beerã ome ne-inaa awara ijãadak'ãri. Tachia oo k'iniata oodai k'ãyaara, oodaipia bi ãrapa k'inia p'anik'a. 2 Mãga ooruta pirã, ãchi t'ãri ãriipida-e pait'ee. Jip'a ãchi k'aripadait'ee waapiara k'awaadamerã Cristopa ãchimaa oopi k'inia bi. 3 Oodaipia bi Cristopa oodak'a. Ne-inaa

oo-e paji irua māga oo k'inia bada perā. Jīp'a oopachi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, nepirade baaipachi mīda māga ooda k'aurepa. Choopachi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

'Ak'ōre, k'achia beerāpa ik'achia jaradap'edaak'a pi āpīte, auk'a mimaa jarajida, mia ooda perā pia oopidak'a.' (Sal 61.1b)

⁴ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa p'āpīji, ma k'aurepa tachi ĩrapemaarāpa irua jara pēida k'awaadamerā. Māga k'awaa wādak'āri, t'āri o-ī-īadaipata tachia ijāa p'anide, choo k'awaa wāpata nepirade p'anide māik'aapa nipata Ak'ōrepa tachi k'aripamerā ichi ūraade jara bik'a.

⁵ Mia it'aa iidi bi Ak'ōrepa parā māgá k'aripamerā māik'aapa choopimerā nepirade jōnide. Ichiaba iidi bi irua parā k'aripamerā t'āri a-ba p'anapataadamerā apemaarā ijāapataarā ome, Jesucristopa māga oopi k'inia bairā. ⁶ Māgá t'āri a-ba p'anadak'āri, otau aba pik'a parā jōmaweda o-īa it'aa t'īpataadait'ee māik'aapa k'aripataadait'ee. Māgá ak'īpidait'ee wāara ijāa p'anī Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōrede.

⁷ Maperā awaraa ijāapataarā pia ak'īti, Cristopa parā pia ak'īparik'a. Cristopa māga ooda perā na eujāde bi misa, awaraarāpa pia jarapachida Tachi Ak'ōre āpīte. Auk'a pia jaradai iru āpīte, parāpa māga oo p'anī pīrā. ⁸ Tachi Ak'ōrepa Cristo pēiji tai judiorā k'aripade, ichia jaradak'a tai chonaarāmaa. Māga ooji ak'īpiit'ee wāara ichia oopari ichia jara bik'a. ⁹ Ichiaba Ak'ōrepa Cristo pēiji ak'īpiit'ee ichia judio-eerā auk'a k'aripa k'inia bi. Ichia āchi māgá chupiria k'awaa bapari perā, judio-eerā auk'a irumaa it'aa t'ī k'inia p'anī, iru ūraa p'ādade jara bik'a:

'Maperā awaraa eujādepemaarā t'āide mi it'aa t'īit'ee māik'aapa pimaa k'ariit'ee.' (2 S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰ Awara āi Ak'ōre Ūraa p'ādade ichiaba jara bi:

'Awaraa eujādepemaarā, o-īa it'aa t'īti Tachi Ak'ōre eperāarā ome.' (Dt 32.43)

¹¹ Awara āi ichiaba jara bi:

'Parā jōmaarā eujādepemaarā, it'aa t'īti māik'aapa k'arīti Tachi Waibiamaa.' (Sal 117.1)

¹² Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa p'ādade ichiaba jara bi:

'Eperā uchīait'ee Jesedeepa. Māgí jōmaarā ak'īpari pait'ee. Israel pidaarā-eerāpa pida ijāadait'ee irua āchi k'aripait'ee atuanaadamerā.' (Is 11.10)

¹³ Mia it'aa iidi bi parā pari auk'a ijāadamerā. Māgá ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa parā o-īa p'anapiit'ee māik'aapa k'āiwee p'anapiit'ee. Iidi bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa k'awaapimerā Ak'ōrepa k'īsia iru bi Cristodeerā-it'ee, t'āri o-īa ni p'anadamerā irumaa wārutamaa.

Pablo judio-eerā ome mimiada

¹⁴ ĩpemaarā, mia k'awa bi parā Cristode wāara ijāa p'anī. Ne-inaa pia oopata awaraarā k'aripadait'ee. Ak'ōre net'aa pia k'awapata māik'aapa ūraa para bapari, chik'aripa p'anī misa. ¹⁵ Māga p'anapata mīda, na p'ādade mia ne-inaa ūk'uru jīp'a jaraji Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a. Māgá jaraji parāpa k'īrāpadamerā Ak'ōrepa ichideerāmaa oopi k'inia bi. Ma-it'eepi Ak'ōrepa mi jirit'eraji, mi chupiria k'awaap'eda. ¹⁶ Mi jirit'eraji judio-eerāmaa jarateenamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Ma-it'ee mi Jesucristo mimiapari papiji. P'aareerā awara bidak'a iru mimia oopataadamerā, māga pik'a mi awara bijī iru pedee pia jara pēida

Cristode jarateepariimerã judio-eerãmaa. Mia mãga jarateepari ãrapa ijãadak'ãri, primisiak'a p'aneedamerã Tachi Ak'õre-it'ee mãik'aapa irua ãra pia ak'ipariimerã Cristode ijãapata k'aurepa. Mãgapi ichi Jaurepa ãra ichideerã papiit'ee.

¹⁷ Mi mãgã mimiapari perã Tachi Ak'õre-it'ee, o-ã jara bi Cristopa oomaa bi michi k'ap'ia pari. ¹⁸ Ne-inaa ooda michi k'iradoopa jarae. Jesucristopa mĩmaa oopi bi Tachi Ak'õre Jaure k'ap'ia pari jarait'ee; mĩmaa ne-inaa jarapiru mãik'aapa ne-inaa oopiru judio-eerã ijãadamerã. ¹⁹ Ærapa mãgã ijãajida, unudak'ãri Tachi Ak'õre Jaurepa mĩmaa oopi bi ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mãpai iru Jaurepa mi t'imí wãpiji judio-eerãmaa jarateenamerã. Jerusalén p'uurudeepa Iliria eujãde parumaa, p'uuru bee chaa mia Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jaratee nipapachi, Ak'õrepa mĩmaa oopidak'a. ²⁰ Mãgã mia jaratee k'inia bi. Wã k'inia bi Cristo at'ãri k'awada-e p'anĩrãmaa, jarateede irua ooda eperãarã k'aripait'ee. Eperãpa te chiwidi ook'ãri, oo-e awaraapa te biiri suda ãri. Mãga pik'a mia jaratee k'inia-e Cristopa ooda chi ùridap'edaarãmaa awaraa jarateepari it'aideepa. ²¹ Jĩp'a mia jaratee k'inia bi k'awada-e p'anĩrãmaa, ãra p'anadamerã Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a:

'Waide irua ooda ùrida-e p'anĩrãpa iru unudait'ee mãik'aapa waide irude ùrida-e p'anĩrãpa iru k'awaadait'ee.' (Is 52.15)

*Pablo wã k'inia bada Romadepema ijãapataarã ak'ide
(1 Co 16.5-9)*

²² Mi mãgã t'imí wãpari perã awaraarãmaa jarateede, waide p'oyaa wã-e paji parã ak'ide, ichita wã k'inia baji mĩda. ²³ Mamĩda ãrã, waa wẽ-e perã na tode at'ãri Cristopa ooda ùrida-ee mãik'aapa año chok'ara paru mi wãit'ee bada parã ak'ide, ãrã wãit'ee. ²⁴ Españadee wãk'ãri, parãmãi wiibaiit'ee. Parãpa mi k'ariparuta pĩrã, jãma panait'ee, p'asia nipap'eda parã t'ãide. O-ã bi parã unuit'ee perã, mak'ãra p'oyaa taarã ba-e mĩda parã ome. ²⁵ Mamĩda wã naaweda parã ak'ide, mi wãit'ee Jerusalén p'uurudee. P'arat'a ateeit'ee ijãapataarã mama p'anĩrãmaa. ²⁶ Mãga ooit'ee Macedonia eujãdepema mãik'aapa Acaya eujãdepema ijãapataarãpa k'aripa k'inia p'anadairã Jerusalendepema ijãapataarã chupiria chitoonĩrã. Ma-it'ee p'arat'a p'ejida tee pëidait'ee mi ome. ²⁷ Judio-eerã paji mĩda, ãchi k'iradoopa mãga oojida t'ãri pia p'anadap'edaa perã. Mamĩda mãga ooda-e pada paara ãchi k'iradoopa, k'aripadaipia p'anak'ajida, judiorã k'aurepa ãchia Ak'õre net'aa k'awa p'anadairã. Maperãpi ãchi net'aa teedaipia bi chi wẽe p'anĩrãmaa judiorã t'ãide. ²⁸ Mãpai mia ãchi p'arat'a p'edap'edaa Jerusalendee ateeep'eda mãik'aapa teep'eda ma chupiria beerãmaa, mi wãit'ee Españadee mãik'aapa ma wãrude wiibaiit'ee parã ak'it'ee. ²⁹ Mãgã unudak'ãri, mia k'awa bi parã o-ã p'anadait'ee, mia jarait'ee perã ne-inaa pia Cristopa oo k'inia bi ichideerãmaa.

³⁰ Mamĩda, ãpemaarã, mãga paru misa, mia k'inia bi parãpa it'aa t'ipataadamerã mi pari. K'ãra jĩp'a it'aa iidipataati Ak'õrepa mi k'aripamerã, mi unuk'ãri Cristopa ooda ùridaamaa p'anĩrã ome. Tachi Waibia Jesucristopa k'inia bi tachi mãgã chik'aripa p'anadamerã. Mapa Ak'õre Jaurepa Cristodeerã jomaweda chik'inia p'anapipari. ³¹ Maperã it'aa t'ipataati Tachi Ak'õrepa mi baaipinaamerã Judeadepema Cristode ijãadak'aa beerã juade, mãĩrãpa mi k'ãra unuamaa iru p'anapata perã,

mia jaratee bi k'aurepa. Ichiaba it'aa t'ĩpatáati Jerusalandepema judiorã Cristode ijãapataarãpa t'ãri o-ĩa jitadamerã ma p'arat'a mia ateeru teeit'ee ãramaa. ³² Mãgá it'aa t'ĩpatáati mi parã t'ãide o-ĩa panamerã, Ak'õrepa mãga k'inia bi pirã. Jãma panak'ãri, ñiit'ee mãik'aapa pedee sia pedeeit'ee parã ome. ³³ Mãga paru misa, mia it'aa iidiit'ee Ak'õrepa parã jõma k'ãiwee p'anapimerã. Amén.

16

Pablopa salude pëida

¹ Mia k'inia bi parãpa auteebaidamerã tachi ñpewëra Cristo k'aurepa, t'ijarapata Febe. Irua Cencrea p'uurudepema ijãapataarã ak'ipataarã k'aripapari. ² Iru parã t'ãide panak'ãri, pia óoti Cristopa oopi bik'a jõmaweda ichideerãmaa. Febe k'aripáti parãmaa ne-inaa iidiru pirã, irua ijãapataarã chok'ara k'aripadoo perã, mi paara.

³ Mia salude pëiru Priscilamaa mãik'aapa Aquilamaa. Mi ome ãra auk'a mimiapata Jesucristo-it'ee. ⁴ Perã piujida mi k'aripadait'ee. Maperã mia gracias jara k'inia bi ãramaa mãik'aapa ijãapataarã jõmaweda judio-eerã t'ãidepemaarãpa pida.

⁵ Ichiaba salude pëiru jõmaweda ijãapataarãmaa, ãra tede it'aa t'ĩ chepata. Salude pëiru mi k'õp'ãyo k'inia, Epenetomaa. Iru awaraarã k'ãyaara naapiara Cristode ijãaji Ásia eujãde.

⁶ Salude pëiru Mariamaa. Pia oopari Cristopa oopi bik'a parã t'ãide.

⁷ Salude pëiru michi auk'aarã Andronicomaa mãik'aapa Juniamaa. ãra carcelde p'anajida mi ome. Árapa mi k'ãyaara naapiara ijãajida. Jõmaweda Cristopa jirit'eradaarãpa ãra pia t'o p'ani, pia mimiapata perã Cristo-it'ee.

⁸ Salude pëiru mi k'õp'ãyo k'inia Ampliatomaa. Tachi ome auk'a ijãa bi Cristode.

⁹ Salude pëiru Urbanomaa. Irua tachi jõma k'aripapari mimia p'ani misa Cristo-it'ee. Ichiaba salude pëiru mi k'õp'ãyo k'inia, Estaquimaa.

¹⁰ Salude pëiru Apelemaa. Nepirade baaiji mĩda Cristode ijãapari perã, choopari ijãa bide. Ichiaba salude pëiru Aristóbulo te pidaarãmaa, ãra ichiaba Cristode ijãapata perã.

¹¹ Salude pëiru michi auk'aa Herodionmaa mãik'aapa Narciso tede-pema ijãapataarãmaa.

¹² Salude pëiru Trifenamaa mãik'aapa Trifosamaa. Ma wëraarãpa pia oopata Cristopa oopi bik'a. Ichiaba salude pëiru mi ñpewëra Cristo k'aurepa Persidemiaa. Mia iru k'inia iru bi. Irua ichiaba pia oopari Cristopa oopi bik'a.

¹³ Salude pëiru Rufomaa. Ak'õrepa iru jirit'eraji parã t'ãide waibia papiit'ee. Auk'a salude pëiru iru nawemaa. Mãgí wërapa mi ak'ipari michi nawek'a.

¹⁴ Salude pëiru Asincritomaa, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, mãgĩrãmaa mãik'aapa apemaarã ñpemaarãmaa, ãra ome it'aa t'ĩ chepata.

¹⁵ Ichiaba salude pëiru Filologomaa Julia ome, Nereamaa iru ñpewëra ome, Olimpamaa mãik'aapa apemaarã ijãapataarãmaa, ãra ome it'aa t'ĩ chepata.

¹⁶ Salude tee para bati pãchi pitapai ak'ipidait'ee chik'inia p'anapata Cristopa k'inia bik'a. Nãpema ijãapataarãpa parãmaa auk'a salude pëiruta.

17 İpemaarã, mia enenee nĩbi parã k'ĩrichaa p'anadamerã, ũk'uru seewa jarateepata paraa perã. Mãirãpa awara jarateepata Tachi Ak'õre Ũraa wãara jarateepataarãpa parãmaa jarateedap'edaa k'ãyaara mãik'aapa ijãapataarã k'ĩsia awara-awaraa papipata. Maperã Cristode ijãapataarã ũk'uru ijãa amaadaipata ãchi k'aurepa. Āyaa p'anėeti mãirã ik'aawaapa. 18 Mãgeerãpa oodak'aa Cristopa oopi bik'a. Jĩp'a ãchi-it'ee aupai mimiapata. Pedee sia, iwarraa pedee jaratee p'anipa k'ũrapata ijãapataarã, chi pia k'ĩsia k'awada-e p'aniirã. 19 Jõmaarãpa jara p'ani parã Cristode pia ijãapata mãik'aapa p'anapata irua pėida eperãarãpa jarateepatak'a. Mãga ũrik'ãri, mi o-ĩadaipari. Mãgã ne-inaa pia k'awaa wãk'ãti wãti. Mamĩda k'ĩrak'aupai ne-inaa k'achia oodai. 20 Parãpa ma seewa jarateepataarãpa jara p'ani ũrida-e pirã, Tachi Ak'õrepa isapai p'oyaa Satanás, chi ãchimaa mãga oopi bi. Mãgã parã k'ãiwee p'anadai, k'ĩsia awara-awaraa p'anadai k'ãyaara. Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesupa made parã k'aripamerã.

21 Timoteopa parãmaa ichiaba salude pėiru. Ichia mi k'aripapari na mimia ome. Ichiaba salude pėiruta michi auk'arã Luciopa, Jasonpa mãik'aapa Sosipatropa.

22 Mi, Terciopa na k'art'a p'ãmaa bi Pablo k'ap'ia pari. Mia pida Tachi Waibia ijãa bi. Mapa parãmaa ichiaba salude pėi k'inia bi.

23 Gayopa parãmaa ichiaba salude pėiru. Irua tai auteebaiji ichi tede mãik'aapa tai pia ak'ima bi. Mãga oopari jõma Cristode ijãapataarã ome nama chedak'ãri. Erasto, na p'uurudepema p'arat'a jãaparipa ichiaba salude pėiru. Ma awara tachi ipema Cristo k'aurepa, Cuartopa salude pėiru.

24 [Mi, Pablopa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i bapari-imerã.]

25 İrá it'aa t'ĩdáma Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Irua parã k'aripapariit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a oodamerã. Mia mãga jõmaarãmaa jara bi jarateek'ãri Tachi Ak'õre Ũraa Pia jara pėida. Ma ũraade jara bi jõmaweda Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Ma pedee Ak'õrepa chonaarãweda k'awapi-e paji. 26 Mamĩda Tachi Ak'õre ichita baparipa, ma k'ĩsia iru bada ĩrá k'awapimaa bi michi it'aideepa mãik'aapa awaraa jarateepataarã it'aideepa. Taimaa k'awaapiji ichia wãarata jara k'inia bada ichi ũraa p'ãdade chonaarãweda, ma pedeeta jara bairã Cristopa ooit'ee bada jõmaarã k'aripait'ee. Mãga k'awaapida perã taimaa, jõmaweda taipa jarateepata ũri p'aniirãpa Cristode ijãadai mãik'aapa oodai irua oopi bik'a.

27 Tachi Ak'õre aupaita wãara k'ĩsia k'awaa bapari. Ichia Jesucristo pėiji tachi o k'achiadeepa k'aripa atamerã. ¡Mapa ichita it'aa t'ĩdáma irumaa! Amén.

Mãgapai paji.

1 CORINTIOS

San Pablopa K'art'a Naapiara P'ãda Corinto P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji, Éfeso p'uurude bak'ãri. P'ã pëiji Corinto p'uurudepema ijãapataarãmaa. Pablo Jesucristo ũraa jaratee nipak'ãri judio-eerã t'ãide Corinto p'uurude, mãirã ũk'uru Cristode ijãa p'aneejida. Corinto p'uuru waibia baji Grecia eujãde. Mama eujã k'ĩra t'ãdoodepa net'aa aneedap'edaa netopachida. Ichiaba mama p'anapachida awaraa ak'õre waibia apatade ijãapataarã k'ĩra t'ãdoo. Maperã Cristode ijãapataarã nepira k'ĩra t'ãdooe baaipachida. Pablopa na k'art'a p'ãji ãra ũraait'ee, jĩp'a Jesucristode ijãapataadamerã; ãchi p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa chik'inia p'anapataadamerã Cristopa k'inia bik'a.

Naapiara Pablopa gracias jara bi Tachi Ak'õremaa ma Corintodepemaarã pari, Jesucristode wãara ijãapata perã (cap. 1.1-9). Mamida t'ëepai ãra itria bi k'ĩsia awara-awaraa p'anapata perã, chik'inia p'anada-ee (caps. 1.10-4.21). Ichiaba ãra itria bi ãchi t'ãide p'ek'au oopataarã ichiak'au bipata perã mãik'aapa charraarãmaa nepira atepata perã, t'ãri auk'a bidai k'ãyaara Cristopa k'inia bik'a (caps. 5-6). Jara bi sãga miak'ãi p'aniirã p'anapataadaipia bi (cap. 7) mãik'aapa sãga p'anapataadaipia bi ijãadak'aa beerã ãchi ik'aawa p'anapataarã ome (caps. 8.1-11.1). P'anau bi Corintodepemaarãpa iidi pëidap'edaa, k'awa k'inia p'anadak'ãri sãga oodaipia bi chip'edaidak'ãri it'aa t'ĩpataadait'ee (cap. 11.2-16). Ichiaba jara bi ijãapataarã nek'opatade Cristo piuda k'irãpadak'ãri (cap. 11.17-34); sãga p'anapata wãara chik'inia iru p'anapataarã (cap. 13) mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa ijãapataarãmaa ne-inaa oopiparide (caps. 12 y 14). Jara bi k'ãata jara k'inia bi Jesús piup'eda chok'ai p'irabaida irude ijãapataarã-it'ee (cap. 15). T'ëepai jara bi sãga p'arat'a p'edaipia bi awaraa ijãapataarã k'aripadait'ee mãik'aapa ichia k'ĩsia iru bi ooit'ee (cap. 16).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo, tachi ipema Cristo k'aurepa Sóstenes ome na k'art'a p'ãruta. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. ² Mia na k'art'a p'ãru parã ijãapataarãmaa Corinto p'uurude p'ani. Parãpa Jesucristode ijãa p'aneedak'ãri, Tachi Ak'õrepa parã awara biji ichideerã p'aneedamerã. Mãga oopari jõmaweda na p'ek'au eujãdepemaarã ome, Jesucristomaa it'aa t'ĩdak'ãri. Mãgã Tachi Poro Waibia Jesucristo ãra Poro Waibia pai ichiaba. ³ Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã pia ak'i bapari

⁴ Ichita Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩ bak'ãri parã pari, mia jarapari: "Ak'õre, pi t'ãri pia bi Jesucristode ijãapataarã pia ak'ipari perã."

⁵ Cristode ijãa p'ani k'aurepa Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaade parã Corinto pidaarã k'aripaji. Pia pedeejiji iru ũraa jarateedamerã. Ichiaba poro wësaapiji k'awaadamerã irua oopi k'inia bi ichide ijãapataarãmaa.

⁶ Tachi Ak'õrepa mãga ooda perã, parãpa waapiara Cristode ijãajida,

taipa naaweda jarateedap'edaa k'āyaara. ⁷ Ma awara Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooda parā parā-it'ee, parāpa oodai ne-inaa jōmaweda iru Jaurepa oopi bik'a ichideerāmaa, Tachi Waibia Jesucristo cheit'ee ewari ni p'ani misa. ⁸ Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'i bapariit'ee Cristo cherumaa, ma ewate iru k'aurepa parā k'achia wēe p'anadamerā. ⁹ Māga ooit'ee ichia jaradak'a oopari parā. Parā jiriji ichi Warra Jesucristo ome araa p'anapataadamerā.

Ijāapataarā k'īsia awara-awaraa p'anadap'edaa

¹⁰⁻¹¹ Ma jara aupada jōmaweda wāara mīda, Cloe tedepemaarāpa mimaa k'awapijida parā nepirade para bi, auk'a k'īsiada-e p'anadairā. Ipemaarā, Tachi Waibia Jesucristopa mi pēida parā, jūrīti mi ūraa! T'āri auk'a p'anapatāati, aupedeeda-ee, Cristode ijāapata parā. Óoti irua oopi bik'a ichideerāmaa. ¹² Nāga mimaa nepirijida. Ijāapataarā ūk'uruurāpa māgapata: “Mi Pablo eere bi”; awaraarāpa: “Mi Apolo eere bi”; awaraarāpa: “Mi Pedro eere bi”; jōdee apemaarāpa: “Mi Cristo eere bida” apata. ¹³ Cristopa ichide ijāapataarāmaa māgá awara-awaraa k'īsiapik'aa. Mi, Pablo kuru-sode piu-e paji parā pari, p'ek'au k'achia wēpapiit'ee. Parā poro choop-idak'āri, mi t'ide poro chooda-e paji. ¹⁴ Mi o-īa bi Tachi Ak'ōre k'īrapite parādepema Cristo māik'aapa Gayo aupai poro chooda parā. ¹⁵ Māgá mia chok'ara-ee poro chooda parā, parādepema apidaapa p'oyaa jarada-e mi t'ide poro choopiji. ¹⁶ Ichiaba Estéfanos te pidaarā poro chooji. Māgīrā awara mia waa k'irāpa-e. ¹⁷ Cristopa mi pēi-e paji poro choode. Jīp'a ichia ooda māik'aapa ūraada jarateedeta pēiji. Māgí ūraa mia k'īsia k'awaa pik'a jaratee-e, ijāadamerā mi pedee wēsaa jaratee bīpa. Ma k'āyaara t'āri pia jarateepari k'awaadamerā Jesucristo kuru-sode piuji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bi

¹⁸ Māgí jarateeda maarepida ūri k'iniada-e p'ani Cristode ijāadak'aa beerāpa, āchi-it'ee māgí jarateepataarā pariatua pedee p'anadairā. Mamīda tachi ijāapataarāpa māgí jarateeda ūridak'āri, p'ek'au k'achia oo k'iniada-e p'anapata, k'awa p'anadairā Cristopata tachi ma o k'achiadeepa k'aripa atapari. ¹⁹ Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

‘Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerāda apata wāara māga p'ani-e, āchia k'īsia iru p'anik'a mia oopi-e pak'āri.’ (Is 29.14)

²⁰ Tachi Ak'ōrepa māgí p'ādade nāga jara k'inia bi. Eperāarā īrapemaarāk'a, poro wēsaa p'ani jida māik'aapa pedee wēsaa pedee p'ani jida, k'īsia k'awada-ee pik'a p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite, iru jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari parā. ²¹ Tachi Ak'ōre māga bapari parā, na p'ek'au eujādepemaarāpa iru p'oyaa k'awada-e āchi k'īsiadoopa. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee taimaa jarateepiji, ūk'uruurāpa k'īsia p'ani mīda tai k'īsia k'awada-ee p'ani. Mamīda chi ijāarutaarā taipa jarateepatade o k'achiadeepa uchiadait'ee.

²² Judiorāpa taipa jarateepata ūri k'iniada-e p'ani, ak'i k'inia p'anadairā ne-inaa Tachi Ak'ōrepa ooru eperāarāpa p'oyaa oodak'aa. Jōdee judio-eerāpa ūri k'iniada-e p'ani, k'īsia k'awaa bīpa jarateedeta jiri p'anadairā. ²³ Mamīda táipata jarateepata Cristo kuru-sode piuda p'ek'au k'achia

wēpapiit'ee, judiorāpa ijāadaamaa p'ani pijida māik'aapa judio-eerāpa ichi-aba ijāa k'iniada-e p'ani pijida, tachi k'isiadeepa pariatua jarateedai jīak'aapa. ²⁴ Taipa māga jarateepata k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa jirīmaa bi judiorā māik'aapa judio-eerā paara Cristode ijāadamerā. Irude ijāadak'āri, k'awa p'aneepata iruata k'awapipari Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi māik'aapa oopipari Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a eperāarāmaa. ²⁵ Tachi Ak'ōrepa māga k'isia iru baji na p'ek'au eujādepemaarāpa k'isia p'ani mīda irua ne-inaa pariatua ooji Cristo piupik'āri. Tachi Ak'ōrepa Cristo peedap'edaarā ome p'oyaa-e pajida apata. Mamīda irua māga oopik'āri, ak'ipiji ichi wāara jōmaarā k'āyaara k'isia k'awaara bapari māik'aapa ak'ipiji ne-inaa jōma p'oyaa, mǎgá tachi o k'achiadeepa k'aripa atada perā.

Tachi Ak'ōrepa eperāarā jirit'erada

²⁶ Ipemaarā Cristo k'aurepa, k'isiatī parā p'anapatap'edaade, Tachi Ak'ōrepa parā jirī naaweda. Parā t'āide Tachi Ak'ōrepa eperāarā jirik'āri ichide ijāadamerā, chok'ara jiri-e paji nāgee: k'isia k'awaa beerā na p'ek'au eujādepemaarāpa jiripatak'a; p'arat'ara beerā maa-e pirā eperāarā poro waibiarā. ²⁷ Māgeerā jirit'eraī k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa jirit'eraji eperāarā mak'iaara k'isia k'awada-ee beerā, na p'ek'au eujādepema k'isia k'awaa beerā k'ira nejasia p'aneedamerā ūridak'āri irua jarapida māirāmaa. Ichi-aba jirit'eraji eperā jīp'arā, na p'ek'au eujādepema poro waibiarā k'ira nejasia p'aneedamerā ūridak'āri irua oopi bi māirāmaa. ²⁸ Jirit'eraji na p'ek'au eujādepema eperāarā chupiria beerāda apata. Māga ooji ak'ipiit'ee pipiara bi Cristode ijāaru, k'isia k'awaa bai k'āyaara, p'arat'ara bai k'āyaara māik'aapa eperā waibia bai k'āyaara. ²⁹ Māga ooji Tachi Ak'ōrepa, apida audua p'ananaadamerā ichi k'īrapite. ³⁰ Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara k'isia k'awaara bapari perā, tachimaa k'awaapiji Cristopa ooda tachi k'aripait'ee atuanaadamerā. Cristopa tachi neto pik'a ataji uchiadamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Māpai irude ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa tachi awara biji araa p'anapataadamerā iru ome. Mǎgá p'ek'au k'achia wēe p'aneejida Tachi Ak'ōre k'īrapite. Ma awara mǎgá Cristopa tachimaa k'awapiji Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi. ³¹ Maperāpi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperāpa jara k'inia bi pirā ichiata ne-inaa k'awaara bi awaraarā k'āyaara, māga jaraiapia bi ichia k'awaa bairā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ī bapari.'

(Jer 9.23-24)

2

K'isia k'awaa bīpa ichi k'īradoopa apida Cristode ijāapi-e pai

¹ Ipemaarā, mi parāmaa wāk'āri, jarateejī Tachi Ak'ōrepa jara pēida; irua naaweda k'isia iru bada ooit'ee Cristo piuda k'ap'ia. Māga jaratee-e paji poro wēsaa bīpa jarateeparik'a maa-e pirā k'isia k'awaa bīpa jarateeparik'a. ² Ma k'āyaara jarateejī Jesucristo kurasode piuda tachi p'ek'au k'achia wēpapiit'ee. ³ Māga jaratee bide mi p'era baji, parāpa mia jararu ūri k'iniada-e pai jīak'aapa. ⁴ Jaratee-e paji k'isia k'awaa bīpa jarateeparik'a, ichi pedee ijāadamerā. Māga-e. Tachi Ak'ōre Jaurepata mia jarateeda parāmaa ijāapiji, ichia jōmaweda p'oyaapari perā. ⁵ Ak'ōre Jaurepa māga ooji parāpa k'isianaadamerā eperāpa jarateeda k'aurepa ijāa p'ani. Jīp'a ijāa p'ani Tachi Ak'ōre Jaurepata ijāapida perā.

Tachi Ak'ōre Jaurepata k'awapipari ichia k'isia iru bi

⁶ Taipa parāmaa jarateeda-e paji k'isia k'awaa beerāpa jarateepatak'a. Mamīda māgá jarateepata Tachi Ak'ōre pipiara k'awa k'inia p'anirāmaa. Jarateedak'aa ijāadak'aa beerā k'isia k'awaa beerāk'a maa-e pirā ijāadak'aa beerā waibirāk'a. Āchi piudak'āri, āchia jarateedap'edaa mak'iaara k'irāpadak'aa. ⁷ Āchia jarateepatak'a jarateedai k'āyaara, taipa jarateepachida Tachi Ak'ōrepa k'awapida taimaa; ai naaweda ne-inaa eperāarāmaa k'awapi-e pada. K'awapiji ichia k'isia iru bada ooit'ee Jesucristo k'ap'ia pari na eujā ooi naaweda. Ichiaba k'awapiji jōma ichia k'isia iru bi tachi-it'ee, it'ari panadak'āri. ⁸ Tachi Ak'ōrepa ichia k'isia iru bada k'awapi-e paji eperā waibia beerāmaa, māgārāpa ijāada-e pada perā. Āchia māga k'awadap'edaa paara, Tachi Waibia kurusode peeda-e pak'aji. K'awak'ajida iru cheji Tachi Ak'ōre k'ira wāree unupide na p'ek'au eujādepemaarāmaa. ⁹ Ma awara tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa māgārāmaa k'awapi-e paji ichia k'isia iru bi ichide ijāapataarā-it'ee, iru ūraa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'ōrepa nāgí ne-inaa k'isia iru bi teit'ee ichi k'inia iru p'anirāmaa: ne-inaa eperāarāpa waide unudak'aa; waide ūridak'aa; māik'aapa waide k'isiadak'aa.' (Is 64.4)

¹⁰ Chonaarāweda Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādak'āri, k'awada-e p'anapachida irua k'isia iru bada. Mamīda Tachi Ak'ōre Jaurepa ne-inaa jōma k'awapari perā, māgí k'isia paara tachimaa k'awapii.

¹¹ Eperāpa ichi k'isia k'awapari ichi t'āridepai. Māga pik'a Tachi Ak'ōre Jaurepa k'awapari Tachi Ak'ōre k'isia. ¹² Mapa tachi ijāapataarāpa Ak'ōrede ijāadak'arāpa k'isiapatak'a k'isiadak'aa. Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure pēiji tachimaa k'awapimerā ne-inaa jōma irua ooit'ee bi tachi-it'ee Jesucristo k'ap'ia pari. Ak'ōrepa māga oo-e paji tachia ne-inaa pia oopata perā. Jīp'a ooji tachi k'inia iru bapari perā. ¹³ Maperā taipa jarateedak'aa tachi k'isiadoopa. Jīp'a Tachi Ak'ōre Jaurepa jarateepi bik'a jarateepata. Māga ūridak'āri, ijāapataarāpa k'awaa wāpata Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi āchi-it'ee, ichi Jaure āchi ome bapari perā.

¹⁴ Mamīda ijāadak'aa beerāpa māga ūri k'iniadak'aa, āchi-it'ee tachi k'isiadoopa pariatua pedee p'anadairā. Ma awara āchia Tachi Ak'ōre k'isia p'oyaa k'awadak'aa, Tachi Ak'ōre Jaure wēe p'anapata perā. ¹⁵ Tachi Ak'ōre Jaure iru p'anirāpa ne-inaa jōma ak'idai k'awaadait'ee pia wa k'achia Tachi Ak'ōre k'irapite. Māga oodai Ak'ōre Jaurepa āra k'aripapari perā. Jōdee Tachi Ak'ōre Jaure wēe beerāpa māgá p'oyaa ooda-e. Ma awara āchia p'oyaa k'awada-e p'ani Tachi Ak'ōre Jaure tachi ijāapataarā ome bapari wa māga-e, iru Jaure wēe p'anadairā. ¹⁶ Tachia k'awa p'ani ijāadak'aa beerāpa Tachi Ak'ōre net'aa p'oyaa k'awadak'aa, iru Ūraa p'ādade jara bairā:

'¿K'aipa k'awaaima Tachi Ak'ōre k'isia māik'aapa k'aipa iru ūraaima? Iruata ne-inaa jōma k'awapari.' (Is 40.13)

Mamīda māga-e tachi ijāapataarā ome. Tachiata k'awaadai Tachi Ak'ōre k'isia, iru Jaurepa tachi k'isiapipari perā Cristopa k'isia bik'a.

3

Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā auk'a mimiapata iru-it'ee

¹ Īpemaarā, k'irāpāti mia jaratee nipada parā ome bak'āri. Ara nawepa ichi warra chai ewaa t'odamaa chik'o k'opi-e bik'a, chik'o waide

p'oyaa k'o-e bairã, mãga pik'a mia jaratee-e paji Tachi Ak'õre Jaure taarã iru beerãmaa jarateeparik'a. Mãga oo-e paji parã at'ãri pia ijãada-e p'anadap'edaa perã. ² Maperãpi nawepa ichi warra chai jutopiparik'a chik'o waide p'oyaa k'o-e bairã, mãga pik'a mia jip'a jarateepachi Cristo piuda eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wêpapiit'ee. Jaratee-e paji jõma irua k'isia iru bi tachi-it'ee, k'awa bada perã parãpa waide mãga p'oyaa k'awada-e pai. ³ Mãga p'ani pãchia oo k'iniata oo p'anadairã, Tachi Ak'õre Jaurepa oopi k'inia bi ooda-ee. Iru Jaurepa jarateepi bik'a oodai k'ãyaara, aupedeepata, Tachi Ak'õrepa jarateepataarã pëida audú k'ia p'anadairã. ⁴ Jara p'ani-ek'ã: “Mi Pablo eere bi” maa-e pirã “Mi Apolo eere bi”? jParã ijãadak'arãk'api k'isia p'ani!

⁵ Mi, Pablo Apolo ome eperãarã poro waibiarã-epi; jip'a Tachi Ak'õre mimia oopataarã, parãmaa jarateedap'edaa Cristode ijãadamerã. Taipa Cristopa oopidak'a jarateejida. ⁶ Eperãpa ichi eujãde ne-uuparik'a, mia naapiara parãmaa jaranaji Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mãpai ne-uu ak'iparipa ooparik'a, Apolopa waapiara jarateepachi k'awaadamerã Tachi Ak'õrepa parãmaa oopi k'inia bi. Mamida Tachi Ak'õrepa ne-uu jõmaata waripiparik'a, iruata taipa jarateedap'edaa parãmaa ijãapiji. ⁷ Ne-uuparipa mãik'aapa ne-uu ak'iparipa ma ne-uuda p'oyaa waripidak'aa. Maperã ma ne-uuda waripipari ãra k'ãyaara waibiara bi. Mãga pik'a Tachi Ak'õre waibiara bi tai jarateepataarã k'ãyaara, irua aupaita eperãarãmaa ijãapipari perã. ⁸ Ma ne-uupari ma ne-uu ak'ipari ome auk'a mimiapachida chaumerã. Mãga pik'a tai mimiapataarãpa auk'a jarateepata eperãarãpa Tachi Ak'õrede ijãadamerã. Mamida Tachi Ak'õrepa tai chaachaa p'aait'ee ichia k'inia bik'a, taipa oodap'edaa pari. ⁹ Tai ma mimiapataarãk'ata p'ani. Jõdee parã ma ne-uudák'ata p'ani. Mamida Tachi Ak'õreta ma eujã chipari. Parã ijãapataarã ichiaba te choma pik'a bi; te Tachi Ak'õrepa oopimaa bi ichi mimiapataarãmaa. ¹⁰ Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi pëiji ma te choma ewaa oomerã. Maap'eda awaraarã mi t'ëe chejida ne-inaa awaraa parãmaa jarateede. Mamida pia jarateedaipia bi. ¹¹ Mia mãga jara bi Tachi Ak'õrepata ichi Warra Jesucristo bida perã ma te choma te basak'a bamerã. Irua aupaita tachi o k'achiadeepa k'aripa atai. Mapa apidaapa awaraa basa jiridaik'araa bi. ¹² Ma basade te oodai nãgí net'aa pi-ia bidee: nêedee, p'arat'adee, wa mãu pi-iadee. Maa-e pirã ma te oodai pak'urudee, p'ũajara p'oo bidee wa siadee. ¹³ Mamida Ak'õre ewari waibia ewate irua ma te oopataarãpa oodap'edaa ak'iit'ee mãik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Pia jarait'eera, irua taipa oodap'edaa chaa mãik'aapa jarateedap'edaa chaa ak'iit'ee. Ma ewate ma ne-inaa jõmaweda t'ipitaude wãyaait'ee. ¹⁴ Cristopa taimaa oopida mãik'aapa jarateepida paa-e pait'ee. Chooit'ee. Tachi Ak'õrepa mãgí pia ak'iit'ee mãik'aapa mãgí pari teeit'ee ichia k'isia iru bi teeit'ee Cristopa oopidak'a oodap'edaarãmaa. ¹⁵ Mamida eperãarãpa ãchi k'isiadoopa oodap'edaa maa-e pirã jarateedap'edaa jõma paait'ee wêparumaa. Mamida net'aa ët'a atadak'a t'ipitaudeepa, ma jarateepari atua-e pait'ee. Jip'a beeit'ee Tachi Ak'õre ome. Mamida Ak'õrepa ne-inaa teeit'ee pada ichimaa wêe bait'ee.

Tachi Ak'õrede ijãapataarã iru ték'api p'ani

¹⁶ Tachi Ak'õre ichi te waibiade baparik'a, ichi Jaure bapari parã ome. Maperã parã iru ték'api p'ani. ¹⁷ Maperã apidaapa parãmaa

ijāa amaapiruta pīrā Cristode maa-e pīrā oo amaapiruta pīrā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi, Tachi Ak'ōrepa māgí k'achia ooit'ee. Māga ooit'ee, parā jirit'era atada perā ichi-it'ee, ichi te waibiak'a p'anadamerā.

Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a p'anapataadaipia bi

¹⁸ Pāchi itu k'ūrapināati. Parādepema apidaapa k'īsiadaik'araa bi āchi k'īsia k'awaa p'ani na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerāk'a. Ma k'āyaara k'īsia k'awa-ee pik'a p'anadaipia bi na eujādepemaarā k'īrapite, Tachi Ak'ōrepa ichi k'īsia parāmaa k'awapimerā. ¹⁹ Na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerāpa jaradak'āri āchia ne-inaa k'awa p'ani, Tachi Ak'ōre-it'ee āchi k'īsiadoopa pariatua pedeepata. Tachia māga k'awa p'ani iru Ūraa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'ōrepa k'awa bi na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerāpa k'īsia iru p'ani chīara k'ūradait'ee.'

(Job 5.13)

²⁰ Ichiaba iru Ūraa p'ādade jara bi:

'Na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerāpa jōmaweda k'awa p'ani choo-e pait'ee.'

(Sal 94.11)

²¹ Tachi Ak'ōrepa māga jara bairā, apida audua p'anadaik'araa bi k'īsia p'anadairā āchi eerepema jarateeparita pipiara bi apemaarā jarateep-ataarā k'āyaara. Jōmaarāpa parā auk'a k'aripapata, ma-it'ee Ak'ōrepa āra pēida perā parāmaa. ²² Irua mi, Pablo, Apolo māik'aapa Pedro pēiji taipa Cristopa ooda jarateedamerā. Māga ooji parā awaraa Cristode ijāapataarā ome pipiara p'anapataadamerā Cristopa k'inia bik'a. Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā ooji tachi aide p'anapataadamerā. Tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji it'aa wādamerā jai-idaadak'āri māik'aapa pipiara p'anapataadamerā na eujāde p'ani misa. ²³ Ma jōma ooji tachi-it'ee, tachi Cristodeerā perā māik'aapa Cristo iru Warra perā.

4

Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā ichiaba Cristo-it'ee mimiapata

¹ Parāpa tai Cristo-it'ee mimiapataarāk'a iru p'anadaipia bi, iruata tai jarateede pēida perā Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada; ne-inaa eperāarāmaa naaweda jara-e pada. ² Irua tai māgá pēida perā, chok'ek'ee p'anadaipia bi. ³ Parā maa-e pīrā awaraarāpa mia ooda māik'aapa jarateeda ak'i k'inia p'ani pīrā k'awaadait'ee pia wa k'achia, ak'idaipia bi. Mia p'ua-e bi. Mamīda michia pida mia ooda māgá ak'i-e bi. ⁴ Cristopa jarateepidak'a parā t'āide jarateepachi perā, k'īsia p'ua-e bi Tachi Ak'ōre k'īrapite. Māga jarak'āri, jara k'inia-e mia maarepida ne-inaa k'achia ook'aa. Tachi Waibiapata mia oopata ak'iit'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ⁵ Māgá mia ooda Cristopata ak'iit'ee perā, ¿sāap'eda taipa oopata ak'i k'inia p'anima parāpa, Cristo cheit'ee ewate pai naaweda? Ma ewate ichiata k'awapiit'ee ne-inaa jōma eperāarāpa waide k'awada-e p'ani; ne-inaa eperāarāpa āchi t'āridepai k'īsia p'anadap'edaa paara, na p'ek'au eujāde nīpadak'āri. Maap'eda ne-inaa pia oodap'edaa pari teeit'ee ichia k'īsia iru bi.

⁶ Ipemaarā Cristo k'aurepa, ma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani mi Apolo ome ak'idaipia bi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a, pāchi k'īradoopa ak'idai k'āyaara. Mia māga jara bi parāpa pedee audua pedee naadamerā pāchi jarateepari āpīte, pedee k'achia pedee p'ani misa awaraarā jarateepari āpīte. ⁷ ¿K'aipa parā bijima chīara ak'ipataarā? Tachi

Ak'ōrépata parā k'isia k'awaapipari māik'aapa ne-inaa oo k'awaapipari. Pāchi k'iradoopa māga oodak'aa. Māga bita, ¿sāap'eda audua pedee-atama?

⁸ Parā audua p'anadaik'araa bi. Mamīda māgá p'ani. Mi-it'ee parā p'arat'ara beerāk'ata p'ani, ne-inaa jōma iru p'anadairā; maarepida faltada-ee. Ma awara nāgaweda reyrāk'ata p'ani Cristo ome. Mapa iru jarateepataarāpa jarateeruta waa ūri k'iniadak'aa. ¡Taawa reyrāk'a p'anak'ajida, tai jida māga p'anadait'ee auk'a! ⁹ Mamīda māga-e. Mi-it'ee Tachi Ak'ōrepa tai, ichia jirit'eradaarā, ek'ariara papiji. Eperāarāpa awaraarā peedait'ee p'anik'a jōmaarā taide, māga pik'a p'ani tai. Jōmaarāpa ak'i k'inia p'anapata jāgí eperāarā miapiruta. Māga pik'a na p'ek'au eujādepema jōmaarāpa tai chupiria jōni ak'ipata, angeleerāpa paara. ¹⁰ Tai k'ira k'awa-ee pik'a p'ani, Cristo-it'ee mimiapata perā. Jōdee parā k'isia k'awaara pik'a p'ani Cristode ijāa p'anida apata perā. Taipa mak'iaara k'awada-e p'ani Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi, tai k'isiadoopa k'isia p'anadairā. Mamīda parāpa jōmaweda k'awa p'anida apata. Jōmaarāpa parā k'inia iru p'ani, t'āri pia p'anadairā. Jōdee tai k'ira unuamaa iru p'ani, jōmaarā ek'ariara p'anadairā. ¹¹ Taipa Tachi Ak'ōre Ūraa jaratee p'aneedak'āriipa, mata at'āri jarra oopata māik'aapa opisias choopata; p'aru sore jipata. Ma awara ijāadak'aa beerāpa tai p'ua oopata. Te jida wēe p'ani, awara āi jarateede nipapata perā. ¹² Tachi juadoopa mimiapata, ūida-ee. Awaraarāpa taimaa ik'achia jaradak'āri, chōo jiridak'aa. Jip'a Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ipata āchi pari. Tai jiridak'āri miapidait'ee, taipa choopata. ¹³ Tai āpite pedee k'achia jaradak'āri, āchimaa t'āri pia pedeeapata. Mamīda tai k'ira unuamaa iru p'anapata. Āchi-it'ee tai ne-inaa mik'iaak'a p'ani. Māgá tai iru p'anajida. Mata at'āri māgá iru p'ani.

¹⁴ Ma et'ewa jarada p'ā-e paji parā k'ira nejasiapiit'ee. Ūraait'eeta p'āji ak'ōrepa ichi warra k'inia iru bi ūraaparik'a. ¹⁵ Mia māga jara bi mi-it'ee parā mi warrarāk'a p'anadairā. Jarateepataarā chok'araarāpa jarateedai Cristopa parāmaa oopi k'inia bi. Mamīda mia naapiara jarateenaji Cristo parā pari piuda. Māgá irude ijāajida. Maperāpi mi parā ak'ōrek'a bi. ¹⁶ Maperā oodaipia bi mia oo bik'a.

¹⁷ Mapa Timoteo pēiru parā k'aripanamerā. Iru mi warra k'iniak'a ichiaba, mia naapiara jarateeda perā Cristo iru pari piuda. Irua oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa iru parāmaa pēiru, k'irāpapimerā mi sāga bapari Cristo jua ek'ari. Mia oopari Cristopa oopi bik'a māik'aapa ijāapataarā para bee chaa jarateepari jōmaarāpa māga oodamerā.

¹⁸ Parādepema ūk'uru audua p'ani k'isia p'anadairā mi waa parāmaa wā-e. Mamīda māga-e. ¹⁹ Ak'ōrepa k'inia bi pirā, mak'iaara taarā-e jāmaa wāit'ee. Pak'āri, mia k'awaait'ee māgí audua beerāpa jara jōni. Mamīda ma k'āyaara waapiara mia nāga k'awa k'inia bi. ¿Āchia oo p'anik'ā wa ooda-e p'ani Cristopa oopi bik'a? ²⁰ Parāpa k'awadaipia bi Cristode ijāa p'anida apataarāpa oodaipia bi irua oopi bik'a. Māga oodak'āri, ak'ipipata pedeepapai ijāa k'iniada-e. Jip'a p'ana k'inia p'anapata Cristo jua ek'ari. ²¹ Mi parāmaa wāk'āri, ¿k'āata k'inia p'anima; itriamerā wa pedee sia pedemerā?

5

K'āata oodaipia bi pariatua p'ek'au oopataarā ome

¹ frá mia jarait'ee mímáa nepiridap'edaa. Parã t'áide abaapa ichi nawek'aa chi wérak'a iru bi. ijáadak'aa beerãpa pida mágee k'achia oodak'aa! ² Mamída parã at'ári audua p'ani, k'ísia p'anadairã Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a oo p'ani. Audua p'anadai k'áyaara, k'ísia p'ua p'anadaipia bi mági k'achia oomaa bairã parã ijãapataarã t'áide. Ma eperã pãchi ik'aawaapa áyaa pèidaipia bi. ³ Mi parã ome ba-e pait'ee mída, mi k'ísia parã ome bait'ee. Tachi Waibia Jesupa mímáa k'awapiji k'áata oodaipia bi ma eperã ome. ⁴ Mapa mi k'ísia aupai bait'ee mída parã ome, irua auk'a mága k'awapiit'ee parãmaa chip'edaidak'ári irumaa it'aa t'ídait'ee. ⁵ Jõma ijãapataarã see nìbak'ári, ma eperã pãchimáipia áyaa wãpíti, Satanapa iru k'ap'ia k'achia ooyaa bi miapimerã maa-e pirã piupimerã. Mágá Tachi Ak'õrepa iru jaure it'aa ateei Tachi Waibia Jesús cheit'ee ewate.

⁶ Audua p'anadaik'araa bi ma k'achia oomaa bi misa parã t'áide. Jõmaarãpa nãgi pedee k'awa p'ani: “Levadura ma-ãriipa pan masa jõmaweda waridaipari.” ⁷ Tai judiorãpa Pascua fiesta oodai naaweda, levadura jõmaweda iru p'ani tai tede bat'ak'oopata, ma fiestade pan levadura wêe k'odait'ee. Mãga pik'a parãpa p'ek'au k'achia jõmaweda unu p'ani parã t'áide oo amaadaipia bi, k'achia wêe p'anadait'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Wãara parã p'ek'au k'achia wêe p'ani Tachi Ak'õre k'Írapite, Cristo piuda perã pãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee. Pascua fiestadepera oveja chak'ek'a bi piuji Tachi Ak'õrepa tachi miapinaamerã tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ⁸ Cristo mága piuda perã, p'anadáma irua oopi bik'a. Apidaapa k'achia oodaik'araa bi Cristode ijãadai naaweda oopatap'edaak'a. Ma k'áyaara k'Íra jíp'a p'anapataadaipia bi máik'aapa wãarata jarapataadaipia bi.

⁹ Mia naaweda k'art'a p'ádade jaraji k'õp'áyo meraanaadamerã wëraarã maa-e pirã imik'Íraarã pariatua p'ek'au ooyaa beerã ome. ¹⁰ Mãga jarak'ári, jara k'inia-e baji áyaa p'aneedamerã nãgee ijáadak'aa beerã ik'aawaapa: pariatua p'ek'au oopataarã; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anirã; nechiapataarã maa-e pirã awaraa ak'õre waibia apatade ijãapataarã. Mãgeerã ik'aawaapa áyaa p'aneedap'edaa paara, ichita uchiadait'ee paji na p'ek'au eujãdepa. ¹¹ Nãgi p'ãrupa mia jarait'ee k'áata jara k'inia baji apema k'art'ade. K'õp'áyo meraanáati ijãapataarãda apata mída, nãga oopataarã ome: pariatua p'ek'au ooyaa beerã; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anirã; awaraa ak'õre waibia apatamaa it'aa t'ípataarã; awaraarã apite ik'achia jarapataarã; it'ua toyaa beerã maa-e pirã nechiapataarã ome. Mãgeerãmaa p'asianáati máik'aapa pãchima chepináati. Nek'ode paara t'Íudaik'araa bi mãgeerã ome. ¹²⁻¹³ Mãga jara bi Tachi Ak'õrepa tachi bi-e pada perã ijáadak'aa beerãpa oo p'ani ak'idamerã. Ichia tã mairãpa oopatap'edaa ak'it'ee máik'aapa áchi miapiit'ee. Mamída tachia ak'idaipia bi awaraarãpa oo p'ani tachi ijãapataarã t'áide, ijáadak'aa beerãk'a p'anaruta pirã. Maperãpi parãpa chi k'achia ooyaa beerã áyaa wãpidaipia bi pãchi ik'aawaapa, Tachi Ak'õre Ūraa p'ádade jara bik'a: 'Jëret'áati chi k'achia ooyaa beerã pãchi ik'aawaapa.' (Dt 17.7)

6

Ijãapataarã nepirade p'anadak'ári

¹ Irá mia jarait'ee k'áata oodaipia bi parā nepirade p'anadak'ári. Parādepema nepira iru bak'ári awaraa ijāapari ome, ijāadak'aa beerā charraarāmaa wāik'araa bi. Ma k'áyaara ijāapataarāmaa wāipia bi. ² ¿Parāpa k'awada-e p'anik'ā tachi Cristo ome araa p'anirāpa iru pari ak'idait'ee ijāadak'aa beerāpa ne-inaa oopatap'edaa jaradait'ee pia wa k'achia? Māga bita, ¿sāap'eda p'oyaa ak'ida-ema ijāapataarā nepira mak'iaara waibia-e bita parā t'áide? ³ ¿K'awada-e p'anik'ā tachia ichiaba angeleerā ak'idait'ee? Māga pirā, ¿rapema nepira pāchi pitapai ak'idai! ⁴ Māgá parā awaraa ijāapataarā ome nepirade baaidak'ári, charraarā ijāadak'aa beerāmaa wādaí k'áyaara, wādaipia bi charraarā ijāapataarāmaa. ⁵⁻⁶ Nāgí jararupa parā k'ira nejasiapi k'inia bi. ¿Pia bik'ā chōopik'a para bait'ee pāchi pitapai, ma awara māgee charraarā k'rapite wādait'ee? ¿Apida parādepemapa ijāapataarā nepira p'oyaa ak'ida-ek'ā?

⁷ ¿Parā māgá chōo pik'a para bairā, k'achia oomaa p'ani! Ma k'áyaara piara bak'aji awaraarāpa parā nepirade baaipidamerā. Maa-e pirā piara bak'aji awaraarāpa parā k'uradamerā. ⁸ Mamīda māga-e. ¿Parāpata nepira jiripata awaraarā ome māik'aapa awaraarā k'urapata, parā ipemaarā mīda Cristo k'aurepa!

⁹ ¿Parāpa k'awada-e p'anik'ā k'achia oopataarā wāda-e pait'ee Ak'ōre eujādee ichideerā ome? K'irak'aupai ijāadak'aa beerāk'a p'anadai, nāgeerā wādak'aa perā Tachi Ak'ōre eujādee: prostitutaarā; it'aa t'ipataarā awaraa ak'ōre waibia apatamaa; miak'āi p'anirā awaraarā ome k'āipataarā; imik'iraarā awaraa imik'iraarā ome k'āipataarā, imik'ira wēra ome k'āi bik'a; ¹⁰ nechiapataarā; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anirā; it'ua toyaa beerā; ik'achia jarapataarā awaraarā āpite maa-e pirā k'urayaa beerā awaraarā net'aa atadait'ee. ¹¹ Ijāadai naaweda, parā ūk'uru mūdā p'anapachida. Mamīda Tachi Waibia Jesucristode ijāadak'ári, iru piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa wēpapiji parāpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa. Ichiaba parā awara bijī ichi-it'ee, ichi Jaure pēik'ári parā ome bapari-imerā māik'aapa oopimerā Cristopa oopi k'inia bik'a. Māga ooji parā ichi k'rapite p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā.

Tachi Ak'ōrepa ijāapataarā k'ap'ia awara bida ichi-it'ee

¹² Eperāarāpa jarapata: “Ne-inaa jōma ooi mīchia oo k'inia bik'a.” Mamīda ma ne-inaa k'achia bi pirā, maarepida mī k'aripa-e pait'ee. Ne-inaa jōma ooi. Mamīda māga oo k'inia bi k'aurepa mia oo-e pirā Cristopa oopi bik'a, ma ne-inaa jua ek'ari bapariit'ee, Cristo jua ek'ari bai k'áyaara. ¹³ Ichiaba jarapata: “Chik'o iru p'ani k'odait'ee māik'aapa bi iru p'ani ma chik'o aide banamerā.” Mamīda na ewari Tachi Ak'ōrepa ma omee weda jōpiit'ee. Wāara Tachi Ak'ōrepa bi ooji chik'o aide banamerā. Mamīda tachi k'ap'ia oo-e paji pariatua p'ek'au oodamerā. Jīp'a ooji ichi Jaure ma k'ap'iaide bapariimerā māik'aapa tachia oodamerā Cristopa oopi bik'a. ¹⁴ Maperāpi Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'ia jōpi-e pait'ee. Ma k'áyaara ichi ewari waibia ewate tachi k'ap'ia chok'ai p'irabaipiit'ee Jesucristo k'ap'ia p'irabaipidak'a. Māgá ooi jōmaarā k'áyaara waibiara bapari perā.

¹⁵ ¿Parāpa k'awada-e p'anik'ā tachi ijāapataarā araa p'aneepata Cristo ome irude ijāadak'ári? Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'ia ooji ichi Jaure aide bapariimerā. Mapa tachi k'ap'ia araa p'anapidaik'araa bi prostitutaarā ome. ¹⁶ ¿K'awada-e p'anik'ā eperā araa paru pirā prostituta ome, māgí

wëra ome eperã apai pik'a paru? Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bairã:

'Mãgã eperã ome weda eperã apai pik'a p'aneedait'ee.' (Gn 2.24)

¹⁷ Jõdee eperã Cristode ijãak'ãri, araa beepari iru ome mãik'aapa ma eperã jaure apai pik'a beepari Tachi Ak'õre Jaure ome. T'ãri a-ba p'anapata.

¹⁸ Maperãpi p'ek'au oonãati awaraarã ome. Eperãpa awaraa p'ek'au k'achia ook'ãri, ichi k'ap'ia araa bapik'aa awaraa eperã k'ap'ia ome. Mamãda awaraa ome p'ek'au ook'ãri, ichi k'ap'ia k'achiade baaipipari, ichi k'ap'ia araa bi Cristo ome bipari perã awaraa eperã jua ek'ari, Cristo jua ek'ari bii k'ãyaara. ¹⁹ ¿K'awada-e p'anik'ã Cristode ijãadak'ãriipa Ak'õre Jaure tachi k'ap'iade bapari, Tachi Ak'õre ichi te waibiade baparik'a? Mapa Tachi Ak'õreta tachi k'ap'ia chipari. ²⁰ Iruata tachi neto pik'a ataji ichi Warra apai iru bada pëik'ãri piumerã tachi pari. Mapa parã ichideerã perã, k'achia oo amãati. Mãgã ooruta pirã, ak'ipidai wãara oo k'inia p'ani irua oopi bik'a.

7

Ūraa miak'ãidait'ee k'ĩsia p'anĩrã-it'ee

¹ Írá mia p'anaut'ee parãpa k'art'a p'ãdap'edaade iidi pëidap'edaa. Naapiara iidijida chisãgita pipiara bi ijãapari-it'ee, miak'ãit'ee maa-e pirã tuu bait'ee. Mi-it'ee piara bi tuu bait'ee. ² Mamãda imik'ira tuu bak'ãri, wëraarã ome pariatua p'ek'au oo nipai. Maperã imik'irapa ichi wëra iru baipia bi; wërapa pida ichi imik'ira iru baipia bi. ³ Imik'irapa ichi k'ap'ia wãak'aik'araa bi chi wëramaa; wërapa pida ichiaba ichi k'ap'ia wãak'aik'araa bi chi imik'iramaa. ⁴ Mãgã p'anapataadaipia bi wëra k'ap'ia chi imik'ira-it'ee perã mãik'aapa imik'ira k'ap'ia chi wëra-it'ee perã. ⁵ Jip'a Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩ k'iniapa pedeeteeruta pirã, ma ewate araa k'ãida-e paít'ee. Mãga p'anadak'ãri, ãra k'ap'ia wãak'adaí. Mamãda ai t'ëepai waya k'ãidaipia bi, Satanapa k'achia oopiamaapa awaraa ome, p'oyaa chooda-e p'anadairã.

⁶ Mia mãga k'ĩsia bi. Pãchia jiridaipia bi Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi parãmaa. ⁷ Mi-it'ee pipiara bak'aji jõmaweda mik'a p'anadamerã. Mamãda k'awa bi Tachi Ak'õrepa k'aripai ijãapari chaa k'awaamerã miak'ãipia bi wa mãga-e.

⁸ Mia ūraait'ee imik'ira tuu beerãmaa, wëra tuu beerãmaa mãik'aapa p'ëtrãa tuu beerãmaa mik'a p'anadamerã. ⁹ Mamãda miak'ãi k'inia p'ani pirã, miak'ãiti, p'ek'au oo k'inia p'anadai k'ãyaara.

¹⁰⁻¹¹ Ichiaba Tachi Waibiapa jarapi bik'a mia jara bi: wërapa ichi imik'ira amaaik'araa bi. Auk'a imik'irapa ichi wëra amaaik'araa bi. Mamãda mãga ooruta pirã, miak'ãidaik'araa bi awaraarã ome. Ma k'ãyaara waya araa padaipia bi ãchi naaweda p'anadap'edaak'a.

¹² Írá mia ūraait'ee ijãapataarã miak'ãi p'anadap'edaa ijãadak'aa beerã ome, Cristode ijãadai naaweda. Cristopa jaratee-e paji k'ãata oodaipia bi. Mamãda mia nãga ūraait'ee. Eperã Cristode ijãaparipa wëra ijãak'aa bi iru bi pirã, amaaik'araa bi, chi wëra iru ome ba k'inia bi pirã. ¹³ Ichiaba wërapa imik'ira ijãak'aa bi iru bi pirã, amaaik'araa bi, chi imik'irapa iru ome ba k'inia bi pirã. ¹⁴ Ijãapari araa bak'ãri ijãak'aa bi ome, eperã apai pik'a p'ani. Mãga bita, Tachi Ak'õrepa chi ijãak'aa bi pia ak'ipari ma ijãapari k'aurepa. Mãgã ichiaba Ak'õrepa ãchi warrarã pia ak'ipari ma ijãapari k'aurepa. ¹⁵ Mamãda ma ijãak'aa bipa chi Cristode ijãapari amaa k'inia bi

pirã, mãga oonaapãde adaik'araa bi, iru k'ïra unuamaa iru bapïamaapa. Tachi Ak'õrepa k'ïnia bi ichideerã k'ãiwee p'anapataadamerã. ¹⁶ Jõdee ma ijãaparipa chi ijãak'aa bi pëi k'ïnia-e bi pirã, chooïpia bi. Mãga ooru pirã, ai t'ëepai iru k'aurepa mãgipa Cristode ijãai. Parã ijãapataarãpa k'awada-e p'ani chisãgí ijãadak'aa beerãpa ijãadai parãpa k'aripapata perã. Tachi Ak'õrepapai k'awa bi.

Sãga p'anapataadaïpia bi ijãada t'ëepai

¹⁷ Ìrá mia nãga ùraait'ee. Parãpa jiridak'ãri Cristopa oopi k'ïnia bi parãmaa, p'anadaïpia bi parã p'anadap'edaak'a Tachi Ak'õrepa ijãapik'ãri. Mia mãga jarateepari ijãapataarã jõmaarãmaa. ¹⁸ Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapiru pirã imik'ïra tauchaa iru bi ichi k'ap'iade, ma eperãpa meraik'araa bi ma tauchaa iru bi. Jõdee ichi k'ap'iade tauchaa wëe bi pirã ijãak'ãri, tauchaa biþiik'araa bi. ¹⁹ Mia mãga jara bi Tachi Ak'õre-it'ee p'ua-e bairã eperãpa tauchaa iru bi wa wëe bi. Jïp'a Ak'õrepa k'ïnia bi tachia oodamerã ichia jara bik'a. ²⁰ Maperã awara baik'araa bi piichi naaweda bada k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa ijãapik'ãri. ²¹ Esclavo paji pirã ijãa beek'ãri, k'ïsianãaji pi eperã jua ek'ari bi perã. Jõdee chiparipa pi pëi k'ïnia bi pirã, k'ãiwee uchíaji. ²² Esclavopa Cristode ijãak'ãri, at'ãri chipari iru bi mïda, esclavo-ee pik'a beepari, Cristopa iru uchia atada perã p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Jõdee esclavo-ee biþa Cristode ijãak'ãri, Cristo esclavok'a beepari, irua oopi bik'a oopari perã. ²³ Cristopa parã neto pik'a ataji ichi waa kurusode bat'ak'ãri. Mãgã ichi piuji parãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee mãik'aapa parã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee atuanaadamerã. Maperãpi parã ichideerã. Maperã óoti irua oopi bik'a, oodai k'ãyaara eperãarãpa oopi k'ïnia p'anik'a. ²⁴ Mapa ipemaarã, mia et'ewa jaradak'a p'anadaïpia bi pãchi ijãadai naaweda p'anadap'edaak'a.

Tuu beerãpa iidi pëidap'edaa p'anauada

²⁵ Ìrá mia p'anaut'ee tuu beerãpa iidi pëidap'edaa. Mia p'oyaa jara-e Cristopa jarapida, irua nãgí jaratee-e pada perã. Mamïda Tachi Ak'õrepa mi chupïria k'awaap'eda, Cristode ijãapiji mãik'aapa iru ùraa mimaa jarateepiji. Maperã parãpa na ùraa ùridaïpia bi. ²⁶ Ìrapema ijãapataarã miapi iru p'anadairã, mi-it'ee pipiara bi tuu bait'ee. ²⁷ Wëra iru bi pirã, yïraa iru baik'araa bi. Jõdee wëe bi pirã, jiriik'araa bi. ²⁸ Mamïda miak'ãiru pirã, p'ek'au k'achia oo-e bi Tachi Ak'õre k'ïrapite. Ichiaba wëra tuu biþa imik'ïra ataru pirã, p'ek'au k'achia oo-e bi. Mamïda chi miak'ãirutaarã audú miadait'ee na p'ek'au eujãde p'ani misa. Mapa mia jara bi pipiara bi tuu bait'ee.

²⁹ Ipemaarã, mia mãga jara bi k'ïsia bairã taarã-e Cristo cheit'ee. Mãga ni p'anide miak'ãi p'anïrã p'anadaïpia bi tuu beerãk'a; chi Cristopa oopi bik'a oo p'anïrãk'a. ³⁰ Ma awara t'ãri p'ua p'anïrã maa-e pirã o-ïa p'anïrãpa k'ïsiadaïpia bi Cristopa ãchimaa oopi k'ïnia bi, ãchi k'ïsiade iru p'ani k'ãyaara. Ichiaba ne-inaa neto atapataarãpa k'irãpadaïpia bi ãchia net'aa atada ateeda-e pait'ee Tachi Ak'õre eujãdee. ³¹ Ma awara ne-inaa netopataarãpa k'irãpadaïpia bi ãchia p'arat'a jitadap'edaa ne-inaa neto pëidap'edaa pari it'aa ateeda-e pait'ee. Ma p'arat'a mãik'aapa net'aa jiridai k'ãyaara, Cristopa oopi k'ïnia bi jiridaïpia bi, na p'ek'au eujã mãik'aapa jõma aide nïbi Tachi Ak'õrepa jõpiit'ee perã.

³² Mia nãga ùraait'ee k'ïsia jõnanaadamerã. Imik'ïra tuu biþa jiripari ooit'ee Cristopa oopi k'ïnia bik'a. ³³ Mamïda miak'ãi bi k'ïsia nïbapari na p'ek'au

eujādepema net'aade māik'aapa chi wēra o-īa bapiit'ee. ³⁴ Māgí imik'īrapa auk'a oo k'inia bairā Cristopa oopi k'inia bi māik'aapa chi wērapa oopi k'inia bi, audú k'īsia nībi chi tuu bi k'āyaara. Ichiaba wēra imik'īra wēe bīpa k'awa k'inia bi Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi ooit'ee ichi ome. Mamīda chi miak'āi bīpa k'awa k'inia bi chi imik'īrapa oopi k'inia bi, māga ooit'ee chi k'ima o-īa bamerā.

³⁵ Māga jaraji parā k'aripait'ee pia p'anapataadamerā māik'aapa pāchi t'āripa Cristopa oopi bik'a oodamerā.

³⁶ Imik'īra tuu bīpa pedeeru pirā miak'āit'ee māik'aapa k'ap'iapa choo-e bi pirā wēra wēe bait'ee maa-e pirā ma wēra pedeeteeda t'āri puapi k'inia-e bi pirā, miak'āipia bi. Māga ooru pirā, p'ek'au k'achia oo-e bi.

³⁷ Mamīda ichi t'āride miak'āi k'inia-e bi pirā māgí wēra ome māik'aapa k'ap'iapa choo bi pirā, miak'āik'araa bi. ³⁸ Māpai ma miak'āi k'inia bīpa pia k'īsia bi. Mamīda ma miak'āi k'inia-e bīpa pipiara k'īsia bi.

³⁹ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi wēra miak'āi bīpa awaraa jirīik'araa bi, ichi imik'īra chok'ai bi misa. Jōdee ichi k'ima piuk'āri, pia bi waya jirīmerā, mamīda Cristode ijāpari jirīipia bi. ⁴⁰ Mamīda mia k'īsia bi ma p'ētrāa t'āri o-īara bai miak'āi-ee beeru pirā. Māga k'īsia bi mia. Mīmaa Tachi Ak'ōre Jaurepa ichiaba k'īsiapipari.

8

Nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite

¹ Irá mia p'anaut'ee parāpa iidi pēidap'edaa k'awaadait'ee k'odaipia bi wa k'odaik'araa bi nechiara ata bidap'edaa primisiak'a awaraa ak'ōre waibia apata k'īrapite. Mamīda māgí p'anau naaweda, k'inia bi parāpa k'īrāpadamerā audua p'anadaik'araa bi k'awa p'anadairā ne-inaa ooda ai k'īrapite it'aa t'īpata Tachi Ak'ōre-e. Audua p'anadai k'āyaara, tachia k'inia iru p'anadaipia bi māgee net'aade at'āri ijāa p'anīrā, Tachi Ak'ōre pia k'awada-e p'anadairā. Māgá oo p'anī pirā, āchi k'aripadai Tachi Ak'ōre pipiara k'awaadamerā. ² Eperāpa k'īsia bi pirā ichiata ne-inaa k'awa bi, wāara mak'īara k'awa-e bi Tachi Ak'ōrepa ichimaa k'awapi k'inia bi. ³ Mamīda eperāpa Tachi Ak'ōre k'inia iru bi pirā, Tachi Ak'ōrepa k'awa bi ma eperā wāara irude ijāpari.

⁴ Māgara k'odaipia bik'ā wa k'odaik'araa bi nechiara ata bidap'edaa ne-inaa ak'ōre waibia apata k'īrapite? Tachi ijāpataarāpa pia k'awa p'anī māgee ne-inaa juapa ooda Tachi Ak'ōre-e, ai k'īrapite eperāarā it'aa t'ī p'anī mīda, āchi ak'ōre waibia jīak'aapa. K'awa p'anī māgee ne-inaa Tachi Ak'ōre-e, iru apai perā. ⁵ Ijāadak'aa beerāpa ijāpata atanede maa-e pirā ak'ōrejīrude maa-e pirā awaraa ne-inaade, na p'ek'au eujādepema wa pajādepema, āchi ak'ōre waibiarā jīak'aapa. (Māga pada paara, “ak'ōre waibiarā” chok'ara paraak'aji.) ⁶ Mamīda tachi ijāpataarā-it'ee Tachi Ak'ōreta Ak'ōre Waibia. Ijāpata irua ne-inaa jōmaweda ooji, eperāarā paara. Ma jōmaweda oopiji ichi Warra Jesucristomaa, tachia irude ijāadamerā māik'aapa irua oopi bik'a oodamerā.

K'īrak'aupai ne-inaa k'achia oopidai ewaa ijāa p'anīrāmaa

⁷ Tachia k'awa p'anī ne-inaa ai k'īrapite it'aa t'īpata Tachi Ak'ōre-e. Mamīda awaraarāpa waide pia k'awada-e p'anī. Ewaa ijāa p'anīrāpa māgee ne-inaa at'āri iru p'anī āchi naawedapema iru p'anapatap'edaa ak'ōre waibia k'a. Mapperā āchidepemapa k'oru pirā nechiara awaraarāpa

bidap'edaa māgee ne-inaa k'īrapite, māgí k'īsia p'uadarii, ma nechiarā k'orupa māgí ak'ōre waibia apata at'āri waawee bai jīak'aapa. Ma awara k'īsia p'ua bai waide k'awa-e bairā Cristode ijāa bide pia wa k'achia k'oit'ee māgee nechiarā. ⁸ Parā, chi k'awa beerāpa māgee ne-inaa Tachi Ak'ōre-e, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ma nechiarā k'o beerā pipiara beerāk'a ak'i-e pait'ee. Ichiaba ma nechiarā k'oamaa beerā ek'ariara beerāk'a ak'i-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa tachi ijāapataarā jōmaweda auk'a ichideerāk'a ak'ipari. ⁹ Mamīda, māga k'awa p'anide, k'īrak'aupai k'īsia p'uapidai maa-e pirā ne-inaa k'achia oopidai chi māga waide pia k'awada-e p'anirāmaa. ¹⁰ K'īsiati nāgide. Chi māga pia k'awa-e bīpa parā unuru pirā māgee ne-inaa bimāi nek'omaa p'ani, auk'a k'o k'iniadarii. Māpai k'oru pirā, k'achiade baaii, k'īsia bairā ne-inaa k'achia oomaa bi. ¹¹ Māgá parāpa ak'ipi k'inia p'anadairā k'awa p'ani māgee ne-inaa Tachi Ak'ōre-e, chi waide māga pia k'awa-e bi k'achiade baaipidai. K'īrak'aupai pāchi ipemamaa ne-inaa k'achia oopidai, Cristo ichiaba piuda perā iru k'aripait'ee. ¹² Māgá pāchi ipemaarāmaa ne-inaa k'achia oopidak'āri, k'achia oomaa p'ani Cristo k'īrapite. ¹³ Maperā mi ipema k'achiade baairu pirā ne-inaa k'oparii k'aurepa, māgara mia waa nechiarā k'o-e pait'ee. Ne-inaa k'achia oopi k'inia-e bi mīchi ipemaarāmaa mia nechiarā k'o bi k'aurepa.

9

Pablo pedee ūripataarāpa iru k'aripadaipia bi

¹ Ne-inaa jōmaweda ooi mīchia oo k'inia bik'a. Mamīda jīp'a oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, irua mi ichi ūraa jarateede pēida perā. Awaraa Cristopa jirit'eradaarāk'a, mia ichiaba Tachi Waibia Jesús unuji michi taupa. Parāpa pida Cristode ijāapata, mia parāmaa jarateenda perā irua ooda parā k'aripait'ee. ² Ūk'uruurāpa ijāada-e p'ani mi Cristopa pēida. Māirāpa ak'i k'inia p'ani mia oopata māik'aapa jarateepata mi imiateedait'ee. Mamīda parā t'āidepema mia jarateeda ijāadap'edaarāpa k'awa p'ani Cristopa mi pēiji, mi k'aurepa Cristo ome araa p'anapata perā. ³ Chi ijāada-e p'anirāpa k'awa k'inia p'ani pirā Cristopa mi pēida wa māga-e, parā p'anapata ak'idaipia bi.

⁴ Cristopa mi wāara pēida perā, irude ijāapataarāpa chik'o māik'aapa pania mimaa teadaipia bi. ¿Wāara-ek'ā? ⁵ Awaraa Cristopa pēida eperāarā, Pedropa māik'aapa Cristo ipemaarāpa āchi wēraarā Cristode ijāa p'ani ateeepata awara āyaa wādak'āri. Māga wādak'āri, ijāapataarāpa āra k'aripapata. ¿Parāpa auk'a mi ome māgá ook'ajida-ek'ā, wēra iru bada paara? ⁶ ¿Pia bik'ā mi Bernabé ome mimiadamerā chik'o iru p'anadait'ee? ¿Pia-e bak'ajik'ā taipa jarateepata ūrirutaarāpa k'aripadamerā?

⁷ ¡K'īsiati! Eperā soldao pak'āri, chik'o māik'aapa awaraa net'aa irumaa pari teepata. Ichiaba eperāpa ne-uuda chauk'āri, ichia madepema pari k'opari. Ichiaba ne-animalaarā wariparipa k'opari ichia wari bidepema. Māgapi p'ani tai jida ichiaba. ⁸ Mīchi k'īsiadoopa māga jara-e bi. Tachi Ak'ōre Ūraa Moisemaa p'āpidade ichiaba māga jara bi:

⁹ 'P'ak'a it'ai jīnāati trigo t'iamaa bak'āri. Ita-aria k'opiti.' (Dt 25.4)

Tachi Ak'ōrepa māga jarak'āri, p'ak'a aupai ichi k'īsiade iru ba-e paji. ¹⁰ Jīp'a tai, ichi mimia oopataarāta, ichi k'īsiade iru baji, k'inia bairā

awaraa ijāpataarāpa tai k'aripadamerā ne-inaa wēe p'anadak'āri. Ne-uupataarāpa ne-uu chauda p'epataarā ome auk'a jita k'inia p'ani āchi mimia pari. ¹¹ Māga pik'a taipa jarateedak'āri Cristopa ooda parā k'aripait'ee, auk'a jita k'inia p'ani chik'o māik'aapa pania parā juadepema. ¹² Awaraarāmaa tee p'ani pirā, ζichiaba taimaa teedaipia bi-ek'ā?

Mamīda tachi juadoopa mimiapata, parāmaa ne-inaa iidida-e pait'ee. Māga oopata parāpa k'īsianaadamerā taipa jarateepata ne-inaa falta p'ani atadait'ee. ¹³ Parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōre te waibiadepema altarmāi mimiapataarāpa māik'aapa ne-animalaarā paapataarāpa k'opata eperāarāpa aneepatadepema paapidait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee. ¹⁴ Māga pik'a Cristopa jaraji ichi ūraa jarateepataarāpa ne-inaa jitadaipia bi awaraa ijāpataarā juadeepa.

¹⁵ Mamīda mia parāmaa maarepida iidi-e paji māik'aapa at'āri iidi-e bi. Ma k'āyaara piu baibeei jarrapa parāmaa k'īsiapii k'āyaara mia Cristo mimia oo bi ne-inaa atait'ee.

¹⁶ Mamīda mi pipiara bi-e apemaarā pēida eperāarā k'āyaara, ne-iidi-e bairā. Cristopata mi pēiji ichi ūraa jarateede. Maperāpi mia jarateepari. Waawee bak'aji, jaratee-e pada paara irua oopi bik'a, irua mi miapii jīak'aapa. ¹⁷ Ma awara michi k'inia jarateeda paara, ne-inaa ata k'inia bak'aji na mimia pari. Mamīda māga-e. Mia na mimia oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa maarepida mimaa teeda-e p'ani mīda, jīp'a jarateeit'ee, ma-it'eeta Cristopa mi jirit'erada perā. ¹⁸ Mia maarepida parāmaa teepi-e pait'ee. Nāgapai mia k'inia bi. Michi t'āripa na mimia oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a.

¹⁹ Mia jōmaweda ooi Cristopa oopi bik'a, eperāarā esclavo-e perā. Mamīda mi eperāarā esclavok'a padaipari nāga perā. Ba k'inia bi mia jaratee bi ūri p'anīrā p'anapatak'a, ma jaratee bi ūridak'āri, Cristode ijāadamerā. ²⁰ Judiorā t'āide jaratee nipak'āri, ārapa oopatak'a oopari. Ichiaba Moisepa p'ādade jara bik'a oopari. Cristode ijāadak'āriipa mi māgī ūraa p'āda jua ek'ari bi-e mīda, māga oopari ārapa irude ijāadamerā. ²¹ Jōdee judio-eerā t'āide jaratee nipak'āri, oopari ārapa oopatak'a. Mamīda Cristopa oopi k'inia bik'a oopari, ārapa ichiaba Cristode ijāadamerā. ²² Ma awara Cristode pia ijāada-e p'anīrā jarateek'āri, jarateek'aa k'īsia k'awaa bipa jarateeparik'a. Ārapa k'īsia p'anik'a mia k'īsiapari māik'aapa jīp'a jarateepari, ārapa Tachi Ak'ōre pipiara k'awaadamerā māik'aapa waapiara Cristode ijāadamerā. Michi wārumaa māga oo bi, k'inia bairā mia jaratee bi ūrirtaarāpa Cristode ijāadamerā. ²³ Ma k'aurepa ijāa p'ani pirā, mi ome auk'a k'awaadai jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi ichideerā-it'ee.

²⁴ Parāpa k'awa p'ani p'irapataarā p'iradak'āri, jōmaweda isapai p'irapata, ata k'inia p'anadairā ne-inaa teepata chi naapiara panarumaa. Māga pik'a parā p'anadaipia bi, ne-inaa oomaa p'anide Cristopa oopi bik'a. Māgā atadai Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi teeit'ee Cristode ijāpataarāmaa. ²⁵ Eperā p'irait'ee pak'āri, ichi k'ap'ia pia ak'ipari. Ewari chaa p'irapari iyapaa-e pait'ee apemaarā ome p'irak'āri. P'irapataarā jōmaarāpa māgā oopata, naapiara pana k'inia p'anadairā atadait'ee poro jīra k'irudee ooda; taarā chook'aa bita. Māga pik'a tachia oo k'inia p'ani oo amaapata māik'aapa Cristopa oopi bik'a oopata atadait'ee it'aripema poro jīra; Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi teeit'ee ichideerāmaa; māgī ne-inaa jōk'aa bi. ²⁶ Mapa mia ook'aa p'irapari pariatua p'iraparik'a maa-e pirā boxeo chōoparik'a nāu aupai sīk'āri. Jīp'a t'āripa mia oopari Cristopa

oopi bik'a. ²⁷ Michi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa ne-inaa oo k'inia bak'ári, mąga oopik'aa nąga perą. Michi k'iniapai ooru pirą, k'ıra nejasia bait'ee it'ari panak'ári Tachi Ak'ore k'irapite. Ma awara mąga ooru pirą, Cristopa ne-inaa k'isia iru bi teeit'ee ichideerąmaa mimaa tee-e pait'ee, mia awaraarąmaa jaratee baji mıda na p'ek'au eująde bi misa.

10

Ūraa it'aa t'inaadamerą awaraa ak'ore waibia apatamaa

¹ Irą ipemaarą, k'irąpapiit'ee sąga chonaarąweda Tachi Ak'orepa tachi judiorą chonaarą ak'ipachi. Jiararadeepa ąra jomaweda ak'ibapachi Egip-todeepa uchiadak'ári. Ma awara ąra jomaweda siapiji Mar Rojo esajiak'a p'oodade. ² Ma jiararadeepa Tachi Ak'orepa o jara wąji ąramaa Moisés k'ap'ia pari mąik'aapa iru k'ap'ia pari ąra k'aripaji Mar Rojo siadamerą. Mągą Tachi Ak'orepa ąra jomaweda Moisés jua ek'ari biji, tachi ijąapataarą Cristo jua ek'ari biparik'a ijąadap'eda, poro choopidak'ári. ³ Ma awara Tachi Ak'orepa *maną* pėida it'ariipa jomaarąmaa k'opipachi ⁴ mąik'aapa topiji pania mąudeepa uchiapida. Cristo mągı mąuk'ata baji, ichideepa uchiapachi perą Tachi Ak'ore Jaure k'aripade ąra wąrutamaa. ⁵ Tachi Ak'orepa ma joma oopachi mıda ąra k'aripait'ee, ooda-e p'anapachida irua oopi k'inia badak'a. Mapa Tachi Ak'orepa perą jomaweda piupiji, eują pania wėe bide wąyaarutade.

⁶ Tachia mągı chonaarąpa oodap'edaade k'isiadak'ári, k'awaadaipia bi ąrapa oodap'edaa k'achia baji Tachi Ak'ore k'irapite. Mapa k'irak'aupai mągą oodai ąrapa oodap'edaak'a. jOonaadąma tachia ne-inaa k'achia k'ıra t'ądoos oo k'inia p'anik'a! ⁷ It'aa t'inaati ne-inaa juapa ooda k'irapite, chonaarą ők'uruurąpa oopatap'edaak'a. Tachi Ak'ore Ūraa p'ądade jara bi: 'Eperąarąpa fiesta oojida ne-inaa juapa ooda k'irapite, ai k'irapite it'aa t'ipata. Ma-it'ee nek'ojida, ne-inaa tojida, maap'eda pėirajida.' (*Ex 32.6*)

⁸ Ichiaba pariatua p'ek'au oonąati, ma k'aurepa ewari abaade Tachi Ak'orepa ąradepemaarą veintitrés mil k'iniipida perą. ⁹ Ichiaba Tachi Ak'ore k'iraupinąati ąradepemaarąpa oodap'edaak'a, jaradak'ári Tachi Ak'orepa ąra p'oyaa pia ak'ie-paji. Maperą Tachi Ak'orepa taamaarą pėiji k'aak'oodamerą. Mapa chok'ara piujida. ¹⁰ Ichiaba Tachi Ak'ore ąpите ik'achia pedeenąati ąradepemaarąpa oodap'edaak'a. Mąga oodap'edaa perą Tachi Ak'orepa it'ariipa ichi ąngel pėiji; mągipa chok'ara peemerą.

¹¹ Tachi chonaarą mągą p'anadap'edaa perą, pia ak'idaipia bi ąrapa oodap'edaa, Tachi Ak'orepa mągı oodap'edaa p'ąpida perą ichi ńraa p'ądade, tachia k'awaadamerą mąik'aapa auk'a oonaadamerą, ni p'ani misa na p'ek'au eują joru. ¹² Mąpai parą t'ąidepemapa k'isia bi pirą ichiata oopari Cristopa oopi bik'a, k'irak'aupai ne-inaa k'achia ooi. ¹³ Edaare tachi t'ąridepai k'isia p'aneepata ne-inaa k'achia oodait'ee. Ma awara netuarapa k'isiapipari ne-inaa k'achia oodamerą. Mąga p'asapari jomaarą ome. Mamıda mąga p'asak'ári parą ome, ijąadaipia bi Tachi Ak'orepa k'aripait'ee choodamerą, k'achia ooda-ee.

¹⁴ Maperą, ipemaarą k'iniarą, parąpa k'isiaruta pirą wądait'ee awaraa ak'ore waibia apata k'irapite it'aa t'ide, jmągą oonąati! ¹⁵ Parą k'isia k'awaa p'ani. Mapa k'isiadaipia bi mia jara bide k'awaadait'ee seewa maa-e pirą wąara. ¹⁶ jK'isiati! jK'ąata jara k'inia bima tachia oopata,

vino todak'ári mäik'aapa pan k'odak'ári k'irāpadait'ee Jesucristo piuda tachi pari? Todai naaweda mäik'aapa k'odai naaweda, it'aa t'ipata Tachi Ak'ōremaa jaradait'ee iru t'ári pia bi Cristo tachi pari piupida perā. Ma vino todak'ári, k'irāpa p'ani Cristo waa bat'ada k'aurepa, tachi araa p'anapata iru ome. Ichiaba ma pan k'odak'ári, k'irāpa p'ani Cristo k'ap'ia piuda k'aurepa tachi araa p'anapata apemaarā Cristode ijāapataarā ome. ¹⁷ Tachi chok'ara p'ani mīda, māgí pan k'odak'ári, eperā apai pik'a p'anapata Cristo piuda k'aurepa, iru ome tachi chaachaa araa p'anapata perā.

¹⁸ ¡K'ísíati! Israel pidaarāpa ne-animalaarā ateedak'ári paapidait'ee Tachi Ak'ōre altarmāi, ak'ipipata irude ijāa p'ani. Ma awara māgí ne-animalaarādepema k'odak'ári, ak'ipipata āchi Tachi Ak'ōredeerā. ¹⁹ Ma jaradapa mia jara k'inia-e bi ne-inaa ai k'irapite it'aa t'ipata Tachi Ak'ōrek'a bi. Ichiaba jara k'inia-e bi nechiara ata bidap'edaa ma k'irapite pipiara bi awaraa nechiara k'āyaara. ²⁰ Ma k'āyaara jara k'inia bi Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerāpa nechiara k'odai naaweda, biruta pirā ne-inaa juapa ooda k'irapite, ak'ipipata māgide ijāa p'ani, tachia Cristode ijāapatak'a. Mamīda māga oodak'ári, wāara ooda-e āchi ak'ōre waibia apata-it'ee. Jip'a oopata netuaraarā-it'ee, māgee ne-inaa juapa ooda k'irapite it'aa t'ipata netuarade perā. Maperā parā wānāati māgí ne-inaa ai k'irapite it'aa t'ipatamaa k'odait'ee nechiara ata bidap'edaa ma ne-inaa k'irapite. Māga ooruta pirā, ak'ipi p'ani araa p'ana k'inia p'ani netuaraarā ome. ¡Mia māga k'inia-e bi! ²¹ ¿Parā araa p'anadaipia bik'ā netuara ome? ¡Māgá oodaik'araa bi, Cristo waa bat'ada k'aurepa iru ome araa p'anapata perā! ¿Netuara eere p'anirā ome k'odaipia bik'ā nechiara netuaramaa teeda? Māga oodaik'araa bi, Cristode ijāapataarā ome araa p'anapata perā iru piuda k'aurepa.

²² ¡Tachi Ak'ōre k'irāupināati omee weda oo k'inia p'anipa! ¿K'ísia p'anik'ā Tachi Ak'ōre p'oyaadaí, irua parā miapinaamerā?

Apemaarā ijāapataarā ijāa amaapidaik'araa bi

²³ “Michia oo k'iniata ooit'eeda” apata. Mamīda ma ne-inaa k'achia bi pirā, tachia apida k'aripada-e paít'ee. Tachia ne-inaa oodaipia bi jōmaarāpa Tachi Ak'ōre Ūraa pipiara k'awaadamerā mäik'aapa oodamerā Cristopa oopi bik'a. ²⁴ Apidaapa ne-inaa oodaik'araa bi ichi-it'ee aupai. Ichiaba oopia bi awaraarā k'aripait'ee.

²⁵ Nechiara netodak'ári chi netopatamāi, iidināati māgí nechiara ata bijida ne-inaa k'irapite wa māga-e. K'awaa ataruta pirā ma nechiara ata bidap'edaa ne-inaa k'irapite, k'ísia p'uadariit'ee. ²⁶ Māga iididaik'araa bi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

‘Na p'ek'au eujā mäik'aapa jōmaweda aide nībi Tachi Ak'ōre-it'ee, ichiata ooda perā.’

(Sal 24.1)

²⁷ Tachi Ak'ōre Ūraade māga jara bairā, Cristode ijāak'aa bīpa parādepema aba atee k'inia bi pirā ichi temaa nek'ode, mäik'aapa pi wā k'inia bi pirā, wāji mäik'aapa k'óji ārapa teeruta. K'ísianāaji mäik'aapa iidināaji ma nechiara ata bijida ne-inaa k'irapite wa māga-e. ²⁸ Mamīda mama bide awaraapa pīmaa jarai: “Nāgí nechiara ata bijida ne-inaa juapa ooda k'irapite, ai k'irapite it'aa t'ipata”. Māga jararu pirā, pia ma nechiara k'oik'araa bi, māgí eperā k'ísia p'uapiamaapa. ²⁹ Mia māga jara-e bi pi

k'isia p'ua bai jĭak'aapa; jĭp'a chi apemamaa k'ĭsiapiamaapa parāpa k'achia oodai māgĭ nechiarā k'oruta pĭrā.

Mamĭda pia iidii: “Ķ'ĭāre-it'ee mia ooipia bĭma awaraarāpa oopi k'ĭnia p'anĭk'a, āchi k'ĭsia p'ua p'anadairā? ³⁰ ĶPia-e bik'ā, Tachi Ak'ōremaa gracias jarap'eda k'oit'ee ne-inaa k'ĭra t'ādo? Pia bi pĭrā, Ķmia, sāap'eda ooima awaraapa oopi k'ĭnia bik'a?” Mia jarait'ee sāap'eda māga oodaipia bi. ³¹ Tachia ne-inaa k'odak'āri maa-e pĭrā todak'āri maa-e pĭrā ne-inaa awaraa oodak'āri, jōmaweda oodaipia bi Tachi Ak'ōre-it'ee, jōmaarāpa iru waaweedamerā. ³² Mapa parāpa piata oodaipia bi judiorā k'ĭrapite māik'aapa judio-eerā k'ĭrapite māik'aapa awaraa ijāapataarā k'ĭrapite, ne-inaa k'achia oo k'ĭnia p'ananaadamerā parā k'aurepa. ³³ Mia jirĭpari māga ooit'ee. Ne-inaa oo-e michi-it'ee aupai. Jōma oopari awaraarā k'arĭpait'ee, ārapa Cristode ijāadamerā. Māgā irua āra o k'achiadeepa k'arĭpa atai.

11

¹ Ōoti mia ooparik'a, mia oopari perā Cristopa jarateedak'a na p'ek'au eujāde nipak'āri.

Sāga oodaipia bi ijāapataarā it'aa t'ĭdait'ee pak'āri

² ĭrā mia jara k'ĭnia bi parāpa pia oo p'ani, k'ĭrāpa p'anadairā mi sāga bapari parā ome bak'āri. Mi o-ĭa bi parā ome, at'āri oopata perā mia jarateedak'a. ³ Mamĭda k'ĭnia bi parāpa pipĭara k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Cristo iru jua ek'ari bi māik'aapa imĭk'ĭraarā Cristo jua ek'ari p'ani māik'aapa wēraarā āchi imĭk'ĭraarā jua ek'ari p'ani. ⁴ Maperā parā ijāapataarā chip'edaidak'āri, imĭk'ĭrapa ichi poro wāk'aik'araa bi it'aa t'ĭmaa bak'āri maa-e pĭrā Tachi Ak'ōrepa jarapiru jaramaa bak'āri. Ichi poro wāk'aru pĭrā, ak'ĭpiit'ee ichia waawee-e ichi poro waibia Cristo. ⁵ Jōdee wērapa ne-inaa ichi porode jĭipia bi, it'aa t'ĭk'āri maa-e pĭrā Tachi Ak'ōrepa jarapiru jarak'āri. Ichia wāk'apari jĭ-e bi pĭrā, ak'ĭpii ichi imĭk'ĭra waawee-e bi. Ma awara awaraarāpa māgĭ wēra ak'idak'aa pait'ee wēra piak'a, wēra poro wēpida pia ak'idak'aa perā. ⁶ Māgĭ ijāapari wērapa ichi porode ne-inaa wāk'apari jĭ k'ĭnia-e bi pĭrā, Ķpipĭara bak'aji-ek'ā ichi puda jida t'ĭpit'aamerā maa-e pĭrā wēpit'aamerā, wēra k'achia beerā ome oopatak'a? Mamĭda k'ĭra nejasia bi pĭrā māgā bait'ee jōmaarā k'ĭrapite, māgara puda t'ĭpiik'araa bi. Ma k'āyaara ne-inaa wāk'apari ichi porode jĭipia bi.

⁷ Pia jarait'eera, imĭk'ĭrapa ichi poro wāk'aik'araa bi ichi Tachi Ak'ōre k'ĭrak'a bairā māik'aapa ichi Tachi Ak'ōrepa bida perā na p'ek'au eujāde nĭbi poro waibia bamerā. Jōdee wērapa ichi poro wāk'aipia bi ak'ĭpiit'ee imĭk'ĭra ichi poro waibia. ⁸ Mia māga jara bi Tachi Ak'ōrepa eperā ook'āri, imĭk'ĭra naapiara ooda perā, maap'eda wēra ooji māgĭ imĭk'ĭra orrodeepa. ⁹ Tachi Ak'ōrepa māgĭ imĭk'ĭra oo-e paji wēra k'arĭpamerā; jĭp'a wērata ooji imĭk'ĭra k'arĭpamerā. ¹⁰ Maperā wēra Cristode ijāapari pĭrā, ichi poro wāk'aipia bi. Māga ook'āri, ak'ĭpipari Tachi Ak'ōre k'ĭrapite māik'aapa iru angeleerā k'ĭrapite, ichi bapari imĭk'ĭra jua ek'ari māik'aapa Cristo jua ek'ari.

¹¹ Mamĭda Cristode ijāadak'āri, wēra imĭk'ĭra ome auk'a p'ani Tachi Ak'ōre k'ĭrapite. Mapa chĭk'arĭpa p'anapataaipia bi. ¹² Tachia k'awa p'ani māgā auk'a p'ani omee weda uchiadap'edaa perā Tachi

Ak'õre juadeepa. Chi naapema wëra uchijai chi naapema imik'ĩradeepa. Mamãik'aapata imik'ĩraarã uchiapata wëraarãdeepa t'odak'ãri.

¹³ Māpai, parāpata ak'idaipia bi k'awaadait'ee pia bi wa pia-e bi ijāapari wëra ne-inaa wāk'apari wëe porode it'aa t'imerã Tachi Ak'õremaa. ¹⁴ Ma awara pāchia oopatade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'anì pia-e bi imik'ĩra puda waree bamerã. ¹⁵ Jõdee wëra puda waree bak'ãri, k'ĩra wãree unupata. Mamĩda Tachi Ak'õrepa mǎgá waripi-e paji k'ĩra wãree aupai ak'idamerã; jĩp'a ak'ipiiit'ee wëra ichi imik'ĩra jua ek'ari bi. ¹⁶ Apidaapa mia jara aupada ijāa k'iniada-e p'anì pirã, ijāanãati. Mamĩda k'awaadaipia bi taipa jōmaarãmaa mǎga jarateepata. Ma awara ijāapataarã apemaarãpa oopata ma jarateepatak'a.

Sǎga oodaipia bi Jesucristo piuda k'irãpadait'ee

¹⁷ Īrã ũraait'ee sǎga oodaipia bi parã ijāapataarã cheepurudak'ãri Cristo piuda k'irãpadait'ee. Ai naawedapemak'a p'oyaa jara-e pāchia pia oomaa p'anì, mǎgá ooda-e p'anadairã. Cristopa oopi k'inia bik'a oodai k'ãyaara, ne-inaa k'achia oomaa p'anì. ¹⁸ Mǎga jara bi mĩmaa nepiridap'edaa perã parãdepema ũk'uru cheepurudak'ãri, ne-inaa jedek'odak'aa auk'a k'ĩsiada-e p'anadairã. Mapa awara-awaraa nek'opata. K'ĩsia bi wãara ũk'uru mĩmaa nepiridap'edaa. ¹⁹ Mamĩda mǎgá parãdepema ũk'uruurãpa pāchia oo k'iniata ooda-e pada paara, k'awa-e pak'aji chisǎgũirãpa wãara oopata Cristopa oopi bik'a, iru k'inia iru p'anapata perã. ²⁰ Mǎgá pariatua k'o p'anik'a k'odaik'araa bi. ¡Mǎgá Cristo piuda k'irãpadak'aa! ²¹ Mĩmaa nepirijida parãdepemaarã ũk'uru cheepurudak'ãri ne-inaa jedek'odait'ee, apemaarã ijāapataarã nida-ee. Maperãpi ijāapataarã ũk'uru jarra oopata. Jõdee awaraarãpa k'opata bi jãwaadarutamaa mǎik'aapa vino topata piu p'aneerutamaa. ²² Chi mǎga oopataarãmaa iidi k'inia bi: ¿Pāchi te wëe p'anik'ã nek'odait'ee mǎik'aapa todait'ee? ¿Waaweeda-e p'anik'ã pāchi ĩgrete, chi araa che p'anirã jida ichiaba? ¿Chupiria chedeerã k'ĩra nejasiapi k'inia p'anik'ã? ¿K'ãata parãmaa jaraima? ¿Pia oo p'anik'ã? ¡Mǎga-epi!

Jesupa ooda k'irãpapiit'ee ichide ijāapataarãmaa

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Jesucristopa mĩmaa jarateeda, mia jõdee parãmaa jarateji. Ai ewate p'arik'ua Jesús traicionaadai naaweda, nek'omaa p'anide ichia pan ataji ²⁴ mǎik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'õrat'aaji jedeit'ee mǎik'aapa mǎgaji:

—Nǎgí pan mi k'ap'ia, mi peepiiit'ee perã parã k'aripait'ee. Nǎgá pan k'odak'ãri, k'opatãati k'irãpadait'ee mi piuda parã pari.

²⁵ Mǎgá ichiaba, nek'o aupadap'eda, Jesupa vino copa jitaji mǎik'aapa mǎgaji:

—Nǎgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perã mi piuk'ãri eperãarã pari. Tachi Ak'õrepa nǎgí ũraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wëpapiit'ee parãpa p'ek'au k'achia oopata mǎik'aapa michideerã papiit'ee. Nǎgá vino todak'ãri, topatãati k'irãpadait'ee mia ooiit'ee bi eperãarã pari.

²⁶ Mǎga jarada perã Jesucristopa, tachia ma pan k'odak'ãri mǎik'aapa ma vino todak'ãri, k'irãpapata Cristo piuda tachi pari. Mǎgá oo p'anadait'ee, iru waya cheru misa.

K'ĩrak'aupai pan vino ome pariatua k'odai

²⁷ Māga jōmaarāmaa ak'ipipata perā, eperāpa ma pan pariatua k'oru pirā maa-e pirā ma vino pariatua toru pirā, k'achia oomaa bi, ichi-it'ee p'ua-e bairā Cristo piuda jōmaarā pari. ²⁸ Maperāpi Cristode ijāapari chaa ma pan k'oi naaweda māik'aapa ma vino toi naaweda, ichi t'āridepai k'īsiaipia bi k'awaait'ee wāara k'oru māik'aapa toru k'irāpait'ee Cristo piuda ichi pari wa māga-e. ²⁹ Māgá oopia bi Tachi Ak'ōrepa miapiit'ee perā ma pan pariatua k'opataarā māik'aapa ma vino pariatua topataarā, chik'o jīp'aa k'opatak'a. ³⁰ Parādepema chok'ara māgá pariatua k'opata perā, k'ayaa p'ani māik'aapa ūk'uru jai-idaa p'ani. ³¹ Mamīda māgí k'odai naaweda māik'aapa todai naaweda, k'īsiaruta pirā oo amaadait'ee tachia p'ek'au k'achia oopata, Tachi Ak'ōrepa tachi miapi-e pait'ee. ³² Māga oodak'āri, pariatua k'oda-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa miapipari ma pan pariatua k'opataarā māik'aapa ma vino pariatua topataarā, āchia k'awaadamerā irua oopi k'inia bi. Māga k'awaadak'āri māik'aapa oodak'āri, irua āchi k'aripait'ee atuanaadamerā ijāadak'aa beerāk'a, eperāarā jōmaweda panadak'āri iru k'īrapite.

³³ Mapa ipemaarā, cheepurudak'āri pan k'odait'ee māik'aapa vino todait'ee Cristo piuda k'irāpadait'ee, nipatāati jōmaweda cherutamaa, chik'inia ne-inaa jedek'odait'ee. ³⁴ Apida jarrapisia bi pirā, chei naaweda, ichi temāi nek'oipia bi. Parāpa māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa miapi-e pait'ee pariatua k'o p'ani k'aurepa.

Mi parāmaa wāk'āri, waapiara jarateit'ee.

12

Tachi Ak'ōre Jaurepa ne-inaa oopipari Cristode ijāapataarāmaa

¹ Irā ipemaarā, p'anaut'ee parāpa iidi pēidap'edaa. Iidijida k'āata oopipari Tachi Ak'ōre Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa. Nāgí jarateit'ee pia k'awaadamerā.

² K'irāpa p'ani parā p'anapatap'edaa Cristode ijāadai naaweda. Tachi Ak'ōre k'īrapite k'achia oopachida it'aa t'īpatap'edaa perā ne-inaamaa, Tachi Ak'ōre awara. Māga oopachida māgee ne-inaa pededak'aa beemaa, chok'ai-e p'ani mīda. ³ Māga oopachida pia k'awadak'aa pada perā sāga Cristode ijāadait'ee māik'aapa sāga oodait'ee irua parāmaa oopi k'inia bik'a. K'awapatāati Tachi Ak'ōre Jaurepa eperāarāmaa nāga jarapik'aa: “Jesús Tachi Ak'ōre Warra-e”. Jīp'a jarapipari: “Jesús Tachi Poro Waibia.”

⁴ Parāpa k'awaadaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa ne-inaa k'īra t'ādo oopipari chik'aripa p'anapataadamerā. Māga oopari ne-inaa pia oo k'inia bairā ijāapataarā-it'ee. ⁵ Ichia ma ne-inaa jōma oopipari Cristo, Tachi Poro Waibia oopi k'inia bik'a. ⁶ Ijāapari chaa ma ne-inaa awara ooi ichi k'ōp'āyo k'āyaara. Mamīda Tachi Ak'ōrepata ma ne-inaa ichita āramaa oopipari. ⁷ Māgá Tachi Ak'ōre Jaurepa ma ne-inaa awara-awaraa oopipari Cristode ijāapataarāmaa, āchi chik'aripa p'anapataadamerā. ⁸ Abaamaa k'īsia k'awaapipari jarateemerā ne-inaa Tachi Ak'ōrepa k'awapi k'inia bi. Awaraarāmaa pipiara k'awapipari Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida, māga jarateemerā. ⁹ Ichiaba Tachi Ak'ōre Jaurepa waapiara ijāapipari Cristode ijāa bimaa, k'awaamerā wāara uchiat'ee Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, waide unu-e bi mīda. Ichiaba awaraarāmaa k'ayaa beerā jipapipari. ¹⁰ Ma awara awaraarāmaa ne-inaa oopipari eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Awaraarāmaa

jarapipari Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a. Awaraarāmaa k'awapipari eperāpa wāara jaratee bi Cristopa oopi bik'a wa netuarapa oopi bik'a. Awaraarāmaa pedeepipari irua k'awa-e bi pedeede, jarateemerā Tachi Ak'õre Ūraa mǎga pedee bipa. Awaraarāmaa k'awapipari k'āata jara bi ma eperāpa, pedee irua k'awa-e bita pedeek'āri, jōmaarāpa k'awaadamerā irua jara k'inia bi. ¹¹ Mǎgá oopari Tachi Ak'õre Jaurepa. Irua aupaita k'awapipari Cristopa oopi k'inia bi ichide ijāapataarāmaa.

Cristode ijāadak'āri, tachi k'ap'ia apai pik'a p'ani

¹² Irá jarait'ee sǎap'eda Tachi Ak'õre Jaurepa mǎgá ne-inaa awara-awaraa oopipari Cristode ijāapataarāmaa. Tachi k'ap'ia apai bi mǎda, aide nǎgee paraa: biiri, poro, jua, t'āri; jāga bee chok'ara. Mǎga pik'a Cristo apai bi mǎda, irude ijāapataarā araa p'anapata iru ome. K'ap'ia apai pik'a p'ani, chok'ara p'ani mǎda. ¹³ Tachi ijāapataarā mǎga p'ani ijāapari chaa Cristode ijāa beek'āri, Tachi Ak'õre Jaurepa iru araa bapipari perā apemaarā ijāapataarā ome. Auk'a oopari judiorā ome, judio-eerā ome, esclavoorā ome, esclavo-eerā ome. Mǎga oopari, chok'ara p'ani mǎda, apai pik'a p'anadamerā Cristo ome. Mapa tuchia poro choopipata ak'ipidait'ee araa p'ani Cristo ome Tachi Ak'õre Jaure k'aurepa.

¹⁴ Tachi eperā k'ap'iade bi poro, jua, biiri mǎik'aapa t'āri. Jǎgee jōmaarāpa k'aripapata tuchia ne-inaa oodamerā. Mǎga pik'a tachi ijāapataarā chok'ara p'ani mǎda, chik'aripa p'anapata Cristo-it'ee ne-inaa oodait'ee. ¹⁵ K'ĩsiadáma nǎgide. Tachi biiri pedeeda paara, jarak'aji: "Juapa mi k'āyaara ne-inaa chok'araara oopari perā, mi mak'iara servi-e bi na k'ap'iade." Mǎga jarak'aji mǎda, at'āri tachi k'ap'iade bi. ¹⁶ Maa-e pirā tachi k'ĩri pedeeda paara, jarak'aji: "Tau mi k'āyaara pipiara bairā, mi mak'iara servi-e bi na k'ap'iade." Mǎga jarak'aji mǎda, at'āri tachi k'ap'iade bi. ¹⁷ Tachi k'ap'ia jōma tau pada paara, k'ĩri wē-e pak'aji ūridait'ee mǎik'aapa jōma k'ĩri pada paara, k'ĩri wē-e pak'aji idait'ee. ¹⁸ Mamǎda mǎga-e. Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'iade nǎbi jōmaweda biji mǎgǎ bimǎi, ichia k'ĩsia iru badak'a. ¹⁹ Tachi k'ap'ia jōmaweda biiri maa-e pirā jua maa-e pirā tau pada paara, k'ap'ia wēe p'anak'ajida. ²⁰ Mamǎda mǎga-e. Ne-inaa k'ĩra t'ādo paraa mǎda, ichita k'ap'ia apai bi.

²¹ Tachi k'ap'ia mǎga bi perā, tachi tau pedee k'awaa bada paara, p'oyaa jara-e pak'aji juamaa: "Mia pi k'inia-e". Poropa pida p'oyaa jara-e pak'aji biirimaa: "Mia pi k'inia-e." ²² Ma k'āyaara ne-inaa jōma tachi k'ap'iade, mak'iara p'oyaa ooda-e pik'a k'edee paara, auk'a k'aripapata tachi k'ap'ia chok'ai bamerā mǎik'aapa k'ap'ia pia bamerā. ²³ Ma awara tachi k'ap'iade nǎbi ūk'uru pia chi-oopata tachi piara unudamerā. Mamǎda ūk'uru awaraarāmaa unupi k'iniadak'aa. Mapa wǎk'apata p'arupa. ²⁴ Jōdee chi unupi k'inia bita taawa iru p'anapata. Mǎga oopata Tachi Ak'õrēpata tachi k'ap'ia mǎga ooda perā, pipiara iadamerā aide nǎbi mak'iara p'oyaa oo-e pik'a k'edee mǎik'aapa pia-e pik'a k'edee. ²⁵ Mǎga ooji tachi k'ap'iade nǎbi jōma chik'aripa p'anadamerā. ²⁶ Tachi k'ap'iade bi apida p'ua nǎbeeru pirā, k'ap'ia jōmaweda miapari ma k'aurepa. Jōdee tachi k'ap'iade nǎbi apida pi-ia unuruta pirā, k'ap'ia jōmaweda o-īdaipari.

²⁷ Ma jōma jara aupadade k'ĩsiadak'āri, k'awa p'ani tachi ijāapataarā Cristo k'ap'iak'a p'ani, iru ome araa p'anapata perā. ²⁸ Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'iade nǎbi chaa mimia awara-awaraa biji tachi k'aripamerā mǎik'aapa k'ap'ia pia p'anadamerā. Mǎga pik'a ichi

Jaurepa Cristode ijāapataarāmaa mimia awara-awaraa bīpari, ma mimia oo p'anide chik'aripa p'anapataadamerā. Naapiara bīpari Jesucristopa jirit'eraadaarā pēit'ee ichi ūraa jarateede; ai eere bīpari Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapataarā; māgí t'ēe bīpari Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā; maap'eda ne-inaa oopataarā eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa; k'ayaa beerā jipapataarā; ijāapataarā k'aripapataarā; ijāapataarā ak'ipataarā; pedeepataarā āchia k'awada-e p'ani pedeede. ²⁹ Tachi Ak'ōrepa ijāapataarā jōmaweda jirit'era-e Cristopa pēimerā ichi ūraa jarateede. Ichiaba jōmaarāmaa ichia jarapi bik'a jarapi-e; jōmaarāpa iru ūraa jarateeda-e; jōmaarāpa ne-inaa ooda-e eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa; ³⁰ jōmaarāpa k'ayaa beerā jipada-e; jōmaarāpa pedeeda-e āchia k'awada-e p'ani pedeede; jōmaarāpa k'awada-e chi pedeerupa jara k'inia bi ma k'awada-e p'ani pedeede. ³¹ Maperā parāpa iididaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa madepema pipiara bita bīmerā. Māgá pipiara p'anapataadait'ee.

Māgá oo p'ani mīda, mia ak'ipiit'ee sāga wāara pipiara p'anapataadai.

13

Chik'inia p'anapataadaipia bi

¹ Pipiara p'ana k'inia p'ani pirā, chik'inia p'anapataadaipia bi. Tachia eperāarā pedee k'ira t'ādo o pedee p'ani mīda māik'aapa angeleerā pedee paara pedeeruta pijida, pari māga oopata t'āripa awaraarā k'inia iru p'anada-e p'ani pirā. Māga p'anaruta pirā, tachi ma pedeede pedeedak'āri, awaraarāpa ūridai campana pariatua chaaparik'a. ² Ichiaba Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jara p'ani mīda māik'aapa k'awa p'ani mīda ne-inaa k'ira t'ādo, Tachi Ak'ōrepa waide jara-e bi paara eperāarāmaa, pāripi p'anapata awaraarā k'inia iru p'anada-e p'ani pirā. Ma awara audú ijāaruta pijida ee āyaa birutamaa tachia jararutapa; awaraarā t'āripa k'inia iru p'anada-e p'ani pirā, ichi k'inia māga oo p'ani. ³ Ma awara tachia net'aa iru p'ani jōmaweda tee p'ani mīda chupiria chedeerāmaa māik'aapa tachi k'ap'ia paara paapeepiruta pijida Cristode ijāa p'ani k'aurepa, t'āripa awaraarā k'inia iru p'anada-e p'ani pirā, tachi-it'ee wē-e pait'ee Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bidepema, it'ari panadak'āri.

⁴ Tachia wāara awaraarā k'inia iru p'anadak'āri, nāga p'anapata. T'āridepai choopata. Awaraarāmaa ne-inaa pia oopata. Awaraarā unuamaa iru p'anadak'aa, ārapa ne-inaa iru p'ani k'aurepa. Ichiaba tachia ooda jōmaarāmaa jaradak'aa, ārapa k'isiadamerā tachia ne-inaa oo k'awaa p'anapata. Audua p'anadak'aa. ⁵ Chīara k'īraupidak'aa māik'aapa k'ira nejasiapidak'aa. Tachi-it'ee ne-inaa pipiara jiridak'aa. Isapai k'īraudak'aa. K'ira p'u-ua p'anadak'aa tachimaa chīarapa ne-inaa k'achia ook'āri. ⁶ O-īa p'anadak'aa unudak'āri awaraapa ne-inaa k'achia oomaa bi. Jīp'a o-īadaipata irua ook'āri Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a. ⁷ Ma awara chīarapa tachi miapidak'āri, choopata ijāapata perā Ak'ōrepa tachi k'aripait'ee. Ijāapata k'achia p'oyaadai. T'āride ichita choopata awaraarā k'inia iru p'anadairā.

⁸ Māgá awaraarā k'inia iru p'anadak'āri Cristopa oopi bik'a, ichita chik'inia para bait'ee. K'awāati na ewari Tachi Ak'ōrepa jarapi bi waa wē-e pait'ee. Ma awara chi pedee bīpa k'awada-e p'ani pedee waa ūrida-e pait'ee. Ichiaba k'isia k'awaa p'anāarāpa jarateepata auk'a waa wē-e pait'ee. ⁹ Māgí jōma ewari wē-e pait'ee, jōdait'ee perā. Tachia waide

k'awada-e p'ani jōmaweda Tachi Ak'ōrepa jarapi bi māik'aapa k'īsia k'awaa beerāpa jaratee p'ani. ¹⁰ Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi jōmaweda oo aupak'āri, waa k'awa k'iniada-e p'anadait'ee irua jarapi bi māik'aapa k'īsia k'awaa beerāpa jaratee p'ani, jōmaweda Cristok'a k'awadait'ee perā.

¹¹ Warra weda mi pedeeji māik'aapa k'īsia iru baji ne-inaa oit'ee warrarāpa oopatak'a. Mamīda chona pak'āri, oo amaaji māgee warra weda ne-inaa oopata. ¹² Na p'ek'au eujāde p'ani misa, jīp'a espejo k'īra t'awaa bide ak'i p'anik'a bi, jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi k'awada-e p'anadairā. Mamīda Cristo ome p'ananadak'āri, jōmaweda k'awadait'ee Cristopa k'awa bik'a, k'awadait'ee perā Tachi Ak'ōrepa tachi k'awa bik'a.

¹³ Maperā ichita ijādaipia bi Tachi Ak'ōrepa oopari ichia jara bik'a. Ichita ijādaipia bi Tachi Ak'ōrepa tachimaa teeit'ee ne-inaa jōmaweda ichia k'īsia iru bi tachi-it'ee, it'ari panadak'āri. Ichita awaraarā k'inia iru p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrepa k'inia iru baparik'a. Tachi Ak'ōre-it'ee ma jarada opeedepema chi t'ēe jara aupadata pipiara bi jōma apema jara aupada k'āyaara.

14

Chik'aripa p'anadaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a oodait'ee

¹ Māga pipiara bairā Tachi Ak'ōre-it'ee, parāpa awaraarā k'inia iru p'anadaipia bi. Māga oo p'ani misa, iididaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa jarapimerā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. ² Ma k'āyaara, iidiruta pirā Tachi Ak'ōre Jaurepa parā pedepimerā k'awada-e p'ani pedeede, māgā jarateedak'āri, chi ūirutaarāpa k'awada-e p'anadai māgī jarateeruta. Tachi Ak'ōrepapai k'await'ee. ³ Jōdee Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapiru pirā irua jarapi bik'a, chi ūirutaarāpa pia k'awaadait'ee, āchi pedeede ūridait'ee perā. Mapa oo k'inia p'anadait'ee māgī jarateeruta jara p'anik'a māik'aapa t'āri o-īa p'anadait'ee oodak'āri Cristopa oopi bik'a. ⁴ Chi pedee bipa ichia k'awa-e bi pedeede pia oo bi ichi-it'ee. Mamīda Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaraparipa apemaarā ijāapataarā k'aripapari.

⁵ Parā jōmaweda pedeeda paara k'awada-e p'ani pedeede, pia bak'aji. Mamīda pipiara bi Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaradamerā, wē-e pirā apidaapa māgī pedee ūridamerā māik'aapa k'awapidamerā apema ijāapataarāmaa.

⁶ Mapa ipemaarā, mi parāmaa wāru pirā jarateede k'awa-e bi pedeede, parā k'aripa-e pait'ee. Jōdee wāru pirā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarade maa-e pirā Cristo ūraa jarateeru pirā, māgā k'awaadai Cristopa oopi k'inia bi.

⁷ Parāpa k'awa p'ani siru chaa k'awaa beerāpa māik'aapa arpa chaa k'awaa beerāpa pia chaapata chi ūri p'anirāpa k'awaadamerā chisāgī sirupa chaada māik'aapa chisāgī arpapa chaada. Mamīda pia chaa k'awa-e bipa chaak'āri, k'achia ūridai māik'aapa pia k'awada-e pai chisāgī siru wa chisāgī arpa. ⁸ Ichiaba soldaorāpa trompeta atepata jura chōonadak'āri. Chi chaa k'awaa bipa chaapari soldaorā chōode uchiadamerā. Mamīda māgīpa pia chaa-e pirā, soldaorā chōode uchiada-e pai, k'awada-e p'anadairā āchia ūri p'ani k'āata jara k'inia bi. ⁹ Māga pik'a bi parā ome. K'awada-e p'ani pedeede pedee p'anadak'āri, chi ūirutaarāpa k'awada-e pai parāpa jaratee k'inia p'ani. Pipiara bak'aji pāchi ituaba pedeedap'edaa paara. ¹⁰ Wāara na p'ek'au eujāde eperāarā

pedee chok'ara awara-awaraa pedee p'ani. Ma pedee pedeepataarāpa pia k'awapata āchi pedee ūridak'āri. ¹¹ Mamīda mia māgī pedee ūri-e bi pirā, k'īra tewaraak'a bai māgī pedeepari ome, p'oyaa ūri-e bairā māgī pedee. ¹² Māga bi parā ome ichiaba. Maperāpi iidi k'inia p'ani pirā Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa ne-inaa oopimerā, iididaipia bi ne-inaa k'aripadait'ee apemaarā ijāapataarā.

¹³ Mamīda iidi k'inia p'ani pirā Ak'ōrepa pedeepimerā k'awada-e p'ani pedeede, māgara ichiaba iididaipia bi k'awapimerā k'āata jara k'inia bi māgī pedee. Māgā awaraarāmaa jarateedai. ¹⁴ Mia it'aa t'īru pirā k'awa-e bi pedeede, mi jaurepapai k'awa bi k'āata jara k'inia bi, araa bapari perā Tachi Ak'ōre Jaure ome. Mamīda michi k'īsiade k'awa-e bi. ¹⁵ Māgara mia ŷsāga ooima? Jaurepapai it'aa t'īit'ee māik'aapa k'ariit'ee mia k'awa-e bi pedeede. Mamīda ma k'āyaara pipiara it'aa t'īpariit'ee māik'aapa k'aripariit'ee mia k'awa bi pedeede. ¹⁶ Pia pida māga ooru pirā, eperā pi ik'aawa su-ak'i bipa auk'a k'awaait'ee pia gracias jara bi māik'aapa k'ari bi. Māgā pi ome auk'a iru it'aa t'īi gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. ¹⁷ Jōdee pia it'aa t'īru pirā k'awa-e bi pedeede, pia bi mīda Tachi Ak'ōre k'īrapite, pi ik'aawa p'anīrā maarepida k'aripa-e bi.

¹⁸ Tachi Ak'ōre k'īrapite mi o-īa bi, mia parā k'āyaara pedee chok'araara pedeepari perā, mia k'awa-e bi pedeede. Māga ooi Tachi Ak'ōre Jaurepa māga oopipari perā. ¹⁹ Mamīda apemaarā ijāapataarā ome bak'āri it'aa t'īit'ee Tachi Ak'ōremaa, mi-it'ee pipiara bi pedeeit'ee pedee joisomaapai arii p'anīrā pedeede, pedee diez mil pedeei k'āyaara ārapa k'awada-e p'ani pedeede.

²⁰ Maperā ipemaarā, warra chak'eerāk'a k'īsianāati. Ārak'a p'ana k'inia p'ani pirā, p'anadaipia bi warra ewaa t'odak'a; audua-ee. Pia k'īsiati chonaarāpa k'īsiapatak'a. ²¹ K'īrāpāti Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa jara bi: "Mia Israel pidaarāmaa pedeeit'ee k'awada-e p'ani pedeede k'īra tewaraarā it'aideepa. Mamīda ma Israel pidaarāpa k'awa p'anadait'ee mīda mia māga oopi bi, at'āri mi pedee ūri k'iniada-e p'anadait'ee." ' (Is 28.11-12)

²² Tachi Ak'ōrepa māga jarada perā, nāga k'awaadai. Ijāadak'aa beerāpa unuruta pijida Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa pedeepimaa bi pāchia k'awada-e p'ani pedeede, ma Israel pidaarāk'a ārapa ūri k'iniada-e pait'ee. Jōdee ijāapataarāpa māga unudak'āri, ūridait'ee, k'awada-e p'ani mīda k'āata jara k'inia bi. Mamīda ma k'āyaara parāpa jararuta pirā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a āchi pedeede, audupiara ūri k'inia p'anadait'ee, ūridait'ee perā āramaa Cristopa oopi k'inia bi. Māga bi ijāadak'aa beerā ome ichiaba. ²³ K'īsiati nāgide. Parā cheepurudak'āri it'aa t'īdait'ee, parādepema ūk'uru pedeemaa p'aneeruta pirā k'awada-e p'ani pedeede māik'aapa māga p'anide t'īuru pirā eperā ijāak'aa bi maa-e pirā Tachi Ak'ōre Ūraa waide k'awa-e bi, ichia k'īsiai parā jōmaweda k'īra k'awa-ee para bi. ²⁴ Jōdee eperā ijāak'aa bi maa-e pirā Ak'ōre Ūraa waide k'awa-e bi t'īuru pirā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jara p'anide, ūrii ichia p'ek'au k'achia oopari Tachi Ak'ōre k'īrapite. ²⁵ Maap'eda māgide k'īsiak'āri, t'āri p'uadarii māik'aapa ijāai, wa ijāa-e pai. Maap'eda bedabaidarii Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īit'ee māik'aapa jarait'ee: "Wāara Tachi Ak'ōre nama parā ome bapari."

Chip'edaidak'āri, ne-inaa jōma k'īra jīp'a oodaipia bi

²⁶ Māpai ĩpemaarā, nāga oodaipia bi chip'edaidak'āri it'aa t'ĩdait'ee. Ũk'uruurāpa Ak'ōre k'ari k'aridaipia bi. Awaraarāpa Cristo ũraa jarateedaipia bi maa-e pirā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaradaipia bi. Awaraarāpa k'awada-e p'ani pedeede pedeedaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Awaraarāpa māgí pedee jara k'inia bi jōmaarāmaa k'awapidaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Ma jōmaweda oodaipia bi ijāapataarā chik'aripa p'anadamerā. ²⁷ Ma k'awada-e p'ani pedeede peedeapataarā pedeedaipia bi aba-abaa, omé maa-e pirā ōpee pedee auparutamaa. Maap'eda māgí pedee k'awapataarāpa jōmaarāmaa k'awapidaipia bi ārapa jaradap'edaa. ²⁸ Apida wē-e pirā māgí pedee k'awaapiit'ee k'āata jara k'inia bi, māgara chi māgá pedee bi waa pedeeik'araa bi. Ma k'āyaara ichi t'āridepai pedeeipia bi ichi-it'ee māik'aapa Tachi Ak'ōre-it'ee. ²⁹ Māgá ichiaba Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapataarāpa pedee k'inia p'ani pirā, pedeedaipia bi aba-abaa, omé maa-e pirā ōpee pedee auparutamaa. Apemaarāpa ũridaipia bi ārapa jararuta, k'awaadait'ee wāara Tachi Ak'ōrepa jarapida wa māga-e. ³⁰ Abaapa Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jara bi misa, awaraapa pedee k'inia bi pirā jarapida awara, māgara ma naa pedee badapa chi t'ēepemamaa pedeeipiipia bi. ³¹ Māga oo p'ani pirā, jōmaarā pedee k'inia p'aniirā pedeedait'ee, apemaarā ijāapataarāpa k'awaadamerā jōmaweda Tachi Ak'ōrepa āramaa jara k'inia bi. ³² Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jara bipa pariatua pedeeik'araa bi. Jīp'a pedeeipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa māga oopi bak'āri. ³³ Māga oodaipia bi Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pariatua oopik'aa perā. Oodaipia bi awaraa p'uurudepema ijāapataarāpa oopatak'a.

³⁴ Mapa ichiaba chip'edaidak'āri it'aa t'ĩdait'ee, wēraarā k'ĩup'ee p'anadaipia bi, jarateepataarā māik'aapa Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapataarā pedee p'ani misa, Tachi Ak'ōre ũraa p'ādade jara bairā āchi imik'ĩraarā jua ek'ari p'anapataadaipia bi. ³⁵ Mapa ārapa ne-inaa iidi k'inia p'ani pirā, iididaipia bi āchi imik'ĩramaa teeda panadak'āri. Pia-e bi pariatua pedeedamerā, awaraarā pedee p'ani misa.

³⁶ Auk'a k'ĩsiada-e p'ani pirā, k'irāpāti parāmaa ijāapii naaweda Tachi Ak'ōrepa awaraarāmaa ijāapiji māik'aapa k'awapiji ichia oopi k'inia bi chip'edaidak'āri. Maperā k'ĩrak'aupai pāchia oo k'iniata oodai, Tachi Ak'ōrepa k'awapida oodai k'āyaara. ³⁷ Apida k'ĩsia bi pirā ichiata Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapari, maa-e pirā ne-inaa awara oopari Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, k'awaaipia bi Tachi Ak'ōrepa mimaa jarapiji jōma na p'ādade jara bi. Mapa oopipia bi na ũraade jara bik'a. ³⁸ Mamīda māgí eperāpa jara bi pirā mia na p'ā bide jarateemaa bi mīchi k'ĩsiadoopa, irua jara bi ũridaik'araa bi.

³⁹ Māpai ĩpemaarā, audupiarā iididaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapimerā Ak'ōrepa jara k'inia bi ijāapataarāmaa. Māga nide abaapa pedee k'inia bi pirā ichia k'awa-e bi pedeede, pedeenapāde adaik'araa bi. ⁴⁰ Mamīda ne-inaa jōma oodaipia bi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, pariatua oodai k'āyaara.

15

Jesucristo piup'eda, chok'ai p'irabaida

¹ ĩrá ĩpemaarā, k'irāpapiit'ee mia naaweda jarateeda; jōma Jesucristopa ooda tachi k'aripait'ee atuanaadamerā. Parāpa māgí jarateeda ijāajida;

māgita at'āri ijāa p'ani. ² Ma jarateeda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parā o k'achiadeepa k'aripa ata wā. Mapa aide ijāapataadaipia bi. Māga-e pirā, pāchi k'inia ijāajida.

³ Ma jarateeda k'awaap'eda, mia parāmaa jarateeki, jarateeda pipiara bairā. Nāga bi: Cristo piuji tuchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. ⁴ Ma piuda t'ēpai, māu te uriade iajida māik'aapa ewari ōpeemaa chok'ai p'irabaiji, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. ⁵ Ma t'ēpai ichia unupiji Pedromaa, maap'eda chi apemaarā k'ōp'āyoorāmaa, ichi ome nipapatap'edaa na p'ek'au eujāde bi misa. ⁶ Ai t'ēpai unupiji quinientos audú see nībada ijāapataarāmaa. Māgidepema ūk'urupai jai-idaa p'ani, mamīda chi apemaarā at'āri chok'ai p'ani. ⁷ Ai t'ēpai unupiji Santiagomaa. Maap'eda unupiji ichia ūraa jarateede pēida eperāarāmaa.

⁸ Maap'eda, jōmaarā t'ēe, mīmaa ichiaba unupiji, ai naaweda mi k'achia baji mīda. ⁹ Māga ooji mi jōmaweda apemaarā pēida k'āyaara ek'ariara bi mīda. Mi-it'ee piara bak'aji Tachi Ak'ōrepa mi jirit'era-e pada paara, mia Cristode ijāapataarā miapipachi perā. ¹⁰ Mamīda Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari perā, mi k'aripaji. Maperā mi apemaarā pēida k'āyaara mimiara bapari. Mimiak'aa mīchi k'īradoopa. Jīp'a Tachi Ak'ōrépata mīmaa nāgí mīmīa oopipari Cristo-it'ee. ¹¹ Mi āra k'āyaara audú mimiapari mīda, taipa auk'a jarateepata, ma-it'ee Cristopa tai pēida perā. Māgí jarateedata parāpa ijāajida.

Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā chok'ai p'irabaipipari

¹² Parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Cristo chok'ai p'irabaipiji, taipa māga jarateedap'edaa perā. Māga bita, ¿sāap'eda ūk'uru parā t'aide p'anirāpa jara p'anima eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'aa? ¹³ ¡K'īslati! Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'oyaa p'irabaipi-e pirā, māgara Cristo jida p'irabaipi-e pak'aji. ¹⁴ Māgara páripi taipa jarateepata Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Parāpa pida pāchi k'inia irude ijāa p'ani. ¹⁵ Ma awara māirāpa jara p'ani wāara pirā, tai seewa-idaa p'ani, parāmaa jarateedap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa Cristo p'irabaipiji. ¹⁶ Māirāpa k'īsia p'anik'a Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'oyaa p'irabaipi-e pirā, māgara Cristo jida p'oyaa p'irabaipi-e pak'aji. Māgara Cristo at'āri piu bak'aji. ¹⁷ Ma awara Tachi Ak'ōrepa Cristo p'irabaipi-e paji pirā, māgara parāpa páripi ijāa p'ani Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa pāchia p'ek'au k'achia oopata wēpapii. ¹⁸ Māgara awaraa Cristode ijāapataarā jai-idaadap'edaarā auk'a atuak'ajida. ¹⁹ Ma jōma wāara pirā māik'aapa na p'ek'au eujādepai Cristode ijāa p'ani pirā, ¡tachi jōmaarā k'āyaara chupiriara p'ani!

²⁰ Mamīda māga-e. ¡Tachi Ak'ōrepa wāara Cristo chok'ai p'irabaipiji! Cristo naapiara ichita chok'ai bapariit'ee, piup'eda māik'aapa p'irabaip'eda. Ma awara Tachi Ak'ōrepa māga ooda perā Cristo ome, k'awa p'ani tachi jida ichiaba chok'ai p'irabaipiit'ee, Cristode ijāapata perā. ²¹ K'īsiadāma nāgide. Eperāpa k'achia ooda k'aurepa, na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda piupata. Jōdee Tachi Ak'ōrepa awaraa eperā chok'ai p'irabaipida k'aurepa, jōmaweda irude ijāapataarā auk'a chok'ai p'irabaipiit'ee. ²² Pia jarait'eera, Adán k'aurepa jōmaarāta piupata. Jōdee Cristo k'aurepa jōmaweda irude ijāapataarā jai-idaadap'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. ²³ Mamīda p'irabaidait'ee Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bik'a. Cristo naapiara p'irabaipiji. Maap'eda Cristo cheru ewate irude

ijāapataarā auk'a p'irabaiipiit'ee. ²⁴ Ma t'ēepai na p'ek'au eujā jōit'ee. Cristopa netuaraarā māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anīrā, chi na p'ek'au eujādepema poro waibiarā jōmaweda p'oyaak'āri, māgīrā ichi Ak'ōre jua ek'ari biit'ee. ²⁵ Māga pait'ee Cristo na eujā poro waibia pait'ee perā, Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anīrā jōma birumaa ichi Ak'ōre jua ek'ari. ²⁶ Māgā ook'āripi, eperāarā waa piuda-e pait'ee. ²⁷ K'awa p'ani Cristota na p'ek'au eujā poro waibia, Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa p'ādade jara bairā:

'Ne-inaa jōmaweda pi jua ek'ari biji: eperāarā, angeleerā māik'aapa netuaraarā paara.' (Sal 8.6)

Tachi Ak'ōre aupaita Cristo jua ek'ari ba-e. ²⁸ Māgā Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anīrā p'oyaap'eda, Tachi Ak'ōre Warrapa ooit'ee ichi Ak'ōrepa oodak'a ichi ome, nejōmaata iru jua ek'ari bik'āri. Irua nejōmaata biit'ee ichi Ak'ōre jua ek'ari, ichi k'ap'ia paara, Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibia beemerā.

²⁹ Ichiaba nāga k'awa p'ani Cristode ijāapataarā jai-idaadap'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. P'irabaida-e pirā, ¿sāap'eda eperāarā ūk'uruurāpa poro choopipatama ijāapataarā jai-idaadap'edaarā pari, chi araada-e padap'edaarā poro choopidait'ee jai-idaadai naaweda? ¡Māgī jai-idaadap'edaarā p'irabaida-e pirā, páripi āra pari poro choopipata! ³⁰ Ma awara ijāapataarā p'irabaida-e pirā, ¿sāap'eda tai jarateede wāpatama, chi wārutamaa tai k'īra unuamaa iru p'ani mīda? ³¹ Wāara ewari chaa mi peedait'ee iru p'ani, jarateepari perā Cristopa ooda jōmaarā k'aripait'ee. Mamīda wāara mi o-īa bi k'awa bairā parāpa Jesucristode ijāa p'ani. ³² Ma awara Cristode ijāapataarā p'irabaida-e pirā, páripi mi perā piuji Éfeso p'uurudepemaarā juapa. Māgīrā ne-animalaarā k'achiarāk'api p'ani. Wāara chok'ai p'irabaida-e pirā, māgara p'anadāma nāgī jarapatak'a: 'Nek'odāma, ne-inaa todāma māik'aapa tachia oo k'iniata oodāma, taarā-e perā jōdait'ee.' (Is 22.13)

³³ ¡Māga-e! Apidaamaa k'ūrapināati. Wāara jara p'ani nāga jaradak'āri: "K'ōp'āyo meraa bi pirā k'achia oopataarā ome, auk'a oodai." ³⁴ ¡Pia k'īsiati māik'aapa ak'iti k'īsia k'awaa pik'a p'anīrā parā t'āide! P'ek'au k'achia oonāati āchia oo p'anik'a jaradak'āri Cristode ijāapataarā p'irabaida-e pait'ee. ¡Māga jaratee p'anīrāpa waide Cristode ijāada-e p'ani! Mia māga jara bi parā k'īra nejasiapiit'ee.

Sāga Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā p'irabaiipiit'ee
(2 Co 5.1-5)

³⁵ ¿Nāga iidi k'inia p'ani-ek'ā? "¿Sāga Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā p'irabaiipiit'eema? ¿Sāga baima chi k'ap'ia p'irabaida?" ³⁶ Wāara māga iidi k'inia p'ani k'īsia k'awada-e p'anadairā. ¿Parāpa nāgī k'awada-e p'anik'ā? Trigo tau maa-e pirā awaraa net'atau uudak'āri, eujāde beraudaipari, t'ono wāru misa. ³⁷ Chi k'arra uudak'aa. Jīp'a chi tauta uupata, trigodee wa awaraa net'ataudee. ³⁸ Māgī uup'eda, Tachi Ak'ōrepa t'onopipari trigo k'arra wa ne-inaa awaraa, ichia k'īsia iru badak'a net'atau k'īra t'ādoe ewaa ook'āri. ³⁹ Māga ooji awaraa ne-inaa chok'ai bee ome ichiaba. Ichia k'īsia iru badak'a k'ap'ia k'īra t'ādoe ooji eperāarāde, ne-animalaarāde, ipanaarāde māik'aapa chik'ode, māgā āchi k'ap'ia awaraawaraa iru p'anadamerā. ⁴⁰ Ichiaba biji ne-inaa pajāde ichia k'īsia iru

badak'a, na p'ek'au eujādepema ne-inaa awara. Māgí chaachaa ichi k'Īra wāree biji. Mamīda auk'a bi-e paji. ⁴¹ Ma k'Īra wāree awara-awaraa biji nāgá: ak'ōrejĪru urua awara bi atane ĩdaa ome māik'aapa atane ĩdaa lucero ĩdaa ome awara bi. Ichiaba lucero chaa urua awara bee.

⁴² Māgá Tachi Ak'ōrepa ne-inaa awara-awaraa oodak'a na eujādepema māik'aapa pajādepema, māga pik'a ichiaba awara ooit'ee eperā piuda k'ap'ia chok'ai p'irabaipik'āri. Piuda k'ap'ia iadak'āri, mik'iadaipari. Jōdee chok'ai p'irabaida k'ap'ia waa piuk'aa. ⁴³ Ma awara māgí piuda k'ap'ia k'achia bapari mik'iadaipari perā. Jōdee chi chok'ai p'irabaida k'ap'ia k'Īra wāree bait'ee. Piuda k'ap'ia p'oyaa mimik'ak'aa. Jōdee chok'ai p'irabaida k'ap'iaapa ne-inaa k'Īra t'ādoo ooit'ee, Cristopa chok'ai p'irabaida t'ēe oodak'a. ⁴⁴ Eperāpa k'ap'ia iru bairā na p'ek'au eujāde bi misa, māgara ichiaba k'ap'ia iru bait'ee Ak'ōre truade. Na eujādepema k'ap'ia piuk'āri, iapata mik'iadaimerā. Mamīda t'ēepai Tachi Ak'ōrepa p'irabaipik'āri, it'aripema k'ap'ia papiit'ee.

⁴⁵ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa eperā ook'āri, iru k'ĭde jārap'uaji chok'ai beemerā.' (Gn 2.7)

Ma eperā Adán paji. Mamīda Cristo jida t'ĭjarapata Adán chi t'ēepema, Tachi Ak'ōrepa ichiaba iru chok'ai p'irabaipida perā ichi truade ichita bapariimerā. Ma awara Tachi Ak'ōrepa Cristo biji irude ijāapataarā chok'ai p'anapipariimerā. ⁴⁶ Tachi k'ap'ia naapema Adán k'ap'iak'a bi, na p'ek'au eujādepema perā. Jōdee tachi t'ēepema k'ap'ia bait'ee chi t'ēepema Adán apata k'ap'iak'a, Ak'ōre truadepema perā. ⁴⁷ Chi naapema Adán yoorodee ooda paji. Mapa na p'ek'au eujādepema paji. Jōdee chi t'ēepema Adán it'aripema paji. Mata cheji na p'ek'au eujādee. ⁴⁸ Na p'ek'au eujādepemaarāpa k'ap'ia iru p'ani naapema Adanpa iru badak'a, irudeepa uchiadap'edaa perā. Jōdee it'aa wārutaarāpa k'ap'ia iru p'anadait'ee Cristopa iru bik'a, ichideerā perā. ⁴⁹ Māgá na eujādepema k'ap'iade p'ani misa, Adán bapatak'a p'anapata. Mamīda it'aripema k'ap'iade p'anadak'āri, Cristo baparik'a p'anapataadait'ee.

⁵⁰ Ma jōma jara aupadade k'ĭsiadak'āri, parāpa k'awaadaipia bi na p'ek'au eujādepema k'ap'ia p'oyaa t'ĭuk'aa Tachi Ak'ōre eujāde, ne-inaa mik'iadaipari mama t'ĭuk'aa perā.

⁵¹ Mamīda ūrĭti, mia jarait'ee perā ne-inaa Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa waide jara-e bi. Ijāapataarā jōmaweda piuda-e pait'ee. Mamīda wāara jōmaweda k'ap'ia awara padait'ee. ⁵² Māgá padait'ee isapai, tachi tau p'inaru ĭiak'aata. Māga nide it'aripema trompeta ĭjwaak'āri, Cristode ijāa jai-idaadap'edaarā jōmaweda p'irabaidait'ee māik'aapa tachi chok'ai p'anĭrā k'ap'ia jida awara pak'oodaridait'ee. ⁵³ Māga pait'ee na p'ek'au eujādepema k'ap'ia p'oyaa wā-e perā Tachi Ak'ōre eujādee. Mapa māgá it'aripema k'ap'iata padait'ee, aide uchiadamerā iru eujāde. ⁵⁴ Māgá tachi k'ap'ia jōmaweda it'aripema k'ap'ia padaik'āri, unudait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

'Tachi Ak'ōrepa jōmaweda p'oyaaaji. Maperāpi ichia chok'ai p'irabaipidaarā waa piuda-e pait'ee.' (Is 25.8)

⁵⁵ Mapa ijāapataarāpa jōmaweda jaradaipia bi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

'Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi, tachi chok'ai p'anapipari perā, waa piuda-e pait'ee. Ma awara waa k'ĭsia p'ua k'ĭsiadak'aa,

waaweeda-e p'anadairā miadait'ee tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.' (Os 13.14)

⁵⁶ Māga jaradaipia bi eperāarā piupata perā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. K'awa p'ani jōmaweda p'ek'au k'achia eperāarāpa oopata, ma jōma jara bairā Tachi Ak'ōre Ūraa Moisemaa p'āpidade. ⁵⁷ Mamīda Jesucristo piuda perā tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee, māik'aapa chok'ai p'irabaida perā, tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji. Maperā it'aa t'ipata Tachi Ak'ōremaa gracias jaradait'ee. jlruta jōmaarā k'āyaara waibiara bi, irua k'īsia iru bada perā Tachi Waibia Jesucristo pēiit'ee tachi k'aripade!

⁵⁸ Maperā ipemaarā k'iniarā, mia jarateeda ijāa p'anapatāati. Ma awara ichita ōoti Cristopa oopi bik'a, k'awa p'anadairā māga oodak'āri, pari ne-inaa ooda-e pait'ee.

16

Ijāapataarā-it'ee p'arat'a p'edap'edaa

¹ Irā jarait'ee sāga p'arat'a p'edaipia bi pēidait'ee apemaarā ijāapataarā-it'ee. Ōoti mia jaradak'a Galacia eujādepema ijāapataarāmaa, āchi it'aa t'ipata chaa. ² Tomia ewate parā chaachaa p'arat'a awara bidaipia bi, parāmaa p'aa p'anidepema. P'arat'a waibia p'aa p'ani pīrā, waibia awara bīti. Mamīda mak'iara p'aada-e p'ani pīrā, ma jāk'a awara bidai. Māga oodaipia bi ewaa p'arat'a p'enaadamerā mi panak'āri. ³ Ma awara jirit'eradaipia bi parā t'āidepemaarā, ma p'arat'a p'edap'edaa ateedamerā Jerusalendee. Māpai mi parāmāi panak'āri, k'art'a p'ā pēiit'ee āra ome Jerusalendee, ijāapataarāpa k'awaadamerā wāara māirā parāpa jirit'erada. ⁴ Māga-e pīrā, mi jida auk'a āra ome wāi.

Pablopa k'īsia iru bada Corinto p'uurudee wāit'ee

⁵ Mi wāit'ee Macedonia eujādee ijāapataarā ak'ide. Ma t'ēpai wā k'inia bi Corinto p'uurudee parā ak'ide. ⁶ K'īsia bi taarāit'ee parā ome p'usa t'ojara wāyaarumaa. Māga ooru pīrā, k'inia bi mi k'aripadamerā jāmāik'aapa wāk'āri. ⁷ Arak'atia wiibai k'inia-e parāmāi. Jip'a taarā bee k'inia bi, Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bi pīrā. ⁸ Nāgaweda k'īsia bi beeiit'ee nama Éfeso p'uurude Pentecostés fiesta parumaa. ⁹ Nama at'āri bee k'inia bi nāpema chok'araarāpa mia jaratee bi ūri k'inia p'anadairā. Mapa jaratee nībait'ee, chok'ara Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anīrāpa māgá jarateepi k'iniada-e p'ani mīda.

¹⁰ Timoteo panak'āri parāmaa, auteebai pedéeti iru ome, iru mi ome auk'a Cristo mimia oopari perā. ¹¹ Iru oo iru p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara pia ak'i p'anāti māik'aapa k'aripāti, o-īa chemerā apemaarā ijāapataarā ome mia nīmaa bimāi.

¹² Parāpa iidi pēijida sāapai tachi ipema Cristo k'aurepa Apolo parāmaa wāit'ee. Mia jaraji wāmerā apemaarā ome parā ak'ide. Mamīda na wādade wā k'inia-e paji. Jua pari bak'ārita wāit'ee.

Pablopa jarada na k'art'a p'ā auparude

¹³ K'īrak'aupai apidaapa parā k'achiade baaipidai. Cristode ijāapatāati mia jarateedak'a māik'aapa oopatāati Cristopa oopi bik'a. Pia choopatāati Cristode ijāa p'anide. ¹⁴ Ma awara parāpa oo p'ani jōmaweda chik'inia oopatāati.

¹⁵ K'awa p'ani Estéfnas ichi te pidaarã ome naapiara Cristode ijãajida Acaya eujãde. Ārapa apemaarã ijãapataarã k'aripapata. ¹⁶ Maperã mia k'inia bi āra pãchi poroorãk'a iru p'anadamerã mãik'aapa mǎgá ichiaba iru p'anadamerã apemaarã ijãapataarã ārak'a k'aripapata.

¹⁷ Mi o-ia bi chedap'edaa perã Estéfnas, Fortunato mãik'aapa Acaico mi k'aripade parã pari. ¹⁸ Ārapa mi o-ĩapi chejida parã o-ĩapidap'edaak'a. Mapa āra pari Tachi Ak'õremaa gracias teedãma.

¹⁹ Ásia eujãdepema ijãapataarãpa salude pëiruta. Ichiaba salude pëiruta Aquilapa Priscila ome mãik'aapa āchi tede cheepurupata ijãapataarãpa. ²⁰ Nãpema ijãapataarãpa auk'a salude pëiruta. Parã saludaadak'ãri, chik'inia saludaapatãati.

²¹ Mi, Pablopa nãgí salude p'ãru michi juadoopa.

²² Eperã apidaapa Jesucristo k'iniada-e p'ani pirã, Tachi Ak'õrepa mǎgí k'achia ooit'ee. Tachi Waibia Cristo, jisapai chéji!

²³ Mia k'inia bi Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i bapariimerã.

²⁴ Parã jõmaweda k'inia iru bi Jesucristodeerã perã.

Mãgapai paji.

2 CORINTIOS

San Pablopa K'art'a T'ēepema P'āda Corinto P'uurudepema Ijāapataarāmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji. Na k'art'a p'āk'āri Corintodepema ijāapataarāmaa, Macedonia eujāde baji. Na k'art'a p'āji k'awaak'āri Corintodepema ijāapataarā t'āide pedee k'achia jaradap'edaa iru āpīte. K'irāpapi bi ichi Cristopa jirit'erada māik'aapa k'īra jīp'a nipada āra t'āide jaratee nipak'āri. Awaraa k'art'a p'āda k'āyaara, na k'art'ade Pablopa jīp'a jara bi ichi t'āridepai k'īsia iru bada.

Naapiara jara bi ichi chupīria nībada, Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateepari k'aurepa (cap. 1.1-11). Jara bi sāap'eda audú itria pedee p'āji āramaa (caps. 1.12-2.4); irā sāga o-īa bi āradepemapa neinaa k'achia oopata oo amaada perā māik'aapa iru ūraadak'a oodap'edaa perā (cap. 2.5-17). Jara bi Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēida Cristo k'ap'ia pari (caps. 3.1-4.6); sāap'eda ijāapataarāpa waaweedaik'araa bi piudait'ee (caps. 4.7-5.10); sāga Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bipari ijāapataarā t'āri ome (caps. 5.11-6.13) māik'aapa Corinto p'uurudepemaarāpa ijāadap'edaa (caps. 6.14-7.16). Ma Corintodepema ijāapataarā nepirade p'anadak'āri, k'īsiada-e paji awaraa ijāapataarā k'aripadait'ee. Maperā Pablopa jara bi p'arat'a p'e atadamerā tee pēidait'ee Judeadepema chupīria beerāmaa (caps. 8-9). Ma eere Pablopa p'anau bi ichi imiateedap'edaarā. Jara bi sāga Cristopa ichi jirit'eraji māik'aapa sāap'eda Corintodepema ijāapataarāpa iru ūraa ūridaipia bi, āchi t'āidepema seewa jarateepataarā ūridai k'āyaara (caps. 10.1-13.10). T'ēepai jara bi ichia k'inia bi āra k'āiwee, chik'inia p'anapataadamerā (cap. 13.11-14).

Salude pēida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ā pēiru Jesucristode ijāapataarāmaa, Corinto p'uurude p'anī māik'aapa jōma Acaya eujāde p'anī. Tachi ipema Cristo k'aurepa, Timoteopa ichiaba salude pēiru parāmaa. Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi jirit'eraji Jesucristopa mi pēimerā jarateede ichia oopi k'inia bi eperāarāmaa. ² Mapa mia k'inia bi Tachi Ak'ōrepa Tachi Waibia Jesucristo ome parā pia ak'i p'anadamerā. Māgá parā k'āiwee p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā k'aripapari

³ Wāara, Tachi Ak'ōre, Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōre, jōmaarā k'āyaara waibiara bi! Ichia tachi chupīria k'awaapari māik'aapa ichiata tachi t'āri o-īapipari. ⁴ Māgá oopari tai jarateepataarāmaa, chupīria jōnide. Ichia tai māgá k'aripapari, taipa, jōdee, awaraarā auk'a k'aripadamerā āra chupīria jōnadak'āri. ⁵ Eperāarā ūk'uruurāpa Cristo k'īra unuamaa iru p'anajida irua jarada k'aurepa. Māgá irā awaraarāpa tai auk'a k'īra unuamaa iru p'anī taipa jarateepata k'aurepa. Mamīda Cristopa tai k'aripapari choodamerā. Waapiara āchia tai māga iru p'anī pirā, waapiara Cristopa tai t'āri o-īapiit'ee. ⁶ Wāara, chupīria jōneeruta pijida Cristopa jarada jarateepata k'aurepa parāmaa, tai o-īa p'anī. Tai māgá p'anadai ma jarateepata k'aurepa parā o k'achiadeepa uchiadap'edaa perā. Ma awara Tachi Ak'ōrepa tai t'āri o-īapi bik'a chupīria jōnide, auk'a

parā t'āri o-īapiit'ee parā auk'a chupiria jōneedak'āri. Irua māga ooit'ee parāpa choodak'āri taipa choopatak'a. ⁷ Maperā taipa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa tai k'aripaparik'a chupiria jōnide, parā auk'a k'aripait'ee māgá jōnadak'āri.

⁸ Ipemaarā, parāmaa mia k'irāpapi k'inia bi mi chupiria nībada Ásia eujāde. Māga nībak'āri, perā choo-e paji. T'āri ma-āri nībaji. ⁹ Wāara, k'īsiaji madeepa chok'ai uchua-e pai. Mamīda ĩrā k'awa bi māga paji mia ijāanaamerā michi k'īradoopa chupiria nībideepa uchiai. Jīp'a Tachi Ak'ōrépata uchiapii. Ichia māgá k'aripai ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. ¡Irua aupaita piudap'edaarā chok'ai p'irabaipipari! ¹⁰ Wāara, mi piudak'a baji. Mamīda Ak'ōrepa mi k'aripa ataji madeepa. Mapa mia k'awa bi waya māgadaru pirā, waya mi k'aripait'ee, mi k'ōp'āyoorā jida auk'a. ¹¹ Parāpa ichiaba tai k'aripadai, it'aa t'iruta pirā tai pari. Māga ooruta pirā, chok'araarāpa o-īa gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa, unudak'āri irua ne-inaa pia ooru tai k'aripait'ee parāpa it'aa t'ipata k'aurepa.

Pablo p'oyaa wā-e pada Corinto pidaarā ak'ide

¹² Parādepema ũk'uruurāpa jara p'ani taipa eperāarā k'ūra nipapata. Mamīda māga-e. Tai o-īa p'ani jōmaarā t'āide jaratee nipadak'āri, k'īra jīp'a nipapata perā. Māgá nipajida parā t'āide. Audua nipadak'aa paji parāpa k'īsiadamerā tai k'īsia k'awaara p'ani awaraarā k'āyaara. Māga-e. Parā t'āide t'āri pia p'anapachida, Tachi Ak'ōrepa tai k'aripa bada perā. Māga ooji ichia tai k'inia iru bapari perā. ¹³ Taipa parāmaa k'art'a p'ā pēidak'āri, jīp'a p'āpata taipa jara k'inia p'ani aupai. Māgá p'āpata parāpa tai k'art'a leedamerā māik'aapa pia k'awaadamerā jōmaweda aide jara bi. ¹⁴ Wāara parādepema ũk'uruurāpa māga k'awapata. Mamīda mia k'inia bi parā jōmaarāpa k'awa k'inia p'anadamerā taipa oopata māik'aapa jarateepata. Māgá Tachi Waibia Jesús waya chek'āri, tachi jōma o-īa p'anadait'ee iru k'īrapite. Tai o-īa p'anadait'ee parāpa taipa jarateeda ijāadap'edaa perā. Jōdee parā o-īa p'anadait'ee tai it'aideepa ũridap'edaa perā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee.

¹⁵ Mia k'īsiaji parāpa pedeejida taipa k'art'a p'ā pēidap'edaa māik'aapa ijāajida wāara Cristopa tai pēiji jarateedamerā irua oopi k'inia bi eperāarāmaa. Mapa wāit'ee paji parā ak'ide. Wāda omé wāit'ee paji parā o-īa p'anadamerā mi unudak'āri. ¹⁶ Naapiara Macedonia eujādee wāk'āri, mi parāmāi wiibait'ee paji māik'aapa waya āpítee chek'āri, auk'a parāmaa p'asianait'ee paji. Ma t'ēe wādade parāpa mi k'aripak'ajida Judea eujādee wāit'ee. ¹⁷ Mamīda parāpa k'awa p'ani mi parāmaa wā-e paji. ¿Mapa parā t'āidepema ũk'uruurāpa jara p'ani-ek'ā mi t'āri auk'a bi-e parā ome? ¿K'īsia p'ani-ek'ā michia oo k'iniata oopari awaraarāpa oopatak'a? ¡Mia māga ook'aapi! ¹⁸ Tachi Ak'ōrépata k'awa bi tai jarateepataarā māgá p'anadak'aa. Ichia māgá jarateedak'aa, jarateedak'āri iru Warra, Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Jīp'a taimaa jarateepata irua jarapi bik'a. Tachi Ak'ōrepa ichita oopari ichia jara bik'a. Māga oopata tai jida ichiaba, ichideerā perā. ¹⁹ Parā t'āide Silvano, Timoteo mi ome jarateedak'āri Jesucristo Tachi Ak'ōre Warra, tai k'īsiadoopapai jarateedak'aa paji. Jīp'a jarateepachida Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapidak'a. Jesucristo māgá bapachi. Ichita ooji ichi ak'ōrepa jaradak'a. ²⁰ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa jaraji Jesucristopa ooit'ee bada. Māga jaraji Cristo t'oi naaweda. Māpai iru t'op'eda, wāara ooji jōmaweda Ak'ōrepa jaradak'a. Maperā k'awa

p'ani Cristo wāara Tachi Waibia. Māgá Cristode ijāapata perā, tachia “Amén” apata Tachi Ak'ōre Ūraa ūridak'āri. ²¹ Tachi Ak'ōrepata tai Cristode ijāapipari, parā jida auk'a. Ichiata tachi jiri't'eraji ichideerā papiit'ee. ²² Tachia k'awaadamerā wāara ichideerā p'ani, ichia tauchaa pik'a biji tachi t'āride. Ichi Jaure pēiji tachi ijāapataarā ome bapariimerā. Māga ook'āri, tachimaa ak'ipiji ichia wāara tachi pia ak'it'ee māik'aapa t'ēepai teeit'ee jōmaweda ichia k'isia iru bi tachi-it'ee.

Pabloa jarada sāap'eda wā-e paji Corintodepema ijāapataarā ak'ide

²³ Ak'ōre k'īrapite mia jara k'inia bi sāap'edata wā-e paji parā ak'ide. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi michi t'āride iru bi māik'aapa mi miapii seewa jararu pirā. Mi waa wā-e paji Corinto p'uurudee parā itriade, parā t'āri p'uapiamaapa. ²⁴ Tai, chi jarateepataarāpa, parāmaa ijāapi k'iniada-e taipa k'inia p'anik'a. Parāpa auk'a Cristode ijāapata. Iruata parāmaa ichia k'inia bik'a oopii. Taipa jōdee parā k'aripa k'inia p'ani waapiara ijāapataadamerā māik'aapa t'āri o-ia p'anapataadamerā.

2

¹ Naaweda mi parā ak'ide wāk'āri, parā t'āri p'uapiji. Maperā waya wāit'ee pak'āri, nāga k'isiaji: “Mi naapai waya wā-e āra t'āri p'uapide.” ² Mia parā t'āri p'uapiru pirā, parādepema apida wē-e pai mi t'āri o-īapiit'ee. ³ Mapa wāi k'āyaara, k'art'a p'ā pēiji parāpa aide jara bi ūridamerā māik'aapa oodamerā mia ūraadak'a. Mi parāmaa wāru pirā parāpa māga oodai naaweda, audupiara parā t'āri p'uapii. Waya unudak'āri, mia k'inia bi parāpa mi t'āri p'uapii k'āyaara, t'āri o-īapidamerā. Mia nāga k'awa bi: mi t'āri o-ia bak'āri, parā jida māga p'ani. ⁴ Ma k'art'a p'āk'āri, michi t'āride k'isia nībaji, parā māgá itria k'inia-e pada perā. Jēedachi parā t'āri p'uapi k'inia-e bada perā. Ma k'art'a p'āk'āri, mia jip'a ak'ipi k'inia baji parā audú k'inia iru bi.

Pabloa ūraada perdonaa k'awaadamerā

⁵ Wāara parā t'āidepemapa, k'achia oo k'iniapa, mi t'āri p'uapiji māik'aapa parā ūk'uru audupiara māgapiji. Ichia tachimaa māgá ooji mīda, mia iru waa imiatee k'inia-e. ⁶ Parā chok'araarāpa iru t'āri p'uapimaa p'ani, iru yiarā iru p'anadairā. Jāgapaiji. Waa māgá yiarā iru p'anadaik'araa bi. ⁷ Ma k'āyaara, irua ooda perdonaadaipia bi māik'aapa t'āri o-īapidaipia bi waya t'ūmerā awaraa ijāapataarā ome. Parāpa māga ooda-e pirā māik'aapa iru at'āri yiarā iru p'anaruta pirā, iru audupiara t'āri p'ua bai, Ak'ōrede ijāa-edarumaa. ⁸ Maperā irā mia parāmaa enenee nībi ak'ipidamerā wāara iru k'inia iru p'ani. ⁹ Ma-it'ee ma k'art'a p'āji. K'inia baji irua ma k'achia oo amaamerā. Mamīda ma k'āyaara waapiara mia k'awa k'inia baji parāpa oodai wa ooda-e pai mia jaradak'a. ¹⁰ Parāpa ma eperāpa k'achia ooda perdonaa p'anik'a, mia pida perdonaa bi. Wāara, Cristopa k'awa bi abaapa mi ome nepira jiri baji pirā, mia ma nepira perdonaaji. Mia māga ooji parā waya t'āri o-ia p'anadamerā. ¹¹ Tachi jōmaarāpa chīarapa k'achia ooda māgá perdonaaruta pirā, Netuara Poro Waibia juade baaida-e pait'ee ne-inaa k'achia oo k'iniapa ma eperāmaa. Ma awara ma ne-inaa k'achia ooda k'aurepa netuara juade baai-e pait'ee, audú k'isia p'ua nībairā. Tachia pia k'awa p'ani netuarapa oopari ichi juade baaidamerā.

Pablo Troas p'uurude nipada

¹² Mia jaradak'a mi wā-e paji parā ak'ide. Ma k'āyaara Troas p'uurudee wāji jarateede. Mama nipak'āri, Tachi Waibiapa k'aripaji māpemaarāpa ūri k'inia p'anadamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. ¹³ Mamīda, mama bide mi k'īsia nībeeji unu-e pada perā Tito, tachi ipema Cristo k'aurepa, mia pēida parā ak'ide. Iru parāmāiipa chep'eda, mama tai unudait'ee paji. Māgá unuda-e pada perā, mia Troadepemaarā atabēiji māik'aapa cheji Macedonia eujādee, nama Tito ome unui jīak'aapa.

Pablopa jarada Titopa nepirida ūrip'eda

¹⁴ Taipa gracias jarapata Tachi Ak'ōremaa, iruata Netuara Poro Waibia p'oyaapari perā Cristo juapa. Maperāpi netuara apidaapa tai Cristodeerā p'oyaada-e pai. Māgá ichideerā perā irua tai k'aripapari jarateedamerā jōmaarā t'āide. ¹⁵ Ara k'era t'ūa aubaiparik'a ewat'aak'āri, māga pik'a tai ijāapataarā t'imí wāpata jarateede Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa. Tachi Ak'ōrepa unuk'āri taipa māga jarateemaa p'ani, o-īa beepari. Cristopa tai jarateepataarā pēipari jarateedamerā chi ūri k'inia p'anirāmaa māik'aapa chi ūridaamaa p'anirāmaa paara. ¹⁶ Taipa jarateepata mik'ia pik'a bi chi ūridaamaa p'anirā-it'ee, ma k'aurepa āra at-uadait'ee perā. Mamīda chi ūri k'inia p'anirā-it'ee ne-inaa t'ūa baparik'a bi, ma jarateeda k'aurepa āra wādait'ee perā Ak'ōre truadee. Māga bita, gk'aipa jarateema chi ūri p'anirāpa wāara k'awaadamerā Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa? ¹⁷ Tāipata māga jarateedai. Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa tai jirit'eraji. Tai k'īsiadoopa jarateedak'aa. Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa taimaa jarapipari. Tai nipadak'aa awaraarāk'a. Āchi k'īsiadoopa Ak'ōre net'aa jaratee nipapata, eperāarāpa āchi pia ak'idamerā māik'aapa āchimaapa p'arat'a teedamerā. Taipa jōdee māga oodak'aa. Tachi Ak'ōrepa tai ichita ak'ipari perā, k'īra jīp'a jarateepata irua oopi bik'a. Māgá jarateedai Cristo tai ome bapari perā.

3

Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi Pablomaa k'awapida

¹ Mia jarak'āri tai k'īra jīp'a jarateepata, jara k'inia-e bi taita pipiara ak'idaipia bi awaraa jarateepataarā k'āyaara. Taipa k'art'a p'āda iididak'aa ijāapataarāpa parāmaa jara pēidamerā tāipata pia jarateepata, jarateepataarā ūk'uruurāpa oopatak'a. Ichiaba iidida-e parāpa māgee k'art'a awaraa ijāapataarāmaa pēidamerā. ² Awaraarāpa k'awa k'inia p'ani pirā tai wāara Jesucristopa pēida jarateede wa māga-e, āchia parā ijāapataarā ak'idaipia bi. Parā taipa k'art'a p'ādák'ata p'ani, Cristode ijāapata perā taipa jarateedap'edaa k'aurepa. Michi t'āride k'awa bi mia wāarata jara bi. ³ Jōmaarāpa k'awaadai Cristopa tai pēiji parā ak'idak'āri, sāga p'anapata Cristode ijāadak'āriipa. Awaraarāpa oo k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre Ūraa māude p'ādade jara bik'a. Tachi Ak'ōrepa k'inia-e baji mīda eperāarāpa ichita ijāadamerā ma ūraa Moiseamaa p'āpidade, ūk'uru aide at'āri ijāa p'ani. Mamīda parā māga p'anadak'aa. Ma k'āyaara pipiara parāpa oo k'inia p'ani Cristopa oopi bik'a, Tachi Ak'ōre Jaure parā t'āride bapari perā. Ma awara Ak'ōrepa māga ichita oopiit'ee, ichita bapari perā.

⁴ Taipa ak'idak'āri parāpa oomaa p'ani Cristopa oopi bik'a, k'awa p'ani wāara Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapi baji. ⁵ Tai k'īsiadoopa eperāarā p'oyaa Cristode ijāapidak'aa. Tachi Ak'ōrepapai māga ooi. Ichia aupaita tai k'aripapari iru ūraa pia jarateedamerā. ⁶ Ichia taimaa nāgí ūraa chiwidi

k'awapiji. Cristopa p'ek'au k'achia oopataarã o k'achiadeepa k'aripa atai. Måga k'awapiji taipa jõmaarãmaa jarateenadamerã. Na ũraa chiwidi awara bi chi naawedapema ũraa k'ãyaara. Eperãarãpa ma naawedapema ũraa p'ådade ijãaruta pirã, atuadait'ee. Jõdee na ũraa chiwidade ijãaruta pirã, Ak'õre Jaurepa åchi Ak'õre ode t'ũpiit'ee.

Ūraa chiwidi piara bi naawedapema ũraa k'ãyaara

⁷ K'ĩsiadama nãgide. Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa ichi ũraa mãude p'ãpiji Moisemaa. Na eujãde bi misa, Moisés Tachi Ak'õre ome unuk'ãri, Tachi Ak'õre k'ĩra wãree iru ome beeji. Mapa Moisés waya chek'ãri Israel pidaarãmaa, årapa iru k'ĩra p'oyaa ak'idak'aa paji, audú idaa bada perã. Måga baji mĩda, taarã-e nide ma idaa wẽpa wãji. Ak'õrepa ichi k'ĩra wãree mågã åchimaa unupiji mĩda, ma ũraa p'ãda k'aurepa eperãarãpa k'awaa p'anejida åchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa atuadait'ee. ⁸ İrã jõdee, ma k'ãyaara pipiara Tachi Ak'õrepa ũraa chiwidi jara pẽida k'aurepa tachi ijãapataarãpa k'awapata Cristode ijãadak'ãri, wãdai Tachi Ak'õre truadee. Måga k'awapata Ak'õre Jaure k'aurepa, iru tachi ome bapari perã. ⁹ Mãpai nãga jaradai. Pia baji Tachi Ak'õrepa eperãarãmaa k'awapik'ãri ichi ũraa p'ãda, mågide jaraji mĩda åchi atuadait'ee p'ek'au k'achia oopata perã. Mamĩda ma k'ãyaara pipiara bi ichia ũraa chiwidi jara pẽida. Mågĩ ũraade ichi Jaurepa tachi ijãapataarãmaa k'awapipari Cristo k'aurepa tachi p'ek'au k'achia wẽe p'ani Ak'õre k'ĩrapite. ¹⁰ Maperãpi k'awa p'ani pipiara bi ijãadait'ee Tachi Ak'õrepa ũraa chiwidi jara pẽidade, ijãadai k'ãyaara mågĩ chonaarãwedapema ũraa p'ådade jara bide. ¹¹ Wãara Ak'õre Ūraa p'ãda pia baji, Ak'õrepa mågĩ jarada perã. Mamĩda ichia k'inia-e paji eperãarãpa ichita aide ijãadamerã. Mapa ũraa chiwidi jara pẽiji. Någĩ ũraa pipiara bi chi naawedapema k'ãyaara, jõk'aa perã.

¹² K'awa p'anadairã Ak'õrepa ũraa chiwidi jara pẽida mågã pipiara bi chi naawedapema jarada k'ãyaara, taipa mågĩ ũraa jĩp'a jarateep-ata, waaweeda-ee. ¹³ Mamĩda måga-e paji Moisés ome. Moisepa ichi k'ĩra wãk'aji Israel pidaarãpa ununaadamerã Tachi Ak'õre k'ĩra wãree wẽpa wãk'ãri. Mågã ma idaa Moisés k'ĩrade wẽpa wãdak'a, ma chonaarãwedapema ũraa wẽpa pik'a wãji. ¹⁴ Mamĩda ma Israel pidaarãpa måga ijãa k'iniada-e paji, k'ĩiri k'isua p'anadap'edaa perã. At'ãri måga p'ani Moisepa p'ãda leepataarã ũridak'ãri. Moisepa ichi k'ĩra wãk'a iru badak'a, åchi t'ãri wãk'a pik'a iru p'ani ũraa chiwidade ijãa k'iniada-e p'anadairã. At'ãri åchia ijãapata Ak'õre ode t'ĩudai ma chonaarãwedapema ũraa p'ådade jara bik'a oo p'anipa. Måga ijãapata Tachi Ak'õrepa åchimaa ichi ũraa chiwidi k'awapi bi mĩda. Någã k'ĩsia awara k'ĩsiadai: Cristode ijãadak'ãri mãik'aapa ichideerã padaidak'ãri. ¹⁵ Mågã Ak'õre Ūraa Moisepa p'ådade ijãapata perã, idi ewate at'ãri ma ũraa ũridak'ãri, åchi t'ãri wãk'a pik'a iru p'ani. ¹⁶ Mamĩda åchidepemapa ma ũraa chiwidi ũrik'ãri mãik'aapa Cristode ijãak'ãri, ma t'ãri wãk'a pik'a bada wẽpait'ee. ¹⁷ Måga p'aneadait'ee Cristode ijãadak'ãri, eperãarã uchiapata perã Ak'õrepa naawedapema ũraa p'ãda jua ek'ariipa. Måga oodai Cristo åra ome bapari perã ichi Jaure k'ap'ia pari. Cristo ichi Jaure ome apai, auk'a Tachi Waibia perã. ¹⁸ Mågã ma naawedapema ũraa jua ek'ariipa tachi uchiadap'edaa perã, tachi t'ãri waa wãk'a pik'a p'ani-e. Ara espejode tachi k'ĩra unuparik'a, måga pik'a Tachi Ak'õre k'ĩra wãree unupata iru

ũraa chiwidi jara pëidade Cristo k'ap'ia pari. Ma awara Cristo Jaurepa oopi bik'a oodak'ãri, t'ãri pia padaipata iruk'a. Waapiara iru Jaurepa oopi bik'a oodai, waapiara t'ãri pia padaridai iruk'a.

4

Pablopa pedee pia jarateeda

¹ Tachi Ak'õrepa tai chup'iria k'awaa bairã, ichi ũraa chiwidi taimaa jarateepi bi. Maperãpi waaweeda-ee p'anapata, awaraarãpa tai ome nepira jiri p'ani mïda. ² Taipa oodaamaa p'anapata ne-inaa k'achia awaraarãpa mera oopata; ne-inaa eperãarã jïp'arã k'ïra nejasia p'anapata oodait'ee. Madepema ũk'uruurãpa imeraa jarateepata chïara k'ũradait'ee. Maa-e pirã ãchi k'ïsia p'oirapata Ak'õrepa jarapi bi ome, irua jara k'inia bi awara uchiamerã. Mamïda taipa mãga ooda-e. Ak'õrepa wãarata jara pëida k'ïra jïp'a jarateepata. Mãga oo p'anipa k'inia p'ani jõmaarãpa k'awaadamerã Tachi Ak'õre k'ïrapite taipa wãarata jarateepata. ³ Wãara, Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateedak'ãri, ũk'uru eperãarã-it'ee ma jarateepata wãk'a pik'a bi, mairãpa ma wãarata k'awadaamaa p'anapata perã. Mapa o k'achiadee wãruta. ⁴ Æchi mãga p'ani na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã ak'õre, Netuara Poro Waibiapa, ãchi tau p'ãriu pik'a iru bairã ichi jua ek'ari. Ichia k'inia-e ãchia k'awaadamerã t'ïudai ïdaa pik'a bide k'awaadak'ãri Cristopa ooda ãchi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Ichia k'awa bi mãga ijãaruta pirã, unudai Cristo k'ïra wãree, iru Tachi Ak'õre k'ïrak'a bairã. ⁵ Mapa taipa jarateedak'ãri, jarateeda-e tachi k'ïsiadeepa tai ak'idamerã pãchi poroorãk'a. Jïp'a jarateepata Jesucristo, Tachi Waibiapa oopi k'inia bi eperãarãmaa. Taipa irua oopi bik'a oo k'inia p'anapata perã, tai mimiapata parã-it'ee. ⁶ K'awa p'ani Jesucristo tachi jõmaarã waibia nãga perã. Ewaa weda jõma p'ãriu nïbak'ãri, Tachi Ak'õrepa jaraji ïdaamerã. Mãpai ïdaa beejì. Mãga pik'a ijãadai naaweda, tai p'ãriu pik'a bide p'anapachida, k'awada-e p'anadap'edaa perã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mamïda Tachi Ak'õrepa taimaa mãga k'awapik'ãri, tai t'ãride ïdaa pik'apiji. Mapa Cristode ijãa p'aneejida mãik'aapa k'awaa p'aneejida Tachi Ak'õre k'ïra wãree.

Tachi Ak'õrepa wãarata jarateepataarã k'aripapari

⁷ Tachi k'ap'ia chok'o sorek'api bi. Mamïda Tachi Ak'õrepa aide nêe bidák'api bi ichi k'ïra wãree taimaa unupik'ãri mãik'aapa tai jirit'erak'ãri Cristopa ooda jarateedamerã eperãarã k'aripait'ee. Mãgá eperãarãpa ijãadak'ãri taipa jarateepata k'aurepa, jõmaarãpa k'awaadai Tachi Ak'õrãpata taimaa jarapi bi. Ìruta tai k'ãyaara waibiara bi! ⁸ Mãga jaratee p'ani misa iru-it'ee, tai wãrutamaa ijãadak'aa beerãpa nepira jiripata tai ome. Mamïda ãramaa p'oyaapidak'aa. Mãga p'anadai Tachi Ak'õrãpata tai k'aripapari perã choodamerã. Edaare k'awada-e sãgapi oodai. Mamïda ijãa p'ani Ak'õrepa taimaa ichia k'inia bi k'awapiit'ee. ⁹ Edaare awaraarãpa tai k'ïra unuamaa iru p'anapata. Mamïda Tachi Ak'õrepa tai atabaibëik'aa. Ichiaba edaare tai p'ua oopata. Mamïda Tachi Ak'õrepa tai k'aripapari chok'ai uchiadamerã ãchi juadeepa. ¹⁰ Tai wãrutamaa jiripata peedait'ee Jesús peedap'edaak'a. Mamïda Tachi Ak'õrepa tai k'aripapari ãchi juadeepa, eperãarãpa k'awaadamerã irua aupaita tai k'aripapari. Mãga oopari Jesucristo Jaure tai ome bapari perã. ¹¹ Wãara, na p'ek'au eujãde p'ani misa, tai mãgá pee k'inia p'anadait'ee taipa jarateepata perã

Jesucristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa. Mamīda māga p'oyaa ooda-e, irua ak'ipi k'inia bairā ichi wāara chok'ai p'irabaiji māik'aapa at'āri tai t'āride chok'ai bi. ¹² Māpai tai māgá jiri p'ani mīda, taipa jarateepata Ak'ōrepa jarapi bik'a, parā awaraarā ome Cristode ijāadap'eda, Tachi Ak'ōre truade ichita p'anapataadamerā.

¹³ Taipa auk'a jaradai Tachi Ak'ōre chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bik'a:

'Ijāaji Tachi Ak'ōrepa mi k'aripai. Maperā irumaa jaraji michi t'āride k'īsia bada.'

(Sal 116.10)

Taipa ichiaba māga ijāapata. Maperāpi jarateepata Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. ¹⁴ K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Jesucristo chok'ai p'irabaipidak'a, tai jida auk'a p'irabaipiit'ee parā ome māik'aapa tachi ateeit'ee Jesucristo bīmaa ichi truade. Māga ooit'ee tachi Cristodeerā perā. ¹⁵ Māga k'awa p'anadairā, choopata parā māik'aapa awaraarā k'aripadait'ee Cristode ijāadamerā. Māgá chok'araarāpa k'awaadait'ee Ak'ōrepa āchi k'inia iru bi māik'aapa o k'achiadeepa uchiapi k'inia bi. Māpai māirāpa Cristode ijāadak'āri, gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa āchi it'aa t'i p'anide ak'ipidait'ee wāara irude ijāapata.

¹⁶ Maperāpi tai chupiria jōneedak'āri, k'īsia p'ua jōnadak'aa. Tai k'ap'ia jōdaruta pijida, ewari chaa t'āride audupiarā Tachi Ak'ōrede ijāapata.

¹⁷ Ma awara na eujāde p'ani misa, taarādak'aa chupiria jōnide. Tai-it'ee mak'iaara p'ua-e. Jōdee taipa ne-inaa unudait'ee Tachi Ak'ōre truade p'oyaa jarada-e, audú pi-ia bairā. Ichita p'anapataadait'ee iru ome!

¹⁸ Maperā tai audú k'īsia jōnada-e na p'ek'au eujāde unu p'ani k'aurepa. Jip'a k'īsiapata ne-inaa waide unuda-e p'anide; it'aripema net'aade. Na eujādepema net'aa taarā-ee jōpari. Mamīda it'aripema net'aa ichita bapariit'ee.

5

Ijāapataarā it'aripema k'ap'ia chiwidide p'anapataadait'ee
(1 Co 15.35-58)

¹ Taipa k'awa p'ani tachi eperā k'ap'ia piuru pijida Cristo chei naaweda, Tachi Ak'ōrepa tai p'anapiit'ee ichia ooit'ee bi it'aripema k'ap'ia chiwidide. Na p'ek'au eujādepema k'ap'ia jōpari. Mamīda chi it'aripema k'ap'ia jōk'aa, Tachi Ak'ōrepa māgá oopari perā. ² Na p'ek'au eujādepema k'ap'iade p'ani misa, chupiria jōnapata māik'aapa audú k'īsia jōnapata, ma it'aripema k'ap'iade p'ana k'inia p'anadairā. ³ Eperāpa p'aru jī k'inia bik'a, māga pik'a tai p'ana k'inia p'ani ma it'aripema k'ap'iade. Eperā āk'adaa ba k'inia-e bik'a, tai k'ap'ia wēe p'ana k'iniadak'aa. ⁴ Maperāpi piu k'iniada-e Cristo chei naaweda. Iru māgá cheru misa, na p'ek'au eujādepema k'ap'iade p'anide, k'īsia jōnapata ne-inaa k'achia p'asai jīak'aapa. Māgá na p'ek'au eujādepema k'ap'ia chupiria nībairā, atabēi k'inia p'ani Tachi Ak'ōre ome p'ananadait'ee. ⁵ Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa it'aripema k'ap'ia ooit'ee ichideerā-it'ee, aide p'anapataadamerā iru truade. Māga k'awa p'ani irua ichi Jaure pēida perā tachi chaachaa bapariimerā. Ichi Jaurepata k'awapipari ichia k'īsia iru bi ichideerā-it'ee.

⁶ Tachi Ak'ōrepa māgá ne-inaa k'īsia iru bapari perā ichideerā-it'ee, na p'ek'au eujāde p'ani misa, tachi k'āiwee p'anapataadai. Wāara k'awa p'ani na p'ek'au eujādepema k'ap'iade p'ani misa, Tachi Waibia ik'aawaapa t'imí pik'a p'ani. ⁷ Tachi taupa iru unuda-e p'ani mīda, irude ijāapata.

8 Maperāpi k'āiwee p'anapata. Piara bak'aji aweda uchiadait'ee na p'ek'au eujādepema k'ap'iadeepa māik'aapa iru truade p'ananadait'ee tachi it'aripema k'ap'iade. 9 Mamīda at'āri wāda-e. Mapa nāga k'īsiapata. Na p'ek'au eujādepema k'ap'iade p'ani misa, oo k'inia p'ani Cristopa oopi bik'a māik'aapa na eujādeepa uchiadak'āri, auk'a oo k'inia p'anadait'ee irua oopi bik'a nāga perā. 10 Ewari cherude tachi ijāapataarā jōmaweda iru k'īrapite panadait'ee irua ak'imerā tachia oopatap'edaa na p'ek'au eujāde p'ani misa. Eperā Cristopa oopi k'inia bik'a oodapa atait'ee Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'īsia iru bi ichideerā-it'ee. Ma awara Cristopa māgimaa pedee pia jarait'ee. Mamīda chi māga oo-e badapa maarepida ata-e pait'ee māik'aapa Cristopa irumaa pedee pia jara-e pait'ee.

Cristo k'aurepa Tachi Ak'ōre k'awadai
(Ro 5.9-11; Col 1.19-22)

11 Cristopa tachia oopata māgā ak'it'ee perā, iru waawee p'anapata. Mapa taipa eperāarāmaa jarateepata Cristode ijāadamerā māik'aapa tai p'anapata k'awaadamerā. Taipa ne-inaa oodak'āri wa ne-inaa jaradak'āri, māga oopata eperāarā k'aripadait'ee. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi tai t'āride iru p'ani. Mia k'inia bi parāpa tai ichiaba māgā k'awaadamerā. 12 Mia māga jarak'āri, jara k'inia-e bi tai pipiara ak'idamerā awaraarā k'āyaara. Jīp'a k'inia bi parā o-īa p'anadamerā taipa ne-inaa pia oopata k'aurepa. Māgā o-īa p'anaruta pirā, parāpa p'anaudai chi audua beerāpa tai āpīte jara jōni. Ma jarateepataarāpa k'īsiapata āchia aupaita pia jarateepata. 13 ¿Māirāpa jara p'ani-ek'ā tai parā t'āide nipadak'āri, oojida k'īra k'awa-ee p'ani-rāpa oopatak'a? Mamīda māga-e paji. Taipa māga oojida awaraarāpa unudak'āri, k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā waibia. Ma awara tai k'īra jīp'a nipadak'āri, māga oopata parā k'aripadait'ee, auk'a Tachi Ak'ōre pipiara k'awaadamerā. 14 Jesucristopa tai k'inia iru bapari. Maperāpi tai jaratee nipapata irua oopi k'inia bik'a. Wāara na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda k'inia iru bapari perā, kurusode piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māgā piuji jōmaarā k'ap'ia pari. Ara Cristo piudak'a jōmaarā pari, iru k'ap'ia pari eperā chaachaa piu pik'aji. 15 Cristo piuji eperāarā pari māik'aapa chok'ai p'irabaiji, k'inia bada perā ichide ijāa p'ani-rā p'anapataadamerā irua k'inia bik'a. Tachi māga p'anadak'āri, oodait'ee irua oopi k'inia bik'a, tachia oo k'iniata oodai k'āyaara.

16 Māga k'awaadak'āriipa, taipa eperāarā unudak'aa, Cristode ijāadai naaweda unupatap'edaak'a. Maapai Cristo jida eperā jīp'aak'a unupachida. ¡Mamīda irā iru māgā unuda-e p'ani! Ichideerā ichiaba māgā unuda-e nāga perā. 17 Eperā araa bak'āri Cristo ome ijāapari perā irude, māgī eperā t'āri awaradaipari. ¡Pia k'īsiati! Cristode ijāai naaweda, ma eperā k'achiade nipapachi. Mamīda irude ijāadak'āriipa waa māgā nipa k'inia-e. Jīp'a nipa k'inia bi Cristopa oopi bik'a.

18 Māgā nipai Tachi Ak'ōrepa māga oopipari perā. Tachi auk'a p'anapachida ma eperāk'a. Cristode ijāadai naaweda, taipa Tachi Ak'ōre pia k'awa k'iniada-e p'anapachida. Ichiaba maapai Tachi Ak'ōrepa tachi pia-ee ak'ipachi. Mamīda ijāadak'āri, Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bijī tachi t'āri ome. Maperāpi tai jirit'eraji jōmaarāmaa jarateenadamerā. Māgā taipa jarateepata ūrirutaarāpa Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bīpari āchi t'āri ome ichiaba. 19 Pia jarait'eera, Cristo piuda k'aurepa eperāarā pari, Tachi Ak'ōrepa ichi

t'āri auk'a bi k'inia bi āchi t'āri ome. Ma awara āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapi k'inia bi. Ma pedeeta Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapi bi. ²⁰ Ma-it'ee Cristopa tai pēiji, ichi k'ap'ia pari taipa jaradamerā irua jara k'inia bi. Mapa taipa parā jōmaaraāmaa enenee jōni: Ijāati Jesucristode, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bimerā parā t'āri ome. ²¹ Cristopa p'ek'au k'achia maarepida ook'aa paji. Mamīda kurusode bak'āri tachi p'ek'au k'achia oopataarā pari, Tachi Ak'ōrepa iru pia-ee unuji. P'ek'au k'achia oopataarā unuparik'a unuji. Irá jōdee, ma piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tachi pia unupari.

6

¹ Māpa tai Tachi Ak'ōre ome mimia p'anide, parā ūraa k'inia p'ani k'īsiadamerā Tachi Ak'ōrepa parāmaa pia ooda. Parā ijāadak'āri, Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a biji parā t'āri ome. Maperā k'īrak'aupai Tachi Ak'ōre yiarāa iru p'anadai awaraarāpa jarateepata ūri k'iniapa. ² Ma k'āyaara ōoti Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

'Mia p'ide k'īsia bak'āri, ūriji pia mimaa it'aa iidida. Pia chupirria iidida ewate, mia pi o k'achiadeepa k'aripa ataji.' (Is 49.8)

Corinto pidaarā, jūrīti! Nāgaweda Tachi Ak'ōrepa ūriit'ee parāpa chupirria iidiruta. Nāgaweda parā k'aripait'ee ichide wāara ijāadamerā.

Pablopa ne-inaa k'achia chooda

³ Tai parā t'āide jaratee nipadak'āri, maarepida ne-inaa oo k'iniada-e paji parāpa ma jarateepata oo iru p'anadamerā, wa Cristode ijāadaamaa p'anadamerā taipa oopata k'aurepa. ⁴ Māga-e. Jīp'a oo k'inia p'anapachida jōmaweda Tachi Ak'ōrepa oopidak'a, parāpa tai pia ak'idamerā, Ak'ōrepa tai pia ak'iparik'a. Tai jōmaarā t'āide māgā nipapata. Māimisa, t'āridepai choopata audú k'īsia jōnide; ne-inaa wēe chitoonide; nepirade jōnide; ⁵ awaraarāpa tai wimaa p'anide; carcelde chitoonide; tai pee k'iniapa awara āyaa jeret'aa jōnide; mimia chaaree oo jōnide; k'āi-ee ewari jōnide; jarra oo jōnide. ⁶ Ichiaba ak'ipipata tai Tachi Ak'ōrepa pēida nāga oo p'anipa. K'īra jīp'a nipapata, ne-inaa k'achia ooda-ee. Taipa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa wāarata jara k'inia bi tai it'aideepa. K'īrau-ee choopata awaraarāpa taimaa ik'achia jaradak'āri maa-e pirā tai oo iru p'anadak'āri. T'āri pia p'anapata awaraarā ome, Tachi Ak'ōre Jaure tai ome bapari perā. Mapa t'āri pa awaraarā k'inia iru p'ani Tachi Ak'ōrepa ichideerā k'inia iru baparik'a. ⁷ Jarateedak'āri, chi ūri p'anirā maarepida k'ūradak'aa. Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oopata. Mapa irua tai pia ak'ipari. Iruata tai k'aripapari waaweeda-ee jarateedamerā māik'aapa taimaa k'īsia k'awaapipari pia p'anaudamerā awaraarāpa tai imiateedak'āri. ⁸ Eperāarā ūk'uruurāpa tai pia ak'ipata. Jōdee awaraarāpa tai k'īra unuamaa iru p'anapata. Ichiaba eperāarā ūk'uruurāpa tai āpīte ik'achia pedeeepata. Jōdee awaraarāpa tai āpīte pia pedeeepata. Eperāarā ūk'uruurāpa jara p'ani taipa seewa jarateepata. Mamīda māga-e. Taipa wāarata jarateepata. ⁹ Eperāarā ūk'uruurāpa jara p'ani: "Jā Pablo eperā jīp'aa. ¿K'āare-it'ee iru pedee ūridaima?" Mamīda Tachi Ak'ōrepa mi k'īra Cristodeerāmaa pia k'awapipari. Taipa k'awa p'ani atu p'anide piudai k'achia beerā juapa. Mamīda at'āri chok'ai p'ani. Awaraarāpa tai p'ua oopata māik'aapa miapipata. Mamīda tai peeda-e. ¹⁰ Wāara, edaare tai k'īra pia-ee p'ani. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ichita waya tai t'āri o-īapipari. Ma awara tai net'aa mak'īara wēe p'ani. Mamīda ne-inaa pia teepata

awaraarāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda āchi k'aripait'ee. Na p'ek'au eujādepema net'aa wēe chitooni mīda, iru p'ani jōma Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi ichideerā-it'ee.

¹¹ ĩpemaarā Corinto p'uuruude p'anirā, taipa parāmaa ĩp'a jaramaa p'ani jōma tai t'āride iru p'ani. ¹² At'āri taipa parā k'inia iru p'ani. Jōdee parāpa tai k'inia iru p'anada-e naawedapemak'a. ¹³ Mia parā ūraait'ee ak'ōrepa ichi warra ūraaparik'a. T'āripa tai k'inia iru p'anapatāati taipa parā k'inia iru p'anapatak'a.

Ijāadak'aa beerā ome k'ōp'āyo meraadaik'araa bi

¹⁴ K'ōp'āyo meraanāati Cristode ijāadak'aa beerā ome. Eperāpa Cristode ijāak'āri, ne-inaa pia oo k'inia bapari. Mamīda Cristode ijāa-e bak'āri, ne-inaa k'achia oo k'inia bapari. Auk'a p'anadak'aa. Chi pia oo k'inia bīpa māga oopari k'awa bairā Cristopa māga oopipari. Mamīda chi k'achia oo k'inia bīpa māga oopari Tachi Ak'ōre k'awa-e bairā. ĩdaa pik'a bide p'anirā auk'a nipadak'aa p'āriu pik'a bide p'anirā ome. ¹⁵ Cristo k'ōp'āyo-e Netuara Poro Waibia Belial apata ome. P'oyaa auk'a nipadak'aa. Ichiaba Cristode ijāapari p'oyaa auk'a nipak'aa ijāadak'aa beerā ome. ¹⁶ Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bapari. Iru Cristode ijāapataarā ome bapari. Mapa tachi iru ték'api p'ani. Iru ba k'iniak'aa ne-inaa ai k'īrapite it'aa t'īpata tede, ma te ijāadak'aa beerāde perā. Ba k'iniak'aa ijāadak'aa beerā ome. Maperāpi āra ome k'ōp'āyo meraadaik'araa bi. Tachia k'awaadaī Ak'ōrepa māga k'inia bi ichi chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bairā:

'Mi āra t'āide āra t'āri chaa bapariit'ee. Mi āra Ak'ōre pait'ee. Jōdee āra michideerā padait'ee.' (Lv 26.12)

¹⁷ Tachi Ak'ōre wāara māgā bapari perā ichideerā ome, ichiaba jara bi awara āi ma ūraa p'ādade:

'Āyaa wāti ijāadak'aa beerā ik'aawaapa. Oonāati āchia ne-inaa k'achia oopatak'a. Māpaipi mia parā pia ak'ipariit'ee.' (Is 52.11)

¹⁸ 'Mi parā Ak'ōre pait'ee. Jōdee parā mi warrarā padait'ee.' (2 S 7.14)
Māga jara bi Tachi Ak'ōre Waibiapa.

7

¹ ĩpemaarā k'iniarā, Tachi Ak'ōrepa māga jarada perā, oo amaadāma ne-inaa k'achia k'ira t'ādo; tachi k'ap'iaapa oopata māik'aapa t'āridepai k'isiapata oodait'ee. Ma k'achia oodai k'āyaara, ne-inaa jōmaweda oodāma Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga oodak'āri, Tachi Ak'ōremaa ak'ipidai iru wāara waawee p'ani.

Corinto pidaarāpa Pablo pedee ūridap'edaa

² Taimaa k'awapiti wāara tai k'inia iru p'ani. Parā t'āide nipadak'āri, taipa apidaamaa ne-inaa k'achia ooda-e paji. Ichiaba apidaamaa jarateedak'aa paji Ak'ōrepa jarapida awara, māgide ijāadamerā. Ma awara eperā apida k'ūradak'aa paji. ³ Mia māga jarak'āri, jara-e bi parā k'isia p'uapiit'ee. Mia et'ewapai jaradak'a na k'art'a p'ā bide, t'āripa taipa parā k'inia iru p'ani. Tai chok'ai p'ani misa māik'aapa piuruta pijida, parā māgā k'inia iru p'anadait'ee, parā tai ome auk'a Cristodeerā perā. ⁴ T'āripa mia nāga jara k'inia bi. Mi t'āri o-īa bi parā ome, k'awa bairā parāpa oo k'inia p'ani mia ūraa bik'a. Tachi Ak'ōrepa mi māgā o-īapi bi, tai at'āri chupiria chitooni mīda.

⁵ Nama Macedonia eujāde pachedak'āri, p'oyaa k'āiwee p'anadak'aa paji. Tai wārutamaa awaraarāpa tai ome nepira jiripachida. Ma awara

t'ãridepai tai k'ĩsia jõnapachida. ⁶ Mamĩda Tachi Ak'õrepa chi k'ĩsia jõnĩrã t'ãri o-ĩapipari pipiara bi. Mãgã tai t'ãri o-ĩapiji Tito nama pachek'ãri. ⁷ Ichiaba tai t'ãri o-ĩapiji Titopa nepĩrida ũridak'ãri. Irua taimaa jaraji parãpa iru t'ãri o-ĩapidap'edaa parã t'ãide bak'ãri. Jaraji parãpa mi unu k'ĩnia jõni. Ichiaba jaraji parã k'ĩsia p'ua jõni, parãdepema ũk'uruurãpa mi ãpĩte pedee k'achia jaradap'edaa perã. Maap'eda Titopa jarak'ãri parãpa mia ũraadak'a wãara oo k'ĩnia p'ani, mi audupiara o-ĩa beejĩ.

⁸ Mia k'awa bi chi awaraa k'art'a parãmaa p'ã pẽidade parã k'ĩsia p'uapiji. Mãga ooji mĩda, mi k'ĩsia p'ua-e. Wãara ma k'art'a pẽik'ãri, mi k'ĩsia p'ua bak'aji, k'awada perã ma k'aurepa parã k'ĩsia p'ua p'anadai, taarã-e mãgã p'anajida mĩda. ⁹ Mamĩda ĩrã k'ĩsia p'ua bai k'ãyaara, mi o-ĩa bi. O-ĩa-e bi parã mãgã k'ĩsia p'ua p'anadap'edaa perã. Mi o-ĩa bi parãpa ma k'ĩsia k'achia mi ãpĩte iru p'anadap'edaa ĩrã k'ĩra atuadap'edaa perã. Wãara mia parã k'ĩsia p'uapi-e paji. Ak'õrẽpata mĩmaa mãga p'ãpiji parãpa oodamerã irua oopi k'ĩnia bik'a. ¹⁰ Wãara Tachi Ak'õrepa eperãarã k'ĩsia p'uapik'ãri, mãga oopari ãchia ne-inaa k'achia oo amaadamerã mãik'aapa Cristode ijãadamerã. Mãga irude ijãadak'ãri, k'ĩsia p'ua p'anada-e. Jõdee awaraarã, ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa k'ĩsia p'ua jõni mĩda, ma p'ek'au k'achia oo amaada-e. Maperãpi atuadait'ee. ¹¹ Taipa k'awa p'ani wãara Tachi Ak'õrẽpata parã k'ĩsia p'uapi baji, parãpa tai ome isapai t'ãri auk'a bi k'ĩnia p'anadap'edaa perã. Ichiaba jõma k'awapĩjida taimaa, parã pia ak'idamerã. Ichiaba parã k'ĩrau p'anajida chi nepĩra jĩri p'anĩrã ome. Ma awara waawee p'anajida, mãgĩrã k'aurepa Tachi Ak'õrepa parãmaa ne-inaa k'achia ooi jĩak'aapa. Ichiaba iidijida mia waya parã ak'inamerã. Parãpa ne-inaa pia oo k'ĩnia p'ani Ak'õrepa oopi bik'a, yiaara iru ba k'ĩnia p'anadairã chi nepĩra jĩridap'edaarã. Ma jõma oo p'anĩpa taimaa k'awapi p'ani parã wãara ma nepĩrade t'ĩu k'ĩniada-e paji. ¹² Ma k'art'a parãmaa p'ãk'ãri, k'ĩsia-e paji chi k'achia oo badade. Ichiaba k'ĩsia-e paji chi apema ma k'achia oodapa t'ãri p'uapidade. Ma k'art'a p'ãk'ãri, mia k'ĩnia baji Tachi Ak'õre k'ĩrapite k'awaadamerã parãpa tai wãara pia ak'ĩpata Ak'õrepa pẽidak'a. ¹³ K'awaadak'ãri parãpa tai wãara mãgã ak'ĩpata, tai t'ãri o-ĩa p'aneejida.

Mamĩda audupiara o-ĩa p'ani Tito auteebaidap'edaa perã iru parãmaa wãk'ãri. Mãga oodak'ãri, iru ichiaba t'ãri o-ĩapĩjida. ¹⁴ Tito nãik'aapa parãmaa wãĩ naaweda, mia irumaa jaraji parãpa mãga oodai. Wãara oo-jida mia jaradak'a. Mi k'ĩra nejasiapida-e paji. Mia wãarata parãmaa jaraji ma p'ãdade mãik'aapa parãpa wãara oojida mia Titomaa jaradak'a. ¹⁵ Mãga oodap'edaa perã, Titopa parã audupiara k'ĩnia iru bi naawedapema k'ãyaara. K'ĩrãpa bi parãpa oojida jõmaweda irua oopidak'a. Mãga oojida waawee p'anadap'edaa perã, pãchia oo k'ĩniata oodait'ee. Jĩp'a oo k'ĩnia p'anajida Ak'õrepa jarapidak'a Tito it'aideepa. ¹⁶ Maperãpi mi o-ĩa bi. Mia k'awa bi ne-inaa jõmaade parãpa mia jara bik'a oo k'ĩnia p'ani.

8

Cristode ijãapataarãpa p'arat'a teedaipia bi awaraarã k'aripadait'ee

¹ ĩpemaarã, parãmaa mia nepĩri k'ĩnia bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa pia ooda Macedoniadepema ijãapataarã t'ãide. ² Nepĩrade p'anajida mĩda, Tachi Ak'õrepa ãra o-ĩapipachi. Mãgã o-ĩa p'anapachida mak'ĩara p'arat'a wẽe chitoonajida mĩda. Mãgã chitoonide ãchi p'arat'a iru p'anidepema waibia teejida awaraarã k'aripadait'ee. ³ Teejida ãchia p'oyaarutapai

māik'aapa ai ĩri waa teejida. Mia māga jara bi michi taupa māga unuda perā āra t'āide nipak'āri. Eperā apidaapa āramaa jarada-e paji māgá teedamerā. Teejida t'āripa tee k'inia p'anadap'edaa perā. ⁴ Māgá k'aripa k'inia p'anadap'edaa perā, taimaa enenee jōnajida āchia p'e aneedap'edaa jitadamerā māik'aapa ateedamerā ijāapataarā Judea eujāde chupiria beerāmaa. ⁵ Mamīda ma teedap'edaa k'āyaara ne-inaa piara oojida. Taipa k'ĩsiada-e paji māga oodai. It'aa t'ijida Tachi Waibiamaa jaradait'ee āchia oo k'inia p'ani irua oopi bik'a. Māpai jarajida taimaa āchia oo k'inia p'ani taipa oopirutak'a. Māga oojida ijāa p'anadap'edaa perā āramaa Ak'ōrepa māga oopi baji.

⁶ Macedoniadepemaarāpa oo p'ani unudap'eda, taipa Titomaa chupiria iidijida iru waya parā k'aripade wāmerā, t'āri piapa parāpa p'arat'a ichiaba p'eruta misa tee pēidait'ee. Irua naaweda k'aripadak'a ewaa ma p'arat'a p'e wādak'āri, ĩrá auk'a k'aripait'ee jōma p'e aupadamerā. ⁷ Parāpa Cristode pia ijāapata. Ichiaba awaraarāmaa pia jarateepata Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Pia k'awapata Cristopa oopi k'inia bi parāmaa māik'aapa pia k'ĩsiapata awaraarā k'aripadait'ee. Ma awara taimaa pia ak'ipipata tai k'inia iru p'ani. Ma jōma ne-inaa pia opatak'a taipa k'inia p'ani auk'a chupiria beerā pia k'aripadamerā pāchi p'arat'a tee p'anipa.

⁸ Māga jarak'āri, mia jara k'inia-e: “Waibia téeti.” Jip'a nepiriji Macedoniadepema ijāapataarāpa oodap'edaa parāpa auk'a teedamerā, t'āripa māga oo k'inia p'anadairā. Māgá teeruta pirā, jōmaarāmaa ak'ipidait'ee awaraa ijāapataarā auk'a k'inia iru p'ani, āra k'ĩra k'awada-e p'ani mīda. ⁹ Parāpa k'awa p'ani Tachi Waibia Jesucristopa ooda ak'ipiit'ee parā k'inia iru bi. It'ari Tachi Ak'ōre k'ĩra wāreede bapachi mīda, eperāarā chupiria k'awaa bapachi. Maperā ichia Ak'ōre eujāde iru bada jōmaweda atabēiji chupiria nība cheit'ee na p'ek'au eujāde. Māga ooji parā o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bada perā, irude ijāadap'eda, Ak'ōre truade iru ome p'ananadamerā.

¹⁰ ĩrá mia parā ũraait'ee apema año p'arat'a p'e wādap'edaa p'e aupadamerā. Parāpa apemaarā ijāapataarā k'āyaara naapiara k'ĩsia iru p'anajida p'arat'a p'e teedait'ee chupiria beerāmaa. O-ia p'anajida māgá k'aripa k'inia p'anadap'edaa perā. ¹¹ Māgá t'āripa tee k'inia p'anadap'edaak'a, ĩrá auk'a t'āri o-ia tee k'inia p'anadaipia bi, p'arat'a mak'iara wēe p'ani jida pēidait'ee. ¹² Tachi Ak'ōrepa ak'ipari tachi t'āride iru bi. Ichia k'inia bi t'āripa tee k'inia p'anadamerā. Ma-āri iru p'ani pirā, ma-āri teedai t'āri piapa. Jōdee waibia iru p'ani pirā, waibia teedai t'āri piapa. Teedait'ee wēe p'ani pirā, ¿sāga teedai?

¹³ Mia k'inia-e parā chupiria p'aneedamerā awaraarā k'aripa k'iniapa. ¹⁴ Nāgapai mia k'inia bi: auk'a iru p'anadamerā te, chik'o māik'aapa p'aru. ĩrá parāpa awaraarā k'āyaara waapiara iru p'ani pirā, teedai āra k'aripadait'ee. Jōdee parā chupiria jōnadak'āri, ārapa parāmaa teedai. ¹⁵ K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichia jirit'erada eperāarāmaa teepari māgá jededamerā, iru chonaarāwedapema ũraa p'ādade jara bairā:

‘Chi maná waibiara p'edap'edaarāpa waibiara jitada-e paji. Jōdee ma-āriara p'edap'edaarāpa ma-āriara jitada-e paji. Jededak'āri, auk'a jita wājida.’ (Ex 16.18)

Pablopa Tito Corinto p'uurudee pëiit'ee bada

(1 Co 16.1-4)

¹⁶ Mia gracias jara bi Tachi Ak'õremaa irua parā k'aripamaa bairā Titopa oo bi k'aurepa. Mia ooparik'a Titopa auk'a parā k'aripa k'inia bi. ¹⁷ Mia māga k'awa bi iru o-ia bada perā chupiria iididak'āri irumaa parā ak'ide wāmerā. Audú wā k'inia nībaji. Wāara taipa māga iididai naaweda, k'isia iru baji wāit'ee. Mapa wāit'ee māga k'inia bairā.

¹⁸ Tito ome awaraa ipema auk'a pëidait'ee. Ijāapataarā bee chaa nama Macedonia eujāde jōmaarāpa māgí k'awa p'ani, Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee pia jarateepari perā. ¹⁹ Ma ijāapataarāpa māgí jirit'erajida auk'a tai ome nipamerā, p'arat'a p'e atee wārutade Judeade-pema chupiria beerāmaa. Ma p'arat'a tee pëi p'anipa tachia jōmaarāmaa ak'ipidai oo k'inia p'ani Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Irua ne-inaa tachimaa teepari, tachia jōdee teedamerā chupiria beerā k'aripadait'ee, ma awara ak'ipidait'ee ma ijāapataarā chupiria beerāmaa tachia wāara āra k'aripa k'inia p'ani. ²⁰ Ma ipema māgá Tito ome pëidait'ee irua k'aripamerā ma p'arat'a waibia p'e ateeru misa. Māgá tai imiateepataarāpa pedee p'anada-e pai tai āpite, p'arat'a ūk'uru chiadai jīak'aapa. ²¹ Ichita ne-inaa k'ira jip'a oo k'inia p'ani Ak'õre k'irapite māik'aapa eperāarā k'irapite.

²² Ipema awaraa ichiaba pëidait'ee āra ome. Irua tai ichita k'aripa k'inia bi māik'aapa ne-inaa pia oopari taipa oopipatak'a. Irua k'awaak'āri Tito parāmaa wāru māik'aapa parā t'āri piapa auk'a p'arat'a tee pëidait'ee, o-ia auk'a wā k'inia baji. ²³ Parā t'āidepemapa Tito k'awa-e bi pirā, jarāti iru mi k'õp'āyo pia na mimiade. Mi ome mimiapari parā k'aripait'ee. Iidiruta pirā apema omé nidaarā pari, jarāti nāpema ijāapataarāpa āchi pari pëidap'edaa, ichiaba auk'a k'aripadamerā. Māirā wārutamaa k'awapipata jōmaarāmaa Cristota Tachi Waibia. ²⁴ Māirā araa panadak'āri, ak'ipiti āra k'inia iru p'ani tai k'inia iru p'anik'a. Māgá waya wādak'āri āchi p'anapatamaa, nepiridai parāpa āra pia ak'i p'anadap'edaa. Māgá āra pëidap'edaarāpa k'awaadai wāara taipa jaradak'a parāpa wāara nejōmaata pia oo k'inia p'ani.

9

Ijāapataarāpa awaraarāmaa p'arat'a teedaipia bi

¹ Wāara na p'ādade mia parāmaa waa jara-e pijida, k'awa bi parāpa ma p'arat'a p'e tee pëidait'ee ijāapataarā chupiria beerāmaa. ² Māga k'awa bi parāpa wāara chupiria beerā k'aripa k'inia p'anadairā. Año aba paru parā Acaya eujādepema ijāapataarāpa ma p'arat'a p'ema p'aneedap'edaa. Māga oo p'aneedak'āri, taipa o-ia nepirijida na Macedoniadepema ijāapataarāmaa. Māga ūridak'āri, ārapa auk'a k'aripa k'inia p'aneejida. ³ Maperāpi taipa Macedoniadepema ipemaarā omé auk'a pëiruta Tito ome, parāpa āramaa ak'ipidamerā wāara oojida taipa jaradak'a. Mia k'inia bi ma p'arat'a p'e iru p'anadamerā, aramāgá tee pëidait'ee. ⁴ Mi jāma panak'āri, awaraa Macedoniadepema ipemaarā auk'a cheruta pirā mi ome māik'aapa parāpa waide ooda-e pirā taipa jaradak'a āchimaa, tai k'ira nejasia p'aneedai; parā jida ichiaba. ⁵ Mapa mia chupiria iidiji Titomaa iru chi apema ipemaarā ome mi naa wādamerā. Māgá ārapa parā k'aripadai parāpa k'isia iru p'anadap'edaak'a; p'arat'a jōmaweda p'e iru p'anadamerā mi panaru misa. Māgá ichiaba apidaapa jarada-e pai

mia parāmaa teepida. Mia k'inia bi parāpa t'āri pia teedamerā pāchia tee k'iniata.

⁶ ¡K'irāpāti! Eperāpa eujā ma-āriide ne-uuk'āri, mak'iaara ewa-e. Jōdee chi eujā waibiade ne-uu bīpa waibia ewapari. ⁷ Eperā chaachaa teeipia bi ichi t'āride k'isia bik'a. Teeik'araa bi teeamaa bide wa awaraapa irumaa teepi bairā. Tachi Ak'ōrepa chi t'āri pia teepari k'inia iru bi. ⁸ Parāpa māgá t'āri piapa teeruta pirā, Tachi Ak'ōrépata parā k'aripai iru p'anadamerā te, chik'o māik'aapa p'aru. Ma awara irua k'aripai audupiaara iru p'anadamerā k'aripadait'ee awaraarā parā k'āyaara chupiriara chedee. ⁹ Tachi Ak'ōre chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā t'āri pia bīpa ne-inaa pia oopari chupiria beerāmaa t'āri pia bairā.

Maperāpi Tachi Ak'ōrepa māgá ichita pia ak'ipariit'ee.' (Sal 112.9)

¹⁰ Tachi Ak'ōre, chi net'atau oodapa ne-uu chaupipari, jōmaarāpa iru p'anadamerā k'odait'ee. ¿Audupiaara teei-ek'ā chi t'āri pia p'anirāmaa āchia awaraarā k'aripadamerā? ¹¹ Tachi Ak'ōrepa māga oopari perā, parāmaa auk'a teeit'ee, parā auk'a t'āri pia p'anadairā. Māgá parāpa waibia iru p'anadait'ee tai ome tee pēidait'ee Judeadepema chupiria beerāmaa. Māpai o-īapa āchia gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa ma p'arat'a tai jadadepema jitadak'āri. ¹² Māgá parāpa k'aripadait'ee ārapa iru p'anadamerā k'odait'ee māik'aapa jidait'ee. Mamīda ichi-aba k'aripadait'ee ārapa Tachi Ak'ōremaa gracias jaradamerā. ¹³ Ma awara nāgá pia tee p'anīpa awaraarāmaa māik'aapa āramaa, k'awaadait'ee parāpa Jesucristode wāara ijāapata māik'aapa oo k'inia p'ani irua oopi bik'a. ¹⁴ Ichiaba ārapa parā k'awa k'inia p'anadait'ee māik'aapa it'aa t'ī k'inia p'anadait'ee parā pari, Tachi Ak'ōrepa parā māgá k'aripapari perā. ¹⁵ Gracias jaradāma Tachi Ak'ōremaa irua jōmaarā k'āyaara ne-inaa pipiara bi teeda perā, ichi warra pēik'āri tachi k'aripade. Pedee wēe pik'a p'ani ma pari irumaa gracias jaradait'ee.

10

Pablopa jarada ichi wāara Cristopa pēida

¹ Irá mi, Pablopa parā ūraait'ee Cristopa ūraadak'a na eujāde nipak'āri. Irua t'āri pia, k'īrau-ee ūraaji. Mia k'awa bi parā t'āidepema ūk'uruurāpa jara p'ani mi waawee pik'a bi parā k'īrapite bak'āri, jōdee k'art'a p'āk'āri, audú itria pedee jarapari. ² ¿Māirāpa jara p'ani-ek'ā michi k'īsiadoopapai jaratee nipapari, jarateepataarā jīp'arāpa oopatak'a? Mapa parāmaa mia enee nībi māirā ik'aawaapa uchiadamerā mi jāma pai naaweda. Māga jara bi mia wāara āchi itriait'ee perā, Ak'ōrepa mīmaa māgá pedeepiru pirā. ³ Wāara, tai na eujāde p'anapata eperāarā jīp'arāk'a. Mamīda māirāk'a tai aupedeedak'aa. ⁴ Māirā pedee wēsaa, imeraa pedeeapata. Mamīda tai jīp'a pedeeapata Ak'ōrepa pedeepi bik'a. Māgá jōpipata jōma āchia k'isia iru p'ani Cristode ijāapataarā ijāa amaapidait'ee. ⁵ Taipa jōpipata āchia seewa jarapata, Ak'ōrepa tai it'aideepa wāarata jarak'āri. Ma awara Ak'ōrepa tai k'aripapari p'anaudamerā jōma āchia Cristo āpite seewa jarapata. Māgá āchia wāara k'awaadai Ak'ōrepa k'isia iru bada ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Ichiaba taipa Cristopa ooda āchi-it'ee jarapata, āchia auk'a wāara irude ijāadamerā. ⁶ Mamīda māgá ijāa k'iniada-e p'ani pirā, āchi t'āri p'uapidai Ak'ōrepa oopi bik'a. Taipa māga oodait'ee parāpa ak'ipidak'āri wāara oo k'inia p'ani taipa jara p'anik'a.

7 Parā Corintodepemaarāpa eperāarā ĩripai ak'ipata. Āchi k'ĩra ak'ipata māik'aapa āchia audua pedee jara jōni ũripata, āchi t'āride iru p'ani k'awa k'inia p'anadai k'āyaara. ¿Māga-ek'ā? Parā t'āidepema k'ĩsia bi pirā ichita wāara Cristopa pēida jarateemerā, auk'a k'awaapia bi tai jida Cristopa pēida. 8 K'ĩra nejasia-ee mia nāga jarait'ee. Tachi Waibiapa wāara jarapari tai it'aideepa māik'aapa parā bĭji tai jua ek'ari, taipa parā k'aripadamerā iru pari. Mapa taipa maarepida parāmaa ijāa amaapidak'aa. Jĭp'a k'aripapata pipiara Cristode ijāadamerā. 9 Mia parā p'erapi k'inia-e bi k'art'a p'ādade pedee bĭpa. 10 ¿Mi āpĭte pedee pataarāpa jara p'ani-ek'ā: “Pablota k'art'a parāmaa p'āk'āri, audú itria pedee jarapari. Mamĭda ichi parā k'ĩrapite bak'āri, waawee pik'a nĭbeeparida” a jōni-ek'ā? 11 Māirāpa k'awaadaipia bi āchia jaradak'a, mia wāara itria pedee jarait'ee, mamĭda āchi k'ĩrapite panak'āri.

12 Taipa ooda-e āchia oopatak'a. Āchia māgapata: “Taipa jara p'anik'a, Cristopa pēida eperāarā māgá p'anadaipia bida” apata. Māpai āchi pitapai māgapata: “Tāipata jōmaarā k'āyaara Ak'ōre net'aa pipiara k'awa p'anida” apata. Māirāpa awaraarā ak'ida-e Tachi Ak'ōrepa ak'iparik'a. Irua k'awapari eperā t'āride iru bi. Jōdee āchia ĩripai ak'ipata. Chi māgá oo p'aniirā k'ĩsia k'awada-e p'ani. 13 Tachi Ak'ōrepa k'awa bi tai t'āride iru p'ani. Taipa pida ichiaba k'awa p'ani. Iruata tai pēiji judio-eerā t'āidee Cristopa ooda jarateede chi waide ũrida-ee p'aniirāmaa. Maperāpi parā t'āide jaratee nĭpajida. Oojida Ak'ōrepa oopidak'a. 14 Ak'ōrepa tai parāmaa pēi-e pada paara, maarepida jarateeda-e pak'aji. Mamĭda māga-e paji. Irua tai naapiara pēiji parā t'āidee, jarateedamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. 15 Mamĭda ¿mi āpĭte pedee pataarāpa jara jōni-ek'ā āchiata Ak'ōre net'aa pia jarateepata? Māga jarapata parāpa āchi mi k'āyaara pipiara ak'idamerā. Taipa māgá oodak'aa. Jĭp'a taipa k'inia p'ani parāpa pipiara k'awaa k'inia p'anadamerā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi. Māga k'awaadak'āri māik'aapa wāara oodak'āri irua oopiparik'a, parāpa tai audupiara k'aripadai na mimia ome. 16 Tai māgá k'ariparuta pirā, parā t'āideepa t'imipiara wā dai jarateede. T'ĭu k'iniada-e awaraa jarateepataarā mimia p'animāi, tai nĭpada-e perā awaraa jarateepataarā nĭpapatak'a. Āchia ne-inaa ooda-eeta jara nĭpapata ne-inaa oodak'a.

17 Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:
 ‘Eperāpa jara k'inia bi pirā ichiata ne-inaa k'awaara bi awaraarā k'āyaara,
 māga jaraipia bi ichiata k'awaa bairā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipari.’
 (Jer 9.23-24)

18 Parāpa chi pedee audua pedee pari pia ak'idaik'araa bi. Jĭp'a pia ak'idaipia bi eperā Tachi Ak'ōrepa pia ak'ipari.

11

Pablota jarada ichi āpĭte pedee pataarā Cristopa pēida-e

1 Irā mia k'inia bi parāpa choodamerā mi k'ĩsia k'awa-ee pik'a pedee bi misa. Mi chupiria k'awāati. Mamĭda māgá pedeei naaweda, mia nāga jara k'inia bi. 2 Tachi Ak'ōrepa parā k'inia iru bĭk'a, mia pida parā k'inia iru bi. Ara eperāpa ichi k'au jiwaaparik'a iru araa pai naaweda chi imik'ĩra ome, māga pik'a mia parā jiwaa pik'apari. K'inia bi Cristodepai ijāadamerā mia parāmaa jarateedak'a. 3 Mamĭda mia waawee bi Netuara Poro Waibiapa chi naapiara wēra Eva k'ūradak'a, parā jida auk'a k'ūrai

jĭak'aapa. Irua imeraa pedeeji Evamaa taama it'aideepa, Evapa Tachi Ak'õrepa jarada ijāa amaamerā. Írá auk'a parāmaa imeraa pedee bi mi āpíte pedeepataarā it'aideepa, parā Cristode ijāa amaa wādamerā. ⁴ Jarateepari tai awara parā t'āide panak'āri, ¿parā k'ĩri ēesaa p'ani-ek'ā ūridait'ee māgipa jara bi? Parā māga p'ani, māgipa jaratee ni mīda Jesús awara bi taipa jarateedap'edaa k'āyaara. Ichiaba māgá ūri k'inia p'ani, māgipa jaratee bi mīda Tachi Ak'õre Jaure awara bi taipa jarateedap'edaa k'āyaara. ¿Taipa parāmaa jarateeda-e pajik'ā Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari iru piuda k'aurepa? Māga bita, ¿sāap'eda parāpa ūri k'inia p'anima māgipa jaratee bi? ⁵ Parāpa māgí 'Cristopa pēida pipiara bi' chi k'õp'āyoorā ome pipiara ak'i p'ani mīda Ak'õrepa pēida k'āyaara, mia āchi māga ak'i-e. Mi āchi k'āyaara ek'ariara bi-e, Ak'õrepa mi na mimia oode pēida perā. ⁶ Wāara, mia pedee wēsaa pedee k'aa āchia oopatak'a. Mamīda pia k'awa bi mia jaratee bi. Parāpa pia k'awa p'ani taipa ichita ne-inaa jōmaweda k'ĩra jĭp'a jarateepata.

Pablopa Corinto pidaarā juadepema p'arat'a jita k'inia-e pada

⁷ ¿Parāpa k'ĩsia p'anik'ā mia ne-inaa k'achia ooji parā juadepema p'arat'a jita-e pak'āri? Parā t'āide bak'āri, mīchi juadoopa mimia bapachi p'arat'a jitait'ee chik'o-it'ee. Jōdee mia Tachi Ak'õre pedee pia jarateepi parāpa pipiara k'awaadamerā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi. Jaratee-e paji parā p'arat'a jita k'iniapa. ⁸ Ma k'āyaara p'arat'a jitaji awaraa ijāapataarā juadepema. Āra p'arat'a jāri pik'a ataji parā k'aripait'ee. ⁹ Ma awara parā t'āide bak'āri, p'arat'a wa ne-inaa wē-e pak'āri, mia parāmaa maarepida iidi-e paji. Macedoniadepema ĩpemaarā mimaa chedak'āri, mi k'aripajida. Mamīda mia parāmaa iidi-e paji māik'aapa iidi-e pait'ee waya parā ak'ide wāk'āri. ¹⁰ Mia wāarata jara bi Cristopa wāarata jaradak'a. Acaya eujādepema apidaapa mia jarada awara mimaa oopida-e pait'ee. ¹¹ K'ĩsianāati mia parā p'arat'a jita k'inia-e paji, parā k'inia-e bada perā. Tachi Ak'õrēpata k'awa bi mia parā k'inia iru bi. ¹² Mia parā p'arat'a jita k'inia-e nāga perā. ¿Mi āpíte pedeepataarāpa jara p'ani-ek'ā āchi wāara Cristopa parāmaa pēida, parāpa p'arat'a p'aapata perā āchi mimia pari? P'arat'a iidi wāpata āchi wārutamaa. Mamīda taipa māga oodak'aa. ¿Jara p'ani-ek'ā āchi auk'a p'ani tai ome? Mamīda taipa p'arat'a iididak'aa tai jarateepata pari.

¹³ Māgee eperāarā Cristopa pēida-e. Āchita Cristopa pēidada a p'ani mīda, māga p'ani-e. Jĭp'a k'ūrayaa p'ani. Seewata jaratee nipapata Cristopa pēida eperāarāk'a. ¹⁴ Parā p'era pik'a p'anadaik'araa bi k'awaadait'ee āchia māgá k'ūra nipapata. Netuara Poro Waibia seewata it'aripema ángel k'ĩra wāree pik'a padaipari eperāarā k'ūrait'ee. ¹⁵ Māgá ichi mimiapataarā auk'a seewata Cristopa pēidak'a padaipata. Māga oopata eperāarāmaa ijāapidaait'ee āchia jara p'anik'a oodaipia bi Ak'õre eujādee wādait'ee. Mamīda ma jara p'ani k'aurepa Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua māgĩrā miapiit'ee, iru k'ĩrapite panadak'āri.

¹⁶ Waya chupiria iidiit'ee parāpa mi pedee ūridamerā. Parādepema ūk'uruurāpa mi k'ĩsia k'awa-ee pik'a ak'i p'ani mīda, mi ita-aria pedee piti. ¹⁷ Tachi Waibiaa mimaa jarapi-e mia ĩrā jarait'ee. K'ĩsia k'awa-ee pik'a mia nāgí pedee audua pedeeit'ee ma seewa jarateepataarāpa oopatak'a. ¹⁸ Māgĩrāpa jarai awaa p'anadairā āchia oo p'ani, mia auk'a jarait'ee mia ooda. ¹⁹ Māgĩrāpa parā k'ĩsia k'awaa p'anida a jōnapata. ¿Māga-ek'ā?

Mamīda parā pia choopata ūridak'āri ma k'Īsia k'awa-ee beerāpa jara jōni. ²⁰ Wāara pia choopata āchia parā chok'a p'ani mīda āchi esclavoorāk'a. Ichiaba choopata āchia parā k'ūra p'ani mīda imeraa pedee p'anipa, p'arat'a teedamerā maa-e pirā ijāadamerā āchia jaratee p'ani. Ichiaba māgá choopata āchi audua nida mīda pāchi t'āide, k'Īsia p'anadairā parā k'āyaara ne-inaa jōma pipiara k'awa p'ani. Ma awara parā māgá choopata āchia parāmaa ik'achia jara p'ani mīda. ²¹ Mi k'Īra nejasia pik'a bi taipa māga ooda-e p'anadap'edaa perā parāmaa wādak'āri. Mamīda tai waawee pik'a p'anadairā, māga ooda-e paji. ¿Wāara-ek'ā?

Frata mi k'Īsia k'awa-ee pik'a pedeeit'ee. Mi āpīte pedeeepataarāk'a miā ooda jarait'ee.

Pablo chupiria nībada Jesucristopa pēida perā

²² Ma seewa jarateepataarāpa māgapata: “Táipata hebreo pedee pedeeepata.” Mi jida auk'a. Ichiaba māgapata: “Taita Ak'ōre eperāarā; Israel pidaarā.” Mi jida auk'a. Māgapata: “Taita Abrahamdeepa uchiadap'edaarā.” Mi jida auk'a. ²³ ¿Jarapata-ek'ā? “Taita Cristo-it'ee mimiapata.” Mi āchi k'āyaara Cristo-it'ee pipiara mimiapari. Frata mi eperā k'Īra k'awa-ee bik'a pedeemaa bi. Āchi k'āyaara mi audupiarā ne-inaa k'achia p'asapari: Cristode ijāadak'aa beerāpa mi carcelde t'i nībijida; mi wī iru p'anajida; mi perā piuji. ²⁴ Mi wāda joisomaa wāru chaa judiorā waibiarāpa mi wīpipachida. Wīda treinta y nueve wijida soopa. ²⁵ Wāda ōpee wāru chaa Roma pidaarā waibiarāpa mi pak'urupa wīpijida. Wāda abaade mi perā piuji judiorāpa māupa mīmaa bat'adak'āri. P'usade wāda ōpeede barco pirubaaidachi māik'aapa ma wāda abaade barco pirubaap'eda, tok'esá mi pak'uru ĩri bataudachi k'āima aba. ²⁶ Mi ode wā nide perā nāgá piuji: to choma nībide sīa wāde; nechiapataarāpa mi net'aa chia ata cherutade; mīchi auk'arā judiorāpa mi wawamaa p'anide; judio-eerāpa mi p'ua oomaa p'anide. Ma awara p'uurude bide māik'aapa eperāarā p'anadak'aamāi ode wāde, mi jirijida peedait'ee. P'usade wādade nāumiapa barco atadachi. Edaare Cristode ijāapatada apataarāpa paara pedee k'achia jarajida mi āpīte, miā jarateepari perā ūraa chiwidi Moisepa p'āda k'āyaara. ²⁷ K'āima chok'ara mi ĩik'aa paji māik'aapa p'oyaa k'āi-e paji mimia nībipa maa-e pirā jaratee nībipa. Edaare jarrapisia nībaji maa-e pirā opisia. Ewari chok'ara mi nek'o-e paji. Ma awara jīsua nībaji, p'aru pia wēe bada perā. ²⁸ Ma ne-inaa k'achiade māik'aapa awaraa ne-inaa k'achia miā nama jara-e bide, mi ichita k'Īsia nībaji ijāapataarā bee chaa, ārapa ijāa amaadai jīak'aapa. ²⁹ Ijāapari aba juatau wēedaru pirā, mi jida māgadaipari. Jōdee awaraapa ma ijāapari p'ek'au k'achiade baaipiru pirā, mi k'Ītraudaipari māgí ome.

³⁰ Mi pedee audua wāara jara k'inia bi pirā, māgara jarai mi juatau wēe bada, ijāadak'aa beerāpa mi miapidait'ee pak'āri. ³¹ Tachi Ak'ōre, Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōrepa k'awa bi mi seewa-e bi na jōma jarak'āri. jōmaarāpa irumaa ichita o-īa it'aa t'īdaipia bi, irua ne-inaa jōmaweda oopari perā ichi juapa! ³² Wāara mi Cristode ewaa ijāa bak'āri, Tachi Ak'ōrepa mi uchiapiji mi miapidait'ee p'anadap'edaarā juadeepa. Māga paji mi Damasco p'uuru de bak'āri. Rey Aretapa jaraji ma p'uuru pidaarā ak'iparimaa p'uuru jīa paraa bidamerā mi jita atadait'ee. ³³ Mamīda mi k'ōp'āyoorāpa mi k'aripajida. K'oraa choma bide t'i atajida māik'aapa chi

p'uuru ik'aawa t'iak'au jëra bi uria badadeepa mi irabai pëjjida. Mägá mi mãirã juadeepa uchijai.

12

Tachi Ak'õrepa Pablomaa unupida

¹ Michi k'inia ne-inaa awaraa nepiriit'ee, parãpa k'awaadamerã michi ituaba na mimia p'oyaa ook'aa. Jarait'ee Tachi Waibiapa unupida mimaa k'ãimok'araa pik'a bide. Ne-inaa eperãarãpa waide k'awada-e p'anadap'edaa mimaa k'awaapiji. ²⁻³ Mia Cristode ijãapari k'awa bi. Catorce años paru Tachi Ak'õrepa iru ateeji ichi eujãdee. K'awa-e bi sãgá wãji, k'ap'iade wa jauredepai. Tachi Ak'õrëpata k'awa bi. Iru mägá ateeji ichide wãara ijãa bada perã. ⁴ Mama it'ari bide irua ùriji ne-inaa Tachi Ak'õrepa apidaamaa jarapik'aa. ⁵ Pedee audua wãara jara k'inia bada paara, mia waapiara ma it'aa wãdade jarak'aji. Mamïda jïp'a jara k'inia bi michi ituabaapa p'oyaa oo-e pada. ⁶ Ak'õrepa mimaa unupida audua jarak'aji, k'ïra k'awa-ee pik'a, wãara mia mãga unuda perã. Mamïda mia mãga oo-e pait'ee. K'inia-e bi awaraarãpa mi pia ak'idamerã, Ak'õrepa ichi eujã mimaa unupida perã. Ma k'ãyaara k'inia bi mi pia ak'idamerã mia jaratee bi k'aurepa mãik'aapa mi t'ãri pia bi k'aurepa jõmaarã ome.

⁷ Ma awara audua banaamerã ma ne-inaa pi-ia unuda k'aurepa, Tachi Ak'õrepa mi miapiji Netuara Poro Waibia eere bi juapa. Ne-ïri tachi k'ap'iade awa nïbik'a, mãga pik'a ma netuarapa mi miapipari. Mägá mia nïbide, maarepida mi pedee audua pedee-e bi, michi ituaba aideepa p'oyaa uchiae bairã. ⁸ Chupiria iidida õpee enenee nïbaji Tachi Waibiaamaa mi waa mägá miapinaamerã. ⁹ Mamïda irua p'anauji: "Mãga-eda aji. Mia pi k'aripait'eeda aji, choomerã. Pi chupiria nïbak'ãri mãik'aapa choo-e pak'ãri, mia pi k'aripait'eeda aji, choomerã." Tachi Ak'õrepa mãga jarada perã mi k'ïra nejasia-e bi jarait'ee mi chupiria nïbada. Mägá jarai Cristopa mi k'aripapari perã choomerã. ¹⁰ Wãara t'ãri o-ïa bi Cristo k'aurepa mi nãgá chupiria nïbak'ãri: mimaa awaraarãpa ik'achia jaradak'ãri; net'aa wëe bak'ãri; mi imiatee iru p'anadak'ãri; mi k'ïsia nïbak'ãri; mägá nïbak'ãri. Mägá t'ãri o-ïa bai k'awa bairã michi ituaba p'oyaa choo-e pak'ãri, Cristopa mi k'aripait'ee.

Pablopa Corintodepema ijãapataarã k'inia iru bada

¹¹ Parã k'aurepa mi eperã k'ïra k'awa-ee pik'a pedee audua pedeemaa bi. Parãpata mi t'o p'anadaipia bi, michi itu t'o bai k'ãyaara. Mi maarepida ek'ariara bi-e ma Cristopa pëida apataarã k'ãyaara, ãchia mi k'awada-e p'anida a p'ani mïda. ¹² ¿Parãpa k'irãpada-e p'anik'ã Tachi Ak'õrepa ooda mi k'ap'ia pari parã t'ãide nipak'ãri? Ma ooda k'aurepapai parãpa ijãadaipia bi mïta wãara Cristopa pëida. Mamïda mãga ooda-e paji. Mi k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa oo bi mïsa ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa, mi choopachi parãdepema ùk'uruurãpa mimaa imiateedap'edaa. ¹³ Jõma mia ooda apemaarã ijãapataarã t'ãide auk'a ooji parã t'ãide. ¿K'ïsia p'anik'ã parã apemaarã ijãapataarã ek'ariara p'ani, mia parã juadepema p'arat'a jita-e pada perã? Mãga k'ïsia p'ani pirã, jmi perdonáati!

Pablo waya Corinto pidaarã ak'ide wãit'ee bada

¹⁴ jÛriti! Na wãruno parãmaa wãda õpee pait'ee. Et'ewa jaradak'a mia maarepida iidi-e pait'ee parã juadepema. Parã p'arat'a k'inia-e. Jïp'a k'inia bi parãpa wãara Cristode ijãadamerã. Warrarãpa ãchi ak'õreerã

ak'idak'aa. Ak'õreerãpata ãchi warrarã ak'ipata. ¹⁵ Mi parã ak'õrek'a bairã, mia iru bi jõmaweda teei, michi k'ap'ia paara, t'ãripa parãpa Cristode ijãadamerã. Mia parã mágã audú k'inia iru bi. Jõdee parãpa mi mak'iaara k'iniada-e iru p'ani. ¿Wãara-ek'ã?

¹⁶ Wãara mia maarepida p'arat'a iidi-e paji parã t'ãide bak'ãri. Mamãda ¿mi ãpite pedeepataarãpa jara jõni-ek'ã mia parã k'ũraji? ¹⁷ ¿Parãpa k'isia p'ani-ek'ã mia parã k'ũraji mi k'õp'ãyoora pëida k'aurepa? ¡Mamãda mãga-e! ¹⁸ Wãara mia chupãria iidiji Titomaa parã ak'ide wãmerã mãik'aapa iru ome awaraa ãpema pëiji. Mamãda parãpa pia k'awa p'ani Titopa parã k'ũra-e paji, iru auk'a mik'a t'ãri pia bapari perã parã ome. Auk'a parã k'aripa k'inia p'anapata.

¹⁹ ¿Parãpa k'isia p'anik'ã mia ma jõma jara aupada jaraji p'anaut'ee mi ãpite pedeepataarãmaa, mágã parãpa mi pia ak'idamerã? Mãga-e. Tachi Ak'õrepa k'awa bi mi t'ãride iru bi, Cristo mi ome bapari perã. Iruata mĩmaa mãga jarapiji. ãpemaarã k'inia, mia ma jõma jaraji parã k'aripait'ee pipiara Cristode ijãadamerã. ²⁰ Mamãda waawee bi mi jãmaa wãk'ãri, parã mãga unu-e pai jãak'aapa. Wãara parã waide pia ijãada-e p'ani pãrã, parãpa ichiaba mi unu k'iniada-e p'anadai. Mi jãma panak'ãri, unu k'inia-e parãpa nãga oomaa p'ani: nepira jirĩmaa chĩara ome; chĩara k'ĩra unuamaa net'aa k'aurepa; k'ĩrau jõni chĩara ome; jõma k'ia jõni pãchi-it'ee; ik'achia jaramaa chĩaramaa maa-e pãrã chĩara ãpite pedeemaa; audua jõni; pariatua ne-inaa oomaa p'ani. ²¹ Ma awara mia waawee bi mi jãmaa wãk'ãri, Tachi Ak'õrepa mi waya k'ĩra nejasiapiit'ee, parãpa waide k'achia oo amaada-e p'anadairã. Wãara mi jëedariit'ee unuru pãrã parãdepemaarã ùk'uru at'ãri k'isia k'achia nipapata, k'ĩra nejasia wëe. ¿Parã at'ãri wëraarã ome pariatua k'ã jõni-ek'ã, waide oo amaa k'iniada-e p'anadairã parãpa naawedapema k'achia k'ĩra t'ãdoo oopatap'edaa?

13

Pablopa jarada ichia ooit'ee bi Corinto p'uurude

¹ Mia et'ewa jaradak'a nãgĩ wãrupa parã ak'ide wãda õpee pait'ee. Jãma panak'ãri, parã at'ãri k'achiade p'ani pãrã, mia ooit'ee Tachi Ak'õre Ũraa chonaarãweda p'ãdade jara bik'a:

'Eperãpa chĩara imiateek'ãri, iru miapii naaweda, irua k'achia ooda unudap'edaarã omé wa õpee jiridaipia bi, auk'a jaradamerã ãrapa unudap'edaa.' (Dt 19.15)

² Mi parãmaa wãda omeede jaraji chi k'achia oo p'anadap'edaarãmaa mia ãchi chupãria k'awa-e pait'ee, ma k'achia oo amaada-e p'ani pãrã, mi pai naaweda. Írã jõmaarãmaa mia jara pëiru wãara ãchi chupãria k'awa-e pait'ee mi jãma panak'ãri. ³ Parãpa k'inia p'anida a p'ani mia ak'ipimerã Cristopa pedeepari mi k'ap'ia pari. K'awaadait'ee mi jãma panak'ãri. Cristo eperã juatau wëe bik'a bi-e. Jõma oopari ichia k'inia bik'a, jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã. Mãgã auk'a ooit'ee parã t'ãide, k'achia oo amaada-e p'ani pãrã. ⁴ Wãara iru juatau wëe pik'a baji kurusode piuk'ãri. Mamãda írã ichita chok'ai bi Tachi Ak'õrepa iru chok'ai p'irabaipida perã. Tai jida juatau wëe pik'a p'ani. Mamãda iru ome araa p'anapata perã, ichiaba ichita chok'ai p'anapataadait'ee iru ome. Maperã taipa parã nepira ak'idai irua k'aripak'ãri.

⁵ Pia k'isiatĩ parã t'ãri chaachaa. ¿Wãara Jesucristode ijãapatak'ã? Mãgã ijãa p'ani pãrã, k'awa p'ani Cristo bapari parã ome. Mamãda p'oyaa

ooda-e p'ani pirã irua oopi bik'a, wãara iru ba-e parã ome. ¿Wãara-ek'ã?
 6 Parãpa taipa oopata pia ak'idak'ãri, k'awaadai wãara Cristopa tai pëiji, taipa oopata perã irua oopi bik'a. 7 Mamïda parãpa tai at'ãri ak'ida-e p'ani mïda Cristopa pëidak'a, taipa it'aa iidimaa p'ani Tachi Ak'õrepa parã k'aripamerã ne-inaa k'achia oonaadamerã. Iidida-e irua parã t'ãri p'uapimerã tai juapa. Jïp'a iidi p'ani parãpa ne-inaa pia oodamerã irua ichideerãmaa oopi k'inia bik'a. Mãga ooruta pirã, taipa apida t'ãri p'uapida-e Tachi Ak'õrepa taimaa oopiparik'a. 8 Wãara Tachi Ak'õrepa tai pëipari itriadamerã chi p'ek'au k'achia oopataarã ijãapataarã t'ãide p'ani. Mamïda mägürãpa Ak'õremaa chupïria iididak'ãri, ma k'achia oo amaa p'ani pirã, mägã itriada-e pait'ee, Ak'õrepa chi chupïria iidirutaarã p'ek'au k'achia wëpapipari perã. 9 Tai o-ïa p'ani Tachi Ak'õrepa tai pëi-e pak'ãri ijãapataarã itriade. Mapa irumaa iidi p'ani parãpa pipiara ijãadamerã mãik'aapa oodamerã Cristopa oopi bik'a. 10 Ma-it'ee mia na k'art'a parãmaa p'ãji mi wãi naaweda. Mia parã itria k'inia-e bi mãik'aapa apida t'ãri p'uapi k'inia-e bi, Ak'õrepa mimaa mãga oopi bi mïda. T'ãri p'uapii k'ãyaara, mia parã k'aripa k'inia bi pipiara ijãadamerã. Ma-it'eepi Tachi Ak'õrepa mi parãmaa pëiji.

Pablopa jarada na k'art'a p'ã aupa wãde

11 Írã ïpemaarã, na k'art'a aupa k'inia bi. K'inia bi parã o-ïa p'anapataadamerã mãik'aapa ne-inaa jõmaweda oo k'inia p'anapataadamerã Cristopa oopi bik'a. T'ãri auk'a, k'ãiwee, chik'inia p'anapataati mia ùraadak'a. Mägã Tachi Ak'õrepa parã pia ak'it'ee, irua eperãarã k'ãiwee p'anapipari perã mãik'aapa chik'inia p'anapipari perã.

12 ïpemaarã ome chik'inia saludaapataati parãpa ichita oopatak'a. Nãpema Cristode ijãapataarãpa parãmaa salude pëiruta.

13 Taipa k'inia p'ani Tachi Waibia Jesucristopa parã k'aripamerã. Ichi-aba k'inia p'ani Tachi Ak'õrepa parã chik'inia p'anapimerã mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa parã jõmaarãmaa k'awapimerã wãara Cristodeerã.

Mãgapai paji.

GÁLATAS

San Pablopa K'art'a P'ãda Galacia Eujãdepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Na k'art'ade Pablopa k'irãpapi bi Galacia eujãdepema ijãapataarãmaa, ichiata ãchi t'ãide naapiara jaratee nipapachi Jesucristopa ooda ãchi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. P'anau bi judiorã, chi mama jarateepataarãpa Cristode ijãapataarã tauchaa bi pidaipia bi ãchi imik'ĩraarã k'ap'iade maa-e pirã atuadait'ee. Pablopa jĩp'a jara bi eperãarã it'aa wãdait'ee wãara Cristode ijãapata perãpai.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa ma Galacia eujãdepema ijãapataarã it'ria bi Cristodepai ijãadai k'ãyaara, awara ijãa k'inia p'anadairã (cap. 1.1-10). Jara bi wãara ichi Jesucristopa jirit'erada mãik'aapa pëida ichi ũraa jarateede; awaraa Cristopa jirit'eradaarã Jerusalende p'anãrãpa irua jarateepata pia ak'ipata (caps. 1.11–2.21); sãap'eda Cristodepai ijãapataadaipia bi mãik'aapa sãap'eda jiridaik'araa bi oodait'ee Moisepa p'ãdade jara bik'a, Ak'õrepa ãra pia ak'imerã (caps. 3.1–4.31). ũraa bi jĩp'a oopataadamerã Cristopa oopi bik'a mãik'aapa chik'inia p'anapataadamerã (caps. 5.1–6.10). T'ẽepai jara bi Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ak'i-e, ãchi k'ap'iade tauchaa iru p'anadairã maa-e pirã wêe p'anadairã. Jĩp'a pia ak'ipari t'ãri chiwidi pik'a p'anadak'ãri Jesucristode ijãapata k'aurepa (cap. 6.11-18).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ãru parã Galacia eujãdepema Cristode ijãapataarãmaa. Eperãarãpa mi jirit'erada-e paji. Ichiaba mi pëida-e paji. Tachi Ak'õre, Cristo chok'ai p'irabaipidapata mi jirit'eraji mãik'aapa Cristopa mi pëiji. ² Jõma tachi ipemaarã Cristo k'aurepa nama mi ome auk'a p'anãrãpa salude pëiruta parã Cristode ijãapataarã it'aa t'ĩpata chaa. ³ Taipa it'aa iidipata Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo ome parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee. ⁴ Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru badak'a Cristo piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Ichi ita-aria peepiji tachi k'aripa atait'ee na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'achia oopatadeepa. ⁵ Maperã ichita it'aa t'ĩdáma Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iru jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bapari. Amén.

K'ĩrak'aupai ijãadai awaraarãpa jaratee p'ani

⁶ Mamĩda mi p'era pik'a bi taarã-e weda parãpa ijãa amaadaruta perã Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru badade ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa parã chupiria k'awaaaji mãik'aapa jiriji irude ijãadamerã mãik'aapa it'aa wãdamerã. Mamĩda parãpa mãga ijãa k'iniada-e p'ani. Ma k'ãyaara ijãa k'inia p'ani awaraa ne-inaa k'aurepa it'aa wãdai. ⁷ ¡Mamĩda mãga-e! Eperãarã ũk'uruurãpa parãmaa k'ĩsia awaraawaraapiruta. Mãirãpa ne-inaa awara jaratee k'inia p'ani, Tachi Ak'õre pedee pia jarateedai k'ãyaara. ⁸ Mapa taipa wa it'aripema angeleerãpa paara jarateeruta p̄jida taipa naaweda jarateeda awara, Tachi Ak'õrepa mãirã atuapiipia bi. ⁹ Parãpa ijãajida taipa naaweda jarateedap'edaa.

Mapa mia waya jarai ma et'ewa jarada. Abaapa jarateeru pirã taipa Cristode jarateeda k'ãyaara awara, mãgí atuaipia bi.

¹⁰ Mia jara k'inia-e bi eperãarãpa mi pia ak'idamerã mia jaratee bi k'aurepa. Mãga ooda paara, p'oyaa oo-e pak'aji Cristopa oopi bik'a. Cristode ijãai naaweda, mãga ooji mïda, írá jïp'a na mimia oo k'inia bi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, iruata mi pia ak'imerã.

Tachi Ak'õrepa Pablo jirit'erada Jesupa ooda jarateemerã

¹¹ Ìpemaarã Cristo k'aurepa, mia nãga k'awapi k'inia bi parãmaa. Mia Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee parã t'ãide jaratee nipak'ãri, jaratee-e paji michi k'ĩsiadoopa ¹² maa-e pirã awaraapa mimaa jarateeda. Jara-e paji eperãpa jara pëida. Jïp'a jaraji Jesucristopa mimaa k'awapida.

¹³ Parãpa k'awa p'ani mia ooda at'ãri judiorãpa ijãapatade ijãa bak'ãri. Tachi Ak'õrederã audú jiri nipapachi peeit'ee, mãirã jõpi k'inia bada perã. ¹⁴ Maapai judiorãpa ijãapata audupãara k'awaa wãji, mi ome año auk'a iru p'anadap'edaarã k'ãyaara. Jõmaarã k'ãyaara pipãara oo k'inia baji judiorãpa oopata, chonaarãweda ùraapatap'edaak'a.

¹⁵ Mãga baji mïda, írá mia k'awa bi Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru baji mi jirit'erait'ee oomerã ichia oopi bik'a. Mãga ooji mi t'oi naaweda, ichi wãara t'ãri pia bapari perã. ¹⁶ Maperã ichi Warra k'awapiji mimaa, judio-eerã t'ãide mia jarateenamerã ichi Warrapa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mamïda mãga k'awapik'ãri, mi apidaamaa wã-e paji ùraa iidide. ¹⁷ Ichiaba wã-e paji Jerusalendee Cristo ome nipapatap'edaarãmaa ne-inaa iidide, Cristopa ãra mi naa pëiji mïda jarateede. Ma k'ãyaara, ma t'ëepai wãji Arabia eujãdee it'aa t'ãide michi ituaba. Maap'eda waya cheji Damasco p'uurudee.

¹⁸ Wãara, Cristode ijãadak'ãriipa año õpee parumaa, mi Jerusalendee wãji Pedro ak'ide mãik'aapa tomia omé mama beejì. ¹⁹ Mamïda mama bide Cristopa jirit'eradaarã awara unu-e paji. Tachi Waibia Jesucristo ìpema, Santiago aupaita unuji. ²⁰ Tachi Ak'õrepa k'awa bi mia na p'ã bide seewa jara-e bi. Wãarata jara bi.

²¹ Ma t'ëepai Jerusalendee wãji Siria eujãdee mãik'aapa Cilicia eujãdee. ²² Maapai Cristode ijãapataarã Judea eujãdepemaarãpa mi waide k'awada-e p'anajida. ²³ Aba na pedee ùrijida awaraarã ijãapataarã it'aideepa: "Tachi jiri nipadapa írá jarateemaa bi Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, naaweda írude ijãa amaapi k'inia baji mïda." ²⁴ Mãga ùridak'ãri, ma ijãapataarã o-ia it'aa t'ijida gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa mi pari.

2

Ak'õrepa jirit'eradaarã awaraarãpa Pablo pia ak'ipatap'edaa

¹ Ma naa wãda t'ëepai Jerusalendee, catorce años parumaa waya wãji tachi ìpema Cristo k'aurepa Bernabé ome. Mia tachi ìpema Tito auk'a ateeji. ² Wãji Tachi Ak'õrepa mimaa k'awapida perã wãipia bi. Mama bide ijãapataarã ak'ipataarã taide mia jaraji pedee pia jõma mia Cristode jarateepari judio-eerã t'ãide nipak'ãri. Mãga ooji k'awa k'inia bada perã ãrapa pia ak'idai wa pia ak'ida-e pai mia jarateepari judio-eerãmaa. Mãga k'awa k'inia baji pariatua na mimia oo k'inia-e bada perã. ³ K'ĩsia nïbaji mïda ãrapa jaradait'ee, mãga uchia-e paji. Mi k'õp'ãyo, Tito, judio-ee paji mïda, maarepida jarada-e paji ichi k'ap'iade

tauchaa b̄ipimerā. ⁴ Ma-it'eeta wājida āramaa iidide. Ūk'uru wāara Cristode ijāada-e p'anadap'edaarā mera t'ūjida judio-eerā ijāapataarā t'āide, tachi ijāapata Cristode pia k'awaade. Jarajida tauchaa b̄ipidaipia bi judio-eerā ijāapataarā imik'īraarā k'ap'iade. Māgeerāpa k'iniada-e tachi ijāadamerā Jesucristodepai, Tachi Ak'ōrepa tachi pia ak'imerā. Tachi auk'a esclavoorāk'a p'anapi k'inia p'ani Moisepa p'āda jua ek'ari, judiorā chonaarāweda p'anapatap'edaak'a. ⁵ Taipa maarepida k'īsiada-e paji oodait'ee māgeerāpa oopi k'inia p'anadap'edaak'a. Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, ma pedee wāara jīa k'inia p'anajida parā-it'ee.

⁶ Ma awara tachi waibiarāda apataarāpa ne-inaa awara jarada-e paji mia jarateemerā. Mia jara bi “tachi ijāapataarā waibiarāda apata” ūk'uruurāpa at'āri jarapata perā Cristo ome nipapatap'edaarā awaraa ijāapataarā k'āyaara waibiara p'ani. Mamīda mia p'ua-e bi chisāgī ijāapari waibiara bi māik'aapa chisāgī ijāapari ek'ariara bi. Tachi Ak'ōrepa ichideerā jōmaweda auk'a pia ak'ipari. ⁷⁻⁸ Māgī ijāapataarā waibiarāpa ne-inaa awara jarateepidai k'āyaara mīmaa, mi bijida Tachi Ak'ōre juade waapiara judio-eerā t'āide jarateenamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. K'awajida Tachi Ak'ōrepa mi ma-it'ee jirit'eraji, Pedro jirit'eradak'a judiorāmaa jarateenamerā.

⁹ K'awaadak'āri Tachi Ak'ōrepa wāara mi k'aripa bi judio-eerāmaa jarateenamerā, Santiago, Pedro Juan ome, chi ijāapataarā ak'ipataarā waibiarāda apata, āchi jua teejida mīmaa māik'aapa Bernabemaa. Māga oojida ak'ipidait'ee auk'a k'ōp'āyoorāk'a taipa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee judio-eerā t'āide jarateedaipia bi. Jōdee āchia judiorā t'āide jarateedai. ¹⁰ Jīp'a āchia taimaa iidijida k'īra atuanaadamerā k'aripadait'ee chup̄ria chedeerā āchi t'āide. Mia pida auk'a māga oo k'inia bi.

Antioquía p'uurude Pablopa Pedro itriada

¹¹ Māgā āra t'āideepa t'āri o-īa uchijida mīda, Pedro Antioquía p'uurudee chek'āri, ijāapataarā taide mia iru itriaji judio-eerāmaa ne-inaa k'achia oo bada perā. ¹² Nāga ooji. Naa pachek'āri, iru auk'a nek'opachi judio-eerā ijāapataarā ome. Mamīda ai t'ēepai ūk'uru judiorā Santiago ome p'anadap'edaarā Jerusalendeepa pachejida. Māirāpa ijāapata judiorā nek'odaik'araa bi judio-eerā ome. Ma awara ijāapata tauchaa b̄ipidaipia bi judio-eerā k'ap'iade. Maperā awara nek'ojida. Pedropa māga unuk'āri, auk'a awara nek'omaa beejī, māirāpa k'achia pedeenadamerā iru āpite. ¹³ Māpai Pedropa māga ooru unudak'āri, awaraa judiorā ijāapataarā Antioquiadepemaarā auk'a k'īra jīp'a-eedachida. Judio-eerā p'anadap'edaamāiipa awara nek'ojida, Bernabé paara. ¹⁴ Mia āchi māga unuk'āri, k'awaaji āchia ooda-e paji Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a. Mapa jōmaarā ijāapataarā taide Pedromaa jaraji:

—Pichi t'oru weda pi judío mīda, nama bide judiorāk'a ba-e pajida aji. Māga bita, ¿sāap'eda pia judiorāpa oopata oopi k'inia bima aji, judio-eerāmaa?

Cristode ijāa p'anipapai it'aa wādai

¹⁵ Wāara, tachi t'oru weda tai judiorāpa iru p'anapachida Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida. Tai Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerā-e, judio-eerāk'a. ¹⁶ Mamīda Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda māgā iru p'ani mīda, taipa pida k'awa p'ani eperā apida p'ek'au k'achia wēe bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite

māgipa oopari perā ma ūraa p'ādade jara bik'a. Moisepa p'ādade jara bik'a oo p'anipapai eperāarā p'oyaa wādak'aa Tachi Ak'ōre truadee. Jīp'a eperā iru truadee wāit'ee Jesucristode ijāapari perā. Maperāpi tai auk'a Cristode ijāajida, iru k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tai p'ek'au k'achia wēe ak'imerā.

¹⁷ Māgá Cristode ijāajida, p'ek'au k'achia wēe p'ana k'inia p'anadap'edaa perā Tachi Ak'ōre k'īrapite. Uchiajida ma ūraa p'ādade jara bi jua ek'ariipa māik'aapa judio-eerāk'a pajida. Māga oodak'āri, ¿ne-inaa k'achia oojidak'ā? Māgá ne-inaa k'achia ooda paara, māgara Cristopa taimaa ne-inaa k'achia oopik'aji. ¡Mamīda māga-e! ¹⁸ Michi k'inia wāara ne-inaa k'achia ook'aji eperāarāmaa waya oopida paara Moisepa p'ādade jara bik'a, oopii k'āyaara Tachi Ak'ōrepa jara pēidak'a Cristo k'ap'ia pari. ¹⁹ Mia māga jara bi mia p'oyaa oo-e pada perā jōma ma p'ādade jara bik'a. Ma k'aurepa mi piudak'a baji, ne-inaa oo-ee Tachi Ak'ōre-it'ee. Mamīda Cristode ijāak'āri, irua mi uchiapiji ma p'ādade jara bi jua ek'ariipa, wāara oomerā Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a. ²⁰ Cristopa māga ooji, kurusode piuk'āri. Maperā mia jarai mi jida auk'a kurusode piu pik'aji Cristo ome, māgá uchait'ee ma ūraa p'āda jua ek'ariipa māik'aapa araa bapariit'ee iru ome. Irá iruta bapari mi ome māik'aapa iru mi poro waibia. Mapa mi chok'ai bi misa, ijāa bi Tachi Ak'ōre Warrade māik'aapa oo k'inia bi irua oopi bik'a. Māga oo k'inia bi irua mi audú k'inia iru bap'eda, piuda perā mi pari. ²¹ Mia eperāarāmaa ijāapi k'inia-e bi ne-inaa awara, Tachi Ak'ōrepa pedee pia Cristode jara pēida k'āyaara. Cristo piuji tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, māgá Tachi Ak'ōrepa tachi pia ak'imerā. Tachi Ak'ōrepa eperāarā pia ak'ida paara oo p'anadap'edaa perā Moisepa p'ādade jara bik'a, Cristo pari piuk'aji.

3

Chisāgide ijāadaipia bi; Moisepa p'ādade wa Cristode

¹ ¡Aai, Galacia pidaarā! ¡Parā k'īsia k'awada-ee beerāk'api p'ani! ¿Ap-idaapa parā poro p'ērebaipit'aajida-ek'ā? ¿K'irāpada-e p'anik'ā taipa jarateedap'edaa parā t'āide nipadak'āri? Jesucristo kurusode piuda pia jarateejida parā jōmaarāmaa. ² Jīp'a mia nāga k'awa k'inia bi. ¿Tachi Ak'ōre Jaure ba chejik'ā parā ome, oo p'anadap'edaa perā Moisepa p'ādade jara bik'a maa-e pirā ijāadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristo k'ap'ia pari? ³ ¿Parā wāara k'īsia k'awada-ee p'anik'ā? Naaweda Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee ūridak'āri, Cristodepai ijāajida māik'aapa p'aneejida iru Jaure ome. ¿Irā k'īsiapatak'ā Tachi Ak'ōrepa parā pipiara ak'it'ee oo p'ani pirā judiorā ūraa p'ādade jara bik'a maa-e pirā ne-inaa oo p'ani pirā pāchi juadoopa? ⁴ ¿Jōma Tachi Ak'ōre Jaurepa pia ooda parā-it'ee pari oojik'ā? ¡Wāara māga pari ook'aji, parā ijāa k'inia p'ani pirā ma ūraa p'ādade, Cristodepai ijāadai k'āyaara! ⁵ Mia waya iidiit'ee. Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure pēik'āri parā ome bapariimerā māik'aapa parā t'āide ne-inaa oopimerā eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, ¿sāap'eda māgá pēiparima? Pēi-e parāpa oopata perā irua Moisemaa ūraa p'āpida jara bik'a. Ma k'āyaara pēipari Cristodepai ijāapata perā.

Tachi Ak'ōrepa Abraham pia ak'ida (Ro 4.1-3)

⁶ K'īsiadāma judiorā chonaarāwedapema Abrahamde. Tachi Ak'ōrepa ūraa p'āpidade chonaarāmaa jara bi:

‘Abrahampa Tachi Ak’õrepa jarada ijãaji. Maperã Tachi Ak’õrepa iru pia ak’ipachi.’ (Gn 15.6)

⁷ Mapa k’awaadaipia bi eperãarãpa Tachi Ak’õrede ijãadak’ãri, ãchi wãara Abrahamdeepa uchiadak’a p’ani. Iruk’a Tachi Ak’õrepa jarada ijãapata mãik’aapa iru k’irapite pia p’anapata. ⁸ Tachi Ak’õrepa naaweda k’isia iru baji judio-eerã o k’achiadeepa k’aripa atait’ee, wãara ijãadak’ãri. Mãga k’awapiji Abrahammaa. Tachia mãga k’awa p’ani Tachi Ak’õrepa Moisemaa nãga p’ãpida perã:

‘Tachi Ak’õrepa na pedee pia Abrahammaa mägaji: “Mia na p’ek’au eujãdepemaarã jõmaweda k’aripait’eeda aji, pi k’ap’ia pari.”’ (Gn 12.3)

⁹ Ak’õrepa mãga jarada perã, tachia k’awa p’ani Tachi Ak’õrepa Abraham bendiciadak’a irua ijãada perã, awaraarã auk’a bendiciat’ee irude ijãadak’ãri.

¹⁰ Jõdee eperãarã k’achia ooit’ee, ichi ùraa p’ãdade jara bik’a ooruta pirã irua ãchi pia ak’imerã. Æchi atuapiit’ee p’oyaa ooda-e perã jõma ma ùraade jara bik’a:

‘Eperãpa oo-e bi pirã jõma Ak’õre Ûraa p’ãdade jara bik’a, atuait’ee.’ (Dt 27.26)

¹¹ Ma jõma jara aupadade k’isidak’ãri, pia k’awa p’ani Tachi Ak’õrepa pia ak’i-e chi oo k’inia bi papai iru ùraa p’ãdade jara bik’a. Jip’a pia ak’ipari eperã irude ijãa bita. ¿Iru ùraa p’ãdade nãga jara bi-ek’ã?

‘Eperã Tachi Ak’õrede wãara ijãapari ichita bapariit’ee iru ome, p’ek’au k’achia wëe bairã iru k’irapite.’ (Hab 2.4)

¹² Eperã ijãa-e bi pa ooda paara jõma Tachi Ak’õre Ûraa p’ãdade jara bik’a, it’aa wãk’aji ichi k’iradoopa. Mãga k’awa p’ani Tachi Ak’õre Ûraa p’ãdade jara bairã:

‘Eperãpa ook’ãri jõmaweda Ak’õre Ûraade jara bik’a, ichita bapariit’ee ma ùraade jara bik’a.’ (Lv 18.5)

¹³ Mamãda tai judiorãpa oodak’aa jõmaweda Tachi Ak’õre Ûraa p’ãdade jara bik’a. Mapa o k’achiade p’anajida mãik’aapa atuadait’ee paji. Mamãda Cristopa tai uchiapiji ma ùraa p’ãdade jara bi jua ek’ariipa, ma k’aurepa atuanaadamerã. Mãga ooji kurusode piuk’ãri. Tachi Ak’õrepa iru k’achia ooji, tai k’achia ooi k’ãyaara. Mãgã tai k’aripaji. K’awa p’ani Cristo k’achiade baji Ak’õre Ûraa p’ãdade jara bairã:

‘Eperã pak’urude baijira bi k’achiade banait’ee.’ (Dt 21.23)

¹⁴ Jesucristopa mãgã tai k’aripaji parã judio-eerã paara ijãadamerã Abrahampa ijãadak’a. Ma awara mãgã tai k’aripaji tachi jõmaweda ichiaba ijãadak’ãri, iru Jaure tachi ome iru p’anadamerã. Mãgã Tachi Ak’õrepa ooji ichia jaradak’a Abrahammaa, jarak’ãri Abraham k’ap’ia pari ne-inaa pia ooit’ee na p’ek’au eujãdepemaarã jõmaarãmaa.

Moisepa p’ãda Tachi Ak’õrepa jarada ome

¹⁵ Æpemaarã, k’isidãma eperãarãpa oopatade. Eperãpa p’ãk’ãri k’airãpa ichi net’aa atadait’ee ichi piuk’ãri, chi firma p’ãp’eda, eperã awaraapa ne-inaa awaraa p’ã-e pai ai p’ãdade, chi p’ãda chiparipa jara-ee. Maa-e pirã chipari piuk’ãri, awaraa eperãpa ne-inaa awaraa p’ã-e pai ai p’ãdade. Ichiaba ichi k’inia ma p’ãda jõpi-e pai. ¹⁶ Tachi Ak’õrepa jara bëiji Abraham ome irudeepa uchiadait’eerã k’aurepa na p’ek’au eujãdepema jõmaarãmaa ne-inaa pia ooit’ee. Mãga jarak’ãri, jara k’inia-e baji jõmaweda

Abrahamdeepa uchiadait'eerã k'ap'ia pari ma ne-inaa pia ooit'ee. Jĩp'la jara k'inia baji irudeepa uchiait'ee abaa k'ap'ia pari mãga ooit'ee. Mãgí Jesucristo. ¹⁷ Ma jara aupadade mia nãga jara k'inia bi: eperãpa p'ãda bëiparik'a k'awaadamerã k'aipa ichi net'aa atait'ee, mãga pik'a Tachi Ak'õrepa ichia jarada bëiji Abraham ome, iru t'ëe uchiadap'edaarãpa auk'a mãga k'awaadamerã. Jõdee, cuatrocientos treinta años wãyaada t'ëepai, ichi ùraa Moisemaa p'ãpiji. Mamĩda ma ùraa p'ãpik'ãri, ichia jara bëida Abraham ome at'ãri beeji. Ma ùraa p'ãdapa jõpi-e paji ichia naapiara jarada Abrahammaa. ¹⁸ Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã k'aripa k'inia bada paara Moisepa ùraa p'ãdade jara bik'a oopata k'aurepa, mãgara ichia jarada jara bëi-e pak'aji Abraham ome. Mamĩda mãga-e paji. Ichia jarada bëiji Abraham ome, k'inia bada perã Abrahampa ma jarada ijãamerã. Ma ijãada k'aurepa na p'ek'au eujãdepemaarã auk'a ijãadak'ãri, pia p'anapataadai Ak'õre k'ĩrapite.

K'ãare-it'ee Moisemaa ma ùraa p'ãpida

¹⁹ ¿K'ãare-it'ee ichi ùraa Moisemaa p'ãpijima? Mãga p'ãpiji eperãarãpa k'awaadamerã ãchi p'ek'au k'achia ooyaa p'anapata iru k'ĩrapite. Ma ùraa pëiji ichi angeleerã ome eperãmaa, mãgipa p'ãmerã eperãarã-it'ee. Tachi Ak'õrepa k'isia iru baji eperãarãpa ma ùraa p'ãda iru p'anadamerã, ma Abrahamdeepa uchiada na eujãdee cheru misa na eujãdepemaarã k'aripait'ee, Ak'õrepa naaweda jaradak'a. ²⁰ Mãgá tee pëiji mĩda ichi ùraa Moisés k'ap'ia pari, mãga oo-e paji jarak'ãri Abrahammaa. Ichi it'aideepa jaraji ichia ooit'ee bada Abrahamdeepa uchiada k'ap'ia pari.

²¹ Maperã eperãpa k'isiai Tachi Ak'õrepa k'isia awara-awaraa iru baji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ¡Mamĩda mãga-e! Ichi ùraa tee pëidapa eperãarã o k'achiadeepa uchiapida paara, wãara p'ek'au k'achia wëe p'anak'ajida iru k'ĩrapite mãik'aapa it'aa wãk'ajida ma ùraa k'aurepa. ²² Mamĩda iru ùraa p'ãdade jara bi eperãarã jõmaweda p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata. Ara presoorã p'oyaa uchiada-e p'anik'a carceldeepa ãchi juadoopa, mãga pik'a eperãarã p'oyaa uchiada-e p'ek'au k'achia jua ek'ariipa ãchi juadoopa. Aba uchiadai Jesucristode ijãadak'ãri, iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripapari perã, ichia jaradak'a Abrahammaa.

²³ Cristo chei naaweda, tai judiorã ichiaba presoorãk'a p'anapachida Moisepa p'ãdade jara bi jua ek'ari. Ma ùraa carcel jĩaparik'a baji. Tai ak'i baji Tachi Ak'õrepa unupiru misa ichia Abrahammaa jaradak'a. ²⁴ Mimiaparipa warra ak'iparik'a, ma ùraa p'ãdapa tai ak'i pik'apachi Cristo cheru misa, tai jida irude ijãadamerã mãik'aapa p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã Ak'õre k'ĩrapite. ²⁵ Irã, Cristo cheda perã, mãgá irude ijãadak'ãri, tai waa p'anadak'aa Moisepa p'ãda jua ek'ari.

²⁶ Ma k'ãyaara pipiara, parã jõmaweda Tachi Ak'õre warrarã, Jesucristode ijãapata perã. Mãgá araa p'anapata Cristo ome. ²⁷ Jõmaweda araa p'anapataarã Cristo ome Tachi Ak'õre warrarã iruk'a. Ma-it'ee tachia poro choopipata; ak'ipidait'ee araa p'anapata Cristo ome. ²⁸ Mãgá Cristo ome p'anapata perã, Tachi Ak'õrepa tachi ichi warrarãk'a auk'a unupari. Mãga unupari judiorã mĩda, judio-eerã mĩda, esclavoorã mĩda, esclavo-eerã mĩda, imik'ĩraarã mĩda, wëraarã mĩda. Jõmaweda auk'a p'ani iru k'ĩrapite Jesucristo ome araa p'anadak'ãri. ²⁹ Ma awara tachi Cristo ome araa p'anapataarã wãara Abrahamdeepa uchiadap'edaarã, Tachi

Ak'õrepa jara pèida ijāapata perā Abrahampa ijāadak'a. Maperā iru p'anadait'ee jōma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ichideerā-it'ee.

4

Tachi Ak'õre warrarā

¹ Piara k'awaadait'ee mia jara k'inia bi, k'ĩsiati nāgide. Eperā piuk'āri warra k'aipeepai iru bi, ma-āri weda ma warrapa atak'aa chi ak'õrepa net'aa atabēida. Awaraarā jua ek'ari chi ak'õre esclavok'a bapari, net'aa mak'iaara wēe, chonaa paru misa. ² Māimisa chi ak'ipataarāpa nīpata chi ak'õrepa año jara bēida parumaa, ma net'aa teedai naaweda māik'aapa chi te chipari papii naaweda. ³ Māga pik'a tachi jida esclavoorāk'a p'anapachida, Cristo na eujādee chei naaweda Tachi Ak'õrepa jara bēidak'a. Maapai chonaarāwedapema ūraa jua ek'ari p'anapachida māik'aapa k'ĩsia p'anapachida warrarāk'a. K'ĩsia p'anapachida tachia ne-inaa k'awa p'anipa maa-e pirā ma ūraa jara bik'a oo p'anipa it'aa wā dai. ⁴ Mamīda Tachi Ak'õrepa k'iniak'āri, ichi Warra pēiji na p'ek'au eujādee judío wērapa t'omerā. Māgā chi Warra bapachi Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi jua ek'ari māik'aapa jōma oopachi ma ūraade jara bik'a. ⁵ Māga ooda perā ichia aupai tai judiorā uchiapii ma ūraa p'ādade jara bi jua ek'ariipa. Ma-it'eeta Tachi Ak'õrepa ichi Warra pēiji; tai judiorā uchiapimerā ma ūraa jara bi jua ek'ariipa māik'aapa Tachi Ak'õre warrarā papimerā iruk'a. ⁶ Tachi Cristode ijāapataarāpa k'awaadamerā tachi wāara iru warrarā, Tachi Ak'õrepa pēiji ichi Warra Jaure tachi t'āride bapariimerā. Māgī Jaurepa ichita Tachi Ak'õremaa jarapari: “Abbā, Mi Ak'õre.” ⁷ Mapa parāpa k'awaadai irā esclavoorā-e. Ma k'āyaara Tachi Ak'õre warrarā. Māgā iru warrarā perā, iru p'anadait'ee jōma irua k'ĩsia iru bi ichideerā-it'ee.

Pablo ijāapataarā-it'ee k'ĩsia nībada

⁸ Naaweda parāpa Tachi Ak'õre waide k'awada-e p'anī weda, Tachi Ak'õre-ee beemaa it'aa t'īpachida māik'aapa ma jua ek'ari p'anapachida esclavoorāk'a. ⁹ Mamīda irā parāpa Tachi Ak'õre k'awa p'anī; pia jarait'eera, Tachi Ak'õrepa parā k'awa bi. Māga bita, ¿sāap'eda waya t'īu k'inia p'anīma ma naawedapema ne-inaa vale-ee baibi jua ek'ari, waya esclavoorāk'a p'aneedait'ee? ¹⁰ Parāpa iapata ewari, atane māik'aapa año, īipata ewate pak'āri maa-e pirā fiesta ewate pak'āri. ¿K'ĩsia p'anik'ā māga oo p'anīpa Tachi Ak'õrepa parā pipiara ak'it'ee apemaarā ijāapataarā k'āyaara? ¹¹ Mi waawee bi, pari parā t'āide jaratee nipaji jīak'aapa.

¹² Īpemaarā, mia parāmaa enenee nībi mik'a uchiadamerā Tachi Ak'õrepa ūraa Moisemaa p'āpida jua ek'ariipa. Naaweda parā ma jua ek'ari p'anada-e paji. Mapa parā t'āide nipak'āri, mia ma ūraa jaratee-e paji. Mama pak'āri, parāpa mi auteebaijida māik'aapa pia ak'ijida. ¹³ Parāpa k'awa p'anī mi k'ayaa bada perā, ma naa wāyaa wādade parā t'āide, mama beeji jarateeit'ee Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. ¹⁴ Ma k'ayaa k'aurepa parāpa mi yiarāa iru p'anak'ajida, maa-e pirā mi āpīte pedee k'achia jarak'ajida. Mamīda māga ooda-e paji. Ma k'āyaara mi pia auteebaijida, Jesucristo wa it'aripema āngel auteebaik'ajidak'a. ¹⁵ Maapai parā o-īa p'anajida. Mia k'awa bi parāpa mi k'aripa k'iniapa

pāchi tau paara ēek'ook'ajida mi k'aripadait'ee. Mamīda írá mǎga p'ani-e. ¿Parā, sǎgajidama? ¹⁶ Írá ¿mi k'íra unuamaa iru p'aneeruta-ek'ǎ, mia wāarata jara bairā parāmaa?

¹⁷ Awaraa Ak'ōre Ūraa jarateepataarāda apataarāpa ne-inaa awara ijāapi k'inia p'ani, mia jaratee bi k'āyaara. Mapa parā t'āide t'āri pia mǎik'aapa iwarraa pedee nipapata. K'inia p'ani parāpa āchi ak'idamerā Cristode wāara ijāapataarāk'a. Mamīda mǎga p'ani-e. Mia jaratee bideepa parā āyaa atee k'inia p'ani āchi eere t'ūdamerā. ¹⁸ Mia mǎga jarak'āri, jara k'inia-e k'achia bi awaraarā t'āri pia nipadamerā parā t'āide mi wē-e pak'āri. Pia bi ne-inaa pia oo k'iniadak'āri parā ome. ¹⁹ Michi warrarā, ara wēra bi p'irapa mia nībik'a ichi warra t'orumaa, mǎga pik'a mi k'ísia nībipa waya mia nībi parāpa wāara oorutamaa Cristopa oopi k'inia bik'a. ²⁰ Naapai mi parā ome bada paara, k'awa bak'aji k'āata jarait'ee parāmaa. Wāara mia k'āwa-e sǎgapi ooit'ee.

Pablopa jarateeda Agarde mǎik'aapa Sarade

²¹ ¿Parā ūk'uruurāpa Moisepa p'ādade jara bi jua ek'ari p'ana k'inia p'ani-ek'ǎ? ¿K'ísia p'ani-ek'ǎ ma ūraa jua ek'ari p'anaruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā piara ak'iit'ee? ¿Parāpa wāara k'awa p'anik'ǎ ma ūraade jara bi? ²² Nǎga jara bi. Abrahampa warra omé iru baji; aba chi wēra esclava Agarpa t'oda, aba chi wēra Sarapa t'oda. ²³ Chi wēra esclava Agar ome ma warra ooji eperā jīp'aapa warra ooparik'a. Mamīda mǎga-e paji chi wēra Sarapa warra t'oda ome. Naaweda Tachi Ak'ōrepa jaraji Abrahampa warra ooit'ee chi wēra ome. Mǎgi warra t'oji Ak'ōrepa jaradak'a, Abraham chi wēra ome audú chonaa p'anajida mīda warra oodait'ee. Tachi Ak'ōrepa k'aripaji mǎgi warra oodamerā. ²⁴ ¿K'ísiatí nǎgide! Ma wēra chaa jara k'inia bi Tachi Ak'ōrepa jara bēida aba. Irua jara bēida aba Sinaí eedepema paji, mama iru ūraa jarada perā Moisemaa, ichia ma ūraa p'āmerā eperāarā-it'ee. Mǎga jarap'eda, eperāarā esclavoorāk'a p'aneejida ma ūraa jarada jua ek'ari. Mǎgi jara bēida jara k'inia bi Agar. ²⁵ Maperā Abraham wēra esclava Agar jara k'inia bi Sinaí ee, Arabia eujāde bi. Agardeepa uchiadap'edaarā ichik'a esclavoorā p'anapachida. Mǎga pik'a írá Jerusalén p'uurude p'anūrā esclavoorāk'a p'ani, Tachi Ak'ōre Ūraa jarada Sinaí eede, ma jua ek'ari at'āri p'anapata perā. ²⁶ Jōdee Abraham wēra jara k'inia bi it'aripema Jerusalén. Tachi Cristode ijāapataarā it'aripema Jerusalendepemaarā. Maperā p'anadak'aa ma Sinaí eede jarada jua ek'ari. ²⁷ Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa ichiaba jaraji ma Jerusalén omeede, chonaarāweda nǎgi pedee p'āk'āri:

'Pi, chi warra t'ok'aa bita, o-īa bǎji. O-īapa bíaji warra t'oru p'ua senti-e bi mīda mǎik'aapa pi k'imapa pi yiaraa iru bi pijida. Na ewari pideepa uchiadait'eerā chok'araara paít'ee chi warra naa t'odadeepa uchiadait'eerā k'āyaara.'

(Is 54.1)

²⁸ Ípemaarā, tachi Abraham warra Isaack'a. Tachi chi naa warra t'ok'aa badadeepa uchiadak'a p'ani, wāara ijāapata perā Tachi Ak'ōrepa jara bide, Abrahampa ijāadak'a. ²⁹ K'irāpāti chi warra naapema Agarde t'oda eperā jīp'aak'a t'oji. Jōdee chi warra t'ēe t'oda Sarapa t'oji Tachi Ak'ōre Jaurepa t'opidak'a. Mǎga baji mīda, chi naapiara t'oda, Ismaelpa, nepira jiriji Isaac, chi t'ēe t'oda ome. Írá mǎga pik'a Moisepa p'ādade oo k'inia

p'aníirāpa nepíra jiripata tachi Cristode ijāapataarā ome. ³⁰ Mamída māga baji mīda Agar warra ome, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Áyaa pēipáde aji, ma esclava ichi warra ome. Ma warrapa chi ak'ōrepa bēida ata-e pait'ee chi wēra warrapa ataparik'a.' (Gn 21.10)

³¹ Māpai ípemaarā, Tachi Ak'ōrepa tachi jēre-e pait'ee. Tachi Cristode ijāapataarā chi esclavadeepa uchiadap'edaarāk'a-e. Jíp'a chi esclavadee badadeepa uchiadap'edaarāk'api p'ani. Mapa tachiata Tachi Ak'ōre truadee wādait'ee.

5

Cristodeerā Moisepa p'āda jua ek'ari p'anadak'aa

¹ Cristopa māgá tachi uchía atada perā Tachi Ak'ōre Ūraa Moisemaa p'āpida jua ek'ariipa, chóoti irude ijāa p'anide. T'íunáati ma ūraa p'ādade jara bi jua ek'ari, waya esclavoorāk'a p'anadait'ee.

² ¡Ūrítí mi, Pablopa jara bi! Parāpa pāchi k'ap'iade tauchaa bipiruta pírá, k'ísia p'anadairā māga oo p'anípa it'aa wādaí, Cristopa parā waa k'aripa-e pait'ee it'aa wādamerā. ³ Ichiaba waya jarait'ee. Parāpa pāchi k'ap'iade tauchaa bipiruta pírá, t'íudait'ee jōmaweda Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi jua ek'ari. Māga ooruta pírá, oodaípa bi jōma ma ūraade jara bik'a, Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'imerā. ⁴ Parā, ma ūraade jara bik'a oo p'aníirā Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'imerā, Cristode ijāa amaadaruta māik'aapa waa ichideerā p'anada-e pait'ee. ⁵ Mamída tachi Cristode ijāapataarāpa ijāa p'ani Cristopa tuchia p'ek'au k'achia oopata wēpapipari, Tachi Ak'ōre Jaurepa tachimaa māga k'awapipari perā. Maperāpi ni p'ani p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'írapite iru ewari waibia ewate. ⁶ Māgá ni p'ani k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa tauchaa iru beerā apemaarā k'āyaara pipiara ak'i-e. Ma awara pipiara ak'i-e tauchaa bipida-eerā. Jíp'a pipiara ak'ipari eperā awaraarā k'inia iru bipa, Jesucristode ijāapari perā.

⁷ Naaweda parāpa māga ijāa p'anajida. ¿K'aipa ma wāara ijāa amaapijima, Cristopa oopi bi awara oo p'aneedamerā? ⁸ ¡Tachi Ak'ōrepa-e paji! Iruata parā jiriji ichideerā p'aneedamerā. ⁹ Levadura ma-āriipa pan masa jōmaweda waridaiparida apata. ¹⁰ Mamída mia ijāa bi parāpa mi ūraa ūridait'ee māik'aapa ooda-e pait'ee seewa jarateepari apidaapa oopi k'inia bik'a. Māga ijāa bi Tachi Waibia Cristo māgeerā k'āyaara māik'aapa jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā. Ichi k'aurepata tachi ijāapataarā araa p'anapata. Jōdee māgeerāpa jarateepata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee.

¹¹ Ípemaarā, ¿māgee jarateepataarāpa jarada-e p'aník'ā mia auk'a jarateepari eperāarāpa āchi k'ap'iade tauchaa bipidaípa bi, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a? Wāara Cristode ijāai naaweda, mia māga jarateepachi. Mamída at'āri māga jarateeda paara, āchia mi ichiak'au bik'ajida, aupedeeda-ee. Mamída māga ooda-e p'ani. Ūridaamaa p'ani mia jarateek'āri Cristo kurusode piuda, ma k'aurepapai tachi it'aa wādaí. ¹² ¿Árapa k'ísia p'ani-ek'ā Tachi Ak'ōrepa piara ak'ipari chi k'ap'ia t'ípidap'edaarā? ¡Māgara, āchi k'āratau paara t'iap'epidaípa bi!

Cristode ijāapataarā chik'inia p'anapataadaípa bi

¹³ Ípemaarā, k'irāpāti Tachi Ak'ōrepa parā jiriji p'anapataadamerā Cristo jua ek'ari, ma chonaarāweda ūraa p'ādade jara bi jua ek'ari

p'anapataadai k'áyaara. Mamída k'ísiadaik'araa bi oodait'ee pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi k'inia bik'a. Jīp'a k'ísiadaipia bi awaraarā k'inia iru p'anadait'ee māik'aapa k'aripadait'ee. ¹⁴ Nāgí ūraa jara bik'a ooruta pirā, Tachi Ak'ōre Ūraa chonaarāweda p'ādade jara bi jōmweda oodait'ee:

'Awaraarā k'inia iru baparīji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

¹⁵ Ma k'áyaara, awaraarā k'īra unuamaa iru p'anaruta pirā māik'aapa nepira jiriruta pirā āra ome chōodarutamaa, jōpidait'ee Cristopa oomaa bi parā t'āide māik'aapa waa t'āri auk'a p'anada-e pait'ee.

Oodaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a

¹⁶ Maperā oo wāk'āti wāti Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Māga ooruta pirā, ooda-e pait'ee parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a.

¹⁷ Oodak'āri tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, p'oyaa ooda-e Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi k'inia bik'a. Jōdee oodak'āri Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, ooda-e pait'ee ne-inaa tachia oo k'iniata. Omee weda auk'a p'oyaa oodak'aa. Mapa parāpa oodaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, pāchia oo k'iniata oopiamaapa. ¹⁸ Māga ooruta pirā, p'anada-e pait'ee Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida jua ek'ari. Ma k'áyaara Ak'ōre Jaurepata oopiit'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a.

¹⁹ Jōmaarāpa k'awa p'ani eperāarāpa oodak'āri āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, nāga p'anapata: miak'āi p'anīrā awaraarā ome k'āipata; k'ísiapata chīara ome k'achia oodait'ee; awaraarā jiripata āchi ome k'achia oodait'ee; ²⁰ ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'īpata; petau tau k'awaa beerāmaa wa jaipanaarāmaa wāpata chīara k'achia oodamerā; awaraarā k'īra unuamaa iru p'anapata; nepira jiripata chīara ome; awaraarā net'aa ata k'inia p'anapata āchi-it'ee; k'īrauyaa p'anapata; jōma k'inia p'ani āchi-it'ee aupai; t'āri auk'a bidak'aa awaraarā ome; k'ísia awarapipata eperāarāmaa āyaa ateedait'ee awaraarā ik'aawaapa; ²¹ awaraarā net'aa k'inia p'anapata maa-e pirā āchik'a pa k'inia p'anapata, āchima ne-inaa k'achia oo k'iniadarutamaa; chīara peepata; it'ua toyaa p'anapata; pariatua nek'oyaa, toyaa, k'achia oodait'ee jiriyaa p'anapata fiestade; māga bee. Mia naaweda jaradak'a waya jarait'ee. K'īrak'aupai māgá p'anadaí. Māgee ne-inaa oopataarā p'oyaa wāda-e Tachi Ak'ōre truadee.

²² Jōdee chi oopataarāpa Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a nāga p'anapata: awaraarā k'inia iru p'anapata; t'āri o-īa p'anapata; k'āiwee p'anapata awaraarā ome; k'īrau-ee choopata awaraarā ome, nepirade p'ani mīda; awaraarā chupiria k'awaapata; t'āri pia p'anapata awaraarā ome māik'aapa awaraarā k'ūradak'aa; jīp'a oopata āchia jara p'anik'a; ²³ audua nipadak'aa; ne-inaa pariatua oo k'iniadak'āri, māga oodak'aa. Ūraa wē-e jarait'ee māgee ne-inaa oonaadamerā, pia p'anadairā. ²⁴ Ma et'ewa jara aupadade k'ísiadak'āri, k'awa p'ani Jesucristode ijāapataarāpa oo amaapata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa ne-inaa k'achia k'īra t'ādo oopata. ²⁵ Tachi Ak'ōre Jaurepa tachi Cristode ijāapataarā k'aripapari perā, ichita oodāma irua oopi k'inia bik'a. Māgá wāra pia p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite.

²⁶ Tachi k'inia nāga p'ananaadāma: audua; pedee-idaa; nepira jiriyaa; chīara k'īra unuamaa ne-inaa iru bi k'aurepa.

6

Chik'aripa p'anapatáati

¹ Ipemaarã, mia ichiaba nãga ũraait'ee. Parãdepema k'achiade baairu pirã, parã chi oopataarãpa Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, t'ãri pia mãgí k'aripadaipia bi ma k'achia oo amaamerã. Mamĩda k'ĩrak'aupai parãpa ne-inaa k'achia oodai, iru k'aripa p'ani misa. ² Chik'aripa p'anapatáati. Mãgá jõmaweda choodait'ee nepirade baaidak'ãri. Mãgá chik'aripa p'anadak'ãri, oopata Cristopa oopi bik'a.

³ Ijãaparipa k'ĩsia bi pirã ichi pipiara bi awaraarã k'ãyaara, ichi itu k'ũraru, jõmaweda auk'a p'anadairã Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ⁴ Ijãapari chaa k'ĩsiaipia bi ichia ooparide. Pia oo bi pirã, t'ãride o-ĩa baipia bi. Mamĩda awaraarãpa oopata ak'ũk'araa bi k'awaait'ee auk'a pia wa mak'iaara pia-e bi ichia oo bi jĩak'a. Tachia oo p'anidepai k'ĩsiadaipia bi. ⁵ Mia mãga jara bi tachi chaachaa panadait'ee perã Tachi Ak'õre k'ĩrapite, irua tachia ne-inaa oodap'edaa ak'imerã.

⁶ Ijãapataarã jarateepari it'aideepa parãpa ũridak'ãri Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, ma jarateepari pia ak'i p'anadaipia bi mãik'aapa ne-inaa pia teedaipia bi irumaa, iru mimia pari.

⁷ K'ũranáati pãchi itu. Tachi Ak'õre oo iru p'anadaik'araa bi. Ne-uuparipa ne-uuk'ãri, ma ne-uuda jĩak'a ewait'ee. ⁸ Mãga pik'a k'achia k'ĩra t'ãdoo ooparipa ichia k'iniata oop'eda, ma k'achia jĩak'a atait'ee, atuait'ee perã. Jõdee Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a ooparipa ne-inaa pia oop'eda, ma jĩak'a atait'ee, it'aa wãit'ee perã. ⁹ Maperã sãnaadãma ne-inaa pia oo p'ani misa. Mãgá choo p'ani pirã, na ewari atadait'ee jõmaweda Tachi Ak'õrepa iru bi ichideerã-it'ee. ¹⁰ Maperã tachi na p'ek'au eujãde p'ani misa, eperãarã jõmaweda k'aripadãma. Mamĩda naapiara tachi ipemaarã Cristo k'aurepa k'aripadaipia bi.

Pablopa ũraada mãik'aapa salude tee pẽida

¹¹ Ak'iti mia nãgí letra waibiapa p'ãru michi juadoopa. ¹² Ma tauchaa bipi k'inia p'anĩrãpa parã k'ap'iade mãga oopi k'inia p'ani judiorãpa ãchi pia ak'idamerã. Jara p'ani judio-eerãpa mãga ooruta pirã Tachi Ak'õre ũraa chonaarãweda p'ãdade jara bik'a, pia p'anadai judiorã k'ĩrapite. Mamĩda wãara mãga oopi p'ani judiorã waidoopa. K'iniada-e judiorãpa ãchi jiridamerã miapidait'ee, Cristodepai ijãapata perã. ¹³ ãrapa paara ne-inaa jõma ooda-e Tachi Ak'õre ũraa chonaarãweda p'ãdade jara bik'a, ãchi k'ap'iade tauchaa iru p'ani mĩda. Mãga bita, ¿at'ãri parãmaa tauchaa bipi k'inia p'ani-ek'ã? Mãgá awaraarãmaa audua jaradai ãchiata parã k'ap'iade tauchaa bipidap'edaa. ¹⁴ Taawa mia maarepida mãga oo-e pai. Jĩp'a mia nãgí audua pedee jarai: Tachi Waibia Jesucristo kurusode piuda k'aurepapai mi it'aa wãit'ee. Ma k'aurepata írã maarepida mia p'ua-e bi na p'ek'au eujãdepema ne-inaa tachia oo k'iniata k'ĩra t'ãdoo. Mãgee ne-inaa piu pik'a bi mi-it'ee. Jõdee na p'ek'au eujãdepema ne-inaa oo k'inia p'anĩrã-it'ee mi piu pik'a bi, mãgee ne-inaa waa oo k'inia-e bairã. ¹⁵ Ma awara Tachi Ak'õre-it'ee p'ua-e bi tachia tauchaa iru p'ani tachi k'ap'iade wa wẽe p'ani. Jĩp'a irua k'inia bi Cristode ijãadamerã, mãgá eperã chiwidi pik'a padaidamerã, araa p'anapata perã Cristo ome. ¹⁶ Mapa mia parãmaa ũraapari ijãapataadamerã Cristodepai. Mi it'aa t'ĩpari Tachi

Ak'õremaa irua parã chupiria k'awaamerã mãik'aapa k'ãiwee p'anapimerã jõmaweda nãgí ũraa jara bik'a oopataarã, wãara ichideerã perã.

¹⁷ Mãpai na pedeepapai na k'art'a p'ã aupait'ee. Waa apidaapa mi ome nepira jiridaik'araa bi. Mi k'ap'ide jidik'ada-idaa unurutapa k'awaadai mia oopari Jesucristopa oopi bik'a.

¹⁸ Ipemaarã, mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristomaa irua parã pia ak'i bapariimerã, parã t'ãride bi misa. ¡Amén!

EFESIOS

San Pablopa K'art'a P'ãda Éfeso P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Na k'art'ade Pablopa jara bi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee, na eujãde p'ani misa mãik'aapa it'ari panadak'ãri. Pablopa k'inia baji na k'art'a pedeepidamerã jõmaweda ijãapataarãmaa chip'epata chaa.

Salude jarap'eda, naapiara jara bi Tachi Ak'õrepa eperãarã audú k'inia iru bapari (caps. 1.1–2.10). Maperã judiorã, judio-eerã paara jiripari Cristode ijãapataadamerã mãik'aapa araa p'anapataadamerã iru ome (cap. 2.11–22). Jara bi ichi mimiapari Cristo-it'ee, Cristopa jõmaweda k'inia iru bapari perã (cap. 3). Jara bi Cristode ijãapataarã k'ap'ia apai pik'a p'ani mãik'aapa iru ma k'ap'ia porok'a bi (cap. 4.1–16). Maperã p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi (cap. 4.17–32). Jara bi ijãapataarã idaa pik'a bide p'anapataadaipia bi (caps. 5.1–6.9) mãik'aapa sãga chõodaipia bi netuara ome (cap. 6.10–20). T'ẽepai jara bi ichia na k'art'a tee pëit'ee Tíquico ome (cap. 6.21–24).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ãru Jesucristode wãara ijãapataarãmaa, Éfeso p'uurude p'ani. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ùraa jarateede. ² Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa Tachi Waibia Jesucristo ome parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Cristo k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa tachi k'aripapari

³ ¡T'ãri o-ã gracias jaradáma Tachi Ak'õremaa! ¡Iru Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre! Iruata tachi bendiciaji tachi araa p'anapik'ãri Cristo ome, irude ijãapata perã. Cristo k'ap'ia pari irua it'aripema ne-inaa pia k'ĩra t'ãdo ooji tachi k'aripait'ee, it'aa wãdamerã piudak'ãri. Nãgee ne-inaa pia ooji tachi-it'ee. ⁴ Na eujã ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa tachi jirit'eraji Cristode ijãadamerã. Mãga ooji tachi awara bi k'inia bada perã, ichi k'ĩrapite p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã. ⁵ Ma awara iru t'ãri pia bapari perã mãik'aapa tachi k'inia iru bapari perã, k'ĩsia iru baji tachi ichi warrarã papiit'ee ichi Warra Jesucristode ijãapata k'aurepa. ⁶ Mãgá t'ãri piara bapari perã jõmaarã k'ãyaara, t'ãri o-ã gracias jaradáma irumaa. Maperã tachia ne-inaa oo-eeta, ichideerã papiji ichi Warra k'inia iru bi k'ap'ia pari. Mãga ooji ichi Warra pëik'ãri piumerã tachi pari. ⁷ Ichi warra waa bat'ada k'aurepa tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã mãik'aapa tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapiji. ⁸ ¡Mãga ook'ãri, wãara tachi pia ooji! Mamĩda mãgapai-e. ⁹ Mãga ook'ãri, ichiaba tachi k'ĩsia k'awaapiji ne-inaa pia oo k'awaadamerã irua oopi bik'a. Ichiaba k'awapiji ne-inaa awaraarãmaa waide k'awapi-e pada. K'awapiji ichia at'ãri k'ĩsia iru bi ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. ¹⁰ Nãga k'ĩsia iru bi. Irua k'inia bak'ãri, ewari cherude ne-inaa jõmaweda na p'ek'au eujãdepema mãik'aapa it'aripema biit'ee Cristo jua ek'ari.

¹¹ Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda oopari ichia k'inia bik'a. Mapa ichia k'isia iru badak'a, tai judiorã naapiara jirit'eraji ichideerã papiit'ee. Måga ooji Cristode ijãadak'ãri. Tai mågã ichideerã p'anadairã, iru p'anadait'ee jõmaweda irua k'isia iru bi ichideerã-it'ee. ¹² Tai judiorã mågã naapiara jirit'eraji, ni p'anadap'edaa perã Cristo waya cheit'ee na eujãdee. Tachi Ak'õrepa k'inia baji taipa jõmaarãmaa jaranadamerã iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. ¹³ Måpai taipa mågã oodak'ãri, parãpa ùrijida Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida Cristode. Mågã k'awaadak'ãri Cristopa eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atai, parãpa ichiaba irude ijãajida. Mapa Tachi Ak'õrepa parã auk'a ichideerã papiji mãik'aapa parã k'ap'iaide ichi Jaure ba chepiji, irua ooit'eeda adak'a. Eperãpa tauchaa biparik'a ichi net'aade jõmaarãpa k'awaadamerã ichi ma net'aa chipari, mågã pik'a Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepiji ichideerã k'ap'iaide, jõmaarãpa k'awaadamerã ichita ãchi chipari. ¹⁴ Ma Jaure k'aurepata tachia k'awa p'ani wãara iru p'anadait'ee jõmaweda irua k'isia iru bi ichideerã-it'ee. Ma awara k'awa p'ani ichideerã perã ewari cherude tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaadeepa aweda uchiadait'ee, wãdak'ãri iru trua dee. Mågã pak'ãripi, wãara t'ãri o-ia gracias jaradait'ee irumaa, iru k'ira wãree pia k'awadait'ee perã.

Pablopa it'aa iidida Cristode ijãapataarã pari

¹⁵ Tachi Ak'õrepa ma jõma ooda perã tachi-it'ee, mia k'awaadak'ãriipa parã wãara ijãa p'ani Tachi Waibia Jesude mãik'aapa parãpa jõma Tachi Ak'õredeerã k'inia iru p'ani, mia nãga oopari. ¹⁶ It'aa t'ik'ãri Tachi Ak'õremaa, ichita gracias jarapari parã pari. ¹⁷ Iidipari Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre k'ira wãree bimaa, irua parã k'isia k'awaapimerã ichi Jaure k'ap'ia pari. Mågã iru wãara pipiara k'awadait'ee. ¹⁸ Parãpa mågã iru pipiara k'awa wãdak'ãri, t'ãride k'awadait'ee Tachi Ak'õrepa parã jiriji ichideerã papiit'ee. Mågã ooji, jai-idaadak'ãri iru trua k'ira wãreedee wãdamerã mãik'aapa iru p'anadamerã jõmaweda irua k'isia iru bi ichideerã-it'ee. ¹⁹ Ichiaba parãpa k'awaadait'ee Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda oopari. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bapari perã, tachi ijãapataarã k'aripai Cristo k'aripadak'a. ²⁰ Cristo piup'eda, chok'ai p'irabaipiji mãik'aapa su-ak'i beepiji it'ari ichi juaraare. ²¹ Mama biji ak'ipi k'inia bada perã Cristo jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Jõmaweda iru jua ek'ari ichita p'anapataadait'ee, na p'ek'au eujã jõru pijida. Na p'ek'au eujãdepema poro waibiarã jõmaweda iru jua ek'ari p'anadait'ee, jõmaweda charraarã mãik'aapa reyrã paara. Ichiaba na p'ek'au eujãdepema-eerã iru jua ek'ari p'anadait'ee, angeleerã mãik'aapa netuara eere p'anãrã paara. ²² Tachi Ak'õrepa ma jõmaweda Cristo jua ek'ari mågã bida perã, iru ne-inaa jõma poro waibia; tachi ijãapataarã poro waibia ichiaba. ²³ Iru tachi porok'a bi; jõdee tachi ijãapataarã iru k'ap'ia apai pik'a p'ani, chok'ara p'ani mïda. Tachi ijãapataarã wëe, Cristopa oo-e pai Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a na p'ek'au eujãde. Jõdee tachia pida p'oyaa ooda-e pai Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a, Tachi Poro Waibia Cristo wëe. Cristo k'aurepata ne-inaa jõmaweda nïbi.

2

Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari perã, atuada-e pait'ee

¹ Cristode ijāadai naaweda, Tachi Ak'ōre-it'ee parā piu pik'a p'anajida, irua oopi bik'a oodaamaa p'anapatap'edaa perā māik'aapa p'ek'au k'achia ooi awaa p'anapatap'edaa perā. ² Parāpa na p'ek'au eujādepemaarāpa ne-inaa k'achia oopata k'ira t'ādo o wāpachida. Oo k'inia p'anapachida jaure k'achia beerā poro waibiapa oopidak'a. Māgi Netuara Poro Waibiapa k'isiapiari Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oodaamaa p'aniirāmaa, audupiara māga p'anadamerā. ³ Wāara Cristode ijāadai naaweda, tachi jōmaweda māgee k'achia oopataarāk'a p'anapachida. Oopachida tachia oo k'iniata, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopidak'a māik'aapa tachia pariatua k'isiadap'edaak'a. Māgā p'anadap'edaa perā, Tachi Ak'ōre k'iraupi p'anapachida māik'aapa atuadait'ee paji apemaarā p'ek'au k'achia oopataarā ome. ⁴ Māgā piu pik'a p'anajida mīda tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Tachi Ak'ōrepa tachi audú chupiria k'awaaji. Tachi k'inia iru bada perā, ⁵ araa p'anapiji Cristo ome, maadamāiipa ichita chok'ai p'anapataadamerā iru k'irapite. Irua māgā parā pia oo k'inia bada perā, parā o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. Irā tachi ichita chok'ai p'ani Tachi Ak'ōre k'irapite. ⁶ Tachi Ak'ōrepa tachi Jesucristo ome araa p'anapida perā, jaradai irua Cristo chok'ai p'irabapik'āri, tachi auk'a māgā chok'ai p'irabai pik'apiji. Ma awara Tachi Ak'ōrepa Cristo su-ak'i beepik'āri ichi juaraare it'ari, tachi auk'a mama su-ak'i p'anee pik'apiji, Cristo ome araa p'anapata perā. ⁷ Māga ooji jōma t'ēe cherutaarāmaa ak'ipiit'ee ichia tachi Jesucristode ijāapataarā pia oopari, ichi t'āri pia bapari perā. ⁸ Maperāpi parā Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa parā o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. Pāchi k'iradoopa ma o k'achiadeepa p'oyaa uchiada-e paji. Tachi Ak'ōrepapai eperāarā madeepa uchiapii. ⁹ Eperāarā āchi k'iradoopa madeepa uchiada paara, māgak'ajida: “Tachia pia oopata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa k'aripaji.” Mamīda māga-e. Tachi Ak'ōrepapai tachi ijāapataarā māgā o k'achiadeepa k'aripa atapari, apida pedee audua pedenaadamerā. ¹⁰ Iruata tachi ooji Cristode ijāadamerā māik'aapa iruata tachi araa p'anapiji Cristo ome. Māga ooji Jesucristo k'ap'ia pari ne-inaa pia oodamerā, irua naaweda k'isia iru badak'a.

Cristo ome araa p'anapataarā k'āiwee p'anapata

¹¹ K'isiati parā ijāadai naaweda p'anapatap'edaade. Naaweda parā Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa paji. Judio-eerā perā, k'awada-e paji Ak'ōrepa jarada judiorāmaa, imik'iraarā k'ap'iaide tauchaa bidamerā. Mapa judiorā, “chi tauchaa iru beerāda” apataarāpa at'āri parā judio-eerā k'ira unuamaa iru p'anapata māik'aapa parā āpite “chi tauchaa wēe beerā” apata. ¹² Ichiaba Cristode ijāadai naaweda, parāpa k'awada-e paji Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā jirit'erada ichi p'uuru pidaarā papiit'ee. Mapa maarepida k'awada-e paji Tachi Ak'ōrepa jarada āra chonaarāmaa: aba pēiit'eeda aji, eperāarā k'aripade. Māgā Tachi Ak'ōre k'awada-e p'anadap'edaa perā, ichiaba k'awada-e paji sāga o k'achiadeepa uchiadai. Māgā p'anapachida na p'ek'au eujāde. ¹³ Mamīda irā māgā p'anada-e. Ijāapata perā Jesucristo piuji parā pari, araa p'anapata iru ome māik'aapa Tachi Ak'ōredeerā p'ani iruk'a. Naaweda t'imí pik'a p'anapachida Tachi Ak'ōre ik'aawaapa. Mamīda irā Jesucristo waa bat'ada k'aurepa parā Tachi Ak'ōre k'ait'a pik'a p'ani, ichideerā perā.

¹⁴ Maperã parã k'áiwee p'anadai judiorã ome, ãra auk'a Cristode ijãadak'ári parák'a. Ichi k'aurepa waa k'írau p'anada-e. Jíp'a araa p'anapata p'uuru apai pik'a. ¹⁵ Naaweda Tachi Ak'õrepa ichi úraa Moisemaa p'ápiji, judiorãpa ma úraade jara bik'a oodamerã. Ma úraa k'aurepa judiorã awara p'anapachida parã judio-eerã k'áyaara. Mamída Tachi Ak'õrepa úraa chiwidi jara pëiji Cristo k'ap'ia pari. Mapa Cristo piuk'ári, Ak'õrepa chi judiorã irude ijãa p'anadap'edaarã uchiapiji ma naawedapema úraa jarada jua ek'ariipa. Mãga ooji Cristo k'aurepa judiorã judio-eerã ome p'uuru apai pik'a p'anadamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. Tachia mãga oodak'ári, wãara k'áiwee p'anapata. ¹⁶ Ma awara Cristo kurusode piuk'ári, tachi t'ári auk'a bipiji Tachi Ak'õre ome. Naaweda tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'i-e paji. Mamída Cristode ijãadak'ári, araa p'anejida iru ome, k'ap'ia apai pik'a. Mapa írá Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'ipari. Ichiaba tachi k'írau-ee para bapari.

¹⁷ Cristo cheji na pedee pia jarait'ee: ichiata eperãarã k'áiwee p'anapipari. Mãga oopari parã Tachi Ak'õre ik'aawaapa t'imí pik'a p'anadap'edaarãmaa mãik'aapa tai k'ait'a pik'a p'anadap'edaarãmaa paara. ¹⁸ Írá irude ijãapata perã, tachi jõmaweda Tachi Ak'õre k'ait'a p'anapataadai iru Jaure k'ap'ia pari.

¹⁹ Maperãpi parã waa p'anadak'aa k'íra tewaraarãk'a. Ma k'áyaara auk'a p'anapata awaraarã Cristode ijãapataarãk'a, auk'a Tachi Ak'õredeerã perã. ²⁰ Parã te mãudee oodák'api p'ani. Tai chi jirit'eradaarã Cristopa ooda jarateenadamerã basadepema mãuk'api p'ani Tachi Ak'õre pedee jarapataarã ome. Jõdee Jesucristo chi te k'idaadepema mãu pi-iaara pik'a bi, ichi k'aurepa jõma ijãapataarã araa p'anapata perã. ²¹ Tachi Ak'õrepa parã ijãapataarã araa p'anapipari Cristo ome mãik'aapa awaraa ijãapataarã ome. Mãgá tachi ichi tek'a oo wãpari mãik'aapa tachi awara bi wãpari ichi-it'ee, irumaa it'aa t'ípataadamerã. ²² Tachi mãgá araa p'anapata perã Cristo ome, tachita Tachi Ak'õre te waibiak'a p'ani, iru Jaure tachi ome bapari perã.

3

Tachi Ak'õrepa Pablo jir'ida judio-eerãmaa jarateenamerã

¹ Maperã mi, Pablopa jarateepari Jesucristopa ooda, parã judio-eerã ichiaba araa p'anapataadamerã iru ome. Ma k'aurepata írá mi carcelde bi. ² ¿Parãpa nãga k'awa p'ani-ek'ã? Tachi Ak'õre t'ári pia bapari perã, parã pia oo k'inia bi. Mapa mi jirit'eraji na mimia oomerã parã-it'ee. ³ Naaweda Tachi Ak'õrepa k'íisia iru baji mãgá parã pia ooit'ee. Mamída mãga k'awapi-e paji naawedapemaarãmaa. Jíp'a mimaa k'awapiji, mia pedee chok'ara-eepa et'ewa jaradak'a na p'ádade. ⁴ Ma pedee waya leedak'ári, k'awaadai Tachi Ak'õrepa wãara mimaa k'awaapiji ichia k'íisia iru bada ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. ⁵ Naaweda eperã apidaapa ma k'íisia iru bada k'awada-e paji. Mamída írá k'awaapiji ichia awara bidaarãmaa; mãgãrã ichia jirit'eradaarã mãik'aapa ichi pedee jarapataarã. Mãgá k'awaapiji ichi Jaure k'ap'ia pari. ⁶ Nãga k'íisia iru baji. Judio-eerãpa ijãadak'ári Cristo piuji áchi k'aripait'ee, auk'a p'ani judiorã ijãapataarã ome. Tachi Ak'õrepa áchi auk'a araa p'anapipari Jesucristo ome, p'uuru apai pik'a p'anadamerã judiorã ome. Irua ooda k'aurepa áchi auk'a

it'aa wādait'ee māik'aapa auk'a iru p'anadait'ee jōma Tachi Ak'ōrepa jarada teeit'ee ichideerāmaa.

⁷ Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi pia ooji jirit'erak'āri jarateenamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Iruata mimaa māgī jarateepipari. ⁸ Cristode ijāai naaweda, mi apemaarā k'āyaara k'achiara bapachi. Mapa mi-it'ee, mi apemaarā ijāapataarā ek'ariara bi. Mamīda Tachi Ak'ōrepa mi jiriji. Irua mi pia oo k'inia bada perā, mi jirit'eraji judio-eerāmaa jarateenamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee māik'aapa irua ne-inaa pia oo k'inia bi irude ijāa p'anirā-it'ee. ⁹ Maperāpi mia jōmaarāmaa jarai Tachi Ak'ōrepa na eujā ooi naaweda, k'īsia iru bada parā judio-eerā k'aripait'ee. Awaraarāmaa māga k'awapi-e paji mīda, Tachi Ak'ōre, chi ne-inaa jōmaweda nībi oodapa, mimaa māga k'awapiji. ¹⁰ Naawedapemaarāmaa k'awapi-e paji ichia k'īsia iru bada judio-eerā-it'ee. K'inia baji irapemaarāpa māga k'awaadamerā. Ichiaba k'inia baji it'aripemaarā, ichi angeleerāpa māik'aapa netuaraarāpa paara k'awaa wādamerā iru jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bi eperāarā k'aripait'ee. Māgīrāpa māga k'awaadait'ee unudak'āri judiorā judio-eerā ome p'uuru apai pik'a bi, Cristode ijāapata perā. ¹¹ Wāara Tachi Ak'ōrepa ooji ichia ichita k'īsia iru badak'a oot'ee Tachi Waibia Jesucristo k'ap'ia pari. ¹² Maperāpi tachi Cristode ijāajida. Iru ome araa p'anapata perā, waaweeda-e Tachi Ak'ōre k'ait'a wādait'ee it'aa t'īdak'āri. ¹³ Tachi Ak'ōrepa ma jōma jara aupada ooda perā tachi ijāapataarā k'aripait'ee, o-īa para bāti. Mi nama carcelde chupiria nībi mīda parā judio-eerāmaa jaratee k'iniapa, parā pia-ee, k'īsia paraa p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara o-īa p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrepa parā judio-eerā ichiaba pia oo k'inia bairā Cristo k'ap'ia pari.

Cristo k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tachi k'inia iru bapari

¹⁴ Mia made k'īsiak'āri, Tachi Ak'ōre k'irapite bedabaipari māik'aapa it'aa t'īpari irumaa. ¹⁵ Iruata na p'ek'au eujādepema ēreerā māik'aapa it'aripema ēreerā ak'ōre, ichia āra ooda perā. ¹⁶ Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā, ne-inaa jōmaweda k'awapari. Mapa mia it'aa iidi bi irua parā choopimerā pāchi t'āride iru Jaure k'ap'ia pari, māgā oodamerā irua oopi bik'a. ¹⁷ Iidi bi Cristo bamerā pāchi t'āride, irude ijāa p'ani misa. Māgā parāpa Tachi Ak'ōre māik'aapa awaraarā k'inia iru p'anadait'ee. ¹⁸ Ma awara māgā parā māik'aapa awaraa ijāapataarāpa k'awaadait'ee Cristopa tachi audú k'inia iru bapari. Ara to t'ai audú jet'ee bik'a, audú teeso bik'a, audú nāpia bik'a, māga pik'a Cristopa tachi audú k'inia iru bapari. ¹⁹ P'oyaa k'awada-e p'ani mīda Cristopa tachi māgā audupai k'inia iru bi, mia iidi bi Tachi Ak'ōrepa parāmaa māga pipiara k'awapimerā. Parāpa wāara māga k'awadak'āri, ne-inaa jōmaade Tachi Ak'ōrek'a p'anadait'ee.

²⁰ ¡Wāara Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi! Ichi tachi ome bak'āri, tachimaa ne-inaa piara bi oopipari, irumaa iidipata k'āyaara māik'aapa tachia k'īsiapata k'āyaara. ²¹ Mapa tachi Jesucristode ijāapataarā, irapemaarā māik'aapa t'ēe cherutaarā, o-īa it'aa t'īdāma Tachi Ak'ōremaa jaradait'ee iru ichita jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ¡Amén!

4

Cristode ijāapataarā k'ap'ia apai pik'a p'ani

¹ Naaweda jaradak'a, mi carcelde bi parā judio-eerāmaa Tachi Waibia Cristopa ooda jarateepari perā. Maperāpi mia parā enenee nībi p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia badak'a parā naa jirik'āri Cristode ijāadamerā. ² Nāga p'anapataadaipia bi: maarepida auuadadee; t'āri pia jōmaarā ome; choopari nepirade bi mīda māik'aapa k'īrauee choopari, awaraarāpa parā ome nepira jiri p'ani pijida. Māga p'anapataadaipia bi chik'inia p'ana k'inia p'anadairā. ³ Māgá chik'inia p'anapataadak'āri, Tachi Ak'ōre Jaurepa parā k'āiwee p'anapiit'ee, wāara araa p'anapataadamerā awaraa ijāapataarā ome. Mapa ne-inaa jōma pia oodaipia bi māga p'anapataadamerā. ⁴ Jōma Cristode ijāapataarā k'ap'ia apai pik'a p'anapata māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaure apai iru p'anapata. Tachi Ak'ōrepa parā jirik'āri Cristode ijāadamerā, auk'a ijāa p'aneejida Cristo k'aurepa parā wādait'ee Ak'ōre truadee. Ma-it'ee aupai Tachi Ak'ōrepa parā jiriji. ⁵ Cristo apai iru p'ani. Irua Tachi Waibia. Mapa irudepai ijāapata māik'aapa poro choopipata ak'ipidait'ee iru ome araa p'ani. ⁶ Tachi Ak'ōre apai iru p'ani. Iru tachi jōmaarā Ak'ōre. Iru Tachi Waibia. Irua ne-inaa pia oopipari tachimaa, tachi ome bapari perā.

⁷ Mamīda tachi ijāapari chaa Cristopa ne-inaa pia awara-awaraa oo k'awaapipari, māgá awaraarā k'aripadamerā. Tachi chaachaa auk'a oo k'awaapi-e. Oo k'awaapipari ichia k'inia bik'a. ⁸ Māga ook'āri, oopari Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

'It'aa wāk'āri, p'oyaaji ichi k'īra unuamaa iru p'anadap'edaarā māik'aapa eperāarāmaa ne-inaa pia tee pēiji.' (Sal 68.18)

⁹ Ma ūraa p'ādade "it'aa wāk'āri" ak'āri, jara k'inia bi ai naaweda edaa cheji na p'ek'au eujādee chupiria nībade eperā jīp'aak'a. ¹⁰ Māgí eperā edaa cheda chi it'aa wāda. Ichi it'aa wāji Tachi Ak'ōre bimaa, jōmaarā k'āyaara waibiara bade. Maperāpi iru k'aurepa ne-inaa jōmaweda nībi.

¹¹ Ichiata tee pēiji ichi Jaure, māgipa ichideerāmaa oo k'awaapimerā ne-inaa pia awara-awaraa. Ūk'uru jirit'eraji jarateenadamerā irua ooda māik'aapa jarada. Ūk'uru biji jarapataadamerā irua jarapi bik'a. Ūk'uru pēiji jōmaarāmaa jarateepataadamerā irua ooda eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee atuanaadamerā. Awaraarā biji ichideerā ak'ipataadamerā māik'aapa jarateepataadamerā irua eperāarāmaa oopi k'inia bi. ¹² Ma jōma oo k'awaapiji ichideerāmaa, iru mimia oo wāk'āti wādamerā. Māgá ijāapataarā jōmaweda irude pipiara ijāadait'ee māik'aapa irua k'inia bik'a p'anapataadait'ee. ¹³ Tachi jōmaarāpa māga oo k'awaadak'āri, wāara araa p'anapataadait'ee, auk'a Tachi Ak'ōre Warrade ijāadait'ee perā māik'aapa iru auk'a k'awadait'ee perā. Māga p'anapataadak'āri, ne-inaa jōma oo k'awaadait'ee Cristopa oopi bik'a. Chonaarāpa ne-inaa pariatua ooda-e p'anik'a warra chak'eerāk'a, māga pik'a tachi ijāapataarā ne-inaa pariatua waa ooda-e pait'ee. ¹⁴ Māgá p'anapataadak'āri, waa p'anada-e pait'ee warra chak'eerāk'a. Ma k'āyaara ik'awaa beerāpa Tachi Ak'ōre Ūraa awara jaratee chedak'āri, tachia ijāadak'aa pait'ee āchia jaratee p'ani. Pia k'awaa p'anadait'ee āchia jaratee nipapata wāara-e. Mapa k'ūrapida-e pait'ee ma k'īsia k'achia iru beerāmaa. ¹⁵ Ma k'āyaara tachia ne-inaa wāara ijāapataadait'ee. Maperā p'anapataadaipia bi Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a. Ichita wāarata jarapataadaipia bi chik'inia p'ana k'inia p'anadairā. Māga p'anapataadak'āri, wāara jōma oodait'ee tachi poro Cristopa k'inia bik'a

māik'aapa tachi jōmaweda iru k'ap'ia apai pik'a p'anadait'ee. ¹⁶ Tachi ijāapataarā jōma araa p'ani, Cristo k'ap'ia ome apai pik'a p'anadairā. Chik'aripa p'anadak'āri māik'aapa chik'inia p'anapataadak'āri, oo k'awaa wāpata tachi poro Cristopa oopi k'inia bik'a.

Cristo ome sāga p'anapataadaipia bi

¹⁷ Tachi Waibiapa mīmaa nāga jarapiru. Waa p'ananāati ijāadak'aa beerāk'a. Āchi pariatua k'īsiapata. ¹⁸ Āchi p'āriu pik'a bide p'anadairā, k'awa k'iniada-e Tachi Ak'ōre net'aa. Mapa ijāadak'aa Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'aripai atuanaadamerā. Āchi k'īsia k'awada-ee, k'īri k'isua p'anadairā. ¹⁹ K'īra nejasia wēe pak'oodaida perā, āchia k'achia oo k'iniata ooi awaa p'anapata. Nāgee ne-inaa k'achia oopata: awaraarā wēra k'īapata māirā ome p'ek'au oodait'ee māik'aapa pariatua p'ek'au oo wāpata awaraarā ome.

²⁰ Mamīda taipa parāmaa māga jaratedak'aa paji, jaratedak'āri Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa. ²¹ Parāpa māgi jarateda ūrijida. ¿Wāara-ek'ā? Ma awara irude ijāajida māik'aapa k'awaajida Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida irude. ²² Ma k'aurepata k'awaajida parāpa naaweda oopatap'edaa k'achia baji Ak'ōre k'īrapite. Mapa waa māga p'anapataadaik'araa bi. Oo amāati parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oo k'inia bik'a. Ma k'aurepa k'achiade p'anapachida māik'aapa pāchi itu k'ūrapipachida k'achia oo k'iniapa. ²³ Ma k'āyaara pāchi t'āri chiwidi pik'a papiti Tachi Ak'ōremaa māik'aapa k'īsiāti irua k'īsiapi k'inia bik'a. ²⁴ P'anapatāati k'ap'ia chiwidi iru p'anik'a, Tachi Ak'ōrepa ichideerā māga p'anapi k'inia bairā. Tachi ooi naaweda, Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru baji tachi ichik'a p'anadamerā, p'ek'au k'achia wēe. Māga p'anadai, jōma oodak'āri irua wāarata jara pēida jara bik'a.

²⁵ Māga p'anadait'ee waa seewa jaranāati. Ichita wāarata jarapatāati awaraarāmaa, tachi jōmaweda k'ap'ia apai pik'a araa p'anadairā tachi poro Cristo jua ek'ari.

²⁶ 'K'īraudaruta pirā, ne-inaa k'achia oonāati.' (Sal 4.4)
K'īrau p'ananāati ak'ōrejīru baairumaa, ²⁷ Netuara Poro Waibiapa eperā taarā k'īrau bi k'achiade baaipari perā.

²⁸ Ichiaba mia jara bi chi nechiyaa bimaa waa nechianaamerā. Ma k'āyaara mimia piata oopia bi, ne-inaa iru bamerā pichi juadoopa. Māgá pia chupiria chedeerāmaa teei.

²⁹ Ik'achia pedee p'ananāati. Ma k'āyaara pedee pia aupai jarapatāati, chi ūrirutaarāpa pia k'īsiadamerā māik'aapa pia oodamerā. Māgá parāpa āchi k'aripadait'ee. ³⁰ Tachi Ak'ōre Jaure t'āri p'uapināati, parāpa māgee ne-inaa k'achia oo p'anipa. K'īrāpāti iru k'aurepata k'awa p'ani tachi Tachi Ak'ōredeerā. Iruta tachi ome bapariit'ee na eujādepema k'ap'iadeepa ucharutamaa Cristo cheru ewate.

³¹ Mapa parādepema apida nāgá baik'araa bi: t'āri ārii; k'īrauyaa; t'āri k'achia; chōoyaa; ik'achia pedeeyaa maa-e pirā awaraarā āpite pedee k'achia jarayaa; awaraarā k'īra unuamaa iru p'anapata. ³² Ma k'āyaara, t'āri pia para bāti māik'aapa chupiria k'awaa para bāti. Apemaarāpa ne-inaa k'achia oodak'āri, perdonaapatāati, Tachi Ak'ōrepa tachia k'achia oopata perdonaaparik'a Cristo piuda k'aurepa tachi pari.

5

Sāga Tachi Ak'ōre warrarā p'anapata

¹ Tachi Ak'ōrepa parā k'inia iru bapari ichi warrarā perā. Mapa k'awaa wāk'āti wāti awaraarā k'inia iru p'anadait'ee irua tachi k'inia iru baparik'a. ² Chik'inia p'anapatáati Cristopa tachi k'inia iru baparik'a. Tachi mǎgá k'inia iru bada perā, piuji tachi k'aripait'ee. Ichi k'ap'ia paara peepiji ak'ipiit'ee Tachi Ak'ōre k'inia iru bi mǎik'aapa eperāarā ichiaba k'inia iru bi. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa irua ooda pia ak'iji.

³ Tachi Ak'ōrepa parā awara bida perā Cristok'a p'anapataadamerā, nāgee p'ek'au k'achia eperāarāpa oopata jida jaradaik'araa bi: miak'āi p'anīrā awaraarā ome k'āipata; k'īra nejasia wēe awaraarā jiripata p'ek'au oodait'ee āchi ome; awaraarā wēra wa net'aa k'īapata. ⁴ Ichiaba parāpa nāgee k'achia oopata apida oodaik'araa bi: bisi pedeepata; pariatua pedeepata maa-e pirā bisi pedee pedeepata ēidamerā. Cristopa apidaamaa mǎgá pedeepik'aa. Mǎgá pedeepai k'āyaara, gracias jara-patáati Tachi Ak'ōremaa. ⁵ Parāpa k'awaadaipia bi chi nāgee k'achia oopataarā Cristodeerā-e: pariatua p'ek'au oo wāpata awaraarā ome; k'īra nejasia wēe awaraarā jiripata k'achia oodait'ee āchi ome; awaraarā wēra wa net'aa k'īapata. Māgeerā ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'īpataarāk'api p'ani. Ne-inaa awaraa k'iniara iru p'ani Tachi Ak'ōre k'āyaara. Mapa wāda-e pait'ee iru truadee. ⁶ Māgee p'ek'au k'achia oopataarā atuadait'ee, Tachi Ak'ōre k'īraupipata perā āchia k'achia oo jōnīpa mǎik'aapa oodaamaa p'anapata perā irua oopi bik'a. K'ūrāpináati mǎgee pariatua pedeepataarā apidaamaa, seewa jarateepata perā. ⁷ K'ōp'āyo meraanáati mǎgee eperāarā ome.

⁸ Wāara naaweda ichiaba parā māgeerāk'a p'āriu pik'a bide p'anapachida, k'achiade p'anapataadap'edaa perā. Mamīda írā parā araa p'anadairā Tachi Waibia ome, ídaa pik'a bide p'anapata. Mapa p'anapatáati Cristodeerāk'a. ⁹ Eperā ídaa pik'a bide bak'āri, nāga bapari: t'āri pia jōmaarā ome; oopari Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a; ichita wāarata jarapari. ¹⁰ Mapa k'awaa wāk'āti wāti mǎgá p'anapataadait'ee. Mǎgá Tachi Waibia o-īa bait'ee parā ome. ¹¹ Ijāadak'aa beerāpa ne-inaa k'achia oodak'āri, t'īunáati āchi ome, āchi p'āriu pik'a bide p'anapata perā. Ma k'āyaara āchi ūraapatáati k'awaadamerā atuadait'ee āchia k'achia oopata k'aurepa. ¹² Tachi k'īra nejasiadarii nepirīit'ee āchia ne-inaa k'achia mera oopata. ¹³ Mamīda Tachi Ak'ōrepa mǎgee p'ek'au k'achia oopata paara wēpapii, ma eperāarāpa ūriruta pirā chi ídaa pik'a bide p'anīrāpa Tachi Ak'ōre Ūraa jaradak'āri. Māga ūridap'eda, k'awaadai āchia ne-inaa k'achia oopata. ¹⁴ Māpai Cristode ijāaruta pirā, āchi ichiaba ídaa pik'a bide t'īudai. Mapa k'aride jara bi:

“Írimáti parā k'āi pik'a p'anīrā, k'achia oomaa p'anadairā. P'irabáiti parā piu pik'a p'anīrā, ijāadak'aa perā. Cristopa parā k'aripai ídaa pik'a bide t'īudamerā.”

¹⁵ Maperā k'īrak'aupai p'anadai k'īsia k'awa-ee beerāk'a. Ma k'āyaara k'īra jīp'a, k'īsia k'awaa p'anapatáati. ¹⁶ Ichita jiripatáati ne-inaa pia oodait'ee, írapemaarā k'achia ooyaa p'anapata perā. ¹⁷ K'īra k'awa-ee p'anīrāk'a p'ananáati. Ma k'āyaara jiripatáati k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa parāmaa oopi k'inia bi. ¹⁸ It'uapa piu nīpanáati, jāgīpa eperāarā k'achiade baaipipari perā. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōre jaure ome o-īa

nipapatáati oodait'ee irua parāmaa oopi k'inia bik'a. ¹⁹ Awaraa ijāapataarā ome p'anadak'āri, k'ari para bāti salmos Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema māik'aapa Ak'ōre k'ari. K'aripatáati Tachi Ak'ōre Jaurepa k'aripi bik'a. T'āripa k'aripatáati Tachi Waibiamaa, parāpa iru k'inia iru p'anapata perā. ²⁰ Tachi Waibia Jesucristode ijāapata perā, ichita gracias jarapatáati Tachi Ak'ōremaa, jōma irua oo bi pari tachi-it'ee.

Sāga p'anapataadaipia bi awaraa ijāapataarā ome

²¹ Ak'ipidait'ee Cristo wāara pāchi poro waibia, ūripatáati awaraa ijāapataarāpa ūraa p'ani māik'aapa oopatáati ārapa jara p'anik'a.

²² Wēraarāpa oopataadaipia bi āchi imik'īraarāpa jara p'anik'a, Tachi Waibiapa māga k'inia bairā. ²³ Imik'īra chi wēra poro waibia, Cristo tachi ijāapataarā poro waibia k'a. Tachi ijāapataarā Cristo k'ap'ia apai pik'a p'ani. Iruata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. ²⁴ Mapa ijāapataarā Cristo jua ek'ari p'anapata. Māgā ichiaba wēraarā nejōmaade āchi imik'īraarā jua ek'ari p'anapataadaipia bi.

²⁵ Imik'īraarāpa jōdee āchi wēraarā k'inia iru p'anapataadaipia bi, Cristopa ijāapataarā k'inia iru baparik'a. Irua tachi ijāapataarā audupai k'inia iru bada perā, piuji tachi pari. ²⁶ Māgā tachi ijāapataarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiji. Tachi sii pik'aji paniapa irude ijāa p'anida adak'āri, iru ūraa ūridap'eda. Māgā tachi ijāapataarā awara biji ichi-it'ee. ²⁷ Ara imik'īrapa wēra awēra k'īra wāree, t'āri pia, k'inia bik'a ai ome miak'āiit'ee, māga pik'a Cristopa k'inia bi tachi ijāapataarā Tachi Ak'ōre k'īra wāreek'a, t'āri pia, maarepida k'achia wēe p'anapataadamerā ichi-it'ee. Ma-it'eeta tachi awara biji. ²⁸ Cristopa tachi ijāapataarā, ichi k'ap'ia apai pik'a p'aniirā, māgā k'inia iru bapari perā, imik'īraarāpa āchi wēraarā ichiaba k'inia iru p'anapataadaipia bi āchi k'ap'iak'a. Imik'īrapa ichi wēra wāara k'inia iru bak'āri, pia ak'i bapariit'ee, ichi k'ap'ia ak'i baparik'a. ²⁹ Eperā apidaapa ichi k'ap'ia unuamaa iru bak'aa. Ma k'āyaara nek'opari māik'aapa ichi k'ap'ia pia ak'i bapari, Cristopa tachi ijāapataarā ak'i baparik'a. ³⁰ K'awa p'ani Cristopa tachi ijāapataarā māgā ak'i bapari, tachi iru k'ap'ia apai pik'a p'anadairā. ³¹ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Mapa imik'īrapa atabēiit'ee chi ak'ōre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wēra ome. Māgā eperā omee weda eperā apai pik'a p'aneedait'ee.'

(Gn 2.24)

³² Māgī jarada k'aurepa tachia ne-inaa wāarata k'awaadai, waide k'awada-e p'anadap'edaa. Mi-it'ee nāga bi. Cristo tachi ijāapataarā ome, imik'īra chi wēra ome bik'a bi. ³³ Mapa waya jara k'inia bi parāmaa: Imik'īra chaa ichi wēra k'inia iru baipia bi ichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a. Jōdee wēra chaa ichi imik'īra waaweeipia bi ichi poro waibia k'a.

6

Ūraa warrarā māik'aapa ak'ōreerā-it'ee

¹ Irā mia ūraait'ee warrarāmaa: Warrarā, parāpa Tachi Waibia k'inia iru p'anadairā, oopatáati pāchi ak'ōreerāpa jara p'anik'a. Māga k'inia bi Tachi Ak'ōrepa parāpa oodamerā. ² Iru ūraa p'ādade jara bi:

'Pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru bapariji māik'aapa āra pedee ūripariiji.'

(Ex 20.12)

Tachi Ak'õrepa jaraq'ari warrarāpa māga oodamerā, ichiaba jaraji sāga k'aripait'ee chi ma jaradak'a oopataarā. ³ Māgaji:

'Pāchi ak'õreerā pedee ūiruta pirā, pia p'anapataadait'ee māik'aapa taarā nipapataadait'ee na p'ek'au eujāde.' (Ex 20.12)

⁴ Ak'õreerā, pāchi warrarā k'īraupināati. Ma k'āyaara pia ak'i p'anapatāati. Māga oo p'ani misa, ūrapatāati ne-inaa k'achia oonaadamerā. Ma awara jarateepatāati Tachi Waibiade ijāpataadamerā māik'aapa oopataadamerā irua oopi bik'a.

Ūraa esclavoorā-it'ee māik'aapa āchi chipariirā-it'ee
(Col 3.22-25; Tit 2.9-10; 1 P 2.18-20)

⁵ Esclavoorā, oopatāati parā na p'ek'au eujādepema chipariirāpa jara p'anik'a. Āra waaweepatāati māik'aapa k'īra jīp'a mimiapatāati, Cristo-it'ee mimiak'ajidak'a. ⁶ Edaare esclavo k'īra jīp'a mimiapari chiparipa ak'i bi misa aupai, ichi mimiayaa bida amerā. Mamīda parāpa māga oodaik'araa bi. Ma k'āyaara auk'a k'īra jīp'a mimiapataadaipia bi, chipariirāpa ak'ida-e p'ani pijida. Māgā t'āripa ichiaba oopatāati Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, Cristo parā chipari jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. ⁷ Maperāpi parā mimiadaī k'āyaara chi mimia chipariirāpa parā pia ak'idamerā, t'āripa mimiadaipia bi Tachi Waibia-it'ee. ⁸ Māga oodaipia bi k'awa p'anadairā chi mimia pia oo bipa iru bait'ee jōma Tachi Ak'õrepa k'īsia iru bi teeit'ee ichideerāmaa. Esclavoorā, esclavo-eerā auk'a māga iru p'anadait'ee āchi mimia pia oopata pari.

⁹ Parā, chi esclavoorā chipariirā ichiaba pia p'anapatāati pāchi esclavoorā ome. Ijīati pedeenāati p'eradamerā. K'irāpapatāati parā it'ari chipari ichiaba iru p'ani. Māgī Tachi Waibia Jesucristo. Iruata esclavo chipari pipiara ak'ik'aa chi esclavo k'āyaara, ichideerā jōmaweda iru k'īrapite auk'a p'anadairā.

Armadura Tachi Ak'õrepa teepari Cristode ijāpataarāmaa

¹⁰ Ipemaarā Cristo k'aurepa, irā mia parā ūrait'ee t'āridepai choopataadamerā, araa p'anadairā Tachi Waibia ome. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, parā k'aripait'ee oodamerā irua k'inia bik'a.

¹¹ Nāgā tachi k'aripait'ee. Irapema soldaorāpa armadura jīpatak'a, Tachi Ak'õrepa armadura teeda jīpatāati, Netuara Poro Waibiapa parā k'ūranaamerā. ¹² Tachi chōoda-e p'ani eperārā jīp'arā ome. Jīp'a chōo p'ani na p'ek'au eujādepema-eerā ome; chi Netuara Poro Waibia eere p'anirā ome. Māgīrā jua ek'ari na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā jōmaweda p'āriu pik'a bide p'anapata. ¹³ Maperā Tachi Ak'õrepa teeda armadura jōmaweda jīpatāati. Māgā Netuara Poro Waibia eere p'anirā chedak'āri parā k'achiade baapidait'ee, parāpa māga oopida-e pait'ee. Mapa Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo wāk'āti wāti, māgīrā p'oyaadait'ee āchi cheruta chaa.

¹⁴ Māga p'anadait'ee nāga oopatāati: soldaorāpa ne-inaa k'irride jīpatak'a, māga pik'a Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida k'awāati māik'aapa ichita wāarata jarapatāati. Soldaorāpa camisa hierrodee ooda jīpatak'a, māga pik'a Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ichita oopatāati, netuara eere p'anirāpa maarepida parāmaa k'achia oonaadamerā. ¹⁵ Soldaorāpa chancla jīpatak'a awara āyaa wādait'ee pak'āri, māga pik'a k'awāati jarateedait'ee Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atak'āri, k'āiwee p'anapata, netuara eere p'anirāpa nepirade baapi cheruta pijida.

16 Soldaorāpa escudo atepatak'a, māga pik'a waapiara Cristode ijāapatāati. Māgá jaut'i pik'a p'anadai Netuara Poro Waibia k'achia oopi k'inia bi parāmaa. 17 Soldaorāpa casco jīpatak'a, māga pik'a wāara ijāapatāati Tachi Ak'ōrepa parā o k'achiadeepa k'aripa ataji. Ma awara soldaorāpa espada atepatak'a, Tachi Ak'ōre Ūraa jara pēida ichi Jaure k'ap'ia pari t'āride atēeti.

18 Oodait'ee ma jōma et'ewa jarada, ichita it'aa t'īpatāati Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. It'aa iidipatāati Tachi Ak'ōrepa parā k'aripamerā ne-inaa jōmaade. K'īrak'aupai it'aa t'īda-ee p'anapataadai. Ma k'āyaara jōmaarā ijāapataarā pari it'aa t'īpatāati. 19 Ichiaba it'aa t'īpatāati mi pari, Tachi Ak'ōrepa ichia jara k'iniata mīmaa jarapimerā. Iidipatāati mia jōmaarāmaa waawee-ee k'awapimerā Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, ichi Warra pēik'āri piumerā eperāarā pari. 20 Cristopa mi pēiji māga jarateemerā. Ma jaratee bi k'aurepata mi nama carcelde bi. Mamīda it'aa t'īpatāati, mia at'āri waawee-ee māga jarateemerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a.

Pablopa salude tee pēida na k'art'a p'ā aupa wāk'āri

21 Mia na k'art'a pēiru tachi ipema Cristo k'aurepa Tíquico ome. Mia iru k'inia iru bi, k'ōp'āyo pia perā. Irua mi ichita k'aripapari, Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oo k'inia bairā. Irua parāmaa nepirinaut'ee mia k'īsia bi māik'aapa mia oomaa bi, parāpa ma jōma k'awaadamerā. 22 Ma-it'ee mia iru pēiru, parāpa pia k'awaadamerā tai p'anapata māik'aapa t'āri o-īa p'aneedamerā irua jararu ūridak'āri.

23 Irá mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa māik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parā k'āiwee p'anapimerā jōmaarā ijāapataarā ome māik'aapa chik'inia p'anapimerā, Cristode ijāapata perā. 24 Ichiaba iidi bi ārapa pia ak'i p'anadamerā jōmaarā t'āriapa Tachi Waibia Jesucristo k'inia iru p'anapataarā.

Māgapai paji.

FILIPENSES

San Pablopa K'art'a P'áda Filipos P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a jida p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Pablo naapiara jaratee nipapachi Filipos p'uurude. Ma p'uuru Macedonia eujãde bi. Mapa mãpema ijãapataarã k'inia iru bapachi. Na k'art'a p'ãji gracias jarait'ee ãramaa, ichi k'aripadap'edaa perã primisia tee pëidak'ãri. Ichiaba k'irãpapiji ichia Ak'õrepa wãarata jarateeda ãra t'ãide, k'urapinaadamerã seewa jaratee nipapataarãmaa.

Naapiara jara bi ichia it'aa t'ĩpari ãra pari mãik'aapa ichi bapata (cap. 1.1-11). Jara bi ichi bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a mãik'aapa waawee-e piut'ee, Cristo ome araa bapari perã (cap. 1.12-26). Ūraa bi ãrapa waaweenaadamerã miadait'ee Cristode ijãa p'ani k'aurepa; oopari-idamerã iru ũraade jara bik'a mãik'aapa nipapataadamerã iruk'a: audua-ee, chupiria k'awaa (caps. 1.27-2.18). Jara bi ichia k'ĩsia iru bi oopiit'ee ichi k'aripapataarã Timoteomaa mãik'aapa Epafroditomaa (cap. 2.19-30). Nepiri bi ichi bapata Cristode ijãai naaweda. K'ĩsia baji mĩda Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ii Moisepa p'ãdade jara bik'a oopachi perã, ãra k'awa bi Cristode ijãapata k'aurepapai Ak'õrepa eperãarã pia ak'ipari. Ichiaba jara bi Cristode ijãapataarã deporte jemenepataarãk'api p'ani maa-e pirã carrera p'irapataarãk'a (cap. 3). T'ëepai ũraa bi ijãapataarã t'ãri o-ãa p'anapataadamerã mãik'aapa gracias jara bi ãrapa tee pëidap'edaa pari (cap. 4).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo Timoteo ome oopata Jesucristopa oopi bik'a. Mapa na k'art'a pëiruta parã Jesucristode ijãapataarãmaa, Filipos p'uurude p'ani. Ichiaba salude pëiruta parã ak'ipataarãmaa ãra k'aripapataarã ome. ² K'inia p'ani Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablopa it'aa t'ãda Filipodepema ijãapataarã pari

³ Mia parã k'irãpak'ãri, ichita gracias jarapari Tachi Ak'õremaa, iru mi Ak'õre Waibia perã. ⁴ It'aa t'ĩru chaa parã jõmaarã pari, mia t'ãri o-ãa gracias jarapari Tachi Ak'õremaa ⁵ parãpa mi k'aripapachida perã mia jaratee bi misa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mãgá oopata Cristode ijãadak'ãriipa. ⁶ Mãgá ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa parã t'ãri pia p'anapiji ichia k'ĩsia iru badak'a. Mia t'ãride k'awa bi Tachi Ak'õrepa mãgá oo wãk'ãti wãit'ee, iruk'a t'ãri pia parutamaa Cristo waya chek'ãri. ⁷ Pia bi mia mãga k'ĩsiaiit'ee, t'ãriipa mia parã k'inia iru bapari perã. Tachi Ak'õrepa parã k'aripamaa bi mi k'aripaparik'a. Maperãpi parãpa mi k'aripapata nama carcelde bi misa mãik'aapa tachi ijãapataarã imiatee p'anãrãmaa p'anaumaa bi misa. Ichiaba mi k'aripapata jip'a jarateemaa bi misa Tachi Ak'õre pedee pia jara pëida Cristode. ⁸ Tachi Ak'õrepa k'awa bi mia t'ãriipa parã k'inia iru bi, Jesucristopa audú k'inia iru baparik'a. Mapa parã audú unu k'inia bi.

⁹ It'aa t'ipari parā pari, parāpa audupɪara Tachi Ak'ōre k'inia iru p'anadamerā māik'aapa chik'inia p'anapataadamerā. Ichiaba it'aa t'ipari parāpa Tachi Ak'ōre pipiara k'awa wādamerā māik'aapa ne-inaa jōmaade oo k'awaa wādamerā irua oopi bik'a. ¹⁰ Māga k'awaadak'āri, ichita jiridait'ee ne-inaa pipiara oodait'ee irua oopi bik'a. Māpai māga ooruta pīrā, Cristo cheru ewate p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee eperāarā k'īrapite māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īrapite. ¹¹ Ma ewate ni p'ani misa, mia it'aa iidipari, Jesucristo k'ap'ia pari parāpa oodamerā ne-inaa pia k'īra t'ādoo, Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga ooruta pīrā, awaraarāpa jaradait'ee wāara iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi, irua parā māgā k'aripapari perā.

Pablo bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a

¹² Ipemaarā Cristo k'aurepa, mia nāga k'awapi k'inia bi parāmaa. Mi nepirade nībi mīda, ma k'aurepata chok'araarāpa k'awaa wāpata Cristopa ooda āchi k'aripait'ee atuanaadamerā. ¹³ Mi nama carcelde nībairā, jōma César palacio jīapataarāpa awaraarā ome k'awa p'ani mi nama bi Cristode ijāpari perā māik'aapa irua oopi bik'a oopari perā. ¹⁴ Ma awara mi māgā choo bairā nama, na p'uurudepema Cristode ijāpataarā chok'araarāpa waapiara waawee-ee jarateemaa p'ani Tachi Ak'ōrepa Cristode jara pēida.

¹⁵ Wāara, ūk'uruurāpa Cristopa ooda jarateepata eperāarā k'aripait'ee, eperāarāpa mi k'āyaara āchi t'o p'anadamerā. Mamīda awaraarāpa māga jarateepata t'āri pia p'anadairā. ¹⁶ Māgūrāpa mi k'inia iru p'anapata perā, Cristopa ooda jarateepata. K'awa p'ani Tachi Ak'ōrépata mi jirit'eraji jōmaarāmaa jarateenamerā irua Cristode jara pēida māik'aapa p'anaumerā tachi imiateepataarāmaa. ¹⁷ Mamīda chi apemaarāpa k'īra jīp'a jarateedak'aa. Imeraa jarateepata eperāarāpa ijāadamerā āchia jarateeruta aupai. Māga oopata mi k'īsia p'uapiit'ee nama carcelde nībide. ¹⁸ Mamīda mia p'ua-e bi. Wāara mi o-īa bi eperāarā ūk'uruurāpa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee k'īra jīp'a jarateedak'āri. Mamīda awaraarāpa k'īra jīp'a-ee jarateeruta pījida, mi o-īa bi Cristopa oodata jaratee p'anadairā.

Ma awara mi audupɪara o-īa bait'ee nāga perā. ¹⁹ K'awa bi mi nama p'asa nībi pia uchiat'ee, parāpa it'aa t'ī p'anadairā mi pari māik'aapa Jesucristo Jaurepa mi k'aripamaa bairā. ²⁰ Mia ne-inaa oo k'inia-epi, ma k'aurepa k'īra nejasia bait'ee. Ma awara ne-inaa jōmaade ichita waawee-ee oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, naapai chupɪria nībik'a māik'aapa chupɪria wēe nībak'āri. Māga oo k'inia bi awaraarāpa k'awaadamerā Cristo mi ome bapari. Ma awara māga oo k'inia bi, chok'ai uchiaru jida na chupɪria nībideepa maa-e pīrā piuru pījida. ²¹ Mia nāga ijāpari. Mi bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a. Mamīda mia k'awa bi jai-idaak'āri pipiara bapariit'ee, it'ari Cristo ome ichita bapariit'ee perā. ²² Maperāpi k'awa-e chisāgita pipiara bak'aji. Chok'ai uchiaru pīrā na carceldeepa, mia waapiara ooi awaraarāpa Cristo k'awaadamerā. Jōdee jai-idaaru pīrā, Cristo ome it'ari banai. ²³ K'īsia nībi omee weda oo k'inia bairā. Audú uchua k'inia bi na p'ek'au eujādeepa banait'ee Cristo ome. Ma pipiara bak'aji mi-it'ee. ²⁴ Mamīda na k'ap'ide beeru pīrā, ma pipiara bak'aji parā-it'ee. ²⁵ Maperā k'awa bi Tachi Ak'ōrepa mi uchiapiit'ee na carceldeepa, at'āri beemerā parā ome. Māgā parā k'aripai pipiara ijāadamerā māik'aapa o-īa p'anadamerā, māgā ijāpata perā. ²⁶ Ichiaba mia k'īsia bi Ak'ōrepa mi uchiapiit'ee nadeepa mi waya unudak'āri, parā

audupiarā o-īa p'anadamerā māik'aapa t'āri o-īa it'aa t'īdamerā Jesu-
cristomaa gracias jaradait'ee mi pari.

²⁷ Mia nāgapai k'inia bi: parāpa oodamerā Tachi Ak'ōrepa jara pēidak'a
Jesucristo k'ap'ia pari māik'aapa p'anapataadamerā Cristodeerāk'a. Mi
na chupiria nībideepa uchiaru pirā, parā mǎgá unui jāmaa wāk'āri.
Mamīda uchia-e pijida, mia ūri k'inia bi parā t'āri a-ba choo p'ani Cristode
ijāa p'anide Tachi Ak'ōre Jaure k'ap'ia pari. Ichiaba ūri k'inia bi parā
auk'a jirimāa p'ani awaraarāpa auk'a ijāadamerā Tachi Ak'ōrepa wāarata
jara pēida Cristode. ²⁸ Mǎga oo p'ani misa, mia ichiaba ūri k'inia
bi parā maarepida waawee-ee p'ani, Cristo k'aurepa parā k'īra unua-
maa iru p'anapataarāpa parā jiridak'āri miapidait'ee. Mǎgá waawee-
ee choodak'āri, parā k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa mǎirāmaa k'awapiit'ee
āchi atuadait'ee. Jōdee parāmaa k'awapiit'ee parā it'aa wādait'ee, wāara
ichideerā perā. ²⁹ Mia mǎga jara bi Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari perā parā
ome. Parāta jiriji Cristode ijāapataadamerā māik'aapa oopataadamerā irua
oopi k'inia bik'a. Parā jiri-e paji jīp'a ijāadamerā. Ichiaba jiriji miadamerā
Cristo k'aurepa. ³⁰ Ma-it'ee Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anirāpa
tachi auk'a jirimāa p'ani miapidait'ee. Tachi chōomaa pik'a p'ani mǎgūrā
ome. Parāpa unujida mǎirāpa mimāa oodap'edaa mi parā t'āide nipak'āri
māik'aapa irā waapiara k'awaa wāda mi nama ichiaba miapi iru p'ani.

2

Tachi Ak'ōrepa Cristo jōmaarā k'āyaara waibiara papida

¹ Wāara parā mǎgá choo p'ani pirā Cristodeerā perā, māik'aapa t'āri o-
īa p'ani pirā irua parā k'inia iru bapari perā, māik'aapa parā t'āri auk'a
bapari pirā Tachi Ak'ōre Jaure ome, māik'aapa parā k'ōp'āyoorā chupiria
k'awaa p'ani pirā t'āriipa k'inia iru p'anadairā; ² mǎgara mi audupiarā
o-īapiti nāga oo p'anipa. T'āri auk'a p'anapatāati oodait'ee Cristopa
oopi bik'a. Chik'inia p'anapatāati māik'aapa t'āri a-ba p'anapatāati.
Mǎgá p'anadai Tachi Ak'ōre Jaurepa parā k'aripapari perā. ³ K'īsia nāati
pāchia oo k'iniata oodait'ee, audua p'anadairā. Ma k'āyaara, audua-
ee awaraarā pipiara ak'iti. ⁴ Jirināati ne-inaa oodait'ee awaraarāpa
parā piara ak'idamerā. Ma k'āyaara jirīti awaraarā k'aripadait'ee, āchita
jōmaarāpa pipiara ak'idamerā.

⁵ K'īsia p'anapatāati Jesucristopa k'īsia badak'a na eujāde nipak'āri. Irua
oo k'inia bajī chi Ak'ōrepa oopidak'a. ⁶ Bapachi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade
jara bik'a:

Iru Tachi Ak'ōrek'a bapachi mīda, Tachi Ak'ōrek'a ba k'inia-e paji.

⁷ Mǎga ooji jōma ichia iru bada it'ari atabēik'āri, t'o cheit'ee na p'ek'au
eujāde. Jirit'eraji t'oit'ee na eujādepema k'ap'iade, eperā jīp'aak'a.
Mimiaparipa eperā k'aripaparik'a, irua eperāarā k'aripapachi
Tachi Ak'ōrepa oopidak'a.

⁸ Mǎpai eperāarā t'āide ma k'ap'iade chupiria nībap'eda, audupiarā
chupiria nībaji kurasode piu k'achia piuk'āri, eperā k'achia piu-
parik'a. Mǎgá piuji oo k'inia bada perā Tachi Ak'ōrepa oopidak'a.

⁹ Ichi itu mǎgá chupiria papida perā, Tachi Ak'ōrepa iru jōmaarā
k'āyaara waibiara papiji māik'aapa irumaa t'ī pipiara bijī, jōmaarā
t'ī k'āyaara.

¹⁰ Tachi Ak'õrepa ma jõma ooji Jesús t'ĩ ùridak'ãri, eperãarã jõmaweda bedabaidaidamerã iru k'ĩrapite ak'ipidait'ee iru waawee p'ani. Mãga oodait'ee it'aripemaarã, na p'ek'au eujãdepemaarã mãik'aapa piudap'edaarã eujã ek'ari p'ani paara.

¹¹ Ma jõmaarãpa jaradait'ee: 'Jesucristota jõmaarã poro waibia.' Mãga jaradak'ãri, ak'ipidait'ee wãara Tachi Ak'õre waawee p'ani.

Cristode ijãapataarã ìdaa pik'a p'ani na p'ek'au eujãde

¹² Ìpemaarã k'iniarã, mia parã t'ãide jaratee nipak'ãri, parãpa ichita oopachida mia ùraadak'a, ijãadap'edaa perã Tachi Ak'õrepa mi pëida. Mãga oodap'edaak'a ìrã audup'iaara mágã oodaipia bi, mi t'imí bi mïda. Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã chaachaa k'aripaji atuanaadamerã. Maperã jiriti oodait'ee Cristopa oopi bik'a, iru cheru misa. K'ĩra jĩp'a mãga óoti, Tachi Ak'õre waawee p'anadairã. ¹³ Mãga oodai, Tachi Ak'õre parã ome bapari perã. Iruata parã k'aripait'ee oo k'inia p'anadamerã mãik'aapa oodamerã Cristopa oopi bik'a. Mágã k'aripait'ee, t'ãripa tachi ijãapataarã k'aripa k'inia bapari perã.

¹⁴ Mamïda mãga oo p'ani misa, nejõmaata óoti aupedeeda-ee mãik'aapa pedee k'achia pedeeda-ee Tachi Ak'õre ãp'ite maa-e pirã awaraarã ãp'ite. ¹⁵ Mãga ooruta pirã, t'ãri pia mãik'aapa k'achia wëe p'anadait'ee, Tachi Ak'õre warrarã p'anadaipia bik'a. Mágã p'anapataadai ìrapema k'achia beerã t'ãide p'ani mïda. Mãgũrã chĩara k'ũrayaa; t'ãri k'achia-idaa p'anapata. Jõdee parã pia p'anapata Ak'õrepa k'inia bik'a. Lucero ìdaa pik'a p'ani na p'ek'au eujã p'ãriu pik'a nĩbide. ¹⁶ Mãga p'ani parãpa awaraarãmaa jarapata perã Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripait'ee it'aa wãdamerã ãchia Cristode ijãadak'ãri. Mãga p'anapata perã Cristo cheru ewate parã k'aurepa mia o-ia jarai wãara na mimia ichi k'inia oo-e paji.

¹⁷ Nãgaweda mi o-ia bi parã ome, Cristode ijãapata perã. Maperãpi parãpa ne-inaa pia oomaa p'ani Tachi Ak'õre-it'ee. Mapa ijãadak'aa beerãpa mi peeruta pijida mia jarateeda k'aurepa parãmaa mãik'aapa awaraarãmaa, mágã ichita o-ia bait'ee. ¹⁸ Parã jida o-ia p'anadaipia bi mi ome.

Timoteo Epafrodito ome

¹⁹ Mamïda mia ijãa bi Tachi Waibia Jesupa mi k'aripait'ee taarã-ee Timoteo pëimerã parã ak'ide. Mágã irua mi o-ĩapii ichiaba, nepiri chek'ãri parãpa oopata mãik'aapa p'anapata. ²⁰ Nama awaraa eperã iruk'a wëe pëiit'ee. Iru mi ome t'ãri auk'a bapari. Auk'a parã k'inia iru bapari mãik'aapa ne-inaa jõmaade parã k'aripa k'inia bapari. ²¹ Apemaarãpa jirĩmaa p'ani oodait'ee ne-inaa ãchia oo k'inia p'ani, oodai k'ãyaara Jesucristopa oopi k'inia bik'a. ²² Mamïda mãga-e Timoteo ome. Parãpa pia k'awa p'ani irua oo k'inia bapari Cristopa oopi bik'a, mãga unupata perã. Warra chok'ek'ee baparik'a chi ak'õre ome, mágã bi Timoteo mi ome. Taipa auk'a jiripata jarateedait'ee Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. ²³ Mãpai mia k'awaa atak'ãri mi jãapataarãpa k'ĩsia iru p'ani oodait'ee mi ome, aramata Timoteo pëiit'ee parãmaa. ²⁴ Mamïda mia at'ãri ijãa bi Tachi Waibia pa mi k'aripait'ee ichiaba taarã-ee wãmerã.

²⁵ Mágã nĩmaa bi misa, mia k'ĩsia iru bi tachi ìpema Epafrodito pëiit'ee parãmaa. K'ĩsia bi iru wãipia bi parã ak'ide. Iru mi ome auk'a mimiapari Cristo-it'ee mãik'aapa soldao chooparik'a chõo nĩbide, mãga pik'a iru mi ome choopari, ijãadak'aa beerãpa tai imiatee jõnide Cristo k'aurepa.

Wāara parāpa iru namaa pëjjida mi k'aripamerā. ²⁶ Mamīda iru parāmaa audú wā k'inia nībeeji māik'aapa k'īsia p'ua nībeeji, ūrik'āri parāpa iru k'ayaa bada k'awaadap'edaa. ²⁷ Wāara iru perā jai-idaaji māgí k'ayaapa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa iru chupiria k'awaap'eda, jīpa beeji. Ak'ōrepa māga ook'āri, mi jida ichiaba chupiria k'awaaji, mi waapiara chupiria nībeepiamaapa. ²⁸ Írá Epafrodito māgá jīpa beeji perā, mia parāmaa isapai pëiit'ee, parā waya o-īa p'aneedamerā iru unudak'āri. Māgá mi jida mak'īara waa k'īsia nība-e pait'ee ma k'aurepa. ²⁹ Iru o-īa auteebáiti Cristodeerāpa āchi ĩpemaarā auteebaidaipia bik'a. Iru māik'aapa iru ĩak'arā pia ak'i p'anáti. ³⁰ Iru perā piuji Cristo mimia oo k'iniapa nama mi ome. K'ayaadachi oomaa bada perā parāpa p'oyaa ooda-e p'anadap'edaa mi k'aripadait'ee. Parā pari iru māgá chupiriadaida perā, parāpa iru pia ak'i p'anadaipia bi.

3

Ak'ōre ewari waibia ewate p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee

¹ Māpai ĩpemaarā, t'āri o-īa p'anapatáati, Tachi Waibia parā ome bapari perā. Írá mia parāmaa waya ūraait'ee naaweda ūraadak'a. Sē-ee māga ooi, parāpa waya ūridaipia p'anadairā. Nāgá ūraa bīpa mia parā k'aripa k'inia bi apidaamaa k'ūrapinaadamerā. ² Tauk'a p'anapatáati parā t'āide t'īu k'inia p'anīrā ome. Tauchaa bīpipataarā imik'īraarā k'ap'iade jōmaarā t'āide nipapata, ijāpataarā k'ap'ia t'īipi k'inia p'anadairā. Māgí jarateepataarā k'achia p'ani, mimia k'achia oomaa p'anadairā. ³ Tachia, jōdee, ne-inaa piara iru p'ani tauchaa iru p'anadai k'āyaara tachi k'ap'iade, Tachi Ak'ōre Jaure bapari perā tachi t'āride. Iru k'ap'ia pari it'aa t'īpata Tachi Ak'ōremaa māik'aapa t'āri o-īa p'anapata Jesucristodeerā perā. K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa tachi piara ak'i-e pait'ee tauchaa bīpiruta pīrā tachi k'ap'iade. Mapa jīripata oodait'ee irua oopi bik'a, jīridai k'āyaara ne-inaa eperāarāpa jīripata pia p'anadait'ee iru k'īrapite.

⁴ Māirāk'a mi audua bai, mi k'ap'iade tauchaa iru bairā māik'aapa oopari perā Moisepa p'ādade jara bik'a. Apidaapa k'īsia bi pīrā ichiata ma ne-inaa unu iru bi, mia audupiara māga k'īsiai. ⁵ Mi t'op'eda, k'āima ocho parumaa judiorāpa michi k'ap'iade tauchaa bijida. Mi Israel pidaarā p'uurudepema; Benjamín ēreerādeepa uchiada. Mi ak'ōreerāk'a māik'aapa āchi ēreerā naa p'anadap'edaarāk'a mi hebreo pedee pedepari. Tachi Ak'ōrepa Moisemaa Ūraa p'āpida pia k'awa bi māik'aapa judiorāpa ijāpata pia k'awa bi, mi fariseo pada perā. ⁶ Maapai ne-inaa jōma auk'a ooji ma ūraa p'ādade jara bik'a. Māga ooji p'ek'au k'achia wēe ba k'inia bada perā Tachi Ak'ōre k'īrapite. Māgá audú ijāa bada perā tai judiorāpa ijāpatade, mia Cristode ijāpataarā jīrīji miapiit'ee. ⁷ Mamīda ma jōma jīri bada Tachi Ak'ōrepa mi piara ak'imerā, írá mia maarepida p'ua-e bi, Cristo ome bapari perā. ⁸ Ma ne-inaa aupai mia p'ua-e bi. Írá jōmaweda mia ooda t'āri pia beeit'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite nejarrak'a bi mi-it'ee, ne-inaa piara apida wē-e perā Michi Waibia Jesucristo k'awai k'āyaara ⁹ māik'aapa araa bai k'āyaara iru ome. Mapa waa jīri-e bi p'ek'au k'achia wēe pait'ee Moisepa p'ādade jara bik'a oo bīpa. Ma k'āyaara k'awa bi Cristode ijāa bīpapai mi p'ek'au k'achia wēe bapari Tachi Ak'ōre k'īrapite. Pia jarait'eera, Tachi Ak'ōrepata mi p'ek'au k'achia wēe bapipari, mia Cristode ijāapari perā. ¹⁰ Tachi Ak'ōrepa mi māgá bapii, Cristopa p'ek'au k'achia jōmaweda

p'oyaada perã, Ak'õre juapa chok'ai p'irabaik'ãri. Maperã Cristo pipiara k'awa k'inia bi. Mia ne-inaa jõmaweda oo k'inia bi irua oopi bik'a, ma k'aurepa mi jiriruta pijida miapidait'ee, maa-e pirã mi piuru pijida iruk'a. ¹¹ Ma jõma oo k'inia bi iruk'a chok'ai bapariit'ee p'irabaip'eda.

Cristode ijãapataarãpa jiridaipia bi iruk'a p'anadait'ee

¹² Wãara, waide mia ne-inaa jõmaweda oo-e Cristopa oopi bik'a. Mamïda mia jiri bi mãga ooit'ee, ma-it'ee Jesucristopa mi jirit'erada perã. ¹³ Ipemaarã, mia michi bapata k'irãpak'ãri, k'awa bi mi waide mãga ba-e. Mamïda nãga oomaa bi. Eperã ãpítee ak'i-e bik'a p'ira wãk'ãri ne-inaa jitait'ee, mãga pik'a mia waa k'isia-e mia naaweda oopatade. ¹⁴ Jip'a jiri bi iru k'await'ee iruk'a parumaa, chok'ai p'irabaidak'ãri. Ma-it'ee Tachi Ak'õrepa mi jiriji, it'aa wãmerã Jesucristo k'aurepa.

¹⁵ Tachi jõma Cristo pia k'awa p'aniirãpa auk'a k'isiadaipia bi et'ewa jara aupadak'a. Parãpa mãgí k'isia awara k'isia p'ani pirã, Tachi Ak'õrepa k'awapiit'ee parãmaa. ¹⁶ Mamïda, mia jarada waide pia k'awada-e p'ani mïda, p'anapatãati Tachi Ak'õrepa naaweda k'awapidak'a parãmaa.

¹⁷ Ipemaarã, ne-inaa jõma oopatãati mia ooparik'a. Pia ak'iti ijãapataarã tai jãak'a p'anapata mãik'aapa auk'a p'anapatãati. ¹⁸ Mia mãga jara bi parã t'ãide nipapataarã chok'ara mãgá p'anadak'aa perã. At'apai mia jaradoo mãirãpa ne-inaa k'achia oopata. frá taubade waya auk'a jarait'ee mãirã p'anadak'aa Cristopa k'inia bik'a. Oo amaa k'iniadak'aa áchia p'ek'au k'achia oopata, Cristo kurusode piuji mïda áchi p'ek'au wëpapiit'ee. Mãga p'anapata perã, Cristo k'ira unuamaa iru p'aniirãk'ata p'ani. ¹⁹ Mãirã atuadait'ee. Áchi k'ap'ia áchi ak'õre waibia k'a iru p'ani. Mia mãga jara bi oopata perã áchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a. Mãga oopata k'ira nejasia wëe. Jip'a k'isia p'anapata na p'ek'au eujãdepema net'aade. ²⁰ Jõdee tachi it'aripema p'uuru pidaarã, it'aripema net'aade k'isia p'anapata perã. Nĩmaa p'ani Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari it'ariipa chemerã. Mãgí Tachi Waibia Jesucristo. ²¹ Ichi chek'ãripi, tachi chupiria nĩbi k'ap'ia ichi it'aripema k'ap'ia jãak'a papiit'ee; k'ap'ia k'ira wãree. Ichi jõmaarã k'ãyaara waibia bairã, mãga ooi. Ma awara ne-inaa jõmaweda ichi jua ek'ari papii.

4

O-ia p'anapataadaipia bi

¹ Ipemaarã, mia parã k'inia iru bi. Mapa parã audú unu k'inia bi. Jõmaarãmaa mia o-ia jara k'inia bi parãpa wãara Cristode ijãapata. Ipemaarã k'iniarã, mia oomaa bik'a chóoti parãpa Tachi Waibiae ijãa p'anide.

² frá mia enenee nĩbi nãgí wëraarã, Evodia Síntique ome, t'ãri auk'a p'anapataadamerã Cristodeerã p'anapataadaipia bik'a. ³ Ichiaba pima, michi k'õp'ãyo k'iniara, chupiria iidi bi mãgí wëraarã k'aripamerã. Pi mi ome auk'a wãara mimiapari Cristo-it'ee. Mapa mia k'awa bi pia ãra k'aripait'ee. Mik'a áchia jirijida jarateedait'ee Tachi Ak'õrepa jara pëida Jesucristode. Ichiaba mãgá oojida Clemente mãik'aapa awaraa mimiapataarã Cristo-it'ee. Tachi Ak'õrepa mãgürã t'í p'ã iru bi it'ari, Cristopa chok'ai p'anapidaarã t'í p'ã jëra bi librode.

⁴ O-ia p'anapatáati parā Tachi Waibiadeerā perā. Waya auk'a jarait'ee; o-ia p'anapatáati. ⁵ T'āri pia p'anapatáati jōmaarā ome. Māga p'anapataaiaipia bi, iru taarā-e perā cheit'ee.

⁶ Mak'iaara k'Īsianáti. Ma k'āyaara ne-inaa jōma p'asarutade it'aa t'Īpatáati Tachi Ak'ōremaa. Māgá it'aa t'Ī bide gracias jaráti irumaa māik'aapa iidíti irua parā k'aripamerā. ⁷ Māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā k'āiwee p'anapiit'ee. Tachi k'Īradoopa pia k'awada-e pai mīda, irua māgá ooi Tachi Ak'ōre perā. Iruata parā k'Īsia māik'aapa t'āri jĵapari Jesucristo k'ap'ia pari. Māgá audú k'Īsia jōnada-e pait'ee.

Ne-inaa pia aupai k'Īsidaipia bi

⁸ Īpemaarā, at'āri falta bi na ūraa jarait'ee. K'Īsiapatáati nāgí ne-inaade: wāara pedeede; awaraarāde pedee pia jararutade; ne-inaa Tachi Ak'ōrepa tachimaa oopi k'inia bide; ne-inaa p'ek'au k'achia wēe bide; ne-inaa tachia k'inia iru p'anide; ne-inaa pia jōmaade; māgee ne-inaade. Pia jarait'eera, k'Īsidaipia bi ne-inaa piadepai; ne-inaa jōmaarāpa pia ak'Īpata.

⁹ Parāpa ma ūraa ijāajida māik'aapa awaraa jarateeda chok'ara ūrijida mīchi it'aideepa. Mī parā t'āide nipai naaweda, awaraarāpa mī bapata parāmaa nepiripachida. Ma awara pāchi taupa unujida mīa oopata jāma nipak'āri. Mapa oo wāk'āti wāti mīa ooparik'a māik'aapa p'anapatáati mī baparik'a. Māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōre parā ome bait'ee māik'aapa parā k'āiwee p'anapiit'ee.

Filipos p'uurudepema ijāapataarāpa primisia tee pēidap'edaa Pablomaa

¹⁰ Tachi Ak'ōrepa mī t'āri o-Īapi bi parāpa waya mī k'aripa p'anedap'edaa perā. Gracias jara bi irumaa parāpa k'Īsia p'anedap'edaa perā mī waya k'aripadait'ee. Mīa jara k'inia-e parāpa mī k'Īra atua iru p'anajida. K'awa bi mī p'oyaa k'aripada-e p'anajida. ¹¹ Ichiaba jara k'inia-e parāpa mīmaa ne-inaa teadaipia bi, mīa ne-inaa falta bairā. Ne-inaa faltak'āri, mīa k'Īsia-e, k'awaa wāru perā t'āri o-Īa bait'ee mīchia ne-inaa iru bi omepai. Ma awara māgá bai ne-inaa jōma mīmaa p'asarude. ¹² K'awaa wāji māgá t'āri o-Īa bait'ee chupiria nībide māik'aapa net'aara iru bide. Jōma mīmaa p'asada k'aurepa nīa nāga k'awaa wāji. Mī auk'a t'āri o-Īa bapari bi jāwaa bak'āri chik'o paraa perā māik'aapa jarra ook'āri chik'o wē-e perā. Māgá ichiaba mī auk'a t'āri o-Īa bapari, net'aara bak'āri māik'aapa net'aa wēe bak'āri. ¹³ Mīa ne-inaa jōma ooi Cristo k'ap'ia pari, irua mī k'aripapari perā. ¹⁴ Māgá choo bi mīda, parāpa piata oojida mī chupiria k'awaadak'āri mī chupiria nībide.

¹⁵ Parā Filipodepema ijāapataarāpa nāga pia k'awa p'ani. Mīa parā k'aripaji parā t'āide jaratee nipak'āri Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Māgá k'aripap'eda, parā eujā, Macedoniadeepa uchiak'āri, parāpata jōdee mī k'aripajida. Parāpapai māga oojida, ewaa ijāa p'anedap'edaarā paji mīda. Awaraa p'uurudepema ijāapataarāpa Tachi Ak'ōre Ūraa auk'a k'awaajida mīa jarateeda k'aurepa. Mamīda mīmaa primisia tee pēida-e paji, parāpa oodap'edaak'a. ¹⁶ Mī Tesalónica p'uurude bak'āri pida, at'apai parāpa mīmaa tee pēijida ne-inaa falta bada. ¹⁷ Māga jara-e bi k'inia bairā parāpa mīmaa primisia tee pēipataadamerā. Jĵp'a k'inia bi Tachi Ak'ōrepa parāmaa waapiara teemerā ne-inaa ichia k'Īsiade iru bi teeit'ee Cristodeerāmaa; chi awaraarā k'aripadap'edaarāmaa. ¹⁸ Wāara, parāpa primisia tee pēidap'edaa k'aurepa Epafrodito ome, Īrā mīa audú iru bi mīa falta bada k'āyaara. Ma primisia tee pēidak'āri mīmaa, Tachi Ak'ōremaa

tee pik'a p'anajida. Ne-inaa t'úa baparík'ata bi, eperãarãpa paapatap'edaa iru-it'ee. Mãgí ik'ãri, o-ãa baji ãra ome. Mãga pik'a parãpa primisia teedak'ãri mimaa, iru auk'a o-ãa bapari parã ome. ¹⁹ Parãpa mãga oopata perã, mi Ak'õre Waibiapa parãmaa ne-inaa falta p'ani jõmaweda teeit'eepi, ichia ne-inaa k'ïra wãree iru bidepema. Mãgí ne-inaa teeit'ee Jesucristo k'ap'ia pari. ²⁰ ¡Tachi Ak'õre ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bait'ee! ¡Amén!

Pablopa salude tee pëida

²¹ Mia salude tee pëiru jõma Jesucristo k'ap'ia Tachi Ak'õrede ijãapataarãmaa. Tachi ïpemaarã nama mi ome p'anãrãpa parãmaa auk'a salude tee pëiruta. ²² Na p'uurudepema César palaciode mimiapataarãpa apemaarã ijãapataarã ome ichiaba parãmaa salude pëiruta.

²³ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristomaa irua parã pia ak'ï bapari-imerã.

Mãgapai paji.

COLOSENSES

San Pablopa K'art'a P'ãda Colosas P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a ichiaba p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Ai naaweda Pablopa jaratee nipak'ãri Éfeso p'uurude, Colosas p'uurudepema Epafra Cristode ijãa beeji. Mägipa Cristo ũraa jarateenaji ichi p'uuru pidaarãmaa. Mägã ijãapataarã paraaji Colosas p'uurude. Pablopa Colosas p'uurudepema ijãapataarã ũraa k'inia baji, ichi jua ek'ari ijãapataarã Éfeso p'uurudepemaarãpa ma ijãapataarã k'aripapatap'edaa perã.

Naapiara jara bi ichi Timoteo ome o-ia p'ani ma Colosas p'uurudepema ijãapataarã Cristode pia ijãapata perã (cap. 1.1-14). ũraa bi ũrinaadamerã seepa jarateepataarãpa nãga jaratepata: Moisepa p'ãdade jara bik'a oopataadamerã mäik'aapa angeleerãmaa it'aa t'ipataadamerã. Cristodepai ijãadaipia bida a bi, iruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã (caps. 1.15–2.19). Jara bi Cristode ijãapataarã awara p'anapataadaipia bi, chiwidi pik'a p'anadairã Cristo k'aurepa (caps. 2.20–4.6). T'ëepai jara bi chi k'õp'ãyoorã mimiapatade mäik'aapa salude tee pei bi ipemaarã Cristo k'aurepa, Colosas p'uurude mäik'aapa Laodicea p'uurude p'anirãmaa (cap. 4.7-18).

Salude pëida

¹⁻² Mi, Pablopa na k'art'a p'ã pëiru Tachi Ak'õredeerãmaa, Colosas p'uurude p'ani. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. Na k'art'ade tachi ipema Cristo k'aurepa Timoteopa ichiaba salude pëiru parãmaa.

Ipemaarã Cristo k'aurepa, taipa k'awa p'ani parãpa wãara ijãapata Cristode. Mapa it'aa iidipata Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã. Mägã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablopa it'aa t'ãda ijãapataarã pari

³ Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre. Irumaa it'aa t'ãdak'ãri parã pari, taipa ichita gracias jarapata, ⁴ ũripata perã parãpa wãara Jesucristode ijãapata mäik'aapa jõma Ak'õredeerã k'inia iru p'anapata. ⁵ Parã mägã p'anapata ijãapata perã it'aa wãdait'ee mäik'aapa iru p'anadait'ee ne-inaa jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi teeit'ee ichideerãmaa. Cristopa jirit'eradaarãpa irua wãarata jara pëida naa jarateedak'ãriipa parãmaa, mägã ijãapata. ⁶ Ma jarateedak'a parãmaa at'ãri jarateemaa p'ani to bee chaa. Mapa eperãarã chok'araara ichiaba ijãa p'ani parã ijãa p'anadap'edaak'a naa ijãadak'ãri. Maapai parãpa k'awaajida wãara Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bapari. ⁷ Tachi ipema k'inia Epafra mägã jarateegi parãmaa. Tai pari irua oopachi Cristopa oopi bik'a parã t'ãide. ⁸ Taimaa nepiriji sãga parãpa mi mäik'aapa awaraa ijãapataarã k'inia iru p'ani, Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a.

⁹ Maperã taipa mägã ũridap'edaadeepa it'aa t'ipata parã pari. Mägã oomaa p'anide iidipata Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awaapimerã jõma ichia oo k'inia bi parã k'ap'ia pari. Ichiaba iidi p'ani Ak'õrepa ichi Jaure

k'ap'ia pari nejōmaade k'īsia k'awaa papimerā. ¹⁰ Taipa māga iidipata k'inia p'anadairā parā p'anapataadamerā Tachi Waibiadeerāk'a, ne-inaa jōma oomaa p'ani irua k'inia bik'a. Māga p'anadak'āri, ne-inaa pia k'īra t'ādo oodait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōre pipiara k'awaadait'ee. ¹¹ Mamīda māga ooda-e pai irua k'aripa-e bi pirā. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bapari. Mapa ichiaba iidipata irua parā k'aripamerā. Māgá t'āri o-īa choodai, nepirade baairuta pijida. ¹² Maperā gracias jaradaipia bi irumaa. Iruata parā jirit'eraji jōma iru p'anadamerā irua k'īsia iru bi teeit'ee ichideerāmaa, it'ari iru īdaade t'īudak'āri. ¹³ Ma awara, iruata tachi uchiapiji na p'ek'au eujādepema p'āriu pik'a bideepa māik'aapa biji it'aripema īdaa pik'a bide, ichi Warra k'inia iru bi jua ek'ari. ¹⁴ Ichi Warra piuda k'aurepata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā māik'aapa tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiji.

Cristo piuda k'aurepa tachi t'āri auk'a p'anadai Tachi Ak'ōre ome

¹⁵ Eperāarāpa Tachi Ak'ōre p'oyaa unudak'aa. Mamīda irua unupiji ichi Warra k'ap'iade. Cristo Tachi Ak'ōre k'īrak'a bi. Jōmaarā k'āyaara waibiara bi, ne-inaa jōma ooda perā. ¹⁶ Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa ooji ne-inaa jōmaweda it'ari nībi, māgí unudak'aa mīda. Ooji jōmaweda angeleerā poro waibiarā, netuaraarā poro waibiarā paara, ma jōmaweda tachi k'āyaara waibiara bee. Ichiaba ooji ne-inaa jōmaweda na p'ek'au eujāde nībi tachia unupata. Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooji Cristo k'ap'ia pari, iru-it'ee nībamerā. ¹⁷ Cristo ichita bapari. Bapachi ne-inaa jōma ooi naaweda. Iru k'aurepata ne-inaa jōma nībi. ¹⁸ Iru jōmaarā ijāapataarā poro waibia. Ma ijāapataarā iru k'ap'ia apai bik'a p'ani. Jōdee iru ma k'ap'ia porok'a. Iru k'aurepata ijāapataarā paraa. Jōmaarā ijāapataarā naa iru piup'eda chok'ai p'irabaiji, jōmaarā k'āyaara waibiara bait'ee. ¹⁹ Cristo māga bi Tachi Ak'ōre ba k'inia bada perā ichi k'ap'iade. ²⁰ Ichi Warra k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōma k'āiwee bapi k'inia baji ichi jua ek'ari. Eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa waa p'oyaa pia ak'i-e paji ichia ooda; na p'ek'au eujādepema ne-inaa, it'aripema ne-inaa paara. Mamīda kurasode ichi Warra waa bat'ak'āri, ma piuda k'aurepa írá ma ne-inaa jōma waya pia ak'ipari. Ma awara ichi t'āri auk'a bipari eperāarā ome Cristode ijāadak'āri.

²¹ ¡K'īsiati nāgide! Parā ijāadai naaweda, t'imí pik'a p'anapachida Tachi Ak'ōre ik'aawaapa. Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa iru p'anapachida. T'āri k'achia p'anapachida parāpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ²² Mamīda írá Cristo chupiria piuda k'aurepa parā pari, t'āri auk'a p'anapata Tachi Ak'ōre ome. Irua parā māgá t'āri auk'a biji Ak'ōre ome p'ek'au k'achia wēe, maarepida imiateeda wēe p'anadamerā Ak'ōre k'īrapite, iru waya chek'āri. ²³ Wāara māga p'anadait'ee, ijāa wāruta pirā Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida eperāarāmaa. Ma jara pēida naa ijāadak'āri, k'awaajida parā piudak'āri, wāara it'aa wādait'ee. Māga ijāapatāati. Chok'araarāpa ūrimaa p'ani ma ūraa Tachi Ak'ōrepa jara pēida. Ma ūraata mi, Pablopa jaratepari, Cristopa mi pēidak'āriipa jarateemerā.

Pablo mimiada Cristode ijāapataarā k'aripait'ee

²⁴ Írá mi chupiria nībi mīda, o-īa bi k'awa bairā mi nāga bi parā k'aripa k'iniapa. K'awa bi mi, awaraa ijāapataarā ome waapiara chupiria jōnadait'ee Cristo k'aurepa, iru k'ap'ia, chi irude ijāapataarā, k'aripa p'ani

misa. ²⁵ Tachi Ak'õrepa mi na mimiade biji, parã Cristode ijãapataarã k'aripamerã. Mapa jarateepari jõma Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida Cristode. ²⁶ Tachi Ak'õrepa ma jara pëida k'awapi-e paji naawedape-maarãmaa. Mamïda irua k'inia bairã, ïrapema ijãapataarãmaa k'awapiji. ²⁷ K'awapi k'inia baji ichia ne-inaa pi-ia k'isia iru bada parã judio-eerã-it'ee. K'isia iru baji Cristo parã t'ãride bapiit'ee. Iru wãara jãma bapari perã, parãpa k'awa p'ani na ewari iru k'ïra wãree wãara unudait'ee.

²⁸ Maperã irua oodata mãik'aapa jaradata jarateepata jõmaarãmaa. Ûraapata eperãarã k'ïra t'ãdo, ãchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerã. Ma awara iididap'eda Tachi Ak'õrepa taimaa k'isia k'awaapimerã, jarateepata Cristode ijãadamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. Taipa mãga oopata ãchi ijãadak'ãri, araa p'anadamerã Cristo ome mãik'aapa p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã. Mãgã Tachi Ak'õre k'ïrapite panadait'ee tai ome iru ewari waibia ewate. ²⁹ Ma-it'eeta mi mak'ïara së-ee mimiapari. Jiripari jõmaarãpa ijãadamerã Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida Cristode. Mãga ooi Cristo, chi jõmaarã k'ãyaara waibiara bipa, mi k'aripapari perã.

2

¹ Ma awara mia nãga k'awapi k'inia bi parãmaa. Mia ichiaba jiripari parã pipiara ijãadamerã Cristode. Mia mãgã parã k'aripa k'inia bi. Ichiaba mãgã k'aripa k'inia bi Laodicea p'uurudepema ijãapataarã mãik'aapa jõma ijãapataarã, mi k'ïra waide k'awada-e p'anirã paara. ² K'inia bi parã jõmaweda t'ãri o-ïa Cristode ijãadamerã mãik'aapa t'ãri a-ba, chik'inia p'anapataadamerã. Mãga p'anadak'ãri, wãara k'awaa wãdait'ee jõmaweda Tachi Ak'õrepa eperãarãmaa k'awapi k'inia bi Cristode. Naawedape-maarãmaa mãga k'awapi-e paji. Mamïda ïrapemaarãmaa Cristo k'awapiji. ³ Iru k'ãyaara ne-inaa pipiara wë-e k'awadait'ee, iruta jõmaarã k'ãyaara k'isia k'awaara bapari perã. Mapa irua aupaita k'isia k'awaapii parãmaa. ⁴ Mia mãga jara bi parãpa k'ïrapinaadamerã apidaamaa, ne-inaa awara iwarraa jaratee p'ani mïda. ⁵ Mi parã ome bi-e mïda, mi k'isia parã ome bi. O-ïa bi k'awa bairã parã k'ïra jïp'a p'anapata mãik'aapa wãara Cristode ijãapata.

Cristodeerãk'a p'anapatãati

⁶ Ijãadak'ãriipa parãpa wãara ijãapata perã Jesucristo Tachi Waibia, t'ãri a-ba p'anapatãati iru ome. ⁷ Parãmaa jarateedap'edaak'a naa ijãadak'ãri, waapiara ijãapatãati Cristode mãik'aapa k'awaa wãk'ãti wãti oodait'ee irua k'inia bik'a. Ma jarateedap'edaa k'ïra atuanãti. Ma k'ãyaara ichita gracias jarapatãati Tachi Ak'õremaa, irua mãgã Cristo k'awapida perã parãmaa.

⁸ K'ïrak'aupai ijãadai seewa jarateepataarãpa jara p'ani. ãchia jarateeda-e Cristopa ooda mãik'aapa jarada. Ma k'ãyaara ãchi k'ïsiadeepa seewa jarateepata, chonaarãweda k'isia k'awaa beerãda apatap'edaarãpa jarateedap'edaak'a. Mãirãpa jarateepachida eperãarã ne-inaa oo p'anipa Tachi Ak'õre k'awadai.

⁹ Mamïda mãga-e. Cristo k'ap'iadeta Tachi Ak'õre bapari. ¹⁰ Mapa nãgaweda parãpa Tachi Ak'õre k'awa p'ani, araa p'anapata perã Cristo ome. ïruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bi! Na p'ek'au eujãdepema poro waibiara, it'aripema poro waibiara, netuaraarã poro waibiara paara iru jua ek'ari p'ani. ¹¹ Parã mãgã araa p'anapata perã Cristo ome,

jaradai irua tauchaa pik'a biji parā t'āride. Mia jara k'inia-e tauchaa biji parā k'ap'ia eperāarāpa oopatak'a. Ma k'āyaara pipiara ooji parā ome. Uchiapiji parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, t'āriipa oodamerā irua k'inia bik'a. ¹² Ma awara parā araa p'anapata perā Cristo ome, jaradai Cristo k'ap'ia piuda iadak'āri, parā auk'a ia pik'ajida. Ichiaba iru chok'ai p'irabaik'āri, parā auk'a p'irabai pik'ajida, ijāapata perā Tachi Ak'ōre, chi jōmaarā k'āyaara waibiara bipa, Cristo p'irabaipiji. Ak'ipijida Cristo ome araa p'anapata poro choopidak'āri. ¹³ Ma awara parā araa p'anapata perā Cristo ome, jaradai Tachi Ak'ōrepa Cristo chok'ai bapik'āri, parā auk'a chok'ai p'anapiji. Cristode ijāadai naaweda, Tachi Ak'ōre-it'ee parā piu pik'a p'anajida parāpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Ichiaba piu pik'a p'anajida, Tachi Ak'ōre Ūraa k'awada-e p'anadap'edaa perā. ꞑMamīda ĩrá māga p'ani-e! Tachi Ak'ōrepa tachi ijāapataarā chok'ai p'anapik'āri Cristo ome, tachia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapiji. ¹⁴ Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa tachi tewe paraa pik'a p'anapachida Tachi Ak'ōre ome. Ooda-e p'anapachida irua jaradak'a iru ūraa p'ādade. Mapa atuadait'ee paji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tachi chok'ai p'anapik'āri Cristo ome, ma tewe paraa pik'a bada jōpiji. Māga ooji Cristo kurusode piuk'āri tachi pari. ¹⁵ Ma awara ma tewek'a bi kurusode jōpik'āri Cristo ome, Tachi Ak'ōrepa ichiaba netuaraarā poro waibiara jōmaweda p'oyaaaji māik'aapa jōmaarā taide āchi Cristo jua ek'ari biji.

K'īrak'auapai ūridai seewa jarateepataarāpa jara p'ani

¹⁶ Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooda perā tachi k'aripait'ee, k'Īsianāati awaraarāpa parā āpite pedee k'achia jararuta pirā ne-inaa k'opata k'aurepa maa-e pirā topata k'aurepa. Ichiaba k'Īsianāati māga ooruta pirā, parāpa iada-e p'anadairā ewari, atane māik'aapa año, ārapa ma ĩpata ewate māik'aapa fiesta ewate iapatak'a. ¹⁷ Māgee fiesta ewate, ĩpata ewate, awaraa chonaarāwedapema ūraa ome Cristopa ooit'ee bada tauchaa pik'a baji. Mamīda ĩrá Cristo bapari tachi ome. ¹⁸ Mapa k'Īsianāati awaraarāpa jara p'ani mīda parā atuadait'ee it'aa t'īdak'aa perā angeleerāmaa āchia oopatak'a. ꞑĀchia jara p'ani-ek'ā tachia jīp'a it'aa t'īdaik'araa bi Tachi Ak'ōremaa, māga ooruta pirā audua p'anida a p'anadairā? Angeleerāmaata it'aa t'īdaipia bida a p'ani, māirāpa pedeedamerā Tachi Ak'ōremaa tachi pari. Ichiaba nepiri p'ani āchia unupatada a p'ani; ne-inaa k'āimok'araa pik'a bide. Mamīda ijāanāati āchi audua pedee, āchi k'Īsiadeepapai māga jara p'anadairā. ¹⁹ Māgee ne-inaade audú k'Īsiapata perā, k'Īsiadak'aa Cristopa āchima oopi k'inia bide. Iruta tachi ijāapataarā poro waibia. Jōdee tachi iru k'ap'ia apai pik'a. Maperā oo k'awaa wāpataadaipia bi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a.

²⁰ Parā Cristo ome araa p'anapata perā, iru piuk'āri, parā jida piu pik'ajida. Māgá uchijida eperāarāpa ne-inaa k'Īra t'ādo oopipata jua ek'ariipa. Māga bita, parāpa ꞑsāap'eda at'āri ma ne-inaa oo k'inia p'anima? ²¹ Eperāarāpa jarapata “Jāgí t'ōbaināati; jāgí k'onāati; jāgí jitanāati.” ²² Jōma “jāgí” jarada taarā-ee iru bap'eda jōdait'ee, na p'ek'au eujādepema perā. Ichiaba jōma ma jarada tachia oonaadamerā jōit'ee, jīp'a eperāarāpa jarateepata perā. ²³ Ūk'uruurāpa jaratee p'ani jīp'a it'aa t'īdaik'araa bi Tachi Ak'ōremaa, tachi audú k'achia p'anadairā. Ichiaba jaratee p'ani tachi k'ap'ia pia ak'idaik'araa bi, mak'iaara pia-e bairā. Wāara

eperäärã ûk'uruurãpa mãgee ne-inaa jaratee p'ani pia ak'ipata, pia pik'a ùripata perã. Mamída tachia jõma ooruta pijida mãirãpa jaratee p'anik'a, at'ãri uchiada-e pai tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa. Cristopapai tachi mãgideepa uchiapii.

3

Cristode ijãapataarãpa it'aripema ne-inaade k'ĩsiadaipia bi

¹ Mia naaweda jaradak'a parã p'irabai pik'ajida Cristo ome, iru chok'ai p'irabaik'ãri. Mãgã eperã chiwidi pik'a p'aneejida; p'ek'au k'achia oo amaa p'anapataarãk'a. Mapa jiripataati it'aripema ne-inaa, Cristo mama bapari perã. Tachi Ak'õrepa Cristo ichi juaraare biji, tachi jõmaweda ak'i bamerã. ² Maperã it'aripema ne-inaade k'ĩsia p'anapataati, na p'ek'au eujãdepema net'aadepai k'ĩsiadi k'ãyaara. ³ Cristo piuk'ãri, parã jida piu pik'ajida. Ma awara Tachi Ak'õrepa Cristo waya chok'ai bapik'ãri, parã auk'a chok'ai p'anapiji, ichita p'anapataadamerã iru ome. ⁴ Maperã Cristo, chi ichita chok'ai p'anapipari waya chek'ãri, parã auk'a chedait'ee iru ome iru k'ĩra wãree unupide jõmaarãmaa.

Ne-inaa k'achia oopatap'edaa Cristode ijãadai naaweda oo amaadaipia bi

⁵ Parã mãgã ichita chok'ai p'anadairã Cristo chok'ai bik'a, oo amãati ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo parãpa oopatap'edaa irude ijãadai naaweda. P'ek'au oonãati awaraarã ome. Awaraarã jirinãati ãra ome k'achia oodait'ee. K'ĩsianãati ne-inaa pãchia k'achia oo k'iniata oodait'ee. Pãchia net'aa iru p'ani omepai k'ãiwee p'anapataati, waapiara ata k'inia p'anada-ee. Chi net'aa k'iniayaa bipa net'aa k'iniara iru bi Tachi Ak'õre k'inia iru bai k'ãyaara. ⁶ Eperäärãpa mãgee ne-inaa k'achia oodak'ãri, Tachi Ak'õre k'ĩraupipata. Mapa ewari cherude irua mãgee ne-inaa k'achia oopataarã miapiit'ee. ⁷ Naaweda parãpa pida mãgee ne-inaa k'achia oopachida, oo k'iniadak'aa pada perã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. ⁸ Mamída ãrã mãga p'anadaik'araa bi. Mapa nãgee jõmaweda oo amãati. K'ĩrau mãik'aapa t'ãri k'achia p'ananãati. K'ĩsianãati chãra k'achia oodait'ee. Pedee k'achia pedeenãati awaraarã ãpãte mãik'aapa ik'achia pedeenãati. ⁹ Seewa jaranãati awaraa ijãapataarãmaa, parãpa mãgee ne-inaa k'achia oodaamaa p'anadap'edaa perã Cristode ijãadak'ãri. Irude ijãadak'ãri, oo amaajida ne-inaa jõmaweda pãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. ¹⁰ Ma k'ãyaara p'ana k'inia p'aneejida eperäärã chiwidi p'anik'a, Tachi Ak'õre, tachi oodapa parã ichi k'ĩrak'a papimerã. Mãga p'anadai iru wãara k'awa wãdak'ãri. ¹¹ Tachi Ak'õrepa mãga oopari jõmaarã Cristode ijãapataarã-it'ee; judiorã-it'ee, judio-eerã-it'ee auk'a; chi k'ap'iaade tauchaa iru beerã-it'ee, chi tauchaa wãe beerã-it'ee; k'ĩra tewaraarã-it'ee mãik'aapa sipanaarã-it'ee, esclavoorã-it'ee, esclavo-eerã-it'ee paara. Ak'õrepa mãga oopari ma jõmaarã-it'ee, Cristo bapari perã jõmaweda irude ijãapataarã ome. Iruata ma jõmaweda k'aripapari, jõmaarã k'ãyaara waibiara bapari perã.

¹² Tachi Ak'õrepa parã mãgã jirit'eraji ichideerã papiit'ee. Parã k'inia iru bapari perã, parã awara biji nãga p'anapataadamerã awaraarã ome: chupiria k'awaa; t'ãri pia; audua-ee; k'ĩrau-ee; t'ãriipa choo, nepirade baairuta pijida. ¹³ Mapa choopataati awaraarãpa nepira jiri p'ani pijida parã ome. Parãdepemapa awaraa imiateeru pirã, ma imiateeda perdonãati, Tachi Waibiapa perdonaaparik'a parãpa k'achia oopata. ¹⁴ Ma

awara chik'inia p'anapatáati. Māga p'anapataadak'āri, wāara oodai ma jōma et'ewa jarada Tachi Ak'ōredeerāpa oopataadamerā. ¹⁵ Oopíti Cristomaa irua oopi k'inia bik'a pāchi t'āride. Irua parā t'āri o-īapi k'inia bi, k'āiwee para bamerā. Ma-it'eeta Tachi Ak'ōrepa parā jiriji, k'ap'ia apai pik'a, k'āiwee p'anapataadamerā. Mapa gracias jarapatáati Tachi Ak'ōremaa.

¹⁶ T'āripa jiripatáati Cristopa jarateeda waapiara k'awaadait'ee māik'aapa p'anapatáati ma jarateedade jara bik'a. Iidíti Tachi Ak'ōrepa parā k'isia k'awaapimerā māik'aapa jaratéeti ma jarateeda awaraarā pāchi t'āidepemaarāmaa. Ichiaba ūráati oodamerā Cristopa oopi k'inia bik'a. Ma jōma oodai cheepurudak'āri k'aride salmos Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema, Ak'ōre k'ari māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa k'aripiru. Māgí k'aridak'āri, t'āripa k'aridaipia bi Tachi Ak'ōremaa, iru jōmaarā k'āyaara t'āri piara bapari perā. ¹⁷ Wāara jōmaweda parāpa oopata oodaipia bi Tachi Waibia Jesupa oopi bik'a. Ichiaba jōmaweda parāpa jarapata jaradaipia bi irua jarapi bik'a. Māga oodak'āri, iru k'ap'ia pari gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa.

Sāga p'anapataadaipia bi awaraa ijāpataarā ome
(Ef 5.22-33; 1 P 3.1-7)

¹⁸ Wēraarā, imik'īra paraa beerā, chok'ek'ee p'anapatáati pāchi k'ima ome, Tachi Waibiapa k'inia bairā wēraarā irude ijāa p'ani māga p'anapataadamerā. ¹⁹ Jōdee imik'īraarā wēra paraa beerā, pāchi wēra k'inia iru p'anapatáati. K'īrau p'ananáati āra ome. Ma k'āyaara t'āri pia p'anapatáati.

²⁰ Warrarā, ichita oopatáati pāchi ak'ōreerāpa jara p'anik'a, Tachi Ak'ōrepa k'inia bairā māga oodamerā. ²¹ Ak'ōreerā, pāchi warrarā k'īraupináati, k'īra pia-ee p'ananaadamerā.

²² Esclavoorā, ichita oopatáati pāchi chipariirāpa jara p'anik'a. Oonáati esclavoorā ūk'uruurāpa oopatak'a. Māirā k'īra jīp'a mimiapata āchi chipariirāpa ak'i p'ani misa aupai, āchi mimiayaa beeda adamerā. Mamīda parāpa māga oodaik'araa bi. Ma k'āyaara auk'a k'īra jīp'a mimiapataadaipia bi, pāchi chipariirāpa ak'ida-e p'ani pijida. Māgá ak'ipidai Tachi Waibia wāara waawepata. ²³ Mimiapataadai k'āyaara eperāarā-it'ee aupai, t'āripa ne-inaa jōma oopatáati Tachi Waibia Cristo-it'ee, iru parā chipari waibiara bairā. ²⁴ K'awa p'ani parāpa mimiapata pari iruata parāmaa atapiit'ee jōma Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi teeit'ee ichideerāmaa. ²⁵ Mamīda māga oo-e pait'ee chi ne-inaa k'achia oopari ome. Ma ne-inaa k'achia oopata pari Tachi Ak'ōrepa ichiaba māgimaa ne-inaa k'achia ooit'ee. Ichia māga k'isia iru bi ooit'ee jōma k'achia oopataarā ome; esclavoorā ome, esclavo-eerā ome auk'a, eperāarā jōmaweda auk'a p'anadairā iru k'īrapite.

4

¹ Esclavoorā chipariirā, pāchi esclavoorā pia ak'i p'anapatáati, Cristopa k'inia bik'a. K'irāpāti it'ariipa pāchi chiparipa parā ak'imaa bi.

² Irā parā jōmaarāmaa mia ūraait'ee: Ichita it'aa t'īpatáati. K'īrak'aupai k'īra atuadai it'aa t'īdait'ee. Parā it'aa t'ī p'anide ichita gracias jarapatáati Tachi Ak'ōremaa. ³ Māgá it'aa t'īdak'āri, ichiaba it'aa t'īti tai pari. Iidipatáati Tachi Ak'ōrepa taimaa waapiara jarateepimerā irua eperāarāmaa naaweda k'awapi-e pada: Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, irude

ijãadak'ãri atuanaadamerã. Mãgí jaratee bi k'aurepata mi nama carcelde bi. ⁴ It'aa iidipataáti mia mãgí pi-ia jarateemerã Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a, mãgá jarateepia bairã.

⁵ K'isia k'awaa p'anapataáti ijãadak'aa beerã ome. Unuruta chaa ne-inaa jõma óoti áchimaa Cristode ijãapidait'ee. ⁶ Ichita t'ãri pia pedeeataáti, áchia o-ia ùri k'inia p'anadamerã parãpa jara p'ani. Mãga ooruta pirã, parãpa k'awaa wãdai pia p'anaudait'ee áchia ne-inaa iidiruta chaa.

Salude tee pëida na k'art'a p'ã aupã wãk'ãri

⁷ Mia na k'art'a pëiru tachi ìpema Cristo k'aurepa Tíquico ome. Mia iru k'inia iru bi, k'õp'ãyo pia perã. Irua mi ichita k'aripapari, Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo k'inia bairã. Parãmaa nepirínait'ee mia k'isia bi mãik'aapa oomaa bi, ma jõma k'awaadamerã. ⁸ Ma-it'ee mia iru pëiru; pia k'awaadamerã tai p'anapata mãik'aapa t'ãri o-ia p'aneedamerã irua jararu ùridak'ãri. ⁹ Tíquico ome parã p'uurudepema Onésimo auk'a wãru. Taipa iru auk'a k'inia iru p'ani ìpema pia perã mãik'aapa oo k'inia bairã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Mapa ãra wãruta parã ak'ide mãik'aapa nãpema ijãapataarãpa oopata nepiride.

¹⁰ Tachi k'õp'ãyo Aristarco ichiaba nama carcelde bi mi ome Jesucristo k'aurepa. Irua salude pëiru ichiaba. Bernabé primo Marcopa ichiaba salude pëiru. Mia naaweda jara pëidak'a, Marcos wãru pirã parãmaa, pia auteebáiti. ¹¹ Ichiaba salude pëiru Jesupa; mãgí ichiaba t'ijarapata Justo. Ma judiorã õpeerãpapai mi k'aripamaa p'ani na mimia ome. Ærapa ichiaba k'inia p'ani eperãarãpa Tachi Waibia Cristode ijãadamerã, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Ærapa mi mãgá k'aripa p'anadairã, mi t'ãri o-ia bapari.

¹² Parã p'uurudepema Epafrapa ichiaba salude pëiru. Irua pia oopari Jesucristopa oopi bik'a. T'ãriipa it'aa t'ìpari parã pari, Tachi Ak'õrepa k'aripamerã. K'inia bi parãpa wãara ijãadamerã jõma Tachi Ak'õrepa jara pëida parãmaa mãik'aapa t'ãriipa oo k'inia p'anadamerã irua oopi bik'a, ma awara choodamerã mãgá ijãa p'anide, pariatua awaraa ne-inaa ijãada-ee. ¹³ Michi taupa unudoo sãga Epafrapa jiripari k'aripait'ee parã jõmaweda; chi ijãapataarã Colosas p'uurudepemaarã, Laodicea p'uurudepemaarã mãik'aapa Hierápolis p'uurudepemaarã. ¹⁴ Ichiaba Doctor Lucapa salude pëiru. Taipa iru k'inia iru p'ani, ichiaba k'õp'ãyo pia perã. Tachi k'õp'ãyo Demapa ichiaba salude pëiru.

¹⁵ Mia parãmaa chupiria iidi bi, mi pari saludaadamerã tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa, Laodicea p'uurude p'ani. Ichiaba salude pëiru Ninfamaa mãik'aapa jõma Cristode ijãapataarãmaa iru tede it'aa t'ì chepata. ¹⁶ Parãpa na k'art'a leedap'eda, Laodiceadepema ijãapataarãmaa pëiti auk'a leedamerã. Jõdee parãpa atadak'ãri chi apema k'art'a ãramaa p'ã pëida, mãgí leedaipia bi. ¹⁷ Arquipomaa nãga jaráti: "K'ira jìp'a aupáji mimia Tachi Ak'õrepa awara bida pi-it'ee, Cristo ome araa bapari perã."

¹⁸ Mi, Pablopa nãgí p'ãru michi juadoopa. It'aa t'ìdak'ãri, k'irãpáti iididait'ee mi pari nama carcelde nìbairã. Mia pida it'aa t'ìpariit'ee parã pari, Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã.

Mãgapai paji.

1 TESALONICENSES

San Pablop K'art'a Naapiara P'ãda Tesalónica

P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata iru Corinto p'uurude baji na k'art'a p'ãk'ãri. Tesalónica p'uurudepema ijãapataarãmaa p'ãji. Tesalónica p'uuru waibia baji Macedonia eujãde. Pablop naapiara Jesucristo ũraa jarateji ma p'uurude. Mamida mama taarã ba-e paji, iru k'ĩra unuamaa iru p'anapataarãpa peet'aadait'ee jiridap'edaa perã. Ma t'ẽepai Timoteopa ma Tesalonicadepema ijãapataarãde pedee pia jara chek'ãri, Pablo o-ĩa beeji.

Naapiara jara bi ichi o-ĩa bi k'awa bairã ãra pia nipapata Ak'õre ode. Jara bi ichia it'aa t'ipata ãra pari mãik'aapa ne-inaa ichia k'irãpa bi ãra t'ãide nipak'ãri (caps. 1.1–2.16). Jara bi ichi wã k'inia bi ãra ak'ide mãik'aapa Timoteopa ichimaa nepiri cheda, ãra t'ãideepa chek'ãri (caps. 2.17–3.13). ũraa bi audupiara ijãapataadamerã mãik'aapa oopataadamerã Cristopa oopi bik'a. Ichiaba jara bi sãga pait'ee Cristo waya chek'ãri mãik'aapa ijãa jai-idaadap'edaarã chok'ai p'irabaidak'ãri (caps. 4.1–5.11). T'ẽepai jara bi ũraa awara-awaraa mãik'aapa iidi bi it'aa t'ipataadamerã iru pari (cap. 5.12-28).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo Silvano ome mãik'aapa Timoteopa paara na k'art'a p'ã pëiruta parã Cristode ijãapataarãmaa, Tesalónica p'uurude p'ani. Taipa k'awa p'ani parã Tachi Ak'õredeerã mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristodeerã, wãara ijãapata perã. Mapa it'aa iidi p'ani ãrapa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Tesalónica p'uurudepema ijãapataarãpa ne-inaa pia oopata

² Tai it'aa t'ĩdak'ãri Tachi Ak'õremaa, ichita gracias jarapata parã jõmaarã pari. ³ Mãgã irumaa gracias jara p'anide, k'irãpa p'ani parãpa ne-inaa pia oopata Ak'õrepa oopi bik'a, Cristode wãara ijãapata perã. Parã audú mimipata awaraarã k'aripadait'ee, Cristo k'aurepa ãra k'inia iru p'anapata perã. Mãga oo p'anide choopata, ijãapata perã Tachi Waibia Jesucristo unudait'ee, ichideerã ata chek'ãri. ⁴ Ipemaarã Cristo k'aurepa, taipa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bapari. Mapa ichia parã jirit'eraji ichideerã papiit'ee. ⁵ Taipa parãmaa jaratee nipadak'ãri Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida Cristode, pedeeppai wa tai k'ĩradoopapai jarateeda-e paji. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õre Jaurepata taimaa mãgã jarateepiji. Ichia tachi t'ãide k'awapiji taipa wãarata jarateepata. Parãpa k'awa p'ani tai nipapatap'edaa parã t'ãide, Cristode ijãadamerã.

⁶ Taipa jarateedap'edaa ijãadak'ãriipa parã p'ana k'inia p'aneejida tai p'anapatak'a mãik'aapa Tachi Waibia Jesús baparik'a. Ma k'aurepa awaraarãpa parã miapijida mĩda, Tachi Ak'õre Jaurepa parã t'ãri o-ĩapiji. ⁷ Ma awara, parã mãgã p'anapata perã, ijãapataarã Macedonia eujãdepema mãik'aapa Acaya eujãdepema auk'a p'ana k'inia p'ani parãk'a. ⁸ Æchia awaraarãmaa ichiaba jara p'ani parã p'anapata, Tachi Ak'õrede ijãadak'ãriipa. Mãgã taipa maarepida jarada-eeta, awaraa eujãdepemaarãpa k'awa p'ani Cristopa oomaa bi parã t'ãide. ⁹ Mãirãpa

nepiripata parāpa tai pia auteebaidap'edaa, jaratee nipadak'āri parā t'āide. Ichiaba nepiripata parā ne-inaa juapa oodade ijāa amaadap'edaa, ijāa p'aneedait'ee Tachi Ak'ōre chok'ai bide, taipa jarateeda ūridap'eda. Māgá Ak'ōre wāarade ijāadak'āriipa, oo k'inia p'aneepachida irua oopi bik'a. ¹⁰ Ma awara parā māgá ijāadak'āriipa, ni p'ani unudait'ee Tachi Ak'ōre Warra, ichi chek'āri it'ariipa ichideerā atade. Tachi Ak'ōrepa ichi Warra Jesús chok'ai p'irabaijiji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atamerā. Mapa Ak'ōre ewari waibia ewate pak'āri, Tachi Ak'ōre waa k'īrau-e pait'ee tachi ome, tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

2

Pablo Tesalónica p'uurude mimiada

¹ Ipemaarā, parāpata k'awa p'ani tai wādak'āri parā ak'ide, pia uchijai taipa oo k'inia p'anadap'edaa parā t'āide. ² Ichiaba k'awa p'ani ma wādade parā ak'ide, Filipos p'uurude jaratee nipadak'āri, jā p'uurudepemaarāpa taimaa ik'achia jara wājida māik'aapa miapijida. Filipode māga paji mīda, Tachi Ak'ōrepa tai k'aripaji ichia jara pēida waawee-ee jaranadamerā parāmaa. Taipa māga oojida eperāarā ūk'uruurāpa jarateepimaa jōnajida mīda. ³ Mama p'anide parā t'āide, wāarata jarateejida. Parā ūraadak'āri, iwarraa pedee jarada-e paji parā k'achiade baaijidait'ee. Ma awara seewa jarada-e paji parā k'ūradait'ee. ⁴ Ma k'āyaara jīp'a jarateejida Tachi Ak'ōrepa taimaa jarateepidak'a. Tachi Ak'ōrépata tai jirit'eraji jarateenadamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Maperāpi māga jaratee nipapata. Jarateeda-e eperāarāpa tai t'o p'anadamerā. Jīp'a jarateepata Tachi Ak'ōrepa tai pia ak'ipariimerā. Iruata k'awa bi tai t'āride k'īsia iru p'ani. ⁵ Parāpa k'awa p'ani taipa imeraa pedee jaradak'aa paji, parāpa tai k'inia iru p'anadamerā awaraarā k'āyaara. Ichiaba imeraa pedee jarateedak'aa paji, parā k'ūradait'ee, taimaa p'arat'a teedamerā. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi mia wāarata jara bi! ⁶ Ichiaba audú k'awaa beerāk'a jarateedak'aa paji parāpa wa awaraarāpa k'īsiadamerā taipa pipiara jaratee p'ani awaraarā k'āyaara. ⁷ Jesucristopa tai wāara pēida perā jarateede, parāmaa māga k'īsiapik'ajida māik'aapa tai k'aripapik'ajida. Mamīda māga ooda-e paji. T'āri pia p'anapachida parā t'āide. Ara nawepa ichi warrarā pia ak'iparik'a, māga pik'a taipa parā ak'ipachida. ⁸ Taipa parā k'inia iru p'anapata perā, Ak'ōrepa jara pēida parāmaa jarateenajida, ma k'aurepa piuk'ajida mīda. ⁹ Parāpa k'irāpa p'ani tai mimiapatap'edaa mama p'anadak'āri. Ewari chaa parāmaa Tachi Ak'ōrepa jara pēida jarateepachida. Sē jōnide pida, p'ārik'ua pida tai mimia oopachida nek'odait'ee. Māga p'anapachida parā p'arat'a jita k'iniada-e p'anadap'edaa perā tai chik'o k'odait'ee.

¹⁰ Parāpa k'awa p'ani māik'aapa Tachi Ak'ōrepa pida k'awa bi parā ijāapataarā t'āide nipadak'āri, ne-inaa k'achia ooda-ee nipapachida. Ne-inaa oopachida Tachi Ak'ōrepa oopidak'a. Maperā apidaapa jarada-e pai taipa ne-inaa k'achia oojida. ¹¹ Ara ak'ōrepa ichi warra pia ūraaparik'a, māga pik'a taipa parā ūraapachida. ¹² Māgá ūraa p'anide parā k'aripapachida ne-inaa jōma oo k'inia p'anadamerā Ak'ōrepa k'inia bik'a. Tachi Ak'ōrépata parā jiriji ichideerā papiit'ee māik'aapa ichi trua k'īra wāreedee wāpiit'ee ewari cherude.

¹³ Maperā taipa ichita gracias jarapata Tachi Ak'ōremaa. Taipa parāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee, ma pedee ūri

k'inia p'anajida māik'aapa Cristode ijāajida. Ijāada-e paji tai pia pedee p'anadap'edaa perā. Jīp'a ijāajida ma pedee Tachi Ak'ōrepa jara peida perā. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa parā ijāapataarā k'aripamaa bi oodamerā ichia oopi bik'a. ¹⁴ Māga oopata perā, parā auk'arāpa parā jiripachida miapidait'ee, judiorāpa Judea eujādepema Jesucristode ijāapataarā auk'a jiri p'anadap'edaak'a. ¹⁵ Māgee judiorāpa Tachi Waibia Jesús peepijida, āchi auk'arāpa chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā peepidap'edaak'a. Jesús peepidap'eda, t'āri k'achiapa tai jida jiripachida miapidait'ee māik'aapa t'imí jerek'oodait'ee āchi eujādeepa. Tachi Ak'ōrepa māgee eperāarā pia ak'i-e. Māgeerāpa eperāarā jōmaweda k'ira unuamaa iru p'ani. ¹⁶ Mia māga jara bi āchia taimaa jarateepidaamaa p'anadairā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee; judio-eerā t'āide paara. K'iniada-e apida o k'achiadeepa uchiadamerā Cristo k'aurepa. Māga oo p'ani k'aurepa, Tachi Ak'ōre audupiara k'iraupiruta, iru naaweda k'iraupidap'edaa k'āyaara, āchia ne-inaa k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Maperāpi irua āchi k'achia ooit'ee.

Pablo waya wā k'inia bada Tesalonicadepema ijāapataarāmaa

¹⁷ Ipemaarā, taarā-e bi mīda tai unudap'edaa, parā ichita iru p'anapata tai k'isiade māik'aapa waya wā k'inia p'anajida parā ak'ide. ¹⁸ Mamīda p'oyaa wāda-e paji. Michi ituaba wāda chok'ara wāit'ee paji. Mamīda Sattanapa taidepema apida wāpi-e paji. ¹⁹ Parāpa pia ijāadak'āri, jōmaarāmaa ak'ipipata wāra Jesucristo Tachi Waibia. Mapa tai o-ia p'ani parā ome māik'aapa taipa awaraarāmaa jara k'inia p'ani parāpa ne-inaa pia oopata. Ichiaba parāpa māga oopata perā, tachi jōmaweda o-ia p'anadait'ee Jesucristo k'irapite, iru na eujādee waya chek'āri. ²⁰ ¡Wāarapi! Parā māgá ijāapata k'aurepa tai o-ia p'ani. Ma awara parā k'aurepata awaraarāpa tai āpite pia pedeepta.

3

¹ Māpai tai waa chooda-e pak'āri parā ak'ida-ee, k'isijaida: “¿sāga oodait'ee?” Tai jōma p'oyaa wāda-e pada perā parā ak'ide, mi ituaba beeji Atenas p'uurude. ² Jōdee tachi ipema Timoteo pēijida tai pari. Iru pia mimiapari Tachi Ak'ōre-it'ee, Cristopa ooda jarateepari perā. Iru pēijida Ak'ōre Ūraa pipiara jarateemerā parāmaa māik'aapa parā ūraamerā. Māgá parā waapiara ijāadai, irua jara bi k'aurepa. ³ Māgá ijāadak'āri, chupirīra jōneeruta pūjida, apidaapa parā k'ūrada-e pai ijāa amaadamerā. Parāpa pia k'awa p'ani Cristode ijāa p'ani k'aurepa, awaraarāpa tachi ichita jiridait'ee miapidait'ee. ⁴ Taipa māga jarajida naaweda parā ome p'anadak'āri. Parāpa k'awa p'ani wāra uchijai taipa jaradak'a. ⁵ Maperāpi mia Timoteo pēiji irua k'awaamerā parā Tachi Ak'ōre ome nipapata. Mia waa choo-e paji parā unu k'iniapa māik'aapa k'isia nībīpa. Māgá k'isia nībaji Netuara Poro Waibiapa parā Cristode ijāa amaapii jīak'aapa. Māga pada paara, tai mimia parā t'āide atuak'aji.

⁶ Mamīda māga-e paji. Parā ak'inap'eda, Timoteo waya chek'āri, pedee pia nepiri cheji. Jaraji parā Tachi Ak'ōre ome pia nidá māik'aapa chik'inia p'anapata. Ichiaba jaraji parāpa tai k'irāpapata māik'aapa tai unu k'inia jōnapata, taipa parā unu k'inia jōnik'a. ⁷ Mapa ipemaarā, írá tai jiri jōni mīda miapidait'ee, k'āiwee p'ani Timoteo it'aideepa ūridap'edaa perā parā at'āri Cristode pia ijāa p'ani. ⁸ Parā māgá choo p'anadak'āri Cristode ijāa p'anide, audupiara taipa jōmaarāmaa jaratee k'inia p'ani,

awaraarāpa Cristode ijāadamerā parāk'a. ⁹ ¿Sāga gracias jaradaima Tachi Ak'ōremaa parā pari? Parā k'aurepa tai t'āri o-īa p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite. ¹⁰ Ewari chaa, p'ārik'ua pida, it'aa iidi p'ani Tachi Ak'ōremaa, irua tai waya wāpimerā parā ak'ide. Jaratee k'inia p'ani Ak'ōre net'aa parāpa waide k'awada-e p'ani. Māgá parāpa pipiara oodai Ak'ōrepa k'inia bik'a.

¹¹ Māgá it'aa iidi p'ani misa, iidipata Tachi Ak'ōre Tachi Waibia Jesucristo ome tai waya pēidamerā parā ak'ide. ¹² Ichiaba iidipata Tachi Waibia Jesucristopa parā waapiara chik'inia p'anapimerā. Ma awara iidipata irua parāmaa awaraarā k'inia iru p'anapimerā, taipa parā k'inia iru p'anik'a. ¹³ Iidipata irua parā choopimerā pāchi t'āride. Māgá chooruta pirā, k'achia wēe p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite, Tachi Waibia Jesús chek'āri jōma ichideerā it'ari p'anirā ome.

4

Sāga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'ōrepa tachi pia ak'imērā

¹ Māpai ipemaarā, Cristopa tai jirit'erada perā ichi ūraa jarateedamerā, nāga ūraa p'ani parāmaa. Taipa māik'aapa Tachi Waibia Jesupa k'inia p'ani parā p'anapataadamerā taipa jarateedap'edaak'a. Māgá p'anadak'āri, Tachi Ak'ōrepa parāpa oopata pia ak'it'ee. Irā wāara māgá p'anapata. Mamīda taipa k'inia p'ani waapiara oodamerā Cristopa oopi bik'a parāmaa.

² Parāpa k'awa p'ani taipa jarateedap'edaa, parā t'āide nipadak'āri. Jarajida Tachi Waibia Jesucristopa jarapidak'a. ³ Tachi Ak'ōrepa k'inia bi awara p'anapataadamerā ijāadak'aa beerā k'āyaara. K'inia bi parāpa ne-inaa jōmaweda oodamerā irua oopi bik'a. Mapa taipa nāga ūraa p'ani. P'ek'au oonāati awaraarā ome. ⁴ Ma k'āyaara k'awaadaipia bi nāga oodait'ee. Wēra k'inia bi pirā, ma wēra ome béjei māik'aapa t'āri pia bapariiji iru ome. Ai ome k'āipariiji, awaraa jiri-ee. Parāpa māgá ooruta pirā, pia oodait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa awaraarā k'īrapite. ⁵ P'ananaāti ijāadak'aa beerā p'anapatak'a. Āchi pariatua p'ek'au oo wāpata chīara wēra ome, Tachi Ak'ōre k'awada-e p'anadairā. ⁶ K'īrak'aupai pāchi ipemaarā Cristo k'aurepa k'ūradai, māga oo p'anipa āchi wēraarā ome. Māgá k'achia ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā miapiit'ee, taipa naaweda jaradap'edaak'a. ⁷ Tachi Ak'ōrepa tachi jiri-e paji k'achiade p'anapataadamerā. Jiriji p'anapataadamerā ichia k'inia bik'a. ⁸ Maperā na ūraa jara aupada ijāa k'iniada-e pirā, mia jara bi pedee ijāadaamaa p'ani-e. Jip'a Tachi Ak'ōrepa pedee jarada ijāadaamaa p'ani. Ak'ōrépata ichi Jaure ba chepipari parā ijāapataarā ome, ijāadamerā ichia jara bi.

⁹ Taipa parā ūraada-e pait'ee chik'inia p'anapataadamerā awaraa ijāapataarā ome, parāpa māgá oo p'anadairā, Tachi Ak'ōre Jaurepa k'aripap'eda. ¹⁰ Māgá chik'inia p'anapata Macedonia eujādepema jōmaarā ijāapataarā ome. Mapa ipemaarā, mia ūraa k'inia bi audupiara māga p'anapataadamerā. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa parāmaa oopi k'inia bide k'īsiadap'eda, jiripatāati k'āiwee p'anapataadait'ee. Pedee-idaa bipa chīaramaa ooparik'a ichita jaranāati āchia ne-inaa oodaipia bi māik'aapa k'oo-idaa p'ananaāti. Ma k'āyaara pāchi mimia ōoti pāchi juadoopa, taipa jaradap'edaak'a parā t'āide nipadak'āri. ¹² Māga p'anaruta pirā, nida-e pait'ee awaraarāpa teedamerā pāchi nek'odait'ee. Ma awara ijāadak'aa beerāpa parā pia unudait'ee.

Jesús waya chek'ári

¹³ Írá, ípemaarã, taipa nãgí wāarata k'awapi k'inia p'ani parāmaa. Tachi Jesucristode ijāapataarã jai-idaadak'ári, k'ái pik'a p'ani. Maperã parã ípemaarã Cristo k'aurepa jai-idaadak'ári, mak'íara jēedaik'araa bi ijāadak'aa beerāk'a. Māirã Cristode ijāada-e p'anadairã, ijāada-e āchi k'ōp'āyoorã piudap'eda chok'ai p'irabaidait'ee māk'aapa p'ananadait'ee Ak'ōre eujāde. Mapa audú t'ári p'ua p'ani āchi k'ōp'āyoorã piudak'ári. ¹⁴ Mamīda māga-e tachi ijāapataarã ome, tachia ijāapata perã Jesús piup'eda chok'ai p'irabaiji. Mapa ijāa p'ani Jesús k'aurepa Tachi Ak'ōrepa irude ijāapataarã auk'a chok'ai p'irabaipiit'ee. Māga ooit'ee Jesús waya chek'ári āchi jaureerã ome.

¹⁵ Tachi Waibiapa parāmaa nāga jara pēiru: ichi na p'ek'au eujādee waya chek'ári ichideerã atade, tachi ijāapataarã at'ári chok'ai p'ani wāda-e pait'ee jai-idaadap'edaarã naa. ¹⁶ Ma ewate Tachi Waibia chek'ári, naapiara chok'a pēiru pedeeta ūridait'ee māk'aapa angeleerã poro waibia pedee ūridait'ee māk'aapa Tachi Ak'ōre trompeta jīwaa nībi ūridait'ee. Māga nīde Cristo it'ariipa cheru unudait'ee. Mamata Cristode ijāa jai-idaadap'edaarã k'ap'ia naapiara chok'ai p'irabaidait'ee jāiradeepa. ¹⁷ Māpai Tachi Waibiapa āchi it'aa ateeit'ee tachi chok'ai p'anarã ome jāirarade, iru ome unudait'ee pajāde. Māgá tachi jōma ichita p'anapataadait'ee iru ome. ¹⁸ O-ia para bāti ma jara pēida ūridap'eda.

5

Cristo cheit'ee ewate nidaipia bi

¹ Ípemaarã, taipa jarada-e jōmasaa taarāit'ee Jesús cheit'ee. Naaweda jaradap'edaak'a, apidaapa k'awada-e sāapaita iru cheit'ee. ² Parāpa pia k'awa p'ani ma ewate pait'ee eperāarã atu p'anide. Nechiapari p'ārik'ua cheparik'a eperã temāi chi te chipari atu bide, māgá pait'ee. ³ Cristode ijāadak'aa beerāpa jara p'ani misa: “Tachi k'āiwee p'ani, nepira wēe,” atu p'anide ma ewate cheit'ee māk'aapa Tachi Ak'ōrepa āchi ĩri ne-inaa k'achia pēiit'ee, ichia k'ĩsia iru bi ooit'ee āchimaa. Ara wēra biak'oo bi atu baparik'a bi p'iradaik'ári warra t'oit'ee, māga pik'a ijāadak'aa beerã atu p'anadait'ee. Ma ewate apida uchiada-e pait'ee Tachi Ak'ōre juadeepa.

⁴ Mamīda ípemaarã, parã p'āriu pik'a bide p'anadak'aa ma ijāadak'aa beerã p'anapatak'a, Tachi Waibia atu p'anide cheit'ee perã. ⁵ Ma k'āyaara ma ewate nīmaa p'ani Tachi Ak'ōre ĩdaa pik'a bide p'anapata perã, Jesucristode ijāadap'eda. Irude ijāadak'āriipa tachi waa p'āriu pik'a bide p'anadak'aa. ⁶ Ma et'ewa jarada wāara perã, k'ái pik'a p'anadaik'araa bi awaraarāk'a. Ma k'āyaara k'ĩra jīp'a p'anadāma, Cristo cheit'ee ewate ni p'ani misa. ⁷ P'ārik'ua eperāarã k'āipata māk'aapa it'ua topata, Tachi Ak'ōre net'aa k'ĩsiada-ee. ⁸ Mamīda tachi ijāapataarã māgá pariatua p'anadak'aa, Ak'ōre ĩdaa pik'a bide p'anadairã. Mapa k'ĩra jīp'a p'anapataadaipia bi. Waapiara Tachi Waibiade ijāadaipia bi māk'aapa audupiara chik'inia p'anapataadaipia bi, k'awa p'anadairã Cristopa tachi ata chek'ári, ichi ome p'ananadait'ee Tachi Ak'ōre truade. ⁹ Tachi Ak'ōrepa tachi jirit'era-e paji tachi k'achia ooit'ee ma ewate. Jīp'a jirit'eraji ichi truade ichita p'ananadamerã Tachi Waibia Jesucristo k'aurepa. ¹⁰ Ma-it'ee Jesucristo piuji tachi ijāapataarã pari, ichi ome araa p'anapataadamerã, chok'ai p'ani mīda wa piu p'ani pijida. ¹¹ Maperã o-ia para bāti māk'aapa

chik'aripa p'anapatáati oodait'ee irua oopi bik'a, parāpa nāga weda oomaa p'anik'a.

Pablo pa jarada na k'art'a p'ã aupa wāk'āri

¹² Īpemaarā, taipa enenee jōni waaweedamerā pāchi ijāapataarā poro waibiarā, āchi audú mimiapata perā parā-it'ee. Āchia parā ūraapata māik'aapa ak'ipata Tachi Waibia k'inia bik'a. ¹³ Mapa parāpa āchi pia ak'idaipia bi māik'aapa k'inia iru p'anadaipia bi. K'āiwee p'anapatáati āchi ome māik'aapa jōmaarā ijāapataarā ome.

¹⁴ Ichiaba Īpemaarā, taipa parā ūraadait'ee jaradamerā chi mimia k'iniada-ee p'anirāmaa mimiadamerā. K'aripāti chi pia chooda-ee p'anirā nepira k'aurepa. Ichiaba k'aripāti chi Cristode ijāadai naaweda ne-inaa k'achia oodap'edaarā, māirāpa irā oodamerā Cristopa oopi bik'a. Māimisa t'āri pia p'anapatáati jōmaarā ome.

¹⁵ Pia p'anapatáati parādepema apidaapa ne-inaa k'achia oonaadamerā. Māga p'anadaipia bi awaraarāpa parāmaa ne-inaa k'achia ooruta pijida. Ichita jiripatáati ne-inaa pia oodait'ee pāchi t'āidepema ijāapataarāmaa māik'aapa jōmaarāmaa.

¹⁶ Ichita t'āri o-īa p'anapatáati. ¹⁷ Ichita it'aa t'īpatáati. ¹⁸ Ichita Tachi Ak'ōremaa gracias jarapatáati, Ak'ōrepa māgata k'inia bairā Jesucristode ijāapataarāpa oodamerā.

¹⁹ Tachi Ak'ōre Jaurepa ijāaparimaa ne-inaa jarapiru pirā maa-e pirā ne-inaa oopiru pirā, ita-aria oopíti. ²⁰ Pia ūriti apidaapa jaradak'āri: "Tachi Ak'ōre Jaurepa mīmaa na pedee jarapimaa bi." ²¹ Māgí pedee ūridap'eda, pia k'īsīati k'awaadait'ee ūraa pia wa k'achia. Ūraa pia bi pirā, ootí ma ūraade jara bik'a. Mamīda pia-e bi pirā, Tachi Ak'ōre Jauredepema-e. Mapa ne-inaa jōma māgá ak'idaipia bi k'awaadait'ee wāara Ak'ōrepa oopi bik'a wa māga-e. ²² Ne-inaa k'achia apida oonáati.

²³ Irā it'aa iidi k'inia p'ani Tachi Ak'ōremaa parā pari. Iruata tachi k'āiwee p'anapipari. Mapa iidi p'ani irua parā awara bimerā pāchi t'āride, oo k'inia p'anadamerā irua oopi bik'a; pāchi k'ap'iade, p'ek'au k'achia oo amaadamerā; pāchi jaurede, parāpa iru Jauremaa oopidamerā irua oopi k'inia bik'a parāmaa. Māgá irua parā pia ak'it'ee Tachi Waibia Jesucristo waya chek'āri. ²⁴ Tachi Ak'ōre, parā jiridapa māga ooit'ee parā ome, oopari perā ichia jara bik'a.

Salude pēida

²⁵ Īpemaarā, ichiaba tai pari it'aa t'īpatáati.

²⁶ Tai pari saludaa para bāti ak'ipidait'ee chik'inia p'ani.

²⁷ Tachi Waibia Jesucristopa mīmaa jarapiru na k'art'a leedamerā tachi Īpemaarā jōmaarā taide.

²⁸ Mīa it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parā pia ak'i bapariimerā. Māgapai paji.

2 TESALONICENSES

San Pablop a K'art'a T'ēepema P'ãda Tesalónica P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ã pēiji Tesalónica p'uurudepema ijãapataarãmaa. Ūriji irua naapiara k'art'a pedeedak'āri, māpemaarã ūk'uru p'era pik'a p'aneejida. K'ĩsajida Cristo taarã-e cheit'ee ichideerã atade. Mapa mimia amaajida ma cheru nidait'ee. Na k'art'ade Pablop a p'anau bi ma ijãapataarãpa jara p'ani.

Naapiara jara bi ichi o-īapa gracias jarapari Ak'ōremaa āra pari, Cristode pia ijãapata perã māk'aapa audupiara chik'inia p'anapata perã (cap. 1.1-12). Jara bi wāara Cristo waya cheit'ee na p'ek'au eujādee māk'aapa Tachi Ak'ōrepa wāara ak'it'ee na p'ek'au eujādepemaarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. Mamīda ai naaweda p'ek'au k'achia ooi awaa bapari uchiat'ee na p'ek'au eujāde. Māgipa eperāarã k'ūrait'ee ijãadaamaa p'aneedamerã Tachi Ak'ōrede māk'aapa Jesucristode (cap. 2). T'ēepai iidi bi ārapa it'aa t'ĩpataadamerã ichi pari māk'aapa k'īra jĩp'a mimiapataadamerã Cristopa k'inia bik'a (cap. 3).

Salude pēida

¹ Mi, Pablo Silvano ome māk'aapa Timoteo paara na k'art'a p'ã pēiruta parã ijãapataarãmaa, Tesalónica p'uurude p'ani. Taipa k'awa p'ani parã Tachi Ak'ōredeerã māk'aapa Tachi Waibia Jesucristodeerã, wāara ijãapata perã. ² Taipa k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa māk'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Māgá k'āiwee p'anapataadait'ee.

Sāga Tachi Ak'ōrepa ijãadak'aa beerã ak'it'ee Cristo waya chek'āri

³ Īpemaarã Cristo k'aurepa, ichita gracias jarapata Tachi Ak'ōremaa parã jōmaarã pari. Taipa wāara māga oodaipia bi, ĩrá parã waapiara Cristode ijãapata perã, naaweda ijāa p'anadap'edaa k'āyaara. Ichiaba ĩrá audupiara chik'inia p'anapata awaraa ijãapataarã ome. ⁴ Māgá p'anapata perã, taipa māga o-īa nepiripata awaraa Ak'ōrede ijãapataarãmaa, āra t'āide nipadak'āri. Nepiripata sāga parã choopata Cristode ijāa p'anide. Māgá choopata ijãadak'aa beerãpa parã jiri p'ani mīda miapidait'ee, ma ijāa p'ani k'aurepa. Ichiaba māgá choopata chupiria chitoni mīda. ⁵ Māgá choopata perã āchia parã miapi iru p'ani misa, ak'ipipata wāara Tachi Ak'ōrepa parã k'aripapari māk'aapa parã pia ak'ipari. Ma awara irua parã māgá pia ak'ipari perã, parãpa k'awa p'ani ewari cherude wāara iru truadee wādait'ee.

⁶ K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa eperāarãpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Maperã ichiaba k'awa p'ani irua parã miapi p'anirã auk'a miapiit'ee. ⁷ Jōdee parã waa nepira unuda-e pait'ee, tai jida ichiaba, irua tachi auk'a k'āiwee p'anapik'āri ichi truade. Māga ooit'ee Tachi Waibia Jesús it'ariipa chek'āri ichi angeleerã ome. Ma ewate jōmaarãpa āra unudait'ee t'ipitau urua pik'a nībide. ⁸ Ma ewate Jesupa miapiit'ee Tachi Ak'ōre k'awa k'iniada-e p'anirã māk'aapa ijãadaamaa p'anirã Tachi Ak'ōrepa jara pēida Tachi Waibia Jesude. ⁹ Māirã atuadait'ee. Ichita k'achiade p'anadait'ee māk'aapa t'imí p'anadait'ee Tachi Waibia bimāiipa. Ak'ōre Waibia truadee wāda-e pait'ee. Unuda-e pait'ee iru k'īra wāree

māik'aapa irua ne-inaa pi-ia oo bi. ¹⁰ Ma ewate Jesús chek'āri, ichi k'Īra wāree unupiit'ee ichideerā k'ap'ia pari. Jōma irude ijāa p'anīrā o-īa it'aa t'īdait'ee irumaa, wāara k'awaadait'ee perā iru k'Īra wāree. Ma ewate parā jida auk'a p'anadait'ee, taipa jarateepata ijāadap'edaa perā.

¹¹ Maperā tai ichita it'aa t'īpata Tachi Ak'ōremaa, irua parā pia ak'imerā. Iruata parā jiriji Cristode ijāapataadamerā māik'aapa irua k'īnia bik'a p'anapataadamerā. Iidi p'ani irua oopimerā jōmaweda parāpa ne-inaa pia oo k'īnia p'ani iru Jaure k'ap'ia pari. ¹² Māga iidi p'ani parāpa māgā ne-inaa pia oodak'āri, awaraarāpa Tachi Waibia Jesús t'ī pia t'o p'anadamerā parā k'aurepa. Ma awara ārapa parā jida pia ak'īdait'ee, Tachi Ak'ōre Tachi Waibia Jesucristo ome parā māgā k'aripapata perā.

2

Tachi Waibia Jesucristo waya chei naaweda

¹ Īrā ĩpemaarā, taipa waapiara jaratee k'īnia p'ani sāga pait'ee Tachi Waibia Jesucristo chek'āri ichideerā atade. ² Parā enenee jōni isapai k'īsia awara k'īsianaadamerā maa-e pīrā p'eranaadamerā, ūriruta pīrā Tachi Waibia ewaa pacheji. Ijāanāati jara p'ani pījida Ak'ōre Jaurepa apidaamaa māga k'awapīji, maa-e pīrā mi it'aideepa māga jaraji maa-e pīrā taipa k'art'ade māga p'ājida. ³ K'ūrapināati apidaamaa. Cristo che-e pait'ee nāga p'asai naaweda. Naapiara eperāarā chok'araarāpa Tachi Ak'ōre k'Īra unuamaa iru p'anedait'ee. Ma awara eperāarā t'āide eperā aba waibia uchiat'ee. Māgīpa p'ek'au k'achia ooi awaa bait'ee perā, Tachi Ak'ōrepa iru t'imī peiit'ee k'achiade mianamerā. ⁴ Mamīda iru na eujāde bi misa, Tachi Ak'ōre k'Īra unuamaa iru bait'ee. Ma awara k'Īra unuamaa iru bait'ee ne-inaa k'Īra t'ādo, jōmaweda ai k'īrapite na p'ek'au eujādepemaarā it'aa t'īpata. K'īsiat'ee ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māga k'īsiat'ee perā, su-ak'i beeiit'ee Tachi Ak'ōre te edupiara bi cuartode māik'aapa jarait'ee ichita Tachi Ak'ōre.

⁵ ¿Parāpa k'īrāpada-e p'anīk'ā mia jarateeda parā ome bak'āri? ⁶ Parāpa k'awa p'ani sāgap'eda māgī eperā waide che-e. Abaapa ichi t'īdik'a iru bi chepiamaapa, Tachi Ak'ōrepa ewari awara bīda ma-it'ee paru misa. ⁷ Māgī eperā waide che-e bi mīda, ichi waibiapa nāgaweda eperāarāmaa mera k'achia oomaa bi, Tachi Ak'ōrede ijāadaamaa p'anedamerā. Mamīda tuchia k'awa p'ani ma ewari awara bīda chi k'achia ooi awaa bee-it'ee che-e pait'ee chi t'īdik'a iru bīpa na p'ek'au eujāde bi misa. ⁸ Māpai chi t'īdik'a iru bi na p'ek'au eujādeepa uchiak'āri, māgī k'achia ooi awaa bi pait'ee k'achia oode. Mamīda Tachi Waibia Jesupa ichi pedee-pai māgī peeiit'ee, ichi k'Īra wāreede chek'āri māgī jōit'ee. ⁹ Satanapa māgī eperā chok'a peiit'ee eperāarā k'ūramerā. Māga ooiit'ee ne-inaa eperāarāpa waide unudak'aa ak'īpi bīpa māik'aapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oo bīpa. Satanapa ma seewa oopiit'ee māgī eperāmaa, eperāarāpa ijāadamerā māgīta Tachi Ak'ōre. ¹⁰ Māgā k'achia oo bīpa wāara māgīpa Tachi Waibiade ijāadaamaa p'anīrā k'ūrait'ee. Māgī ome āchi auk'a k'achiadee wādait'ee, Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida ijāa k'īniada-e p'anadairā. Wāarata ijāaruta pīrā, Cristopa āchi ma o k'achiadeepa k'aripa atai. Mamīda māga k'īniada-e pait'ee. ¹¹ Maperāpi Tachi Ak'ōrepa māgī eperā chepiit'ee āchi k'ūramerā ne-inaa oo bīpa Satanās k'ap'ia pari. Māgā

Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida ijāadai k'āyaara, seewa ijāa p'aneedait'ee. ¹² Māgá wāarata ijāadaamaa p'anadait'ee perā māik'aapa k'achia ooi awaa p'anadait'ee perā, Tachi Ak'õrepa āchi t'imí k'achiadee pēit'ee, eperāarāpa oopatap'edaa ak'ik'āri ichi ewari waibia ewate.

Cristopa ichideerā o k'achiadeepa k'aripa atapari

¹³ Ipemaarā, ijāadak'aa beerā ome māga p'asait'ee mīda, parā āchik'a p'ana k'iniada-e, Cristode ijāapata perā. Mapa taipa ichita gracias jara k'inia p'ani Tachi Ak'õremaa parā pari. Tachi Waibiapa parā k'inia iru bi. Maperā na eujā ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa parā jirit'eraji ūridamerā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee māik'aapa ijāadamerā iruata parā o k'achiadeepa k'aripa atai. Ak'õrepa ichi Jaure pēi k'inia baji parā awara bimerā ichi-it'ee, ma wāarata ijāadak'āri. ¹⁴ Ma-it'eeta ichia tai pēiji parāmaa jarateede. Ichia parā jiri baji ijāadamerā taipa jarateepata Cristode. Ichiaba parā jiriji tai ome auk'a iru p'anadamerā jōma ichia k'isia iru bi ichideerā-it'ee, Tachi Waibia Jesucristok'a it'ari k'ira wāree p'aneedak'āri.

¹⁵ Ipemaarā, maperā chóoti Cristode ijāa p'anide māik'aapa k'ira atuanáati taipa parāmaa jarateepatap'edaa, pedee jaradapa wa k'art'ade p'ādapa.

¹⁶ Taipa it'aa iidi p'ani Tachi Waibia Jesucristopa māik'aapa Tachi Ak'õrepa parā k'aripadamerā na eujāde p'ani misa. K'irāpāti Tachi Ak'õrepa tachi Cristode ijāapataarā audú k'inia iru bapari perā, tachi ichita k'aripapari na eujāde p'ani misa. Ichiaba tachi t'āri o-īapipari k'īsiapik'āri tachia ne-inaa unudait'ee na p'ek'au eujādeepa uchiadap'eda, wādak'āri iru truadee. ¹⁷ Irua parā t'āridepai choopipari ijāa p'anide, māgá ichita pedee pia jaradamerā māik'aapa ne-inaa jōmaweda pia oodamerā.

3

Pablopa iidida ichi pari it'aa t'ipataadamerā

¹ Irá ipemaarā, parāmaa chupiria iidi k'inia p'ani tai pari it'aa t'ipataadamerā. Iiditi Tachi Ak'õrepa tai k'aripamerā, jōmaarāmaa irua jara pēida isapai jaratee k'inia p'anadairā. Iiditi ma jaratee p'ani ūrirtaarā t'āripa Cristode ijāadamerā, parā ijāadap'edaak'a. ² Ichiaba iiditi Tachi Ak'õrepa tai k'aripa atamerā k'achia beerā juadeepa, chok'araarāpa tai jiripata perā miapidait'ee. Jāgūrāpa Tachi Waibia Jesucristode ijāa k'iniadak'aa. ³ Mamīda k'awa p'ani Tachi Waibiapa oopari ichia jara bik'a. Iruata parā k'aripait'ee choodamerā parā ijāa p'anide māik'aapa k'achiadeepa k'aripait'ee k'achia beerā poro, Satanapa parā k'achiade baaipi k'inia bak'āri. ⁴ Tachi Waibiapa ichideerā māgá k'aripapari perā, taipa ijāa p'ani parāpa wāara oomaa p'ani taipa jarapatak'a māik'aapa māga oopataadait'ee. ⁵ Maperāpi iidi p'ani Tachi Waibiapa parāmaa k'awapimerā sāga Tachi Ak'õre k'inia iru p'anadai, irua parā audú k'inia iru baparik'a. Māga k'awaadak'āri, chupiria jōneeruta pijida, pāchi t'āridepai choodait'ee, Cristopa māga oopipari perā.

Cristode ijāapataarā mimiadaipia bi

⁶ Ipemaarā, Tachi Waibia Jesucristopa jara pēiru ichide ijāapataarā mimiadaipia bi, taipa naaweda jarateedap'edaak'a. Ijāapari ma ūraa ūriamaa bi pirā, iru ik'aawaapa āyaa p'anéeti. ⁷ Pāchia k'awa p'ani

p'anadaipia bi tai p'anadap'edaak'a parã t'ãide nipadak'ãri. K'oo-idaa p'anadak'aa paji. ⁸ Apidaamaa iidida-e paji taimaa chik'o pari teedamerã. Ma k'ãyaara ãstaawa, p'ãrik'ua pida mimiapachida tai chik'o neto k'odait'ee. Mãga oopachida parãpa chik'o tai-it'ee neton-aadamerã. ⁹ Tai mimiapata perã Cristo-it'ee, mãga iidik'ajida. Mamĩda mãga ooda-e paji. Ak'ipi k'inia p'anapachida Cristode ijãapataarã sãga p'anapataadaipia bi. ¹⁰ Parã ome p'anadak'ãri, na ũraa jarajida: "Nek'opidaik'araa bida ajida, mimia k'inia-e bĩmaa." ¹¹ Mamĩda ĩrã taipa ũri p'ani parã t'ãidepemaarã ũk'uru mimiadak'aa. Jĩp'a nipapata k'awaadait'ee awaraarãpa oomaa p'ani mãik'aapa jara p'ani. ¹² Maperãpi Tachi Waibia Jesucristopa taimaa jarapiru: mãgee eperãarã k'ãiwee mimiadaipia bi mãik'aapa chik'o atadaipia bi ãchi juadoopa.

¹³ Ichiaba apemaarã ĩpemaarãmaa ũraa p'ani ichita ne-inaa pia oopataadamerã, sẽda-ee. ¹⁴ Mamĩda parã t'ãidepemapa na k'art'ade ũraa jara bik'a oo k'inia-e pirã, awaraa ijãapataarãmaa nepirĩti mãik'aapa mãgĩ ik'aawaapa ãyaa p'anéeti, k'ĩra nejasia beemerã. ¹⁵ Mamĩda k'ĩrak'aupai mãgĩ ĩpema Cristo k'aurepa k'ĩra unuamaa iru p'anadai. Jĩp'a ũrãati pãchi ĩpema ũraapatak'a, irua oomerã Cristopa k'inia bik'a.

¹⁶ Taipa k'inia p'ani Tachi Waibiapa parã ichita k'ãiwee p'anapimerã. Ichiata ichideerã mãgã bapipari, nepira wẽe p'anide mãik'aapa nepirade p'ani pijida. Taipa it'aa iidi p'ani Tachi Waibia parã jõmaarã ome ichita bapariimerã.

¹⁷ Mi, Pablopa nãgĩ salude p'ãru michi juadoopa k'awaadamerã mia na k'art'a pẽiru. Nãgã p'ãpari michi juapa mia k'art'a jõma pẽi bide. ¹⁸ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã jõmaweda pia ak'i bapariimerã. Mãgapai paji.

1 TIMOTEO

San Pablopa K'art'a Naapiara P'ãda Timoteomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji Timoteomaa pëiit'ee. Ai naaweda Timoteo jaratee nipapachi Pablo ome judio-eerã t'ãide. Mamïda Pablopa iru atabëiji Éfeso p'uurude, ijãapataarã k'aripamerã ichi pari. Na k'art'ade Pablopa Timoteo ũraa bi ma mimia pipiara oo k'awaamerã. Timoteo Litra p'uurudepema paji. Chi ak'õre judio-e paji; Grecia eujãdepema paji. Jõdee chi nawe Judea eujãdepema paji. Pablo Litrade jaratee nipak'ãri, Timoteo k'ũtrãa weda Cristode ijãa beeji. Mamãik'aapa Timoteo nipapachi Pablo ome. K'aripapari pia paji.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa ũraa bi Timoteo t'ũnaamerã seewa jarateepataarã ome, aupedeedak'ãri judiorãpa ijãapata k'ap'ia (cap. 1.1-11). Jara bi Tachi Ak'õrepa iru chupiria k'awaada Cristode ijãai naaweda (cap. 1.12-17). Ũraa bi Timoteo jip'a Cristode ijãapariimerã (cap. 1.18-20). Jara bi k'ãata oodaipia bi ijãapataarã chip'edaidak'ãri it'aa t'ĩdait'ee (cap. 2); sãga ijãapataarã ak'ipataarã p'anapataadaipia bi (cap. 3) mãik'aapa k'ãata oodaipia bi seewa jarateepataarã ome. Mãirãpa jarateeja Cristode ijãapataarãpa chik'o k'ĩra t'ãdoo k'odaik'araa bi mãik'aapa miãk'ãidaik'araa bi. Ichiaba jarajida na p'ek'au eujãdepema net'aa, tachi eperã k'ap'ia paara, k'achia bajji. Mapa eperãarãpa Tachi Ak'õre k'awada-e pai. Jip'a oodak'ãripi ãrapa jaradap'edaak'a, Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ak'iyada ajida (cap. 4). Ichiaba Pablopa jara bi sãga Timoteopa k'aripai ijãapataarã k'ũtrãarã, chonaarã, wëraarã, esclavoorã paara (cap. 5.1-20). T'ëepai ũraa bi Timoteo pia choomerã iru ijãa bide mãik'aapa ijãapataarã k'aripamaa bide, k'ũtrãa bi mïda (caps. 5.21-6.21).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ã pëiru Timoteomaa. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. K'awa p'ani eperãarãpa Jesucristode ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãra k'aripait'ee atuanaadamerã. Mapa tachia ijãapata mãik'aapa nipata irua jaradak'a oomerã. ² Timoteo, pi michi warrak'a, Cristode ijãapari perã mi k'aurepa. Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerã mãik'aapa chupiria k'awaadamerã. Mãgã pi k'ãiwee bapariit'ee.

K'ĩrak'aupai seewa jarateepataarãpa jarateepata ijãadai

³ Naaweda mia enenee nĩbaji pi beemerã Éfeso p'uurude, mi mamãik'aapa uchiak'ãri wãit'ee Macedonia eujãdee. At'ãri k'inia bi jãma beemerã, jãpemaarã ũk'uruurãpa ne-inaa awara jarateemaa p'anadairã mia jaratee ni k'ãyaara. Jarãji ma seewa waa jarateenaadamerã. ⁴ Ichiaba ũrãji jarateenaadamerã judiorã chonaarãpa chonaarãweda nepiridap'edaa. Jiridaik'araa bi ãchi chonaarãdeepa uchiadap'edaarã t'ĩ p'ã p'e iru p'ani ak'ipidait'ee jõmaarãmaa. Mãga oodak'ãri, aupedeepipata ijãapataarãmaa mãik'aapa maarepida k'aripada-e waapiara ijãadamerã mãik'aapa odamerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

⁵ Mia jaraji mãirã mãgã ũraamerã k'inia bairã ijãapataarã chik'inia p'anapataadamerã. Mãga p'anapataadai wãara ijãadak'ãri mãik'aapa

t'āripa oo k'inia p'anadak'āri Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, k'isia p'ua wēe. ⁶ Mamīda ĩrā jāpemaarā ũk'uruurāpa māga ooda-e p'ani. Ma k'āyaara awaraa k'isia atajida. Mapa pariatua pedee wāpata. ⁷ Tachi Ak'ōre Ūraa jaratee k'inia p'anida a p'ani. Mamīda wāara k'awada-e p'ani irua jara k'inia bada ma ũraa Moisemaa p'āpik'āri. K'isia k'awaa beerāk'a jaratee p'ani mīda, māga p'ani-e.

⁸ Tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ũraa p'āpida pia bi, ma ũraade ijāa p'ani pirā Ak'ōrepa k'inia bik'a. ⁹ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichi ũraa p'āpi-e paji t'āri pia beerā-it'ee. Ma k'āyaara p'āpiji nāgeerā-it'ee: oodaamaa p'anīrā iru ũraade jara bik'a; t'āri k'achia-idaa beerā; p'ek'au k'achia ooyaa beerā; irude ijāadak'aa beerā; ak'ōreerā peepataarā māik'aapa eperā peepataarā; ¹⁰ miak'āi p'anīrā awaraarā ome k'āipataarā; imik'īraarā awaraa imik'īra ome k'āipataarā wēraarā ome k'āirutak'a; chīara atapataarā esclavo papidait'ee; seewa-idaa beerā; seewa wāarak'a jarapataarā awaraarā k'īrapite ijāadamerā; māgeerā-it'ee māik'aapa jōma irua jara pēidak'a oodaamaa p'anīrā-it'ee. ¹¹ Irua pedee pia jara pēiji ichi Warra Jesucristo k'ap'ia pari. Mapa Cristopata Tachi Ak'ōre k'īra wāree unupiji na p'ek'au eujāde nipak'āri. Tachi Ak'ōre, chi audú t'āri pia baparipa, mi jirit'eraji Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateenamerā.

Tachi Ak'ōrepa Pablo chupiria k'awaada

¹² Mia gracias jara bi Tachi Waibia Jesucristomaa. Ichiata mi k'aripapari k'awa bairā mia ooit'ee ichia oopi bik'a. Mapa mi jirit'eraji na mimia oomerā. ¹³ Mi chupiria k'awaaji, naaweda mia ne-inaa k'achia k'īra t'ādo ooji mīda. Iru āpīte māik'aapa irudeerā āpīte ik'achia jarapachi. Ma awara irudeerā jiriji miapiit'ee. Māga ooji waide k'awa-e bada perā iru cheji eperāarā k'aripait'ee māik'aapa waide irude ijāa-e bada perā. ¹⁴ Mamīda iru audú t'āri pia bapari perā, māga k'awapiji mimaa. Māgá mia irude ijāa beeji māik'aapa iru k'aurepa k'awaaji awaraarā k'inia iru bait'ee.

¹⁵ Jōmaarāpa nāgí pedee ijāadaipia bi wāara perā. Jesucristo na p'ek'au eujādee cheji p'ek'au k'achia oopataarā k'aripait'ee atuanaadamerā. Mia ma pedee pia k'awa bi, mi chi p'ek'au k'achia oopari k'achiara bairā. ¹⁶ Maperāpi Jesucristopa mi chupiria k'awaaji ak'īpiit'ee ichia mi ome chooda. Māgá chooit'ee jōma p'ek'au k'achia oopataarā ome, irude ijāaruta pirā. K'inia bi jōmaarāpa ijāadamerā māik'aapa ichita ichi ome p'anapataadamerā. ¹⁷ Maperā o-īa it'aa t'īdāma Tachi It'aripema Reymaa. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Iru trua ichita bapari. Iru aupaita Tachi Ak'ōre. Ichita bapari. Eperāarāpa iru unudak'aa. ¡Amén!

¹⁸ Timoteo, pi michi warrak'a bairā, mia na ũraa jararu. K'irāpāji Tachi Ak'ōrepa jarapida pīmaa ichi pedee jarapataarā it'aideepa. Ma jaradap'edaak'a ook'āri, k'isia p'ua-ee chooit'ee wāarata ijāa bīde, soldaopa chooparik'a āpītee wā-ee chōo jōnīde. ¹⁹ Ūk'uruurāpa māga ooda-e p'ani. Māīrāpa k'awa p'ani Cristopa oopi bik'a oodaipia bi. Mamīda irude ijāa amaa p'aneejida. Barco k'uadák'api p'ani, jōdait'ee perā. ²⁰ Himeneo māik'aapa Alejandro māga p'ani. Mapa mia āchi biji Satanás juade ichia oo k'iniata oomerā āchi ome. Māgá k'awaadai ik'achia jaradaik'araa bi Tachi Ak'ōre āpīte.

2

Sāga it'aa t'idaipia bi chip'edaidak'āri

¹ Naapiara ūraait'ee parā Cristode ijāapataarā chip'edaidak'āri, jōmaarā pari it'aa t'īdamerā, Tachi Ak'ōrepa āra k'aripamerā. Chupiria iiditi pāchi pari māik'aapa awaraarā pari māik'aapa gracias jarāti Tachi Ak'ōremaa irua ne-inaa jōma ooda pari. ² Ichiaba it'aa t'idaipia bi na p'ek'au eujādepemaarā poro waibiārā pari māik'aapa jōmaweda eperāarā ak'ipataarā pari. Māgá tachi k'āiwee p'anapataadait'ee. Ma awara māgá oodait'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa jōmaarā taide k'īra jīp'a nipadait'ee. ³ Māgá it'aa t'īdak'āri, pia oopata māik'aapa Tachi Ak'ōre, Tachi K'aripapari, o-īapipata. ⁴ Ichia eperāarā jōmaweda o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi. K'inia bi jōmaarāpa ichi wāarata k'awaadamerā. ⁵ Tachi Ak'ōre apai māik'aapa eperā apaipa eperāarā t'āri auk'a bipii iru ome. Māgí eperā Jesucristo. ⁶ Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada ewate Cristo ita-aria peepiji jōmaarā pari, eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māga ooji eperāarā uchiapiit'ee ma p'ek'au k'achia jua ek'ariipa it'aa wādamerā. Tachi Ak'ōrepa k'inia bi jōmaarāpa māga k'awaadamerā. ⁷ Ma-it'eepi ichia mi bijī māga jarateemerā. Mi jirit'eraji Cristopa pēimerā ichi ūraa jarateede. Audú k'inia bi mia ma wāara pedee jarateenamerā judioeerāmaa, āchia ichiaba ijāadamerā. Wāara jara bi; seewa-e.

⁸ Mia k'inia bi ijāapataarā chip'edaidak'āri, imik'īraarā t'āri pia beerāpa āchi jua it'aa iadap'eda, it'aa t'īdamerā jōmaarā pari. Mamīda āchidepema k'īrau bi pirā maa-e pirā nepirade bi pirā awaraa eperā ome, it'aa t'īik'araa bi.

⁹ Ichiaba k'inia bi ijāapataarā wēraarāpa p'aru jīdamerā wēra p'aru jīp'a jīpataarāpa jīpatak'a. K'īra wāree p'anadait'ee mak'īara chi-oodaik'araa bi jīdait'ee net'aa nēdeee ooda, perladee ooda, p'aru ipiadee ooda maa-e pirā puda pi-ia bida p'anipa. ¹⁰ Ma k'āyaara p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrede wāara ijāapata wēraarāk'a; ne-inaa pia oomaa awaraarā k'aripadait'ee.

¹¹ Ijāapataarā chip'edaidak'āri Tachi Ak'ōre Ūraa ūridait'ee, wēraarāpa k'īup'ee ūridaipia bi, āchi k'īsia jarada-ee. Āchi jarateepataarā ichita waawee p'anadaipia bi. ¹² Mia wēraarāmaa imik'īraarā jarateepik'aa maa-e pirā chok'a pēipik'aa. K'īup'ee p'anadaipia bi ijāapataarā see jōni misa. ¹³ Mia māga jaraji Tachi Ak'ōrepa eperāarā ook'āri, naapiara Adán oop'eda, Eva ooda perā. ¹⁴ Ma awara Netuara Poro Waibiapa Adán k'ūra-e paji. Evata k'ūrat'aaji. Māgá Evata naapiara k'achiade baaiji. ¹⁵ Ma k'aurepa eperāarā jōmaweda o k'achiade p'aneejida. Mamīda wēraarā paara ma o k'achiadeepa uchiadai Cristode ijāaruta pirā māik'aapa k'īra jīp'a ooruta pirā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a; āchideerā pia ak'ipataadamerā māik'aapa awaraarā k'inia iru p'anapataadamerā.

3

Sāga ijāapataarā ak'ipataarā p'anapataadaipia bi

¹ Eperāarāpa wāarata jarapata jaradak'āri: “Eperā ijāapataarā ak'ipari pa k'inia bi pirā, pia bida” apata. ² Maperā ijāapataarā ak'ipari jōmaarā k'īrapite t'āri pia baipia bi; wēra apai iru baipia bi; k'īra jīp'a; ne-inaa pariatua oo-ee; awaraarā auteebai k'awaa ichi temāi; pia jaratee k'awaa; ³ toyaa bak'aa; k'īrauyaa māik'aapa nepira jiriyaa bak'aa; ma k'āyaara ne-inaa pia oopari; p'arat'a ata k'iniyaa bak'aa. ⁴ Ichi te pidaarā pia

ak'i baipia bi, chi warrarāpa ichi waaweedamerā māik'aapa chok'ek'ee p'anadamerā. ⁵ Imik'irapa ichi te pidaarā p'oyaa pia ak'i-e bi pirā, ¿sāga Tachi Ak'ōrede ijāapataarā ak'iima? ⁶ Eperā ewaa Cristode ijāa bi pirā, ijāapataarā ak'ipari paik'araa bi, auduadarii perā māik'aapa Tachi Ak'ōrepa atuapii perā Netuara Poro Waibia atuapidak'a. ⁷ Ijāapataarā ak'ipari t'ī pia t'o p'anadaipia bi, Cristode ijāadadak'aa beerāpa paara. Māga-e pirā, Netuara Poro Waibiapa iru āpīte ne-inaa k'achia nepiripii eperāarāmaa, jōmaarāpa ma k'aurepa iru pia-e ak'idamerā.

Sāga ijāapataarā k'aripapataarā p'anapataadaipia bi

⁸ Ijāapataarā k'aripapataarā diácono apata auk'a t'āri pia p'anadaipia bi; k'īra jīp'a; jīp'a pedeepta; seewa jaradak'aa māik'aapa chīara āpīte pedee k'achia pedeedak'aa; toyaa p'anadak'aa; p'arat'a ata k'iniyaa p'anadak'aa. ⁹ Tachi Ak'ōrepa wāarata k'awapida Cristo k'ap'ia pari t'āripa ijāadaipia bi, k'īsia p'ua-ee. ¹⁰ Āchi mimiade t'ūdai naaweda, awaraa ijāapataarāpa āchi p'anapata pia ak'idaipia bi k'awaadait'ee wāara p'anapata Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a wa māga-e. Imiateeda wēe uchiaruta pirā, ijāapataarā k'aripapataarā p'aneedai. ¹¹ Wēraarā ijāapataarāpa awaraa ijāapataarā ichiaba k'aripapataadai. Āchi t'āri pia p'anadaipia bi; k'īra jīp'a; chīara āpīte pedee k'achia pedeeda-ee; ne-inaa pia oopata māik'aapa ichita oopata āchia jara p'anik'a. ¹² Ijāapataarā k'aripapariapa wēra apai iru baipia bi. Pia ak'iipia bi ichi warrarā māik'aapa awaraarā ichi tede p'anapata. ¹³ Māgī k'aripapataarāpa āchi mimia pia ooruta pirā, ijāapataarāpa āra t'ī t'o p'anadait'ee. Māpai ārapa waawee-ee jaradait'ee āchia Jesucristode ijāa p'ani.

Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida

¹⁴ Taarā-ee mi wā k'inia bi pi ak'ide. ¹⁵ Mamīda taarāru pirā, na p'ādapa pia k'awaait'ee sāga p'anapataadaipia bi apemaarā ijāapataarā ome. K'irāpapīji tachi ijāapataarā jōmaweda Tachi Ak'ōredeerā. Iru ichita bapari tachi ome māik'aapa iru wāarata jara pēiji tachimaa jīadamerā māik'aapa jōmaarāmaa jaratedamerā. ¹⁶ Wāara, awaraarāpa ma wāarata jara pēida k'awada-e p'ani mīda, tachia k'awa p'ani ma k'āyaara ne-inaa pipiara wē-e. Mapa Tachi Waibiamaa nāga k'aripata:

Na p'ek'au eujādepemaarāmaa pia unupipachi eperā jīp'aak'a. K'achia oo-ee bapachi Ak'ōre Jaure k'aurepa. Angeleerāpa pi unupachida. Na p'ek'au eujādepemaarāpa ūripachida pia ooda eperāarā k'aripait'ee māik'aapa chok'araarāpa pide ijāapachida. Tachi Ak'ōrepa pi ateeji it'aa, ichi trua k'īra wāree nībide ichita bapariimerā.

4

Ūraa p'āda ijāa amaadap'edaarāde

¹ Mamīda Tachi Ak'ōre Jaurepa jīp'a jara bi: Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda, eperāarā ūk'uru ma wāarade ijāa amaadait'ee. Cristode ijāadai k'āyaara, k'ūrapidait'ee netuaraarāmaa māik'aapa ijāadait'ee ma netuaraarāpa jarateepirutade. ² Ma netuaraarā jua ek'ari jarateepataarāpa jarapata: “Tachi Ak'ōre Ūraa jarateemaa p'anida” apata. Mamīda seewamaa p'ani. Āchi-it'ee p'ua-e bi ijāapataarā k'ūradait'ee. Tachi Ak'ōre Jaurepa jarateepi bik'a p'oyaa jarateeda-e, netuaradeerā perā. ³ Jāgūrāpa ūraapata

miak'ãidaik'araa bi mãik'aapa chik'o ùk'uru k'odaik'araa bi. Mamĩda tuchia Ak'õre Ûraa wãarade ijãapata perã, k'awa p'ani irua ne-inaa jõma ooji, gracias jaradap'eda k'odamerã. ⁴ Jõmaweda Tachi Ak'õrepa ooda pia bi. Maperã tuchia it'aa t'ĩruta pirã gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa nek'opata pari, chik'o jõmaata k'odaipia bi. ⁵ Tachi Ak'õre k'ĩrapite tachi nek'opata pia bi, irua mãga jarada perã mãik'aapa tuchia gracias jarapata perã irumaa ma chik'o pari.

Sãga ooit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a

⁶ Arii p'ani ipemaarãmaa mi ùraa jaratéeji. Mãga ooru pirã, pia ooit'ee Jesucristopa oopi k'inia bik'a. Iru mimiapari pia bait'ee ijãa bi misa Tachi Ak'õrepa jara pẽida iru k'ap'ia pari mãik'aapa k'awaa wãru misa irua jarapida ichia jirit'eradaarãmaa.

⁷ Mamĩda t'ĩnãaji ma chonaarãweda nepiridap'edaa jarateepataarã ome. Jãgĩrãpa jarateeda-e Tachi Ak'õrepa jarapidak'a. Jarateepata chõtrãarãpa ùri k'inia p'anapata cuentok'a. Æchi ome aupedeei k'ãyaara, jiriji pipiara k'awaait'ee Tachi Ak'õrepa jara pẽida mãik'aapa óoji irua oopi bik'a. ⁸⁻⁹ Jõmaarãpa nãgĩ pedee ijãadaipia bi, wãara perã. Tachi p'iradak'ãri juataura p'aneadait'ee, tachi k'ap'ia k'aripapata. Mamĩda Tachi Ak'õrepa jara pẽida k'awaa wãdak'ãri, tachi jaure paara k'aripapata. Mãgã na p'ek'au eujãde p'ani misa, k'ãiwee p'anapata mãik'aapa k'awaapata tachi piudak'ãri, it'aa wãdait'ee. ¹⁰ Ma-it'eeta tachi choopata na mimiade, eperãarãpa ma ùraa jara pẽidade ijãadamerã. Eperãarã ùk'uruurãpa tuchia jarateepata ùridaamaa p'ani mĩda, ijãa p'ani Tachi Ak'õre ichita bapari mãik'aapa irua aupaita na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaweda ak'ipari. Wãara, tachi Cristode ijãapataarã pipiara ak'ipari, tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari perã.

¹¹ Mia jõma jara aupada jaratéeji jãpemaarã ijãapataarãmaa mãik'aapa jarãji mãga oodamerã. ¹² K'ĩsiapinãaji apidaamaa pi pedee ùridaik'araa bi, pi mak'iaara chonaa-e bairã. Ma k'ãyaara ak'ipiji pia wãara oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, ãrapa auk'a oodamerã. Nãga bapariiji: ne-inaa pia jarapari; k'ĩra jĩp'a nipapari jõmaarã ome; awaraarã k'inia iru bapari; nepirade bi mĩda, Cristode ijãapari; ne-inaa k'achia oo-ee bapari; jõma oopari Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ¹³ Mi jãmaa wãru misa, ijãapataarã chip'edaidak'ãri, léeji Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdap'edaa. Jaratéeji k'asaa jara k'inia bi mãik'aapa ùrãaji ijãapataarã p'anapataadamerã ma jara bik'a. ¹⁴ K'irãpãji Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa jaradap'edaa pĩmaa, ijãapataarã ak'ipataarãpa ãchi jua bidak'ãri pi iri. Mãga oodak'ãri, Tachi Ak'õre Jaurepa ne-inaa oopiji pĩmaa k'awaamerã k'ãare mimia ooit'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Mãga óoji Ak'õre Jaurepa oopi bik'a.

¹⁵ K'ĩsĩaji mia ùraadade na k'art'a p'ãdade mãik'aapa t'ãriipa óoji aide jara bik'a. Mãga ooru pirã, awaraarãpa ak'idait'ee pia naawedapema k'ãyaara pipiara oomaa bi. ¹⁶ K'ĩra jĩp'a óoji Cristopa k'inia bik'a mãik'aapa jaratéeji irua jarapi bik'a. Chóoji mãga oo bide k'awa bairã mãga oo bipa, pi Ak'õre truadee wãit'ee mãik'aapa pia jaratee bi ùrirutaarã auk'a wãdait'ee, pi k'aurepa Cristode ijãadak'ãri.

5

Sãga Timoteo bai pia bi ijãapataarã ome

¹ Ijāapataarā t'āidepema chonaapa ne-inaa k'achia ooru pirā, itrianáaji. Ma k'āyaara pedéjeji iru ome, pichi ak'ōre ome pedeparik'a. Jōdee, k'ūtrāarā ūráaji pichi ipemaarā ūraak'ajik'a. ² Chōtrāarā ak'iipia bi pichi nawe ak'iparik'a. Māgá ichiaba awēraarā ak'iipia bi pichi ipewēraarā ak'ik'ajik'a, āra ome k'achia oo-ee.

³ Pia k'aripáji p'ētrāarā ēreerā wēe chitooni. ⁴ Mamīda p'ētrāapa wararā wa āichak'eerā iru bi pirā, āchiata naapiara āchideerā ak'idaipia bi Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a. Māgá āchi nawe wa awela k'aripadai irua āchi k'aripadak'a āchi wari wāk'āri. Ma awara māga oodak'āri, Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'ipari. ⁵ Jōdee p'ētrāa ēreerā wēe k'iripa nīpari Tachi Ak'ōrepa k'aripamerā. Āstaawa, p'ārik'ua pida it'aa t'ipari Tachi Ak'ōremaa k'aripamerā. Māgee p'ētrāa k'aripaipia bi. ⁶ Mamīda māgee p'ētrāarā ūk'uruurāpa Tachi Ak'ōre net'aade k'īsiadai k'āyaara, āchia k'iniata oo wāpata. Māgeerā chok'ai p'ani mīda, piudap'edaarāk'api p'ani. Mapa māgeerā k'aripaik'araa bi. ⁷ Jaráji ijāapataarā pi ek'ari p'anīrāmaa oodamerā mia et'ewa jaradak'a. Māga ooruta pirā, awaraarāpa p'oyaa k'achia pedeeda-e pai tachi ijāapataarā āpite. ⁸ Ijāaparipa ichi ēreerā wa audupīara ichideerā ak'i-e pirā, baamaa bi Cristopa k'inia bik'a māik'aapa ijāadak'aa beerā k'āyaara k'achiara bi.

⁹ P'ētrāa t'ī p'āдай naaweda awaraa p'ētrāarā t'ī ome, iru bapata ak'idaipia bi. Māgí p'ētrāa imik'īra apai ome miak'āi bap'eda, sesenta añodeepa waa iru baiipia bi. ¹⁰ Awaraarāpa iru t'ī pia t'o p'anadaipia bi, irua ne-inaa pia oopata k'aurepa nāgee jāak'a: ichi warrarā pia warida perā; eperāarā pia auteebaida perā; ijāapataarā p'asia chedak'āri, āra biiri siida perā; chupīria chedeerā k'aripada perā; jāgee ne-inaa pia k'īra t'ādo ooda perā ichi t'āriipa.

¹¹ P'ētrāarā sesenta años waide wēe beerā t'ī p'ādaik'araa bi awaraa p'ētrāarā t'ī ome, imik'īra waya k'iniadarii perā māik'aapa miak'āidarii perā, Cristo-it'ee mimiadai k'āyaara. ¹² Māgee p'ētrāarāpa jaradap'eda Cristopa oopi k'inia bik'a oodait'ee, imik'īra ataruta pirā, Tachi Ak'ōrepa k'īsia p'uapii maa-e pirā awaraarāpa pedee k'achia jaradai āra āpite. ¹³ Ma awara, māgee p'ētrāarā k'oo-idaaipata, ne-inaa pia mak'iara ooda-ee. Māgá te chaa chīra āpite jara nīpapata māik'aapa pedee-idaa p'anadairā, ūraa wāpata āchi k'īsiadeepa. Māgá pedee k'achia jaradaik'araa bita jara wāpata. ¹⁴ Maperā mia k'inia bi māgee p'ētrāarā mak'iara chōtrāa-ee p'anīrā, waya miak'āidamerā māik'aapa warra t'odamerā. Māgá mimiadait'ee āchi temāi, āchideerā ak'imaa p'ani misa. Māga oo p'ani pirā, tachi ijāapataarā k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa p'oyaa k'achia pedeeda-e pai tachi āpite ma p'ētrāarā k'aurepa. ¹⁵ Māgee p'ētrāarā ūk'uruurāpa oo amaajida Cristopa oopi k'inia bi oodait'ee Satanapa oopi k'inia bik'a.

¹⁶ Waya mia jara bi: Cristode ijāapari ēreerādepema p'ētrāa paraa pirā, ma ijāaparipa chi p'ētrāa k'aripaipia bi. Pēik'araa bi ijāapataarāmaa k'aripa iidide, ārapa ne-inaa iru p'ani araa-e pai perā audú chok'araarā-it'ee. Ijāapataarāpa ak'idaipia bi p'ētrāarā ēreerā wēe chitooni aupai.

Sāga ijāapataarā chonaarā ak'idaipia bi

¹⁷ Ijāapataarā chonaarā waaweedaipia bi māik'aapa p'aadaipia bi āchi jua ek'ari p'anīrā pia ak'idak'āri māik'aapa k'aripadak'āri. Waapiara p'aadaipia bi awaraa ijāapataarā ak'ipataarā k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa jara

pëida jarateedak'ári mäik'aapa ijāapataarā ūraadak'ári. ¹⁸ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'P'ak'a it'ai jīnāti trigo t'iamaa bak'ári. Ita-aria k'opíti.' (Dt 25.4)
Ichiaba awara āi jara bi:

'Mimiapari pa p'arat'a ataipia bi chi poro waibia juadepema.' (Lc 10.7)

¹⁹ Eperāpa ijāapataarā ak'ipari imiateeru pirā, ijāanāti māgipa jara bi. Jīp'a ma pedee ak'idaipia bi eperāarā omé wa ōpee auk'a jararuta pirā.

²⁰ Mamīda ijāapataarā ak'ipataarā k'achiade baai jōnaruta pirā, jōmaarā taide itriak'ōoji. Māgá awaraarāpa ne-inaa k'achia ooda-e pait'ee waaweepa.

²¹ Tachi Ak'ōre k'īrapite mäik'aapa Jesucristo k'īrapite, angeleerā jirit'erada k'īrapite paara, mia jara bi: ōoji mia et'ewa jaradak'a. Mamīda pichi k'inia aba pipiara ak'ināaji awaraa k'āyaara. ²² K'īrak'aupai ijāapari audú isapai awara bi ijāapataarā ak'ipari mimia-it'ee. Ma-it'ee pi jua bi naaweda māgí ĩri, iru bapata pia ak'iipia bi. Iru ne-inaa k'achiade ni pirā, awaraarāpa iru āpīte k'achia pedeedai mäik'aapa pi āpīte auk'a māgāda, irua oopata pia pia ak'ii jīak'aapa. Mapa maarepida ne-inaa k'achia oonāaji. Ichita ōoji Cristopa oopi bik'a.

²³ Pania aupai toik'araa bi. Pi ip'ii k'ayaa bapari perā, ichiaba vino ma-āri toipia bi bi p'irapiamaapa.

²⁴ Jōmaarāpa k'awa p'ani eperāarā ūk'uruurāpa ne-inaa k'achia oopata, tau taawa oopata perā. Taarā-e nide pia k'awaai māgeerāpa oopata mäik'aapa āchi jirit'era-e pait'ee ijāapataarā ak'ipari mimia-it'ee. Jōdee, awaraa eperāarā p'anapata ewaa ak'ik'āri, t'āri pia pik'a p'ani. Mamīda taarā pak'āri, pia k'awaa atai āchia ne-inaa k'achia mera oopata mäik'aapa āchi jida jirit'era-e pait'ee ma mimia-it'ee. ²⁵ Māgá ichiaba taarā-ee eperāarā ūk'uruurāpa ne-inaa pia oopata k'awaai, tau taawa oopata perā. Mamīda ne-inaa pia mera ooruta pijida, taarā-ee pia māga k'awaa atai, Tachi Ak'ōre Jaurepa k'awaapiit'ee perā. Māgeerāta jirit'eraipia bi ma mimia-it'ee.

6

Esclavoorā sāga p'anadaipia bi

¹ Esclavo Cristode ijāa bīpa chipari waaweepia bi, ichi k'aurepa ijāadak'aa beerāpa ik'achia pedeenadamerā Tachi Ak'ōre āpīte mäik'aapa taipa jarateedap'edaade. ² Chipari ichiaba Cristode ijāa bi pirā, ma esclavopa k'īsiaik'araa bi oo-e pait'ee jōma chiparipa oopi bik'a, ichi ĩpema perā Cristo k'aurepa. Ma k'āyaara audupiarā t'āripa oopīa bi chiparipa oopi bik'a iru k'aripait'ee mäik'aapa ak'īpiit'ee ĩru k'inia iru bi Cristo k'ap'ia pari. Ma jōma jara aupada jāpema ijāapataarāmaa jaratēeji mäik'aapa ūrāaji māga oodamerā.

Seewa jarateepataarā mäik'aapa p'arat'a audú ata k'inia p'anīrā

³ Timoteo, abaapa jarateeru pirā Tachi Waibia Jesucristopa pedee wāara jarateeda awara maa-e pirā iru jirit'eradaarāpa jaratee p'ani awara, māgipa ooamaa bi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ⁴ Jāgee eperā audua bi mäik'aapa wāara maarepida k'awa-e bi. Aupedeei awaa bapari Ak'ōre Ūraade pedee jara k'inia bi k'aurepa mäik'aapa ichi t'āridepai k'achia k'īsiapari. Ichi jaratee bi k'aurepa ijāapataarā k'īra unuamaa para beepari; k'īraupik'a para beepari; ik'achia pedee para beepari mäik'aapa chīara

pedee ijāada-e para beepari. ⁵ Ichi māik'aapa ichi jīak'aarā k'ĭsia k'awada-ee p'ani. Jīp'a aupedee k'inia p'ani, Tachi Ak'ōre wāarata waa k'awa k'iniada-e p'anadairā. Jara wāpata “taita ijāa p'anida” apata, p'arat'a ata k'inia p'anadairā āchia jaratee p'ani pari.

⁶ Jōdee Cristode wāara ijāapataarā nāga p'anapata: t'āri o-īa; k'āiwee; awaraarā k'inia iru p'anapata. P'arat'a iru p'ani jida wa wēe p'ani pijida, auk'a t'āri o-īa p'anapata. ⁷ Tachi t'odak'āri, maarepida net'aa wēe t'ojida māik'aapa waya māga p'anadait'ee piudak'āri. ⁸ Maperā ne-inaa k'opari māik'aapa p'aru jīpari iru p'ani pīrā, tachi ijāapataarā t'āri o-īa p'anadait'ee. ⁹ Mamīda eperāarā ūk'uru, audú p'arat'a ata k'iniapa, k'ĭsia k'awa-eedaipata māik'aapa k'achiade baaipata. Maap'eda bigi p'oyaa lazodeepa uchiae-e bik'a, māga pik'a āra ma k'achiadeepa p'oyaa uchiada-e p'aneepata. Māgapi eperāarā atua wāpata. ¹⁰ Mapa chi audú p'arat'a ata k'inia bipa k'achia k'ĭra t'ādooe baaiit'ee. Wāara, p'arat'a ata k'iniapa ūk'uru ijāapataarā paara Cristode waa ijāa k'iniada-e. Māirā k'ĭsia p'ua p'anapata māik'aapa āchi t'āride mia chitooni, k'achiade baaidap'edaa perā.

Pablopa t'ēe ūraada Timoteomaa

¹¹ Timoteo, oonāaji māirāpa oopatak'a, Tachi Ak'ōrepa pi jirit'erada perā ichi-it'ee. Jīp'a óoji Cristopa oopi bik'a, irude wāara ijāa bairā. Chóoji Tachi Ak'ōrepa jara pēida k'awa bide māik'aapa t'āri pia ma wāarata jaratēeji āramaa. Āra k'inia iru bāji Tachi Ak'ōrepa āra k'inia iru bik'a. ¹² Ara chōoparipa jiriparik'a p'oyaaait'ee, māga pik'a jirīji pipiara ijāapariit'ee Cristode māik'aapa oopariit'ee irua oopi bik'a, ijāapari perā māga oop'eda ichita bapariit'ee Tachi Ak'ōre truade. Ma-it'eeta Tachi Ak'ōrepa pi jiriji, eperāarā chok'ara nībi taide waawee-ee jarak'āri pi Cristode ijāa bi. ¹³ Īrā mia na ūraa jarait'ee Tachi Ak'ōre k'ĭrapite. Irua ne-inaa jōmaweda chok'ai bapipari. Ichiaba nāga jarait'ee Jesucristo k'ĭrapite. Irua Poncio Pilatoma waa waa-ee pedeeji. ¹⁴ Nejōmaata óoji mia pīmaa jaradak'a. Māga oo bi misa, parā ijāapataarā t'āide t'īupināaji k'ĭsia awara wa jarateeru awara apida. Chóoji māga oo nībide Tachi Waibia Jesucristo waya cheru misa na eujādee. Māgá apidaapa pi itriada-e pai. ¹⁵ Tachi Ak'ōre Waibiaapa iru pēi k'inia bak'āri, cheit'ee. Tachi Ak'ōre aupai t'āri piara bi māik'aapa jōmaarā k'āyaara waibia bi; jōmaweda reyrā k'āyaara māik'aapa jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarā poro waibiarā k'āyaara. ¹⁶ Iru aupai ichita bapari. Apida iru k'ait'a wāda-e pai, iru k'ĭra wāree ĩdaa chooda-e pai perā. Mapa apidaapa iru unuda-e pai. ¡Tachi Ak'ōre k'ĭra wāree! Jōmaweda iru jua ek'ari ichita p'anadait'ee. ¡Amén!

Ūraa ijāapataarā p'arat'ara beerā-it'ee

¹⁷ Jarāji p'arat'ara beerāmaa na p'ek'au eujāde māgá p'arat'ara p'ani misa, k'ĭsianaadamerā āchi pipiara p'ani awaraarā k'āyaara. Ichiaba jarāji ijāadai k'āyaara āchi ne-inaa k'ĭra t'ādoo jōparide, ijāadamerā Tachi Ak'ōrede, iru jōk'aa perā. ¡Iru t'āri pia bapari perā tachi ome, teepari jōma tachia iru p'ani o-īa p'anadamerā! ¹⁸ Maperā jarāji āramaa t'āri pia teedamerā awaraarāmaa māik'aapa t'āri ne-inaa pia oodamerā awaraarā k'aripait'ee. ¹⁹ Māga ooruta pīrā, t'ēepai ne-inaa pipiara iru p'anadait'ee p'arat'a k'āyaara. ¡Ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome māik'aapa iru p'anadait'ee jōmaweda irua k'ĭsia iru bi ichideerā-it'ee!

²⁰ Timoteo, jiaji Tachi Ak'õrepa wāarata pīmaa jara pēida. Ūrináaji jā pariatua pedee wāpataarā, āchi k'ĩsiadeepa seewa jarateepata perā. “K'ĩsia k'awaa p'anida” a p'ani. Mamīda māga p'ani-e. ²¹ K'ĩsia k'awaa p'anadai k'āyaara, Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēidade ijāa amaa p'ani, awaraa k'ĩsiade ijāa k'inia p'anadairā.

Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa pi pia ak'i bapariimerā māik'aapa nejõmaade k'aripamerā.

Māgapai paji.

2 TIMOTEO

San Pablopa K'art'a T'ēepema P'ãda Timoteomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji Romade, carcelde bak'ari. Mama bide k'ĩsijaji madeepa chok'ai uchiae-pait'ee. Mapa waya p'ã k'inia baji ichi k'õp'ãyo pia bimaa.

Salude jarap'eda, naapiara gracias jara bi Tachi Ak'õremaa Timoteo pari, waapiara Cristode ijãapari perã mãik'aapa oopari perã irua k'inia bik'a. K'irãpapi bi Tachi Ak'õrepa iru jirit'erada mãik'aapa jara bi ichi chupiria, ituaba pik'a carcelde bi (cap. 1). Ūraa bi Timoteopa choomerã soldaopa chõomaa bide chooparik'a maa-e pirã deporte jemeneparipa chooparik'a, jemenemaa bide jemene k'awaa beerãpa oopatak'a. Ūraa bi Timoteopa ichi mimia pia oomerã Cristo-it'ee (cap. 2). Jara bi sãga na p'ek'au eujãdepemaarã p'anapataadait'ee Cristo ewaa chei naaweda mãik'aapa ūraa bi Timoteopa choomerã ichi ijãa bide, ma k'aurepa mi-apiruta pijida (cap. 3). T'ēepai ūraa bi Timoteopa ichita jarateemerã Cristopa k'inia bik'a mãik'aapa jara bi ichi k'ĩsia t'ãridepai: taarã-e piut'ee. Maap'eda chupiria iidi bi mãga p'asai naaweda, Timoteo mama carcelde ichi ak'ide wãmerã (cap. 4).

Salude pēida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ã pēiru Timoteomaa. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pēimerã ichi ūraa jarateede. Ma pedee jaratee bi k'aurepa eperãarã Cristode ijãapata mãik'aapa it'aa wãpata. ² Timoteo, mia pi k'inia iru bi michi warrak'a. It'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerã mãik'aapa chupiria k'awaadamerã. Mãgá pi k'ãiwee bapariit'ee.

Pablopa Timoteo ūraada

³ Michi chonaarã judiorãpa oopatap'edaak'a, k'ĩra jĩp'a mia oo bi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Mapa ichita pi k'irãpapari it'aa t'ik'ãri; ãstaawa, p'ãrik'ua pida mãik'aapa ichita gracias jarapari Tachi Ak'õremaa pi pari. ⁴ K'irãpa bi pi jēe nĩbada mi uchiak'ãri pi ik'aawaapa. Mapa pi waya unu k'inia bi. Unuruta pirã, mi wãara o-ĩa bait'ee. ⁵ Ichiaba mia k'irãpa bi pi Jesucristode ijãak'ãri, t'ãriipa ijãaji pi awela Loida mãik'aapa pi nawe Eunice ijãapatap'edaak'a. K'awa bi irã pi auk'a wãara ijãa bi ãrak'a.

⁶ Mapa k'irãpapi k'inia bi Tachi Ak'õre Jaurepa pĩmaa oopida, mi jua pi iri bik'ãri. Irua ichita mãga oopi k'inia bi pĩmaa. Mapa t'ãriipa óoji irua oopi bik'a. Mãgá ijãapataarã pi jua ek'ari p'ani pipiara k'aripait'ee. ⁷ Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepi-e paji tachi ijãapataarãmaa waawee-idaa p'anadamerã. Ma k'ãyaara ichi Jaure pēiji mãgí juapa tachia choodamerã irude ijãa p'anide; awaraarã k'inia iru p'anadamerã mãik'aapa k'awaadamerã ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo oo amaadait'ee. ⁸ Maperã k'ĩra nejasianãaji jarateeit'ee Tachi Waibia ooda eperãarã k'aripait'ee. Ichiaba k'ĩra nejasianãaji mi pi k'õp'ãyo perã, mi carcelde nĩbi mĩda Cristo k'aurepa. Ma k'ãyaara, chóoji Cristode ijãa bide, awaraarãpa pi ichiaba miapiruta pijida ma ijãa bi k'aurepa. ¡Tachi Ak'õrepa pi k'aripait'ee! ⁹ Ichiata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji mãik'aapa tachi jiriji ichideerã papiit'ee. Tachi mãgá k'aripa-e paji ne-inaa pia oopata

perã. Jĩp'a mãga ooji na eujã ooi naaweda, ichia k'ĩsia iru bada perã tachi pia ooit'ee Jesucristo k'aurepa. ¹⁰ Mãgí k'ĩsia iru bada k'awapiji, Tachi K'aripapari Jesucristo pëik'ãri na p'ek'au eujãdee. Iru chok'ai p'irabaik'ãri, ak'ipiji tachi jida mãga oodai, irude ijãaruta pirã. Ma awara irua jarateeda k'aurepa k'awa p'ani na p'ek'au eujãde p'ani misa, irua k'inia bik'a p'anadai mãik'aapa ai t'ëepai, it'ari ichita p'anadait'ee iru ome.

¹¹ Ma jara pëidata jarateemerã Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji mãik'aapa Jesucristopa mi pëiji. ¹² Ma k'aurepata mi mia nĩbi nama carcelde. Mamĩda mi k'ĩra nejasia-e, k'awa bairã k'aideta ijãa bi. Mãgí Jesucristo. Irua ne-inaa jõmaweda oopari. Mapa mia k'awa bi irua jarateepida mimaa jãit'ee, Tachi Ak'õre ewari waibia ewate paru misa.

¹³ Ma jarateepidata pĩmaa jaraji. K'irãpãji wãara perã. Ichiaba awaraarãmaa ma jĩak'a jaratëeji. Mãga ooru misa, chõoji Jesucristode ijãa bide mãik'aapa awaraarã k'inia iru bãji iru k'ap'ia pari. ¹⁴ Jĩaji Tachi Ak'õrepa wãarata pĩmaa jara pëida. Tachi Ak'õre Jaure, tachi ome baparipa pi k'aripait'ee.

¹⁵ Pia k'awa bi perã jõma Asiadepema ijãapataarãpa mi yiarã iru p'ani; Figelo, Hermógenes paara. ¹⁶ Onesiforopa aupaita mãga oo-e paji. At'apai mi k'aripa cheji. Mi carcelde nĩbi mĩda, k'ĩra nejasia-ee baji mi k'aripa cheit'ee. Mapa mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa Onesiforodeerã chupiria k'awaamerã. ¹⁷ K'ĩra nejasia bai k'ãyaara, Onesiforo Romade pachek'ãri, ñi-ee mi jiri cheji unu atarumaa. ¹⁸ Irua mi chupiria k'awaadak'a, mia iidi bi Tachi Ak'õrepa iru auk'a chupiria k'awaamerã iru ewari waibia ewate pak'ãri. Pia pia k'awa bi jõmaweda Onesiforopa ooda ichiaba mi k'aripait'ee, Éfeso p'uurude bak'ãri.

2

Pablopa Timoteo ùraada waawee-ee oomerã Cristopa oopi bik'a

¹ Timoteo, pi michi warrak'a bi. Jesucristopa ichideerã k'aripapari perã, waapiara óoji irua oopi bik'a. ² Mia iru ùraa jaratee bak'ãri ijãapataarã chok'ara nĩbi taide, pia pida ùri baji. Auk'a jaratëeji k'ĩra jĩp'aarãmaa; chi jaratee k'awaa p'anirã awaraarãmaa.

³ Mi awaraa ijãapataarã ome mia jõni Jesucristopa oopi bik'a oopata perã. Waaweenãaji auk'a mia nĩbait'ee. ⁴ Ooipia bi soldaopa ooparik'a. Soldao t'ũ-e eperãarã jĩp'aarãpa ne-inaa oopatade. Jĩp'a oopari ichi poro waibiapa jara bik'a. ⁵ Ichiaba deporte jemeneparipa ooparik'a ooipia bi. Mãgipa oopari ma jemene pia k'awaa beerãpa jarapatak'a, ata k'inia bairã ne-inaa teepata chi p'oyaarutaarãmaa. ⁶ Ichiaba ooipia bi ne-uuparipa ooparik'a. Mãgí ichi ne-uude sã-ee mimiapari naapiara ata k'inia bairã made chauru. ⁷ K'ĩsãji mia et'ewa jaradade. Tachi Waibiapa k'awapiit'ee ma jõmaweda k'ãata jara k'inia bi pi-it'ee.

⁸ K'irãpãji Jesucristo chonaarãwedapema Rey Daviddepa uchiada paji. Cristota piup'eda, chok'ai p'irabajji. Mia mãga jarateepari jõmaarãmaa jarateek'ãri irua oodata eperãarã k'aripait'ee. ⁹ Maperãpi k'achia ooyaa beerã carcelde t'i nĩbipatak'a, mi nama carcelde t'i nĩbijida, mia nĩbapariimerã. Mamĩda, mi cadenapa jĩ iru p'ani mĩda, p'oyaa jarateepida-e pait'ee awaraarãpa jarateedamerã Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida Cristode. ¹⁰ Maperãpi mia ne-inaa jõma choopari,

mia n̄ibi m̄ida. Māgá choopari eperāarā Tachi Ak'ōrepa jirit'erada Jesucristode ijāadamerā, o k'achiadeepa uchiadamerā māik'aapa ichita p'anapataadamerā Tachi Ak'ōre k'īra wāree eujāde.

¹¹ Na pedee jōmaarāpa ijāadaipia bi, wāara perā:

Tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'aji Cristo ome, iru ome araa p'anadairā. Maperā jai-idaadak'āri, auk'a chok'ai p'irabaidait'ee iru p'irabaidak'a māik'aapa iru ome ichita p'anapataadait'ee.

¹² Tachi chooruta pirā irude ijāa p'anide, Ak'ōre truade iru ik'aawa p'anadait'ee ne-inaa jōmaweda ak'īmaa. Mamīda iru meraruta pirā, irua auk'a tachi merait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite.

¹³ Tachia jara p'anik'a ooda-e p'ani pijida, irua jara bik'a ichita ooit'eepi, ichita māga oopari perā.

Mimiapari Tachi Ak'ōrepa pia ak'ipari

¹⁴ Mia jara bi k'irāpapiji ijāapataarāmaa. Ma awara Tachi Ak'ōre k'īrapite ūrāaji aupedeenaadamerā Tachi Ak'ōrepa jara pēida pedee jara k'inia bi k'ap'ia. Māga oodak'āri, apemaarā maarepida k'aripada-e p'ani. Ma k'āyaara ijāa amaapi p'ani āchia jara p'ani ūirutaarāmaa. ¹⁵ Pia, jōdee, jōmaweda t'āripa ōoji, Tachi Ak'ōrepa pi ak'imerā mimiapari piak'a. Māga ooru pirā, k'īra nejasia-e pait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite, irua wāarata jara pēida pia jarateepari perā. ¹⁶ Mamīda āyaa bēeji pariatua pedee wāpataarā ik'aawaapa. Āchia Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaradak'aa. Māgá pariatua pedee p'ani k'aurepa audupiarā k'achiade baairuta. ¹⁷ Aida k'ayaa waibiara wariparik'a tachi chiara mik'iapit'ee, māga pik'a āchia jarateepata wari pik'adaipari ijāapataarā chok'araara ijāa amaapiit'ee. Māgá jaratee p'ani Himeneopa māik'aapa Filetopa. ¹⁸ Āchia Tachi Ak'ōre wāarata jarateeda-e p'ani, jara p'anadairā tachi Cristode ijāapataarā irā ichita chok'ai p'ani Tachi Ak'ōre-it'ee. Maperā piudak'āri, chok'ai p'irabaidae pait'eeda apata k'ap'ia chiwidide Cristopa oodak'a. Ma seewa jarateepata k'aurepa ijāapataarā ūk'uru ijāa amaadaruta. ¹⁹ Mamīda wāara Cristode ijāapataarāpa māga ooda-e pait'ee. Āchia choodait'ee Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida ijāa p'anide. Irua jōmaarāmaa k'awaapipari ichi ijāapataarā chipari ichi ūraa p'ādade. Māga k'awa p'ani ma p'ādade jara bairā:

'Ak'ōre Waibiapa ichideerā k'awa bi.'

(Nm 16.5)

Awara āi ichiaba jara bi:

'Jōmaweda jara p'anirāpa: "Cristo Tachi Ak'ōre Waibia" ne-inaa k'achia k'īra t'ādo o amaadaipia bi.'

(Sal 34.14)

²⁰ K'īsiadáma nāgide. P'arat'ara bi te choma bide paraa p'arat'u k'īra t'ādo, ūk'uru nēedee ooda maa-e pirā p'arat'adee ooda. Ma te chiparipa māgee jirit'erapari ichi-it'ee māik'aapa chi k'ōp'āyoorā-it'ee nek'odait'ee pak'āri. Jōdee p'arat'u pak'urudee ooda maa-e pirā yoorodee ooda iru bi ichi ek'ariirā-it'ee. ²¹ Māga bi ichiaba tachi ijāapataarā ome. Apidaapa ne-inaa k'achia oo amaaruta pirā ooit'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, iru, tachi ijāapataarā chiparipa, ma ijāapari jirit'erapari oomerā ne-inaa pia k'īra t'ādo.

²² Maperā oonāaji ne-inaa k'achia k'īra t'ādo k'ūtrāarāpa oo k'inia p'anik'a. Ma k'āyaara jiriji ne-inaa jōma ooit'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. T'āri jip'a nipapariji Cristode ijāapari perā. Awaraarā k'inia iru bāji

māik'aapa k'āiwee baparíji jōmaarā ome. Māga ooru pīrā, ooit'ee jōma Cristomaa it'aa t'īpataarāpa oopatak'a, wāara t'āripa irude ijāpata perā. ²³ Aupedeenaáji k'īsia k'awa-ee beerā ome, pariatua pedee wāpata perā. Pia k'awa bi māga ooru pīrā, nepira jiridai pi ome. ²⁴ Tachi Waibia mimiapari nepirade baaik'araa bi awaraarā ome. Ma k'āyaara t'āri pia baipia bi jōmaarā ome; awaraarā jaratee k'awaaipia bi māik'aapa choopia bi, k'īrau-ee, awaraarāpa ne-inaa k'achia ooruta pijida. ²⁵ T'āri pia ūraaipia bi Tachi Ak'ōre wāarata jarateeda-ee p'anīrā. Jaraipia bi āchia pia jarateeda-e p'ani. Pi ūraa ūriruta pīrā, Tachi Ak'ōrepa āchi k'aripai ma k'achia oo amaadamerā māik'aapa irua jara pēida wāara k'awaadamerā. ²⁶ Māgapi uchiadai Netuara Poro Waibia juadeepa. Ichia āra atap'eda, trampade biji oodamerā ichia oopi k'inia bik'a. Mamīda Tachi Ak'ōrepa āra uchiapii māgí juadeepa, wāara oodamerā ichia oopi bik'a.

3

Tachi Ak'ōre ewari waibia k'ait'a pak'āri

¹ Timoteo, Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda, eperāarā audupiarā k'achiade baaidait'ee māik'aapa nepira jiridait'ee ijāpataarā ome. ² Nāga p'anadait'ee: āchi-it'ee aupai ooyaa; p'arat'a ata k'iniyaa āchi-it'ee; auduayaa; ik'achia pedeeyaa; t'āri k'achia-idaa; āchi ak'ōreerā pedee ūriamaa; gracias jaradak'aa apidaamaa; oodak'aa Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a; ³ āchideerā paara chupiria k'awadak'aa; k'īra jō-ee awaraarā ome; chīara āpīte pedee k'achia jarayaa; pariatua ne-inaa k'achia ooyaa; chīara k'īra unuamaa; ne-inaa pia k'īra t'ādoo oomaa; ⁴ āchi k'ōp'āyoorā paara traicionaapata; k'īsiadak'aa ne-inaa ooi naaweda; auduayaa, pedee-idaa nipapata; āchia oo k'iniata ooi awaa p'ani ne-inaa oodai k'āyaara Tachi Ak'ōre-it'ee, iru k'inia iru p'anadairā. ⁵ Māgeerā chip'edaipata Cristode ijāpataarā ome it'aa t'īde. Mamīda seewata māga oo p'ani, oo k'iniadak'aa perā Cristopa oopi bik'a. ¡Āyaa bējei māgeerā ik'aawaapa!

⁶ Īraweda māgeerā jīak'a imeraa jara p'anīpa eperāarā tede t'īupata. Maap'eda iwarraa pedee p'anīpa k'ūrapata wēraarā pia k'īsia k'awa-ee beerā. Ma wēraarā k'īsia p'ua p'anapata āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda k'achia oo amaadak'aa. Ma k'āyaara oopata āchia oo k'iniata, ne-inaa k'achia bi mīda. ⁷ Ma wēraarā māga p'anadairā, ūri k'inia p'ani ne-inaa k'īra t'ādoo eperāarāpa jaratee p'ani. K'īsia p'ani māga ūridak'āri, k'īsia k'awaa padaridai. Mamīda ma k'āyaara, audupiarā k'awada-ee p'anapata Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. ⁸ Māgee jarateepataarāpa k'īsiapata chonaarāwedapema petau tau k'awaa beerā, Janes, Jambrés ome k'īsiadap'edaak'a. Moisepa oo bak'āri Tachi Ak'ōrepa oopidak'a Egiptode, māirāpa irua jarada ūridaamaa p'anajida. Māga pik'a p'ani māgee ĩrapema jarateepataarā. Āchia ūridaamaa p'ani Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida jarateepataarā pedee. Jīp'a k'īsia k'awada-ee p'ani, wāara k'awa k'iniada-e p'anadairā Tachi Ak'ōrepa jara pēida, māga jaratee p'anīda a p'ani mīda. ⁹ Mamīda ichita māgá jarada-e pait'ee, Tachi Ak'ōrepa jōmaarāmaa k'awapiit'ee perā āchi k'īsia atua p'ani. Tachia māga k'awa p'ani chonaarāweda Ak'ōrepa māga ooda perā māgí omeerā ome, p'oyaada-e p'anadak'āri Moisés ome.

Pablopa Timoteo ūraada

¹⁰ Jōdee piata k'awa k'inia bi Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Mapa mimia bi Tachi Ak'ōre-it'ee mi mimiaparik'a. Mi bapata unudoo. K'awa bi mia jaratee bi māk'aapa mia k'isia iru bi ooit'ee Tachi Ak'ōre-it'ee. K'awa bi mia wāara ijāapari Tachi Waibia Cristode māk'aapa mia choopari māgá ijāa bide, awaraarāpa nepira jiri p'ani mīda mi ome. K'awa bi mia awaraarā k'inia iru bi Tachi Ak'ōrepa āra k'inia iru bik'a. Maperāpi chooi. ¹¹ Ichiaba pia k'awa bi mi jiridap'edaa māk'aapa miapidap'edaa Cristopa ooda jaratee bi k'aurepa. Māga oojida mi nipak'āri Antioquia p'uurude, Iconio p'uurude māk'aapa Listra p'uurude. Māgá mia nibaji mīda, choopachi māk'aapa Tachi Waibiapa mi k'aripa ataji ma nepira jōmaadeepa. ¹² Wāara, Jesucristodeerāpa oo k'inia p'anadak'āri irua oopi bik'a, ijāadak'aa beerāpa āra ichita jiridait'ee māk'aapa miapidait'ee. ¹³ Māgá ijāadak'aa beerā māk'aapa awaraa seewata: "taita Ak'ōre Waibiapa pēida" a p'anirā, k'achiade baaidait'ee. Maap'eda audupiara māga baaidait'ee, āchi k'ūrapatak'a awaraarā k'ūrapata perā.

¹⁴ Pi, jōdee, k'irāpaji pīmaa jarateeda māk'aapa aide ijāaji naaweda ijāa badak'a. Pia k'awa bi ma jarateeda Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Ichiaba k'awa bi k'airā it'aidepata ma jarateeda ūriji. ¹⁵ Warra weda pia Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda ūripari māk'aapa k'awa bi aide jara bi. Ma ūraa k'aurepata k'awa bi Tachi Ak'ōrepa eperāarā o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi, Jesucristode ijāadak'āri. ¹⁶ Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa jōmaweda p'āpiji ichideerāmaa ichi Jaure k'ap'ia pari. Maperā k'awa p'ani ma ūraa p'āda pia bi nāgee ne-inaa-it'ee: jarateeit'ee Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida; eperāarāmaa k'awapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata; k'aripait'ee eperāarā āchia p'ek'au k'achia oo amaadamerā; k'awapiit'ee Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi eperāarāmaa, māga oodamerā māk'aapa pia p'anapataadamerā iru k'īrapite. ¹⁷ Māgee jōma k'awaak'āri māk'aapa Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oo k'inia bak'āri, eperā wāara mimiait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee māk'aapa ooit'ee ne-inaa pia k'īra t'ādoo awaraarā k'aripait'ee.

4

¹ Jesucristo Tachi Rey Waibia. Iru cheit'ee ichideerā atade. Cheit'ee eperāarāpa oopatap'edaa ak'ide, jarait'ee pia wa k'achia. Māga ooit'ee piudap'edaarā ome māk'aapa ma ewate chok'ai p'anirā ome. Ichi k'īrapite māk'aapa Tachi Ak'ōre k'īrapite mia jara bi: ² Jaratéjei Tachi Ak'ōrepa jara pēida Jesucristo k'ap'ia pari. Māga óoji pia jaratee bi ūri k'inia p'anadak'āri māk'aapa ūri k'iniada-ee p'ani pijida. Eperāarāpa ne-inaa k'achia oodak'āri, māga k'awaapíji āchima. Ichiaba ūráaji ma k'achia oo amaadamerā māk'aapa oodamerā Cristopa oopi bik'a. Ichita jaratéjei t'āri pia, k'īrau-ee. ³ Ewari cherude eperāarāpa ūraa pia jōmaweda ūridaamaa p'anadait'ee. Ma k'āyaara jiridait'ee āchia ūri k'iniata jaratee p'ani. Māgá k'awaadait'ee eperāarāpa jaratee p'ani k'īra t'ādoo. Mamīda āchia oo k'iniata oodait'ee. ⁴ Wāarata ūri k'inia p'anada k'āyaara, chonaarāwedapema cuento nepiripatap'edaata ūri k'inia p'anadait'ee. ⁵ Pi, jōdee, ichita k'īra jīp'a bāji. Waaweenāaji mia nibait'ee Cristo k'aurepa. Pichi wārumaa jaratéjei Cristopa ooda eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Jōma óoji Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a ichi mimiapataarāmaa.

⁶ Mia māga jara bi taarā-e nide mi wē-e pait'ee perā. Ara vino jōdaiparik'a altarde weedak'āri Tachi Ak'ōre-it'ee primisiak'a, māga pik'a mi jōit'ee. Ara barco uchiaparik'a to ideepa jik'ara ērat'aadak'āri, māga

pik'a mi uchiat'ee na p'ek'au eujādeepa. ⁷ Mamīda mia k'īsia-e, nama bak'āri, pia oopachi perā p'iraparipa ooparik'a jīp'a p'irak'āri tauchaa bidap'edaamaa, awaraarā p'oyaa k'iniapa. Jīp'a oopachi Cristopa mīmaa oopi bik'a. Ma awara p'irapari naapiara panarupa p'oyaaparik'a, māga pik'a mia p'oyaaru, ooji perā jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada mia oomerā ichi-it'ee. ⁸ Frā p'irapari naapiara panarupa poro jīra ataparik'a, māga pik'a mia atait'ee Tachi Waibiapa k'īsia iru bi mīmaa teeit'ee. Iru tachi ak'ipari pipiara bairā, ne-inaa pia teeit'ee irua oopi bik'a oodap'edaarāmaa. Māga ooit'ee Ak'ōre ewari waibia ewate. Mīmaa aupai ma ne-inaa pia tee-e pait'ee. Jīp'a māga teeit'ee jōmaweda iru cheru mīmaa p'anīrāmaa, iru k'inia iru p'anapata perā.

Pablopa ūraa jarada Timoteopa oomerā

⁹ Taarā-ee chēji mīmaa. ¹⁰ Demapa mi atabaibēiji wāit'ee Tesalónica p'uurudee, na p'ek'au eujādepema ne-inaa audú k'inia bairā. Ma awara Crescente wāji Galacia eujādee māik'aapa Tito wāji Dalmacia eujādee. ¹¹ Lucas aupai nama bi mi ome. Pi chek'āri, Marcos atanāji pi ome chemerā. Irua mi k'aripai nama mimia bi misa Tachi Ak'ōre-it'ee. ¹² Mia Tíquico pēiji Éfeso p'uurudee. ¹³ Pi chek'āri, anēji mi ĩripema p'aru jīpari. Mia māgí atabēiji Carpo tede Troas p'uurude nipak'āri. Ichiaba anēji mi libro jōmaweda, chi ne-animal ede p'āda paara.

¹⁴ Alejandro, chi ne-inaa metaldee oopari, mīmaa ne-inaa k'achia ooji. Tachi Ak'ōrepa māga k'awa bi māik'aapa ichiata k'awa bi sāga ooi iru ome, ma k'achia ooda pari. ¹⁵ K'īrak'aupai jāgí eperā ome. Jāgīpa apidaamaa ūripiamaa bi tachia jarateepata pedee.

¹⁶ Naapiara mi ateedak'āri Romadepema poro waibiarā k'īrapite p'anaumerā mi imiateedap'edaa, eperā apidaapa mi k'ōp'āyada-e paji k'aripadait'ee. Jōma mi k'ōp'āyoorā nama p'anadap'edaarāpa mi itu-aba atabaibēijida. Taawa Tachi Ak'ōrepa miapi-e pai, āchia oodap'edaa pari. ¹⁷ Āchia mi māgá atabēijida mīda, Tachi Waibia Jesucristopa mi k'aripa baji. Mīmaa jarapiji jōmaweda ichia ooda eperāarā k'aripait'ee, arii p'anadap'edaa ijāadak'aa beerā jōmaarāpa Tachi Ak'ōrepa jara pēida pia k'awaadamerā. Māgá ma ewate Ak'ōrepa mi chok'ai uchiapiji āchi juadeepa. León it'aideepa eperā chok'ai uchiak'ajik'a, māga pik'a mi uchijai. ¹⁸ Wāara, Tachi Waibiapa mi uchiapiit'ee jōmaweda k'achia beerā juadeepa māik'aapa mi jaure jīait'ee, iru truadee wāru misa. ¡Jesucristo, chi Tachi Ak'ōre k'īra wāree unupipari, ichita bapari! ¡Amén!

Awaraarāmaa salude pēida

¹⁹ Mia salude pēiru Priscilamaa Áquila ome. Ichiaba Onesiforodeerāmaa salude pēiru. ²⁰ Mi nama che wāde awaraa k'ōp'āyoorā ome, Erasto beeji Corinto p'uurude. Jōdee mia Trófimo bēiji Mileto p'uurude, iru k'ayaa bada perā. ²¹ K'inia bi pi chemerā, p'usa t'ojara pai naaweda.

Ichiaba salude pēiruta Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, jōmaweda tachi ĩpemaarā Cristo k'aurepa ome.

²² Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa pi k'aripamerā māik'aapa parā jōmaweda pia ak'i bapariimerā.

Māgapai paji.

TITO

San Pablopa K'art'a P'ãda Titomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a Titomaa p'ãji. Titopa Cristode ijãaji Pablopa jarateeda k'aurepa. Maap'eda nipapachi Pablo ome judio-eerã t'ãide. Pablopa iru atabëiji Creta islade mãpema ijãapataarã k'aripapariimerã. Na k'art'a p'ãji Titopa ma mimia piara oo k'awaamerã.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa jara bi sãap'eda ichia Tito Cretade bëida: imik'ĩraarã bimerã ijãapataarã ak'ipataarã mimia oodait'ee. Jara bi jarateepinaamerã tauchaa bipi k'inia p'anirãmaa ijãapataarã imik'ĩraarã k'ap'iade (cap. 1). Jara bi sãga ijãapataarã p'anapataadaipia bi (cap. 2); k'ĩra jip'a nipapataadaipia bi ãchi poro waibiarã jua ek'ari mãik'aapa awaraarã k'ĩrapite (cap. 3.1-11). T'ëepai jara bi Titopa ichi k'ĩrachuunamerã Nicópolis p'uurude (cap. 3.12-15).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo mimiapari Tachi Ak'õre-it'ee. Jesucristopa mi pëiji ichi ũraa jarateede, Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã irude ijãadamerã mãik'aapa iru wãarata jara pëida k'awaadap'eda, chok'ek'ee p'anadamerã. ² Ma awara ichideerãpa k'awaadait'ee piudak'ãri, ichita it'ari p'ananadait'ee ichideerã perã. Tachi Ak'õrepa mãga jaraji na p'ek'au eujã bai naaweda. Wãarapi; seewa jarak'aa. ³ Tachi Ak'õreta Tachi K'aripapari. Irua k'inia bak'ãri, ma ũraa k'awapiji eperãarãmaa. Ichiaba mi jirit'eraji mãgí jara-teenamerã.

⁴ Tito, na k'art'a pimaa p'ãru. Pi k'inia iru bi michi warrak'a, Cristode wãara ijãapari perã mik'a. It'aa iidipari Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi K'aripapari Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerã. Mãgá pi k'ãiwee bapariit'ee.

Pablopa Titomaa mimia teeda

⁵ Pi Creta islade atabëiji, ne-inaa mia jõma oo-e pada oomerã. Mia naaweda jaradak'a, jirit'eraipia bi imik'ĩraarã p'uuru bee chaa ijãapataarã ak'ipataadamerã. ⁶ Ijãapataarã ak'ipari t'ãri pia baipia bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ichiaba k'achia wëe baipia bi eperãarã k'ĩrapite. Wëra abapai iru baipia bi. Chi warrarã Cristode chok'ek'ee ijãadaipia bi. Ichiaba t'ãri pia p'anadaipia bi, awaraarãpa jaranaadamerã ãra k'achia-idaa p'ani, maa-e pirã k'ĩri k'isua p'ani. ⁷ Ichia Tachi Ak'õredeerã ak'ipariit'ee. Maperã jirit'eraipia bi eperã k'ĩra jip'a, k'achia wëe apemaraã k'ĩrapite. K'ĩri k'isua baik'araa bi; k'ĩrauyaa; toyaa; chõoyaa; chiara k'ũrayaa p'arat'a jitait'ee. ⁸ Ma k'ãyaara awaraarã auteebaipia bi, ichi temaa chedak'ãri. Ichiaba ne-inaa pia o-ãa ooiipia bi; k'ĩsia k'awaa baipia bi ne-inaa ooiit'ee; t'ãri pia awaraarã ome; pia bapari Tachi Ak'õre k'ĩrapite; pia k'ĩsiapari ne-inaa ooi naaweda. ⁹ Ichita Ak'õre Ũraade ijãaipia bi tachia jarateedap'edaak'a, ma ũraa wãara perã. Ma ũraa k'ãyaara Tachi Ak'õrepa ũraa awara bik'aa. Mãga ijãak'ãri, k'aripait'ee ijãapataarãpa oodamerã Tachi Ak'õre Ũraa chiwidi k'awa beerãpa jarateedap'edaak'a. Ma awara ma ũraa ũridaamaa beerãmaa k'awapii ãrapa k'achia oopata.

Pablopa jarada seewa jarateepataarãde

¹⁰ Mia māga jara bi, māgee ūridaamaa p'anīrā chok'ara paraa perā parā t'āide. Seewa āchi k'īsiadeepa pariatua jarateepata māik'aapa eperāarā k'ūrāpata. Māgīrāpa jarateepata Cristo eere p'anīrāpa at'āri oodaipia bi Moisés eere p'anīrāpa oopatak'a; tauchaa bipidaipia bi imik'īraarā k'ap'iade. ¹¹ Tito, māirāmaa jarateepināaji. Āchia jarateedaik'araa bi, ma k'aurepa imik'īraarā, wēraarā, āchi warrarā paara k'ūrāpata perā. Māgeerāpa k'īra nejasia wēe seewa jarateepata p'arat'a atadait'ee āchi-it'ee.

¹² Chonaarāweda Creta isladepema k'īsia k'awaapari, āchi auk'aapa māgaji:

“jCreta pidaarā, seewa-idaa beerā, k'oo-idaa beerā, waibia nek'oyaa beerā! Parā jōmaweda t'āri k'achia-idaa p'anapata ne-animalaarā k'achiarāk'a.”

¹³ Ma eperā k'īsia k'awaaparipa jaradak'a, māga p'ani ma seewa jarateepataarā. Maperā āchi māik'aapa chi seewa ūri k'inia p'anīrā paara itriak'óoji jīp'a ijāadamerā. ¹⁴ Māgá waa ijāada-e pait'ee chonaarāwedapema judiorāpa seewa nepiridap'edaa āchi k'īsiadoopa. Ichiaba waa ooda-e pait'ee Jesucristo ūraa wāara ūridaamaa p'anīrāpa jara p'anik'a.

¹⁵ Cristo k'aurepa p'ek'au k'achia wēe p'anadak'āri, ne-inaa jōmaweda pia bi tachi-it'ee; chik'o k'odait'ee māik'aapa it'abarreepema net'aa. Jōdee jāgee p'ek'au k'achia oopataarā-it'ee māik'aapa Cristo ūraade ijāadak'aa beerā-it'ee, maarepida ne-inaa pia wē-e. Āchi-it'ee jōmaweda k'achia bi. Āchi k'īsia paara k'achia bi, Ak'ōrepa k'inia bik'a k'īsiadak'aa perā. ¹⁶ “Taipa Tachi Ak'ōrede ijāa p'anida” apata. Mamīda seewata māga jarapata. Tachia āchia oopata unudak'āri, k'awapata āchia t'āripa ijāadak'aa. T'āri k'achia-idaa p'anadairā, Tachi Ak'ōre k'īrau bi āchi ome. Oodak'aa irua oopi k'inia bik'a. Māgeerāpa ne-inaa pia apida p'oyaa oodak'aa.

2

Sāga ijāapataarā p'anapataadaipia bi

¹ Pi jōdee, jarateepia bi jīp'a uchiamerā Jesucristo Ūraa Pia jara bik'a.

² Ūrāaji ijāapataarā chonaarāmaa: ne-inaa oodai naaweda pia k'īsiadaipia bi p'ek'au k'achiade baainaadamerā; k'īra jīp'a p'anadaipia bi apemaarā k'īrapite, pia k'īsiadamerā āchide; ne-inaa pariatua oodaik'araa bi; wāara Cristode ijāadaipia bi; awaraarā wāara k'inia iru p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrepa k'inia iru bik'a; chupiria jōni jida, Cristode ijāadaipia bi.

³ Māga pik'a chōtrāarāmaa ūrāaji: Tachi Ak'ōre ome ewari chaa chok'ek'ee p'anadaipia bi; chīara āpīte ik'achia pedeedaik'araa bi; it'uapa piudaik'araa bi. Āchi māgá pia p'anadaipia bi apemaarā wēraarā ne-inaa pia oo k'awaa wādamerā. ⁴ Māgá ijāapataarā chōtrāarāpa awēraarāmaa jarateedai āchi k'ima māik'aapa āchi warrarā k'inia iru p'anapataadamerā. ⁵ Ma awēraarāpa ne-inaa pariatua oodaik'araa bi; āchi imik'īra k'āyara awaraa imik'īra ome t'īudaik'araa bi; k'achia oodait'ee k'īsiadaik'araa bi; t'āri pia mimiadaipia bi āchi te pidaarā ak'idait'ee; āchi imik'īra jua ek'ari chok'ek'ee p'anadaipia bi. Māgá p'anaruta pīrā, ijāadak'aa beerāpa k'achia pedeeda-e pait'ee Tachi Ak'ōre Ūraade āra k'aurepa.

⁶ Auk'a ūrāaji k'ūtrāarā chok'ek'ee p'anadamerā māik'aapa ne-inaa pariatua oonaadamerā. ⁷ Tito, pi ichiaba nejōmaade ichita ne-inaa pia oopia bi. Māgá āramaa ak'ipiit'ee sāga p'anapataadaipia bi. Āramaa

Tachi Ak'õre Ūraa jarateek'ãri, k'ïra jïp'a jarateepia bi ãra pipiara p'anapataadamerã mãik'aapa Jesucristo k'inia iru p'anadamerã. Jarateek'araa bi pi waibiaara pait'ee ãra k'ïrapite. ⁸ Pia jarateeru ichita wãara bai pia bi. Mãgã jarateeru pirã, apidaapa jarada-e pai pia pariatua jarateepari. Ma k'ãyaara, pia jaratee bi ũridaamaa beerã k'ïra nejasia p'anadai k'awaadak'ãri pia ichita oopari pia ũraa bik'a. Ne-inaa k'achia maarepida unuda-e pai tachi ãpite jaradait'ee.

⁹ Ūráaji esclavoorã ijãa p'anãrãmaa: ãchi chipariirã jua ek'ari chok'ek'ee p'aneedaipia bi; ne-inaa jõmaata t'ãri pia oodaipia bi chipariirãpa oopi p'anik'a; pedee k'achia p'anaudaik'araa bi mimiade chok'a pëidak'ãri. ¹⁰ Chipariirã net'aa maarepida chiadaik'araa bi. Ma k'ãyaara ak'ipidaipia bi ichita oodait'ee chipariirãpa k'inia p'anik'a, seewa jarada-ee. Mãgã ewari chaa chok'ek'ee p'anaruta pirã, chipariirã awaraarã ome Tachi Ak'õre Ūraa pi-ia k'ïsiadai mãik'aapa iru ode t'ïu k'iniadai tachi ome, tok'arradee atuapiamaapa.

Sãap'eda k'ïra jïp'a p'anadaipia bi

¹¹ Tachi Ak'õrepa ak'ipiji eperãrã jõmaweda k'inia iru bi mãik'aapa k'inia bi o k'achiade atuanaadamerã. ¹² Tachia iru ũraade jara bik'a oodak'ãri, oo amaadait'ee ijãadak'aa beerãpa ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo oopata. Mãgã jïp'a ijãadak'ãri, pia k'ïsia k'awaa wãpata mãik'aapa k'ïra jïp'a oopata tachia oodaipia bik'a Tachi Ak'õre k'ïrapite. Tachi mãga p'anapata pirã na p'ek'au eujãde p'ani misa, pia p'anapataadait'ee iru k'ïrapite, ichiaba awaraarã k'ïrapite. ¹³ Mãga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'õre Waibia waya cheru misa. Tachi K'aripapari Jesucristo unu k'iniapa ewari chaa iru nipata. Iru k'ïra wãree unudak'ãri, t'ãri o-ïa ak'itrua para nãbeeit'ee. ¹⁴ Ichi ita-aria peepiji tachi pari. Mãgã tachi k'aripa ataji p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Mãgã piuk'ãri, tachia k'achia oopatap'edaa jõmaweda wëpapiji ichideerã p'anedamerã. Maperã t'ãripa ichi-it'ee ne-inaa pia k'ïra t'ãdoo oo k'inia p'ani.

¹⁵ Mãpai Tito, mãgee ũraa mia jarada pia jaratëeji Creta isladepema ijãapataarãmaa. T'ãri pia ũrãaji, jõmaweda pia jara bik'a oodamerã. Ūri k'iniada-ee p'ani pirã, k'awapïji ãchia ne-inaa k'achia oo p'ani. Tachi Ak'õrepa pi jirit'eraji ãra ak'ipariimerã. Maperã mãgã pedeeipia bi. Pi yiaraa iru p'anadaik'araa bi.

3

Sãga Cristode ijãapataarã ijãadak'aarã awara p'anapataadaipia bi

¹ K'ïrãpapïji jãpema ijãapataarãmaa ãra ichiaba p'anapata Creta isladepema poro waibiaarã jua ek'ari. Maperã oodaipia bi mãgã poroorãpa oopi p'anik'a. Ichita oo k'inia p'anadaipia bi ne-inaa pia awaraarã k'aripadait'ee. ² Jarãji chïara ãpite k'achia pedeenadamerã mãik'aapa aupedeenadamerã awaraarã ome. Ma k'ãyaara t'ãri pia p'anadaipia bi mãik'aapa pedee pia pededaipia bi jõmaarã ome. ¡Mamïda, audua p'anadaik'araa bi!

³ Naaweda tachia Cristo k'awada-e p'anadak'ãri, k'achia p'anapachida. Oodaamaa p'anapachida Tachi Ak'õrepa jara pëidak'a. Atua p'anajida, seewa jara p'anipa tachi itu k'ïra p'anadap'edaa perã. Esclavoorãk'a p'anapachida, tachia oo k'iniata ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo oo nipapatap'edaa perã. T'ãri k'achia-idaa p'anapachida. Awaraarã unuamaa

iru p'anapachida, ne-inaa iru p'anadap'edaa k'aurepa. Chik'ira un-uamaa p'anapachida. ⁴ Māgá p'anapachida mīda, Tachi Ak'ōre, Tachi K'aripaparipa ichi warra tachimaa pēiji, tachi chupiria k'awaada perā. Peepiji tachi p'ek'au k'achia wēe p'aneedamerā. Māgá k'awaapiji ichia tachi k'inia iru bi. ⁵ Ichiata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atua-naadamerā. Māga oo-e paji tachia ne-inaa t'āri pia oopata perā. ¡Māga-e! Tachi k'aripaji tachi chupiria k'awaada perā. Tachia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpapiji māk'aapa ichi Jaure ba chepiji tachi k'ap'iade. Tachi piu pik'a p'anajida mīda p'ek'au k'achia k'aurepa, irua waya chok'ai p'anapiji ichi Jaurepa. Māga oop'eda, tachi p'aneepachida warra chai ewaa t'odak'a māk'aapa paniade k'uipidak'a. ⁶ Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure ba chepik'āri tachimaa, pania waibia pik'a weeji tachi k'ap'ia ūri. Māga ooji Jesucristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atak'āri. ⁷ Irá Tachi Ak'ōrepa jarai: “Mi Warra piuda k'aurepa parā p'ek'au k'achia wēe p'ani mi k'īrapite.” Tachi Ak'ōrepa māga ooji t'āri pia bapari perā. Tachia ne-inaa pia p'oyaa oodak'aa irua tachi chupiria k'awaamerā. Ma awara eperā piuda net'aa ome beeruk'a, māga pik'a tachi, Tachi Ak'ōre warrarā p'aneeruta Cristo k'aurepa. Mapa k'awapata piudak'āri, wāara it'aa wādait'ee.

Titomaa ūraada

⁸ Mia et'ewa p'āda wāarapi. Maperā māgí ūraa ip'ii jarateepia bi ijāapataarāmaa, māga ūridak'āri, ne-inaa pia k'ira t'ādo o p'anadamerā. Māga oodak'āri, eperāarā jōmaweda k'aripadait'ee, Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ⁹ Mamīda Tito, pariatua aupedeeyaa baik'araa bi audua beerā ome āchi chonaarāwedapema ēreerā k'ap'ia. Ichiaba t'ūk'araa bi nepira jiri p'anirā ome, āchi aupedeeyaa p'anadak'āri Moisepa p'āda jara k'inia bi k'ap'ia. K'īrak'aupai t'ū māgee ijaraapataarā ome. Māgee ne-inaa ooruta pirā, maarepida k'aripada-e. ¹⁰ Eperāpa ijāapataarāmaa k'īraupik'āri, tachi ijāapataarā awara-awaraadaipata. Māgee eperā parā t'āide paraa pirā, k'ira jīp'a ūrāaji māgí k'achia oo amaamerā. Ūri k'inia-e bi pirā, waya ūrāaji. Māga ūraap'eda, at'āri ūriamaa bi pirā, ijāapataarā t'āide waa t'ūpināati. ¹¹ Māgee eperāarā ne-inaa k'achia oomaa p'ani, ijāa amaadaruta perā Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Jōmaarāpa k'awapata āchi k'achia uchiadait'ee Ak'ōre k'īrapite, ūridaamaa p'anapata perā.

Pablopa na k'art'ade t'ēpai p'āda

¹² Tito, mia Artemas maa-e pirā Tíquico pīmaa pēit'ee. Jāma panak'āri, p'oyaa bi pirā, isapai wāji Nicópolis p'uurudee mi k'īrachuude. Mi jāma banait'ee p'usa t'ojara bi misa. ¹³ Abogado t'ījarapata Zenas, Apolo ome jāmāik'aapa uchiadak'āri, k'aripáji nejōmaade pia wādamerā āchi ode. ¹⁴ Māgá tachi ipemaarā jāma p'anirāpa ip'ii pia oodaipia bi awaraarā k'aripadait'ee māk'aapa chupiria chedeerā k'aripadait'ee chik'o, p'aru iru p'anadamerā. Māga oodaipia bi pariatua p'anapataadai k'āyaara, apida k'aripada-ee.

Pablopa awaraarā ome salude pēida

¹⁵ Jōmaweda ijāapataarā nama mi ome p'anirāpa pīmaa salude pēiruta. Taipa ichiaba salude tee pēiruta tai k'ōp'āyoorā Cristo k'aurepa k'inirāmaa. Mia it'aa iidi bi Ak'ōremaa irua parā jōma pia ak'i bapariimerā.

Māgapai paji.

FILEMÓN

San Pablopa K'art'a P'ãda Filemonmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Carcelde baji na k'art'a p'ãk'ãri. P'ãji Colosas p'uurudepema ijãapari t'ijarapatap'edaa Filemonmaa. Chupiría iidi bi Filemonpa ichi esclavo t'ãri pia auteebaimerã, ai naaweda iru juadeepa uchiaji mïda. Mãgí esclavo, t'ijarapatap'edaa Onésimo, Cristode ijãa beejí Pablopa jarateeda k'aurepa carcelde bak'ãri.

Salude teep'eda, naapiara Pablopa gracias jara bi Tachi Ak'õremaa, k'awada perã Filemón Cristode wãara ijãapari perã mãik'aapa bapari perã irua k'inia bik'a (vs. 1-7). Jara bi Filemón esclavo bada pia bapata Cristode ijãadak'ãriipa mãik'aapa chupiría iidi bi Filemonpa ichi esclavo t'ãri pia auteebaimerã iru pëik'ãri (vs. 8-22). T'ëepai salude pëi bi chi k'õp'ãyoorã carcelde p'anirã pari (vs. 23-25).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo carcelde bi mia oopari perã Jesucristopa oopi bik'a. Mi tachi ipema Cristo k'aurepa Timoteo ome na k'art'a p'ã pëiruta Filemonmaa. Filemón, pi k'inia iru p'anipi, auk'a Cristode ijãapari perã mãik'aapa auk'a iru-it'ee mimiapari perã. ² Ichiaba na k'art'a p'ã pëiruta tachi ipewëra Apiamaa mãik'aapa tachi ipema Arquipomaa. Ijãadak'aa beerãpa nepira jiri p'ani mïda iru ome, taik'a iru choopari Cristode ijãa bairã mãik'aapa oomaa bairã Cristopa oopi bik'a. Ichiaba p'ã pëiruta jõmaweda ijãapataarã pi tede it'aa t'í chepataarãmaa. ³ It'aa iidipata Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Filemonpa awaraa ijãapataarã k'inia iru bapari

⁴ Filemón, mia it'aa t'ik'ãri pi pari, ichita gracias jarapari mi it'aripema Ak'õremaa. ⁵ Üridoo pi wãara ijãapari Tachi Waibia Jesude mãik'aapa iru k'inia iru bapari. Ichiaba üridoo pia jõma ijãapataarã k'inia iru bapari. ⁶ Pi mãgá chik'inia bapari perã tachi ijãapataarã ome, mia it'aa iidipari Tachi Ak'õrepa pimaa k'awapimerã ne-inaa pia jõma tachi Cristodeerãpa oodai irua k'aripak'ãri. ⁷ Mi ipema Cristo k'aurepa, mi o-ia bi pia awaraarã mãgá k'inia iru bapari perã. Mãga oo bipa pia mi t'ãri mãik'aapa awaraa Cristodeerã t'ãri o-ïapipari.

Pablopa chupiría iidida Filemón esclavo Onésimo pari

⁸ Pi mãga bapari perã, mia ne-inaa iidi k'inia bi pia mi-it'ee oomerã. Pia nãga oopia bi, ne-inaa pia bairã. Ma awara Cristopa mi jirit'erada perã, mia waawee-ee na iidiru oopii pimaa. ⁹ Mamïda k'awa bairã pia jõma ijãapataarã k'inia iru bapari, mia pimaa chupiría iidit'ee. Taawa pia ürii mia iidiru, mi chonaa bairã mãik'aapa na carcelde bairã Jesucristopa oopi bik'a oopari k'aurepa. ¹⁰ K'inia bi pia auteebaimerã eperã nama bi mi ome. Iru michi warrak'a bi, mi k'aurepa iru Cristode ijãada perã mi nama carcelde bi misa. Na eperã pi esclavo iru bada, Onésimo.

¹¹ Mia k'awa bi naaweda irua pi k'aripa-e paji. Mamïda írã mãga-e bi. Írá audú chok'ek'ee bapari mi ome. Mia k'awa bi auk'a bait'ee pi ome.

¹² Mia iru pimaa pëiru. Iru audupai k'inia iru bi. Mapa k'inia bi pia

iru auteebaimerã mi auteebaik'ajik'a. ¹³ Mia k'inia bak'aji iru mi ome beemerã, mi nama carcelde bi misa, Jesupa ooda jarateeda k'aurepa. Mãgã irua mi k'aripak'aji pi pari. ¹⁴ Mamĩda mãga oo-e paji, pia jara-e pada perã iru nama bai pia bi mi ome. Mia k'inia-e pia iru auteebaimerã mia mãga oopiru perã. Pia mi mãgã k'aripa k'inia bi pirã, k'aripaipia bi pichi k'ĩradoopa.

¹⁵ K'ĩsĩaji nãgide. Onésimo mak'iaara taarã-e baji pi ik'aawaapa uchiada. ¿Tachi Ak'õrepa iru mãgã wãpiji-ek'ã aji, Cristode ijãap'eda, írá pi ome ichita bapariimerã? ¹⁶ Ma awara írá iru auteebairu pirã, iru pipiara bai esclavo k'ãyaara. Pi ípema pia bait'ee auk'a Cristode ijãa bairã. Mia iru k'inia iru bi. Mamĩda pia iru audupiara k'inia iru bai pia bi, iru chok'ek'ee bairã mãik'aapa iru pi ípema Cristo k'aurepa perã.

¹⁷ Mãpai pia mi iru bi pirã pichi k'õp'ãyo piak'a, Onésimo auteebãiji mi auteebaik'ajik'a. ¹⁸ Irua pĩmaa ne-inaa k'achia ooji pirã maa-e pirã pi net'aa chiaji pirã, jara pẽiji. Mia p'aait'ee. ¹⁹ Mi, Pablopa nãgĩ p'ãru michi juapa: miata p'aait'ee. Mamĩda mia pĩmaa nãga k'irãpapi k'inia bi. Onésimo pi ome tewe iru bai k'ãyaara, pia tewe waibiara iru bi mi ome, mi k'aurepa pia Cristode ijãada perã. ²⁰ Maperã ípema, írá mia k'inia bi pia jõdee mi k'aripamerã, Tachi Waibiapa pĩmaa oopi k'inia bik'a. Chupiria k'awãaji mãik'aapa Onésimo auteebãiji. Mãgã pia mi t'ãri o-ĩapiit'ee.

²¹ Mia ijãa bi pia ooit'ee mia iidi bik'a. Mapa na k'art'a pĩmaa p'ãmaa bi. Wãara mia k'ĩsia bi pia waapiara ooit'ee mia iidida k'ãyaara. ²² Mãga oo bi misa, cuarto awara bĩji mi-it'ee, mi jãma panak'ãri. Mia mãga jara bi ijãa bairã parã it'aa t'ipata k'aurepa Tachi Ak'õrepa mi uchiapiit'ee na carceldeepa mãik'aapa waya pẽiit'ee parãmaa.

Awaraarãpa salude tee pẽidap'edaa

²³ Tachi k'õp'ãyo Epafras ichiaba nama carcelde bi mi ome, Jesu-cristopa oopi bik'a oopari perã. Irua pĩmaa salude tee pẽiru. ²⁴ Marcos, Aristarco, Demas mãik'aapa Lucapa salude tee pẽiruta. Åra mi ome auk'a mimiapata Cristo-it'ee.

²⁵ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã jõmaweda pia ak'ĩ bapariimerã.

Mãgapai paji.

HEBREOS

K'art'a P'ãda Hebreo Pedee Pedeeapataarãmaa

K'awada-e p'ani k'aipa nãgí k'art'a p'ãji. Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda pia estudia beerã ùk'uruurãpa k'ĩsia p'ani Pablopa p'ãda; awaraarãpa k'ĩsia p'ani Bernabepa p'ãda; awaraarãpa Apolopa p'ãda. Mamída jõmaarãpa k'ĩsia p'ani nãgí ũraa p'ãji judiorã Cristode ijãadap'edaarã-it'ee. Jõmaweda judiorãpa hebreo pedee pedeeapataadap'edaa perã, nãgí p'ãda t'ĩ bijida Hebreos. Nãgí ũraa p'ãji ùk'uru judiorã Cristode ijãapataarãpa ijãa amaadait'ee k'ĩsia p'anadap'edaa perã, jĩp'a naawedape-mak'a ijãapataadait'ee chonaarãwedapema Moisepa p'ãdade. Chi na ũraa p'ãdapa jara bi mãga oonaadamerã, Jesucristo jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã.

Naapiara k'irãpapi bi k'aita Jesucristo; chi Tachi Ak'õre k'ĩra wãree unupida (cap. 1.1-3). Jara bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite Cristo waibiara bi angeleerã jõmaarã k'ãyaara (caps. 1.4–2.18) mãik'aapa Moisés k'ãyaara (cap. 3.1-6). Ũraa bi k'ĩri k'ĩsua p'ananaadamerã ãchi chonaarãk'a; ma k'ãyaara k'ãiwee p'anapataadamerã Cristode ijãa p'anide (caps. 3.7–4.13). Jara bi Jesús tachi ijãapataarã it'aripema P'aareerã Poro Waibia (caps. 4.14–5.10) mãik'aapa ũraa bi Cristode ijãa amaanaadamerã, ma k'aurepa atuadai perã (caps. 5.11–6.12). K'irãpapi bi Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã pia ak'ipari (cap. 6.13-20). Jara bi Jesús chonaarãwedapema p'aare poro waibia Melquisedec jĩak'a (cap. 7) mãik'aapa iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ũraa chiwidi eperãarãmaa jara pèida awara bi, chonaarãwedapema ũraa p'ãda k'ãyaara (cap. 8). Jara bi it'aripema Ak'õre Waibia tede mãik'aapa jara bi Cristopa waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wèpapiit'ee (caps. 9.1–10.18). Jara bi Cristode ijãapataarãpa p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi mãik'aapa iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õre k'ait'a wãdaipia bi it'aa t'ĩ p'anide (cap. 10.19-39). K'irãpapi bi Tachi Ak'õrepa chonaarãwedapema ijãapataarã pia ak'ida, irua jaradade ijãapatap'edaa perã mãik'aapa oopatap'edaa perã irua k'inia bik'a (cap. 11). Jara bi Cristode ijãapataarã jĩp'a ijãapataadamerã ãchi piurutamaa (cap. 12). T'èepai ũraa k'ĩra t'ãdoo jarap'eda, jara bi ichia k'inia bi Cristopa ãra pia oomerã mãik'aapa k'aripamerã (cap. 13).

Tachi Ak'õrepa ichi Warra it'aideepa jarada

¹ Chonaarãweda Tachi Ak'õre pedeeapachi tachi chonaarãmaa ichi pedee jarapataarã it'aideepa. Mãgũrãpa jarateepachida Ak'õrepa oopi k'inia bi eperãarãmaa. At'apai jarateepachida; ũraade mãik'aapa k'aride. ² Mamída Tachi Ak'õre Warra, Jesucristo chedak'ãriipa na p'ek'au eujãdee, Tachi Ak'õre pedee pari iru k'ap'ia pari. Ichi Warramaa ne-inaa jõmaweda it'ĩ nĩbi mãik'aapa eujãde nĩbi oopiji. K'ĩsia iru baji ma jõmaweda teet'ee chi Warramaa ichi-it'ee iru bamerã. ³ Chi Warra chi ak'õre jĩak'a bi. Iru bi jõma chi ak'õre k'ĩra wãree. Iru pedeerupapai ne-inaa jõma iru juade nĩbi. Piup'eda Tachi Ak'õrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wèpapiit'ee, it'aa wãji mãik'aapa Tachi Ak'õre juaraare it'ari su-ak'ĩ banaji.

Jesucristo angeleerã k'ãyaara waibiara bi

4 Tachi Ak'õrepa ichi angeleerãmaa “chok'apariirã” apari. Mamĩda chi warramaa “Warra” apari. K'awa p'ani eperã warra chi mimiapari k'ãyaara waibiara bi. Mãgã ichiaba Tachi Ak'õre Warra waibiara bi ichi angeleerã k'ãyaara. 5 Tachi Ak'õrepa waide jara-e paji ichi angeleerã apidaamaa:

‘Mia idi jõmaarãmaa jara bi pi mi Warra.’ (Sal 2.7)

Ma awara ichi ángel apidaamaa jara-e paji:

‘Mi pi ak'õre pait'ee. Jõdee pi mi warra pait'ee.’ (2 S 7.14)

6 Mamĩda chi Warra naapema jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã, iru na p'ek'au eujãdee pëik'ãri, jaraji ichi angeleerãmaa:

‘Bedabãiti mi Warra k'ĩrapite mãik'aapa it'aa t'ĩti irumaa.’ (Sal 97.7)

7 Angeleerã nãga p'anida a bi ichi ũraa p'ãdade:

‘Irua ichi angeleerã nãuk'a papipari mãik'aapa wëpapipari maa-e pirã t'ipitauk'a uruapipari mãik'aapa k'ĩpipari.’ (Sal 104.4)

8 Mamĩda nãga bida a bi chi Warra:

‘Tachi Ak'õreda, a bi, pi ichita jõmaarã rey bapariit'ee, na p'ek'au eujã jõru pijida. K'achia wëe bapari perã, pia pia ak'i bapari pi jua ek'ari p'anirã. 9 Ne-inaa pia aupai oo k'inia bapachi. P'ek'au k'achia ooamaa bada perã, p'ek'au k'achia wëe bi. Maperã pi Ak'õre, Tachi Ak'õrepa pi jirit'eraji waibiara pamerã pi k'õp'ãyoorã k'ãyaara. Mãga ook'ãri, pi o-ĩapiji.’ (Sal 45.6-7)

10 Tachi Ak'õrepa chi Warramaa ichiaba mãgaji:

‘Eperãarã Ak'ipari Waibia, ewaa weda piata pichi juadoopa ooji na p'ek'au eujã mãik'aapa pajã. 11 Ma jõmaweda p'aru sorek'a pak'oodaridait'ee mãik'aapa jõdaridait'ee. Mamĩda pi ichita bapariit'ee, na p'ek'au eujã jõru pijida. 12 Na eujã pari pia eujã mãik'aapa pajã chiwidi ooit'ee. Mamĩda pi jõ-e; ichita bapari perã.’ (Sal 102.25-27)

13 Tachi Ak'õrepa ichi ángel apidaamaa jara-e paji:

‘Pi mi ome auk'a waibia bairã, mi juaraare su-ak'i béjeji, mia pi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã p'oyaa misa.’ (Sal 110.1)

14 Mãga jara-e paji, Tachi Ak'õrepa ichi angeleerã jõmaweda pëipari perã na eujãdee eperãarã k'aripade. Æra eperã k'ap'ia wëe p'ani mĩda, Tachi Ak'õrepa ãra pëipari ichimaa wãdait'eerã k'aripadamerã.

2

Jesucristopa jarada ũri k'iniada-e p'anadap'edaarã

1 Mãgã Cristo waibiara bairã angeleerã k'ãyaara, tachia pia k'awadaipia bi Tachi Ak'õrepa jara pëida iru k'ap'ia pari, Ak'õre odeepa uchiada-e pait'ee. 2 Tachi Ak'õre ũraa jarada Moiseamaa ichi angeleerã it'aideepa wãara paji. Mapa Tachi Ak'õrepa mãgã ũraa ũri k'iniada-e p'anadap'edaarã miapiji. 3 Mãgã miapiji pirã ichi ũraa ũri k'iniada-e p'anadap'edaarã naaweda, ¿sãgã tachi irumaa wãdaima, iru ũraa jara pëida Cristo k'ap'ia pari ũri k'iniada-e p'ani pirã? Tachi Waibia Jesucristota naapiara cheji jarait'ee Tachi Ak'õrepa ũraa chiwidi iru bi irude ijãapataarã-it'ee. T'ëepai ma ũraa ũridap'edaarãpa tachimaa jarateejida. 4 Ma ũraa chiwidi jaratee p'anide Tachi Ak'õrepa ãramaa oopipachi ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa ichia oopi k'inia bik'a ãramaa oopipachi.

Jesucristo eperã jÿp'aak'a bada

⁵ Tachi Ak'õrepa Jesucristota jirit'eraji jaramerã ma ùraa chiwidi mia jaramaa bi na p'ädade. Maperã ma ùraade ijãa p'anadap'edaarã bi-e paji ichi angeleerã jua ek'ari. ⁶ Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ùraa p'ädade jara bairã:

'Ak'õre, ¿eperã pi-it'ee k'ãarema, pia ichi ak'i bapariimerã mãik'aapa k'inia iru bapariimerã? ⁷ Na p'ek'au eujãde bi misa, pia ichi ek'ariara biji pichi angeleerã k'ãyaara. Mãgã biji mïda, ichi waibia papiji mãik'aapa k'ïra wãree papiji pik'a. ⁸ Ne-inaa jõma nïbi ichi jua ek'ari biji.' (Sal 8.4-6)

Mãga ooji mïda, waide ne-inaa jõma ichi jua ek'ari bi-e. ⁹ Mamïda Jesús jua ek'ari bi. Tachi Ak'õrepa Jesús ek'ariara biji ichi angeleerã k'ãyaara, taarã-e nide eperã jÿp'aak'a bapariimerã. Eperãarã k'inia iru bairã, Jesús piupiji jõmaarã pari. Mãgã chupiria piuda perã, Tachi Ak'õrepa iru tachi rey waibia papiji mãik'aapa k'ïra wãree papiji.

¹⁰ Ne-inaa jõma nïbi Tachi Ak'õre-it'ee. Ichiata pia k'ïsia iru baji ichi Warra piuda k'aurepa awaraa warrarã chok'ara ichi ome p'anapataadamerã, ichi eujã k'ïra wãree bïde. Mapa chi Warra chupiria piupiji. Cristopa jõma ooji ichi Ak'õrepa oopidak'a, mia nïbaji mïda mãga ooit'ee. Mapa ichia wãara Tachi Ak'õre o ak'ïpii eperãarãmaa, aide t'ïudap'eda, it'aa wãdamerã. ¹¹ Ma-it'eeta Tachi Ak'õrepa Jesucristo jirit'eraji, iru k'aurepa eperãarã t'ïudamerã mãik'aapa Ak'õre ode p'anapataadamerã. Jõma eperãarã Tachi Ak'õre ode p'anãrã chi Warra k'aurepa ichiaba ichi warrarã. Mapa Tachi Ak'õre Warra k'ïra nejasia-e bi mãgãrãmaa ïpema ait'ee. ¹² Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ùraa p'ädade jara bairã:

'Tachi Ak'õre, mia pi k'awapiit'ee mi ïpemaarãmaa mãik'aapa pimaa it'aa t'ïit'ee k'ari nïbïde ãra taide.' (Sal 22.22)

¹³ Ichiaba awara ãi jara bi:

'Mia Tachi Ak'õrede ijãait'ee.' (Is 8.17)

Ichiaba jara bi:

'Mi nama bïda aji, pia warrarã mïmaa teeda ome.' (Is 8.18)

¹⁴ Mãgã warrarã tachik'a p'anadairã, k'awa p'ani Jesucristo auk'a eperã paji. Mãga pa k'inia baji k'awada perã ichi piuda k'aurepa eperãarã ïrude ijãa p'ani uchiapiit'ee Netuara Poro Waibia jua ek'ariipa. Mãgã eperãarã peepii awaa bapari. ¹⁵ Mãgã jua ek'ari eperãarã esclavoorãk'a p'anapata, piudait'ee waawee p'anadairã. Mamïda Jesucristopa aweda Netuara Poro Waibia p'oyaada perã piuk'ãri, ichia eperãarã uchiapii mãgã jua ek'ariipa waa waaweenadamerã piut'ee. ¹⁶ Maperãpi tachia k'awa p'ani Jesucristo che-e paji na p'ek'au eujãdee angeleerã k'aripait'ee. Ma k'ãyaara cheji k'aripait'ee Tachi Ak'õrede ijãapataarã Abrahampa ijãadak'a. ¹⁷ Cristo mãgã cheda perã ichi ïpemaarã k'aripade, tachik'a baji na p'ek'au eujãde bak'ãri. Mapa P'aareerã Poro Waibia ooparik'a, tachi chupiria k'awaapari mãik'aapa it'aa t'ïpari tachi pari. Iru piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa wëpapipari tachia p'ek'au k'achia oopata, ma k'aurepa atuanaadamerã. ¹⁸ Jesucristo tachik'a bada perã, auk'a chupiria nïbaji Netuara Poro Waibia irumaa ne-inaa k'achia oopi chek'ãri. Mapa ichia tachi k'aripai auk'a choodamerã mãik'aapa ne-inaa k'achia oonadamerã.

3

Jesús Moisés k'ãyaara waibiara bi

¹ Ipemaarã Cristo k'aurepa, Tachi Ak'õrepa tachi awara bida perã ichi ome it'ari p'anapataadamerã, k'ĩsiati Jesucristopa oo bide tachi k'aripait'ee. Tachi Ak'õrepa iru pëiji jarateemerã iru ùraa chiwidi m̃aik'aapa P'aareerã Poro Waibiak'a it'aa iidipariimerã tachi pari, irude ijãapata perã. ² Tachi Ak'õrepa Jesucristo pëiji iru Ak'õrepa oopi bik'a oo k'inia bada perã, Moisepa oo k'inia badak'a, chonaarãweda Ak'õre eperãarã k'aripak'ãri. ³ Mamãda Jesús Moisés k'ãyaara waibiara bi. K'ĩsiadãma nãgide. Eperãarãpa te oopataarã pipiara ak'ipata, m̃airãpa te oodap'edaa k'ãyaara. ⁴ Eperãarãpa te chok'ara oodai. Mamãda Tachi Ak'õrãpata ooji ne-inaa jõma ñibi. ⁵ Moisés Tachi Ak'õredeerã ak'ipari pia paji, oo k'inia bada perã Ak'õrepa jaradak'a. Eperãarãmaa jarateepachi Tachi Ak'õrepa t'ẽepai ooit'ee bada. ⁶ Mamãda Cristo Tachi Ak'õre Warra perã, ichideerã pipiara ak'ipari Ak'õrepa k'inia bik'a. Tachita irudeerã ichiaba, Cristode ijãa amaada-e p'ani pirã m̃aik'aapa o-ĩa unu k'inia p'ani pirã ne-inaa pia Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi tachi-it'ee.

Tachi Ak'õrepa ichide ijãapataarã k'ãiwee p'anapipari

⁷ Maperã pia ùridaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi iru ùraa p'ãdade: 'Idi Tachi Ak'õre pedee ùriruta pirã, ⁸ k'ĩri k'isua p'ananãati pãchi chonaarãk'a, ãchi wãyaa wãdak'ãri eujã pania wëe bide. Tachi Ak'õre jua ek'ari p'ana k'iniada-e paji, ãchia oo k'iniata oo k'inia p'anadap'edaa perã. ⁹ Mapa Ak'õrepa jaraji: "Cuarenta años pãchi chonaarãpa unupachida mia oo bada ãchi k'aripait'ee. Mamãda at'ãri mia jarada oo k'iniada-e p'anapachida. ¹⁰ Maperãpi mi k'ĩraudachi ma eperãarã ome." Mãpai jaraji: "Na eperãarãpa ãchia oo k'iniata oopata. Oodak'aa mia oopi bik'a, mi o k'awada-e p'anadairã." ¹¹ Mãpai mi k'ĩrau bada perã ãchi ome, juraaji: "Wãda-eda aji, mia k'ãiwee p'anapiit'eeda ada eujãdee." ' (Sal 95.7-11)

¹² Írá ìpemaarã, mãga bada perã tachi chonaarã ome, Tachi Ak'õre ichita bapari odeepa uchianaadamerã, t'ãri k'achia-idaa p'ananãati m̃aik'aapa k'ĩri k'isua p'ananãati. ¹³ Ma k'ãyaara, chok'ai p'ani misa, ewari chaa chik'aripa p'anapatãati waapiara ijãadait'ee, apida Tachi Ak'õre odeepa uchianaadamerã, p'ek'au k'achia oo k'iniapa. ¹⁴ Tachi Ak'õrede ijãadaipia bi tachi piurutamaa. Mãga ooruta pirã, unudait'ee irua ne-inaa pia k'ĩsia iru bi tachi-it'ee, Cristo tachi ome bapari perã.

¹⁵ Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bi:

'Idi Tachi Ak'õre pedee ùriruta pirã, k'ĩri k'isua p'ananãati pãchi chonaarãk'a, ãchi wãyaa wãdak'ãri eujã pania wëe bide. Tachi Ak'õre jua ek'ari p'ana k'iniada-e paji, ãchia oo k'iniata oo k'inia p'anadap'edaa perã.' (Sal 95.7-8)

¹⁶ Maperã k'ĩsiadãma tachi chonaarãde. Moisés ãchi poro waibia paji Egiptodeepa uchiadak'ãri. Maapai Tachi Ak'õrepa ãchimaã j̃ip'a pedeeji ichi it'aideepa. Mamãda irua jaradak'a oo k'iniada-e paji. ¹⁷ Maperãpi piuk'oodachida ma eujã pania wëe bide, wãdai naaweda ma eujãdee Tachi Ak'õrepa p'anapiit'ee padamãi. Cuarenta años ãchia oo k'iniata oo p'anipa Tachi Ak'õre k'ĩraupijida. ¹⁸ Mapa irua nãga jaraji:

‘Írá parā wāda-eda aji, mia k’āiwee p’anapiit’eeda ada eujādee.’ (Nm 14.22, 30, 35)

19 Ma chonaarā wāda-e paji ma eujādee, Tachi Ak’ōrepa jarada ijāada-e pada perā.

4

1 At’āri Tachi Ak’ōrepa tachi k’āiwee p’anapi k’inia bi. Maperā pia p’anapataadāma irua k’inia bik’a, apidaamaa irua jaranaamerā: “Mia k’āiwee bapi-e.” 2 Mia māga jara bi Tachi Ak’ōrepa tachimaa ichiaba jara pēida perā ichia ooda eperāarā o k’achiadeepa k’aripa atait’ee. Māga ijāadak’āri, k’āiwee p’anapataadait’ee. Ichia chonaarāmaa jara pēidak’a, māgā ichiaba tachimaa jara pēiji. Mamīda āchi-it’ee pia uchiae-e paji, k’iripapai ūridap’edaa perā, t’āride ijāada-ee. 3 Tachia āchik’a oodaik’araa bi. Ijāada-e p’anī pirā, Tachi Ak’ōrepa tachi jida k’āiwee p’anapi-e. Māga k’awa p’anī iru ūraa p’ādade jara bairā:

‘K’īrau bada perā āchi ome, juraaji: “Wāda-eda aji, mia k’āiwee p’anapiit’eeda ada eujādee.”’ (Sal 95.11)

K’awa p’anī na p’ek’au eujā ooi naaweda Tachi Ak’ōrepa k’īsia iru bajī tachi k’āiwee p’anapiit’ee ichi ome. 4 Ma awara k’awa p’anī iru k’āiwee bapari, awara āi iru ūraa p’ādade jara bairā:

‘K’āima sieteede Tachi Ak’ōrepa ichi mimia oo aupak’āri, ĩiji māik’aapa k’āiwee beejī.’ (Gn 2.2)

5 Mamīda waya ūriti irua naaweda jarada ichi ūraa p’ādade:

‘Wāda-eda aji, mia k’āiwee p’anapiit’eeda ada eujādee.’ (Sal 95.11)

6 Māga jaraji ma naa ūridap’edaarāpa irua jara pēida ijāada-e p’anadap’edaa perā. Mamīda irua at’āri ichide ijāapataarā k’āiwee p’anapi k’inia bi. 7 Ma-it’ee ewari awara biji. Māga k’awa p’anī māgī chonaarā piudap’edaa t’ēepai, Tachi Ak’ōrepa jarada perā Rey David it’aideepa:

‘Idi Tachi Ak’ōre pedee ūiruta pirā, k’irī k’isua p’ananāati.’ (Sal 95.7-8)

8 Josuépa māgī chonaarā k’āiwee p’anapida paara, ai t’ēepai David it’aideepa Tachi Ak’ōrepa “idi” jara-e pak’aji. 9 Māgara irude ijāapataarā idipema ewari ĩidai ichiaba, Tachi Ak’ōre ĩidak’a na p’ek’au eujā oo aupak’āri. 10 Tachia oo k’iniata oopata oo amaadak’āri oo k’inia p’anadairā Tachi Ak’ōrepa oopi bik’a, wāara iruk’a ĩidait’ee māik’aapa k’āiwee p’anapataadait’ee. 11 Maperā jiridaipia bi iruk’a ĩidait’ee. K’irī k’isua p’anadaik’araa bi tachi chonaarāk’a.

12 Iru ūraa ūridaipia bi Tachi Ak’ōre Ūraa chok’ai pik’a bairā. Ma k’aurepa eperāarā ichita p’anapataada. Ma awara iru ūraa waibiara bi awaraa ūraa k’āyara, irua jara bik’a māgā p’asapari perā. Espada k’īraichaa weda p’ewedee bik’a, māga pik’a iru ūraa ichiaba p’ewedee pik’a bi, ma ūraa tachi t’āride t’ūpari perā. K’awapipari tachia k’īsia bi māik’aapa oo k’inia bi, pia wa k’achia. 13 Ne-inaa apida wē-e Tachi Ak’ōrepa k’awa-e pai. Iru-it’ee ne-inaa jōma ewaraa jēra bi. Ewari cherude tachi jōmaweda p’anadait’ee iru k’īrapite māik’aapa irumaa tachia oopatap’edaa jōmaweda jaradait’ee.

Jesús awara bida ijāapataarā P’aareerā Poro Waibia pamerā

14 Írá mia waya k’irāpapi k’inia bi parāmaa: Tachi Ak’ōrepa Jesús awara biji waibia pamerā māik’aapa it’aa t’īpariimerā tachi pari. Maperā Tachi Ak’ōre Warra Jesús tachi ijāapataarā P’aareerā Poro Waibia. It’ari bapari ichi Ak’ōre ome. Mama it’aa t’īmaa bairā tachi pari, t’āripa irude

ijāadāma. ¹⁵ Nāgí P'aareerā Poro Waibiapa k'awapari tachi t'āride k'ŕsia p'ani, tachik'a na p'ek'au eujāde bapachi perā. Mamīda mágá bapachi mīda, maarepida p'ek'au k'achia oo-e paji. ¹⁶ Mágá P'aareerā Poro Waibia iruk'a iru p'anadairā, waaweenaadāma wādait'ee Tachi Ak'ōre Waibia k'ait'aara, tachi it'aa iididak'āri. Ne-inaa jōma Cristo jua ek'ari nībi māik'aapa irua tachi k'aripa k'inia bi. Maperā chupiria iididāma, irua jara bik'a ooda-e pak'āri. Ichiaba tachi k'ŕradoopa irua k'inia bik'a p'oyaa ooda-e pak'āri, iididāma irua k'aripamerā, tachi k'inia iru bapari perā.

5

¹ P'aareerā poro waibia chaa tachi ome auk'a bi mīda, Tachi Ak'ōrepa māgí eperā awara bīpari, ichimaa it'aa iidipariimerā eperārā pari. Ma awara irua jitapari ne-inaa eperārāpa aneepata teedait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ichiaba ne-animalaarā peek'āri, irua paapari Tachi Ak'ōre-it'ee, eperārāpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ² Māgí p'aareerā poro waibiapa tachik'a ne-inaa k'achia oopari perā, irua chupiria k'awaai chi ne-inaa k'achia oo p'anīrā, k'awada-e p'anadairā Tachi Ak'ōrepa āchimaa oopi k'inia bi. ³ Maperāpi irua chupiria iidipari, ne-inaa teepari māik'aapa ne-animalaarā peep'eda, paapari Tachi Ak'ōre-it'ee, naapiara ichi k'ap'ia pari, maap'eda apemaarā pari.

⁴ Eperā apida ichi k'ŕradoopa p'aareerā poro waibia pa-e pai. Tachi Ak'ōrépata māgí mimiade bīpari, chonaarāweda Aarón bidak'a. ⁵ Māgapi Cristo ome baji ichiaba. Ichi k'ŕradoopa waibia pa-e paji. Tachi Ak'ōrépata iru biji tachi ijāapataarā P'aareerā Poro Waibia pamerā. Māga k'awa p'ani Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Mia idi jōmaarāmaa jara bi pi mi Warra.'

(Sal 2.7)

⁶ Ichiaba awara āi jara bi:

'Pi ichita P'aareerā Poro Waibia pait'ee, Melquisedeck'a.'

(Sal 110.4)

⁷ Jesucristo na p'ek'au eujāde bak'āri, at'apai taubade chupiria iidiji Tachi Ak'ōrepa ichi k'aripamerā. K'awaji ichi piut'ee māik'aapa Tachi Ak'ōrépata ichi madeepa uchiapii. Tachi Ak'ōrepa ma chupiria iidida ūriji, Cristopa oo k'inia bada perā chi Ak'ōrepa oopidak'a. ⁸ Tachi Ak'ōre Warra paji mīda, mia nībide Tachi Ak'ōrepa k'iniata oo k'awaa wā nipaji. ⁹ Mapa chi Ak'ōrepa oopi k'inia bada oo aupak'āri, Tachi Ak'ōrepa iru biji tachi o k'achiadeepa k'aripa atamerā. Māga biji irude ijāapataarā Ak'ōre truade ichita p'anapataadamerā iru ome, waa piuda-ee. ¹⁰ Irua mágá ooi Tachi Ak'ōrepa iru bida perā tachi ijāapataarā P'aareerā Poro Waibia pamerā Melquisedeck'a.

K'ŕrak'aupai naapiara jarateedap'edaa ijāa amaadai

¹¹ Mia pipiara jaratee k'inia bi sāga Jesucristopa ooda Melquisedecpa oodak'a. Mamīda māga ooru pirā, parāpa pia k'awada-e pai, wāara ūri k'iniada-e p'anadairā. ¹² jPāchita Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā pak'ajida, taarāruta perā Cristode ijāa p'ani! Mamīda māga-e. At'āri awaraarāpa parāmaa jarateepata, waide pia k'awada-e p'anadairā Tachi Ak'ōre Ūraa jarateedap'edaa, ewaa irude ijāadak'āri. Māga p'ani ma ūraa pipiara k'awa k'iniada-e p'anadairā. ¹³ Ara warra chak'e juto bi chik'o k'o atua bik'a, māga pik'a parāpa ijāa p'ani mīda, k'awada-e p'ani chisāgí ne-inaa pia māik'aapa chisāgí ne-inaa k'achia Tachi Ak'ōre k'ŕrapite. ¹⁴ Jōdee

Tachi Ak'õre Ūraa pipiara k'awa p'anirã k'isia k'awaa p'ani, pia mãik'aapa k'achia k'awapata perã.

6

¹ Mapa oodãma Tachi Ak'õrepa oopi bik'a mãik'aapa iru ūraa pipiara k'awaa wãdãma. O-ia p'ananaadãma tachimaa naapiara jarateedap'edaa ome. Nãga jarateejida tachimaa: Eperãarãpa p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi, ma k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi bimãi t'ĩupi-e pait'ee perã. Ijãadaipia bi Tachi Ak'õrepa Jesucristo pëiji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atamerã, mágã ára p'anapataadamerã Ak'õre truade iru ome, waa piuda-ee. ² Poro choopidaipia bi ak'ipidait'ee ãchi Cristodeerã. Ma t'ẽepai, tachi naawedapemaarãpa oodap'edaak'a, ijãapataarã poroorãpa jua bidaipia bi ãra ãri, Tachi Ak'õrepa ãramaa ichi Jaure pëimerã. Ichiaba ijãadaipia bi Cristo waya chek'ãri, ichide ijãa jai-idaadap'edaarã Tachi Ak'õrepa chok'ai p'irabaipiit'ee, k'ap'ia chiwidi p'anapataadamerã, waa piuda-ee. Jõdee Ak'õre ewari waibia ewate jai-idaadap'edaarã Cristode ijãada-ee, ichimãiipa pëiit'ee awara ãyaa, chupiria p'anapataadamerã, waa piuda-ee.

³ Mãga paji ma naapiara jarateedap'edaa. Mamãda ma ūraa k'ãyaara waa k'awaadai, Tachi Ak'õrepa tachi k'ariparu pirã.

⁴ Mia mãga jara bi eperãarãpa Cristode ijãa amaadap'eda, waya p'oyaa ijãada-e perã. Mãgãrãmaa Tachi Ak'õrepa k'awaapiji Cristopa ooda ãchi-it'ee. Maap'eda ãchia ijãajida iru piuji ãchi k'aripait'ee it'aa wãdamerã. Mãga ijãadap'eda, Tachi Ak'õre Jaure ba cheji ãchi ome, Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi ãchimaa pia k'awaadamerã. ⁵ Ichiaba k'awaajida Tachi Ak'õrepa jarak'ãri ichia ne-inaa pia ooit'ee, mãga oopari. Unujida Tachi Ak'õrepa ne-inaa ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa, tau p'ãriu bada mãik'aapa chiwa bada jipak'ãri. K'awaajida mãgã ooit'ee na p'ek'au eujã jõrumaa. ⁶ Mãga k'awa p'anide, Cristode ijãa amaaruta pirã, ne-inaa awaraa wẽ-e ãchi k'aripait'ee, waya ãchi p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa it'aa wãdamerã. Mãgã ijãa amaaruta pirã, oodai Tachi Ak'õre Warra peedap'edaarãpa oodap'edaak'a, iru kurusode bidak'ãri arii p'anadap'edaarãpa oo iru p'anadamerã.

⁷ Mia jarait'ee sãga p'ani Cristode ijãa amaa p'anirã. K'oi chek'ãri, eujã p'ũasaade t'ĩupari mãik'aapa madeepa ne-uuda uchiapari. Ma ne-uuda pia chauk'ãri, eperãarãpa p'epata k'odait'ee. Mãga bak'ãri, Tachi Ak'õrepa ma eujã pia ak'iparida apata. ⁸ Mamãda k'oi che bi mãda, ne-ĩri uchiaru pirã, Tachi Ak'õrepa ma eujã pia ak'i-e bida apata, mãik'aapa ma eujã atabaibëipata, paa atapëidamerã.

⁹ ĩpemaarã Cristo k'aurepa k'iniarã, mãga jara bi mãda, k'awa bi parãpata Cristode ijãa amaada-e p'ani, Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo p'anadairã. Mãgã ak'ipipata parãpa wãara p'ek'au k'achia oo amaajida Cristode ijãapataadait'ee. ¹⁰ K'irãpãti Tachi Ak'õrepa ichita pia oopari. Ichia k'ĩra atua-e bi parãpa irudeerã k'aripadap'edaa mãik'aapa at'ãri mãga oo p'ani, iru k'inia iru p'anadairã. ¹¹ Mia k'inia bi parã mãga p'anapataadamerã piurutamaa. Mãga p'anaruta pirã, pia k'awaadait'ee Cristo k'aurepa iru p'anadait'ee jõma Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi parã-it'ee. ¹² K'inia-e bi k'oo-idaa p'anadamerã. Ma k'ãyaara k'inia bi parãpa ijãadamerã tachi chonaarãk'a, chi irua jarada pedee ijãa p'anadap'edaarã

ãchi piurutamaa. Choojida unurutamaa jōma Tachi Ak'ōrepa k'ĩsia iru bada āramaa teeit'ee.

Tachi Ak'ōrepa ichia jaradak'a ooit'ee

¹³ Tachi Ak'ōrepa ichi pedee Abrahammaa jarak'āri, awaraa ichi k'āyaara waibiara wē-e paji ma k'ĩrapite jarait'ee. Mapa ichi t'ĩde jaraji:

¹⁴ 'Mia pi pia ak'i bapariit'ee. Pideepa warrarā chok'ara uchiapiit'ee.' (*Gn 22.16-17*)

¹⁵ Abrahampa ijāaji Tachi Ak'ōrepa jarada, taarāji mīda ooit'ee ichia jaradak'a. Abrahampa māgá ijāada perā, Ak'ōrepa wāara ooji ichia jaradak'a.

¹⁶ K'awa p'ani eperāarā nepirade p'anide ak'ipi k'inia p'anadak'āri wāarata jara p'ani, juraapata eperā āchi k'āyaara waibiara bi k'ĩrapite, chi ũri p'anirāpa ijāadamerā. ¹⁷ Māga pik'a Tachi Ak'ōrepa ak'ipi k'inia bak'āri wāara ooit'ee ichia jaradak'a Abrahammaa māik'aapa iruk'a ijāapatap'edaarāmaa, māga jaraji ichi t'ĩde, awaraa ichi k'āyaara waibiara wē-e pada perā. ¹⁸ Tachi Ak'ōrepa ma pedee jarada perā māik'aapa ichi t'ĩde jarada perā, k'awa p'ani iru seewak'aa. Irua jara bik'a, ichita māga oopari. Mapa tachi o k'achiadeepa uchiapata Cristode ijāadait'ee. K'awa p'ani irua tachi k'aripait'ee p'ek'au k'achia jua ek'ariipa, t'āri aba p'anapataadamerā iru ome māik'aapa iru p'anadamerā ne-inaa jōma irua k'ĩsia iru bi tachi-it'ee. ¹⁹ Maperā tachia ijāapata; ijāa amaada-ee. Ara anclapa barco pia jita iru bik'a āyaa wāpiamaapa, māga pik'a tachia pia ijāapata, k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa tachi ateeit'ee ichimaa, Jesupa ooda k'aurepa. ²⁰ Jesuta tachi k'āyaara naapiara wāji Tachi Ak'ōre bapari-maa, t'ēpai tachi auk'a wādamerā. Mama bak'āri, Jesús tachi P'aareerā Poro Waibia beejī, ichita tachi pari it'aa t'ĩpari perā, Melquisedecpa oodak'a.

7

P'aare waibia Melquisedec bapata

¹ Māgí Melquisedec Salem p'uurudepema rey paji. Tachi Ak'ōre Waibiapa iru p'aare waibia papiji. Abraham chek'āri awaraarā reyrā p'oyaap'eda, Melquisedec iru k'ĩrapite uchijai māik'aapa bendiciaji.

² Māpai Abrahampa Melquisedecmaa teeji net'aa diezdepema chaa aba, irua net'aa jōmaweda jāri atadadepema ma reyrā juak'aawa. Melquisedec jara k'inia bi: "reyya ichi jua ek'ari p'anirā ak'ipari Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a". Ichiaba Salem p'uurudepema rey jara k'inia bi: "reyya ichi jua ek'ari p'anirā k'āiwee p'anapipari". ³ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara-e bi Melquisedec nawe, chi ak'ōre, chi ak'ōchonaarā, chi t'oda, chi piuda. Ma awara jara-e bi chi p'aare mimia jōda. Iru Tachi Ak'ōre Warrak'a, ichita p'aare waibia bapari perā.

⁴ ¡K'ĩsati nāgide! Melquisedec eperāarā poro waibia paji. Ichiaba tachi chonaarāwedapema ak'ōchona Abraham tachi chonaarā poro waibia paji, Tachi Ak'ōrepa irumaa naapiara jarada perā. Mamīda Melquisedecmaa Abrahampa teeji net'aa ma reyrā juak'aawa jāridadepema; ma net'aa jōmaweda diezdepema chaa, aba. ⁵ Tachi Ak'ōrepa Ūraa Moisemaa p'āpidade jaraji Israel pidaarā poro waibiarāpa Levī ēreerādepemaarā ũk'uru awara bidamerā, p'aareerā mimia oodamerā. Ma ũraade ichiaba jaraji ma p'aareerāpa iidipataadamerā net'aa diezdepema chaa aba āchi

auk'aarāmaa, mairā ichiaba Abrahamdeepa uchiadap'edaa paji mīda āchi jīak'a. ⁶ Jōdee Melquisedec Levī ēreerādeepa uchiae-e paji mīda, Abrahammaa iidiji net'aa jārida diezdepema chaa, aba. Ma awara Abraham waibia paji, Tachi Ak'ōrepa irumaa jarada perā ichia k'īsia iru bada warrarā chok'ara teeit'ee. Māgá Abraham waibiara pik'a baji mīda Melquisedec k'āyaara, irua Abraham bendiciaji. ⁷ Jōmaarāpa k'awa p'ani p'aare waibia, chi it'aa t'ipari awaraarā pari, waibiara bi eperā jīp'aa k'āyaara. ⁸ Ma awara irapema net'aa diezdepema chaa aba iidipataarā jai-idaapata. Jōdee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara-e bi Melquisedec piuda. ⁹ Ma ewate Abrahampa Melquisedecmaa teek'āri net'aa jārida diezdepema chaa aba, jōma Levī ēreerādepema p'aareerā k'ap'ia pari teeji, āra at'āri t'oda-e p'anajida mīda. ¹⁰ At'āri Levī uchiae-e baji mīda Abraham k'ap'iadeepa, jaradai ma ewate Levideerāpa teejida Melquisedecmaa Abraham pari, ai t'ēpai Abraham āichak'e Jacobdeepa uchiadait'ee pada perā.

Jesucristopa p'aare waibia mimia oopari Melquisedecpa oodak'a

¹¹ Moisepa Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda teek'āri Israel pidaarāmaa, awara biji Levī ēreerā, Aarondeepa uchiadap'edaarā p'aareerā mimia oodamerā. Māgūirāpa Tachi Ak'ōrepa jaradak'a oopipachida eperāarāmaa. Mamīda, māga oo p'anajida mīda, ma p'aareerāpa p'oyaa wēpapida-e paji eperāarāpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa, Tachi Ak'ōre k'ait'aara wādamerā. Māga oodap'edaa paara, Tachi Ak'ōrepa awaraa pēi-e pak'aji Melquisedec jīak'a. ¹² Mamīda Tachi Ak'ōrepa awaraa p'aare biji māga oomerā. Nāgí bi-e paji Aarón bidak'a. Ma k'āyaara Melquisedeck'a biji. Nāgí p'aarepa ichi mimia ook'aa Aarondeepa uchiadap'edaarāk'a. Oopari Tachi Ak'ōre Ūraa chiwidide jara bik'a. ¹³ K'awa p'ani nāgí p'aare, mia jara bi, uchiae-e paji Levī ēreerādeepa. Wāara, na p'aare ēreerādeepa p'aare apida uchiadak'aa paji. ¹⁴ Māga k'awa p'ani Tachi Waibia Jesuta uchiada perā Judá ēreerādeepa. Moisepa apida Judá ēreerā eerepema t'ijara-e paji, apemaarā p'aareerā awara bik'āri.

¹⁵ Ichiaba nāga perā audupiarā k'awa p'ani Jesuta tachi irapema p'aare waibia, Melquisedeck'a. ¹⁶ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi Levī ēreerādepemaarā awara bidamerā p'aareerā mimia-it'ee. Ma mimia oodait'ee paji na p'ek'au eujāde p'ani misa. Mamīda māga-e paji Jesús ome. Iru Levī ēreerādeepa uchiae-e paji awaraa p'aareerāk'a, taarā-e weda ma mimia oomerā. Māga-e. Tachi Ak'ōrépata Jesús awara biji ichita ma mimiade bapariimerā. ¹⁷ Māga k'awa p'ani irumaa jara bairā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade:

'Pi ichita P'aareerā Poro Waibia pait'ee, Melquisedeck'a.' (Sal 110.4)

¹⁸ Naaweda Tachi Ak'ōrepa Moisemaa p'āpiji ichia oopi k'inia bada ichi eperāarāmaa. Jaraji ne-animalaarā p'aareerāmaa ateedamerā, āchia peedamerā māk'aapa paadamerā ichi-it'ee. Mamīda ma p'aareerāpa ma p'āpidak'a oo p'anipa, eperāarā p'ek'au k'achia oopata p'oyaa wēpapida-e paji. ¹⁹ Maperā Tachi Ak'ōrepa ma p'āpidak'a oodap'edaa waa oopi-e paji. Ma k'āyaara ichi ūraa chiwidi tachimaa k'awaapiji, ichi k'irapite p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā Cristode ijāadak'āri. Ma awara māgí ūraa chiwidi k'aurepa irā Tachi Ak'ōre k'ait'aara wā p'ani it'aa t'īdak'āri.

20 Tachi Ak'õrepa Leví ëreerãdepema p'aareerã awara bik'ãri, awaraarã k'ïrapite pedee-e paji. 21 Jõdee, ïrapema p'aare awara bik'ãri, Tachi Ak'õrepa ichi t'ïde pedeeji. Mãga k'awa p'ani iru ùraa p'ãdade jara bairã: 'Tachi Ak'õrepa ichi t'ïde nãga jara bairã, awaraa ne-inaa oo-e pait'ee. "Pi ichita p'aareerã poro waibia pait'ee." ' (Sal 110.4)

22 Tachi Ak'õrepa Jesumaa mãga jarada perã mãik'aapa Jesús k'aurepa ùraa chiwidi paraa perã, k'awa p'ani ma ùraa chiwidide jara bi tachimaa pipiara bi irua Moisemaa jarada k'ãyaara.

23 Tachi Ak'õrepa apemaarã p'aareerã chok'ara bipachi. Mamïda ãra mãgí mimiade ichita p'anadak'aa, piupata perã. 24 Jõdee Jesús piuk'aa perã, Tachi Ak'õrepa awaraa p'aareerã poro waibia bi-e pait'ee iru pari. 25 Mapa irua k'aripai ichide ijãapataarã, p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã Tachi Ak'õre k'ïrapite. Ichita bapari perã, ichita Tachi Ak'õremaa chupiria iidipariit'ee tachi pari.

26 Nãgí Jesús P'aareerã Poro Waibia tachia k'inia p'ani. Irua p'ek'au k'achia ook'aa, k'achia wëe bairã. K'ïsia k'achia k'ïsiak'aa. Na p'ek'au eujãde bak'ãri, bapachi mïda eperãarã k'achia oopataarã t'ãide, mãgá ook'aa paji. Maperãpi Tachi Ak'õrepa iru jõmaarã k'ãyaara waibiara papiji. 27 Cristo apemaarã P'aareerã Poro Waibiarãk'a bi-e. Mãgürãpa chok'apata apemaarã p'aareerã ewari chaa ne-animalaarã peedamerã paadait'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Ma awara ne-animalaarã peedak'ãri paadait'ee Tachi Ak'õre-it'ee, naapiara mãga oopata ãchi pari, maap'eda apemaarã pari, p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Jõdee Cristo pida aba piuji, tachia p'ek'au k'achia oopata jõmaweda wëpapiit'ee. 28 Ma jõma jara aupadade k'ïsiadak'ãri, k'awa p'ani Moisepa p'ãdade jara bi p'aareerã poro waibia mimia-it'ee awara bidamerã eperã tachik'a, p'ek'au k'achia oopari. Mamïda, ma p'ãpida t'ëepai, Tachi Ak'õrepa ichi t'ïde pedee bipa, biji ichi Warra, chi p'ek'au k'achia ook'aa bita, ichita tachi P'aareerã Poro Waibia pamerã.

8

Tachi Ak'õre Ûraa chiwidide jara bi Jesús tachi P'aareerã Poro Waibia

1 Mia na pedee jara che wã, nãgata jara k'inia bi. Cristota tachi P'aareerã Poro Waibia. Iru Tachi Ak'õre juaraare su-ak'i bapari Ak'õre truade. 2 Ichi bimãi it'ari, mamata Tachi Ak'õre te waibia. Eperãarãpa mãgí te ooda-e paji. Tachi Ak'õrepata ooji. Mama Jesupa P'aareerã Poro Waibia mimia oopari tachi pari.

3 Jõma P'aareerã Poro Waibiarã bipata, ãchia teedamerã Tachi Ak'õremaa ne-inaa eperãarãpa aneepata iru-it'ee. Mãgá Cristopa pida ne-inaa teepari Tachi Ak'õremaa, ichi tachi P'aareerã Poro Waibia perã. 4 At'ãri Cristo na p'ek'au eujãde bada paara, Tachi Ak'õre te waibiade p'aare pa-e pak'aji, mãgee p'aareerã at'ãri paraa perã. Mãirãpa oomaa p'ani Moisepa p'ãdade jara bik'a. Cristo nama bi-e perã eperã k'ap'iade, tachia k'awa p'ani iru mimia oomaa bi Ak'õre truade. 5 Mamïda na eujãdepema p'aareerãpa ne-inaa oo p'ani jïp'a Cristopa oo bik'a it'ari. Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa jarada perã ichi te oopiit'ee pak'ãri Moisemaa:

'Ooji ne-inaa jõmaata mia ak'ipidak'a, pi ee nok'ode bak'ãri mi ome.' (Ex 25.40)

⁶ K'awa p'ani tachi P'aareerã Poro Waibiapa oo bi it'ari pipiara bi na p'ek'au eujãdepema p'aareerãpa oopata k'ãyaara. Mãga bi Tachi Ak'õrepa ichi ũraa chiwidi jara bairã tachi pia ak'ipariit'ee Cristo k'aurepa.

⁷ Tachi Ak'õrepa naa ũraa jarada k'aurepa eperãarã p'ek'au k'achia wẽe p'anedap'edaa paara, awaraa ũraa chiwidi jara-e pak'aji. Mamĩda ma naa ũraa jarada mãga-e pada perã, tachi chonaarãpa ũraa chiwidi jiri p'anajida. ⁸ Ma awara Tachi Ak'õrepa unuk'ãri eperãarãpa p'oyaa ooda-e ma naawedapema ũraade jaradak'a, jaraji:

—'Mi, Ak'õre Waibiapa jara bi: ¡Ūrĩti! Ewari cherude ne-inaa chiwidi ooit'ee. Ūraa chiwidi jarait'ee Judá èreerãdepemaarãmaa mãik'aapa awaraa Israeldeepa uchiadap'edaa èreerãdepemaarãmaa.

⁹ Nãgĩ ũraa chiwidi awara bi. Israel pidaarã chonaarãmaa jaradak'a mia aneek'ãri Egiptodeepa, mãga bi-e. Michi juadoopa ãchi aneeji mĩda, ãchia oo k'iniada-e paji mia jaradak'a. Mapa mia ãchi ak'i k'inia-e paji. ¡Mi, Ak'õre Waibiapa mãga jara bi!

¹⁰ Mamĩda ewari cherude Israel pidaarã jõmaarãmaa ũraa chiwidi jarait'ee. ¡Mi, Ak'õre Waibiapa mãga jara bi! Nãgata ooit'ee. Ma ewatedeepa ãramaa k'awapiit'ee mia oopi k'inia bi, mãik'aapa mãga oo k'inia p'anadait'ee, t'ãripa k'inia p'anadairã. Mapa mĩmaa aupai Tachi Ak'õreda adai, mãik'aapa mia ãra pia ak'i bapariit'ee, michi eperãarã perã.

¹¹ Mãga bak'ãri, apidaapa chĩaramaa, chi k'õp'ãyoorãmaa mãik'aapa chi èreerãmaa jarateeda-e pait'ee Tachi Ak'õre k'awaadamerã mãik'aapa irude ijãapataadamerã. Jõmaarãpa mi k'awa p'anadait'ee ãchi Ak'õre Waibiak'a, chupiria beerãdeepa p'arat'ara beerãmaa.

¹² Ærapa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awaait'ee mãik'aapa wẽepapiit'ee. Maap'eda waa k'irãpa-e pait'ee ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa.' (Jer 31.31-34)

¹³ Tachi Ak'õrepa “ũraa chiwidida” ak'ãri, jara k'inia bi ma naa ũraa jarada Moisemaa sore pik'a bi. Ne-inaa soredaiparik'a, mãga pik'a ma naa ũraa jarada sore dai wã.

9

Jesupa ichi waa it'aripema te waibiade bida

¹ Naapiara Moisemaa ũraa jarak'ãri Tachi Ak'õrepa jaraji sãgata irude ijãadai mãik'aapa iruaa jaradak'a oodai. Ma awara Tachi Ak'õre te ne-edee ooda oopiji. ² Ma te ne-edee oodade chi naapema cuartode baji lámpara bipata mãik'aapa mesa pan p'epari Tachi Ak'õre-it'ee. Mãgĩ Cuarto Awara Bida apachida Tachi Ak'õre Net'aa-it'ee. ³ Araarepema Cuarto Awara Bida apachida Tachi Ak'õre-it'ee. Mãgĩ t'iak'au baji p'aru teesoo bipa. ⁴ Ma p'aru teesoo bi k'ait'a baji altar nẽepa p'ẽeda. Ai ĩri ne-inaa t'ũa bapari paapachida. Ma p'aru teesoo bi edupema eere baji baaltek'a bi nẽepa p'ẽeda. Ma baaltek'a bi eperãarãmaa k'irãpapi baji Tachi Ak'õrepa Moisemaa jarada. Mãgĩ edajãde baji *maná* chok'o nẽedee oodade. Ichi-aba baji Aarón pak'uru jua t'ono bada chonaarãweda mãik'aapa Tachi Ak'õrepa Moisemaa Ūraa mãude p'ãpida. ⁵ Ma baaltek'a bada t'ap'a ĩri bainĩ p'anajida santok'a bee omé isia paraa. Mãgĩ jĩapataarã k'ĩra wãree, Tachi Ak'õre ik'aawa p'anapata iru truade. Maperã santo mãgĩ jĩak'a bijida ma t'ap'ade ak'ipiiit'ee Tachi Ak'õre mama bi. Ma t'ap'ade p'aareerã

poro waibia pa ne-animalaarã waa jïap'ëji Tachi Ak'õrepa eperãarã mi-apinaamerã áchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamïda mia naapai p'oyaa jõma jara-e.

⁶ Israel pidaarãpa Tachi Ak'õre te cuarto omeede oodap'eda, p'aareerã ewari chaa t'ïupachida naapema quartode áchi mimia oode, Tachi Ak'õrepa Moisemaa jaradak'a. ⁷ Mamïda chi araarepema quartode p'aareerã poro waibia aupaita t'ïupachi, año chaa t'ïuda aba. T'ïuk'ãri, atepachi ne-animal waa biit'ee ma baaltek'a bi ïri. Mãimisa Tachi Ak'õremaa chupiria iidiji ichia p'ek'au k'achia oopata pari mãik'aapa Israel pidaarãpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa pari; áchia ne-inaa k'achia k'awada-ee oopatap'edaa paara. ⁸ Mãga oopida k'aurepa Tachi Ak'õre Jaurepa eperãarãmaa k'awapi baji mãgí tede Tachi Ak'õre k'ait'a wãdaik'araa bi. ⁹ Ma jõma oopida k'aurepa ma eperãarãmaa, Tachi Ak'õrepa jarateemaa baji ichia áramaa k'awapi k'inia bada mãik'aapa tachi ïrapemaarãmaa paara. Nãga k'awapi k'inia baji. Net'aa teedak'ãri mãik'aapa ne-animalaarã peepidap'eda, paapidak'ãri Tachi Ak'õre-it'ee, eperãarã at'ãri k'ïsia p'ua p'anapachida áchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ¹⁰ Chi mãga oopataarãpa ne-inaa k'odak'ãri, k'ap'ia siidak'ãri mãik'aapa ne-inaa todak'ãri Tachi Ak'õrepa Moisemaa p'ãpidak'a, ïripai o-ïa p'aneepachida, Tachi Ak'õrepa pipiara k'awapirumaa ichia k'ïsia iru bada áchi-it'ee.

Cristo waa bat'ada

¹¹ Ma-it'ee Cristo cheji, tachi P'aareerã Poro Waibia pait'ee. Ichia k'awapipari Tachi Ak'õrede ijãapataarãmaa Ak'õrepa k'ïsia iru bi áchi-it'ee. Mãga ooi ichi bapari perã Tachi Ak'õre it'aripema te waibiade. Mãgí te waibia pipiara bi na p'ek'au eujãdepema te waibia k'ãyaara, eperãarãpa ooda-e pada perã. Jïp'a Tachi Ak'õrãpata ooji. ¹² Ma awara na eujãdepema p'aareerã poro waibia ma edupiaara bi quartode t'ïuk'ãri, ne-animalaarã waa atepari. Mamïda Cristo t'ïuk'ãri ma it'aripema tede chi cuarto edupiaara bide, t'ïuda aba t'ïuji ichi waa bat'adata bide Tachi Ak'õre bimãi. Mãgá tachi neto pik'a ataji uchiadamerã tachia p'ek'au k'achia oopata jua ek'ariipa mãik'aapa atuanaadamerã. ¹³ K'awa p'ani Tachi Ak'õrepa naa ùraa jaradadeepa Moisemaa eperãarã t'ïudaik'araa p'anadak'ãri Tachi Ak'õre te waibia bimãi, nãga oojida waya t'ïudaipia p'anadamerã. Chivo chak'eerã mãik'aapa p'ak'a chak'eerã ateejida p'aareerãmaa peedamerã mãik'aapa chi waa jïap'edamerã áchi ïri. Mãga-e pirã jïap'epipachida it'abarre p'ora p'ak'a wëra chak'e paadap'edaa p'oirada pania ome. Ma ne-animalaarã waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã ïripema k'achia aupai wëpapiji. ¹⁴ Mamïda Cristo waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa ne-inaa pipiara oopari. Cristopa p'ek'au k'achia maarepida oo-e paji mïda, Tachi Ak'õre Jaurepa k'aripaji iru tachi pari piumerã. Mãgá iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa wëpapipari ne-inaa k'achia jõmaweda tachi atuapipari, ne-inaa tachi k'ïsia p'uapipari paara. Tachi Ak'õre ichita bapariipa mãga oopari k'inia bairã tachia irude ijãapataadamerã mãik'aapa oopataadamerã irua k'inia bik'a.

Cristopa ooda Tachi Ak'õre Ûraa chiwidide jara bik'a

¹⁵ Tachi Ak'õrepa mãga k'inia bairã, Cristo pëiji irua oomerã Ak'õre Ûraa chiwidide jara bik'a. Mãgá chonaarãwedapema Tachi Ak'õrede ijãapatap'edaarãpa auk'a iru p'anadait'ee ne-inaa jõma irua k'ïsia iru bada áchi-it'ee. Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa wëpapiji árapa p'ek'au

k'achia oopatap'edaa, tachide ome auk'a. Māga ooji Cristo piuda perā jōmaarā pari, p'ek'au k'achia wēe ichita p'anapataadamerā Tachi Ak'ōre k'īrapite.

¹⁶ K'īsiadāma nāgide. Eperāpa k'art'ade p'ā iru bak'āri k'aimaa ichi net'aa bēiit'ee ichi piuk'āri, chi net'aa atait'ee bīpa ma net'aa atak'aa chipari chok'ai bi misa. Mamīda ma k'art'a p'ā iru bi eperā piuk'āri, apemapa iru net'aa atapari. ¹⁷ Māga pik'a Cristo piuji ooit'ee Tachi Ak'ōre Ūraa chiwidi jara bik'a. Piu-e pada paara, tachia iru p'anada-e pak'aji Tachi Ak'ōrepa jarada tachimaa teeit'ee. ¹⁸ Māga baji ichi-aba chonaarāweda, ne-animalaarā peedak'āri Tachi Ak'ōrepa oomerā ichia Moisemaa naa jaradak'a. ¹⁹ Moisepa Tachi Ak'ōre Ūraa jōmaweda jarap'eda ichi p'uuru pidaarāmaa, p'ak'a māik'aapa chivo peejida. Māpai madeepa waa ataji māik'aapa p'oiraji pania ome. Oveja k'ara p'oree t'idapa *hisopo* jua chak'eerā k'ōrajīma abaade jik'ooji. Mamāik'aapa māgīpa waa jīap'ejī Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda īri māik'aapa eperāarā īri. ²⁰ Māga oo bi misa, māgaji:

'Nāgī waa jara k'inia bi Tachi Ak'ōrepa mīmaa jaradak'a parā pia ak'it'ee, irua oopi bik'a ooruta pīrā.' (Ex 24.8)

²¹ Ichiaba Tachi Ak'ōre te ne-edee ooda edajāde māik'aapa chi ne-inaa jōma aide nībada īri ma waapa jīap'ejī. ²² Māga ooji ai naaweda Tachi Ak'ōrepa irumaa jarada perā māgī te māik'aapa net'aa jīap'emerā ne-animalaarā waapa. Māga ook'āri, Ak'ōrepa ne-inaa k'achia ma tede nībada waa ak'i-e paji. Māga bada perā ne-animalaarā waa ome, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapi-e pait'ee, aba piu-e pīrā āchi pari.

²³ Moisepa ne-animalaarā waapa jīap'ejī na p'ek'au eujādepema te waibiade, Tachi Ak'ōrepa Israel pidaarā pia ak'imerā. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ma ne-animalaarā waa k'āyaara pipiara k'inia baji jīap'emerā ichi it'aripema te waibiade, ichia eperāarā jōmaweda pia ak'imerā. Mapa Cristo pējī eperāarā pari piumerā. Cristo chok'ai p'irabaik'āri, ma it'aripema te waibiade ichi waa jīap'ejī eperāarā p'ek'au k'achia wēe p'anedamerā Ak'ōre k'īrapite.

Cristo it'aripema te waibiade t'ūda

²⁴ Cristo t'ū-e paji ma it'aripema jīak'aa tede; eperāarāpa te oodap'edaade. Ma k'āyaara it'aripema te waibiadeta t'ūji Tachi Ak'ōre k'īrapite, chupīria iidiit'ee tachi pari. ²⁵ Ma it'aripema tede t'ūk'āri, oo-e paji judiorā p'aareerā poro waibiapa ooparik'a. Māgīpa año chaa ne-animal waa atepari Tachi Ak'ōre te waibia edupīara bi quartode. Mamīda Cristopa ateeda apai ichi waa ateeji it'aripema te waibiade. ²⁶ Māga-e pada paara, Cristo piuda chok'ara piuk'aji, Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā oorū weda. Mamīda Cristo cheda aba cheji māik'aapa kurusode piuda aba piuji na p'ek'au eujā jōrumaa, tachi p'ek'au k'achia wēpapiit'ee. ²⁷ Eperā chaa piuda aba piut'ee. Maap'eda Tachi Ak'ōrepa ak'it'ee ma eperāpa pia maa-e pīrā k'achia ooda na p'ek'au eujāde bi misa. ²⁸ Māga pik'a Cristo piuda aba piuji eperāarā chok'araarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. Waya cheit'ee. Mamīda ma cherude tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiide che-e pait'ee. Jīp'a cheit'ee ichi cheru ni p'anīrāmaa teede jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi āchi-it'ee.

10

Jesude ijãapataarã Tachi Ak'õre k'ĩrapite p'ek'au k'achia wêe p'anadait'ee

¹ Tachi Ak'õrepa Moisemaa p'ãpidak'a oopataarãpa waide k'awada-e jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Maperã ip'iipai ne-animalaarã peedap'eda, paa p'ani mĩda Tachi Ak'õre-it'ee, iru k'ĩrapite p'oyaa p'ek'au k'achia wêe p'anadak'aa. ² Moisepa p'ãdade jara bik'a oo bipa p'ek'au k'achia wêepapida paara, waa ne-animalaarã peedap'eda, paada-e pak'aji ãchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Mamĩda at'ãri mãga oopata. Mapa k'awa p'ani ãchi at'ãri k'isia p'ua jõnapata. ³ Año chaa ma ne-animalaarã peedak'ãri, ãchia k'achia oopata waapiara k'irãpapata, ⁴ p'ak'a waa mãik'aapa chivo waapa p'ek'au k'achia wêepapik'aa perã.

⁵ Maperãpi Cristo na p'ek'au eujãdee chek'ãri, ichi Ak'õremaa mãgaji:

—'Ne-animalaarã peepachida mĩda pi-it'ee mãik'aapa ne-inaa atee-achida mĩda pimaa teedait'ee, wãara pia mãga k'inia-e paji. Maperã mi na eujãdepemaarãk'a t'opiji piumerã eperãarã pari. ⁶ Ichiaba pi o-ĩa-e baji ne-animalaarã peedap'eda, paadak'ãri ak'ipidait'ee pi k'inia iru p'ani, maa-e pirã chupiria iididait'ee ãrapa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ⁷ Mapa mia mãgaji: "Pichá, Ak'õre, mi nama bipi ooit'ee pia k'inia bik'a. Pichi ũraa p'ãdade jara bik'a mia ooit'ee."'
(Sal 40.6-8)

⁸ Cristopa mãga jarak'ãri, naapiara mãgaji:

—K'inia-e paji ne-animalaarã peedamerã mãik'aapa ne-inaa ateedamerã pimaa teedait'ee. Pi o-ĩa-e bajida aji, ne-animalaarã peedak'ãri ak'ipidait'ee pi k'inia iru p'ani maa-e pirã chupiria iididait'ee ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

Cristopa mãga jaraji Tachi Ak'õrépata Moisemaa jaraji mĩda ne-animalaarã peedamerã ma-it'ee. ⁹ Maap'eda Cristopa mãgaji:

—Ak'õre, mi nama bi ooit'ee pia k'inia bik'a.

Mãga jarada perã tachia k'awa p'ani chi naaweda oopatap'edaa Moisepa p'ãdak'a jõru, Tachi Ak'õrepa ichi ũraa chiwidipida perã Cristo k'aurepa. ¹⁰ Cristopa ooda perã Tachi Ak'õrepa k'inia badak'a, kurusode piuda aba piu chek'ãri tachi k'ap'ia pari, Tachi Ak'õrepa tachi p'ek'au k'achia wêepajiji. Maperãpi irã tachi ijãapataarã p'ek'au k'achia wêe p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

¹¹ Moisepa p'ãdade jara bik'a, ewari chaa judiorã p'aareerãpa ne-animalaarã paapata. Mãgã ip'iipai oopata, mãga oopata k'aurepa p'oyaa p'ek'au k'achia wêepapidak'aa pai mĩda. ¹² Jõdee Cristo piuda abaade p'ek'au k'achia wêepajiji. Maap'eda su-ak'i beiji Tachi Ak'õre truade iru juaraare. ¹³ Mama Cristopa nimaa bi Tachi Ak'õrepa iru k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã ichi jua ek'ari birumaa. ¹⁴ Cristo piuda aba piuda perã tachi k'ap'ia pari, irude ijãapataarã p'ek'au k'achia wêe ichita p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

¹⁵ Tachi Ak'õre Jaurepa ichiaba made jara baji jarak'ãri:

¹⁶ 'Ewari cherude mia Israel pidaarãmaa ũraa chiwidi jarait'ee. ¡Mi, Ak'õre Waibiapa mãga jara bi! Ma ewatedeepa k'awaapiit'ee mia ãramaa oopi k'inia bi mãik'aapa mãga oo k'inia p'anadait'ee, t'ãripa k'inia p'anadairã.'
(Jer 31.33)

¹⁷ Mãga jarap'eda, ichiaba jaraji:

'Mia waa k'irãpa-e pait'ee ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa.' (Jer 31.34)

18 Tachi Ak'õrepa mǎgá p'ek'au k'achia waa k'irāpa-e pait'eeda ada perǎ, k'awa p'ani Jesús piuda k'āyaara ne-inaa pipiara wē-e p'ek'au k'achia wēpapiit'ee.

It'aa t'ĩdak'āri, Tachi Ak'õre k'ait'a wā dai

19 Mǎpai ĩpemaarǎ, Jesucristo waa bat'ada k'aurepa nǎgaweda tachi panadai Tachi Ak'õre bimaa. 20 ¿Sāga jāma panadaima? K'irāpāti Ak'õre te waibiade chi cuarto edupiara t'iak'au baji p'aru teesoo bipa, eperǎarǎ t'ĩunaadamerǎ Tachi Ak'õre badamǎi. Mamĩda Jesucristo kurusode piuk'āri, Tachi Ak'õrepa ma p'aru teesoo bi jēpiji ak'ipiit'ee ma k'āyaara ne-inaa chiwidi biit'ee, ma k'aurepa eperǎarǎ t'ĩudamerǎ ichi bimǎi. Mǎgĩ Jesús k'ap'ia chok'ai p'irabaida. Ma k'aurepata tachi it'aa t'ĩdak'āri, it'ari t'ĩudai Tachi Ak'õre bimǎi. 21 Ma awara Cristo, tachi P'aareerǎ Poro Waibia perǎ, irua Tachi Ak'õre it'aripema te ak'ipari. 22 Mapa it'aa t'ĩmaa bide t'āri pia wādama Tachi Ak'õre k'ait'a. Irua oopi bik'a oo k'inia p'anadama mǎik'aapa ijāadama irua tachi p'ek'au k'achia wēe ak'i bi. K'ĩsia p'ua p'ananaadama tachia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa, Cristo waapa ma jōma wēpapida perǎ mǎik'aapa ne-inaa k'achia oo amaa k'inia p'anida ada perǎ paniapa sũdak'āri. 23 Mǎgapai-epi. Ichita p'anadama tachi p'anadap'edaak'a naa t'ārija ijāadak'āri, k'awa p'anadairǎ Tachi Ak'õrepa teeit'ee ne-inaa jōma ichia k'ĩsia iru bi tachi-it'ee. ¡Tachi Ak'õrepa ichita oopari ichia jara bik'a! 24 Jiridama chik'aripapataadait'ee, tachi jōmaweda chik'inia p'anapataadait'ee mǎik'aapa ne-inaa pia oopataadait'ee. 25 P'ananaadama awaraarǎk'a, chi cheda-e p'anirǎ Tachi Ak'õre Ũraa ũride. Ma k'āyaara chip'edaidap'eda, chik'aripa p'anadama pipiara ijāadait'ee, Tachi Ak'õre ewari waibia ewate paru misa. Ma ewate Tachi Ak'õrepa ak'iit'ee eperǎarǎpa pia mǎik'aapa k'achia oopatap'edaa.

26 Ijāadak'āri Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida Cristode, tachia oo k'iniata oo wāruta pirǎ, ijāa amaa k'iniapa, k'ĩsiadaik'araa bi awaraa ne-inaa tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapii. Cristo awara ne-inaa wē-e tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. 27 Chi mǎga ijāada-e p'anirǎpa āchi piuda waaweedaipia bi, ai t'ēpai Tachi Ak'õrepa āchia k'achia oopatap'edaa ak'ik'āri, āchi pēiit'ee perǎ t'ipitau jērājēraa jira bide. Mamaata wādait'ee jōma Tachi Ak'õre jua ek'ari p'ana k'iniadak'aa p'anirǎ. 28 Chonaarǎweda eperǎpa ooamaa bak'āri Moisepa p'ādade jara bik'a, mǎgipa p'ek'au k'achia oo bi unudap'edaarǎpa, omé maa-e pirǎ ōpee, jarapachida āchi poroorāmaa. Mǎga k'awaadak'āri, peet'aapachida, chupiria k'awada-ee. 29 Chonaarǎweda mǎga paji pirǎ, ¿audupiarā Tachi Ak'õrepa nǎgĩrǎ miapi-e paik'ā? Ijāa amaa wāda Jesucristota Tachi Ak'õre Warra mǎik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa oo bi eperǎarǎ k'aripait'ee Tachi Ak'õredepema-e. Ma awara jara p'ani ichi Ũraa chiwidi jara bik'a Cristo waa bat'ada k'aurepa eperǎarǎ p'ek'au k'achia wēpapi-e mǎik'aapa mǎgá p'ek'au k'achia wēe p'anada-e Ak'õre k'ĩrapite. 30 K'awa p'ani Tachi Ak'õrepa mǎgĩrǎ miapiit'ee ichia jarada perǎ:

'Miata p'ek'au k'achia oopataarǎ miapiit'ee. Miata āchi k'achia ooit'ee āchia ne-inaa k'achia oopata pari.'

(Dt 32.35)

Ichiba ichi ũraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'õrēpa ak'iit'ee ichi eperǎarǎpa ne-inaa pia mǎik'aapa k'achia oopatap'edaa.'

(Dt 32.36)

³¹ Tachi Ak'õre Waibia ichita bapari. Ichi k'ĩraudaru pĩrã tachi ome, tachia waaweepa p'oyaa chooda-e pai.

³² Mamĩda k'irãpãti parãpa naa Cristode ijãadak'ãri, chupĩria jõnadap'edaa. Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awapiji ichi ũraa chiwidide jara bi Cristode. Maap'eda awaraarãpa parã miapijida mĩda, choopachida ijãa p'anadap'edaa perã. ³³ Edaare choopachida ijãadak'aa beerãpa ik'achia jarapatap'edaa mãik'aapa parã oo iru p'anapataadap'edaa apemaarã taide. Ma awara parãpa unudak'ãri pãchi ipemaarã Cristo k'aurepa mãgã chupĩria chitooni, k'aripapachida. ³⁴ Ichiaba chupĩria k'awaa jõnapachida ijãapataarã carcelde p'ani mãik'aapa ãra k'aripajida. Parã o-ia p'anapachida ijãadak'aa beerãpa pãchi net'aa jõma jãri atadak'ãri, k'awa p'anadap'edaa perã it'ari iru p'ani ne-inaa pi-iaara. Ma ne-inaa jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi tachi-it'ee jõ-e pait'ee. ³⁵ Jõma ma et'ewa jarada wãara perã, waaweenãati. Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi parãmaa ne-inaa pi-ia teeit'ee. ³⁶ Mapa choo p'anapatãati pãchi ijãa p'anide Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oodait'ee. Mãga ooruta pĩrã, unudait'ee jõma irua jarada teeit'ee parãmaa. ³⁷ K'irãpãti irua jarada:

'Taarã-e nide chi cheit'ee bita cheit'ee. Taarã-e pait'ee. ³⁸ P'ek'au k'achia wẽe p'anĩrã mide ijãapata perã, mi ome p'anadait'ee. Mamĩda waya naa para badak'a ijãada-e p'aneeruta pĩrã, mi o-ia ba-e pait'ee ãra ome.'

(Hab 2.3-4)

³⁹ Tachi Ak'õrepa mãga jaraji mĩda, tachita atuada-e pait'ee ma ijãada-eerãk'a, Cristode wãara ijãapata perã. Maperãpi irua tachi k'aripait'ee irumaa parutamaa.

11

Chonaarãpa ijãapatap'edaak'a ijãadaipia bi

¹ ¿K'ãata jara k'inia bĩma Tachi Ak'õrede ijãapari? Ijãapata perã k'awa p'ani wãarata uchiat'ee Tachi Ak'õrepa jara bik'a, waide mãga unuda-e p'ani mĩda. ² Tachi chonaarãpa mãgã ijãa p'anapatap'edaa perã, Tachi Ak'õrepa ãra pia ak'iji.

³ Ijãapata perã tachia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujã mãik'aapa pajã ooji ichi pedeepapai. Mapa ĩrã tachia jõmaweda unu p'ani irua ooda ne-inaa wẽ-e padadeepa.

⁴ Abelpa ijãa bada perã, Tachi Ak'õremaa ne-inaa pipiara teeji Caĩnpa teeda k'ãyaara. Mapa Tachi Ak'õrepa pia ak'iji Abelpa teeda mãik'aapa irumaa jaraji: "Pĩ pia bapari mi k'ĩrapite." Abel piuji mĩda, at'ãri tachimaa k'awaapipari Tachi Ak'õrede ijãadaipia bi mãik'aapa oodaipia bi irua k'inia bik'a.

⁵ Enocpa ijãa bada perã, Tachi Ak'õrepa ateeji na p'ek'au eujãdeepa, piuee. Maperã iru ik'aawa p'anapatap'edaarãpa waa unuda-e paji. Ma ateei naaweda Ak'õrepa jaraji: "Enocpa mi t'ãri o-ĩapiparida aji, mi k'ĩrapite pia bapari perã." ⁶ Mamĩda eperãpa Tachi Ak'õrede ijãa-e bi pĩrã, Tachi Ak'õre p'oyaa t'ãri o-ĩapi-e. Mapa eperã it'aa t'ĩmaa bak'ãri, Tachi Ak'õremaa k'ait'aara wã k'inia bi pĩrã, ijãaipia bi Tachi Ak'õre ichita bapari. Ichiaba ijãaipia bi Tachi Ak'õrepa k'aripapari ichide pipiara ijãarutaarã.

⁷ Noẽpa ijãaji Tachi Ak'õrepa jarak'ãri na p'ek'au eujã jõma paniapa ũut'aait'ee, mãga waide unuda-e paji mĩda. Tachi Ak'õre waawee bada perã, ooji barco choma ichi ĩreerã ome bataudait'ee, mãgã piuda-e pait'ee. Ma barco mãgã ook'ãri, apemaarãmaa ak'ipiji ichia ijãa bi. Mãga

unujida mīda ijāada-e paji. Maperāpi k'iniijida. Mamīda Noépa ijāa bada perā, Ak'ōrepa jaraji: “Noé pia bapari mī k'īrapite.”

⁸ Abrahampa ijāa bada perā, Tachi Ak'ōrepa jarak'āri wāmerā ichia teeit'ee pada eujādee, Abraham uchijaji ichi eujādeepa. Mamīda k'awa-e paji sāmaa wāru. ⁹ Abrahampa ijāa bada perā, banaji ma eujā jaradade. Bapachi te ne-ede eoodade awaraa eujādepemaarāpa oopatap'edaak'a. Ichiaba māgá p'anapachida Isaac māik'aapa Jacob, ijāadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa jarada; ma eujā teeit'ee āchi ēreerāmaa. ¹⁰ Abraham māgá bapachi ijāa bada perā Tachi Ak'ōrepa ichi ateeit'ee ichia p'uuru oodamaa; ma p'uuru jō-e pait'ee.

¹¹ Abraham audú chonaa baji warra ooit'ee. Ichiaba Sara warra t'ok'aa paji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa warra oopiji Abrahammaa, ijāa bada perā Tachi Ak'ōrepa ooit'ee ichia jaradak'a. ¹² Māpai Abraham eperā piudak'a baji mīda, warrarā chok'ara irudeepa uchijajida, lucero pajāde nībik'a māik'aapa p'usa ide ipu tau nāusaa nībik'a.

¹³ Ma eperāarā jōmaarāpa ijāa p'anapachida āchi piurutamaa, at'āri jōma Tachi Ak'ōrepa jarada teeit'ee āramaa unuda-e paji mīda. Mamīda ijāa p'anadap'edaa perā, k'awa p'anajida Tachi Ak'ōrepa ooit'ee ichia jaradak'a. Mapa o-īa k'īsiadak'āri āchia ne-inaa iru p'anadait'ee Ak'ōre juadeepa, apemaarāmaa jarajida ma eujā āchi p'anadap'edaamāi wāara āchide-e paji. ¹⁴ Māga jarajida it'aripema eujāde k'īsia p'anadap'edaa perā. ¹⁵ Āchi uchiadap'edaa eujāde k'īsia p'anadap'edaa paara, waya āpitee wāk'ajida. ¹⁶ Mamīda wā k'inia p'anajida p'anapataade it'aripema eujāde, māgá na p'ek'au eujā k'āyaara pipiara bairā. Māga k'īsia p'anadap'edaa perā, Tachi Ak'ōre k'īra nejasia-e āchi Ak'ōre Waibia pait'ee. Irua āra-it'ee p'uuru oo iru bi ichi truade.

¹⁷ Tachi Ak'ōrepa k'awaa k'inia baji Abrahampa irude wāara ijāa bi wa māga-e. Maperā jaraji Abrahammaa chi warra Isaac peemerā māik'aapa paamerā ichi-it'ee. ¹⁸ Abrahampa ijāa bada perā, māgá peeit'ee paji chi warra apai Sara ome iru bada, Tachi Ak'ōrepa ai naaweda Abrahammaa jaraji mīda:

‘Mia Isaacdeepa uchiadait'eerā pia ak'īit'ee pi mīde ijāapari perā.’ (Gn 21.12)

¹⁹ Abrahampa ijāaji Tachi Ak'ōrepa eperā piuda chok'ai p'irabapii. Wāara māga pik'a baji Isaac ome. Piuda p'irabaidak'a baji, chi ak'ōrepa peei naaweda, Tachi Ak'ōrepa peenaapāde ada perā.

²⁰ Isaacpa ijāa bada perā, Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a jaraji Jacobmaa māik'aapa Esaumaa. It'aa iidiji Tachi Ak'ōrepa Jacob Esau ome pia ak'ī bapariimerā.

²¹ Jacobpa Ak'ōrede ijāa bada perā, ichi piut'ee pak'āri, it'aa iidiji Tachi Ak'ōrepa José warrarā bendiciamerā. Chonaa bada perā, ichi bordonde t'idik'aji māga ook'āri.

²² Josepa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāada perā, ichi piut'ee pak'āri, chi arii p'anadap'edaarāmaa jaraji Israel pidaarā Egipto eujādeepa uchiadait'ee. Ichiaba jaraji māga p'asak'āri, ārapa ichi būri auk'a ateedamerā.

²³ Moisés ak'ōreerāpa ijāa p'anadap'edaa perā, Moisés t'ok'āri māik'aapa k'īra wāree unudak'āri, atane ōpee mera bijida. Rey pedee waaweeda-e paji, irua jaraji mīda imik'īra warra chak'eerā jōmaweda peepiit'ee.

²⁴ Moisepa ijāa bada perā, chonaa pak'āri, Faraón k'au warrak'a pa k'inia-e paji. ²⁵ Ma k'āyaara apemaarā Israel pidaarā chupiria chitooi

ome auk'a ba k'inia baji mimia chaaree oomaa, p'ek'au k'achia ode o-ïa nipai k'äyaara. ²⁶ K'ïsiaji pipiara bai chupiria nïbait'ee Tachi Ak'õredeerä ome, ni p'ani misa Tachi Ak'õrepa pëit'ee bi ächi k'aripamerä, Egiptodepema ne-inaa pia iru bai k'äyaara. Mäga k'ïsiaji k'awa bada perä Tachi Ak'õrepa teeit'eeda ada pipiara bi.

²⁷ Moisepa ijäa bada perä wäji Egipto eujädeepa, rey k'ïrau bi waawee-ee. K'awa baji Tachi Ak'õre ichi ome bi, ichi taupa unu-e paji mïda. ²⁸ Moisepa ijäa bada perä Tachi Ak'õrepa Israel pidaarä k'aripai, äramaa Pascua fiesta oopiji. Mägide oveja peepiji, maap'eda ära te t'ïupata i chaa waa jïap'epiji *hisopo* jua chak'eeräpa. Mäga oojida ächi warrarä naapemaarä peepiamaapa, Tachi Ak'õrepa jarada perä ichi ängel pëit'ee Egipto pidaarä warrarä naapemaarä peede.

²⁹ Israel pidaaräpa ijäa p'anadap'edaa perä, Mar Rojo p'oo bide wäyaajida eujä pania wëe bik'a. Mamïda Egipto pidaarä auk'a wäyaadait'ee pak'äri, jöma toida k'inijida.

³⁰ Israel pidaaräpa ijäa p'anadap'edaa perä, ewari siete parumaa ewari chaa p'irrabaijida Jericó p'uuru ik'aawa, Tachi Ak'õrepa jaradak'a oodamerä. Mägä oodap'eda, Tachi Ak'õrepa muralla choma ma p'uuru t'ïak'au bada baaipiji.

³¹ Prostituta Rahabpa Tachi Ak'õrede ijäa bada perä, ichi temäi o-ïa t'ïupiji Josuépa eperäarä omé pëida; ma p'uuru ak'ide chedap'edaarä. Maperä piu-e paji apemaarä ma p'uurude ijäadak'aa beeräk'a, Israel pidaaräpa ma p'uuru jöt'aa chedak'äri.

³² ¿K'äata waa jaraima? P'oyaa jöma jara-e jua araa-e perä jarait'ee Gedeónpa ooda, Baracpa, Sansonpa, Jeftepa, Davidpa mäik'aapa Samuelpa oodap'edaa, Tachi Ak'õre pedee jarapataaräpa oodap'edaa paara. ³³ Mägüräpa ijäa p'anadap'edaa perä, Tachi Ak'õrepa ächi k'aripaji näga oodamerä. Ûk'uru jura chöo p'oyaaajida; awaraaräpa pia ak'ijida ächi jua ek'ari p'anadap'edaarä; awaraaräpa unujida Tachi Ak'õrepa ooit'eeda ada ächi chonaarä k'aripait'ee; awaraaräpa león it'ai jïapijida, Tachi Ak'õrepa k'aripap'eda; ³⁴ Awaraarä t'ipitaudeepa paa-ee uchijida; awaraarä chok'ai uchijida espadapa pee k'inia p'anadap'edaarä juadeepa; ùk'uru juatau t'ümaa p'anadak'äri, Tachi Ak'õrepa juataura papiji; awaraarä Tachi Ak'õrepa sôcharra papip'eda, chöojida ächi k'ïra unuamaa iru p'anapataarä ome; ùk'uruuräpa ächi eujädeepa jërek'oojida awaraa eujädepema chöode chedap'edaaräpa. ³⁵ Ichiaba wëraarä ùk'uruuräpa Tachi Ak'õrede ijäa p'anadap'edaa perä, unujida ächia k'inia iru p'anadap'edaa piudap'edaarä chok'ai p'irabairuta.

Jödee, ijäa p'anajida mïda, ùk'uru piu k'achia piujida. Ijädak'aa beeräpa mägürä jita atadak'äri, mägapachida: “Pëida-eda apachida, Cristode ijäa amaarutamaa”. Mamïda mäga ooda-e paji. Maperä piujida. Ächia k'awajida piudap'eda, Tachi Ak'õrepa ächi waya chok'ai p'irabaipt'ee iru ome p'anapataadamerä, waa piuda-ee. ³⁶ Ichiaba ijädak'aa beeräpa ùk'uru imik'ïraarämaa ik'achia jarajida mäik'aapa wijida. Ma awara cadenapa jïdap'eda, carcelde t'i nïbijida. ³⁷ Awaraarä mäupa bat'a peejida maa-e pirä serruchopa esajïak'a t'oop'e peejida. Ûk'uru peejida espadapa. Ûk'uru chupiria oveja e maa-e pirä cabra e jï nipapachida; jarra oopachida mäik'aapa chïarapa ära k'achia ooruta choopachida. ³⁸ Na p'ek'au eujäde ichita p'anadaik'araa baji, ächi ik'aawa p'anadap'edaarä

k'āyaara pipiara p'anadap'edaa perā. Māga p'anajida Tachi Ak'ōrede ijāa p'anadap'edaa perā. Nipapachida eujā pania wēe bide māik'aapa mēe, eera jēra bimāi. Maapai p'anapachida yooro te uriade māik'aapa māu te uriade.

³⁹ Ma jōmaarāpa Tachi Ak'ōrede ijāa p'anadap'edaa perā, irua āra k'aripaji māik'aapa pia ak'iji. Mamīda piudai naaweda, Tachi Ak'ōrepa āramaa teeit'eeda ada maarepida unuda-e paji. ⁴⁰ Irua k'inia baji ārapa ne-inaa pipiara iru p'anadamerā tachi ome auk'a. Iru ūraa chiwidi k'aurepa wēepajiji ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa tachide ome auk'a, jōmaweda p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā ichi k'īrapite.

12

Choodaipia bi Cristode ijāa p'anide

¹ Māpai ma ijāa p'anadap'edaarā chok'araarāpa tachi ak'īmaa p'anadairā Ak'ōre truadeepa, p'anapataadāma āra p'anapatap'edaak'a. Ara p'irapataarā jīp'a p'irapatak'a panadait'ee āchi p'ira wārutamaa, māga pik'a Cristode ijāadāma. Oo amaadāma p'ek'au k'achia māik'aapa ne-inaa Tachi Ak'ōrepa oopi-e bi. Jīp'a oodāma Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, irumaa p'ananaruta misa. ² Māga oo p'anide k'īsiadāma Jesucristode, irua naapiara ijāa bada perā ichi piurumaa. Irā ichia māgá tachi k'aripapari, pipiara ijāa wādamerā piurutamaa. Ichi kurusode chupiria piuk'āri, k'īra nejasia-e paji māgá piut'ee, k'awa bada perā chupiria nībap'eda, o-īa bait'ee. Māgá irā su-ak'i bi Tachi Ak'ōre su-ak'i beepari juaraare.

³ Parāpa k'īsiadaipia bi Jesús chupiria nībada ijāadak'aa beerā k'aurepa. Āchia ijāadaamaa p'anajida irua ooda unudak'āri māik'aapa irua jarada ūridak'āri. Māgá oojida mīda, iru choopachi. Māgá parā auk'a choodaipia bi irude ijāa p'anide. Sēdaik'araa bi māik'aapa p'oyaa choo-eda adaik'araa bi. ⁴ Parā māgá choo jōnide, waide p'ek'au k'achia oopi k'inia p'anīrāpa parā peeda-e p'ani Jesús peedap'edaak'a. ⁵ ¿K'īra atua p'anik'ā Tachi Ak'ōrepa parā ūraada, eperāpa chi warra ūraa bik'a? Iru ūraa p'ādade jara bi:

'Warra, pia k'īslaji Tachi Ak'ōrepa jarateek'āri itria pik'a bide. Irua k'irāpapik'āri pia ne-inaa k'achia oopata, k'īra pia-ee beenāaji.

⁶ Tachi Ak'ōrepa māgá itria pik'a bide ak'īpipari pi k'inia iru bi māik'aapa wimaa pik'a bide miapik'āri, ak'īpipari wāara pi ichi warra.' (Pr 3.11-12)

⁷ Mapa choo p'anadaipia bi mia jōnide, Tachi Ak'ōrepa jarateemaa bairā na eujādepema ak'ōrepa ooparik'a. Māga oopari ichia k'inia bita oo k'awaadamerā. Na eujādepema ak'ōreerāpa āchi warrarā ūraapata māik'aapa itriapata ne-inaa k'achia oodak'āri. ⁸ Māgá ichiaba Tachi Ak'ōrepa oopari. Māga oo-e pirā, parā ichi warrarā-e; jīp'a awaraa ak'ōredepema. ⁹ Tachi k'aipee p'anadak'āri, ak'ōreerāpa itriapachida ne-inaa k'achia oodak'āri. Mapa tuchia āra waawee p'anapachida. Māgá bi pirā ak'ōreerā na eujādepema ome, Tachi Ak'ōre audupiara waaweedaipia bi irua tachi wimaa pik'a iru bak'āri, iru ome ichita p'anapataadait'ee perā. ¹⁰ Taarā-e nide tachi k'aipee weda tachi ak'ōreerāpa ūraapachida māik'aapa itriapachida tachimaa ne-inaa oopi k'inia p'anadak'āri. Jōdee Tachi Ak'ōrēpata ichita pia ūraapari māik'aapa itriapari pipiara p'anapataadamerā, t'āri pia ichik'a. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa tachi itriamaa bi misa, k'īra pia-ee p'anapata. Mamīda ma t'ēepai pia k'īsia

p'aneedak'ári, oo k'awaa wāpata irua oopi k'inia bik'a māik'aapa k'āiwee p'anapata.

¹² Maperā t'āridepai choopataāti ijāa p'anide. Parā ūk'uru p'irapataarāk'ata p'ani. Māirā iyapaadaidak'ári, juatau t'ūmaadaipata māik'aapa biiri wēredaipata. ¡Māgá p'ananáati! ¹³ Ma k'āyaara naawedapema oodap'edaak'a pia oopataāti Tachi Ak'ōrepa parāmaa oopi bik'a. Māga ooruta pirā, pia ijāada-e p'anirā pia ijāapidai. Parāpa oo p'anapatak'a āchia auk'a oo k'inia p'anadai.

K'īrak'aupai Tachi Ak'ōre Ūraa ūri k'iniada-e pai

¹⁴ Jiridaipia bi k'āiwee p'anapataadait'ee jōmaarā ome māik'aapa oo p'anapataāti Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga oodaipia bi k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a ooda-e p'anirā irumaa p'oyaa wāda-e. ¹⁵ ¡K'īrak'aupai ijāa amaa p'aneedai Ak'ōrepa Jesucristo pēida, ichia tachi k'inia iru bairā! Ichiaba apidaapa ūridaik'araa bi ijāa amaapi k'inia p'anirāpa jaratee p'ani Jesucristopa oodade. Ma jaratee p'ani neera k'achiak'ata bi, todak'ári, chok'ara peepari perā. ¹⁶ Apida awaraa ome k'āik'araa bi, miak'āi-e bi pirā. Ichiaba oodaik'araa bi Esaúpa oodak'a. Ichia Tachi Ak'ōre waaweek'aa paji. Jacobmaa teeji chi ak'ōre net'aa atait'ee pada māik'aapa Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'it'ee pada, warra naapema pada perā. Māga teeji chik'o p'arat'u abaa pari. ¹⁷ Parāpa k'awa p'ani ma t'ēepai pia k'īsiak'āri, chi ak'ōrepa teeit'ee pada net'aa audú ata k'inia baji māik'aapa audú k'inia baji Tachi Ak'ōrepa ichi pia ak'imerā. Mamīda audupai jēji mīda, māga uchia-e paji, ai naaweda chi ak'ōrepa jarada perā Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a; Jacob pipiara ak'it'ee Esaú k'āyaara.

¹⁸ ¡K'īsiati! Tachi Ak'ōre Ūraa chiwidi k'aurepa, parā iru k'ait'aara wāpata Israel pidaarā wādap'edaa k'āyaara, irua Moisemaa jarada k'aurepa. Naaweda irua Moisemaa pedeeji ee it'ia bideepa, mama bada perā. Maapai tachi chonaarā māgí ee it'ia bi k'ait'a wādap'eda, t'ipitau it'aa urua nībik'a unujida. Ichiaba unujida p'āriu jīararak'a ma ee aneu cheru. Ma awara ūrijida nāumia pururua nībi māik'aapa pa jīwaa nībi. ¹⁹ Māga unudak'ári, ichiaba ūrijida trompeta jīwaa nībi māik'aapa Tachi Ak'ōre āchima pedeema bi. Chi māga ūridap'edaarā audú p'era jōnipa chupiría iidijida Moisemaa, Tachi Ak'ōrepa āchima waa pedeenaamerā. ²⁰ Māga oojida p'oyaa chooda-e pada perā Tachi Ak'ōrepa jarak'āri:

‘Chi t'iaru na eede, ne-animal paara, peet'áati māupa.’ (Ex 19.12-13)

²¹ Ma ewate jōmaarāta p'era para baji. Mapa Moisepa pida māgaji:

‘Mi audú p'era nībida aji.’

(Dt 9.19)

²² Jōdee māga-e parā ome. Jīp'a it'aa t'īmaa bide k'ait'a wā p'ani Tachi Ak'ōre bimaa it'aripema eede t'ījarapata Sión māik'aapa Tachi Ak'ōre, chi ichita chok'ai bi, k'īrapite panapata it'aripema p'uuru Jerusalende. Mama unu p'ani angeleerā cho-k'ara see jōni, o-ā k'ari para bi. ²³ Ichiaba mama unu p'ani Tachi Ak'ōre warrarā, chi it'ari t'ī p'ā jēra biirā. Māgūrā jōma Tachi Ak'ōre warra naapemaarāk'a, Jesucristode ijāapata perā. Mama ichiaba unu p'ani Tachi Ak'ōre, na p'ek'au eujādepemaarāpa pia māik'aapa k'achia oopata ak'ipari. Ma awara unu p'ani chonaarāwedapema ijāa p'anapatap'edaarā, p'ek'au k'achia wēe p'ani Cristo k'aurepa. ²⁴ Mama unu p'ani Jesús, Tachi Ak'ōrepa pēida ichi ūraa chiwidi jamerā. Mama iru waa jīap'eda k'aurepa Tachi Ak'ōre bimāi, parā p'ek'au k'achia wēe

p'ani iru k'irapite. Ma waa awara bi Abel waa k'äyaara. Tachi Ak'õrepa Abel waa unuk'äri, chi Abel peeda k'achia oo k'inia baji. Mamīda Cristo waa unuk'äri, irude ijāapataarā p'ek'au k'achia wēpapida perā māgí waapa, k'achia oo k'iniak'aa Tachi Ak'õrepa.

²⁵ Mapa parāpa Tachi Ak'õre Ūraa ūridaipia bi. Ma ee it'ia bideepa pedee k'äri, Tachi Ak'õrepa chupiria k'awa-e paji pirā ichi ūraa ūridaamaa p'anadap'edaarā, audupiara tachi iru juadeepa uchiada-e pai, ūridaamaa p'ani pirā iru ūraa jara pēida it'ariipa ichi Warra k'ap'ia pari. ²⁶ Ma ewate Tachi Ak'õrepa pedee k'äri, eujā wēre jira ataji. Mamīda irapema ewari jara bi:

'Ewari cherude eujā waya wēre jira atait'eeda a bi, pajā paara.' (*Hag 2.6*)

²⁷ Māgí pedee waya jara k'inia bi ma wēre jira atarude Tachi Ak'õrepa jōt'aa'it'ee ichia ooda na p'ek'au eujāde nībi māik'aapa pajāde nībi. Jōdee ne-inaa it'aripema māik'aapa ichide ijāapataarā ichiak'au biit'ee.

²⁸ Māgá tachi, Tachi Ak'õre trua wērek'aade p'anadait'ee perā, gracias jaradama irumaa māik'aapa oodama irua oopi bik'a, t'aripa māga oo k'inia p'anadairā. Ma awara Tachi Ak'õre waaweedama, irua māga k'inia bairā.

²⁹ Ma jōma oodama Tachi Ak'õrepa ichi ūraa ūri k'iniadak'aa p'anirā k'achia ooit'ee perā. Ooit'ee t'ipitaupa ne-inaa paa jōt'aaparik'a.

13

Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oodaipia bi

¹ Chik'inia p'anapataāti. Māga p'anapataadaipia bi Cristode ijāapataarā, iru k'aurepa ipemaarā p'anadairā. ² Parāmaa te iidi chedak'äri, wāak'anāti. Tachi chonaarāpa te wāak'ada-ee, t'ipipachida āchi temāi pachेरutaarāmaa. Ūk'uruurāpa k'awada-ee, angeleerā k'āipijida.

³ K'irāpāti māik'aapa k'aripapataāti carcelde p'anirā Cristo k'aurepa. Chupiria k'awāati parā jida māga p'anedai perā. Ichiaba ijāadak'aa beerāpa parā k'ōp'āyoorā miapi p'anadak'äri Cristo k'aurepa, k'aripapataāti, parā jida māga p'anadap'edaa perā.

⁴ Miak'āi p'anirā awaraarā ome k'āināti, Tachi Ak'õrepa jara bairā chi miak'āidapa awaraa iru baik'araa bi. Ichiaba tuu bipa awaraarā jirik'araa bi mairā ome k'āiit'ee. Tachi Ak'õrepa chi māga oo p'anirā k'achia ooit'eeda a bi.

⁵ P'arat'a waibia ichita jirināti waa k'inia bairā. O-ia p'anāti pāchia iru p'ani omepai, Tachi Ak'õrepa jara bairā:

'Mia pi ak'i amaa-e. Ewari apida ituaba atabēi-e.' (*Dt 31.8*)

⁶ Mapa waawee-ee tachia jaradaipia bi:

'Tachi Ak'õrepata mi k'aripapari. Mapa mia eperāarā jua waawee-e bi.' (*Sal 118.6*)

Ijāadaipia bi naawedapema jarateepataarāpa jarateedap'edaa

⁷ Naawedapema jarateepataarā k'irāpāti. Māgīrāpa āchi piurutamaa ijāapachida Jesucristopapai eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atai. Māga parāmaa pia jarateepachida, auk'a ijāa p'anapataadamerā. Mapa ārak'a ijāapataāti.

⁸ Jesucristo awara pa-e pait'ee. Naawedapemaarā o k'achiadeepa k'aripa ataji, irapemaarā auk'a k'aripapari māik'aapa waide t'oda-e p'anadait'eerā auk'a k'aripait'ee. ⁹ Parāmaa naawedapema jarateepataarāpa jarapachida Tachi Ak'õrepa Jesucristo pēiji eperāarā o

k'achiadeepa k'aripa atade, tachi k'inia iru bapari perã. Ma wãara perã, t'ãripa waapiara ijãadáma irude. Ijãanáati awaraa ne-inaa k'ïra t'ãdoo jara-teepataarã pedee. Mãirãpa jara p'ani Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripapari k'o p'anadairã ne-animalaarã peedap'eda, paadap'edaa altarde. Mamïda mãga oo bipa apida p'ek'au k'achia wëe bak'aa Tachi Ak'õre k'ïrapite.

¹⁰ Moisepa p'ãdade jara bik'a oo p'anirãpa p'oyaa k'awada-e Cristopa ãchi pari kurasode ooda. ¹¹ Ma jara bik'a oodak'ãri, p'aareerã poro waibiapa ne-animal waa atap'eda, atepari ma cuarto edupiara bide Tachi Ak'õre te waibiade. Mãgí waa bipari Tachi Ak'õre bimãi eperãarã miapinaamerã ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamïda ma ne-animal peeda k'ap'ia p'uurudeepa taawaa atepata paadait'ee. ¹² Jõdee Jesús p'uurudeepa taawaa ateejida mãik'aapa mama miapijida piurumaa. Mãgá piuda perã eperãarã pari, ãchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wëpapiji ichi waa bat'ada k'aurepa. Mãga ooji ãchi p'ek'au wëe p'aneedamerã Tachi Ak'õre k'ïrapite. ¹³ Moisepa p'ãdade jara bi k'achia baji piut'ee p'uurude taawa. Mãga baji mïda, Cristo mãgá piuji k'ïra unuamaa iru p'anadap'edaa perã. Mamïda irua mãgide k'ïsia-e paji k'awa bada perã piut'ee tachi pari. Mapa wãdáma iru ome p'uurudeepa taawaa pik'a. Uchiadáma ma chonaarãwedapema ùraa jua ek'ariipa p'anadait'ee ùraa chiwidi jua ek'ari, tachi k'ïra unuamaa iru p'ani mïda Cristo iru p'anadap'edaak'a. K'ïsiada-ee, waapiara irude ijãadáma. ¹⁴ Na p'ek'au eujãde p'uuru apida ichita ba-e pait'ee. Maperã tachia k'ïsia p'ani it'aripema p'uuru k'ïra wãreede. Mamata p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. ¹⁵ Mãpai Jesucristo mãgá piuda perã tachi pari mãik'aapa tachi k'aripapari perã, it'aa t'ïmaa bide ip'ii jaradáma: “Ak'õre, pi ichita t'ãri pia bapari, Jesús tai k'aripamerã pëida perã.” ¹⁶ Ichiaba k'ïra atuanáati chik'aripa p'anapataadait'ee mãik'aapa wëe beerãmaa teedait'ee pãchia iru p'ani net'aadepema, Tachi Ak'õrepa mãgata k'inia bairã. Mãga oodak'ãri, Tachi Ak'õre t'ãri o-ïapidai.

¹⁷ Ma awara oopataati pãchi ak'ipataarãpa jara p'anik'a, ãchia parã ak'i p'anadairã mãik'aapa parã k'aripa p'anadairã Tachi Ak'õre Ùraa k'awaadamerã. It'aa t'ïmaa p'anide ãrapata jaradait'ee ãchia parã ak'i p'anadap'edaa mãik'aapa parãpa oodap'edaa. Maperã oo p'ani pirã ãchia jara p'anik'a, ãchi o-ïa p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ïrapite, parãpa ijãapata perã. Mamïda mãga ooda-e pirã, ãchi k'ïsia p'ua p'anadait'ee iru k'ïrapite.

¹⁸ It'aa t'ïpataati Tachi Ak'õremaa tai pari. Taipa k'awa p'ani irua pia p'anaut'ee. Tachi Ak'õrepa tai k'ïsia p'ua k'ïsiapi-e, irua oopi bik'a oo p'anadairã mãik'aapa mãga oo k'inia p'ani jai-idaarutamaa. ¹⁹ Ichiaba mia enenee nïbi it'aa t'ïpataadamerã mi pari Tachi Ak'õrepa mi k'aripamerã, waya isapai wã k'inia bairã parã ak'ide.

Na k'art'a p'ã aupak'ãri ùraada

²⁰ Tachi Ak'õrepata tachi k'ãiwee p'anapipari. Jesús waa bat'ada k'aurepa ichia eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiji, mãik'aapa Jesucristo chok'ai p'irabaipiji. Maap'eda ichi ùraa chiwidi k'aurepa Cristo biji tachi ak'ipari waibia, irude ijãapataarã ichita ak'i bamerã mãik'aapa k'aripamerã, oveja ak'iparipa ichi ovejaarã ak'iparik'a. ²¹ It'aa t'ïmaa bide parã pari mia jara bi: “Ak'õre, ãra pia ak'i baparíji, pia oopi bik'a oo k'awaa wãdamerã. Tachia mãgá oodai mãik'aapa pi t'ãri o-ïapidai

Jesucristopa k'aripak'ãri. Ak'õre, jirua pi k'ĩra wãree ichita iru bapariit'ee!
jAmén!”

²² Ìpemaarã, mia k'inia bi parãpa na k'art'a pia leedamerã mãik'aapa aide jara bik'a oodamerã. Na k'art'a mak'iaara teesoo-e bi, ne-inaa waa at'ãri p'ãi paraa perã.

²³ Mia parãmaa k'awapi k'inia bi tachi ìpema Timoteo uchiaji carceldeepa. Nama mi bimãi isapai pacheru pirã, iru ome parã ak'ide wãit'ee.

²⁴ Salude téeti parã ak'ipataarãmaa mãik'aapa awaraa Cristode ijãapataarãmaa. Italiadepema ijãapataarãpa parãmaa salude tee pëiruta.

²⁵ Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã jõmaweda pia ak'i bapariimerã. Mãgapai paji.

SANTIAGO

Santiagopa K'art'a P'ãda Judiorã Ijãapataarãmaa

Santiago, Jerusalendepema ijãapataarã poro waibiapa na k'art'a p'ãji. Cristo chok'ai p'irabaip'eda, unupiji nãgi Santiagomaa (1 Co 15.7). Santiagopa na k'art'a p'ã pëiji judiorã Cristode ijãadap'edaarã, eujã awara-awaraade p'ananadap'edaarãmaa. Ma ijãapataarã ũraaji ichita ijãapataadamerã Cristopa k'inia bik'a.

Salude jarap'eda, naapiara Santiagopa jara bi ijãapataarãpa jiridamerã k'ĩsia k'awaa p'anadait'ee mãik'aapa ijãa-ijãa p'ananaadamerã (cap. 1.1-18). Jara bi oopataadamerã Ak'õre Ũraade jara bik'a; jĩp'a ma ũraa ũridai k'ãyaara (cap. 1.19-27) mãik'aapa eperãarã ũk'uru piara ak'inaadamerã awaraarã k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa ijãapataarã jõmaweda auk'a pia ak'ipari perã Cristo k'aurepa (cap. 2.1-13). Jara bi k'ãata jara k'inia bi Tachi Ak'õrede ijãapari (cap. 2.14-26). Jara bi tachi k'ĩramede; sãga ma k'aurepa k'achiade baaidai (cap. 3.1-12). Jara bi wãara k'ĩsia k'awaa p'anĩrãde (cap. 3.13-18) mãik'aapa sãap'eda ijãapataarã chik'inia p'anada-e (cap. 4.1-12). Jara bi audua pedenaadamerã (cap. 4.13-17) mãik'aapa p'arat'ara beerã ũraa bi (cap. 5.1-6). T'ẽepai jara bi choodamerã ãra ijãa p'anide mãik'aapa it'aa t'ĩpataadamerã k'ayaa beerã pari (cap. 5.7-20).

Salude pëida

¹ Mi, Santiagopa oopari Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa k'inia bik'a. Na k'art'a pëiru parã Israeldeepa uchi-adap'edaa èreerã docedepema ijãapataarãmaa, t'imĩ na p'ek'au eujãde p'ani chaa. Pia p'anãti.

Ijãapataarã nepirade p'ani pijida, o-ĩa p'anadaipia bi

² ĩpemaarã Cristo k'aurepa, parã nepirade p'anadak'ãri maa-e pirã chupiria jõnadak'ãri, waapiara Cristode o-ĩa ijãa p'anãti. ³ Mãgã choodak'ãri, k'awa p'ani ne-inaa k'ĩra t'ãdoo choodai. ⁴ Mãgã choo p'ani misa, ichiak'au Tachi Ak'õremaa oopiti irua k'inia bik'a. Mãgã parãpa ne-inaa apida faltada-e pait'ee irua oopi k'inia bi parãmaa. Pia k'ĩsiapataadai mãik'aapa jõma pia oopataadai, irua k'aripa bairã.

⁵ Mamĩda parãdepemapa k'awa-e bi pirã k'ãata oopipia bi chupiria nĩbide, it'aa t'ĩji Tachi Ak'õrepa k'awapimerã. Tachia chupiria iidiruta pirã, iru k'ĩrau-epi. Ma k'ãyaara k'aripait'eepi, ne-inaa jõmaade tachi k'aripa k'inia bapari perã. ⁶ Mapa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ik'ãri, ijãaji wãara irua ooit'ee pia iidi bik'a. K'ĩsianãaji: “¿Mia oo k'inia baik'ã irua k'inia bik'a wa mãga-e?” Mãgee eperã k'ĩsia nãga bi: ara p'usa abaamã bak'ãak'ata bi. ⁷ Mãgee eperãpa ijãa-e Tachi Ak'õrepa ichi k'aripa. ⁸ Idi ne-inaa aba ijãapari mãik'aapa nu ne-inaa awaraa ijãapari. K'ĩra jĩp'a ijãak'aa.

Chupiria beerã p'arat'ara beerã ome

⁹ Piara k'awaadamerã sãga oodaipia bi chupiria jõnide, parãmaa nãga nepirãit'ee. Ijãapari aba chupiria bi pirã p'arat'a wëe, o-ĩa baipia bi Tachi Ak'õrepa iru auk'a pia ak'ipari perã apemaarã ijãapataarãk'a. Ma awara o-ĩa baipia bi it'ari banait'ee perã. ¹⁰ Jõdee ijãapari p'arat'ara bi o-ĩa baik'araa bi p'arat'ara bairã. Eperã p'arat'ara bi taarã chook'aa, nep'ono ewaraade

bik'a. ¹¹ Māgee nep'ono pi-ia bi t'ok'āri tap'eda. Mamīda ai ĩri ak'ōrejīru jēra nībeek'āri, pīdaipari wāsiapa. Taarā-e nīde ma nep'ono pi-ia jōdaipari. Māga pik'a bi eperā p'arat'ara bee. Mimia oomaa p'anīde pīda, jōma āchia iru p'ani jōdarii.

Tachi Ak'ōrepa k'ĭsia k'achia k'ĭsiapik'aa

¹² Tachi Ak'ōrepa o-ĭapipari eperā chupīria nībīde maa-e pīrā nepirade nībīde, chook'āri Cristode ijāa bairā. Māgá chook'āri, Tachi Ak'ōrepa ma eperāmaa it'aripema poro jīra teeit'ee; pia jarait'eera, ichita ichi ome bapiit'ee. Ichia māga oopari jōma ichi k'inia iru p'anīrā ome, chonaarāweda māga jarada perā. ¹³ Mamīda māgá nepirade jōnīde abaapa k'ĭsiaru pīrā k'achia ooit'ee, jarai'araa bi: "Tachi Ak'ōrepata māga oopi bi". Māga jarai'araa bi Tachi Ak'ōrepa k'ĭsiak'aa perā ne-inaa k'achia ooit'ee. Ma awara eperāmaa māga k'ĭsiapik'aa. ¹⁴ Jīp'a tachi t'ārideepata k'ĭsia k'achia uchiapari. Maap'eda ne-animal trampade t'ĭparik'a carnada k'oit'ee, māga pik'a eperā ichia k'ĭsia k'achia oo k'iniadaik'āri, ¹⁵ ma ne-inaa k'achia oopari. Chi māga ooyaa bi atuait'ee.

¹⁶ Maperā ĭpemaarā k'iniarā, pāchi itu k'ūrapināati. K'ĭrak'aupai k'ĭsiadai Tachi Ak'ōrepa k'ĭsiapii ne-inaa k'achia ooit'ee. ¹⁷ Māga-epi. Tachia ne-inaa pia jōmaweda iru p'ani Tachi Ak'ōre k'aurepata iru p'ani. Irua ooji ak'ōrejīru, atane māik'aapa lucero. Māgí edaare ĩdaapata, edaare ĩdaadak'aa. Tachi Ak'ōre māga bada paara, edaare k'ĭsiapik'aji k'achia ooit'ee; edaare k'ĭsiapik'aji pia ooit'ee. Mamīda māga-e. Ichita pia oopari. ¹⁸ Māgá pia oopari perā, apemaarāpa irude waide ijāadai naaweda, tachi judiorāmaa k'awapiji ichia wāarata jara pēida, ma ūraa wāarade ijāadap'eda, atuanaadamerā. Māga ooji k'inia bairā ichi k'ĭrapite pia nipadamerā.

Tachi Ak'ōre Ūraa ūripataarāpa oopata

¹⁹ ĭpemaarā k'iniarā, Tachi Ak'ōrepa māga ooda perā tachi-it'ee, k'ĭri ēesaa p'anāti iru ūraa ūridamerā. Mamīda pia k'ĭsiati pedeedai naaweda. Ma awara isapai k'ĭraunāati. ²⁰ Mia māga jara bi chi isapai k'ĭrauyaa bīpa ook'aa perā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ²¹ Maperā k'achia k'ĭra t'ādo k'ĭsia amāati. P'ananāati naaweda p'anapatap'edaak'a, waide ijāada-e p'anadak'āri. Ma k'āyaara audua-ee óoti Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Ichia k'ĭsiapatāati irua wāarata jara pēidade, ma k'aurepata ijāapata perā māik'aapa it'aa wādait'ee perā.

²² Māga ooda-e pīrā, pāchi k'inia ijāa p'aník'ata bi. Mia māga jara bi ūk'uruurāpa k'ĭsiadai perā Tachi Ak'ōre Ūraa ūri bīpapai oo p'ani irua k'inia bik'a. Mamīda pāchi itu k'ūrapī p'ani. Tachi Ak'ōre Ūraa ūridak'āri, oodaipia bi irua jara bik'a. ²³ Chi māga oo-e bīpa ara eperāpa espejode ichi k'ĭra ak'ĭparik'ata bi. ²⁴ Jāgí eperā espejode ak'ĭ bak'āri, ichi k'ĭra pia unupari. Mamīda ma espejodeepa āyaa wāk'āri, espejode unuda k'ĭra atuadaipari. ²⁵ Māga pik'a bi eperā ome Ak'ōre Ūraa ūrik'āri. Ūrii Tachi Ak'ōrepa ichimaa oopi k'inia bi. Mamīda, ai t'ēepai ichia ūrida k'ĭra atuadaru pīrā, oo-e pai Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Jōdee chi ooparipa Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a nāga bi. Tachi Ak'ōrepa Ūraa Pia jara pēida Cristode ūrik'āri, aide k'ĭsia wāpari māik'aapa Cristode ijāapari. K'ĭra atua-ee māgí jara pēida, Cristopata k'aripapari perā ichia oomerā ma ūraade jara bik'a. Māga ook'āri, t'āri o-ĭa bapariit'ee.

²⁶ Eperāpa k'ĩsiai Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oo bi, it'aa t'ĩpari perā maa-e pĩrā primisia teepari perā. Mamĩda ik'achia pedeeru pĩrā awaraarā āpĩte maa-e pĩrā audua pedeeru pĩrā, ichi itu k'ũramaa bi, wāara Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a oo-e bairā. ²⁷ Wāara Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a ooparipa oomaa bapari ijāadak'aa beerāpa k'achia oopata k'ĩra t'ādo. Ma awara k'aripapari ak'õre wēe beerā māik'aapa p'ētrāa beerā āchi chupĩria jōnide.

2

Sāgá awaraarā ak'idaipia bi

¹ Īpemaarā, parāpa k'awa p'ani net'aa jōma Tachi Waibia Jesucristo jua ek'ari nĩbi. Iruata Tachi Ak'õre k'ĩra wāree iru bi. Māga k'awa p'anita māik'aapa irude ijāa p'anita, ¿sāap'eda parāpa aba k'iniara iru p'anapatama apemaarā k'āyaara? Tachi Ak'õrepa māga oopik'aa. ² ¿Sāga pak'ajima parāpa mia jararuk'a oodap'edaa paara? Parā cheepuru-dak'āri it'aa t'ĩdait'ee, pachei aba p'arat'ara bi māik'aapa aba chupĩria bi. ³ Chi p'aru pi-ia jĩ bi māik'aapa sortija nēedee jĩ bi pipiara ak'idai chi p'aru sore jĩ bi k'āyaara. Jaradai ma p'arat'ara bĩmaa: “Nama su-ak'i ba chéji su-ak'i beepata pipiara bide.” Jōdee ma chupĩria chimaa jaradai: “Jāma bainĩ banáji, maa-e pĩrā jāma su-ak'i banáji.” ⁴ Māga oodap'edaa paara, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a ooda-e p'anak'ajida. Mapa parāpa māgá oo p'ani pĩrā, pia ooda-e p'ani. Cristo Tachi Waibiada a p'ani mĩda, jara p'ani chisāgita k'iniadaipia bi apemaarā k'āyaara. Māga oodak'āri, k'achia k'ĩsiai p'ani.

⁵ Īpemaarā k'iniarā, jūrĩti! Tachi Ak'õrepa audú jirit'erajipi chupĩria chedeerā, Cristode ijāadap'eda, o-ĩa p'anapataadamerā na p'ek'au eujāde, k'awa p'anadairā irua āchi k'aripapari. Ma awara āchi jirit'eraji it'aa wādamerā. Tachi Ak'õrepa māga oopari āchi-it'ee māik'aapa jōma iru k'inia iru p'anĩrā-it'ee, chonaarāweda māga jarada perā. ⁶ Tachi Ak'õrepa māgá chupĩria beerā jirit'eraji mĩda, parāpa p'arat'ara beerā pipiara ak'ipata chupĩria beerā k'āyaara. ¿K'awada-e p'anik'ā p'arat'ara beerāpata parā chupĩria oo iru p'anapata māik'aapa charraarā k'ĩrapite atadaipata? ⁷ Ma awara āchia Jesucristo t'ĩ ichi k'inia ik'achia jarapata. Māga oopata Tachi Waibia Jesucristopa jōmaarāmaa pia oopari mĩda. ĩru t'ĩdeta parā poro choopijida! Māga bĩta, ¿sāga ārata pipiara ak'idaima chupĩria beerā k'āyaara?

⁸ Ma k'āyaara oodaipia bi Tachi Ak'õrepa ũraa waibia bide jara bik'a ichi ũraa p'āpidade:

'Awaraarā k'inia iru baparĩji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

⁹ Māgá parāpa eperāarā ũk'uru ak'i p'ani pĩrā pāchi k'ap'ia ak'ipatak'a, mamĩda māga ooda-e p'ani pĩrā jōmaarā ome, k'achiata oomaa p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Māgá oodak'āri, ooda-e p'ani iru ũraa p'ādade jara bik'a.

¹⁰ Eperāpa Tachi Ak'õrepa ũraa jaradadepema aba oo-e pĩrā, ichita iru ũraade jara bik'a jōmaweda oo-e bi. ¹¹ Iruata jaraji:

'Miak'āi bi awaraarā ome k'āināaji.'

Ichiaba jaraji:

'Eperā peenāaji.'

(Ex 20.13-14)

Mapa awaraa jiri-e pijida, eperā peeru pĩrā, ichita oo-e bi jōmaweda Tachi Ak'õrepa jara bik'a. ¹² Mamĩda parāpa Cristode ijāadak'āri, ma ũraa p'āda jua ek'ariipa uchijida. Mapa parāpa pia pedeedaipia bi

awaraarāde māik'aapa jōmaarā auk'a ak'idaipia bi, ewari cherude Tachi Ak'ōrepa ak'iit'ee perā ichide ijāapataarāpa oopatap'edaa māik'aapa pedeepatap'edaa. Māgá k'awaait'ee ichia jaradak'a oojida wa ooda-e paji. ¹³ Māgá Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarāpa oopatap'edaa ak'ik'āri, chupiria k'awa-e pait'ee awaraarā chupiria k'awada-e p'anadap'edaarā. Jōdee chupiria k'awaait'ee awaraarā chupiria k'awaadap'edaarā. Māirā o-īa uchiadait'ee iru k'īrapite, oodap'edaa perā irua jaradak'a.

Tachi Ak'ōrede wāara ijāapataarāpa oopata irua k'inia bik'a

¹⁴ Māpai ipemaarā, k'īsiati mia jararude. Eperāpa Tachi Ak'ōrede ijāa bida ai. Mamīda māgipa chīara k'aripak'aa pirā Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, ichi k'inia māga jara bi. Māga jara bipapai it'aa wā-e pait'ee. ¹⁵ Pia jarait'eera, ijāapari abaapa unuru pirā awaraa ijāapari p'aru wēe bi jīsua-it'ee, māik'aapa chik'o wēe bi k'oit'ee, ¿sāgak'ajima nāga jarada paara? ¹⁶ “P'aru mōtaapa pira bējei jīsupiamaapa māik'aapa nek'oji bi jāwaa beerumaa. Maap'eda pia wāji Tachi Ak'ōre ome.” Māga jara bide maarepida tee-e pirā ma ijāapari chupiria chimaa, ¿k'āare piata baima? Ichi k'inia māga jaraji. ¹⁷ Māga pik'a bi chi jara bipa: “Mia Tachi Ak'ōrede ijāapari.” Mamīda māgí eperāpa ook'aa pirā Tachi Ak'ōrepa jara bik'a ichi ūraade, ma eperāpa ichi k'inia māga jara bi.

¹⁸ Ewaa eperāpa jarai: “Pia Tachi Ak'ōrede ijāa bi māik'aapa mia ne-inaa oopari irua jara bik'a. Mamīda pia ne-inaa oo-e pirā irua jara bik'a, māgara wāara ijāa-e bi. Jōdee mia māgá irua jara bik'a oopari perā, pia k'awaai mia wāara ijāa bi.” ¹⁹ K'awa bi pia ijāa bi Tachi Ak'ōre apai. Wāarapi, mamīda māga ijāa bipa tachi it'aa wā-e pait'ee. Netuaraarāpa ichiaba māga k'awa p'ani. Mamīda p'era p'anapata k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee. ²⁰ Pariatua k'īsianáaji. Ma k'āyaara ooji Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. K'awáaji wāara Tachi Ak'ōrede ijāa bipa oopari irua oopi bik'a. ²¹ Chonaarāweda auk'a māga paji. Tachi chonaarāwedapema Abrahampa ichi warra ateeji ee nok'ode biit'ee altar iri māik'aapa peeit'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, Tachi Ak'ōrepa irumaa māga jarada perā. Māgá Abrahampa chi warra wāak'a-e pada perā, wāara p'ek'au k'achia wēe bejei Tachi Ak'ōre k'īrapite. ²² Ai naaweda Abrahampa Tachi Ak'ōrede ijāaji. Mamīda ichia ook'āri Ak'ōrepa jaradak'a, ak'ipiji wāara ijāa bi. ²³ Ma awara māga ook'āri, wāara uchijaji Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

'Abrahampa Tachi Ak'ōrepa jarada ijāaji. Maperā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipachi.'

(Gn 15.6)

Abrahampa ichia wāara ijāada māgá ak'ipida perā, Tachi Ak'ōre k'ōp'āyoda apachida.

²⁴ Māpai ipemaarā, Tachi Ak'ōrepa māga ooda perā Abraham ome, parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa p'ek'au k'achia wēe ak'ipari eperā irude wāara ijāa bi māik'aapa irua jara bik'a oo bi. Mamīda māgá ak'ipari eperā irude ijāa bida apai, māgipa oo-e bi pirā irua jara bik'a.

²⁵ Tachi Ak'ōrepa Abraham ome oodak'a ichiaba ooji Rahab ome. Māgí prostituta baji. Mamīda Israel pidaarā chedak'āri iru baparimāi ma p'uuru ak'ide, irua ma Israel pidaarā k'aripaji ichi auk'arāpa jita atanaadamerā. Māga ooji Tachi Ak'ōrede ijāa bada perā. Māgá ooda perā māik'aapa wāara ijāada perā, Tachi Ak'ōrepa māgí wēra p'ek'au k'achia wēe

ak'iji. ²⁶ Māpai ma jōma jara aupadade k'ĩsiadak'āri, parāpa k'awaadai Tachi Ak'ōrede ijāa biḁa aparipa ook'aa pirā irua jara bik'a ichi ūraade, wāara ijāa-e bi. Iru tachi piuda k'ap'iak'ata bi.

3

Pariatua pedeedaik'araa bi

¹ Īpemaarā, parādepema Ak'ōre Ūraa jarateepari pa k'inia bi pirā, k'awaaipia bi apemaarā ijāapataarāpa oopatap'edaa ak'ii k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa taipa oopatap'edaa audupiara ak'it'ee jarait'ee pia wa k'achia. Māgá irua k'awaait'ee taipa jarateedap'edaak'a p'anapachida wa māgá p'anadak'aa paji. ² Māga jara bi tai chi jarateepataarāpa chīara k'īraupidai perā taipa jarapata k'aurepa. Wāara tachi ijāapataarā jōmaarāpa edaare māga oopata māik'aapa awaraa ne-inaa k'achia pariatua oopata. Eperā pada paara chīara k'īraupik'aa ichi pedee, māgipa awaraa ne-inaa k'achia apida ook'aa pak'aji.

³ K'ĩsiadáma nāgide. Ne-inaa ma-āri hierrodee ooda caballo it'aide bipata. Māgipa wāpipata chi wāpi k'iniamaa. ⁴ Ichiaba barco choma tok'esaa wāk'āri, nāupa golpe p'ua nībi mīda āyaa wāpiit'ee, ma barco p'eraparipa ichia atee k'iniamaa ateeperi chi timonpa. Māga oopari ma barco k'āyaara timón ma-āriara bi mīda. ⁵ Māga pik'a bi tachi k'īrame ome. Tachi k'ap'iade ma-āri bi mīda, māgipa ne-inaa k'īra t'ādoo audua jarapata eperāarāpa. Ma awara k'awa p'ani t'ipitau ma-āriipa eujā āree paat'aai. ⁶ Ma t'ipitáuk'ata bi tachi k'īrame. Tachi k'ap'iade ma-āri bi mīda, nepira waibiade baaipipari māik'aapa ne-inaa k'achia oopipari, madeepa na p'ek'au eujādepema pedee k'achia k'īra t'ādoo uchiapari perā. Ma awara madeepa netuarapa pedee uchiapari. Mapa k'awa p'ani tachi k'īrame māgá nepirade baaipipariit'ee tachi t'oru wedapema piurumaa.

⁷ K'awa p'ani eperāarāpa taunomaapata nāgee ne-animalaarā mēepema k'īra t'ādoo: wābaipata; eujāde nīuteepata; eujāde bipa urt'iu nīuteepata; p'usa jādepema; jāgee. ⁸ Māga oopata mīda ne-animalaarā ome, apidaapa āchi k'īradoopa k'īrame p'oyaa t'idik'adak'aa. Māga p'oyaada-e tachi k'īramedeepe pedee k'achia k'īra t'ādoo pariatua uchiapari perā. Madeepa uchiada pedee k'achia neera k'achíak'ata bi, chīara miapipari perā.

⁹ Tachi k'īramepa pedee pia jarapari Tachi Ak'ōremaa it'aa t'idak'āri. Mamīda māgipa ichiaba ik'achia pedee jarapari chīaramaa. Māgá pedee k'achia jaradak'āri awaraarāmaa, ik'achia jara p'aník'ata bi Tachi Ak'ōremaa, irua eperāarā jōma ooda perā. ¹⁰ Īpemaarā, Tachi Ak'ōrede ijāapataarā it'aideepa pedee pia pedee k'achia ome māgá uchiaik'araa bi. ¹¹ Pania poatri uchía bimāi eujā ek'ariipa asia naap'ee ome uchiak'aapi. Ichiaba pania k'iyaa uchiaparimāiipa naap'ee uchía-epi. ¹² Ma awara higuera biirideepa orodak'aa olivo, māik'aapa uva k'arradeepa p'edak'aa higojō. Mapa Īpemaarā, Tachi Ak'ōrede ijāapataarāpa pedee k'achia k'īra t'ādoo jaradaik'araa bi; jīp'a pia aupaita jarapataadaipia bi.

Wāara k'ĩsia k'awaa beerā

¹³ Parādepema k'ĩsia k'awaa bi pirā, k'awaa wāipia bi ooit'ee Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa māga ak'ipiipia bi apemaarāmaa. Chīara ome t'āri pia baipia bi māik'aapa k'aripaipia bi, audua-ee. Māgata p'anapata wāara k'ĩsia k'awaa beerā. ¹⁴ Mamīda māga p'anapataadai

k'āyaara, parāpa Tachi Ak'ōre Ūraa jaratee k'inia p'ani pirā apemaarā k'āyaara waibiara pa k'iniapa, wāara Tachi Ak'ōre-it'ee k'isia atua p'ani, irua māga oopik'aa perā. ¹⁵ Chi māgá k'isia p'anirā ijāadak'arāk'api k'isiapata, āchia oo k'iniata oo k'inia p'anadairā. ¡Netuarapata māgá k'isiapipari! ¹⁶ Eperā aba waibiara pa k'inia bak'ari apemaarā k'āyaara, jōmaarāpa ichi pedee aupai ūridamerā, nāgee ne-inaa k'achia k'ira t'ādo ooi: nepira jiriyaa bai, pedee audua bai, maa-e pirā apemaarā k'aripak'aa bai. ¹⁷ Mamīda chi wāara k'isia k'awaa bi Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māgá nipak'aapi. Ne-inaa awaraa k'āyaara jōma oopari oo k'inia bairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Nepira jirik'aa chīara ome; jīp'a k'āiwee bapari. Chīara k'irau chok'ak'aa māik'aapa pia ūripari ne-inaa iidide chedak'āri. K'irau-ee oopari ichi poropa oopi bik'a. Awaraarā chupiria k'awaapari māik'aapa k'aripapari. Eperā aba pipiara ak'ik'aa apemaarā k'āyaara. Oopari ichia jara bik'a; seewata ne-inaa ook'aa. Māgeepa ne-inaa k'ira t'ādo oopari chīara k'aripait'ee. ¹⁸ Chi māga ooparipa k'inia bapari jōmaarā k'āiwee p'anapataadamerā ichik'a, Tachi Ak'ōre k'irapite māik'aapa apemaarā k'irapite. Mapa pia nipapari. Māgá ichi ik'aawa p'anirā iruk'a p'ana k'iniadaipi.

4

¹ Ma k'isia k'awaa bi māga bapari mīda, parādepema chok'ara k'āiwee p'anadak'aa. ¿Wāara-ek'ā? Aupedee para bapari māik'aapa k'irau para bapari, pāchi t'āride k'isia k'achia iru p'anadairā. ¿K'āare k'aurepata māga para bapari? ¿Pāchia oo k'inia p'ani k'aurepa-ek'ā?

Tachi Ak'ōrepa jara bik'a oodak'arā

² Nāga oo p'ani. Parā waibiara pa k'inia p'anapata apemaarā k'āyaara maa-e pirā chīara net'aa k'ipata. T'ēpai ma net'aa p'oyaa atada-e pak'āri, ma net'aa chipari k'ira unuamaa iru p'aneepata, peet'aa k'iniadarutamaa. Māga oo p'ani mīda, atadak'aa parāpa k'inia p'ani, Tachi Ak'ōremaa iididak'aa perā. ³ Jōdee Tachi Ak'ōremaa iididak'āri, pāchi-it'ee aupaita iidipata. Mapa Tachi Ak'ōrepa teek'aa pāchia iidi p'ani, māgá k'achia iidi p'anadairā. ⁴ Pāchia oo k'iniata oo k'inia p'anadairā, Tachi Ak'ōrepa jara bik'a oo k'iniada-e. Ara wērapa chi k'ima amaaparik'a awaraa ome banait'ee, māga pik'a parāpa oodaamaa p'ani ne-inaa Tachi Ak'ōrepa oopi bi, oonadait'ee irude ijāadak'aa beerāpa oopatak'a. ¿K'awada-e p'anik'ā māga oodak'āri, t'īu p'ani Tachi Ak'ōre k'ira unuamaa iru p'anapataarā eere? ⁵ ¿K'āata k'isia p'anima? ¿Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa p'ādade nāga pariatua jara bik'ā?

'Mia jaure bida eperā k'ap'iade k'inia bi michi-it'ee.' (Dt 4.24)

¡Tachi Ak'ōrepa pariatua māga jara-e paji! ⁶ Māga jaraji tachi pia ak'i k'inia bairā māik'aapa k'aripa k'inia bairā. Mamīda wāara k'inia p'ani pirā irua māga oomerā, pāchia k'inia p'ani oo amaadaipia bi māik'aapa irua jara bik'a oodaipia bi. Māga k'awa p'ani iru ūraa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'ōrepa k'aripa-e audua p'anapataarā, mamīda t'āri pia k'aripapari audua-ee beerā.' (Pr 3.34)

⁷ Mapa ipemaarā, oopiti Tachi Ak'ōremaa irua oo k'inia bik'a pāchi t'āride māik'aapa pāchi k'isiade. Ma awara netuarapa k'isia k'achia k'isiapik'āri, oonāati ichia k'inia bik'a. Ma k'āyaara chóoti māik'aapa Tachi Ak'ōremaa it'aa t'iti. Māgá oodak'āri, ma netuara āyaa wāit'ee.

⁸ Parādepema ne-inaa k'achia oo p'anirāpa jarāti Tachi Ak'ōremaa jōma

k'achia oodap'edaa, irua mǎgí wēpapik'oomerǎ. Maap'eda k'achia k'ira t'ádoosoo amáati. Mǎga ooruta pirǎ, irumaa it'aa t'ídak'ári, irua waya ũriipi. Ichiaba pariatua k'isia p'anirǎpa mǎga oodaipia bi. Mǎgeerǎ eda k'isiapata "mia ooit'ee Tachi Ak'õrepa oopi bik'a" mǎik'aapa eda k'isiapata "mia ooit'ee michia oo k'iniata". Tachi Ak'õrepa mǎgǎ pariatua k'isiapik'aa. ⁹ Parǎ wǎara pia nipa k'inia p'ani pirǎ Tachi Ak'õre k'irapite, k'isiati pǎchia oopatap'edaade. Maap'eda k'isia p'ua p'anáti. Eidai k'áyaara, t'ári p'ua p'anáti mǎik'aapa jēeti, pǎchia k'achia oopatap'edaa k'aurepa. ¹⁰ Mǎga ooruta pirǎ, Tachi Ak'õremaa ak'ipidai wǎara oo k'inia p'ani irua jara bik'a. Ma awara mǎgǎ oodak'ári, irua parǎ pia ak'ii.

Ak'idaik'araa bi chǎrapa oo p'ani ma t'ēepai āra āpíte ik'achia jarait'ee

¹¹ Mamǐda ipemaarǎ, k'irak'aupai chǎra āpíte pedee k'achia pedeedai, k'isia p'anadairǎ áchia ooda-e p'ani Tachi Ak'õre Ūraa p'ápidade jara bik'a. Mǎgǎ eperǎpa pedee k'achia pedee k'ári, ichiaba oo-e bi Tachi Ak'õrepa jara bik'a, ichi ũraade jara bairǎ chǎra āpíte pedee k'achia pedeeik'araa bi. Ma awara ijǎapataarǎpa mǎga oodak'ári, ak'ipipata k'isia p'ani áchia Tachi Ak'õre k'áyaara pipiara k'awa p'ani chǎrapa oo p'ani ak'idait'ee. ¹² Mǎgǎ k'isiadaik'araa bi. Tachi Ak'õrepapaita eperǎarǎpa oopata ak'ipari, ichiata jarada perǎ sǎga p'anapataadaipia bi. Ichia aupaita eperǎarǎ o k'achiadeepa k'aripa atapari ichi ome p'ananadamerǎ. Ma awara ichia aupai jarapari chisǎgǎirǎ ichimǎiipa áyaa pēiit'ee. Mapa apidaapa ak'idaik'araa bi chǎrapa oopata, jarait'ee pia wa k'achia.

Ūraa audua pedeenadamerǎ

¹³ Ūrítí parǎdepema jarapataarǎ: "Idi maa-e pirǎ nu wǎdait'ee jǎgí p'uurudee net'aa netode mǎik'aapa añoo aba mama p'anedait'ee mimiamaa p'arat'a jitadait'ee." ¹⁴ Mǎga jaradaik'araa bi parǎpa k'awada-e p'anadairǎ nu chok'ai p'anadai wa p'anada-e pai. Parǎ nǎupa jǎrara taarǎ-ee áyaa p'ua ateeparik'api p'ani. ¹⁵ Idi wa nu ne-inaa oodait'eeda adai k'áyaara, jaradaipia bi: "Tachi Ak'õrepa k'inia bi pirǎ mǎik'aapa chok'ai p'ani pirǎ, ne-inaa oodait'ee." ¹⁶ Mamǐda parǎpa mǎgadak'aa. Audua pedee pata, pǎchi k'iradoopa ne-inaa jǎmaweda oo k'inia p'anadairǎ. Mamǐda mǎgǎ audua pedeedaik'araa bi, tachi jǎmaweda Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anadairǎ. ¹⁷ Mǎpai eperǎpa k'awa bi pirǎ ne-inaa pia oopipia bi, mamǐda mǎga oo-ee, k'achia oomaa bi Tachi Ak'õre k'irapite.

5

Ūraa p'arat'ara beerǎ-it'ee

¹ Irǎ ũrítí p'arat'ara beerǎ. Jēeti mǎik'aapa bíati, parǎ miadait'ee perǎ Tachi Ak'õrepa ak'ik'ári na p'ek'au eujǎdepemaarǎpa oopatap'edaa. ² Ma ewate pǎchia ne-inaa iru p'ani jǎmaweda servi-ee baibeit'ee. Jǎma pǎchia k'odait'ee ia bidap'edaa mik'ia bait'ee. Ma awara parǎpa p'aru pi-ia p'e iru p'ani jǎdait'ee wíwirria jēra bait'ee, polillapa k'ok'ooda perǎ. ³ Parǎ nēe mǎik'aapa p'arat'a p'e iru p'ani mogosia jēra bait'ee hierrok'a. Tachi Ak'õrepa ma net'aa jǎmaweda jǎpiit'ee, ichi k'irapite servi-e bairǎ. Parǎpa ma nēe p'arat'a ome mǎgǎ mogosiadaida unudak'ári, k'awaadait'ee pǎchi k'ap'ia paara jǎdait'ee, t'ipitaupa ne-inaa paa jǎparik'a. Irǎ parǎpa mǎgee net'aa at'ári p'emaa p'ani. Mamǐda taarǎ-e Tachi Ak'õrepa ooit'ee mia jara bik'a. ⁴ ¡Ūrítí! Parǎpa mimiapataarǎ jiripata pǎchi ne-uudap'edaa

chanda p'edamerā. Mamīda ma mimiapataarāmaa p'aadak'aa. Mapa chupiria iidipata abaapa āchi k'aripamerā. Jōmaarā Ak'ōre Waibiapa āra chupiria iidida ūri bi. ⁵ Na p'ek'au eujāde p'ani misa, jōmaweda pāchia oo k'iniata oopata māik'aapa net'aa k'iniata p'e wāpata. P'ak'a porepidák'api p'ani. Mamīda taarā-e ewari cherude p'ak'a ateeptak'a chi peepatamaa, Tachi Ak'ōrepa parā k'achia ooit'ee, ooda-e p'anadairā irua k'inia bik'a. ⁶ Ma awara parāpa eperā t'āri pia p'anirā charraarāmaa ateeptata, ne-inaa k'achia maarepida ooda-e p'ani mīda. Maap'eda charraarāmaa p'aapata ma chupiria chitoonirā peepidamerā. ¿K'aipa p'oyaaima parā ome?

Choodaipia bi chupiria jōnide

⁷ Ipemaarā, Tachi Ak'ōrepa mǎgá ooit'ee perā māgeerā ome, choopataati chupiria jōnadak'āri āra k'aurepa. Māga oodaipia bi Tachi Waibia Jesucristo cheit'ee perā. Iru mǎgá cheru misa, p'anapataadaipia bi ne-uupataarāk'a. Māirāpa ne-inaa uudap'eda, k'āiwee nipata ijāa p'anadairā k'oi chek'āri, āchi ne-uudap'edaa t'onoit'ee māik'aapa wariit'ee. Ai t'ēpai waya nipata k'oi waya chek'āri, ma ne-uudap'edaa chaumerā. ⁸ Māga pik'a parā k'āiwee nidaipia bi māik'aapa ijāapataadaipia bi Tachi Waibiade, iru taarā-ee cheit'ee perā, jōmaarāpa oopatap'edaa ak'ide.

⁹ Mamīda ipemaarā, mǎgá k'āiwee ni p'ani misa ma chupiria jōnide, k'irak'aupai jaradai: “Jǎgí ijāapari k'aurepa mi nǎgá chupiria nībi.” Tachi Ak'ōrepa mǎgá k'achia k'isiapataarā pia ak'i-e pait'ee, iru chek'āri jōmaarāpa oopatap'edaa ak'ide. Taarā-ee iru waya cheit'ee na p'ek'au eujādee. ¹⁰ Piara k'awaadamerā sāga choodaipia bi nepirade jōnide, mia k'irāpapi k'inia bi Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā chonaarāweda p'anapatap'edaa. Tachi Ak'ōrepa āra pēiji jarade irua oopi k'inia bada eperāarāmaa. Mamīda ma eperāarāpa āra miapijida, ārapa jaradap'edaa ūri k'iniada-e p'anadap'edaa perā. Mǎgá iru p'anajida mīda, choopachida. ¹¹ Tachi ijāapataarāpa pia pedeepta āra āpite, waapiara ijāapatap'edaa perā Tachi Ak'ōrede āra chupiria jōnadak'āri. Parāpa k'awa p'ani sāga chooji chonaarāwedapema Job, chupiria nībide. Mǎgá baji mīda, Tachi Ak'ōrede ijāapachi. Maap'eda ma chupiria nībideepa uchiak'āri, Tachi Ak'ōrepa Job k'aripaji pipiara bapariimerā naawedapema k'āyaara. Tachi Ak'ōrepa mǎga ooji chupiria jōnirā chupiria k'awaapari perā.

¹² Irā ipemaarā, ne-inaa awaraa k'awapi k'inia bi parāmaa. Juraadaik'araa bi ne-inaa apida k'irapite: pajā k'irapite, na eujā k'irapite, wa ne-inaa awaraa k'irapite. Tachi Ak'ōrepa jōmaarāpa oopatap'edaa ak'ik'āri, pia ak'i-e pait'ee mǎgá pariatua jarapataarā, chīarapa ijāadamerā āchia jara p'ani. Mǎgá juraadai k'āyaara parāpa jaradaipia bi: “ooit'ee!” jaradak'āri ne-inaa oodait'ee māik'aapa “oo-epi” jaradak'āri ne-inaa ooda-e pait'ee.

¹³ Māpai ipemaarā, parādepema aba chupiria nībak'āri, it'aa t'īpia bi. Jōdee o-ia bak'āri, Tachi Ak'ōremaa k'ariipia bi. ¹⁴ Ma awara parādepema aba k'ayaa bak'āri, jara pēidaipia bi tachi ijāapataarā ak'ipataarāmaa, āra chedamerā māik'aapa it'aa t'īdamerā iru pari. Iru ik'aawa pachedak'āri, ārapa it'aa t'īdaipia bi Jesucristopa iru jipamerā. Māimisa āradepemapa iru k'ap'ia p'uruipia bi aceitepa. ¹⁵ Mamīda it'aa t'īdak'āri, wāara ijāadaipia bi Tachi Ak'ōrepa jipai. Māga ooruta pirā, Ak'ōrepa ooit'ee ārapa iidi p'anik'a. Ma k'ayaa wēpait'ee māik'aapa k'ayaa baji pirā p'ek'au k'achia ooda k'aurepa, ma p'ek'au k'achia wēpait'ee. ¹⁶ Tachi Ak'ōrepa mǎga oopari perā, k'ayaa beerāpa jaradaipia bi āchia k'achia oodap'edaa awaraa

ijāpataarāmaa, māirāpa it'aa t'īdamerā āchi pari. Māgá Tachi Ak'ōrepa āra jipaiipi. Mia māga jara bi irua oopari perā ichi k'īrapite pia nipapataarāpa iidi p'anik'a, wāara ijāadak'āri. Māga oopari ārapa ne-inaa chaaree iidi p'ani pijida. ¹⁷ Māga ooji chonaarāweda ichi pedee jarapari Elías ome. Elías eperā paji tachik'a. Mamīda it'aa iidik'āri Tachi Ak'ōremaa irua k'oi chepinaamerā, Tachi Ak'ōrepa māga ooji, Eliapa wāara ijāa bada perā. Año ōpee esa-auk'a k'oi che-e paji. ¹⁸ Ma t'ēepai waya it'aa iidik'āri, Tachi Ak'ōrepa k'oi chepiji māik'aapa ma eujāde ne-uudap'edaa t'onop'eda māik'aapa warip'eda, chauji.

¹⁹ Māpai ipemaarā, mia et'ewa jaradak'a chik'aripa p'anapatāati. Māgá parādepema aba k'achiade baairu pīrā oo k'inia-e bairā Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, awaraarāpa iru k'aripadai, waya wāara ijāamerā māik'aapa k'achia oo amaamerā. ²⁰ K'awadaipia bi chi māgá k'ariparupa māgá eperā o k'achiadeepa uchiapiit'ee. Māgá Tachi Ak'ōrepa irua k'achia ooda jōmaweda wēpapii.

Māgapai paji.

1 SAN PEDRO

San Pedropa K'art'a Naapiara P'ãda

San Pedro, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ã pëiji Cristode ijãapataarã Ásia eujãde awara-awaraa p'anapatap'edaarãmaa. Chupiria p'anapatap'edaa perã ijãadak'aa beerã juade, Pedropa ũraa bi choodamerã ächi ijãa p'anide.

Salude jarap'eda, naapiara Pedropa k'irãpapi bi sãga Tachi Ak'õrepa ãra chupiria k'awaaji mãik'aapa k'aripaji Cristode ijãadamerã. Jara bi chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarãpa, iru angeleerãpa paara mãga k'awa k'inia p'anajida, mamida p'oyaada-e paji (cap. 1.1-12). Jara bi Ak'õrepa ijãapataarã mãgá o k'achiadeepa k'aripa atada perã, p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi mãik'aapa irua oopi bik'a p'anapataadaipia bi (caps. 1.13-2.3). Jara bi Jesucristopa ãra jirit'eraji p'aareerãk'a p'anadamerã ichideerã t'ãide mãik'aapa awara p'anapataadamerã na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã k'ãyaara (cap. 2.4-12). Jara bi ächi poro waibiarã waaweedamerã. Ichiaba jara bi Cristo miada ãra k'aripait'ee (cap. 2.13-25). ũraa bi miak'ãi p'anirãpa k'awaadamerã sãga p'anapataadaipia bi Cristo jua ek'ari (cap. 3.1-7). Waya jara bi ijãapataarãpa naawedapema ne-inaa k'achia oopata oo amaadamerã mãik'aapa ne-inaa pia oopataadamerã, ma k'aurepa miaruta pijida (caps. 3.8-4.19). T'ëepai ũraa awara-awaraa jara bi ijãapataarã-it'ee (cap. 5.1-11) mãik'aapa ãramaa salude pëi bi (cap. 5.12-14).

Salude pëida

¹ Mi, Pedro Jesucristopa pëida ichi ũraa jarateede. Mia na k'art'a p'ã pëiru parã, Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarãmaa Cristode ijãadamerã; chi awara-awaraa p'anapataarã k'ira tewaraarãk'a nãgí eujãde: Ponto, Galacia, Capadocia, Ásia mãik'aapa Bitinia; mãgí eujãde. ² Tachi Ak'õrepa naaweda k'isia iru badak'a, parã jirit'eraji. Iru Jaurepa parã awara biji oodamerã Jesucristopa oopi bik'a mãik'aapa p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã iru waa bat'ada k'aurepa. Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã audú pia ak'i bapariimerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Cristode ijãapataarãpa it'ari ne-inaa pia iru p'anadait'ee

³ O-ia it'aa t'ídama Tachi Ak'õremaa. Iru Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre. Tachi audú chupiria k'awaada perã, ichi Jaurepa tachi waya t'o pik'apiji ichideerã p'aneedamerã. Mãga ooji Jesucristo piup'eda, chok'ai p'irabaijik'ãri. Ma k'aurepata k'awa p'ani tachi jida ichiaba chok'ai p'irabaidait'ee. ⁴ Ma awara k'awa p'ani tachia iru p'anadait'ee ne-inaa jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi teit'ee ichideerãmaa. Mãgí ne-inaa ia iru bi it'ari parã-it'ee. Mãgí ne-inaa pi-ia bi. Jõk'aa mãik'aapa sore pak'aa, ne-inaa it'aripema perã. ⁵ Parãpa wãara Tachi Ak'õrede ijãapata perã, irua parã ak'i bapariit'ee mãgí ne-inaa unurutamaa. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiarã bairã, parã ak'ipari atuanaadamerã ichi ewari waibia ewate, na p'ek'au eujã jõk'ãri. Ma ewate irua unupiit'ee jõma ichia k'isia iru bi ichideerã-it'ee.

Ijãapataarã o-ia p'anapata

6 Tachi Ak'õrepa m̄ga oopari per̄a par̄a-it'ee, t'ãri o-ia p'anapata. Mam̄da írã, taarã-e nide k'isia p'uadaridai, nepira k'ira t'ãdoode baaidak'ãri. 7 Parã nepirade baaipata k'awaadait'ee wãara Cristode ijãapata wa m̄ga-e. K'isiatu nãgide. Eperãarãpa t'ipitaude n̄e torrabaipata, nejarra uchiãmerã. M̄ga pik'a parã nepirade baaipata, audupiara Cristode ijãapataadamerã. N̄e pi-ia bi, mam̄da pipiara bi Cristode ijãait'ee. N̄e jõdaipari na eujãdepema perã. Mam̄da eperãpa wãara Cristode ijãak'ãri, jõ-e pait'ee. Mapa chóoti parã ijãa p'anide, nepirade baairuta pijida. M̄ga ooruta pirã, Jesucristo waya chek'ãri, Tachi Ak'õrepa pia pedeeit'ee parãmaa.

8 Parãpa Cristo waide unuda-e p'ani m̄da, iru k'inia iru p'ani. Ma awara írã unuda-e p'ani m̄da, irude ijãapata. Mapa t'ãri o-ia p'anapata. Pedee w̄e-e jarait'ee sãga parã audupai o-ia p'ani. 9 Parãpa k'awa p'ani wãara ijãapata perã, Tachi Ak'õrepa parã k'aripamaa bi atuanaadamerã.

Chonaarãwedapemaarãpa k'awa k'inia p'anadap'edaa

10 Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapataarãpa pi-ia ak'ijida Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda k'awaadait'ee sãga Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripait'ee atuanaadamerã, parã ome oomaa bik'a. M̄gã ak'i p'ani misa, ãchia jõma pia k'awada-e paji m̄da, Tachi Ak'õrepa jarapiji ãramaa sãga irua parã írãpemaarã k'aripait'ee baji, eperãarã jõmaweda k'inia iru bairã. 11 Cristo Jaurepa ãramaa jarapipachi iru cheit'ee bada, chupiria nibait'ee bada mãik'aapa k'ira wãree bait'ee bada, jõmaarã k'ãyaara waibiara pak'ãri. Mapa ãrapa audú k'awa k'inia p'anapachida sãga mãik'aapa sãapai ma jõma p'asait'ee paji. 12 Mam̄da Tachi Ak'õrepa ãramaa k'awapiji m̄gã pedee jaradak'ãri irua jarapidak'a, ãchi-it'ee-e paji. Ma k'ãyaara parã írãpemaarã-it'ee paji. M̄gã pedee parãpa ũrijida Tachi Ak'õre Ũraa jarateepataarãpa parãmaa jarateedak'ãri Cristopa ooda parã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. M̄ga jarateejida Tachi Ak'õre Jaure it'ariipa ãra ome ba cheda perã. ¡Angeleerãpa paara m̄gã net'aa jõma k'awa k'inia p'anapata! Mam̄da k'awada-e tachia k'awa p'anik'a.

Cristode ijãapataarã k'achia w̄e p'anapataadaipia bi

13 Maperã k'ira jip'a p'anapatãati. Ichita k'isiatu Tachi Ak'õrepa ooit'ee bide parã k'aripait'ee Cristo waya chek'ãri. 14 Warrarã chok'ek'ee p'anapatak'a p'anapatãati. Ijãadai naaweda p'anapatap'edaak'a p'anããati. Maapai Tachi Ak'õre k'awada-e p'anadap'edaa perã, ne-inaa k'achia pariatua oopachida; pãchia oo k'iniata. 15 Ma k'ãyaara ne-inaa jõmaade k'achia w̄e p'anapatãati, Tachi Ak'õre k'achia w̄e bapari perã. Iruata parã jiriji m̄ga p'anapataadamerã. 16 Iru ũraa p'ãdade auk'a jara bi:
'K'achia w̄e p'anapatãati, mi m̄ga bapari perã.'

(Lv 19.2)

Tachi Ak'õre waaweedaipia bi

17 Tachi Ak'õre, "Ak'õreda" a p'ani pirã, iru waaweedaipia bi na p'ek'au eujãde p'ani misa k'ira tewaraarãk'a. Iru waaweedaipia bi irua jõmaarãpa ne-inaa oopata auk'a ak'ipari perã jarait'ee pia wa k'achia. 18 Pariatua parãpa ne-inaa k'achia oo wãpachida pãchi chonaarãpa oo p'anadap'edaak'a. Pia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa parã k'aripa-e paji ma naaweda o k'achiadeepa, apidaapa irumaa p'aadap'edaa perã ne-inaa jõparipa, n̄ek'a maa-e pirã p'arat'ak'a. 19 Ma k'ãyaara Tachi Ak'õrepa

parā ma o k'achiadeepa k'aripa ataji Cristo waa bat'ada k'aurepa. Ma waa pipiara baji ne-inaa awaraa k'āyaara, oveja chak'e waak'a bada perā. Chonaarāweda eperāarāpa oveja chak'e maarepida t'uda anida wēe ateedak'āri peepidait'ee māik'aapa paadait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, irua āra pia ak'ipachi. Māga bi Cristo waa ome. Iru maarepida k'achia wēe baji. Mapa iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'ōrepa irude ijāapataarā pia ak'ipari. ²⁰ Na eujā ooi naaweda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru baji Cristopa ichi waa bat'amerā eperāarā k'aripait'ee. Mamīda ĩrapaita, na p'ek'au eujā jōi naaweda, irua Cristo pēiji parā ĩrapemaarā k'aripade. ²¹ Ma awara Cristo chok'ai p'irabaijiji māik'aapa it'aa ateeji ichi k'īra wāree eujādee. Mapa Cristo k'aurepa parāpa Tachi Ak'ōrede wāara ijāapata māik'aapa k'awapata jai-idaadak'āri, irua parā ichiaba chok'ai p'irabaijiit'ee.

Chik'inia p'anapataadaipia bi

²² Parāpa ũridap'eda Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristode, t'āriipa ijāajida māik'aapa Ak'ōrepa parā p'ek'au k'achia wēpapiji. Mapa ĩrá wāara pāchi ĩpemaarā Cristo k'aurepa k'inia iru p'anadai. Mapa ĩp'a pāchi t'āriipa chik'inia p'anapatāati. ²³ Māga p'anadaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parā waya t'o pik'apida perā ichideerā p'aneedamerā. Māga padaidae paji pāchi ak'ōreerā k'aurepa, ewaa t'odak'a. Māgee ak'ōreerā piupata. Mamīda Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bapari. Iruata parā ichideerā papiji ichi pedee k'aurepa. Māgí pedee jōk'aa. Ichita bapari Tachi Ak'ōrek'a. Mapa parā jida ichita p'anapataadait'ee. ²⁴ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi: 'Eperāarā jōmaweda p'ūajarak'a p'ani. P'ūajara bap'eda, taarā-ee p#daipari. Ichiaba p'ūajara p'ono t'onop'eda, pi-ia unupata mīda, piu baaiipari eujāde. ²⁵ Mamīda māga-e Tachi Ak'ōre pedee ome. Māgí ichita bapari.' (Is 40.6-8)

Parāpa māgí pedee ũrijida Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarāpa parāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda parā k'aripait'ee atuanaadamerā. Māgí pedee pia k'aurepata parā jida ichita p'anapataadait'ee.

2

Tachi Ak'ōre Ūraa audú k'awaa k'inia p'anadaipia bi

¹ Maperā oo amāati ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo. Seewanāati māik'aapa seewata ne-inaa oonāati. Awaraarā k'īra unuamaa iru p'ananāati ārapa net'aa iru p'ani k'aurepa. Pedee k'achia apida chīara āpite jaranāati. ² Ma k'āyaara, ara warra ewaa t'oda juto k'inia bik'a, k'awaa k'inia p'anapatāati Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Māgá oo wādait'ee irua oopi bik'a it'aa wārutamaa. ³ ĩrá k'awa p'ani Tachi Waibia t'āri pia bapari.

Jesucristo ijāapataarā poro waibia

⁴ Mapa óoti irua k'inia bik'a. Irua tachi k'aripapari ichita chok'ai p'anapataadamerā. Eperāarāpa iru yiarāa iru p'anapachida te oopataarāpa māu orp'e-ee yiarāa iru p'anapatak'a, māu basa-it'ee jirit'eradak'āri. Mamīda Tachi Ak'ōre k'ĩrapite iru chi māu pipiara pik'a bi, Tachi Ak'ōrepa iru jirit'erada perā. ⁵ Parā jida ma ichita bapari tedepema māuk'api p'ani ichita p'anapataadait'ee perā. Mapa oopiti Tachi Ak'ōremaa irua k'inia bik'a. Māga oodak'āri, parāpa mimia oodait'ee p'aareerāpa oopatak'a ne-animalaarā peedap'eda, paadak'āri Tachi

Ak'õre-it'ee. Mamīda ma k'āyaara ne-inaa pipiara oodait'ee, Cristo k'ap'ia pari ne-inaa oodait'ee parā ichi Jaurepa oopi bik'a. ⁶ Chonaarāweda Tachi Ak'õrepa māga jaraji ichi Ūraa p'ādade:

‘Mia aba pi-ia bita jirit'eraji biit'ee michi it'aripema Sión p'uurude, parāpa irude ijāadamerā. Irude ijāapataarā k'īra nejasia p'anada-e pait'ee ma p'uurude panadak'āri, ichideerā parā.’ (Is 28.16)

⁷ Wāara parā ijāapataarā-it'ee iru jōmaarā k'āyaara pipiara bi. Mamīda māga-e ijāadak'aa beerā-it'ee. Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi: ‘Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.’ (Sal 118.22)

⁸ Ichiaba awara āi Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Ara eperā māumaa t'ūtuparik'a, māga pik'a eperāarā chok'ara t'ūti pik'adait'ee ma māu pipiara papida k'aurepa.’ (Is 8.14)

Māgī māu Jesucristo. Wāara ijāadak'aa beerā t'ūti pik'apata, Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida Cristo k'ap'ia pari ijāadaamaa p'anadap'eda, atuadait'ee parā Tachi Ak'õrepa k'īsia iru badak'a.

⁹ Mamīda Ak'õrepa parāta jirit'eraji ichideerā p'anadamerā. Ichiaba jōmaarā reypa parā awara biji mimia oodamerā ichi pari, p'aareerāpa Ak'õre mimia oopatak'a. Ak'õrepa k'inia bi parā ichi p'uuru pidaarā p'anadamerā ichik'a, k'achia wēe. Ichideerā papiji parāpa jōmaarāmaa jaradamerā irua ooda eperāarā k'aripait'ee. Iruata parā jiriji uchiadamerā ijāadak'aa beerā p'āriu pik'a p'anideepa t'ūdait'ee idaa pik'a pi-ia bidee iru ome. ¹⁰ Naaweda parā Tachi Ak'õre p'uuru pidaarā-e paji. Mamīda ĩrā iru p'uuru pidaarā. Naaweda Tachi Ak'õrepa parā chupīria k'awa-e paji, ijāadak'aa p'anadap'edaa parā. Mamīda ĩrā parā chupīria k'awaa bi, ichideerā parā.

Oopatáati Tachi Ak'õrepa oopi bik'a

¹¹ Mapa ĩpemaarā k'iniarā, mia enenee nībi oonaadamerā pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ipapa oopi k'inia bik'a. Māgīpa chōo pik'apari tachi t'āri ome. Parā k'īra tewaraarāk'a p'anapata ijāadak'aa beerā t'āide. Mapa oodaik'araa bi āchia oopatak'a. ¹² Ma k'āyaara āchi t'āide k'īra jīp'a p'anadaipia bi. Māgā p'anaruta pirā, āchia “k'achia beerāda” aruta pijida parā āpīte, unudait'ee parāpa ne-inaa pia oo p'ani māik'aapa Tachi Ak'õre cheru ewate jaradait'ee iruata parāmaa māga oopiji.

¹³ Na p'ek'au eujāde p'ani misa, óoti eperāarā poroorāpa jara p'anik'a, apidaapa Tachi Waibia āpīte k'achia pedeenadamerā parā k'aurepa. Māga oodaipia bi César ome, iru waibiara bairā apemaarā poro waibiarā k'āyaara. ¹⁴ Ichiaba māga oodaipia bi iru ek'ari p'anīrā ome. Irua āra pēipari k'achia beerā atadamerā māik'aapa miapidamerā; jōdee t'āri pia p'anīrāmaa pia pedeedamerā. ¹⁵ Tachi Ak'õrepa k'inia bi parāpa ne-inaa pia aupai oodamerā. Māga ooruta pirā, chi k'īsia k'awa-ee p'anīrāpa parā āpīte pariatua pedeeda-e pai. K'īup'ee p'anadait'ee.

¹⁶ Parā esclavoorā-e. Mapa p'anapatáati esclavo-eerāk'a. Mamīda māimisa k'īsianáati oodait'ee pāchia oo k'iniata, ne-inaa k'achia oorutaa. Ma k'āyaara p'anapatáati Tachi Ak'õre esclavoorāk'a, oomaa irua oopi bik'a. ¹⁷ T'āri pia p'anapatáati jōmaarā ome. K'inia iru p'anapatáati pāchi ĩpemaarā Cristo k'aurepa. Tachi Ak'õre waaweepatáati māik'aapa César waaweepatáati, eperāarāpa āchi poro waibiarā waaweepatak'a.

P'anadaipia bi Cristo mimiapataarāk'a
(Ef 6.5-9; Col 3.22-25; Tit 2.9-10)

¹⁸ Teeda mimiapataarā, pāchi poro waibiarā waaweepatāati māik'aapa oopatāati ārapa jara p'anik'a. Māga oodaipia bi āra t'āri pia p'ani pirā, maa-e pirā t'āri k'achia p'ani pijida. ¹⁹ Ārapa parā miapidai, ne-inaa k'achia ooda-e p'ani mīda. Mamīda k'īrau-ee chooruta pirā oo k'inia p'anadairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, irua parā pia ak'iit'ee. ²⁰ Jōdee māgā ak'i-e pait'ee parāpa ne-inaa k'achia oodap'eda, k'īrau-ee chooruta pirā miapidak'āri ma k'achia oodap'edaa k'aurepa. Mamīda parā k'īrau-ee chooruta pirā miapidak'āri ne-inaa pia oodap'edaa perā, māgara Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'iit'ee. ²¹ Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa parā jiriji, Cristo jīak'a p'anapataadamerā. Iru miaji parā k'aripait'ee. K'inia bi parāpa awaraarā auk'a k'aripadamerā, miaruta pijida māga oo p'ani k'aurepa. Tachi Ak'ōre pedee jaraparipa irude nāga jaraji:

²² 'Irua p'ek'au k'achia ook'aa paji. Seewa apidaamaa jarak'aa paji.' (Is 53.9)

²³ Cristomaa ik'achia jaradak'āri, māgā p'anauk'aa paji. Miapidak'āri, maarepida jarak'aa paji k'achia ooit'ee iru imiateedap'edaarāmaa. Ma k'āyaara ma nepira ichiak'au biji Tachi Ak'ōrepa oomerā ichia oo k'iniata. K'awaji Tachi Ak'ōrepapai ak'ii eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. ²⁴ Kurusode bak'āri, Cristopa ichi itu tachia p'ek'au k'achia oopata iru baji ichi k'ap'iade. Māgā piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, tachi uchiadaidamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa māik'aapa k'achia wēe p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Ma p'ek'au k'achia oopatap'edaa perā, parā k'ayaa pik'a p'anapachida. Mamīda Cristo miapida k'aurepa parā pari, jipa pik'a p'aneejida. Maperāpi irā parā ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome. ²⁵ Parāpa ijāadai naaweda, p'anapachida oveja o atua bik'a, Tachi Ak'ōre k'awada-ee p'anadap'edaa perā. Mamīda irā, ma oveja āpītee cheruk'a ichi ak'ipari waya unu atarumaa, māga pik'a parā o k'achiade wādap'edaadeepa āpītee chejida unu atarutamaa pāchi ak'ipari, Cristo ome. Iruata parā t'āri ak'ipari.

3

Ūraa miak'āi p'anīrā-it'ee
(Ef 5.22-23; Col 3.18-19)

¹ Mia parā wēraarā miak'āi beerā ūraait'ee oodamerā pāchi imik'īraarāpa jara p'anik'a. Māga ooruta pirā, chi imik'īraarā ijāadak'aa p'anīrāpa Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida ijāadai parā k'aurepa. Cristopa ooda āchimaa jarada-e p'ani mīda, āchia irude ijāadai, ² unudak'āri parāpa Tachi Ak'ōre waaweepata māik'aapa ne-inaa k'achia oodaamaa p'anapata. ³ Parā wēraarā Cristode ijāapataarāpa jiridaik'araa bi k'īra wāree p'anadait'ee iripai, pāchi poro pi-ia bida p'anīpa maa-e pirā ne-inaa nēedee ooda jī p'anīpa maa-e pirā p'aru pi-ia jī p'anīpa. ⁴ Ma k'āyaara jiridaipia bi t'āride k'īra wāree p'anadait'ee, awaraarāpa māgee k'īra p'oyaa unuda-e p'ani mīda. Tachi Ak'ōre-it'ee piara bi t'āri pia māik'aapa k'āiwee p'anapataadamerā, ne-inaa iripai oopata k'āyaara. Māgee ne-inaa jōpata, mamīda ne-inaa t'āride ichita bapari. ⁵ Māgā p'anapachida chonaarāwedapema wēraarā, Tachi Ak'ōrede ijāapatap'edaa. T'āride k'īra wāree p'anapachida ijāapatap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa āchi k'aripait'ee

māik'aapa oopatap'edaa perā āchi imik'īraarāpa jaradap'edaak'a. ⁶ Māga paji Abraham wēra Sara. Ichia oopachi Abrahampa jaradak'a māik'aapa irumaa: "michi poro waibiada" apachi. Parā Sara k'aurāk'a p'ani, iruk'a ne-inaa pia ooruta pirā māik'aapa ne-inaa apidaamaa p'erapida-e p'ani pirā.

⁷ Ichiaba ūraait'ee parā imik'īraarā Cristode ijāapataarā k'isia k'awaa p'anadamerā p'anapataadait'ee pāchi wēraarā ome. Āra k'aripapatāati jū-atau mak'iaara wēe p'anadairā imik'īraarāk'a. Ma awara āra pia ak'ipatāati, auk'a Cristode ijāapata perā māik'aapa it'aa wādait'ee perā Tachi Ak'ōrepa k'aripap'eda. Āra māgā pia ak'idaipia bi Tachi Ak'ōrepa parāpa it'aa iidipata p'anaumerā.

Sāga p'anapataadaipia bi awaraarā ome

⁸ Ma awara parā jōmaarāmaa ūraait'ee auk'a k'isia p'anapataadamerā oodait'ee Cristopa oopi bik'a. T'āri auk'a p'anapatāati māik'aapa chik'inia p'anapatāati ipemaarā perā Cristo k'aurepa. Awaraarā chupiria k'awaa p'anapatāati māik'aapa audua-ee p'anapatāati. ⁹ Awaraarāpa parāmaa ne-inaa k'achia oodak'āri, auk'a oonāati. Parāmaa ik'achia jaradak'āri, auk'a jaranāati. Ma k'āyaara āchimaā pia pedéeti māik'aapa it'aa iiditi Tachi Ak'ōrepa āchi k'aripamerā. Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa parā jiriji, parā jida k'aripa k'inia bada perā. ¹⁰ Iru ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā t'āri o-īa taarā ba k'inia bi pirā na p'ek'au eujāde, awaraarā āpite pedee k'achia jara amaai pia bi māik'aapa seewa amaai pia bi. ¹¹ Ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo oo amaai pia bi māik'aapa ne-inaa pia ooipia bi. Jiriipia bi k'āiwee bapariit'ee jōmaarā ome. ¹² Ma jōma ooipia bi Tachi Waibiapa ak'i bapari perā ne-inaa pia oopataarā māik'aapa ūripari perā ārapa it'aa iidipata. Mamīda māga oo-e ne-inaa k'achia oopataarā ome. Māirā k'aripa-epi.' (Sal 34.12-16)

¹³ Parāpa jiriruta pirā oodait'ee ne-inaa pia aupai, k'airāpa parāmaa k'achia oodaima? ¹⁴ Mamīda awaraarāpa parā miapiruta pijida ne-inaa pia oo p'ani k'aurepa, o-īa p'anadaipia bi. Ma miapida k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'it'ee. Mapa p'erapināati parā jiripataarāmaa māik'aapa k'isia jōnanāati āchi k'aurepa. ¹⁵ Ma k'āyaara k'irāpāti Tachi Waibia Cristo bapari pāchi t'āride māik'aapa irumaa it'aa t'iti. Api-daapa parāmaa iidiruta pirā sāap'eda Cristode ijāapata, ichita p'anauti. ¹⁶ Mamīda māga óoti t'āri pia, audua-ee, Tachi Ak'ōre waaweepata perā. Ne-inaa pia aupaita oopatāati. Māga ooruta pirā, k'isia p'ua p'anada-e pait'ee. Ma awara parā imiateepataarāpa parā āpite pedee k'achia jaradak'āri, awaraarāpa āchi k'īra nejasiapidait'ee, parā wāara p'anapata perā Cristopa oopi bik'a.

¹⁷ Piara bi miadait'ee ne-inaa pia oda k'aurepa, māga k'inia bi pirā Tachi Ak'ōrepa, miadai k'āyaara ne-inaa k'achia oda k'aurepa. ¹⁸ Ichiaba Cristo miaji piuk'āri tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. Iru p'ek'au k'achia wēe bajī mīda, piuda aba piuji p'ek'au k'achia oopataarā pari, māgā tachi ijāapataarā t'ūdamerā Tachi Ak'ōre ode iru ome. Eperāarāpa iru peejida. Mamīda aramata Tachi Ak'ōre Jaure waya araa paji iru jaure ome. ¹⁹ Māpai iru wāji angeleerā, chi k'achia oodap'edaarā, jīa paraa bimaa. Jaraji māirāmaa irua āchi p'oyaada piuk'āri eperāarā k'aripait'ee atuanaadamerā. ²⁰ Māga jaraji māirāpa oodak'aa p'anadap'edaa perā Ak'ōrepa oopi bik'a, chonaarāweda Noé na p'ek'au eujāde bak'āri. Māirā

k'aurepa Tachi Ak'õrepa na eujãdepemaarã k'achia beerã audú mi-
api k'inia baji. Mamĩda chooji Noépa barco choma ooru misa, aide
bataut'ee ichi éreerã ome. Ára ochopai p'anajida. Mamĩda ma bar-
code bataudap'edaa perã, Tachi Ak'õrepa ára k'aripaji k'iniinaadamerã
awaraarã ome. Jaradai ma pania pëidapa k'achia beerã jõpiit'ee, Tachi
Ak'õrepa Noé ichideerã ome k'aripaji chok'ai uchiadamerã. ²¹ Tachi
Ak'õrepa ára k'aripadak'a chok'ai uchiadamerã ma pania k'aurepa, mãga
pik'a írá pania k'aurepa Ak'õrepa parã jida k'aripapari ichita chok'ai
p'anapataadamerã iru ome. Mãga oopari parã poro choopidak'ári pa-
niapa. Mãga oodak'ári, íripai ooda-e, ma paniapa jaik'oo pãchi k'ap'iade
siimerã mãik'aapa wëpapimerã. Ma k'ãyaara poro choopipata ak'ipidait'ee
Jesucristo chok'ai p'irabaida k'aurepa t'ãripa irude ijãa p'ani mãik'aapa
iidi p'ani Tachi Ak'õrepa pãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapimerã.
²² Cristo chok'ai p'irabaik'ári, wãji it'aa su-ak'i bapariit'ee Tachi Ak'õre
juaraare. Mama bide jõma na p'ek'au eujãdepema-erã iru jua ek'ari
p'anadait'ee; angeleerã mãik'aapa Netuara Poro Waibia eere p'anirã
paara.

4

Ne-inaa oodapia bi Cristopa oopi bik'a

¹ Parãpa k'awa p'anadairã Cristo miada mágá iru k'ap'iade, sõcharra
p'anapatáati mãik'aapa auk'a k'isia p'anapatáati iruk'a. Miadak'ári,
p'ek'au k'achia oonáati. ² Oodai k'ãyaara pãchi p'ek'au k'achia ooyaa
bi k'ap'iapa oopi bik'a, óoti Tachi Ak'õrepa oopi bik'a parã piuruta-
maa. ³ Cristode ijãadai naaweda parãpa audupai oopachida ijãadak'aa
beerãpa nãgee ne-inaa k'achia ooi awaa p'anapatak'a: pariatua p'ek'au
ooyaa; ne-inaa k'achia ooyaa; it'ua toyaa; wëraarã pariatua jiriyaa
mãirã ome k'achia oodait'ee; k'íra nejasia wëe it'aa t'íi awaa ne-inaa
juapa oodamaa; mãgee ne-inaa k'achia. ⁴ Írá mãgee ijãadak'aa beerãpa
k'awada-e p'ani k'áata k'ísiadai, parã waa wãdak'aa perã áchi ome mãgee
ne-inaa k'achia oode. Maperãpi pedee k'achia jarapata parã ápite.
⁵ Mamĩda ewari cherude Tachi Ak'õrepa iidik'ári áchia ne-inaa jõmaweda
oopatap'edaa pari, ichita p'anaudait'ee. Ma ewate iruata ak'it'ee
jõmaarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia; chok'ai p'anirãpa oopata
mãik'aapa piudap'edaarãpa oopatap'edaa paara. ⁶ Ma piudap'edaarã
chok'ai p'anadak'ári, miapachida k'ap'iade mãik'aapa piujida k'ap'iade
eperãarã jõmaarãk'a. Mamĩda ijãadap'edaarãpa Tachi Ak'õrepa pedee
pia jara pëida Cristode ichita chok'ai p'anapataadait'ee iruk'a, ma
ijãadap'edaa k'aurepa ára jaure araa padaida perã iru Jaure ome. Ma-
it'eepi Tachi Ak'õrepa jara pëiji Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee.

⁷ Taarã-e na p'ek'au eujã jõit'ee. Mapa it'aa t'í k'awaadait'ee Tachi
Ak'õrepa k'inia bik'a, k'íra jip'a p'anapatáati mãik'aapa k'isia k'awaa
p'anapatáati. ⁸ Ma awara nãga óoti awaraa ne-inaa jõmaweda oodai
naaweda. T'ãripa chik'inia p'anapatáati, mágá p'anadak'ári, maarepi-
ida k'irãpada-e pait'ee perã awaraarãpa parãmaa ne-inaa k'achia oopata
mãik'aapa jarapata. ⁹ Awaraa ijãapataarã p'asianadak'ári parãmaa, t'ári
pia auteebáiti, maarepida k'achia p'edeeda-ee. ¹⁰ Tachi Ak'õre Jau-
repa ne-inaa awara-awaraa oopipari parã chaachaa, mágá awaraarã
k'aripadamerã. Mapa mágí ne-inaa pia oopatáati irua oopi bik'a. ¹¹ Tachi

Ak'õre Ûraa jarateeparipa jarateepia bi Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a. Ichiaba ne-inaa oopari awaraarã k'aripait'ee, mãga oopia bi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Ne-inaa jõmaade mãga ooruta pirã, ak'ipidait'ee Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi, Jesucristo k'ap'ia pari ne-inaa pia oopipari perã parãmaa. ¡Iru ichita Tachi Waibia pait'ee! ¡Amén!

Cristode ijãapataarã miadak'ãri

¹² Ipemaarã k'iniarã, p'eranãati awaraarãpa parã jiridak'ãri miapidait'ee. Mãgã chupiria p'anadak'ãri, parãpa k'awaa atadai wãara Cristode ijãa p'ani wa mak'iaara ijãada-e p'ani. K'isianãati parã miadaik'araa bi ichideerã perã. ¹³ Ma k'ãyaara o-ia p'anãti parã miapidak'ãri Cristo miapidap'edaak'a, ne-inaa pia oo p'ani k'aurepa. O-ia p'anadai mãgã miaruta misa na eujãde, k'awa p'anadairã na ewari wãara t'ãri o-ia p'anadait'ee Cristo chek'ãri ichi k'ãra wãree unupide jõmaarãmaa. ¹⁴ Ichiaba o-ia p'anãti ik'achia jaradak'ãri parãmaa Cristode ijãapata perã. Mãgã p'anadai k'awa p'anadairã Tachi Ak'õre Jaure, chi jaure pipiara bi, parã ome bapari perã. ¹⁵ Awaraarãpa parã miapidait'ee. Mamãda k'ãrak'aupai miapidai parã t'ãidepemapã nãgee ne-inaa k'achia ooda pari: chãara peeda perã; chãara net'aa chiada perã maa-e pirã awaraa ne-inaa k'achia ooda perã chãaramaa; maa-e pirã pedee-idaa bapari perã; ne-inaa mãgee pari. ¹⁶ Jõdee parã t'ãidepema ijãapari miapiruta pirã Cristode ijãapari perã, k'ãra nejasia baik'araa bi. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õremaa gracias jaraipia bi, parã 'Cristodeerã' apata perã.

¹⁷ Taarã-e Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata ak'it'ee mãik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Apemaarã k'ãyaara ichideerã naapiara mãgã ak'it'ee mãik'aapa miapiit'ee chi ne-inaa k'achia oo p'anãrã, mãgã k'achia oo amaadamerã. Irua tachi ome mãga ooru pirã, audupiara irua jara peida ùridaamaa p'anãrã uchiada-e pait'ee iru juadeepa.

¹⁸ 'Tachi Ak'õre k'ãrapite k'achia wẽe p'anãrã it'aa wãdai naaweda, Cristo k'aurepa miaruta pirã Ak'õre juade, audupiara miadait'ee p'ek'au k'achia ooyaa p'anãrã, irude ijãadak'aa perã. Mãgãrã atuadait'ee.' (Pr 11.31)

¹⁹ Maperã parã miadak'ãri Tachi Ak'õrepa mãga k'inia bairã, audupiara irude ijãadaipia bi mãik'aapa ichita ne-inaa pia oodaipia bi. Mãga oodaipia bi k'awa p'anadairã iru, tachi oodapa oopari ichia jara bik'a. Tachi ak'i bapariit'ee ichimaa wãruta misa.

5

Ûraa Cristode ijãapataarã-it'ee

¹ Irã mia ùraait'ee parã t'ãidepema ijãapataarã chonaarã. Parã chonaarã jãak'a mia pida ijãapataarã ak'ipari. Michi taupa unuji Cristo miada tachi k'aripait'ee mãik'aapa michi it'aipa mãga jarapari eperãarãmaa. Cristo waya chek'ãri, mimaa ichiaba Tachi Ak'õrepa ichi k'ãra wãree unupiit'ee. ² Mapa ak'i p'anapatãati ijãapataarã parã jua ek'ari p'ani. Åra ak'i p'anadaipia bi oveja ak'iparipa ichi ovejaarã ak'iparik'a. Mãga oodaik'araa bi apidaapa mãga oopi p'anadairã parãmaa. Åra ak'i p'anadaipia bi, t'ãriapa oo k'inia p'anadairã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Ichiaba ma mimia oodaik'araa bi p'arat'a atadait'ee. Ma k'ãyaara óoti awaraarã k'aripa k'inia p'anadairã. ³ Parã jua ek'ari p'anãrã chipari-irãk'a p'anãnãati. Ma k'ãyaara t'ãri pia p'anapatãati åra ome, åra parã jãak'a

p'ana k'inia p'aneedamerã. ⁴Mãgá p'anaruta pirã, tachi ak'ipari waibiara bipa ichi waya unupik'ãri jõmaarãmaa, parãpata atadait'ee iru k'ira wãree mãik'aapa ichita p'anapataadait'ee iru ome. Mãgí pipiara bi na p'ek'au eujãdepema poro jira atai k'ãyaara, Cristo k'ira wãree jõk'aa perã.

⁵Chonaarãmaa ùraadak'a ichiaba parã t'ãidepema k'ùtrãarãmaa ùraait'ee. Oopataati chonaarãpa jara p'anik'a. Parã ijãapataarã t'ãidepema apida audua baik'araa bi, Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bairã:

'Tachi Ak'õrepa k'aripa-e audua p'anapataarã, mamãda t'ãri pia k'aripapari audua-ee beerã.'

(Pr 3.34)

⁶Maperãpi audua-ee p'anapataati Tachi Ak'õre jua ek'ari, irua k'inia bi ewaride irua parã awaraarã k'ãyaara waibiara papimerã. ⁷Parã k'isia jõnadak'ãri, mã k'isia jõmaweda jarãti Tachi Ak'õremaa, irua parã pia ak'i bapari perã.

⁸K'ira jip'a p'anapataati mãik'aapa tauk'a nipapataati, Netuara Poro Waibiapa parã k'ira unuamaa iru bapari perã. Ichia eperãarã jiri nipa-pari Cristode ijã amaapiit'ee, león bia nipaparik'a ne-inaa jiri nipak'ãri k'oit'ee. ⁹Ichia parã mãgã jiri chek'ãri, chóoti Cristode ijãa p'anide mãik'aapa oonãati mãgipa oopi k'inia bik'a. K'irãpãti ichia auk'a jiripari parã ipemaarã Cristo k'aurepa miapiit'ee, na p'ek'au eujãde para bee chaa. ¹⁰Mamãda taarã-e, parã miadap'eda, Tachi Ak'õrepa k'aripait'ee ichia k'inia bik'a p'anapataadamerã mãik'aapa pipiara choodamerã pãchia Cristode ijãa p'anide. Tachi Ak'õrepa mãgã parã k'aripait'ee tachi k'inia iru bapari perã mãik'aapa tachi jirida perã, Jesucristo k'aurepa ichita p'anapataadamerã iru eujã k'ira wãreede. ¹¹¡Tachi Ak'õre ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bait'ee! ¡Amén!

Salude pëida

¹²Tachi ipema Cristo k'aurepa, Silvano, nama bi mi ome. Mia k'awa bi irua pia oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa mia na k'art'a k'ak'at'ua p'ãpiji irumaa. P'ãpiji parãpa k'awaadamerã mia et'ewa jaradak'a Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bapari mãik'aapa wãara parã k'aripait'ee. Mapa mia ùraait'ee parã choodamerã Cristode ijãa p'anide, maarepida ijãa amaada-ee.

¹³Nama Babilónia p'uurude Tachi Ak'õrepa ichiaba eperãarã jirit'eraji Cristode ijãadamerã, parã ome oodak'a. Mãirãpa parãmaa salude pëiruta. Ichiaba salude pëiru Marcopa. Iru mi warrak'a bi, mi ome nipapari perã Cristopa ooda jarateede. ¹⁴Chik'inia saludaa para báti.

Mia it'aa iidi bi parã Cristodeerã jõmaarã pari, k'ãiwee p'anapataadamerã.

Mãgapai paji.

2 SAN PEDRO

San Pedropa K'art'a T'ēepema P'ãda

San Pedro, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji pēiit'ee jōmaweda Cristode ijāapataarāmaa. Ūraa k'inia baji seewa jarateepataarāpa jarateepata ūrinaadamerā.

Salude jarap'eda, naapiara Pedropa jara bi sāga Cristode ijāapataarāpa waapiara oopataadai irua oopi bik'a (cap. 1.1-15) māk'aapa k'irāpapi bi ichia Cristo unuda k'ira awaradaik'āri. Ichiaba jara bi k'irāpadamerā chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa ichita uchi-apari, Ak'ōre Jaurepa jarapida perā (cap. 1.16-21). Jara bi Tachi Ak'ōrepa pia-ee ak'ipari seewa jarapataarā, ichide ijāapataarā k'ūrapata perā (cap. 2). Jara bi sāga pait'ee Cristo cheru ewate; na p'ek'au eujā jō chek'āri. Ūraa bi audupiara oopataadamerā Cristopa oopi bik'a māk'aapa apidaamaa k'ūrapinaadamerā (cap. 3).

Salude pēida

¹ Mi, Simón Pedropa oopari Jesucristopa oopi bik'a. Irua mi pēiji ichi ūraa jarateede.

Mapa na k'art'a p'āru parā Cristode ijāapataarā, tai jīak'a ijāa p'anirāmaa. Jesucristo Tachi Ak'ōre. Irua tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari. Audú t'āri pia bapari perā, tachi auk'a k'aripaji irude ijāapataadamerā. ² Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa parā audú pia ak'i bapariimerā. Māgá k'āiwee p'anapataadait'ee iru māk'aapa Tachi Waibia Jesús ome k'awa wādade.

P'anapatáati Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a

³ Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, tachimaa teepari ne-inaa jōma falta p'anī p'anapataadamerā irua k'inia bik'a. Māgá p'anapataadait'ee iru wāara k'awaadak'āri. Iruata tachi jiriji k'awapiit'ee ichi k'ira wāree māk'aapa t'āri pia, māgá p'anapataadamerā ichik'a. ⁴ Iru māga bapari perā, tachimaa jaraji jōmaweda ne-inaa pi-ia ichia ooit'ee tachi k'aripait'ee. Māga jaraji parāpa ma jarada ijāa p'anīpa iruk'a padaidamerā māk'aapa uchiadaidamerā na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa ne-inaa k'achia oopata jua ek'ariipa. Āchia p'ek'au k'achia k'ira t'ādoo oopata, āchia oo k'iniata oopata perā. ⁵ Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooda perā parā k'aripait'ee, jiripatáati Cristode wāara ijāapataadait'ee. Ma awara jiripatáati t'āri pia, k'īsia k'achia wēe p'anapataadait'ee. Ma awara jiripatáati k'īsia k'awaa p'anapataadait'ee. ⁶ Ma awara jiripatáati oo amaadait'ee tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īapa oopi bik'a. Ma awara jiripatáati choodait'ee pāchi ijāa p'anīde, nepirade baairuta pijida. Ma awara jiripatáati Tachi Ak'ōre k'inia iru p'anapataadait'ee. ⁷ Ma awara jiripatáati chik'inia p'anapataadait'ee pāchi ipemaarā Cristo k'aurepa ome. Ma awara jiripatáati eperāarā jōmaweda k'inia iru p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōrepa āchi k'inia iru baparik'a.

⁸ Parāpa ichita waapiara jiriruta pirā māgá p'anapataadait'ee, Tachi Waibia Jesucristo wāara k'awa wādait'ee māk'aapa p'anapataadait'ee irua k'inia bik'a. Oodait'ee irua oopi bik'a. ⁹ Mamīda chi jiri-e bīpa māgá bapariit'ee k'īsia k'awa-ee bi. Eperā tau t'awaa pik'a bi, k'ait'apai unupari perā. Māgīpa na p'ek'au eujādepema net'aa audupiara k'awa k'inia

bi, Cristo k'awai k'āyaara. K'irāpa k'inia-e ichia naawedapema p'ek'au k'achia ooda Tachi Ak'ōrepa wēpapiji.

¹⁰ Maperā miichi ipemaarā, jīp'a jiripatāati p'anapataadait'ee mia et'ewa jaradak'a. Māga ooruta pirā, ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōrepa parā jirip'eda, wāara jirit'eraji ichideerā papiit'ee. Ma awara māga ooruta pirā, k'achiade baaida-e pait'ee. ¹¹ Ma k'āyaara ewari cherude Tachi Ak'ōrepa parā o-īa auteebaiit'ee māik'aapa wāpiit'ee Tachi Waibia, Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari Jesucristo truadee. Māgí trua jök'aa Tachi K'aripapari mama bapari perā.

¹² Ma jōma jara aupada mia parāmaa ip'ii k'irāpapiit'ee, māgí ūraa k'awa p'ani mīda māik'aapa ijāa p'ani mīda jōma Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida parāmaa. ¹³ Wāara, mia k'inia bi parāpa māgí ūraa k'irāpadamerā, mi-it'ee Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bairā. Mia māga ooit'ee chok'ai bi misa, ¹⁴ Tachi Waibia Jesucristopa mīmaa k'awapida perā taarā-e mi na k'ap'iadeepa uchiat'ee piuk'āri. ¹⁵ Mamīda jirīit'ee parāpa mi ūraa ichita k'irāpa p'anapataadamerā, mi piuda t'ēepai.

Cristo k'īra awaradaida unudap'edaarā

¹⁶ Taipa parāmaa jarateejida Tachi Waibia Jesucristopa ooda māik'aapa iru waya cheit'ee. Maapai jarateeda-e paji eperārāpa oopatak'a, āchi k'īsiadeepa nepiridak'āri awaraarā k'ūradaid'ee. Ma k'āyaara tachi taupa taipa iru k'īra wāree unujida. ¹⁷ Māga unujida Tachi Ak'ōrepa taimaa ak'ipik'āri irua Cristo pia ak'ipari. Māga ooji iru k'īra wāree eujādeepa pedee k'āri:

'Nāgita mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Irua mi t'āri o-īapipari.' (*Mt 17.5; Mr 9.7; Lc 9.35*)

¹⁸ K'īriipa taipa māgí otau it'ariipa pedeeda ūrijida, māga nide tai p'anadap'edaa perā Tachi Waibia ome ee awara bidade Tachi Ak'ōre-it'ee.

¹⁹ Tachi Ak'ōrepa māgí pedee jarai naaweda, chonaarāweda ichi pedee jarapataarāpa iru Warrade jarajida māik'aapa p'ājida. Mapa taipa māgí pedee ūridak'āri tachi k'īriipa, k'awaajida wāara Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a, māgá ichita p'asait'ee. Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda lāmpara p'āriude bik'a bi, īdaaru misa; pia jarait'eera, Cristo waya cheru misa. Ma ewate irua na p'ek'au eujādepema p'āriu pik'a bi wēpapiit'ee māik'aapa Tachi Ak'ōre wāarata jōmaweda k'awaapiit'ee tachi t'ārimaa. ²⁰ Mamīda Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda māgá ak'idai naaweda, parāpa na pedee k'awaadaipia bi. Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa leedap'eda Ak'ōre Ūraa p'ādade, apidaapa jaradaik'araa bi ichi k'īsiadeepa ma pedee k'āata jara k'inia bi, jarateei awaraarāmaa. ²¹ Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa pedee apida āchi k'īradoopa jaradak'aa paji. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōre pedee jarapachida Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapidak'a.

2

Seewa jarateepataarā

¹ Mamīda maapai Israel pidaarā, tachi chonaarā t'āide ichiaba seewa jarateepataarā paraaji. "Tai ichiaba Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāda" apachida mīda, māga-e paji. Māirā jīak'a parā t'āide ichiaba seewa jarateepataarā paraait'ee. Māirāpa āchi k'īsiadeepa ijāapataarāmaa seewa imeraa jarateedait'ee. Meradait'ee Jesucristo tachi chipari, irua āchi

neto pik'a ataji mīda āchi pari piuk'āri, atuanaadamerā. Ma meraruta k'aurepata, atu p'anide Tachi Ak'ōrepa āchi jōpiit'ee. ² Chok'araarāpa ma seewa ijāadait'ee māik'aapa pariatua p'ek'au oo p'anapataadait'ee mairā jīak'a. Ma k'aurepa jōmaarāpa pedee k'achia jaradait'ee Tachi Ak'ōre o wāara bide. ³ Ma awara mairāpa p'arat'a audú ata k'inia p'anadairā, parā k'ūradaid'ee seewa jaratee p'anipa. Taarā weda Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi māgeerā atuapiit'ee. Tachia k'awa p'ani iru sēk'aa māik'aapa k'āik'aa. Irua wāara āchi jōpiit'ee.

⁴ K'īsiadāma nāgide. Tachi Ak'ōrepa ichi angeleerāpa k'achia oodap'edaa wēpapi-e paji. Āchi pēiji eperāarā k'achia beerā piudap'edaarāmāiipa waawī māik'aapa jīa paraa bijī uria audú nāpia bide, mama iru ewari waibia ewate nidamerā. ⁵ Ichiaba chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa wēpapi-e paji eperāarāpa p'ek'au k'achia oodap'edaa. Āchi jōpiji na p'ek'au eujā jōma ūpirupa. Māga ooji ijāadak'aa p'anapatap'edaa perā. Jīp'a Noé awaraa eperāarā siete ome chok'ai uchīa ataji, Noépa jarateepachi perā eperāarā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a p'anapataadamerā. ⁶ Ichiaba Tachi Ak'ōrepa wēpapi-e paji Sodoma p'uurudepemaarāpa ne-inaa k'achia oodap'edaa māik'aapa Gomorra p'uurudepemaarāpa ne-inaa k'achia oodap'edaa. Ma p'uuru ome weda k'achia ooji t'ipitaupa jōpik'āri. Māga ooji mairā t'ēpai ijāadaamaa p'anadait'eerāpa k'awaadamerā irua k'achia beerā k'achia oopari. ⁷ Māga ooji mīda ma p'uurudepemaarāmaa, ma p'uuru jōt'aai naaweda irude ijāa bada, Lot chok'ai uchiapiji. Māgī eperā pia baji Ak'ōre k'īrapite. Iru audupai k'isia nībapachi, p'ek'au ooyaa p'anapatap'edaarā t'āide bapachi perā. ⁸ Ma p'uuru pidaarāpa oodak'aa paji Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Ma k'āyaara ne-inaa k'achia aupai oopachida. Mapa māgī eperā pia bita ichi t'āride miapachi, ewari chaa ma k'achia beerāpa oopata unupachi perā māik'aapa ūripachi perā.

⁹ Mamīda Tachi Ak'ōrepa Lot uchiapiji ma k'achia beerā t'āideepa. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi sāga k'aripait'ee ichide ijāapataarā, ne-inaa k'achia oonaadamerā māik'aapa irua k'inia bik'a oodamerā. Jōdee ichia k'awa bi sāga jīa pik'a biit'ee k'achia oopataarā āchi miapirumaa māik'aapa atuapirumaa ichi ewari waibia ewate. ¹⁰ Audupīara miapiit'ee oo p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īapa oopi bik'a. Mairāpa oodaamaa p'anapata Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a.

Māgī seewa jarateepataarāpa āchia oo k'iniata oopata. K'īri k'isua p'anapata māik'aapa audua p'anapata. Waaweeda-ee pedee k'achia jaradait'ee angeleerā āpīte. ¹¹ Jōdee angeleerā, mairā k'āyaara waibiara p'ani mīda, maarepida pedee k'achia jarada-e, k'achia beerā imiateenadak'āri Tachi Ak'ōre k'īrapite. ¹² Ma seewa jarateepataarā ne-animalaarāk'api p'ani. Ne-animalaarā k'īsiadak'aa eperāarāk'a. Oopata āchi k'ap'īapa oopi bik'a. T'opata eperāarāpa jita atadamerā māik'aapa peedamerā. Māga pik'a p'ani ma seewa jarateepataarā. Pedee k'achia jarapata ne-inaa jōma āchia k'awada-e p'ani āpīte. Ma k'aurepa Tachi Ak'ōrepa āchi jōpiit'ee, eperāarāpa ne-animalaarā jōpipatak'a. ¹³ Āchi miadait'ee ne-inaa k'achia oopata perā. Āstaawa pida oo k'inia p'anapata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īapa oopi bik'a. Parā ijāapataarā t'āide paara māga oopata, t'ūdak'āri nek'odait'ee parā ome. Māgā parā k'ūrāpata auk'a oo k'inia p'anadamerā āchia oopatak'a. Āchi k'aurepata awaraarāpa parā pia ak'ida-e p'ani.

¹⁴ Ächia wëraarã unudak'äri, audú k'äi k'inia p'anapata mäirã ome. Ichita k'ïsia p'anapata ne-inaa k'achia oodait'ee. K'ürapata pia ijãada-e p'anäirã, auk'a k'äi k'inia p'anadamerã ächi ome. Jiripata waapiara ne-inaa k'achia oodait'ee mäik'aapa k'iapata ne-inaa jöma ächia iru p'nadaik'araa bi. Maperäpi Tachi Ak'örepä ächi k'achia ooit'ee, ichia ooda mïda. ¹⁵ Mägá p'ana k'iniapa ächia Tachi Ak'öre o atuajida. Oodai k'äyaara Tachi Ak'örepä oopi bik'a, oopata chonaarãwedapema Bosor warra Balaampa oodak'a. Mägipa ne-inaa k'achia ooit'ee paji, p'arat'a audú ata k'inia bada perã mäga oorumaa. ¹⁶ Mamïda Tachi Ak'örepä iru burromaa pedeeji i'triat'aamerã. Ne-animal paji mïda, mägí burropa pedeeji mäik'aapa oopi-e paji chiparipa ma ne-inaa k'achia k'ïra k'awa-ee, pariatua oomerã.

¹⁷ Ma seewa jarateepataarã pozo p'oo bík'apí p'aní maa-e pirã jiarara pania wëe bík'apí p'aní, parã k'aripada-e p'anadairã. Mapa Tachi Ak'örepä ächi pëit'ee p'äriudee. ¹⁸ Ma seewa jarateepataarãpa iwësaa, pedee audua, pariatua nãga jarateepata: ijãapataarãpa oodai jöma ächia p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Ma awara ächia ijãapataarã jiripata k'achia oodait'ee ära ome. Mägá k'ürapata ewaa uchiarutaarã ijãadak'aa beerã p'anapatadeepa. ¹⁹ Jarapata ächi eere t'ïrutaarã apida jua ek'ari p'anapataadait'ee. Mamïda ächita p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata esclavooräk'a, oopata perã ächi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Mägimaa p'oyaapijidapi. ²⁰ Mäirãpa Tachi Waibia, Tachi K'aripapari Jesucristo k'awadak'äri, oo amaajida na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa oopata mäik'aapa uchiarjida p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Mamïda mäga oodap'eda, waya baaijida p'ek'au k'achiade, p'oyaapidap'edaa perã ächi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iamaa. Maperäpi irã k'achiara p'aní ächi ijãadai naaweda p'anadap'edaa k'äyaara. ²¹ Piara bak'aji k'awada-e pada paara sãga p'anapataadait'ee Tachi Ak'örepä k'inia bik'a, mäga k'awa p'anadap'eda, uchiadai k'äyaara iru jua ek'ariipa, ijãadaamaa p'anadairã irua ũraa pia jara pëida eperãarãmaa. ²² Mamïda mägürã p'anapata nãgí wãara pedee eperãarãpa jarapatak'a:

'Usapa äp'op'eda, waya k'o chepari ichi äp'oda.' (Pr 26.11)
mäik'aapa 'Sina pania bëisãade k'uip'eda, waya yoorode t'ïupari.'

3

Tachi Waibia waya cheit'ee

¹ Ipemaarã k'iniarã, na k'art'ade mäik'aapa apema k'art'a mia parãmaa p'ã pëidade, nãgí ne-inaa jöma k'irãpapi. Ma awara ũraaji jïp'a k'ïsiadamerã Tachi Ak'örepä k'inia bik'a. ² K'irãpáti chonaarãwedapema Ak'öre pedee jarapataarãpa jaradap'edaa, jaradak'äri Tachi Ak'örepä ooit'ee bada ächi t'ëepai. Ichiaba k'irãpáti Tachi Waibia, Tachi K'aripaparipa jarada tai k'ap'ia pari. Irua tai parãmaa pëiji jarateedamerã, mägá parãpa iru ũraa pia k'awaadamerã.

³ Mamïda ma jöma jaradap'edaade k'ïsiadap'eda, nãgí audupiara k'irãpáti pia k'awaadamerã. Tachi Waibia waya chei naaweda, parã ijãapataarã t'äide Tachi Ak'öre ũraa oo iru p'anapataarã uchiadait'ee. Mägürãpa oodait'ee ächi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a mäik'aapa parã oo iru p'anadait'ee. ⁴ "¿Sãgajima adait'ee, Tachi Ak'örepä

Cristo waya pëiit'eeda ada? Ma jarada ũridap'edaarã jai-idaadak'ãriipa, na eujã aide nĩbi ome auk'a bi naawedapemak'a, Tachi Ak'õrepa ewaa ook'ãri. ¡Cristo waya che-e pait'eeda!" adait'ee. ⁵ Mãirãpa mãga jarapata k'irãpa k'iniada-e p'anadairã Tachi Ak'õrepa naaweda oda. Ichi pedeepapai pajã beejĩ mãik'aapa auk'a ichi pedeepapai pania ũk'uru ãyaa pëiji eujã uchiamerã paniadeepa. ⁶ Ichiaba ichi pedeepapai ma p'ek'au eujã jõpiji paniapa ũupik'ãri. ⁷ Ma awara auk'a ichi pedeepapai pajã mãik'aapa eujã jã iru bi ichi ewari waibia ewate t'ipitaupa jõpirumaa. Ma ewate ijãadak'aa beerã jõmaweda atuapiit'ee.

⁸ Ipemaarã k'iniarã, ichiaba k'irãpãti nãgĩ pedee. Tachi-it'ee k'ãima aba mak'iarã taarã-e; jõdee mil años taarãpari. Mamĩda Tachi Ak'õre-it'ee k'ãima aba auk'a bi mil años ome. Jõdee mil años auk'a bi k'ãima abaa ome. ⁹ Eperãarã ũk'uruurãpa k'ĩsia p'ani Cristo waide che-e bairã, Tachi Ak'õrepa oo-e pait'ee ichia jaradak'a. Mamĩda mãga-e. Iru choo nĩbi mãik'aapa parã chupirĩa k'awaa nĩbi, k'inia-e bairã apida atuadamerã. Ma k'ãyaara k'inia bi jõmaarãpa ne-inaa k'achia oo amaadamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a, iru ewari waibia ewate pai naaweda.

¹⁰ Tachi Ak'õre mãgã choo nĩbi mĩda, ichi ewari waibia ewate pait'ee. Ara nechĩapari p'ãrik'ua tachi atu p'anide paruk'a, mãga pik'a eperãarã atu p'anide iru ewari waibia ewate pait'ee. Ma ewate golpe pururua nĩbide pajã wẽpadariit'ee mãik'aapa Tachi Ak'õrepa jõmaweda aide nĩbi atane, ak'õrejũru, mãgee t'ipitaupa jõpiit'ee. Auk'a na p'ek'au eujã mãik'aapa aide nĩbi jõmaweda jõpiit'ee.

¹¹ Mãgã Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda jõpiit'ee perã, ¿sãga parã p'anapataadaipia bima? K'achia wẽe p'anapataadaipia bi irua k'inia bik'a. ¹² Ni p'anadaipia bi iru ewari waibia ewate pamerã mãik'aapa oodaipia bi irua oopi bik'a, ma ewate isapaira pamerã. Ma ewate pajã jõit'ee t'ipitaupa. Jõmaweda aide nĩbi mãik'aapa na p'ek'au eujãde nĩbi auk'a jõit'ee. ¹³ Mamĩda irua jaraji ma t'ẽepai pajã chiwidi mãik'aapa eujã chiwidi ooit'ee. Mãgĩ eujãde eperãarãpa irua oopi bik'a oodait'ee, aide ne-inaa k'achia wẽ-e perã. Mãgĩ eujãta tachia nimaa p'ani.

¹⁴ Maperã ipemaarã k'iniarã, parã ni p'ani misa Ak'õrepa oomerã ichia jaradak'a, jiripatãati k'achia wẽe p'anapataadait'ee iru k'ĩrapite. Mãgã t'ãri auk'a p'anapataadai iru ome. ¹⁵ K'irãpãti Tachi Waibia choo nĩbi k'inia bairã jõmaarãpa ichide ijãadamerã mãik'aapa t'ĩudamerã Tachi Ak'õre ode, ichi waya chei naaweda. Tachi ipema k'inia Pablopa ma ũraa ichiaba p'ã pëiji parãmaa, Tachi Ak'õrepa iru k'ĩsia k'awaapida perã. ¹⁶ Irua k'art'a jõma p'ãdade ma ũraa jaradoo, madepema pedee ũk'uru tachia pia p'oyaa k'awada-e p'ani mĩda. K'ĩsia k'awa-ee p'aniirãpa mãik'aapa waide pia ijãada-e p'aniirãpa oopata mãgĩ pedee ome, awaraa Tachi Ak'õrepa ũraa p'ãpida ome oopatak'a. Åchi k'ĩsiadeepa ma ũraa seewa papipata mãik'aapa awaraarãmaa ma seewa jarateepata. Maperãpi åchi atuadait'ee.

¹⁷ Mãpai ipemaarã k'iniarã, ĩrã parãpa k'awa p'anadairã mãgee seewa jarateepataarã uchiadait'ee ijãapataarã t'ãide, k'ĩrak'aupai ijãadai ãrapa jarateepata. Ichiaba k'ĩrak'aupai oodai ãrapa oopatak'a, oodak'aa perã Tachi Ak'õre ũraade jara bik'a. ĩrã parãpa pia ijãapata. Mamĩda k'ĩrapiruta pirã ãramaa, parã ãyaa atadaridai Cristo ik'aawaapa. ¹⁸ Ma k'ãyaara pipiara k'awa wãti Tachi Waibia, Tachi O K'achiadeepa K'aripa

Atapari Jesucristo mãik'aapa irumaa iidítì parã k'aripamerã. Mãgá p'anapataadait'ee irua k'inia bik'a. ¡Irua Tachi Ak'õre k'ira wãree ichita unupiiit'ee, na eujã jõru pijida! ¡Amén!

Mãgapai paji.

1 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a Naapiara P'ãda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Pëiji jômaweda Cristode ijãapataarãmaa. Ūraa k'inia baji jïp'a ijãapataadamerã Ak'õrepa jirit'eradaarãpa jarateedap'edaak'a, seewa jarateepataarãpa ijãapataarã k'ũra nipapatap'edaa perã. Na k'art'ade Juanpa audú jara bi sãga Tachi Ak'õrepa ijãapataarã k'inia iru bapari.

Naapiara jara bi ichia unuda Jesucristo, Tachi Ak'õre pedee chok'ai pik'a bi (cap. 1.1-4). Jara bi Tachi Ak'õre idaa pik'a bi mãik'aapa Cristode ijãapataarã iru idaa pik'a bide p'anapataadaipia bi (caps. 1.5-2.6). Jara bi ūraa chiwidi Cristopa jarateedak'a: chik'inia p'anapataadamerã. Ūraa bi warrarã chonaarã ome (cap. 2.7-17). Jara bi ijãapataarãpa k'irãpadamerã naaweda jarateeda ūridap'edaa mãik'aapa k'ũrapinaadamerã seewa jarateepataarãmaa (caps. 2.18-3.10). Jara bi Cristode ijãapataarã Tachi Ak'õre warrarã perã, p'ek'au k'achia jômaweda oo amaadaipia bi mãik'aapa chik'inia p'anapataadaipia bi, k'ĩsia p'ua-ee (cap. 3.11-24). Jara bi sãga k'awaadaí Ak'õre Jaurepa jarapi bi pedee mãik'aapa seewa pedee (cap. 4.1-6). Jara bi chik'inia p'anapataadamerã, Tachi Ak'õrepa ijãapataarã k'inia iru bapari perã (cap. 4.7-21). Jara bi jômaweda Tachi Ak'õre Warrade ijãapataarãpa p'oyaaapata na p'ek'au eujãdepemaarãpa ne-inaa k'achia oopata (cap. 5.1-5). Jara bi Tachi Ak'õrepa ichita oopari ichia jara bik'a mãik'aapa ichi Warrade ijãapataarã o k'achiadeepa k'aripa atapari atua-naadamerã (cap. 5.6-12). T'ëepai jara bi chik'aripa p'anapataadamerã, p'ek'au k'achia p'oyaa wãruta misa (cap. 5.13-21).

Jesucristopa ichi k'ap'ia eperã k'ap'iade unupida

¹ Tai Jesucristo ome nipapatap'edaarãpa nepiripata k'aita iru. Mia na k'art'a p'ã pëiru parãpa pida mãga k'awaadamerã. Na p'ek'au eujã bai naaweda, Tachi Ak'õre Pedeeeta bapachi. Mãgí Jesucristo. Iru k'aurepata eperãarã ichita p'anapataadaí Tachi Ak'õre ome iru truade. Jesucristo na p'ek'au eujãde nipak'ãri, taipa iru unujida eperã jïp'aak'a. Taipa iru t'õbaijida tachi juapa. Ichiaba ūrijida irua ūraa jarada. ² Cristo Tachi Ak'õre ome ichita bapachi mĩda, tai irapemaarãmaa eperã k'ap'iade unupiji. Irua Tachi Ak'õre Ūraa jarateepachi eperãarãmaa, ma ūraa ijãadap'eda ichita p'anapataadamerã iru ome Tachi Ak'õre truade. Cheji na p'ek'au eujãdee. Taipa unujida irua ooda mãik'aapa jõmaarãmaa ma ooda nepiripata. ³ Parãmaa jarapata taipa unudap'edaa mãik'aapa taipa ūridap'edaa, parãpa mãga k'awaadap'eda, araa p'anapataadamerã tai ome, tai araa p'anapatak'a Tachi Ak'õre ome mãik'aapa iru Warra Jesucristo ome. ⁴ Tachi jõmaarãta mãga p'anapataadak'ãri, wãara o-ia p'anadait'ee. Ma-it'eeta mia parãmaa na k'art'a p'ãmaa bi.

Tachi Ak'õre idaa pik'a bi

⁵ Jesucristo k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa taimaa nãga jara pëiji. Tachi Ak'õre idaa pik'a bi. Idaade maarepida p'ãriu unuda-e p'anik'a, mãga pik'a Tachi Ak'õrede maarepida k'achia unuda-e. ⁶ Tachidepemapara jarai ichi araa bapari Tachi Ak'õre ome. Mamĩda ma eperãpa at'ãri ne-inaa

k'achia oomaa bi pirã, seewamaa bi. Ichia oo-e bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a. ⁷ Mamïda eperã wãara ïdaa pik'a bide bapari pirã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, araa bapariit'ee Tachi Ak'õre ome mãik'aapa awaraa ijãapataarã ome. Ma awara Tachi Ak'õrepa ma eperã p'ek'au k'achia jõmaweda wëpapiit'ee, iru Warra Jesús waa bat'ada k'aurepa.

⁸ Tachidepemapa jararu pirã ichi t'ãride k'isia k'achia wëe bi, ichi itu k'uramaa bi, seewamaa bairã. Mãgipa k'awa-e bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida. ⁹ Mamïda mãgipa ichia p'ek'au k'achia oopata jõmaweda jararu pirã Tachi Ak'õremaa, tachi t'ãride k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaait'ee. Ooit'ee ichia jara bik'a ichi ùraa jara pëidade. Ma eperã p'ek'au k'achia jõmaweda wëpapiit'ee. ¹⁰ Mamïda abaapa jararu pirã ichia ne-inaa k'achia ook'aa, jõmaarãmaa ak'ipi bi ichia Tachi Ak'õre Ûraade ijãa-e. Mãgí eperãpa k'isia bi pirã ichia p'ek'au k'achia ook'aa, mãgara ichiaba k'isia bi Tachi Ak'õrepa seewa jara bi ichi ùraade.

2

Cristo Tachi K'aripapari

¹ Warrarã, mia na k'art'a p'ãru parãmaa ne-inaa k'achia oonaadamerã. Mamïda tachia ne-inaa k'achia ooruta pirã, Tachi K'aripapari iru p'ani irua chupiria iidimerã Tachi Ak'õremaa tachi pari. Mãgí Jesucristo, chi p'ek'au k'achia ook'aa bi. ² Iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapii atuanaadamerã. Wãara tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapii. Mamïda mãgapai-e. Ichiaba wëpapii jõmaweda na p'ek'au eujãdepemaarãpa p'ek'au k'achia oopata.

³ Tachia k'awadai Tachi Ak'õre wãara k'awa p'ani, iru ùraade jara bik'a oodak'ãri. ⁴ Awaraa eperãpa jarai ichia Tachi Ak'õre wãara k'awa bi. Mamïda mãgipa oo-e bi pirã Ak'õrepa jara bik'a, seewamaa bi. K'awa-e bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida. ⁵ Mamïda eperãpa ook'ãri Tachi Ak'õre Ûraade jara bik'a, Tachi Ak'õre wãara k'inia iru bi mãik'aapa chik'inia bapari iru ome. Nãgá k'awa p'ani tachi, Tachi Ak'õredeerã. ⁶ Eperãpa jara bi pirã wãara Tachi Ak'õre k'awa bi, ma eperã baipia bi Jesucristo badak'a.

Juanpa jarada Cristode ijãapataarãpa oodamerã

⁷ ïpemaarã k'iniarã Cristo k'aurepa, mia na jararu parãpa oodamerã ïrapema-e, parãpa ùridooda perã Cristode ijãadak'ãriipa. Chonaarãweda paara Tachi Ak'õrepa jara pëiji eperãarãpa awaraarã ichiaba k'inia iru p'anapataadamerã. ⁸ Mamïda na k'art'ade mia ma jarada chiwidi pik'a jara bi. Chik'inia p'anapatãati. Cristo wãara mãga bapachi ichideerã ome. Parãpa pida k'awaa wãda mãga p'anapataadait'ee. Parã Cristode ijãadai naaweda, p'ãriu pik'a bide p'anapachida, awaraarã k'iniada-e p'anadap'edaa perã. Mamïda ïrá ma p'ãriu pik'a bideepa uchua wãda ïdaa pik'a bidee.

⁹ Ma jara aupada wãara mïda, parãdepemapa jarai ichia awaraarã k'inia iru bi Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Mamïda chi ïpema Cristo k'aurepa k'ira unuamaa iru bi pirã, wãara mãga oo-e bi. At'ãri ne-inaa k'achia oomaa bi, p'ãriu pik'a bide ook'ajik'a. ¹⁰ Jõdee abaapa chi ïpema Cristo k'aurepa k'inia iru bak'ãri, mãgipa wãara oopari Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Wãara mãgí eperã k'achiade baaipi-e. ¹¹ Mamïda ma eperãpa chi ïpema Cristo k'aurepa unuamaa iru bi pirã, ichi k'iradoopa k'achiade bi, oo-e bairã

Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Wāara māgí eperāpa k'awa-e Tachi Ak'õrepa jara bi. Ma awara māgá ne-inaa k'achia oomaa bairā, p'oyaa oo-e Tachi Ak'õrepa jara bik'a.

¹² Warrarā, mia parāmaa p'āru, Jesucristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa parāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapida perā.

¹³ Chonaarā, mia parāmaa p'āru, parāpa wāara Jesucristo k'awa p'anadairā. Iru bapachi na p'ek'au eujā bai naaweda.

K'ūtrāarā, mia parāmaa p'āru, parāpa Netuara Poro Waibia p'oyaa wāda perā.

¹⁴ Warrarā, mia parāmaa p'āmaa bi, parāpa Tachi Ak'õre wāara k'awapata perā.

Chonaarā, parāmaa p'āmaa bi, parāpa wāara k'awapata perā chi na p'ek'au eujā ooi naaweda ichita bapari.

K'ūtrāarā, ichiaba parāmaa p'āmaa bi, parā Cristode wāara ijāapata perā māik'aapa oopata perā Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a. Ma awara parāmaa p'āmaa bi Netuara Poro Waibiapa oopi bik'a oodak'aa perā.

¹⁵ P'ananáati na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā p'anapatak'a. Jirináati ne-inaa k'achia k'īra t'ādo na p'ek'au eujāde paraa. Māga jiriruta pirā, chik'inia p'anada-e pai Tachi Ak'õre ome. ¹⁶ Mia māga jara bi na p'ek'au eujāde tachia unupata perā nāgee ne-inaa k'achia k'īra t'ādo: ne-inaa k'achia oo k'inia p'ani tachi t'āridepai; ne-inaa k'achia unudak'āri tachi taupa, auk'a oo k'inia p'ani; pedee audua p'anapata ne-inaa iru p'anadairā. Tachi Ak'õrepa māgee ne-inaa k'achia apida oopik'aa eperāarāmaa. ¹⁷ Māgee ne-inaa māik'aapa jōma ne-inaa k'achia na p'ek'au eujādepemaarāpa oo k'inia p'ani jōdaridait'ee. Mamīda chi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oopataarā ichita p'anapataadait'ee iru ome.

Wāara Cristode ijāapataarāpa k'ūrapida-e seewa jarapataarāmaa

¹⁸ Warrarā, taarā-e na p'ek'au eujā jōdariit'ee. Parāpa ūrijida Anticristo cheit'ee. Wāara māgí jīak'arā paraa tachi t'āide. Mapa k'awa p'ani na p'ek'au eujā taarā-e jōdariit'ee. ¹⁹ Māgīrā tachi t'āidepa uchijida Cristode wāara ijāada-e pada perā tachia ijāapatak'a. Wāara māgá ijāadap'edaa paara, wāda-e pak'aji. Mamīda uchiadak'āri, unupijida āchidepema apida Cristode wāara ijāada-e paji.

²⁰ Jōdee parā jōmaweda Cristode wāara ijāa p'ani. Parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida, Jesucristo, chi p'ek'au k'achia wēe bīpa māga k'awapida perā ichi Jaure pēik'āri parā ome bapariimerā. ²¹ Mia na k'art'a p'ārupa jara k'inia-e bi parāpa k'awada-e Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida. Jīp'a mia p'āmaa bi parāpa k'awa p'anadairā ma wāarata jara pēidade seewa apida unudak'aa, Tachi Ak'õrepata ma wāara jarada perā.

²² Maperā abaapa jara bi pirā Tachi Ak'õrepa Jesús pēi-e paji eperāarā rey pamerā, māgí eperā seewamaa bi. Ma eperā Anticristo, jara bairā Jesús Tachi Ak'õre Warra-e māik'aapa Tachi Ak'õre Jesús Ak'õre-e. ²³ Chi māga jara bīpa wāara Jesucristode ijāa-e bi māik'aapa Tachi Ak'õre wāara k'awa-e bi. Jōdee chi jara bīpa Jesucristo Tachi Ak'õre Warra, Tachi Ak'õre wāara k'awa bi.

²⁴ Maperā k'irāpāti parāpa naaweda ūridap'edaa, ewaa Cristode ijāadak'āri. Maapai k'awaajida Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida eperāarāmaa māik'aapa t'āripa oo k'inia p'aneejida irua oopi bik'a. Māgá

oo wāk'āti wāti. Māga ooruta pirā, t'āri a-ba p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome māik'aapa ichi Warra Jesucristo ome. ²⁵ Cristopa māga jara bajī, jarak'āri ichita p'anapataadaī Tachi Ak'ōre ome.

²⁶ Mia naa jaradak'a māgee Cristo k'īra unuamaa iru p'anīrā tachi t'āide paraa. Māgiirāpa parā k'ūra k'inia p'ani. ²⁷ Mamīda parāpa ūrida-e pait'ee māgeerāpa jarateepata, Cristopa ichi Jaure pēida perā parā ome bapariimerā. Ma Jaurepa parāmaa ne-inaa wāara jōmaweda jarateepari. Seewa jarateek'aa. Mapa irua jaratee bik'a oo wāk'āti wāti. Māgā wāara t'āri a-ba p'anapataadait'ee Cristo ome.

²⁸ Warrarā, māgā t'āri a-ba p'ananruta pirā Cristo ome, parāpa waaweeda-e pait'ee iru waya chek'āri na p'ek'au eujādee. Ma ewate iru k'īrapite k'īra nejasia-ee p'anadait'ee.

²⁹ Parāpa k'awa p'ani Jesucristo, Tachi Ak'ōre Warrapa ichita oopari ichi Ak'ōrepa jara bik'a. Ichiaba k'awadaipia bi chi Tachi Ak'ōrepa jara bik'a ooparipa auk'a Tachi Ak'ōre warra.

3

Tachi Ak'ōre warrarā

¹ ¡K'īsīati! Tachi Ak'ōrepa tachi audú k'inia iru bapari perā, jarapari tachi ichi warrarā. ¡Wāarapi! Mamīda na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa māga p'oyaa k'awada-e, wāara Tachi Ak'ōre k'awadak'aa perā.

² Īpemaarā k'iniarā, ĩrā tachi wāara Tachi Ak'ōre warrarā. Mamīda waide k'awada-e sāga p'anadaī Cristo cheda t'ēpai. Aba k'awa p'ani Cristo waya chek'āri, iruk'a p'anadait'ee, iru k'īra wāree k'awadait'ee perā. ³ Tachi jōmaweda māga k'awa p'anīrā nimaa p'ani iru cherumaa. Mapa māgā ni p'ani misa, ne-inaa k'achia jōmaweda oo amaadaipia bi, iruk'a p'anadait'ee, k'awa p'anadairā iru p'ek'au k'achia wēe bapari.

⁴ Tachia k'awa p'ani chi ne-inaa k'achia oo bīpa oo-e bi Tachi Ak'ōrepa jara bik'a. Māga oo-e bak'āri, k'achiade bi. ⁵ Parāpa ichiaba k'awa p'ani Jesucristo na p'ek'au eujādee cheji eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapiit'ee. Irua maarepida k'achia ook'aa paji. ⁶ Mapa wāara oo k'inia p'anīrāpa irua oopi bik'a t'āri a-ba p'anapata iru ome. Ne-inaa k'achia oo k'iniadak'aa, ichideerā perā. Mamīda chi ne-inaa k'achia oopataarā t'āri a-ba p'anadak'aa iru ome, irude wāara ijāadak'aa perā māik'aapa wāara iru k'awadak'aa perā.

⁷ Warrarā, k'ūrapināati apida seewapataarāmaa. Chi ooparipa Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a t'āri pia bapari Tachi Ak'ōrek'a. ⁸ Jōdee chi ne-inaa k'achia ooparipa oomaa bi Netuara Poro Waibiapa oopi bik'a. Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā oodak'āriipa, Netuara Poro Waibiapa p'ek'au k'achia k'īra t'ādo oopari. Ma-it'ee cheji Tachi Ak'ōre Warra na p'ek'au eujādee: jōpiit'ee Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopata.

⁹ Tachi Ak'ōre warrarāpa p'ek'au k'achia oo k'iniadak'aa, Tachi Ak'ōre Jaure āchi ome bapari perā. Wāara k'achiade p'oyaa p'anadak'aa, Tachi Ak'ōre warrarā perā. ¹⁰ Nāga k'awa p'ani chisāgī Tachi Ak'ōre warrarā māik'aapa chisāgī Netuara Poro Waibia warrarā. Chi oo-e bīpa Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a Tachi Ak'ōre warra-e. Ma awara chi ĩpema Cristo k'aurepa k'īra unuamaa iru bīpa Tachi Ak'ōre warra-e.

Chik'inia p'anapataadaipia bi

11 Cristode ijãadak'ãriipa parãpa nãga ũridooda: chik'inia p'anapataadaipia bi. 12 Tachia mãga k'awa p'anadairã, oonaadáma Caínpa oodak'a. Ichia ooji Netuara Poro Waibãapa oopidak'a. Chi ïpema k'ïra unuamaa iru bap'eda, peet'aaji. ¿Sãap'eda mãga ooji? Ichi t'ãri k'achia bapachi. Jõdee chi ïpema t'ãri pia bapachi.

13 Maperã ïpemaarã, k'ïsianáati na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa parã k'ïra unuamaa iru p'anadak'ãri. 14 Naaweda tachi jida ãchik'a atuadait'ee paji, Tachi Ak'õrepa jara bik'a oodak'aa pada perã. Mamïda Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji, ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre ome mãik'aapa oopataadamerã irua oopi bik'a. K'awa p'ani tachia wãara mãga oomaa p'ani, tachi ïpemaarã Cristo k'aurepa k'inia iru p'anapata perã. Chi ïpemaarã k'ïra unuamaa iru p'anapataarã atuadait'ee. 15 Tachi Ak'õre-it'ee eperãpa ichi ïpema k'ïra unuamaa iru bi pirã, auk'a bi eperã chïara peepari ome. Parãpa k'awa p'ani chïara peepataarã it'aa wãdak'aa. 16 Nãgã k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari. Jesucristo piuji tachi pari. Mãga ooji tachi audú k'aripa k'inia bada perã. Mãgã tachia pida tachi ïpemaarã Cristo k'aurepa k'aripa k'inia p'anadaipia bi, piuruta pijida ma k'aurepa. 17 Mapa chi net'aa iru bïpa ichi ïpema Cristo k'aurepa chupïria nïbï unuru pirã, mamïda chupïria k'awa-e bi pirã, ma eperãpa ak'ïpimaa bi ichia Tachi Ak'õre k'inia-e bi. ¿Sãga ichia Tachi Ak'õre k'inia iru bida aima, chi ïpema Cristo k'aurepa k'aripa-e bi pirã? 18 Warrarã, pedeeppai tachi ïpemaarã k'inia iru p'anadaik'araa bi. Æra k'aripadaipia bi. Mãgã ooruta pirã, ak'ïpidai wãara Æra mãik'aapa Tachi Ak'õre k'inia iru p'ani.

Inejasia-ee it'aa t'ïpataadaipia bi Tachi Ak'õremaa

19 Mãgã tachi ïpemaarã k'inia iru p'anadak'ãri, tachia nãgï wãarata k'awaadait'ee. Tachi, Tachi Ak'õredeerã. T'ãride mãga k'awadak'ãri, inejasia-ee it'aa t'ïpataadait'ee irumaa. 20 Mamïda inejasiadarii tachi t'ãridepai k'ïsiaruta pirã: “Aai, mia wãara mi ïpemaarã Cristo k'aurepa mak'ïara k'aripa-e.” Mãga k'ïsiaruta pirã, k'ïrãpadaipia bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda k'awa bi. Tachi k'ãyaara k'awaara bi tachia wãara oo k'inia p'ani ichi-it'ee. 21 Jõdee, ïpemaarã k'iniarã, tachia mãgã k'ïsiada-e p'ani pirã, wãara inejasia-ee it'aa t'ïpataadait'ee Tachi Ak'õremaa. 22 Ma awara it'aa iididak'ãri Tachi Ak'õremaa, irua ooit'ee jõmaweda tachia iidi p'ani. Mãga ooit'ee tachia oopata perã irua jara bik'a. 23 Tachi Ak'õrepa jara bi tachia nãga oodamerã: Ijãadaipia bi Jesucristo wãara Tachi Ak'õre Warra mãik'aapa chik'inia p'anapataadaipia bi irua jaradak'a. 24 Chi ooparipa Tachi Ak'õrepa jara bik'a t'ãri a-ba bapari iru ome. Chik'inia p'anapata. Tachia mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Jaurepa tachimaa mãga k'awapipari perã. Ma-it'ee ichi Jaure pëiji tachi ome bapariimerã.

4

Sãga seewa jarapataarã k'awadai

1 ïpemaarã k'iniarã, na p'ek'au eujãde seewa-idaa beerã chok'ara paraa. Mãirãpa “Tai Tachi Ak'õre Ũraa jarateepataarãda” apata mïda, ijãanáati ãchia jara p'ani. Pia ũridaipia bi jõmaarãpa jaramaa p'ani, k'awaadait'ee wãara jara p'ani Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a wa mãga-e. 2 Parãpa k'awaadai chisãgï eperãpa wãara jara bi Tachi Ak'õre Jaurepa

jarapi bik'a. Chi jara bipa: "Jesucristo eperã jĩp'aak'a na p'ek'au eujãde ba cheji" jara bi Tachi Ak'õre Jaurepa jarapi bik'a, wãara Cristode ijãapari perã. ³ Mamĩda chi mãga jara-e bipa p'oyaa jara-e Tachi Ak'õre Jaurepa jarapi bik'a, mãgĩ eperãpa ijãak'aa perã Jesús, Cristo paji. Anticristo na p'ek'au eujãde bada paara, mãgĩ pedeeperik'a pedee'aji. Parãpa k'awa p'ani iru cheit'ee t'ẽepai. Mamĩda nãgaweda iru jĩak'aa na p'ek'au eujãde paraa.

⁴ Warrarã, parã Tachi Ak'õredeerã. Mapa parãpa oodak'aa mãgĩ seewaida beerãpa jara p'anik'a. Parãpa ãchi mãgã p'oyaadai chi parã ome bapari, Tachi Ak'õre waibiara bairã chi na eujãdepema ijãadak'aa beerã ome bapari, Netuara Poro Waibia k'ãyaara. ⁵ ãchi mãik'aapa jõmaweda na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anapata. Maperã na p'ek'au eujãdepema k'ĩsia k'ĩra t'ãdoo jara wãdak'ãri, awaraarãpa ma seewa ùripata mãik'aapa aide ijãapata. ⁶ Mamĩda mãga-e tai ome, tai Tachi Ak'õredeerã perã. Taipa wãarata jarateepata Tachi Ak'õre Jaurepa jarapi bik'a. Mapa chi Tachi Ak'õre k'awa beerãpa ùri k'inia p'anapata taipa jarapata. Mamĩda chi Tachi Ak'õre k'awa-e beerãpa ùri k'iniadak'aa taipa jarateepata. ãchia ùri k'inia p'ani seewa jarateepataarã, Netuara Poro Waibiapa jarapi bik'a. Nãga k'awaadai chisãgĩ wãarata jarateepataarã mãik'aapa chisãgĩ seewa jarateepataarã. Tachi Ak'õre k'awa beerãpa wãarata jarateepataarã ùri k'inia p'anapata. Jõdee Tachi Ak'õre k'awa-e beerãpa seewa jarateepataarã ùri k'inia p'anapata.

Tachi Ak'õrepa eperãarã jõmaweda k'inia iru bapari

⁷ ƒpemaarã k'iniarã, chik'inia p'anapataadãma, Tachi Ak'õrepa mãga oopi bairã. Jõmaarãpa awaraarã k'inia iru p'anapata mãgã p'anapataadai, Tachi Ak'õre warrarã perã mãik'aapa Tachi Ak'õre k'awa p'anapata perã. ⁸ Chi awaraarã k'inia-e bipa Tachi Ak'õre k'awa-e bi, Tachi Ak'õrepa jõmaweda k'inia iru bapari perã. ⁹ Nãgã Tachi Ak'õrepa unupiji tachi audú k'inia iru bapari. Na p'ek'au eujãdee pëiji ichi Warra apai iru bada, mãgĩ k'aurepa tachi ichita p'anapataadamerã iru ome. ¹⁰ Tachi Ak'õrepa ichi Warra mãgã pëik'ãri, ak'ipiji tachi wãara k'inia iru bapari. Tachia iru mãgã k'iniada-e paji. Iruata tachi k'inia iru baji. Mapa ichi Warra pëiji piumerã tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee.

¹¹ ƒpemaarã k'iniarã, Tachi Ak'õrepa tachi mãgã audú k'inia iru bapari perã, tachi jida chik'inia p'anapataadaipia bi. ¹² Apidaapa Tachi Ak'õre k'ĩra unuda-e p'ani. Mamĩda tachi chik'inia p'anaruta pirã, t'ãri a-ba p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. Mãgã tachi k'ap'ia pari irua jõmaarãmaa unupiiit'ee wãara irua ãra jida k'inia iru bapari. ¹³ Nãga k'awa p'ani tachi t'ãri a-ba p'anapata Tachi Ak'õre ome. Irua ichi Jaure pëiji tachi ome bapariimerã. ¹⁴ Ma awara taipa Tachi Ak'õre Warra bapata unujida tachi taupa. Mapa jõmaarãmaa nãga nepiripata: Tachi Ak'õrepa ichi Warra pëiji na p'ek'au eujãdepemaarã o k'achiadeepa k'aripa atade. ¹⁵ Mapa chi jara bipa Jesús Tachi Ak'õre Warra t'ãri a-ba bapari Tachi Ak'õre ome.

¹⁶ Mãgã tachia Tachi Ak'õre k'awa p'ani mãik'aapa ijãa p'ani irua tachi k'inia iru bapari. Tachi Ak'õrepa eperãarã jõmaweda k'inia iru bapari perã, eperãpa auk'a Tachi Ak'õre k'inia iru bak'ãri, t'ãri a-ba bapari iru ome. ¹⁷ Tachia Tachi Ak'õre mãgã k'inia iru p'anadak'ãri, ooma p'ani irua k'inia bik'a. Irua k'inia bi waawee-ee p'anadamerã ichi k'ĩrapite, ichi ewari waibia ewate pak'ãri. Wãara ma ewate mãga p'anadait'ee, na

p'ek'au eujāde p'ani misa iru ome t'āri a-ba p'anapata perā, Jesucristo iru ome t'āri a-ba baparik'a. ¹⁸ Wāara Tachi Ak'ōre k'inia iru baparipa maarepida waawee-ee bapari, k'awa bairā Tachi Ak'ōrepa iru auk'a k'inia iru bapari māik'aapa maarepida iru k'achia oo-e pait'ee. Mamīda chi waide māga k'awa-e bipa Tachi Ak'ōre waawee bapari, k'isia bairā Tachi Ak'ōrepa ichi k'achia ooi. Mapa tachia nāga k'awadai. Eperā abaapa waawee bi pirā Tachi Ak'ōrepa iru k'achia ooi't'ee, ma eperāpa waide pia k'awa-e bi Tachi Ak'ōrepa iru audú k'inia iru bapari.

¹⁹ Tachia Tachi Ak'ōre k'inia iru p'ani, irua naapiara tachi k'inia iru bada perā. ²⁰ Tachidepemapara jarai ichia Tachi Ak'ōre k'inia iru bapari. Māga jara bi mīda, ichi t'āride chi ipema Cristo k'aurepa unuamaa iru bi pirā, māgī eperā seewamaa bi. Ichi ipema unu bita k'inia-e bi pirā, ¿sāga k'inia iru bai Tachi Ak'ōre, unu-e bita? ²¹ Maperāpi Jesucristopa jaraji chi Tachi Ak'ōre k'inia iru bipa ichi ipemaarā Cristo k'aurepa auk'a k'inia iru baipia bi.

5

Ne-inaa k'achia k'ira t'ādoo oo amaa wāk'āti wāpataarā

¹ Jōmaweda Tachi Ak'ōre warrarāpa nāga ijāapata: Jesús, Cristo, ichi ai, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. K'isiadāma nāgide. Tachia k'awa p'ani eperā abaapa awaraa eperā k'inia iru bak'āri, ma eperā warrarā paara k'inia iru bapariit'ee. ² Māga bi ichiaba Tachi Ak'ōre ome. Tachia Tachi Ak'ōre k'inia iru p'anadak'āri māik'aapa oodak'āri irua jara bik'a, k'awa p'ani iru warrarā jida k'inia iru p'anadait'ee. ³ Oodak'āri Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, ak'ipimaa p'ani wāara iru k'inia iru p'ani. Irua iidi-e bi oodamerā ne-inaa tachia p'oyaa oodak'aa. ⁴ Tachia oodai Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, iru warrarā perā. Jōmaweda Tachi Ak'ōre warrarāpa na p'ek'au eujādepema k'achia k'ira t'ādoo oo amaa wāk'āti wāpata, oo k'inia p'anapata perā irua jara bik'a. Tachia ne-inaa k'achia māgā oo amaadai Cristode ijāapata perā. ⁵ Mapa jaradai: "Tachia ijāadak'āri Jesús Tachi Ak'ōre Warra, irua k'aripapari tachia na p'ek'au eujādepema ne-inaa k'achia jōma oo amaa wāk'āti wādamerā."

Tachi Ak'ōrepa jarada Jesús ichi Warra

⁶ Jesucristo na p'ek'au eujādee chek'āri, ak'ipiji ichi Tachi Ak'ōre Warra. Māga ooji paniapa poro choopik'āri māik'aapa ichi waa bat'ak'āri. Jesús, ichi ai, Cristo paji poro choopik'āri paniapa māik'aapa ichi waa bat'ak'āri. Tachi Ak'ōre Jaurepata ichiaba tachimaa k'awapipari Jesús Tachi Ak'ōre Warra. Ma Jaurepa ichita wāarata k'awapipari. Maperā ijāa p'ani wāara Jesús Tachi Ak'ōre Warra. ⁷ Māpai jaradai nāgī ne-inaa ōpeepa auk'a tachimaa k'awapi p'ani Jesús wāara Tachi Ak'ōre Warra: ⁸ Tachi Ak'ōre Jaurepa ma wāarata k'awapipari perā tachimaa; Jesupa ooda perā Tachi Ak'ōrepa oopidak'a poro choopik'āri paniapa māik'aapa Jesupa ooda perā Tachi Ak'ōrepa oopidak'a iru waa bat'ak'āri. ⁹ K'isiadāma nāgide. Eperāarāpa charraarā k'irapite ne-inaa jaradak'āri, ijāapata māirāpa jara p'ani. Maperā audupāra ijāadaipia bi Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jarak'āri, ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā. Ichia jaramaa bi Jesucristo ichi Warra ma jarada ōpeepa. ¹⁰ Mapa chi Tachi Ak'ōre Warrade ijāaparipa k'awa bi iru wāara Tachi Ak'ōre Warra, Tachi Ak'ōre Jaurepata ma eperā t'āride māga k'awapipari perā. Mamīda chi māga ijāa-e bipa jōmaarāmaa

ak'ipimaa bi ichi k'ĩsiade Tachi Ak'õrepa seewa jara bi. ¹¹ Tachi Ak'õrepa jara bi tuchia iru Warrade wāara ijāadak'āri, ichita p'anapataadait'ee iru ome. ¹² Mapa jaradai: “Chi Tachi Ak'õre Warrade wāara ijāapari it'aa wāit'ee. Mamīda chi Tachi Ak'õre Warrade ijāa-e bi it'aa wā-e pait'ee. Māgí atuait'ee.”

Juanpa awaraa ūraa jarada

¹³ Mia jōma jara aupada na k'art'ade p'āji parā, Tachi Ak'õre Warrade ijāapataarā, k'awaadamerā wāara ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome.

¹⁴ Maperā tachi inejasia-ee it'aa iidipata Tachi Ak'õremaa. T'āride k'awa p'ani tuchia iidiruta pīrā Tachi Ak'õrepa ne-inaa oomerā ichia oo k'inia bik'a eperāarā k'aripait'ee, tuchia iidiruta irua ūriit'ee. ¹⁵ Ma awara k'awa p'anadairā irua ūripari māgá iididak'āri, ichiaba k'awa p'ani irua ooit'ee tuchia iidi p'anik'a.

¹⁶ Parādepemapa unuru pīrā pi ĩpema Cristo k'aurepa ne-inaa k'achia oomaa bi, it'aa t'ĩpia bi ma ĩpema pari, Tachi Ak'õrepa iru chupīria k'awaamerā. Māgá pia ma ĩpema k'aripai, Tachi Ak'õrepa iru it'aa wāpimerā. Māga ooi ma ĩpemapa oo bi pīrā ne-inaa k'achia, ma k'aurepa tachi atuapi-e. Mamīda ne-inaa k'achia paraa, ma k'aurepa tachi atuapi-pari. Irua māgí oo bi pīrā, mia parāmaa jara-e it'aa t'ĩdamerā iru pari. ¹⁷ Wāara eperāarāpa ooda-e p'anadak'āri Tachi Ak'õrepa jara bik'a, ne-inaa k'achia oomaa p'ani iru k'ĩrapite. Mamīda p'ek'au k'achia jōmaapa tachi atuapi-e.

¹⁸ K'awa p'ani Tachi Ak'õre warrarāpa p'ek'au k'achia oo amaa wāk'āti wāpata, Tachi Ak'õre Warra, Jesucristopa āra k'aripapari perā. Irua āra ak'ipari Netuara Poro Waibiapa āramaa ne-inaa k'achia oopinaamerā. ¹⁹ K'awa p'ani tachi Cristode ijāapataarā Tachi Ak'õredeerā. Jōdee apemaarā na p'ek'au eujādepemaarā Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anapata. ²⁰ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'õre Warra na p'ek'au eujādee cheji Tachi Ak'õre k'awapiit'ee tachimaa, māgá k'awaadamerā k'aita wāara Tachi Ak'õre. Tachi ijāapataarā chaa t'āri a-ba bapari ma wāara Ak'õre ome, t'āri a-ba bapari perā iru Warra Jesucristo ome. Māgita wāara Tachi Ak'õre. Iru k'aurepata it'aa wādait'ee. ²¹ Chi māga ijāada-e p'anīrā seewadeta ijāa p'ani. Āchia ijāapata chi ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite it'aa t'ĩpataarāk'a. Mapa ijāanāati āchik'a.

Māgapai paji.

2 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a T'ēepema P'āda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji. Ichia “mi Cristode ijāapataarā ak'ipari waibiada” apari, taarā ijāada perā, Cristo ome nipadak'āriipa. Na k'art'a pēiji “Ak'ōrepa jirit'eradaarāmaa”; pia jarait'eera, jirit'erada Cristode ijāapataadamerā.

Naapiara Juanpa jara bi āra k'inia iru bi māik'aapa o-īa bi ūk'uru Ak'ōre ode pia nipapata perā. Ūraa bi chik'inia p'anapataadamerā (vs. 1-6). K'irāpapi bi Cristo na p'ek'au eujāde nipada eperā jip'aak'a; mapa ūrinaadamerā seewa jarateepataarāpa jara p'ani māik'aapa āchi t'āide mairā auteebainaadamerā (vs. 7-11). T'ēepai jara bi ichi wā k'inia bi āchi ak'ide māik'aapa salude pēiru (vs. 12-13).

Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidade jara bik'a p'anapataadaipia bi

¹ Mi, Juan, Cristode ijāapataarā ak'ipari waibia. Mia na k'art'a p'āru parā ijāapataarāmaa, Tachi Ak'ōrepa parā jirit'erada perā Cristode ijāapataadamerā. Wāara mia parā k'inia iru bi. Mia aupaita parā mǎgá k'inia iru bi-e. Jōma Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida k'awa p'anirāpa parā auk'a k'inia iru p'ani. ² Mia parā mǎgá k'inia iru bi ma wāarata iraweda tachi t'āride bapari perā māik'aapa ichita bait'ee perā tachi ome. ³ Wāara Tachi Ak'ōre māik'aapa iru Warra Jesucristo t'āri pia p'anapata tachi ome. Mapa ārapa tachi pia ak'i p'anadait'ee. Ma awara tachi chupiria k'awaadait'ee māik'aapa k'āiwee p'anapidait'ee. Mǎgá wāara p'anadai Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a māik'aapa chik'inia p'anapataadai iru ome.

⁴ Mi o-īa beeji k'awaak'āri parādepemaarā ūk'uru p'anapata Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidade jara bik'a. ⁵ Irá, ipemaarā Cristo k'aurepa, mia parāmaa enenee nībi tachi chik'inia p'anapataadamerā. Mia mǎga jarak'āri, jara-e bi ne-inaa parāpa waide k'awada-e p'ani. Tachia naa Cristode ijāadak'āriipa ma jarada ūridooda. ⁶ Nǎgá tachia ak'ipidai Tachi Ak'ōre māik'aapa awaraarā k'inia iru p'ani: oodak'āri Tachi Ak'ōrepa jara bik'a. Iruata jara bi tachi chik'inia p'anapataadamerā. Parāpa mǎga ūrijida naaweda Cristode ijāadak'āri.

K'irak'aupai seewa jarateepataarā t'ūpidai parā t'āide

⁷ Ma Tachi Ak'ōrepa jarada mia parāmaa k'irāpapi k'inia bi, na p'ek'au eujāde seewa-idaa beerā chok'ara paraa perā. Mǎgirāpa ijāadak'aa Jesucristo na p'ek'au eujāde ba cheji eperā jip'aak'a. Jaradak'aa Jesucristo Tachi Ak'ōre Warra. Mǎgá tachia k'awa p'ani āchia seewa jaratee nipapata. Āchi Anticristo jīak'arā. ⁸ K'irak'aupai ijāadai āchia jara p'ani. Mǎga ijāaruta pirā, jōpidait'ee jōma parāpa oomaa p'ani Tachi Ak'ōre-it'ee. Mia k'inia bi parāpa atadamerā jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi teeit'ee ichideerāmaa it'ari, oopatap'edaa perā irua oopi bik'a.

⁹ Eperāpa jararu pirā Cristopa jarateedak'a oo-e pait'ee, ichia ma jarateeda k'āyaara Tachi Ak'ōre net'aa waapiara k'awa bairā, mǎgí eperāpa wāara Tachi Ak'ōre k'awa-e bi. Jōdee chi Cristopa jarateedak'a oo bipa wāara ijāapari Tachi Ak'ōre Warrade māik'aapa Tachi Ak'ōre k'awa bapari. ¹⁰ Maperā mǎgee Cristopa jarateedak'a ooda-e p'anirādepema aba parā

t'ãide cheru pîrã, iru auteebaidaik'araa bi. Mãgee jarateepataarã parãmaa chepidaik'araa bi. ¹¹ Parãdepema abaapa mãgee eperã auteebairu pîrã, k'aripait'ee irua waapiara k'achia oomerã ijãapataarãmaa, irua seewa jaratee bi k'aurepa.

¹² Mia parãmaa waa jara k'inia bi, mamïda k'art'a p'ãdade mãga oo k'inia-e. Parã ak'ide wã k'inia bi, k'ïrapite pedeedait'ee. Mãgá tachi o-ïa p'anadait'ee.

¹³ Parã ïpemaarã Cristo k'aurepa, chi nãpema Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã Cristode ijãadamerã, parãmaa ichiaba salude tee pëiruta.

Mãgapai paji.

3 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a Araarepema P'ãda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Na k'art'a pëiji Cristode ijãapari Gayomaa. P'ãji jarait'ee ichia jarateepataarã pëida auteebaidamerã ijãapataarã chip'epatamãi.

Naapiara Juanpa pedee pia jara bi Gayomaa, Tachi Ak'õrepa iru pia oomerã. Jara bi ichi o-ia beeda nepiri chedak'ari Gayo pia ijãapari Cristode. Gayomaa chupiria iidi bi ichia jarateepataarã pëida auteebaimerã mãik'aapa ãra k'aripamerã pia ijãapata perã Cristode (vs. 1-8). Jara bi jãpema Diotrefepa iru ùraa ùriamaa bi mãik'aapa irua pëida eperãarã auteebai k'inia-e bi. Ùraa bi Gayopa mãga oonaamerã; ma k'ãyaara jãpema Cristode ijãapari pia Demetriok'a bamerã (vs. 9-12). T'ëepai jara bi ichi wã k'inia bi Gayo ak'ide mãik'aapa salude pëiru jãpema k'õp'ãyoorãmaa (vs 13-15).

Juanpa Gayomaa jarada

¹ K'õp'ãyo Gayo mia wãara k'inia iru bapari,

Mi, Juan, Cristode ijãapataarã ak'ipari waibiapa na k'art'a pĩmaa p'ãru. Wãara mia pi k'inia iru bi.

² Ìpema k'inia Cristo k'aurepa, mia it'aa t'ĩ bi ne-inaa jõmaade pi pia wãmerã mãik'aapa k'ap'ia pia bamerã pi t'ãride Tachi Ak'õre k'ĩrapite pia baparik'a. ³ Ùk'uru tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa nama chedak'ari, nepirijida pia wãara oopari Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a, mãgide ijãapari perã. Mãga ùrik'ari, mi o-ia beejì. ⁴ Wãara mi ichita o-ia beepari k'awaak'ari ijãapataarã michi warrarãk'a p'ani p'anapata Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidade jara bik'a. Mi-it'ee mãga k'awaai k'ãyaara, ne-inaa awaraa pipiara wẽ-e mi o-ĩapiit'ee.

⁵ Ìpema k'inia, pia Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a pia oomaa bi k'aripak'ari tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa, chi awara ãi jaratee nipapataarã. Wãara pia ãra auteebaipari, ãra k'awa-e bi mĩda. ⁶ Mapa nama chedak'ari, jõmaarã ijãapataarã taide nepiripata pia ãra k'aripada, ãra k'inia iru bapari perã. Mãgã k'aripaparìji ãchi ode pia wãdamerã. ãra k'aripãji Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, ãrapa iru mimia oomaa p'anadairã. ⁷ ãra uchijida ãchi t'ãideepa jarateedait'ee Cristopa ooda mãik'aapa irua jarada. Ma wãdade ne-inaa maarepida iidi k'iniada-e paji ijãadak'aa beerã juadepema. ⁸ Mapa tachia ãra auteebaidaipia bi mãik'aapa k'aripadaipia bi. Mãga ooruta pirã, ãra ome auk'a mimiadait'ee awaraarãpa Tachi Ak'õre wãarata k'awaadamerã.

Diotrefepa k'achia ooda; jõdee Demetriopa pia ooda

⁹ Mia auk'a jaraji awaraa k'art'a pëidade pi t'ãidepema ijãapataarãmaa. Mamĩda Diotrefepa mi pedee ùri k'inia-e, ichi audua bairã. Ichi ijãapataarã poro waibia pa k'inia bi. ¹⁰ Ichia mi pedee mãgã ùri k'inia-e bairã, mi wãk'ari parã ak'ide, k'ĩrapite pedeeit'ee ichi ome. Mia k'irãpapiit'ee ichia pedee k'achia jaramaa bi tai Ak'õrepa jirit'eradaarã ãpìte. Mãgapai oo-e ichia. Ichiaba tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa jaratee nipadak'ari ijãapataarã t'ãide ichi k'ait'a, ichia mãgürã auteebaik'aa. Ma awara, awaraa ijãapataarãpa ãra auteebai k'inia p'anadak'ari, ichia mãga

oopik'aa mǎik'aapa jērepari ma auteebai k'inia p'an#rǎ awaraa ijǎapataarǎ ik'aawaapa.

¹¹ Gayo, mi ĩpema k'inia, oonáaji ichia oo bik'a, ne-inaa k'achia oomaa bairǎ. Ma k'ǎyaara pia óoji. Nǎgí k'irǎpáji. Chi ne-inaa pia oo bĭpa oopari Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Mamĭda chi k'achia oo bĭpa Tachi Ak'ōre k'awa-e bi.

¹² Wǎara Diotrefepa mǎgá ne-inaa k'achia oomaa bi. Mamĭda Demetri-opa mǎga oo-e bi. Ijǎapataarǎ jōmaarǎpa nepiripata irua ne-inaa pia oopari. Iru bapari Tachi Ak'ōrepa wǎarata jara pēidade jara bik'a. Tai nǎpemaarǎpa ichiaba jara p'ani iru t'ari pia bapari. Piata k'awa bi taipa seewadak'aa.

¹³ Mia pĭmaa waa jara k'inia bi, mamĭda k'art'a p'ǎ bĭde mǎga jara k'inia-e. ¹⁴ Taarǎ-e nide mi wǎ k'inia bi pi ak'ide. Mǎgá k'irapite pedeedai.

¹⁵ Gayo, mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa pi k'ǎiwee bapimerǎ. Tachi k'ōp'ǎyoorǎ nǎpemaarǎpa ichiaba pĭmaa salude tee pēiruta. Tai pari salude tééji jǎma p'ani k'ōp'ǎyo chaa.

Mǎgapai paji.

SAN JUDAS

San Judapa K'art'a P'ãda

San Judapa na k'art'a p'ãji. K'isia p'ani na Judas Jerusalendepema ijãapataarã poro waibia Santiago ïpema paji. Na k'art'a Cristode ijãapataarãmaa pëiji.

Salude teep'eda mãik'aapa pedee pia jarap'eda (vs. 1-2), Judapa naapiara ùraa bi ùrinaadamerã seewa jarateepataarãpa jaratee nipapata ãchi t'ãide. Jara bi Tachi Ak'õrepa ooda chonaarãweda mãgeerã ome (vs. 3-7). Ichiaba jara bi ma seewa jarateepataarãpa oodak'aa Cristopa oopi bik'a. Jïp'a oopata ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ïapa oopi bik'a (vs. 8-16). K'irãpapi bi mãga pait'ee perã Cristo chei naaweda, k'ïra jïp'a p'anapataadamerã irua k'inia bik'a (vs. 17-23). T'ëepai iidi bi Ak'õrepa ãra pia ak'i bapariimerã mãik'aapa pedee pia jara bi Jesucristode (vs. 24-25).

Salude pëida

¹ Mi, Judas, Santiago ïpema, mimiapari Jesucristo-it'ee. Na k'art'a p'ãru Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarãmaa. Irua parã k'inia iru bapari. Ma awara, Jesucristopa parã ak'i bapari atuanaadamerã ichi waya cheru misa.

² Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã audú chup'iria k'awaamerã, k'ãiwee p'anapimerã mãik'aapa k'inia iru bamerã.

Sãap'eda na k'art'a p'ãda

³ ïpemaarã k'iniarã, mia t'ãriipa p'ãit'ee paji jarait'ee sãga Cristopa tachi ijãapataarã jômaweda o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã. Mamïda, ma k'ãyaara, p'ãru ùraait'ee parãpa ijãa amaadamerã awaraarãpa seewa jarateepata mãik'aapa t'ãriipa Cristopa k'inia bik'a ijãadamerã, tai naapema ijãapataarãpa naaweda jarateedap'edaak'a. ⁴ Mãga jara bi ijãadak'aa beerã mera t'ïudap'edaa perã parã t'ãide Tachi Ak'õrede ijãapataarãk'a. Tachi Ak'õrepa p'ek'au k'achia wëpapipari perã, pia bida a p'ani oodait'ee ne-inaa jõma tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ïapa oopi bik'a. ¡Mamïda mãga-e! Ichiaba merapata Jesucristo Tachi Waibia, tachi ijãapataarã chipari. Tachi Ak'õre Ùraa chonaarãweda p'ãdade jara bi mãgeerã jõdait'ee iru juapa.

Tachi Ak'õrepa ooda naawedapema ijãadak'aa beerã ome

⁵ Parãpa nãgí k'awa p'ani mïda, mia k'irãpapiit'ee. Tachi Waibia Israel pidaarã jômaweda Egipto eujãdeepa uchiapiji. Mamïda t'ëepai ijãa amaa p'anadap'edaarã jômaweda ichi juapa jõpiji. ⁶ Ma awara ai naaweda angeleerã ùk'uru uchiäjida Ak'õre jua ek'ariipa, ãchi awaraa angeleerã poro waibiarã p'anajida mïda. Irua ãchi p'anapatap'edaamãiipa pëik'ooji p'ãriudee. Mama at'ãri cadenapa jãa iru bi, ichi ewari waibia ewate nïmaa. Mãgí ewate irua jõmaarã k'ïrapite ãchia k'achia oodap'edaa jarait'ee. ⁷ Awaraarã ichiaba ma angeleerã k'achia beerãk'a. Sodoma pidaarã mãik'aapa Gomorra pidaarã awaraa p'uuru k'ait'a p'anadap'edaarã ome ãchi k'ap'ïapa p'ek'au k'achia oopachida; ne-inaa eperãarã jïp'arãpa yiarã iru p'anapata. Maperãpi Tachi Ak'õrepa ma p'uurudepemaarã jõpiji t'ipitaupa. Mãgá apemaarãmaa ak'ipiji sãga t'ãri k'achia-idaa beerã jõpit'aait'ee t'ipitau k'ïik'aa bïpa.

Ne-inaa Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichi ewari waibia ewate

⁸ Māgí ijāadak'aa beerā parā t'āide p'anūirāpa auk'a oopata. Tachi Ak'õrepa ma k'achia beerāmaa māga ooji mīda, irapema seewa jarateepataarāpa māirā jīak'a āchia oo k'iniata oopata. K'āimok'araa pik'apata perā, āchia oopata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Ma awara merapata Tachi Waibia āchi chipari māik'aapa angeleerā āpīte pedee k'achia jarapata. ⁹ Jōdee Miguel, angeleerā poro waibia mīda, ak'ipiji ichi Tachi Ak'õre jua ek'ari bapari. Ik'achia pedee-e paji Satanamaa aupedeedak'āri Moisés k'ap'ia piuda pari; k'aipa atait'ee. Māgaji: 'Tachi Ak'õrepata pi itriait'ee.' (Zac 3.2)

¹⁰ Mamīda māgí seewa jarateepataarāpa māga ooda-e. Ne-inaa Tachi Ak'õrede pia k'awada-e pak'āri, oo iru p'anapata pedee k'achiapa. Ne-animalaarāk'a āchi k'ap'iaapa oopi bik'a oopata, k'īsiadak'aa perā Tachi Ak'õrepa k'īsiapiparik'a. Mapa mia jōnīpa āchi itu jōk'oodait'ee p'ek'au k'achia ooyaa k'aurepa.

¹¹ jAai, Tachi Ak'õrepa āchi k'achiadee pēiit'eepi! P'ek'au k'achiade nipapata Caīnpa oodak'a. Ichiaba oopata Balaampa oodak'a. P'arat'a jita k'iniapa ichia Tachi Ak'õre eere p'anadap'edaarā p'ek'au k'achiade baai-piji. Ma awara āchi poroorā ome chōo jiri p'ani, Corepa oodak'a ichi eere p'anadap'edaarā ome. Maperāpi Tachi Ak'õrepa āchi ichiaba k'enak'ooit'ee iru k'īrapite panadak'āri.

¹² Parā chip'edaidak'āri ne-inaa jedek'odait'ee, k'īra nejasiadaipata māgí seewa jarateepataarā k'aurepa. Mamīda āchi k'īra nejasia wēe, waibia k'opata māik'aapa waibia topata, āchita poro waibiarāk'a Tachi Ak'õre k'īrapite. Māgā oodak'āri, chupiria chitoonīrā ak'idak'aa. Jōmaweda āchi-it'ee aupai oopata. Jīarara pania wēe bik'api p'ani, nāupa atepari eujā p'ūasaadee. Ichiaba nejō biirīk'api p'ani chauk'aa bak'āri, chaujara bi mīda. Āchi piu pik'a p'ani ma pak'uru ēt'adak'a māik'aapa p'oodak'a. ¹³ P'usa t'ojara pak'āri, k'īraudaipari māik'aapa k'ōp'ep'ee nejarra k'achia ome ipu ide atabēipari. Māga pik'a māgeerā. Golpe pedee-pata eperāarā waibiarāk'a. Mamīda tachia unudai ne-inaa k'achia k'īra t'ādoō āchia oopata. Lucero Ak'õrepa bidamāiipa uchiadāk'api p'ani, awaraarāmaa Tachi Ak'õre o atuapipata perā. Mapa irua āchi atuapiit'ee, ichita p'āriude jīa paraa p'anadamerā.

Enocpa seewa jarateepataarāde jarada

¹⁴ Enoc Adandeepa uchiadap'edaarā sietede uchijai. Tachi Ak'õrepa Enocmaa pedee-piji māgeerāde:

—jŪrīti mia jararu! Tachi Waibia cheit'ee ichi angeleerā cho-k'ara ome. ¹⁵ Ak'ī cheit'ee jōmaweda eperāarāpa oopatap'edaa, jarait'ee pia wa k'achia. Tachi Ak'õrede ijāadak'aa beerā k'achiadee pēiit'ee. Māga ooit'ee āchi irude ijāadak'aa p'anadairā; ne-inaa k'achia oopatap'edaa perā māik'aapa iru āpīte pedee k'achia jarapatap'edaa perā.

¹⁶ Māgīrā t'āri o-īa p'anadak'aa. Ik'īati pedee-pata awaraarāmaa, ne-inaa oodak'āri. T'āride oodaamaa p'anadairā Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, oopata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Audua pedee-pata awaraarāpa pia ak'idamerā māik'aapa pedee pia jara p'anipa k'ōp'āyo meraa pik'apata, jōmaweda pia uchiamerā āchi-it'ee aupai.

Jesucristo k'õp'ãyoorãpa naaweda jaradap'edaa

¹⁷ Mamída ìpemaarã k'iniarã, parã mãga p'anadak'aa. Mapa k'irãpãti Tachi Waibia Jesucristopa jir'it'eradaarãpa jaradap'edaa:

¹⁸ —Tachi Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda, ijãapataarã t'ãide uchiadait'ee Tachi Ak'õre Ûraa oo iru p'anapataarã. Mãgürãpa oodait'ee ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a.

¹⁹ Parã t'ãide mãgã p'asa bi. Mãgee seewa jarateepataarãpa parã k'ïraupipata pãchi auk'aarã ome. Mapa awara-awaraadaipata. Æchia oopata na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa oopatak'a, Tachi Ak'õre Jaure wëe p'anadairã.

Ûraada Cristode wãara ijãapataarã-it'ee

²⁰ Jõdee parã, ìpemaarã k'iniarã, mãga p'anadak'aa. Mapa chik'aripa p'anapatãati waapiara Cristode ijãadait'ee mãik'aapa pipiara k'awaadait'ee Tachi Ak'õrepa wãarata pedee jara pëida. Ma awara it'aa t'ipataati Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. ²¹ K'ïra k'aupai k'ïra atuadai Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari mãik'aapa p'anapatãati ichia k'inia bik'a. K'ãiwee nipatãati Tachi Waibia Jesucristopa chupiria k'awaaru ewate, ichita p'anapataadait'ee perã iru ome.

²² Pia ijãa-e beerã chupiria k'awãati waapiara Cristode ijãadamerã. ²³ Eperãarã netuara o k'achiade nipapataarã k'aripãti ijãadamerã mãik'aapa uchiadamerã t'ipitau urua nibideepa uchiak'ajidak'a. Eperã p'ek'au k'achia ooyaa bak'ãri, ichiaba chupiria k'awãati. Mamída ichia p'ek'au k'achia oopata unuamaa iru p'anadaipia bi, p'aru mik'ia jo bik'a. Mapa k'ïrak'aupai oodai ãchia oopatak'a.

It'aa t'ida ijãapataarã pari

²⁴ Tachi Ak'õrepata parã k'aripai mãirã k'achiade baainaadamerã. Ma awara ichia parã ateei ichimaa ichi k'ïra wãree unudamerã mãik'aapa t'ãri o-ia, p'ek'au k'achia wëe baini p'anadamerã ichi k'ïrapite. Mapa o-ia irumaa it'aa t'idãma. ²⁵ Ichita Tachi Ak'õre; awaraa Ak'õre Waibia iru k'ãyaara wë-e. Ichi Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari. Maperã t'ãriipa o-ia it'aa t'ipata: “Jesucristo, pi jõmaweda na p'ek'au eujãde nibi Rey Waibia K'ïra Wãree. Ne-inaa jõmaweda pi jua ek'ari iru bi. Ewaa weda ne-inaa jõmaweda chok'aji; at'ãri chok'apari mãik'aapa ichita mãga bapariit'ee. Amén.”

APOCALIPSIS

Tachi Ak'õrepa k'awapida San Juanmaa

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na libro Apocalipsis apata p'ãji. Apocalipsis jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa k'awapida. Juanpa na pedee p'ãji Cristode ijãpataarã ùraait'ee, Cesarpa ãra miapi iru bada perã ichi jua ek'ari. Na p'ãdade Juanpa jara bi Tachi Ak'õrepa unupida ichimaa k'ãimok'araa pik'a bide, Patmõs islade bak'ãri. Made Ak'õrepa unupiji ichia ooit'ee bi netuara eere p'aniirã p'oyaaait'ee.

Naapiara Juanpa jara bi Jesucristopa na pedee k'awapida ichi ángel k'ap'ia pari (cap. 1.1-3). Ijãpataarãmaa saludaap'eda, jara bi ichia Jesucristo unuda mãik'aapa ichia Cristopa jara pëida p'ã bi Ásia eujãdepema Cristode ijãpataarã chip'epata siete p'aniirãmaa (caps. 1.4-3.22). Jara bi ichia Tachi Ak'õre rey su-ak'i beepari unuda (cap. 4); joip'aruk'a bi pirat'ida unuda mãik'aapa Oveja Chak'e unuda (cap. 5). Jara bi ma joip'aruk'a bi k'arada siete unuda mãik'aapa ichia unuda ma Oveja Chak'epa ma k'arada chaa ogat'aak'ãri (caps. 6.1-8.1). Jara bi ichia unuda angeleerãpa trompeta seis chaadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'achia oopii naaweda na p'ek'au eujãdepemaarãmaa (caps. 8.2-9.21); ichia ángel unuda joip'aruk'a k'aiepe bi ome (cap. 10) mãik'aapa ichia unuda Ak'õre pedee jarapataarã omé it'ariipa chedak'ãri na p'ek'au eujãdee mãik'aapa ma seis eerepema trompeta chaak'ãri (cap. 11). Jara bi wëra je choma bi ome pajãde unuda (cap. 12); nemisia ne-animal k'achia ome unuda (cap. 13); Oveja Chak'e unuda ciento cuarenta y cuatro mil judiorã ome (cap. 14.1-5); angeleerã unuda ãrapa na p'ek'au eujãdepemaarã k'achia oodak'ãri (cap. 14.6-20); k'ari ùrida mãik'aapa angeleerã siete unuda (cap. 15). Unuji awaraa ne-inaa siete p'asadap'edaa na p'ek'au eujãdepemaarãmaa, angeleerãpa p'arat'u weedak'ãri mãirã ìri (cap. 16). Jara bi Babilónia p'uuru unuda (cap. 17) mãik'aapa Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jõpida (caps. 18.1-19.5). Jara bi Oveja Chak'e miak'ãida fiesta unuda mãik'aapa sãga pait'ee Cristo waya chek'ãri (cap. 19.6-21). Jara bi Tachi Ak'õrepa Netuara Poro Waibia p'oyaada (cap. 20.1-10) mãik'aapa sãga jõmaweda eperãrã panadait'ee Tachi Ak'õre su-ak'i beepari t'orroo bi k'irapite (cap. 20.11-15). Ichiaba jara bi sãga pait'ee Tachi Ak'õrepa ooit'ee bi eujã chiwidi mãik'aapa Jerusalén p'uuru chiwidi (caps. 21.1-22.5). T'ëepai jara bi na p'ãda leerutaarãpa oopataadamerã na ùraade jara bik'a mãik'aapa ichita Cristode ijãapataadamerã (cap. 22.6-21).

Jesucristopa k'awapida

¹ Na p'ãdade mi, Juanpa jara bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'awapida Jesucristomaa. K'awapiji ichia na ewari ooit'ee bi, Jesucristopa jõdee ichideerãmaa mãga k'awapimerã. It'ariipa Cristopa pëiji ichi ángel mimaa, mi iru mimiapari perã. ² Na p'ãdade mia jara bi Tachi Ak'õrepa mimaa unupida, ichia mimaa jara pëida mãik'aapa Jesucristopa mimaa jarada.

³ Tachi Ak'õrepa pia ak'it'ee na p'ãda leerupa awaraarã taide, ichia jara pëida perã. Ichiaba pia ak'it'ee na p'ãdade jara bi ùridap'eda, oo p'anipa aide ùraa bik'a, ma jõma ooit'ee taarã-e perã.

Juanpa Ásia eujãdepema ijãpataarãmaa jarada

⁴ Mi, Juanpa nāga p'ã pëiru parã Ásia eujãdepema ijãapataarãmaa, siete chip'epataarã chaachaa.

Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã. Māgá k'ãiwee p'anapataadait'ee. Tachi Ak'õre ichita bapari; ichita bapachi mǎik'aapa ichita cheit'ee. Mia ichiaba iidi bi Tachi Ak'õre Jaurepa parã k'aripamerã. Iru jaure siete pik'a bi Tachi Ak'õre suk'i beepari k'ĩrapite.

⁵ Ichiaba mia iidi bi Jesucristopa parã k'aripamerã. Iruata wāara jarapari Tachi Ak'õrepa jara bi. Iruta piup'eda, naapiara chok'ai p'irabaiji ichita bapariit'ee. Na p'ek'au eujãdepema reyrã jõmaweda p'anapata iru jua ek'ari. Iruata tachi k'inia iru bapari. Mapa tachi uchiapiji tuchia p'ek'au k'achia oopata jua ek'ariipa. Māga ooji iru waa bat'ada k'aurepa kurusode piuk'ãri tachi pari.

⁶ Iruata tachi ichideerã papiji ichi Ak'õremaa p'aareerãk'a it'aa t'ĩpataadamerã eperãarã pari. Mapa jaradama: “Jesucristo ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bapariit'ee.” ¡Amén!

⁷ ¡Úrítí! Iru cheit'ee jjararade. Maapai jõmaarãpa iru unudait'ee; iru supidap'edaarã paara. Na p'ek'au eujãdepema to bee chaa eperãarã jarajëdait'ee waaweepa, irua áchi miapiit'ee jãak'aapa áchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māga pait'ee. Amén.' (Dn 7.13)

⁸ Tachi Ak'õre Waibiapa jara bi:

—Mita Alfa; nejõmaata naa. Ichiaba mita Omega; nejõmaata t'ëe. Mita jõmaarã Waibia. Mi ichita bapari; ichita bapachi mǎik'aapa ichita cheit'ee.

Juanpa Jesucristo unuda k'ãimok'araa pik'a bide

⁹ Mi, Juan, parã ñpema Cristo k'aurepa, parãk'a mi t'ãri a-ba bapari perã iru ome. Mi ichiaba parã k'õp'ãyo, tachi auk'a wãdait'ee perã Ak'õre truadee mǎik'aapa ñraweda tachi auk'a choopata perã Jesude ijãa p'anide, tachi jiri p'aní mída miapidait'ee ma k'aurepa. Mi Patmos islade pëijida Tachi Ak'õre Ūraa jarateepachi perã mǎik'aapa Jesupa ooda jarateepachi perã. ¹⁰ Mama bide tomia ewate it'aa t'ĩmaa baji Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Māga nide k'ãimok'araa pik'adachi. Mi ãpiteik'a eereepa ũriji eperã golpe pedeeru, trompeta golpe jĩwaaparik'a. ¹¹ Māgaji:

—P'ãji pia unuru maap'eda pëiji ijãapataarã chip'epata bee chaa nãgí siete p'uurude: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadelfia, Laodicea p'uurudee auk'a.

¹² Māga ũrik'ãri, p'irrabaiji ak'it'ee k'aipata mĩmaa māga jara bi. Unuji lámpara bĩpata siete, awara-awaraa bainĩ bi. Māgí chaachaa nēedee ooda paji. ¹³ Māgí esajãk'a unuji eperãk'a. P'aru teesoo jĩ baji. K'irride neinaa nēedee ooda jĩ baji. Nērabai baji ichi t'ũade. ¹⁴ Ichi puda t'o-t'oo baji, oveja k'arak'a maa-e pirã nievek'a. Chi tau urua nĩbaji t'ipitauk'a. ¹⁵ Chi bĩri jida urua baji, bronce irradak'ãri uruaparik'a. Chi otau ũriji to k'ida chaaree jĩwaaparik'a. ¹⁶ Ichi jua juaraare lucero siete iru baji. Chi it'aideepa uchijai espada choma, k'ĩraichaa weda p'ewedee bi. Chi k'ĩra urua nĩbaji ak'õrejĩru imat'ipa urua nĩbaparik'a.

¹⁷ Mia iru unuk'ãri, eujãde baainaji iru k'ĩrapite mǎik'aapa piudak'a baibeeji. Māpai irua mi t'õbaji ichi juarapa mǎik'aapa mĩmaa māgaji:

—P'eranáaji. Mi nejõmaata naa mǎik'aapa nejõmaata t'ëe. ¹⁸ Miata eperãarã chok'ai p'anapipari. Na p'ek'au eujãde bide mi jai-idaaji.

Mamīda chok'ai p'irabaiji, maadak'āriipa ichita bapariit'ee. Mia llavek'a iru bi piudap'edaarāmāi ewait'ee. Madeepa eperāarā uchiapii māk'aapa āra k'aripai ichiaba chok'ai p'irabaidamerā ichita p'anapataadait'ee mi ome. Maa-e pirā, k'inia-e pirā, āra mǎgá uchiapi-e pait'ee. ¹⁹ Maperā p'āji pia unuru, irā ne-inaa wāyaa nībi māk'aapa ne-inaa t'ēpai wāyaait'ee bi. ²⁰ Pia unu bi ne-inaa Tachi Ak'ōrepa waide unupi-e pada apidaamaa: na lucero siete mi jua juaraare māk'aapa jā lāmpara bipata siete nēedee ooda. Na lucero siete jara k'inia bi angeleerā siete bida ijāapataarā chip'epata siete aba-abaa ak'idamerā. Jōdee jā lāmpara bipata siete jara k'inia bi ma ijāapataarā chip'epatamāi siete.

2

Cristopa jara pēida Ēfeso p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹ Māpai irua mimaa mǎgaji:

—Nǎgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Ēfeso p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi ma lucero siete iru bipa ichi juaraare, bi misa ma lāmpara bipata siete nēedee ooda ome. ² Mia k'awa bi parā Efesodepemaarā p'anapata. Pia mimiapata seewa-idaa beerā t'ūnaadamerā pāchi t'āide māk'aapa pia choopata mide ijāa p'anide. K'awa bi parāpa chooda-e, t'āri k'achia-idaa beerā t'ū k'inia p'anadak'āri pāchi t'āide. Māirāpa seewata taita Cristopa pēidada adak'āri, parāpa ak'ipachida āchia jara-teepata, k'awaa atarutamaa āchi seewa-idaa bee. ³ Maapai parāpa choopachida, māirāpa nepira jiripachida mīda parā ome. Sē-ee mǎgá choopachida, nepirade baaijida mīda mide ijāa p'ani k'aurepa.

⁴ Mǎgá choopachida mīda, mia pia ak'i-e nǎgí ne-inaa parāpa oopata. Mi māk'aapa pāchi k'ōp'āyoorā k'inia iru p'anada-e naawedapemak'a.

⁵ K'irāpāti sāga p'anapachida ewaa mide ijāadak'āri. Parāpa ne-inaa k'achia oopata oo amāati māk'aapa t'āriipa jōma oopatāati naawedapemak'a, mi k'inia iru p'anadairā māk'aapa pāchi k'ōp'āyoorā k'inia iru p'anadairā. Māga ooda-e pirā, mia pāchi lāmpara bipata āyaa atait'ee. Mǎgá mi waa parā ome ba-e pait'ee.

⁶ Mia mǎga jara bi mīda, parāpa nǎgí ne-inaa pia oopata. Mik'a parāpa auk'a unuamaa iru p'anapata Nicolaíta pidaarāpa k'achia oopata. ⁷ K'iiri ēesaa p'anāti ūridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarāmaa mia k'opiit'ee eperāarā chok'ai p'anapipari pak'urudepema; mǎgí pak'uru Tachi Ak'ōre eujāde bi.

Cristopa jara pēida Esmirna p'uurudepema ijāapataarāmaa

⁸ Māpai irua mǎgaji:

—Irá nǎgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Esmirna p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi nejōmaata naa, nejōmaata t'ēe; chi jai-idaap'eda chok'ai p'irabaidapa. ⁹ Mia k'awa bi parā Esmirnadepemaarā nepirade p'anapata eperāarāpa parā jiripata perā miapidait'ee. Unu bi parā chupiria jōnapata, wāra chupiria-ee p'ani mīda, it'ari iru p'anadairā jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi parā-it'ee. K'awa bi pedee k'achia judiorā apataarāpa jara jōni parā āpīte. Māirā Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede chip'epata mīda, wāra Tachi Ak'ōrederā-e,

michideerã jiripata perã. Tachi Ak'õredeerãk'a p'anapataada k'ãyaara, Satanadeerãk'api p'anapata. ¹⁰ Waaweenáati mägeerãpa parãmaa ooruta. ¡Ūrítí! Mägeerã k'ap'ia pari Satanapa parã ũk'uru t'ipíit'ee carcelde, mide ijã amaadaí jãak'aapa ma k'aurepa. Ewari diez mama p'anadaít'ee. Mamída chóoti mide ijã p'aníde, mama parã peeruta pijida. Mágá chooruta pirã, mia it'aripema poro jira teeit'ee parãmaa, ichita p'anapataadamerã mi ome michi truade.

¹¹ K'ĩrii ãesaa p'anáti ũridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijãapataarãmaa, ãchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarã piuda aba piudait'ee. Atuada-e pait'ee Cristode ijãadak'aa beerãk'a.

Cristopa jara pëida Pérgamo p'uurudepema ijãapataarãmaa

¹² Mãpai irua mägaji:

—Írá nãgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Pérgamo p'uurudepema ijãapataarã ak'imerã:

Nãga jara bi espada choma k'ĩraichaa weda p'ewedee iru bipa. ¹³ Mia k'awa bi parã Pergamodepemaarã p'anapatamãi. Satanás rey suk'í beeparik'api bi, jãpemaarã chok'ara ichi jua ek'ari p'anapata perã. Mamída parãmaa ik'achia Cristodeerãda adak'ãri, mi merada-e paji. Ma awara parã choopachida mide ijã p'aníde, parã k'õp'ãyo Antipas peejida mĩda mia ooda jarateeda perã. Parã mágá choojida, iru peejida mĩda pãchi t'ãide, Satanás baparimãi.

¹⁴ Parã mágá choopachida mĩda, mia pia ak'i-e nãgí ne-inaa parãpa oopata. Pãchi t'ãide ũk'uruurãpa jarateepata Balaampa chonaarãweda jarateedak'a. Mägipa Balacmaa jaraji sãga k'ũrai Israel pidaarã, ãrapa k'odamerã nechiarã ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite, ai k'ĩrapite eperãarãpa it'aa t'ĩpata. Ichiaba k'ũraji ãrapa k'achia oodamerã awaraarã ome. Israel pidaarãpa ma ne-inaa omé oodak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãra pia ak'i-e paji. ¹⁵ Ma jãak'a pãchi t'ãide ichiaba ũk'uruurãpa jarateepata Nicolaíta pidaarãpa jarateepatak'a. ¹⁶ ¡Ma k'achia choonáati pãchi t'ãide! Mãirãpa jarateepata choodai k'ãyaara, ma jarateepata k'ĩra unuamaa iru p'anapatáati, mia k'ĩra unuamaa iru baparik'a. Maa-e pirã mia mãirã miapiit'ee mi it'aideepa uchía bi espada choma bipa; mágí mi pedee.

¹⁷ K'ĩrii ãesaa p'anáti ũridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijãapataarãmaa, ãchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarãmaa mia k'opiit'ee it'aripema chik'o mera iru bi *maná* apata. Ma awara parã chaachaa mia teeit'ee mãu t'oroo; t'ĩ chiwidi aide p'ãda ome. Ma mãu jitarupapai parãpa k'awaait'ee ichi t'ĩ aide p'ã bi.

Cristopa jara pëida Tiatira p'uurudepema ijãapataarãmaa

¹⁸ Mãpai irua mägaji:

—Írá nãgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Tiatira p'uurudepema ijãapataarã ak'imerã:

Nãga jara bi Tachi Ak'õre Warrapa; chi tau urua nĩbi t'ipitauk'a mãik'aapa bĩri urua bi bronze irradaak'ãri uruaparik'a. ¹⁹ Mia k'awa bi parã Tiatiradepemaarãpa oopata mide ijãapata perã. Chik'inia p'anapata mãik'aapa choopata mide ijã p'aníde. Mapa awaraarã k'aripapata mãik'aapa choopata, nepirade baairuta pijida.

Audupiara m̄ga oomaa p'ani naawedapema k'āyaara, m̄de ewaa ijāa p'anedak'āri.

²⁰ Ir̄a m̄ga oomaa p'ani m̄da, mia pia ak'i-e n̄ḡi ne-inaa parāpa oopata. Ichiak'au bipata jā chonaarāwedapema w̄era Jezabel j̄iak'aa, ichia ne-inaa k'achia jarateemerā p̄chi t'āide. Ichi Tachi Ak'ōre pedee jaraparida apari. Mam̄da m̄ga-e. K'ūrayaa bapari. Ichia jarateepari pia bi michideerāpa p'ek'au oodamerā m̄ik'aapa pia bi ārapa k'odamerā nechiarā ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite eperāarāpa it'aa t'īpata. ²¹ Mia jaraji ma k'achia oopata oo amaamerā. Mam̄da m̄ga oo k'inia-e. ²² Mapa mia ichi k'ayaapiit'ee; ichi ome k'achia oo p'anirā paara. M̄irā auk'a miapiit'ee, oo amaada-e pirā ma k'achia ichia oopida. ²³ Ma awara mia peeit'ee ichia jaratee bide ijāapataarā, ichi warrarāk'a p'anadairā. M̄gap̄i m̄de ijāapataarā j̄omaarāpa k'awaadait'ee mia nej̄omaata k'awa bi; eperāpa t'āridepai k'īsia bi m̄ik'aapa t'āripa oo k'inia bi paara. Miata ak'iit'ee p̄chia oopata m̄ik'aapa ne-inaa teeit'ee eperā chaachaa irua ne-inaa oopata pari na p'ek'au eujāde bi misa; ne-inaa pia irua pia oopata pari maa-e pirā ne-inaa k'achia irua k'achia oopata pari.

²⁴ Ir̄a mia n̄ga jara bi parā apemaarāmaa Tiatira p'uurude p'ani. Parāpa pia oo p'ani k'awa k'iniadak'aa perā ma w̄erapa jaratee bi. Jiridak'aa Satanás net'aa k'awaadait'ee; jāgee net'aa eperāarāpa k'awadaik'araa bi. Parā ma k'achiade t'ū k'iniadak'aa perā, mia ne-inaa awaraa iidi-e pait'ee parāpa oodamerā. ²⁵ J̄ip'a k'inia bi parā choodamerā m̄de ijāa p'anide m̄ik'aapa ne-inaa pia oo p'anide, mi waya cheru misa.

²⁶ Parādepema k'achia p'oyaapataarā pia ak'iit'ee mia oopi bik'a oo p'anadak'āri parā jai-idaarutamaa. Parā biit'ee eperāarā p'uuru ak'ipataadamerā, reypa ooparik'a.

²⁷ Mi Ak'ōrepa eperāarā bidak'a mi jua ek'ari, m̄gā mia eperāarā biit'ee parā jua ek'ari. Parāpa ma p'uuru pidaarā p̄chi jua ek'ari iru p'anadait'ee m̄ik'aapa chupiria k'awaada-ee mi k'īra unuamaa iru p'anapataarā j̄ot'aadait'ee. Reypa tuma hierrodee juade iru bipa ooparik'a, m̄ga pik'a parāpa oodait'ee.

'M̄irā ome oodait'ee eperāpa chok'o pak'urupa wik'āri ooparik'a.' (Sal 2.9)

²⁸ Ichiaba mia īdatipodopa lucero teeit'ee parāmaa, mi j̄iak'a īdaa pik'a p'anapataadamerā. ²⁹ K'īri ēesaa p'anāti ūridamerā ma pedee Tachi Ak'ōre Jaurepa jarada ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa.

3

Cristopa jara p̄ida Sardes p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹ M̄apai irua m̄gaji:

—Ir̄a n̄ḡi pedee p'ā p̄iji Tachi Ak'ōrepa ichi āngel p̄idamaa Sardes p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

N̄ga jara bi Tachi Ak'ōre Jaure siete pik'a iru bipa; chi lucero siete iru bi ichi juade. Mia k'awa bi parā Sardedepemaarāpa ne-inaa oopata. Eperāarāpa jarapata: "Jā ijāapataarā chok'ai p'anida" apata, parāpa wāara m̄de ijāapata j̄ak'aapa. Mam̄da m̄ga-e. Piudap'edaarāk'api p'ani, wāara ijāada-e p'anadairā. ² ¡Mapa ūriti! Parāpa m̄de ijāapata j̄oi

naaweda, jiripatáati oodait'ee mia oopi bik'a. Mia unu bi parāpa ne-inaa oopata pia-e bi Michi Waibia k'irapite. ³ K'isíati parāpa naaweda úridap'edaade Tachi Ak'õrepa jara pèida jaratee chedak'ári. Parāpa ma jarateedap'edaa ijāajida. Mapa írá oopatáati ma jaradak'a. Parāpa ne-inaa k'achia oopata oo amáati. Māga ooda-e pirā, atu bide nechiapari cheparik'a, māga pik'a mi cheit'ee. Parāpa k'awada-e ewari mi cheit'ee parā miapide.

⁴ Mamída parā Sardedepema ijāapataarā jōmaweda nipadak'aa ijāadak'aa beerāk'a. Chok'ara-ee p'ani mīda, ũk'uru p'anadak'aa mairāk'a. Mapa parā it'ari mi ome nipapataadait'ee. P'aru t'o-t'oo jī p'anadait'ee, pia p'anapata perā Tachi Ak'õre k'irapite. ⁵ Wāara jōmaweda k'achia p'oyaapataarā p'aru t'o-t'oo jīpataadait'ee. Mia mairā t'í wēpapak'aa pait'ee Tachi Ak'õre ome ichita it'ari p'anapataadait'eerā t'í p'ā jēra bi librodeepa. Ma k'āyaara michideerā ait'ee mi Ak'õremaa mairā aapa ichi angeleerāmaa. ⁶ K'íri ēesaa p'anáti úridamerā Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa.

Cristopa jara pèida Filadelfia p'uurudepema ijāapataarāmaa

⁷ Māpai irua māgaji:

—Írá nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pèidamaa Filadelfia p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi p'ek'au k'achia wēe bi, chi wāara aupaita jaraparipa. Chonaarāwedapema Rey David jōmaarā poro waibia badak'a, mi jōmaarā poro waibia. Mia aupaita llavek'a iru bi eperāarā wāpiit'ee Ak'õre truadee. Mi awara apidaapa wāpida-e pai mairā aapa apidaapa jarada-e pai wānaadamerā. ⁸ Mia k'awa bi parā Filadelfiadepemaarāpa oopata. K'awa bi awaraarā k'irapite parā mak'íara waibia-ee p'ani mīda, p'anapata mia jarateedak'a mairā aapa choopata mide ijāa p'anide, mi merada-ee. Māga p'anapata perā parā k'irapite mia o ooji, aide wādamerā. Miata ma o ooda perā, apidaapa jarada-e pai parā aide wānaadamerā.

⁹ j'uríti mia ooit'ee Satanadeerāmaa! Mairāpa tai wāara judiorāda apata; Tachi Ak'õredeerā. Mamída seewamaa p'ani. Mia mairā bed-abaiiit'ee parā k'irapite. Māga ooit'ee āchia k'awaadamerā mia parā k'inia p'e iru bapari. ¹⁰ Parāpa oojida mia jaradak'a. Choopata mide ijāa p'anide, ma k'aurepa nepirade baaijida mīda. Maperāpi mia parā k'aripait'ee Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā mi-apik'ári ichia ewari awara bidade ma-it'ee. Ma ewate ichia ak'ipiit'ee chisāgírā wāara ichide ijāapata mairā aapa chisāgírā ijāadak'aa.

¹¹ Taarā-e mi cheit'ee. Chóoti mide ijāa p'anide. K'irak'aupai api-daapa atuapidai it'aripema poro jira Tachi Ak'õrepa parāmaa teit'ee bi, ichita mi ome chok'ai p'anapataadamerā. Māgā atuapidai mide ijāa amaapiruta pirā parāmaa. ¹² K'achia p'oyaapataarā íri, jōmaarāpa k'awaadamerā mi Ak'õre āchi chipari. Ma awara mia p'ait'ee mi Ak'õre p'uuru t'í, Jerusalén chiwidi, āchi íri, jōmaarāpa k'awaadamerā āchi ma p'uurudepemaarā. Māgí p'uuru Ak'õrepa pēiit'ee it'ariipa. Ma awara āchi íri mia p'ait'ee michi t'í chiwidi, jōmaarāpa k'awaadamerā āchi

michideerã. ¹³ K'ïri êesaa p'anáti ùridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijãapataarã jõmaarãmaa.

Cristopa jara pëida Laodicea p'uurudepema ijãapataarãmaa

¹⁴ Mãpai irua mägaji:

—Írá nãgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Laodicea p'uurudepema ijãapataarã ak'imerã:

Chi nãga jara bi Amén apata. Irua ichita oopari ichia jara bik'a mãik'aapa Tachi Ak'õre wãarata jara pëida jarapari. Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõma ooji. ¹⁵ Mia k'awa bi parã Laodiceadepe-maarãpa oopata. K'awa bi parã k'ûrasaa pik'a p'ani-e ijãada-e p'anirãk'a. Mamïda ichiaba wãsia pik'a p'ani-e wãara ijãapataarãk'a. Taawa parã k'ûrasaa pik'a p'anapataadai maa-e pirã wãsia pik'a p'anapataadai. ¹⁶ Mamïda mãga p'ani-e. Ma k'ãyaara parã jïria pik'a p'ani; ijãa-ijãa pik'a p'ani. Mapa mi choo-e parã ome. Parã yiarãa iru bait'ee. ¹⁷ Mia parã choo-e pãchia mägapata perã: “michi juadoopa nejõmaata iru bi. Mapa maarepida falta-eda” apata. Mãga jaradak'ãri, pariatua pedeeapata. P'arat'ara p'ani mïda, Tachi Ak'õre-it'ee parã wãara chupiria chitooi; tau p'ãriu pik'a p'ani, mãik'aapa ãk'adaa pik'a p'ani. ¹⁸ Mãga p'anadairã mia ùraait'ee mïmaata neto atadamerã ne-inaa nãe ewaa atadak'a t'ipitaudepa. Ichiaba mïmaa neto atãti p'aru t'orroo jïdait'ee mia jïparik'a. Mãgã waa k'ïra nejasia p'anada-e, parã ãk'adaa pik'a p'anadairã. Ma awara mïmaa neto atãti neera pãchi tau-it'ee. Mãgã Tachi Ak'õre wãarata pia unudai.

¹⁹ Mia itriapari mãik'aapa miapipari mia k'inia iru biirã jõmaweda. Maperã k'ïra jïp'a ijãapataati. Pãchi audua pedee pedee amãati mãik'aapa óoti mia oopi bik'a. ²⁰ ¡Úriti! Eperã puerta t'aide t'ijaramaa baini beeparik'a, mãga pik'a mia parã t'ijaramaa bi. Chi mi pedee ùrik'ãri, ichi puerta ewaru pirã, mi t'üt'ee iru tede mãik'aapa t'ãri a-ba p'anadait'ee.

²¹ K'achia p'oyaapataarã mia su-ak'i beepiit'ee mi ik'aawa, mi su-ak'i beeparik'a mi Ak'õre ik'aawa. Mi mama su-ak'i beepari, k'achia p'oyaapari perã. ²² K'ïri êesaa p'anáti ùridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijãapataarãmaa, ãchi chip'epata chaa.

4

Tachi Ak'õrepa it'aripema ne-inaa Juanmaa unupida

¹ Ma t'ëepai awaraa k'ãimok'araa pik'aji. Unuji puerta Tachi Ak'õre eujãde t'ïupata ewa nãbi. Mãpai ùriji ma otau naaweda ùrida golpe pedeeru trompeta jïwaaaparik'a. Mägaji:

—Chéji it'aa. Mia ak'ipiit'ee ne-inaa Tachi Ak'õrepa na ewari ooit'ee bi.

² Aramata Tachi Ak'õre Jaurepa mi ateeji. Mama it'ari mia unuji rey su-ak'i beepari baini bi. Ai ïri Tachi Ak'õre su-ak'i baji. ³ Iru k'ïra wãree baji. Urua baji mãu pi-ia bẽisãa jaspek'a mãik'aapa mãu pi-ia p'oree cornalinak'a. Chi su-ak'i beepari t'iak'au baji euma p'itria pik'a bipa; p'ãwaraa bi mãu pi-ia esmeraldak'a. ⁴ Ma su-ak'i beepari wap'ira baji awaraa su-ak'i beepari veinticuattro. Ai ïri su-ak'i p'anajida chonaarã poro waibiarã veinticuattro. P'aru t'o-t'oo jï p'anajida mãik'aapa poro jïra nãedee ooda jï p'anajida. ⁵ Tachi Ak'õre su-ak'i beeparidepa pa tau p'orep'orepari nãbaji mãik'aapa pa jïwaa nãbaji pedee ome. Ma su-ak'i

beepari k'īrapite lámpara siete urua p'anajida. Māgí lámpara Tachi Ak'ōre Jaure siete pik'a bi. ⁶ Ichiaba ma su-ak'i beepari k'īrapite mia unuji ne-inaa lago bēi-sāak'a vidriodee oodak'a.

Ma su-ak'i beepari k'ait'a; ai ik'aawa, āpite māik'aapa k'īrapite bainī p'anajida ne-inaa chok'ai bi k'īmari; aba ik'aawa chaa. Māgīrā k'īrapite māik'aapa ek'arra eere tau-idaa baji. ⁷ Aba león k'īrak'a baji; awaraa p'ak'a chak'e k'īrak'a; awaraa eperā k'īrak'a māik'aapa chi apema nejīpi wābabi wāk'a baji. ⁸ Ma chaachaa paraaji isiak'ara seis. Ma isiak'ara ichiaba tau-idaa baji taawaik'a eere, edaik'a eere paara. Māirāpa āstaawa, p'ārik'ua pida Tachi Ak'ōremaa īda-ee nāga k'aripata:

—'P'ek'au wēe, p'ek'au wēe, p'ek'au wēe bapari Tachi Ak'ōre Waibia. Ichita bapachi; ichita bapari; ichita cheit'ee.' (Is 6.2-3)

⁹ Māirāpa k'aridak'āri, jarapata ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'īra wāree. Ichiaba jarapata iru ichita bapari māik'aapa jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Māgá k'ari p'anide ichiaba gracias jarapata irumaa. ¹⁰ Māirāpa māga k'ariruta chaa, ma chonaarā poro waibiarā veinticuatro bedabaipata ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'īrapite māik'aapa it'aa t'īpata irumaa, iru ichita bapari perā. Māga oo p'anide āchi poro jīra ēradak'āri, bīpata iru k'īrapite māik'aapa jarapata:

¹¹ —Tachi Ak'ōre Waibia, pīmaa aupaita jaradaipia bi: Pi jōmaarā k'āyaara k'īra wāreera bi māik'aapa jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Nejōmaata pi jua ek'ari nībi, pia nejōmaata ooda perā. Pia k'inia bada perā, nejōmaata māga ooji.

5

Juanpa pedee p'āda māik'aapa Oveja Chak'e unuda

¹ Ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi jua juaraare mia unuji joip'aruk'a bi pirat'ida pedee p'āda ome. P'ā baji taawaik'a eere, edajāde paara. Tauchaada siete tauchaa baji jirri torrabadapa. ² Ichiaba unuji angeleerā poro waibia aba. Māgí golpe pedee baji. Iidiji:

—¿K'aipata nāga k'īsia bima? “Michia jā tauchaada ogat'aai māik'aapa ewai jāgí joip'aruk'a bi.”

³ Mamīda apidaapa ma joip'aruk'a bi ewada-e pai; it'aripemaarā apidaapa, na p'ek'au eujādepemaarāpa pida māik'aapa piudap'edaarā eujā ek'ari p'anīrāpa pida. ⁴ Māpai mi jēedachi apida wē-e pada perā ma joip'aruk'a bi ewadait'ee māik'aapa ma pedee p'āda leedait'ee. ⁵ Mamīda ma chonaarā poro waibiarā veinticuatrodepemapa mīmaa māgaji:

—Jēenāaji. ¡Ak'īji! León apata Judá ēreerādepema; chonaarāwedapema Rey Daviddepa uchiadapa k'achia p'oyaaji. Iruata jā tauchaada siete ogat'aai māik'aapa jā joip'aruk'a bi ewat'aai.

⁶ Ak'ik'āri, mia unuji Oveja Chak'e apata eperāarāpa peedap'edaak'a. Ichi bainī baji ma rey su-ak'i beepari k'īrapite māik'aapa ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari k'īrapite, māirā ma chonaarā poro waibiarā veinticuatro esajīak'a. Ichia cacho siete iru baji. Ichiaba tau siete iru baji. Ma tau siete jara k'inia bi Tachi Ak'ōre Jaure, jaure siete pik'a pēida na p'ek'au eujā jōmaade. ⁷ Ma Oveja Chak'e wāji ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ait'a māik'aapa māgí jua juaraarepa ataji ma joip'aruk'a bi pirat'ida. ⁸ Māga ook'āri, ma ne-inaa chok'ai bīrā k'īmari weda māik'aapa ma chonaarā poro waibiarā veinticuatro weda bedabaidachida iru k'īrapite.

Ma chonaa chaachaa iru baji arpa māik'aapa p'arat'u nēedee ooda. Ma p'arat'u chaa ipuru baji ne-inaa bajūbak'a t'ūa bīpa. Māgí jara k'inia bi Cristodeerāpa it'aa t'īpata. ⁹ Māga nīde ma bedabaidap'edaarā jōmaarāpa k'ari chiwidi k'arijida:

—Piata ma joip'aruk'a bi atai māik'aapa ma tauchaada ogat'aai, eperāarāpa pi peet'aadap'edaa perā.

Pichi waa māgá bat'ada k'aurepa eperāarā uchiapiji p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Māgá Tachi Ak'ōre-it'ee neto pik'a ataji eperāarā k'īra t'ādoo nāgee chaadepema: ēreerā, pedee, p'uuru, eujā, māgee chaadepema.

¹⁰ Pia āra Tachi Ak'ōre jua ek'ari biji p'aareerāk'a irumaa it'aa t'īpataadamerā.

Ichiaba pia āra reyrāk'a papiit'ee na p'ek'au eujādepemaarā ak'ipataadamerā. *(Ex 19.6)*

¹¹ Māpai mia unuji ma rey su-ak'i beepari, ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari māik'aapa ma chonaarā poro waibiarā angeleerāpa wap'ira ata p'ani. Audú cho-k'ara paraaji; tachia p'oyaa juasiada-e. ¹² Māirāpa otau apai pik'a bide golpe pedeejida:

—Oveja Chak'e peedap'edaa; irumaapaita jaradaipia bi:

Jōmaweda pi jua ek'ari p'anapata, nejōmaata p'ere perā.

Pi k'īra wāreera bi; jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari; jōmaarā k'āyaara juataura bapari; jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

Mapa pimaa it'aa t'īpata, awaraarāmaa it'aa t'īdai k'āyaara.

¹³ Māpai mia ūriji jōma ne-inaa chok'ai p'anūrā it'aripema, na p'ek'au eujādepema, na p'ek'au eujā ek'aripema māik'aapa p'usadepema; ne-inaa jōmaweda Tachi Ak'ōrepa ooda. Māirāpa māgajida:

—Rey su-ak'i beeparide su-ak'i bīmaa māik'aapa Oveja Chak'emma jōmaarāpa ichita it'aa t'īdaipia bi māik'aapa ichita jaradaipia bi parā jōmaarā k'āyaara waibiara bi, ne-inaa jōmaweda parā jua ek'ari bapari perā.

¹⁴ Māga jaradak'āri, ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariirāpa p'anaujida:

—¡Amén!

Ma awara ma chonaarā poro waibiarā veinticuatro waya bed-abaidachida ma su-ak'i bi k'īrapite māik'aapa Oveja Chak'e k'īrapite.

6

K'āata jara k'inia bi ma tauchaada siete

¹ T'ēpai mia unuji ma Oveja Chak'epa ogat'aaru chi naapiara tauchaada, ma tauchaada siete joip'aruk'a bide k'ara bada. Māga nīde ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepema abaapa pa jīwaaparik'a pedeeji:

—Chepāde aji.

² Mia ak'ik'āri, unuji caballo t'orroo. Ai ĩri su-ak'i badapa ichi juade ematrima ateeji. Angelpa teeji chōo p'oyaapataarā poro jīra irumaa, wāmerā na p'ek'au eujādee jura p'oyaade. Wāji.

³ Māpai ma Oveja Chak'epa araarepema tauchaada ogat'aaji. Māga ook'āri, mia ūriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepemapa jararu:

—Chéji.

⁴ Ak'ik'āri, unuji caballo p'oree. Ai ĩri su-ak'i bīmaa Tachi Ak'ōrepa espada choma teeji māik'aapa māgí juade biji na p'ek'au eujādepemaarā

jōmaweda, māgí k'aurepa waa eperāarā k'āiwee p'ananaadamerā. Maperā eperāarāpa chīara pee para beejī.

⁵ Māpai ma Oveja Chak'epa omé eerepema tauchaada ogat'aak'āri, mia ūriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepemapā auk'a jararu:

—Chéji.

Ak'ik'āri, unuji caballo p'āimaa. Ai ĩri su-ak'i bīpa net'aa chaapari iru baji ichi juade. ⁶ Māpai nāgí pedee uchijai ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari t'āideepa:

—Jarra óoji trigo kilo apai t'erabaidamerā ewari aba mimiada pari; maa-e pirā cebada kilo ōpeepai t'erabaidamerā ewari aba mimiada pari. Mamīda olivo māik'aapa uva t'ōbaináaji, aceite paraamerā māik'aapa vino paraamerā.

⁷ Māpai ma Oveja Chak'epa ōpee eerepema tauchaada ogat'aak'āri, mia ūriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepemapā jararu:

—Chéji.

⁸ Ak'ik'āri, unuji caballo k'uarak'uarāa bi. Ai ĩri su-ak'i bada Piuda apachida. Māgí t'ēe cheda Piudaarā P'anapatamāi apachida. Māgīrā juade Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarā k'īmariidepema chaa aba bijī, ma eperāarā piudamerā jura chōo jōnīpa, jarra oo jōnīpa, k'ayaapa māik'aapa ne-animal k'achia beerāpa.

⁹ Māpai ma Oveja Chak'epa k'īmari eerepema tauchaada ogat'aak'āri, mia unuji altar bainī bi māik'aapa ai ek'ari unuji jai-idaadap'edaarā jaureerā. Ijāadak'aa beerāpa ma eperāarā peejida, Cristode ijāapatap'edaa perā māik'aapa iru ūraa jarateedap'edaa perā. ¹⁰ Māīrāpa otau apai pik'a bīde golpe pedeejida:

—Tachi Waibia, pia nejōmaata k'awapari. Pi k'achia wēe bapari māik'aapa ichita oopari pia jara bik'a. ¿Sāapai ak'iit'eema eujādepemaarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia? ¿Sāapai tai peedap'edaarā miapiit'eema? ajida.

¹¹ Māgīrā chaachaa Tachi Ak'ōrepa p'aru teesoo t'orroo bi teejī. Māpai jaraji āchīmaa taarāpai ĩidamerā māik'aapa nidamerā āchi ĩpemaarā, chi Cristopa oopi bik'a oopataarā Tachi Ak'ōrepa awara bida ma-it'ee, auk'a piudamerā k'achia beerā juapa.

¹² Māpai ma Oveja Chak'epa joisomaa eerepema tauchaada ogat'aak'āri, unuji na p'ek'au eujā golpe wēre nībi awērachaipa. Ak'ōrejīru k'īi pik'adachi. P'āi-maa baji p'aru cabra k'aradee oodak'a; māgee p'aru jīpata chi-īadak'āri. Ma awara atane p'oreedachi tachi waak'a. ¹³ Lucero pajādeepa jurruk'oodachida na eujāde, higojō chik'aa jurrupatak'a higuera biirideepa nāumia p'uak'āri. ¹⁴ Pajā pirat'idaji joip'aru pirat'ipatak'a. Māpai wēpadachi. Ma awara eera, isla ome āyaa wājida ma badamāīpa. ¹⁵ Māga unudak'āri, na p'ek'au eujādepema reyrā, eperāarā poro waibiarā, soldaorā poro waibiarā, p'arat'ara beerā, juataura beerā, esclavoorā, esclavo-eerā; ma jōmaweda mirudachida māu te uriade māik'aapa eera jēra bi eujāde māu-idaa bīmāi. ¹⁶ Mama p'anide biajida eemaa māik'aapa māu-idaa bīmaa:

—īTai ĩri baai chēti, rey su-ak'i beeparide su-ak'i bīpa māik'aapa Oveja Chak'epa tai ununaadamerā, tai jirīpata perā miapidait'ee! ¹⁷ Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate paji. Apidaapa iru k'īrau chooda-e payada ajida.

7

Ciento cuarenta y cuatro mil Israel pidaarã Tachi Ak'õrepa jirit'erada

¹ Ma t'ëpai mia unuji angeleerã k'ïmari; aba bainĩ bi norte eere; aba sur eere; aba ak'õrejiru uchiapari eere; chi apema chi baipari eere. Mãgĩrãpa madepema nãu t'idik'a p'anajida p'uanaamerã eujã ïri, p'usa ïri wa pak'uru ïri. ² Ichiaba unuji ángel awaraa ak'õrejiru uchiapari eerepa uchua cheru. Mãgĩpa ne-inaa tauchaa bĩpari iru baji ichi juade. Ma ne-inaapa tauchaa bĩdak'ãri eperãarã ïri, jara k'inia bi ma eperãarã Tachi Ak'õre ichita chok'ai baparideerã. Mãgĩ ángel golpe pedeeji apema k'ïmariĩrãmaa; mãgĩ jirit'eradaarãmaa eujã mãik'aapa p'usa ãripidamerã:

³—Waide ãripinãati eujã, p'usa mãik'aapa pak'uru, waide taipa tauchaa bĩda-e perã Tachi Ak'õredeerã tau bĩiride.

⁴ Mia ùriji jaradak'ãri jõmasaa eperãarã ïri ma tauchaa bĩdap'edaa. Israel pidaarã èreerãdepemaarã ciento cuarenta y cuatro mil paji.

⁵ Judá èreerãdepema doce mil paji;

Rubén èreerãdepema doce mil paji;

Gad èreerãdepema doce mil paji;

⁶ Aser èreerãdepema doce mil paji;

Neftalí èreerãdepema doce mil paji;

Manasés èreerãdepema doce mil paji;

⁷ Simeón èreerãdepema doce mil paji;

Leví èreerãdepema doce mil paji;

Isacar èreerãdepema doce mil paji;

⁸ Zabulón èreerãdepema doce mil paji;

José èreerãdepema doce mil paji

mãik'aapa Benjamín èreerãdepema doce mil paji.

Eperãarã chok'ara p'aru t'orroo jĩ p'anadap'edaa

⁹ Ma t'ëpai unuji eperãarã audú chok'ara nãgĩ chaadepema: eujã, èreerã, p'uuru, pedee; mãgĩ chaadepema. Bainĩ p'anajida ma rey su-ak'i beepari k'ĩrapite mãik'aapa ma Oveja Chak'e k'ĩrapite. Apidaapa ãra p'oyaa juasiada-e, audú chok'ara p'anadap'edaa perã. P'aru t'orroo jĩ p'anapachida mãik'aapa palma k'iru ateepachida ãchi juade ak'ipidait'ee o-ĩa p'ani. ¹⁰ Jõmaarãpa golpe pedeejida:

—Tachi Ak'õre, ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bĩpa mãik'aapa Oveja Chak'epa eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atajida atuanaadamerã.

¹¹ Angeleerã, chi wap'ira atadap'edaa ma rey su-ak'i beepari, ma chonaarã poro waibiarã mãik'aapa ma ne-inaa chok'ai bi k'ïmari; mãgĩ angeleerã bedabaidachida tau bĩiri te jãde t'õbairutamaa ma rey su-ak'i beepari k'ĩrapite mãik'aapa it'aa t'ĩpachida Tachi Ak'õremaa.

¹² Mãgapachida:

—¡Amén! apachida. Jõmaarãpa it'aa t'ĩdaipia bi Tachi Ak'õremaa mãik'aapa jaradaipia bi: “Pi jõmaarã k'ãyaara waibiarã bapari; jõmaarã k'ãyaara k'ĩsia k'awaara bapari; jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara; jõmaarã k'ãyaara juataura; jõmaweda pi jua ek'ari p'anapata. Mãga ichita jaradait'ee, jõ-ee. ¡Amén!”

¹³ Mãpai ma chonaarã poro waibiarãdepema abaapa mĩmaa iidiji:

—¿K'ãirãma na p'aru t'orroo jĩ p'ani? ¿Sãmãik'aapa chejidama? aji.

¹⁴ Mia p'anauji:

—Piata k'awa bida aji, mi k'āyaara.

Irua māgaji:

—Āchi jai-idaadak'āri, uchiajida audú miapi iru p'anadap'edaarā juadeepa. P'aru t'orroo jī p'ani, āchi p'aru t'ōdap'edaa perā ma Oveja Chak'e waade. Māgapi āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpajida.

¹⁵ 'Maperāpi Tachi Ak'ōre su-ak'i beepari k'īrapite bainī p'ani.

Āstaawa, p'ārik'ua pida āchia oopata Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a ichi it'aripema te waibiade.

Ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bīpa āra ichita ak'i bapariit'ee, ichita āra ome bapariit'ee perā.

¹⁶ Waa jarra ooda-e pait'ee māik'aapa waa opisiada-e pait'ee.

Ichiaba ak'ōrejīrupa waa paada-e pait'ee māik'aapa waa wāsiapa jia cheda-e pait'ee.' (Is 49.10)

¹⁷ Māga pait'ee ma Oveja Chak'e, rey su-ak'i beepari k'īrapite bainī bīpa, āra pia ak'i bapariit'ee perā.

Āramaa ak'īpiit'ee pania poatri uchia bimāi, māgī pania todak'āri, ichita p'anapataadamerā iru ome.

Ma awara Tachi Ak'ōre āra ome bapariit'ee perā, waa t'āri p'ua p'anadak'aa pait'ee.

8

Seis eerepema tauchaada ogat'aada

¹ Oveja Chak'epa ma seis eerepema tauchaada ogat'aak'āri, it'aripemaarā jōmaweda k'īuu nībeeji. Māgā p'aneejida perā hora esa-auk'a. ² Ma t'ēpai mia unuji angeleerā siete, iru k'īrapite bainī p'anapataarā. Māgī chaa trompeta āchi chaachaa jitajida. ³ Māpai ángel awaraa cheji māik'aapa bainī beeji altar k'ait'a. Ichi juade k'uuruk'a bi nēedee ooda iru baji. Aide ne-inaa t'ūa bapari paapachida Tachi Ak'ōre-it'ee. Awaraapa irumaa ne-inaa t'ūa bapari waibia teeji, p'oiramērā Cristodeerā it'aa t'īpata ome māik'aapa bimerā ma altar īri Tachi Ak'ōre-it'ee. Māgī bīji altar nēedee ooda īri; ma altar rey su-ak'i beepari k'īrapite bainī bi. ⁴ Ma ne-inaa t'ūa bapari paak'āri, chi nari Cristodeerā it'aa t'īpata ome ma ángel juadeepa it'aa wāji Tachi Ak'ōre baparimāi. ⁵ Māpai ma angelpa t'īpitau atap'eda altardeepa, ma k'uuruk'a bi ipurut'aaji. Māpai bat'at'aaji na p'ek'au eujādee. Māga oo bide mia ūriji pa jīwaa nībi pedee ome. Ichiaba unuji pa tau p'orep'orepari māik'aapa na p'ek'au eujā wēre nībi awērachaipa.

Angeleerāpa trompeta chaadap'edaa

⁶ Māpai ma angeleerā sieteerāpa trompeta iru p'ani āchi juade ewaa jirajida chaadait'ee.

⁷ Chi naapiara angelpa ichi trompeta chaak'āri, angeleerāpa hielō k'oi tauk'a bat'ajida na p'ek'au eujādee. Ma hielō p'aira baji t'īpitau ome māik'aapa waa ome. Perā eujā esajīak'a paadachi. Ichiaba pak'uru ōpeedepema chaa aba māik'aapa p'ūajara jōmaweda paadachi.

⁸ Araarepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, māu choma t'īpitau ome urua nībi bat'ajida p'usa jādee. Māpai perā p'usa jā esajīak'a waa padachi. ⁹ Ma awara p'usadepema ne-inaa chok'ai bi ōpeedepema

chaa aba piudachida. Ichiaba barco p'usade wā nipadap'edaa, māgí òpeedepema chaa aba jòdachida.

¹⁰ Ma omé eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, lucero choma t'ipitau ome urua nībi pajādeepa baaidachi na eujādepema to māik'aapa pania poatri uchiapata ĩri; ma òpeedepema chaa aba ĩri. ¹¹ Māgí t'ĭjarapata Lucero Asia. Māgí baaik'āri, to māik'aapa pania poatri uchiapata òpeedepema chaa aba ĩri, pania asia ũu beeji. Eperāarāpa ma pania todak'āri, chok'ara piujida.

¹² Ma òpee eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, ak'òrejĭru, atane, lucero āridachida. Perá ak'òrejĭru k'ĭra esajĭak'a k'ĭidachi. Perá atane k'ĭra esajĭak'a auk'a k'ĭidachi. Ichiaba perá lucero esa-auk'a k'ĭidachida. Mapa āstaawa hora òpeedepema chaa aba ak'òrejĭru jĕra-e paji. Ichiaba p'ārik'ua hora òpeedepema chaa aba atane lucero ome ĩdaada-e paji.

¹³ Māpai mia unuji nejĭpi pajāde it'ĭ wāabai ni. Ūriji ma nejĭpipa golpe pedeeru:

—ĭAai, eperāarā at'āri eujāde p'ani audú chupĭria jōnadait'eeda aji, apema angeleerā òpeerāpa āchi trompeta chaadak'āri!

9

K'ĭmari eerepema trompeta chaada

¹ Māpai ma k'ĭmari eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, mia unuji lucerok'a pajādeepa baai cheda na eujāde. Māgĭpa llave jitaji ewait'ee arii uria bi, chi t'ai jĭa nĭbada perā. Ma uria audú nāpia baji. ² Ma uria t'ai ewak'āri, narira uchua nĭbeeji, nari waibia uchiaparik'a t'ipitau waibiadeepa. Ma nari k'aurepa p'āriudachi. Ak'òrejĭru māik'aapa pajā perá unu-e paji nari jĭrak'awaa nĭbĭpa. ³ Ma nari ome netuaraarā sisi k'ap'ĭak'a uchiadachida māik'aapa wāaichoo chejida na p'ek'au eujādee. Eujāde pa wādak'āri, mia unuji ne-inaa Tachi Ak'òrepa māirāmaa bida; māgí ne-inaa tusòrepa iru bik'a eperāarā k'aait'ee. ⁴ Tachi Ak'òrepa māirāmaa jaraji p'ūajara apida; pak'uru jida ārinaadamerā. Jĭp'a p'ua oodaipia bida aji, chi Tachi Ak'òre tauchaa wĕe beerā āchi tau bĭrĭde. ⁵ Mamĭda jaraji eperāarā k'aa peenaadamerā. Jĭp'a p'ua oodaipia bida aji, atane joisomaa wāyaaru misa. Māirāpa k'aada golpe p'ua nĭbaji tusòrepa k'aada p'ua nĭbaparik'a.

⁶ Māgá eperāarā k'aa jōnĭde, ma eperāarā audú piu k'inia p'anadait'ee. Mamĭda piuda-e pait'ee.

⁷ Mia sisira unuji caballoorā uchiapatak'a jura chōode. Ne-inaa poro jĭra nĕedee oodak'a jĭ p'anajida āchi porode. Āchi k'ĭra eperā k'ĭrak'a beeji.

⁸ Āchi puda waree beeji; wĕraarādek'a māik'aapa āchi k'ida león k'idak'a beeji. ⁹ Āchi t'ūade ne-inaa jĭ p'anajida armadura hierrodee oodak'a. Wāaichook'oodaidak'āri, āchi isia jĭwaapachida carro caballopa jidiupata jĭwaapatak'a, chok'ara uchiadak'āri jura chōode. ¹⁰ Āchi trude ne-inaa awapari iru p'anajida, tusòreerāpa iru p'anapatak'a. Māgĭpa eperāarā k'aadait'ee atane joisomaa wāyaaru misa. ¹¹ Āchi rey Satanapa āra chok'apari. Ichi ma uria nāpia bi jĭapari. Hebreo pedeede ichi t'ĭjarapata Abadón; griego pedeede Apolión; jara k'inia bi Eperāarā Peepari.

¹² Ma naapiara ne-inaa k'achiara wāyaaji. Ne-inaa k'achiara omé at'āri falta bi.

Joisomaa eerepema trompeta chaada

¹³ Māpai ma joisomaa eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, mia pedee ūriji altar nēedee oodadeepa. Ma altar Tachi Ak'ōre k'īrapite bainī baji. Ma altar āuk'idaa k'īmariide cacho paraa. Madeepa ma pedee uchua baji. ¹⁴ Jaraji ma angelpa trompeta iru badamaa:

—K'ena pēiji angeleerā k'īmari Éufrates to ide jīa paraa p'ani.

¹⁵ Māgí angeleerā k'ena pēik'āri, uchijida peenadait'ee na p'ek'au eujādepemaarā ōpeedepema chaa aba. Ai naaweda jīa paraa p'anajida ni p'ani misa año, atane, ewari māik'aapa hora Tachi Ak'ōrepa awara bidamaa paru misa. ¹⁶ Mia ūriji jaradak'āri jōmasaa soldaorā p'e atadap'edaa caballok'a bi ĩri wādamerā āchi ome. Audú chok'ara; doscientos millones paji.

¹⁷ Ma caballok'a bi māik'aapa māgí ĩri wādap'edaarā mia unuji k'āimok'araa pik'a bide. Āchi t'ūade armadura jī p'anajida. Ma armadura p'oree baji, t'ipitauk'a. Ichiaba p'āp'āraa baji māu pi-ia jacintok'a. Ichiaba k'uaraa baji māu azufrek'a. Ma caballoorāk'a beeda poro león porok'a beeji. Māirā it'aideepa uchijai t'ipitau, nari māik'aapa azufre p'ora. ¹⁸ Ma ne-inaa k'achia ōpeepa; t'ipitaupa, naripa māik'aapa azufrepa na p'ek'au eujādepemaarā ōpeedepema chaa aba piuji. ¹⁹ Ma caballoorāk'a beerāpa eperāarā māgá p'oyajida āchi it'aipa māik'aapa āchi trupa, āchi tru taama porok'a beeda perā. Māgipa auk'a eperāarā p'ua oopachida.

²⁰ Māgá eperāarā chok'ara piujida mīda ma k'achiapa, chi waide peedee p'anadap'edaarāpa āchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'iniada-e paji. It'aa t'ī amaa k'iniadak'aa paji netuaraarāmaa. Ichiaba it'aa t'ī amaa k'iniadak'aa paji āchia ne-inaa juapa ooda k'īrapite; ne-inaa nēedee ooda, p'arat'adee ooda, broncedee ooda, māudee ooda, pak'urudee ooda. Māgí k'īrapite it'aa t'ī k'inia p'anapachida māgee ne-inaa p'oyaa ak'ik'aa mīda, p'oyaa ūrik'aa mīda māik'aapa p'oyaa t'iak'aa mīda. ²¹ Ichiaba awaraarā pee amaa k'iniadak'aa paji. Jaipanaarāpa oopatak'a oo amaa k'iniadak'aa paji. P'ek'au oo amaa k'iniadak'aa paji māik'aapa nechia amaa k'iniadak'aa paji.

10

Joip'aruk'a bi pirat'ida k'aippee

¹ Māpai mia unuji angeleerā poro waibia awaraa. Māgí it'ariipa cheji jīarara pirat'ī nībide. Euma paraa baji ichi poro ĩri. Chi k'īra urua baji ak'ōrejīruk'a māik'aapa chi jīru t'ipitau urua nībik'a baji. ² Ichi juade iru baji joip'aruk'a pirat'ida k'aippee. Māgí ewat'ī baji. Ma angeleerā poro waibia na eujāde bainī ba chek'āri, chi jīru juaraarepema bijī p'usa ĩri. Jōdee chi jīru juabi eerepema bijī eujā ĩri. ³ Golpe biaji león biaparik'a. Māgá biak'āri, pa siete jīwaa nībeeji pedee ome. Māgá iru biak'āri, papa p'anauji. ⁴ Mia māga ūrik'āri, ma pedee p'ait'ee paji. Mamīda it'ariipa pedee ūriji:

—Apidaamaa jaranáaji pia ūrida māik'aapa ma pedee apida p'ānájaji.

⁵ Māpai ma ángel bainī bada p'usa ĩri māik'aapa eujā ĩri ichi jua juaraarepema iaji pajāmaa. Ooji eperāarāpa oopatak'a ne-inaa ju-raadak'āri Tachi Ak'ōre k'īrapite, awaraarāpa ijāadamerā wāarata jara bi. ⁶ Māpai ma angelpa ne-inaa jaraji Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bapari

k'irapite. Iruata ooji pajã mãik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi; na eujã mãik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi; p'usa mãik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi. Iru k'irapite ma angelpa mägaji:

—jTaarã-ee Tachi Waibiapa k'achia beerã jõpiit'eeda! aji.

⁷ Angeleerã seis eerepemaapa ichi trompeta chaak'ãri, aupait'ee Tachi Ak'õrepa k'isia iru bada eperãarã-it'ee. Jõmaarãmaa mãga k'awapi-e paji. Ichi mimiapataarãmaa; ichi pedee jarapataarãmaa aupaita k'awapiji ichia k'isia iru bada.

⁸ Mãpai ma naaweda it'ariipa pedee badapa waya mĩmaa ne-inaa jaraji:

—Atanáji ma joip'aruk'a pirat'ida k'aippee ewat'i bi, jãma bainĩ bi p'usa ãri mãik'aapa eujã ãri iru bi ichi juade.

⁹ Aramãgá mi wãji ma angelmaa ma joip'aruk'a bi iidide. Ichia p'anauji:

—Jitãji mãik'aapa k'ot'ãaji. Pichi it'aide k'ũ-ũa bait'ee mielek'a. Mamĩda pichi bimaa pak'ãri, asia bait'ee.

¹⁰ Irua jaradak'a mia ma joip'aruk'a bi atanaji mãik'aapa k'o pëiji. Wãara, mĩchi it'aide k'ũ-ũa baji. Mamĩda mit'aap'eda, mĩchi bide pak'ãri, mi t'ãri urati nĩbeeji. ¹¹ Mãpai mĩmaa mägaji:

'Pia waya jaraipia bi Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a. Jaraipia bida aji, irua ooit'ee bi p'uuru pidaarã chok'ara ome, eujãdepemaarã chok'ara ome, pedee chok'ara awara-awaraa pedeepataarã ome mãik'aapa reyrã chok'ara ome.

11

Tachi Ak'õrepa eperãarã omé pëida ichi pedee jaranadamerã

¹ Mãpai pak'uru sãautaa mĩmaa teeji, mägipa ne-inaa chaamerã. Mägaji:

—Wãji chaade Tachi Ak'õre te waibia chi altar ome. Ma awara ai tede it'aa t'ipataarã juasãaji. ² Mamĩda chaanáaji ma te átaude t'iak'au bimãi, mägimãi Tachi Ak'õrepa awara bida perã ijãadak'aa beerã-it'ee. Atane cuarenta y dos wãyaaru misa, mägürãpa áchi jua ek'ari iru p'anadait'ee Tachi Ak'õrepa p'uuru jirit'erada ichi-it'ee.

³ Mãpai Tachi Ak'õrepa mägaji:

—Mia omé pëiit'eeda aji, chi-iapata p'aru jĩ p'anik'a p'ani. Mãirãpa jaradait'ee mia jarapi bik'a, ma k'ãima mil doscientos sesenta wãyaaru misa.

⁴ Mägürã omé olivo bürrik'a p'ani mãik'aapa lámpara bipatak'a p'ani; Tachi Waibia, chi na p'ek'au eujã ooda k'irapite p'ani. ⁵ Apidaapa ma omé jiriruta pirã miapidait'ee, t'ipitau uchua bi áchi it'aidepa paapeeit'ee ãra k'ira unuamaa iru p'anapataarã. Mägá piudait'ee jõmaweda ãra miapi k'inia p'anürã. ⁶ Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'ira t'ãdoo áramaa oopiji. Mapa árapa pajã jãa pik'adai k'oi chenaamerã, Tachi Ak'õrepa jarapidak'a jara p'ani misa. Ma awara árapa k'iniadak'ãri, pania tachi waa papidai mãik'aapa eperãarã miapidai.

⁷ Mamĩda jara aupadak'ãri jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru bada jarapiit'ee áramaa, nemisia uchiat'ee ma uria nãpia bideepa mãik'aapa ãra ome chõo jiriit'ee. Mägipa ãra p'oyaait'ee mãik'aapa peek'ooit'ee. ⁸ Ára k'ap'ia piuda calle jãde baip'aneadait'ee p'uuru waibia Jerusalende; áchi waibia kurusode pedap'edaa p'uurude. Mägí p'uuru ichiaba Sodoma

maa-e pirã Egipto apata. ⁹ Mama p'aneedait'ee k'ãima õpee ap'eda esa-
 auk'a. Mama p'anide eperãarã eujã k'ïra t'ãdoodepema, p'uurudepema,
 pedee k'ïra t'ãdoo pedeeapataarã mãik'aapa èreerã k'ïra t'ãdoorãpa ãra k'ap'ia
 piuda ak'idait'ee mãik'aapa jaradait'ee ãra ianaadamerã. ¹⁰ Na p'ek'au
 eujãdepemaarãpa ãra piuda ùridak'ãri, o-ïa p'aneedait'ee mãik'aapa regalo
 tee para bait'ee o-ïapa, ma Tachi Ak'õre pedee jarapataarã omeerãpa ãra
 miapidap'edaa perã.

¹¹ Mamãda k'ãima õpee ap'eda esa-auk'a wãyaap'eda, Tachi Ak'õrepa ma
 omé chok'ai p'anapiji. Mãgã ãra p'irabaidachida. Jõmaweda mãga un-
 udak'ãri, p'eradachida. ¹² Mãpai ma omé ùrijida it'ariipa golpe pedeeru:

—¡It'aa chéti!

Aramãgã it'aa wãjida jãrarade, ãra k'ïra unuamaa iru p'anadap'edaarã
 taide. ¹³ Aramata awêrachai golpe wère nĩbeeji. Ma p'uuru pidaarã
 diezdepema chaa aba jõdachi; mãgã eperãarã siete mĩl k'iniidachida.
 Chi p'aneedap'edaarã p'erarutapa ãchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa
 k'inia p'aneejida. Mapa jarajida Tachi Ak'õre it'ari baparimaa, iruta
 wãara jõmaarã k'ãyaara waibiara bi.

¹⁴ Ma ne-inaa k'achia aba eerepema aupaji. Mamãda omé eerepema
 taarã-e pait'ee.

Trompeta seis eerepema chaada

¹⁵ Mãpai ángel seis eerepemapa ichi trompeta chaak'ãri, it'ariipa mia
 golpe pedee ùriji. Chok'araarãpa jara p'anajida:

—'Írá wãara na p'ek'au eujãdepemaarã Tachi Ak'õre jua ek'ari p'ani
 mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristo jua ek'ari p'ani. Tachi Ak'õre
 ichita jõmaarã rey bapariit'ee.'
(Ex 15.18; Dn 2.44)

¹⁶ Mãpai ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro su-ak'i p'ani ãchi
 rey su-ak'i beeparide Tachi Ak'õre k'ïrapite bedabaidachida irumaa it'aa
 t'ídait'ee. ¹⁷ Mãgapachida:

—Tachi Ak'õre Waibia, pita ichita bapari mãik'aapa ichita bapachi.
 Gracias jara p'ani pĩmaa.

¡Pita jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã, jõmaarã rey paru!

¹⁸ Na p'ek'au eujãdepema p'uuru pidaarã t'ãri k'achia p'anapachida pi
 omé.

Írá jõdee, pi k'ïrau bait'ee ãra ome.

Írapĩ pia ak'iit'ee piudap'edaarãpa oopatap'edaa mãik'aapa jarait'ee
 pia wa k'achia pi k'ïrapite.

Írá teeit'ee ne-inaa pia jõmaweda pia k'ïsia iru bidepema teeit'ee pi
 mimiapataarãmaa, chi pi pedee jarapatap'edaarãmaa; pichideerã
 jõmaarãmaa mãik'aapa pi waawepataarã jõmaarãmaa, ek'ariara
 beerãmaa, waibiara beerãmaa paara.

Ichiaba írapĩ eujãde ne-inaa k'achia oopatap'edaarãmaa pia k'achia
 ooit'ee.

Juanpa Tachi Ak'õre it'aripema te waibiade unuda

¹⁹ Mãpai Tachi Ak'õre it'aripema te waibia ewadachi mãik'aapa ma
 edajãde mia unuji baaltek'a bi Tachi Ak'õrepa ùraa Moisemaa p'ãpida ome.
 Mãga nide pa tau p'orep'orepari unuji mãik'aapa pa jĩwaa nĩbaji. Ichiaba
 paraaji awêrachai mãik'aapa hielu k'oi tauk'a baaiji.

12

Juanpa wēra je ome unuda

¹ Māpai mia ne-inaa awaraa waide unuk'aa pada unuji. Pajāde unuji wēra ak'ōrejīru urua nībik'a jī bi. Bainī baji atane īri. Poro jīra lucero dodedee ooda jī baji. ² Māgí wēra biak'oo baji. Bi p'ira baji chi warra ewaa t'oit'ee bada perā. Mapa bia nībaji.

³ Māpai ne-inaa awaraa waide unuk'aa pada padachi pajāde. Unuji je choma. P'oree baji māik'aapa poro siete iru baji. Ma chaachaa poro jīra jī baji. Ichiaba cacho diez iru baji. ⁴ Māgí jepa ichi tru wirawiraarupa pajāde nībi lucero perā esa-auk'a baaijiji eujādee. Māgí bainī banaji ma wēra k'īrapite māik'aapa nīmaa beeji iru warra t'omerā, ma warra chai k'o atapēiit'ee pada perā. ⁵ Māpai ma wērapa imik'īra warra t'oji. Ma warrapa reyk'a na eujādepemaarā ichi jua ek'ari iru bapariit'ee. Reypa tuma hierrodee juade iru bīpa ooparik'a, māga pik'a irua ooit'ee. Māgí je choma mama baji mīda, ma warra chai p'oyaa k'o-e paji, Tachi Ak'ōrepa āyaa atepida perā ichi baparimaa ichi rey su-ak'i beeparide. ⁶ Jōdee ma wēra mirudachi eperāarā mak'īara wēe jēra bīmaa; Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badamaa. Mama angeleerāpa nek'opijida māik'aapa pia ak'i p'anajida k'āima mil doscientos sesenta.

⁷ Māpai it'ari jura paraaji. Angeleerā poro waibia Miguel awaraa angeleerā ome chōo jirijida māgí je choma bi ome. Māpai jepa ichideerā p'e atap'eda, chōojida. ⁸ Mamīda ma je choma bi eerepemaarā chooda-e paji. Angeleerāpa āra it'ariipa jērek'oojida. ⁹ Māgá bat'at'aajida ma je choma bi na p'ek'au eujādee. Māgí je choma chonaarāwedapema taama; Netuara Poro Waibia maa-e pirā Satanás apata. Māgípata na p'ek'au eujādepemaarā k'ūrapari. Māgí bat'at'aajida na p'ek'au eujādee ichideerā ome.

¹⁰ Māpai mia ūriji Tachi Ak'ōredeerā it'ariipa golpe pedee p'ani:

—frapī Tachi Ak'ōrepa k'achia p'oyaaji māik'aapa aupaji tachi o k'achiadeepa k'aripa atada atuanaadamerā.

frapī jōmaarā rey beeji māik'aapa ichia pēida, Cristo jua ek'ari jōmaweda p'aneejida.

Māga bi jēret'aadap'edaa perā ma imiateeparipa tachi ipemaarā Cristo k'aurepa.

Māgí īi-ee tachi imiateepachi Tachi Ak'ōre k'īrapite.

¹¹ Mamīda tachi ipemaarāpata iru p'oyaapachida Cristopa ichi waa bat'ada perā āra pari.

Ichiaba iru p'oyaapachida Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee awaraarāmaa jaradap'edaa perā.

Eperāarāpa āra peedait'ee pak'āri, waaweedak'aa paji piudait'ee ma jaradap'edaa k'aurepa.

¹² jō-īa p'anadāma angeleerā, it'ari p'anapata perā!

Mamīda chupiria p'ani parā eujāde p'anapataarā māik'aapa p'usade p'anapataarā Netuara Poro Waibia parā t'āide bapari perā.

Ichi audú k'īrau bi k'awa bairā taarā-e Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee irua ne-inaa k'achia oopari.

¹³ Māgí je choma bīpa k'awaa atak'āri ichi na p'ek'au eujāde bi, ichi jēredap'edaamāi, ma wērapa warra t'oda jirīmaa beeji. ¹⁴ Mamīda Tachi

Ak'õrepa neĵipi tapia isiak'ara omé teeji ma wēramaa, māgá ma je choma badamāiipa t'imí wāabaimerā ichia k'isia iru badamaa; eperāarā mak'iaara wē-ema. Mama nek'opidai māik'aapa pia ak'i p'anadai año õpee ap'eda esa-auk'a wāyaaru misa. ¹⁵ Māga unuk'ari, ma je choma bi it'aideepa pania jĵchooji to chomadaramaa, to chomaapa ma wēra to barree ateei jĵak'aapa. ¹⁶ Mamīda eujāpa ma wēra k'aripaji. Ewadachi māik'aapa ma to choma je choma bipa jĵhooda weedachi ai uriade. ¹⁷ Māga unuk'ari, ma je choma bi audupiara k'ĩraudachi ma wēra ome. Mapa chõo jirinjaji ma wēradeepa uchiadap'edaarā ome; chi na eujāde at'ari nĩbĩrā ome. Māirāpa oopata Tachi Ak'õre Ūraade jara bik'a māik'aapa ijāapata Jesupa jarateeda ūraade. ¹⁸ Māpai māgí je choma bi bainĩ banaji p'usa ide.

13

Nemisia p'usa jādeepa uchiada

¹ Māpai mia unuji nemisia uchiaru p'usa jādeepa. Māgipa poro siete iru baji māik'aapa cacho diez. Chi cacho chaa poro jĩra jĩ baji. Jõdee chi poro chaa t'ĩ p'ā baji. Tachi Ak'õre t'ĩ chok'ara made p'ā jēra baji, irua māga unuk'ari, k'ĩraudaimerā. Māgá ma nemisiapa iru oo iru baji. ² Māgí nemisia imamak'a baji. Mamīda chi bĩri oso realdek'a baji. Chi it'ai león it'aik'a baji. Je choma bipa ma nemisia ichi jĵak'a papiji, māgipa auk'a oomerā ma jepa ooparik'a māik'aapa je choma bi jua ek'ari p'anĩrā auk'a iru bamerā ichi jua ek'ari. ³ Māgí nemisia poro aba supeet'aa baji espadapa, mamīda ichia jipāt'aaji. Mapa na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāpa iru pia unupachida māik'aapa irua oopi bik'a oo k'inia p'anapachida. ⁴ Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩdai k'āyaara, je choma bimaa it'aa t'ĩpachida, iru juapa ma nemisiapa ne-inaa k'ĩra t'ādoo oopachi perā. Ma awara ma nemisiamaa paara it'aa t'ĩpachida. Māgapachida:

—¿K'aita nāgí nemisiak'a bima? ¿K'aita chõoima iru ome?

⁵ Tachi Ak'õrepa ma nemisia ichiak'au biji ne-inaa k'achia k'ĩra t'ādoo oo wāmerā atane cuarenta y dos wāyaaru misa. Māgipa pedee audua pedepachi māik'aapa ichi Tachi Ak'õreda a nipapachi. ⁶ Māgá pedee k'achia jara wāpachi Tachi Ak'õre āpíte māik'aapa ichideerā it'ari p'ani āpíte. ⁷ Ma awara Tachi Ak'õrepa māgí ichiak'au bida perā, jura chõo beeji Cristodeerā, chi at'ari na p'ek'au eujāde p'anadap'edaarā ome, āra p'oyaarumaa. Ichiaba māgá ichiak'au bida perā, māgipa ichi jua ek'ari p'e wāji eperāarā ēreerā chaadepema, p'uuru chaadepema, pedee chaadepema māik'aapa eujā chaadepema. ⁸ Jōmaweda t'ĩ p'ā-ee p'anĩrā Oveja Chak'e peedap'edaapa Tachi Ak'õre ome ichita p'anapataadait'eerā t'ĩ p'ā jēra bi librode it'ari, māirāpa ma nemisiamaa it'aa t'ĩdait'ee, tachia Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩpatak'a. Māga p'anadait'ee Tachi Ak'õrepa na eujā ooi naaweda, ai p'ādade āchi t'ĩ p'ā-ee p'anadap'edaa perā.

⁹ K'ĩri ēesaa p'anāti ūridamerā mia jararu:

¹⁰—Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi pirā ma nemisiapa parādepema aba āyaa ateemerā carcelde t'ĩ nĩbĩt'ee, māga pait'ee.

Jõdee k'isia iru bi pirā māgipa parādepema aba peemerā espadapa, māga pait'ee.

Maperā Cristodeerā choodaipia bi āchi ijāa p'anide māik'aapa Cristode ijāapataadaipia bi, ma k'aurepa piuruta pijida.

Ne-animal k'achia eujādeepa uchiada

¹¹ Ma t'ēpai mia unuji awaraa ne-animal k'achia eujādeepa uchiaru. Cacho omé iru baji Oveja Chak'epa iru baparik'a. Mamīda pedeeepachi je choma pedeeeparik'a. ¹² Māgipa nemīsia k'īrapite ne-inaa k'īra t'ādoo oopachi irua oo badak'a. Jaraji na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa it'aa t'īpataadamerā ma nemīsia, chi poro aba supeedap'edaa jipada. ¹³ Ichiaba ne-inaa k'īra t'ādoo oopachi eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Eperāarā taide t'ipitau paara baapiji pajādeepa na eujāde. ¹⁴ Tachi Ak'ōrepa ichiak'au bida perā, māgee ne-inaa ooji. Māgá ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oo bīpa nemīsia k'īrapite, māgipa na p'ek'au eujāde p'anadap'edaarā jōmaweda k'ūrat'aaji. Ma awara jaraji āchia oodamerā māgī nemīsia espadapa supee p'anadap'edaa chok'ai padaida k'īrak'a. ¹⁵ Tachi Ak'ōrepa māgī ne-animal k'achia ichiak'au bida perā, ma nemīsia k'īrak'a chok'ai pik'a beejī māik'aapa pedeeji. Maap'eda ma k'īrak'a chok'ai pik'a padaidapa peepiji jōmaweda ichi waawee k'iniada-ee p'anadap'edaarā. ¹⁶ Ma awara māgī ne-animal k'achia t'ēe uchiadapa tauchaa bipiji jōmaarā eperāarā jua juaraarede māik'aapa tau biiride. Ma tauchaa bijida ek'ariara beerāmaa, waibiara beerāmaa auk'a; p'arat'ara beerāmaa, chupiria beerāmaa auk'a; esclavo-eerāmaa, esclavoorāmaa auk'a. ¹⁷ Ma tauchaa wēe apidaapa ne-inaa neto atada-e pai māik'aapa apidaapa ne-inaa neto pēida-e pai. Ma tauchaa ma nemīsia t'ī maa-e pirā ichi número paji.

¹⁸ K'īsīati mia jararude. Chi k'īsia k'awaa beerāpa k'awaa atadai ma nemīsia t'ī, ichi número juasiadak'āri. Ma número eperā número: seiscientos sesenta y seis.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil ijāapataarā Oveja Chak'e ome

¹ Māpai mia unuji ma Oveja Chak'e bainī bi Sión ee nok'ode. Ichi ome p'anajida ciento cuarenta y cuatro mil eperāarā. Ichi t'ī māik'aapa chi Ak'ōre t'ī p'ā baji āchi tau biiride. ² Māpai it'ariipa ūriji ne-inaa to k'ida chaaree jīwaaparik'a maa-e pirā pa golpe jīwaaparik'a maa-e pirā arpa chaapataarā chok'araarāpa āchi arpa chaa p'anik'a. ³ Ma eperāarā Oveja Chak'e ome p'anadap'edaarāpa k'ari chiwidi k'ari p'anajida Tachi Ak'ōre su-ak'i beepari k'īrapite, ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari k'īrapite māik'aapa ma chonaarā poro waibiara veinticuatro k'īrapite. Awaraarāpa māgī k'ari p'oyaa k'arida-e paji. Jip'a ma ciento cuarenta y cuatro mil Cristopa na p'ek'au eujādepemaarā o k'achiadeepa k'aripa atada, māirāpapaita māgī k'ari k'awajida. ⁴ Māirā wēraarā ome k'āida-e paji, āchi p'anapata awara bidap'edaa perā Tachi Ak'ōre-it'ee. Mapa āchi wāpata ma Oveja Chak'e wārumaa māik'aapa oopata irua ooparik'a. Cristopa āra na eujādepemaarā o k'achiadeepa k'aripa ataji, awaraarā k'āyaara naapiara primisiak'a p'anadamerā Tachi Ak'ōre-it'ee māik'aapa ichi-it'ee. ⁵ Āchia maarepida seewa jaradak'aa paji, p'ek'au k'achia jōmaweda oo amaadap'edaa perā.

Ángel òpeerāpa jaradap'edaa

6 Māpai mia awaraa ángel it'ari wāabai ni. Māgipa Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida atee baji eperāarāpa irude ijāadamerā. Ma pedee ichita bapari, jō-ee. Ma pedee atee baji jarade na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa; ēreerā chaadepema, p'uuru chaadepema, pedee chaadepema māik'aapa eujā chaadepema. 7 Golpe pedee pachi:

—Tachi Ak'ōre waawee p'anapatāati māik'aapa irumaa jarapatāati iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Ewari paji irua ak'imerā eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. It'aa t'īpatāati irumaa, iruata ooda perā pajā, na eujā p'usa ome māik'aapa jōmaweda pania poatri uchua bīmāi.

8 Māpai mia awaraa ángel unuji māgí uchiada t'ēe. Māgipa jaramaa baji: —jōdachi, jōdachipi p'uuru waibia Babilónia! Ma p'uuru k'aurepa eperāarā jōmaarāpa p'ek'au k'achia k'īra t'ādo oopachida. Eperāpa vino topi bik'a awaraamaa piudaimerā, māga pik'a ma p'uuru pidaarāpa p'ek'au k'achia k'īra t'ādo oopipachida awaraarāmaa.

9 Māpai mia awaraa ángel unuji ma omé uchiadap'edaa t'ēe. Māgípata golpe pedeeji:

—Eperāarāpa ma nemīsamaa māik'aapa māgí k'īrak'a bīmaa it'aa t'īruta pīrā māik'aapa māgīrā tauchaa bīpiruta pīrā āchi tau bīrīde wa juade, 10 Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee. Māgí eperāarāpa Tachi Ak'ōre vinota todait'ee. Māgí vino jara k'inia bi iru jīp'a k'īrau bait'ee āchi ome; chupīria k'awa-ee. Audú k'īrau bait'ee perā, āchi miapiit'ee t'īpītau azufre ome audú wāsia bīpa. Māga ooit'ee ichi angeleerā pia beerā k'īrapite māik'aapa ma Oveja Chak'e k'īrapite. 11 Irua māgīrā māgá īi-ee miapi bīpa nari jīrak'awaa nībait'ee āstaawa, p'ārik'ua pida. Tachi Ak'ōrepa māgīrā māgá miapi iru bait'ee, āchia it'aa t'īpatap'edaa perā ma nemīsamaa ichi k'īrak'a bi ome māik'aapa ichi t'ī tauchaa bīpidap'edaa perā āchi k'ap'īade.

12 Mapa Tachi Ak'ōrederāpa choodaipia bi āchia oo p'anīde iru ūraade jara bik'a māik'aapa āchi Cristode ijāa p'anīde.

13 Māpai mia ūriji it'ariipa nāga pedeeru:

—P'āji nāgí pedee: “T'āri o-īa p'anī Tachi Waibiadeerā, chi namāik'aapa waa piudait'eerā k'achia beerā juapa.”

Māpai Tachi Ak'ōre Jaurepa māgaji:

—Wāarapi. Māīrā piudak'āri, waa mimiada-e pait'ee. Ma k'āyaara k'āiwee p'anadait'ee. Tachi Ak'ōre o-īa bait'ee āra ome, ārapa ne-inaa pia oopatap'edaa perā Cristo k'ap'īa pari.

Angeleerāpa na p'ek'au eujādepemaarā ewadap'edaa

14 Māpai mia ak'iji māik'aapa unuji jīarara t'orroo. Ai īri su-ak'ī baji Eperā Ak'ōre Truadepema. Māgipa poro jīra nēedee ooda jī baji. Ichi juade atee wāji nek'o esiiri jōree p'ewedee bi. 15 Māpai unuji awaraa ángel uchua bi Tachi Ak'ōre baparimāiipa. Māgipa golpe pedeeji ma jīararade su-ak'ī bīmaa:

—Ara eperāarāpa net'atau waraa bi ewapatak'a nek'opa, māga pik'a jā p'ek'au eujādepema ijāapataarā p'e atāji. Ewari paji māga oomerā.

16 Aramāgá ma jīararade su-ak'ī bīpa ijāapataarā p'e atāji.

17 Maap'eda awaraa ángel uchuaji Tachi Ak'ōre it'aripema te waibiadeepa. Māgipa nek'o esiiri jōree p'ewedee bi ichiaba atee wāji ichi juade. 18 Māga nīde awaraa ángel uchuaji it'aripema altarmāiipa.

Māgí ma altardepema t'ipitau j̄ipari paji. Māgipa golpe pedeeji ma ángel nek'o esiiri j̄oree p'ewedee iru b̄imaa:

—Eperāarāpa uva waraa bi k'im̄i t'iap'epatak'a nek'opa, māga pik'a jā p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā p'e atāji, ma-it'ee ewari pada perā.

¹⁹ Aramāgá ma nek'o iru badapa na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā p'e atāji uva p'e atapatak'a. Māpai mimiapataarāpa uva p'e bipatak'a bōgo tapiade piart'idait'ee m̄aik'aapa chi ba atadait'ee, māga pik'a ma angelpa ma ijāadak'aa beerā peek'ooji. ²⁰ P'uurude taawa māga ook'āri, ma piudap'edaarā waa wee n̄ibeeji trescientos kilometros parumaa; chi n̄apia caballo t'ūa it'ia aba parumaa.

15

Ne-inaa k'achia siete p'asait'ee bada

¹ Māpai mia ne-inaa awara waide unuk'aa pada it'ari unuji. P'era pik'a beej̄i māga unuk'āri. Unuji angeleerā siete. Ma chaachaa ne-inaa k'achia atee wāji p'asapiit'ee eperāarāmaa. Māgí ne-inaa k'achia siete aupadak'āri, Tachi Ak'ōre k'īrau bada na p'ek'au eujādepemaarā ome j̄oit'ee.

² Ichiaba unuji ne-inaa lago b̄ei-sāa pik'a, vidriodee oodak'a, t'ipitau ome p'oirada. Ai ik'aawa bain̄i p'anajida chi p'oyaadap'edaarāpa māgí nem̄isia, ichi k'īrak'a m̄aik'aapa ichi t'ī maa-e pirā número tauchaa bidaarā eperāarā k'ap'iade. Ma bain̄i p'anadap'edaarāpa arpa Tachi Ak'ōrepa āramaa teeda iru p'anajida. ³ K'arimaa p'anajida Tachi Ak'ōre mimiapari Moisepa k'aridak'a m̄aik'aapa Oveja Chak'edeerāpa k'aripatak'a:

—Tachi Ak'ōre Waibia, pia j̄omaarā k'āyaara ne-inaa piara oopari.

Pita j̄omaarā eujādepemaarā Rey.

Pia ne-inaa j̄oma pia k'īsia iru bi m̄aik'aapa ichita wāarata jarapari.

⁴ Tachi Waibia, ¿k'aipa pi waawee-e paima?

¿K'aipa pi t'ī t'o-e paima?

Pi aupai k'achia wēe bapari.

P'uuru pidaarā j̄omaweda chedait'ee it'aa t'īde pi k'īrapite, pia pia oopari perā k'achia beerā miapik'āri.

⁵ Ma t'ēpai unuji Tachi Ak'ōre it'aripema te waibia ewa bi. Ma te edajāde unuji iru baparimāi. Māgimāi chonaarāwedapema Ak'ōre te ne-ede ooda edupiara bi cuarto j̄iak'aa paji. ⁶ Māpai unuji ma te waibiadeepa angeleerā siete uch̄ia p'ani. Māirā paji ne-inaa k'achia atee pataarā p'asapidait'ee eperāarāmaa. P'aru linodee j̄i p'anajida. Ma p'aru maarepida t'āu-ee baji. Urua pik'a baji t'o-t'oo bada perā. Ne-inaa k'īrriide j̄ipatak'a n̄eedee ooda n̄erabai j̄i p'anajida āchi t'ūade. ⁷ Māpai unuji ma Tachi Ak'ōre ik'aawa p'ani ne-inaa chok'ai bi k'īmariidepema abaapa vaso n̄eedee ooda teeru ma angeleerā chaachaa. Ma vaso chaa ipuru baji Tachi Ak'ōre k'īrau b̄ipa. j̄iru ichita baparipi! ⁸ Tachi Ak'ōre j̄omaarā k'āyaara waibiara bairā, ichi k'īra wāree uch̄ia baji ichi baparimāiipa ma te ipururumaa. Maapai apida ma tede t'īudak'aa paji. Māga baji ma angeleerā sieteerāpa ne-inaa k'achia atee p'ani j̄oruta misa.

16

Tachi Ak'ōrepa k'achia ooda eperāarāmaa vaso wet'aada k'aurepa

¹ Māpai mia ūriji Tachi Ak'ōre it'ari golpe pedeemaa bi. Ma pedee uchijai ichi it'aripema te waibiadeepa. Māgaji ma angeleerā sieteerāmaa:

—Wāti māik'aapa eujā ĩri wet'áati ma vaso siete ipuru p'ani mi k'ĩrau bīpa. Māgá mia eujādepemaarā miapiit'ee.

² Aramāgá ma naapiara ángel wāji māik'aapa ichi vasode iru bada wet'aaji eujā ĩri. Māpai eperāarā jōmaweda ma nemīsia k'ĩrak'a bimaa it'aa t'ipatap'edaarā māik'aapa ichi tauchaa iru p'anapatap'edaarā k'ayaadachida ne-inaa k'achiapa aida-idaa bik'a. Māgipa āchi audú mia p'aneepachida, p'ua nībada perā.

³ Māpai araarepema angelpa ichi vaso wet'aaji p'usa jāde. Māpai pania aide nībi eperā piuda waak'a padachi. Mapa ne-inaa chok'ai p'anadap'edaarā aide nībi jōmaweda piudachida.

⁴ Māpai ma omé eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji to bee ĩri māik'aapa pania poatri uchiapata ĩri. Ma pania jōmaweda tachi waa padachi. ⁵ Maap'eda ūriji ángel awara bida pania jīamerā pedeemaa bi. Māgipa māgaji:

—Tachi Ak'ōre, jōmaarā k'āyaara pia ne-inaa piara oo bi.

Pi ichita bapari māik'aapa ichita bapachi.

⁶ Pia pia ooji māgá pania waa papik'āri, jāgí eperāarāpa pichideerā waa māik'aapa pi pedee jarapataarā waa bat'apidap'edaa perā, āra pee atapēidak'āri.

Maperāpi jāgīrāmaa waa topimaa bi.

Māgí todaipia bi jāgeerāpa.

⁷ Ichiaba mia ūriji ángel pedee uchija bi altardeepa:

—Wāarapi, Tachi Ak'ōre Waibia.

Pia pia oo bi, māga ook'āri k'achia beerāmaa.

⁸ Māpai ma ōpee eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji ak'ōrejīrumaa, ak'ōrejīrupa eperāarā paak'oomerā t'ipitaupa paaparik'a. ⁹ Māgá eperāarā jōmaweda mia p'aneepachida ma paada p'uapa. Mamīda āchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'iniada-e paji māik'aapa Tachi Ak'ōre waawee k'iniada-e paji. Ma k'āyaara ik'achia jarapachida Tachi Ak'ōremaa, irua ma k'achia āchimaā pēida perā.

¹⁰ Māpai ma k'ĩmari eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji māgí nemīsia su-ak'i beepari ĩri. Māpai ma nemīsia trua, na p'ek'au eujā jōmaweda p'āriude beeji. Eperāarā aide p'anadap'edaarāpa āchi k'ĩrame k'aak'oopachida, p'ua chooda-e p'anadap'edaa perā. ¹¹ Māgá mia p'anapachida mīda, oo amaa k'iniada-e paji āchia ne-inaa k'achia oopata. Ma k'āyaara ik'achia jarapachida Tachi Ak'ōre it'aripemamaa, āchi p'ua jōnada k'aurepa māik'aapa āchi aida-idaa p'anadap'edaa k'aurepa.

¹² Māpai ma joisomaa eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji Éufrates to waibia jāde p'oodaimerā. Māgá reyrā ak'ōrejīru uchiapari eereepa jīp'a chedai.

¹³ Māpai mia unuji jaure k'achia beerā ōpee, baso k'ĩrak'a bi. Māgīrā uchijida je choma bi it'aideepa, nemīsia it'aideepa māik'aapa ma ne-animal k'achia; chi seewa jarapari it'aideepa. ¹⁴ Māgí jaure k'achia beerā netuaraarā. Māgīrāpa oopachida ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Wāpachida na p'ek'au eujādepema reyrāmaa māik'aapa ūraapachida chip'edaidamerā jura chōode Tachi Ak'ōre Waibia ome iru ewari waibia ewate.

¹⁵ Māpai Tachi Waibiapa māgaji:

—jŪriti! Parā atu bide mi cheit'ee nechiapari cheparik'a. Tachi Ak'ōrepa k'īra jīp'a nipapataarā pia ak'it'ee. Māirā k'īra nejasiada-e pait'ee atu bide mi chek'āri.

¹⁶ Ma reyrā jaure k'achia beerāpa ūraadap'edaa chip'edachida abaamāi, hebreo pedeede t'ijarapachida *Armagedón*.

¹⁷ Māpai ma seis eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji. Māga nide Tachi Ak'ōre golpe pedee uchijai ichi it'aripema te waibiadeepa; ichi su-ak'i beeparideepa. Māgaji:

—jōdachida aji, mia k'īsia iru bada k'achia beerā miapiit'ee!

¹⁸ Māga jararude pa baaiji, pa jīwaa nībaji māik'aapa awērachaipa na p'ek'au eujā golpe wēret'aaji. Audú golpe wēreji. Eperāarā na eujāde p'aneedak'āriipa awērachai apida ma k'āyaara golpeera wēre-e paji. ¹⁹ Māgá golpe wērek'āri, chi p'uuru waibia t'oodachi t'ooma ōpeede. Apema p'uuru na p'ek'au eujāde p'ani jōdachida. Tachi Ak'ōrepa k'awaji ma p'uuru waibia Babilónia pidaarāpa oopatap'edaa. Audú k'īrau bada perā āchi ome, māgí p'uuru miapiji. ²⁰ Ma awara ma wēre nībide jōmaweda isla ee ome wēpadachida. ²¹ Māga nide it'ariipa hielu k'oi tau tapia bik'a baai cheji eperāarā īri. Ma chaachaa cuarenta kilos waa paji. Māga bak'āri, eperāarāpa ik'achia jarajida Tachi Ak'ōremaa ma hielu tau tapia k'aurepa, audú golpe tee bada perā.

17

Tachi Ak'ōrepa wēra t'āri k'achia-idaa bi k'achia ooda

¹ Ma angeleerā sieteerāpa vaso iru p'anadap'edaa, māirādepema abamimaa cheji māik'aapa māgaji:

—Chéji. Mia ak'ipiit'eeda aji, sāga Tachi Ak'ōrepa k'achia ooit'ee wēra jōmaarāpa k'awa p'ani. Māgí prostitutak'a bi su-ak'i baparik'api bi to k'ait'ak'ait'aa jēra bimāi. ² Na p'ek'au eujādepema reyrāpa p'ek'au oopachida, araa padak'āri māgí wēra ome. Ma awara na p'ek'au eujādepemaarāpa ooi awaa p'anapachida ne-inaa k'achia k'īra t'ādoos ichia oodak'a.

³ Maap'eda ma k'āimok'araa pik'a bide Tachi Ak'ōre Jaurepa unupida mimaa, ma angelpa mi ateeji eujā eperāarā mak'iara wēe jēra bidee. Mama bide unuji ma prostitutak'a bi su-ak'i bi nemīsia p'oree bi īri. Māgí nemīsia k'ap'ia jōma īri Tachi Ak'ōre t'ī p'ā jēra baji, oo iru bait'ee. Māgí nemīsiapa poro siete māik'aapa cacho diez iru baji. ⁴ Māgí wērapa p'aru p'up'uchia p'oree ome jī baji. Ichiaba nēe, māu pi-ia māik'aapa perla jī baji. Ichi juade iru baji copa nēedee ooda. Māgí ipuru baji ne-inaa k'achia k'īra t'ādoopa; ne-inaa jōmaweda Tachi Ak'ōrepa unuamaa iru bi. ⁵ Ichi tau biiride nāgí t'ī p'ā baji:

P'uuru Waibia Babilónia,

Prostitutaarā

Māik'aapa Ne-inaa K'achia K'īra T'ādoos

Oopataarā Nawe Apata.

Eperā apidaapa k'awada-e ma t'ī k'āata jara k'inia bi. Tachi Ak'ōrepapaita k'awa bi. ⁶ Mia unuji māgí wēra piu pik'a bi. Eperā it'uapa piudaik'āri, o-īadaiparik'a, māga pik'a māgí wēra o-īadachi Tachi Ak'ōredeerā, Cristode ijāa p'anadap'edaarā peepida perā.

Māgá ak'ímaa bide mi p'era pik'a beeji. ⁷ Māpai ma angelpa mīmaa māgaji:

—¿Sāap'eda pi p'era pik'a nībima? aji. Mia jarait'ee ne-inaa pia waide k'awa-e bi. Jarait'ee k'āata jara k'inia bi māgí wēra māik'aapa ichi su-ak'i bi ĩri nemīsia; māgí poro siete, cacho diez iru bi. ⁸ Ma nemīsia pia unuda naaweda chok'ai bapachi mīda, ĩrá wē-e. Mamīda na ewari uchiait'ee ma uria nāpia bideepa, wāi naaweda Tachi Ak'ōrepa jōt'aait'eemaa. Na p'ek'au eujādepemaarā, chi Tachi Ak'ōrepa na eujā ooi naaweda t'ĩ p'ā-ee beerā Tachi Ak'ōre ome ichita p'anapataadait'eerā t'ĩ p'ā jēra bi librode it'ari, māirāpa ak'itrua para bait'ee māgí nemīsia unudak'āri. Māgí bapachi mīda, ĩrá wē-e. Mamīda waya cheit'ee.

⁹ 'Mia nāgí pedee jararu k'īsia k'awaa beerā-it'ee, aide k'īsia p'anadamerā māik'aapa k'awaadamerā wāara k'āata jara k'inia bi. Ma nemīsia poro siete jara k'inia bi ee siete. Mamāik'aapa ma wērapa eperāarā ak'ipari. Ichiaba ma poro chaachaa jara k'inia bi rey aba. ¹⁰ Ma reyrā sietedepema joisomaa piujida. ĩrá abaapa eperāarā iru bi ichi jua ek'ari. Chi apema waide uchiae. Mamīda māgí t'ēepema rey uchiak'āri, taarā-epai eperāarā iru bapariit'ee ichi jua ek'ari. ¹¹ Māgí nemīsia chok'ai bada mamīda ĩrá wē-e ma reyrā siete t'ēe uchiait'ee, ai eerepemak'a. Mamīda wāara māgí ma sietedepema uchiada pait'ee. Waya eperāarā iru bapariit'ee ichi jua ek'ari. Māgita wāit'ee Tachi Ak'ōrepa jōt'aait'eemaa.

¹² 'Māgí cacho diez pia unuda jara k'inia bi reyrā diez waide uchiada-e p'ani. Mamīda ma nemīsia uchiak'āri, taarā-e ma reyrā ichi ome eperāarā iru p'anadait'ee āchi jua ek'ari. ¹³ Ma reyrā diez auk'a k'īsiadait'ee māik'aapa ma nemīsia eere t'īudait'ee. ¹⁴ Jura chōnadait'ee ma Oveja Chak'e ome. Mamīda irua āchi jōmaweda p'oyaaait'ee. Iru eere p'anadait'eeda aji, eperāarā Tachi Ak'ōrepa jirida irude ijāapataadamerā, chi jirit'eradaarā choopatap'edaa perā Cristode ijāa p'anide. Iru Rey jōmaarā rey māik'aapa iru Poro Waibia jōmaarā poro waibia.

¹⁵ Ma angelpa ichiaba māgaji:

—Ma to chok'ara k'ait'ak'ait'aa bimāi, māgí prostitutak'a bi su-ak'i pik'a bimāi, jara k'inia bida aji, eujādepemaarā, p'uuru pidaarā, ēreerā k'īra t'ādo māik'aapa pedee k'īra t'ādo pedeeapataarā. ¹⁶ Ma reyrā diez pia unuda māgí nemīsia ome, māgí prostitutak'a bi k'īra unuamaa iru p'aneadait'ee. Mapa āchia jāri atadait'ee jōmaweda ma wērapa ne-inaa iru bi, āk'adaa pik'a beemerā. Maap'eda iru paa jōdait'ee. ¹⁷ Tachi Ak'ōrépata ma k'īsia bijī āchi t'āride māga oodamerā, ichia naaweda k'īsia iru badak'a. Ichiaba ichiata k'īsiapiji māgí reyrāmaa ma nemīsia eere t'īudamerā ichia jarada jōru misa. ¹⁸ Māgí wēra pia unuda jara k'inia bida aji, p'uuru waibia, ai jua ek'ari na p'ek'au eujādepema reyrā p'anapata.

18

Babilónia p'uuru waibia jōda

¹ Ma t'ēepai mia unuji awaraa ángel it'ariipa baai cheru. Māgí angeleerā poro waibia paji. Mapa ichi baai cherude eujā ĩdaadachi ichi k'īra wāreepa. ² Māgipa golpe pedeeji:

—jōdachi; jōdachida aji, jā p'uuru waibia Babilónia!

frá mǎgí p'uuru badamāi jaure k'achia beerā te padachi, netuaraarā aupai mama p'anapata perā.

Mama ichiaba p'anapata ipanaarā k'ira t'ādo Tachi Ak'ōrepa k'iniak'aa eperāarāpa k'odamerā.

³ Na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāpa mǎgí wēra vino topachida piudarutamaa.

Pia jarait'eera, ne-inaa k'achia ooi awaa p'aneejida iru k'aurepa.

Ichiaba na p'ek'au eujādepema reyrāpa p'ek'au k'achia k'ira t'ādo oopachida mǎgí wēra k'aurepa.

Ma awara na p'ek'au eujādepema net'aa netopataarāpa p'arat'a waibia atapachidada aji, mǎgí wērapa audú net'aa p'e wāda k'aurepa ichi-it'ee.

⁴ Mǎpai it'ariipa awaraa ūriji nāga pedeeru:

—Michideerā, uchiadapáde aji ma p'uurudeepa, auk'a oonaadamerā mǎgí p'uuru pidaarāpa ne-inaa k'achia oopatak'a mǎik'aapa uchiadapáde aji, jōnaadamerā āchi ome.

⁵ Tachi Ak'ōrepa mǎgírā miapiit'ee āchia ne-inaa k'achia oopata k'aurepa, audú ne-inaa k'achia chok'ara oopatap'edaa perā.

⁶ Michi angeleerā, ne-inaa k'achia óoti mǎgí wēramaa, ichia awaraarāmaa ne-inaa k'achia ooda pari.

Ne-inaa k'achia audú óoti irumaa, ichia ne-inaa k'achia ooda chaa.

Mǎgá parāpa audupiara k'achia oodait'ee ichimaa, ichia ooda k'āyaara awaraarāmaa.

⁷ Ichi audú t'āri p'uapíti mǎik'aapa miapíti audua pedeeda pari mǎik'aapa net'aara iru bi pari.

Ichi t'āridepai audua pedee jarapari:

“¡Mita nama su-ak'i bi reinak'a!

Eperāarā jōmaweda mi jua ek'ari p'ani.

Mi t'āri p'ua ba-e p'ētrāak'a.

Mi k'ima wē-e perā, mi chi-ia-eda” aji.

⁸ Ma audua pedee k'aurepa k'āima abaade ichi atu bide nāgee ne-inaa k'achia k'ira t'ādo p'asait'ee:

Piut'ee, t'āri p'ua bait'ee mǎik'aapa jarra ooit'ee.

T'ipitaude paat'aadait'ee ichia k'achia oopata k'aurepa.

Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bipata mǎga oopiit'ee.

⁹ Na p'ek'au eujādepema reyrā, ma p'ek'au k'achia oopatap'edaarā ma wēra ome mǎik'aapa p'arat'ara atadap'edaarā ichi k'aurepa jarajēedait'ee unudak'āri nari jirak'awaa nībi ichi paadadeepa. ¹⁰ Ichi mǎgá jōru misa, ma reyrā t'imí bainī p'anadait'ee, Tachi Ak'ōrepa āchi auk'a miapii jīak'aapa. Mǎpai jaradait'ee:

“¡Aai, p'uuru waibia Babilónia; p'uuru jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

Hora abaade, taarā-ee jōpiji Tachi Ak'ōrepa.”

¹¹ Na p'ek'au eujādepema netopataarā ichiaba jarajēedait'ee ma p'uuru jōda k'aurepa. Mǎga oodait'ee waa wē-e pait'ee perā āchi net'aa netodamerā. ¹² Mama netopachida nēe; p'arat'a; mǎu pi-ia; perla; p'aru linodee mǎik'aapa sedadee, k'ira p'oree p'up'uchia ome; pak'uru t'ūa; ne-inaa ooda marfildee, pak'uru pi-ia-dee, broncedee, hierrodee, mǎu pia marmoldee. ¹³ Ichiaba mama netopachida canela awaraa ne-aliño t'ūa beepari ome; ne-inaa t'ūa beepari eperāarāpa paapata; mirra k'era

awaraa k'era ome; vino; aceite; harina nãusaa; trigo tau m̃aik'aapa nãgee ne-animalaarã: p'ak'a, oveja, caballo; carro caballopa jidiupata m̃aik'aapa esclavoorã, eperãarã paara netopatap'edaa perã. ¹⁴Ma ne-inaa netopataarãpa jaradait'ee ma p'uuru jödamaa:

“jĩrá pia chik'o pi-ia net'aa pi-ia ome wêe bida adait'ee!

Pia net'aara m̃aik'aapa p'arat'ara iru bada atuadachi.

Waa unudak'aa pait'eeda” adait'ee.

¹⁵Mãgĩ netopataarã, chi p'arat'ara atadap'edaarã ma p'uuru k'aurepa, t'imĩ bainĩ p'anadait'ee ma p'uuru jöru misa, Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a miapii jĩak'aapa. Mãpai jarajëedait'ee:

¹⁶“jAai, p'uuru waibia!

Pi wêra jĩak'a bapachida adait'ee, p'aru pi-ia linodee ooda jĩ bi; p'aru p'up'uchia p'oree ome.

jNêe jĩ bapachi m̃au pi-ia ome, perla ome!

¹⁷jTaarã-e nide jömaweda pia ne-inaa pi-ia iru bada jödachida adait'ee!”

'Ichiaba t'imĩ p'aneedait'ee barco p'erapataarã, chi barcode mimiapataarã m̃aik'aapa mãirã ome nipapataarã. Jömaweda p'anapataarã ne-inaa p'usadeepa ata p'ani k'aurepa t'imĩpa jãgĩ p'uuru jöru unudait'ee.

¹⁸Nari jĩrak'awaa nĩbi ak'i p'anide golpe pedeedait'ee: “¿Awaraa p'uuru paraajik'ã nãgĩ p'uuru waibiaak'a?” ¹⁹Jarajëe bi misa, yooro p'ora it'aa bat'adait'ee baaimerã ãchi poro ĩri. Mãgã ak'ipipata ãchi t'ãri p'ua p'ani. Mãpai golpe pedeedait'ee:

“jAai, p'uuru waibia!

Pichia net'aa p'e wãda k'aurepa p'usade nidã barco chipariirã jömaweda p'arat'ara padachida.

frã, taarã-e weda, pichia iru bada jömaweda jödachida adait'ee.

²⁰O-ia p'anëeti angeleerã, Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jöt'aada perã.

Ichiaba o-ia p'anëeti parã Tachi Ak'õredeerã, Cristopa pëida m̃aik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarã.

Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jöt'aaji, aide p'anadap'edaarãpa parãmaa ne-inaa k'achia oodap'edaa perã.”

²¹Mãpai ángel juataura bipa m̃au tapia k'ũrumak'a bi jira ataji m̃aik'aapa bat'at'aaji p'usade. Maap'eda mägaji:

—Jãgã pi baaiit'ee, p'uuru waibia Babilónia.

Pi waa unudak'aa pait'ee.

²²Pichi calle jãde waa ũridak'aa pait'ee arpa chaapata, flauta chaapata wa trompeta chaapata.

Pichi jãde ne-inaa oo k'awaa bee apida unudak'aa pait'ee.

Ūridak'aa pait'ee eperãarãpa k'ũrumade ne-inaa bapata.

²³Pichi jãde lámpara ĩdaadak'aa pait'ee.

Miak'ãipata fiestade pedee o-ia ũridak'aa pait'ee.

Ma jöma wëpait'ee, pichi netopataarã waibiaara p'anajida m̃ida awaraa netopataarã k'ãyaara m̃aik'aapa pia p'uuru pidaarã jömaweda k'ũrapachi m̃ida, petau tau net'aa k'awaa bi oo bipa.

²⁴Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jöt'aaji, aide eperãarãpa peedap'edaa perã iru pedee jarapataarã, ichideerã m̃aik'aapa awaraarã.

19

Angeleerãpa pedee pia jaradap'edaa

1 Ma t'ēepai mia ūriji eperāarā chok'ara it'ari golpe pedeemaa p'anik'a:

—jt'aa t'ídama Tachi Ak'ōremaa!

¡Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

Iruata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā.

Mapa Tachi Ak'ōre aupaita waaweedaipia bi māik'aapa iru jua ek'ari aupaita p'anapataadaipia bi.

2 Irua aupaita wāara jarapari. Irua ne-inaa pia ooji ma prostitutak'a bi jōt'aak'āri.

Māgipa eujādepemaarā k'achiade baaijiji, audú ne-inaa k'achia āchimaa oopida k'aurepa.

Ma awara Tachi Ak'ōredeerā peepachi.

Maperāpi Tachi Ak'ōrepa jōt'aajida ajida.

3 Māpai waya golpe pedeejida:

—jTachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

Māgí wēra paa jōda nari jirak'awaa nībi ichita k'irāpadait'eeda ajida.

4 Ma chonaarā poro waibiarā veinticuatro ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari ome bedabaidachida Tachi Ak'ōre, ma su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'īrapite māik'aapa māgajida:

—¡Amén! ¡Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

5 Māpai mia ūriji ma su-ak'i beeparideepa peederu:

—Parā jōmaarāpa Tachi Ak'ōremaa jarapatáati iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

Parā jōmaarāpa oopata irua oopi bik'a māik'aapa iru waawepata, ek'ariara beerā, waibiara beerāpa paara māga jaradaipia bi.

Oveja Chak'e miak'āiit'ee bi fiesta

6 Māpai waya ūriji ma eperāarā chok'ara pedeemaa p'anik'a; to k'ida chaaree jīwaaparik'a maa-e pirā pa golpe jīwaaparik'a:

—jt'aa t'ídama Tachi Ak'ōremaa!

¡Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

Tachi Ak'ōre Waibiapa ne-inaa jōmaweda biru ichi jua ek'ari.

7 O-īa p'anadāma māik'aapa iru waaweedāma, Oveja Chak'e miak'āiit'ee fiesta paru perā.

Wēra imik'īra ome miak'āiparik'a bapariit'ee chi k'ima ome, māga pik'a Cristode ijāapataarā ichita p'anapataadait'ee iru ome.

Āchia miak'āipata p'aru jī p'ani.

8 Tachi Ak'ōrepa ma p'aru pi-ia teeji āchimaa jī p'aneedamerā iru ome p'aneedak'āri.

Māgí p'aru lino nāusaadee k'ada.

T'o-t'oo bi maarepida t'āu-e bairā.

Māgí lino nāusaa jara k'inia bi Tachi Ak'ōredeerāpa ne-inaa pia oopatap'edaa irua oopidak'a.

9 Māpai ma angelpa mīmā māgaji:

—P'āji nāgí pedee: “O-īa p'ani chi Tachi Ak'ōrepa t'ī pēida eperāarā wādamerā ma Oveja Chak'e miak'āi bi fiestadee.”

Ichiaba māgaji:

—Tachi Ak'ōrépata māgí pedee jara bi wāara.

10 Mia māga ūrik'āri, bedabaidachi ma ángel k'īrapite irumaa it'aa t'īit'ee. Mamīda ichia māgaji:

—Jāga oonáaji! Mi Tachi Ak'õre-it'ee mimiapari pik'a māik'aapa pi ĩpemaarāk'a; chi awaraarāmaa jarapataarāpa Jesupa ooda eperāarā k'aripait'ee. Tachi Ak'õremaa aupaita it'aa t'ĩpáde aji.

Tachi Ak'õre Jaurepata Jesupa ooda jarapi bi iru pedee jarapataarāmaa.

Caballo t'orroo ĩri wāda

¹¹ Māpai mia unuji it'ari ewaraa k'obi. Aide caballo t'orroo unuji. Ma caballo ĩri wā nipada t'ĩjarapata Ichita Oopari Ichia Jara Bik'a māik'aapa Wāarata Jarapari. Māgí t'ĩjara p'anik'a ichia ak'ipari eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia māik'aapa chōopari ichi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarā ome. ¹² Chi tau urua nĩbaji t'ĩpitauk'a. Poro jĩra chok'ara jĩ baji ichi porode. T'ĩ p'ā baji ichi tau bĩrĩde. Mamĩda apidaapa k'awada-e pai ma t'ĩ k'āata jara k'inia bi. Ichia aupaita k'awa bi. ¹³ Ichi ĩripema p'aru jĩ bada bek'ee baji waapa. Ichi t'ĩjarapata Tachi Ak'õre Pedee. ¹⁴ Angeleerā chok'ara nipajida iru ome soldaorāk'a. Māirā ichiaba wā nipajida caballo t'orroo ĩri. P'aru lino nāusaadee jĩ p'anajida. T'o-t'oo baji, maarepida t'āu-ee bada perā. ¹⁵ Ichi it'aideepa uchua baji espada choma k'ĩraichaa weda p'ewedee bi. Māgipa ichia jōpiit'ee na eujādepemaarā chok'ara; iru k'ĩra unuamaa iru p'anĩrā. Māirā jōpiit'ee eperāpa net'aa jōpik'ajik'a pak'uru hierrodee oodapa. Uva piart'ipatak'a chi ba bōgo tapiadee wāmerā, māga pik'a ichia ma k'achia beerā bĩt'ee Tachi Ak'õre juade piuk'oodamerā, iru k'ĩrau bairā āchi ome. ¹⁶ Ichi ĩripema p'aru mak'ara ĩri jĩ badamāi nāgí t'ĩ p'ā baji:

Rey Jōmaarā Rey māik'aapa

Poro Waibia Jōmaarā Poro Waibia.

¹⁷ Māpai mia unuji ángel bainĩ bi ak'õrejĩru k'ĩrapite. Māgipa golpe pedeeji ipanaarā it'ĩ wāabaipataarāmaa:

—Chéti; cheepurúti k'odait'ee chik'o waibia Tachi Ak'õrepa teeru. ¹⁸ Chéti piudap'edaarā chiara k'ode: reyrā chiara; soldaorā poro waibiarā chiara; eperāarā poro waibiarā chiara; ichiaba caballo chiara māik'aapa ai ĩri wāpataarā chiara; eperāarā jōmaarā chiara; esclavo-eerāde, esclavoorāde paara, ek'ariirāde, waibiarāde paara.

¹⁹ Māpai unuji māgí nemĩsia na p'ek'au eujādepema reyrā ome māik'aapa āchi soldaorā ome. Māgĩrā chip'e p'anajida jura chōonadait'ee ma caballo t'orroo ĩri wā nipada ome māik'aapa iru eere p'anadap'edaarā ome. ²⁰ Mamĩda ichia ma nemĩsia jita ataji ma ne-animal k'achia ome; chi māgí nemĩsia k'ĩrapite oodapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga oo bipa ma ne-animal k'achia, chi seewa jarapari eperāarā k'ũraji ma nemĩsia tauchaa bĩpidamerā āchi k'ap'ide māik'aapa ma nemĩsia k'ĩrak'a bimaa it'aa t'ĩpataadamerā. Ma caballo t'orroo ĩri wā nipadapa ma nemĩsia ma seewa jarapari ome chok'ai bita bat'ak'ooji lagok'a t'ĩpitau azufre ome jērajēraa jira bĩdee. ²¹ Māgĩrā ome nipadap'edaarā piuk'oojida māgí espada uchiadapa ma caballo ĩri wā nipada it'aideepa. Māpai ipanaarāpa māirā k'ap'ia piuda jōmaweda k'o chejida. K'ojida bi jāwaarutamaa.

¹ Māpai mia unuji ángel it'ariipa baai cheru. Māgipa ma uria nāpia bidepema llave cadena choma bi ome iru baji ichi juade. ² Ichia jita ataji māgí je choma bi; māgí chonaarāwedapema taama; Netuara Poro Waibia maa-e pirā Satanás apata. Ma cadenapa māgí jī nībiji mil años wāyaaru misa. ³ Māpai bat'at'aaji ma uria nāpia bidee. Jīa nībiji ma llavepa māik'aapa ma uria pia jīat'aaji apidaapa ewanaadamerā. Māga ooji ma je choma bīpa na eujādepemaarā waa k'ūranaamerā ma mil años wāyaaru misa. Ai t'ēepai k'ena pēiit'ee, mak'īara taarā-eepai.

⁴ Māpai mia unuji rey su-ak'i beepari chok'ara. Tachi Ak'ōrepa jaraji aide su-ak'i p'anadap'edaarāmaa reyrāk'a eperāarā ak'ipataadamerā. Māirā ome unuji eperāarā jaureerā; chi otau t'iap'edap'edaa awaraarāmaa jaradap'edaa perā Tachi Ak'ōre Ūraa māik'aapa Jesupa ooda eperāarā k'aripait'ee. Māgīrāpa it'aa t'īdak'aa paji ma nemīsiamaa maa-e pirā ichi k'īrak'a bima. Ichiaba māgí tauchaa bipidak'aa paji āchi tau bīride wa juade. Māgīrā chok'ai padaidap'eda, Cristo ome eperāarā ak'ipachida reyrāk'a, ma mil años wāyaaru misa. ⁵ Ma chok'ai padaidaarā naapiara eperāarā p'irabaidap'edaa paji ichita chok'ai p'anapataadamerā. Apemaarā piudap'edaarā p'irabaidait'ee ma mil años jōrumaa. ⁶ O-īa p'ani Tachi Ak'ōrepa awara bidaarā ichideerā p'anadamerā. Māirāta naapiara chok'ai p'irabaidait'ee ichita p'anapataadait'ee. Atuada-e pait'ee. Ma k'āyaara p'aareerā mimia oodait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee māik'aapa Cristo-it'ee. Cristo ome ārapa eperāarā ak'ipataadait'ee reyrāk'a, ma mil años wāyaaru misa.

Satanás p'oyaada

⁷ Ma mil años wāyaap'eda, angelpa Satanás k'ena pēiit'ee ichi jīa badamāiipa. ⁸ Māpai ichi uchiat'ee na p'ek'au eujā jōmaade, jōmaarā eujādepemaarā k'ūrade. K'ūrait'ee Gog māik'aapa Magog, āchi soldaorā chip'edaidamerā jura chōodait'ee Tachi Ak'ōredeerā ome. Āchi soldaorā audú chok'ara p'anadait'ee, ipu tau nāusaa audú chok'ara paraaparik'a p'usa ide.

⁹ Māgīrā jīchoojida na eujāde māik'aapa Tachi Ak'ōredeerā wap'irajida; ichia p'uuru k'inia iru bi t'iak'auda edajāde p'anadap'edaarā māik'aapa taawa p'anadap'edaarā paara. Mamīda māga bi misa, it'ariipa t'ipitau baai cheji āchi īri māik'aapa āchi k'iniidachida. ¹⁰ Māpai Tachi Ak'ōrepa Netuara Poro Waibia, chi eperāarā k'ūradapa, bat'apit'aaji ma lagok'a t'ipitau azufre ome jērajēraa jira bidee. Mama ma nemīsia, ma ne-animal k'achia, chi seewa jarapari ome ichita miapi bapariit'ee, jō-ee.

Rey su-ak'i beepari waibia t'oroo bi

¹¹ Māpai mia unuji rey su-ak'i beepari waibia, t'oroo bi. Aide Tachi Ak'ōre su-ak'i baji. Ichi k'īrapite na eujā māik'aapa pajā wēpadachida. Maarepida unu-e paji ma nībadamāi, wē-e pada perā. ¹² Māpai mia unuji piudap'edaarā; waibiara beerā, ek'ariara beerā paara. Māirā bainī p'anajida ma rey su-ak'i beepari k'īrapite. Māpai angeleerāpa librorā ewat'ijida. Ma librode ne-inaa jōma eperāarāpa oopatap'edaa p'ā baji. Awaraa libro ichiaba ewat'ijida. Māgīde Tachi Ak'ōre ome ichita p'anapataadait'eerā t'ī p'ā jēra baji. Tachi Ak'ōrepa ma piudap'edaarāpa oopatap'edaa p'āda māik'aapa chok'ai p'anūrā t'ī p'āda ak'iji jarait'ee

chisāgīrā wāpii ichi truadee māik'aapa chisāgīrā atuapii. ¹³ Ma piudap'edaarā p'usadeepa p'irabai uchijida. Piudap'edaarāmāiipa ichi-aba uchijida. Tachi Ak'ōrepa ma piudap'edaarā jōmaarāpa ne-inaa oopatap'edaa ak'iji jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁴ Māpai angeleerāpa k'achia beerā jōmaweda māik'aapa piudap'edaarā p'anapatamāi bat'at'aajida ma lagok'a t'ipitau jērājēraa jira bīdee. Maadamāiipa apida piuda-e paji. Māgī lagok'a eperāarā piuda t'ēepema apata. ¹⁵ Mamaa ichiaba bat'at'aajida jōmaweda t'ī p'ā-ee beerā ma libro chok'ai p'anīrā t'ī p'ā jēra bīde.

21

Pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi

¹ Māpai mia unuji pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi, naapema pajā māik'aapa eujā p'usa ome jōdarida perā. ² Unuji p'uuru Tachi Ak'ōrepa ichi-it'ee jirit'erada. Māgī Jerusalén p'uuru chiwidi baai cheji it'ariipa, Tachi Ak'ōre baparimāiipa. Pi-ia baji. Wēra chi-oo pi-ia jīparik'a miak'āiit'ee pak'āri, māga pik'a baji ma p'uuru. ³ Māgā ak'īmaa bīde ūriji ángel Ak'ōre su-ak'ī beeparideepa golpe pederu:

—frā Tachi Ak'ōre bapari eperāarā t'āide. Bapariit'ee eperāarā ome. Ichi p'uuru padait'ee. Tachi Ak'ōre ichi k'ap'ia bapariit'ee āra ome māik'aapa āra Ak'ōre pait'ee. ⁴ Ichia eperāarā tauba jōmaweda wēpapiit'ee. Māirā waa piuda-e pait'ee; waa jarājēda-e pait'ee; waa p'ua sentida-e pait'ee, irua māgee naawedapema ne-inaa jōmaweda wēpapiit'ee perā.

⁵ Māpai chi su-ak'ī bīpa ma rey su-ak'ī beeparide māgaji:

—frapī mia ne-inaa jōma chiwidi papiit'ee.

Ichiaba mīmaa māgaji:

—P'āji nāgī pedee, mia wāarata jarapari perā.

Maap'eda māgaji:

⁶ —Oojipī mia k'īsia iru bada. Mita Alfa; nejōmaata naa. Ichiaba mita Omega; nejōmaata t'ēe. Apida opisīa nībī pirā, mia panīa pari teeit'ee eperāarā chok'ai p'anapipari, māgī panīa poatri uchīa bīdepema. Māgī panīa tok'āri, ichita mī ome bapariit'ee. ⁷ K'achia p'oyaaparīpa māgī ne-inaa chiwidi jōmaweda iru bait'ee. Ma awara mita iru Ak'ōre pait'ee; jōdee iru mī warra pait'ee. ⁸ Mamīda waawee-idaa beerā mīde ijāadait'ee; ijāa amaarutaarā jōmaweda ijāadak'aa beerā ome; k'achia ooi awaa p'anīrā; chīara peepataarā; p'ek'au oopataarā; jaipanaarā petau tau k'awaa beerā ome; ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'īpataarā māik'aapa jōmaweda seewa jarapataarā; māgeerā p'ananadait'ee ma lagok'a t'ipitau azufre ome jērājēraa jira bīde māik'aapa t'ēepema piuda apata mama piudait'eeda aji, ichita māgā mī ik'aawaapa t'īmī p'anapataadait'ee perā.

Jerusalén p'uuru chiwidi

⁹ Māpai ángel mīmaa cheji. Māgī angeleerā sieteerāpa vaso ne-inaa k'achiapa ipuru iru p'anadap'edaadepema paji. Māgīpa mīmaa māgaji:

—Chéji. Mia ma Oveja Chak'e wēra pīmaa ak'īpiit'eeda aji.

¹⁰ Ma k'āimok'araa pik'a bīde Tachi Ak'ōre Jaurepa unupida mīmaa, māgī angelpa mī ateeji ee it'ia bī nok'odee. Mama p'anīde ichīa mīmaa ak'īpiji Tachi Ak'ōre p'uuru jirit'erada, Jerusalén, baai cheru it'ariipa, Tachi Ak'ōre baparimāiipa. ¹¹ Ma p'uuru urua nībaji Tachi Ak'ōre k'īra wāreepa. Urua baji māu pi-ia bēi-sāa jaspek'a. ¹² Ma p'uuru t'iak'au nībaji

muralla waibia it'ia bipa. Aide t'ūpata doce paraaji. Ma t'ūpata chaa ángel aba bainī baji. Ichiaba ma t'ūpata chaa Israeldeepa uchiadap'edaa ēreerā docedepema t'ī aba p'ā baji. ¹³ Ma muralla i chaa t'ūpata ōpe-ōpee p'anajida. Ak'ōrejīru uchiapari eere t'ūpata ōpee paraaji; norte eere ichiaba; sur eere ichiaba; ak'ōrejīru baaipari eere ichiaba. ¹⁴ Ma p'uuru t'iak'au nībada muralla edupema basa doce iru baji. Ma basa māu pi-iadee ooda paji. Māgí basa chaa ĩri Oveja Chak'e ome nipapatap'edaarā doce t'īdepema t'ī aba p'ā baji.

¹⁵ Ma ángel mīmaa pedee badapa pak'uru nēedee ooda juade atee wāji. Māgipa ma p'uuru chaamaa beejī; chi muralla, chi t'ūpatamāi paara. ¹⁶ Ma p'uuru kuádría baji. Angelpa māgí pak'urupa chaak'āri, dos mil doscientos kilometros baji. Chi teesoo chi jobia, chi it'ia paara dos mil doscientos kilometros baji. ¹⁷ Ma muralla ichiaba chaaji. Sesenta y cinco metros baji, eperāarāpa chaapatak'a, māgá chaa bada perā ma angelpa.

¹⁸ Ma muralla māu pi-ia jaspedee ooda paji. Chi p'uuru nēedee ooda paji; nēe pi-ia, maarepida nejarra wēe. Bēi-sāa baji vidriok'a. ¹⁹ Ma muralla basadepema māu, māu pi-ia ome p'oira baji; nāgee māu pi-ia k'īra t'ādo, chi naapema basa māu pi-ia jaspe ome; araarepema zafiro ome; omé eerepema ágata ome; ōpee eerepema esmeralda ome; ²⁰ k'īmari eerepema ónice ome; joisomaa eerepema cornalina ome; seis eerepema crisólito ome; siete eerepema berilo ome; ocho eerepema topacio ome; nueve eerepema crisoprasa ome; diez eerepema jacinto ome; once eerepema amatista ome. ²¹ Ma murallade t'ūpata doce perla docedee ooda paji; t'ūpata chaa perla abaadee. Calle jā nēedee ooda paji; nēe pi-ia, maarepida nejarra wēe. Bēi-sāa baji vidriok'a.

²² Mia Tachi Ak'ōre te waibia unu-e paji ma p'uurude, Tachi Ak'ōre Waibia mama bapari perā ma Oveja Chak'e ome. Árata ma p'uurudepema Ak'ōre te waibia k'a, āramaa it'ari p'anīrāpa mama ichita it'aa t'īpataadait'ee perā. ²³ Ma p'uurude p'anīrāpa ak'ōrejīru jēra wa atane ĩdaa faltada-e pait'ee, Tachi Ak'ōre k'īra wāreepa jērait'ee perā ma p'uuru ĩri māik'aapa ma Oveja Chak'e ĩdaait'ee perā lamparak'a. ²⁴ Ma p'uuru ĩdaade na eujādepemaarā k'īra t'ādo nipapataadait'ee māik'aapa na eujādepema reyrāpa āchi net'aa pi-ia aneedait'ee ma p'uurudee, Tachi Ak'ōremaa tee k'inia p'anadairā. ²⁵ Ma murallade t'ūpata jōmaweda ichita ewa nībait'ee. Jīadak'aa pait'ee; mama p'ārik'ua wē-e pait'ee perā. ²⁶ Na p'ek'au eujādepemaarāpa net'aa pi-ia iru p'ani aneedait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōremaa teedait'ee. ²⁷ Mamīda ma p'uurude ne-inaa k'achia apida unuda-e pait'ee. K'achia oopataarā apida māik'aapa seewa jarapataarā apida mama unuda-e pait'ee. Aba unudait'ee Tachi Ak'ōrepa t'ī p'āpidaarā Oveja Chak'e librode.

22

¹ Māpai ma angelpa mīmaa ak'ipiji to uchia bi Tachi Ak'ōre Oveja Chak'e ome su-ak'i beeparideepa. Aidepema pania maarepida nejarra wēe baji. Bēi-sāa baji vidriok'a. Ma paniapa eperāarā ichita chok'ai p'anapata. ² Māgí to weepachi p'uuru calle jā esajīak'a. To i chaa pak'urura paraaji. Māgipa eperāarā chok'ai p'anapipari. Māgí nejō chauda doce chaupari año abaade. Chi k'irupa eperāarā k'ayaa k'īra t'ādo jipapari. ³ Ma p'uurude wē-e pait'ee ne-inaa apida Tachi Ak'ōrepa k'achiade baaipida,

naapema eperāarāpa p'ek'au k'achia oodap'edaa k'aurepa. Māga pait'ee Tachi Ak'ōre, Oveja Chak'e ome su-ak'i beepari ma p'uurude bapari perā. Mama ichideerāpa ichita it'aa t'ipataadait'ee irumaa. ⁴ Iru k'ira unudait'ee māik'aapa āchi tau bīiride iru t'ī p'ā iru p'aneadait'ee. ⁵ Mama p'āriu-e pait'ee. Ichideerāpa lāmpara īdaa wa ak'ōrejīru jēra faltada-e pait'ee, Tachi Ak'ōre Waibia jērapariit'ee perā āchi īri. Reyrāk'a ichita p'anapataadait'ee iru ome iru truade.

Taarā-ee Jesucristo waya cheit'ee na eujādee

⁶ Māpai ma angelpa mimaa māgaji:

—Nāgí pedee ijāaipia bi wāara perā. Tachi Waibiapa ichi Jaure pēiji wāarata jarapimerā ichi pedee jarapataarāmaa. Ichia aupaita pēiji ichi ángel, māgipa ichideerāmaa k'awaapimerā ne-inaa taarā-ee p'asait'ee.

⁷ Jesupa māga bi:

—jŪrítí! jTaarā-e mi cheit'ee! O-īa p'ani jōmaweda oopataarā Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a na p'ādade.

⁸ Mi, Juanpata unuji māgí ne-inaa jōmaweda angelpa mimaa unupida. Ichiaba miata ūriji ma pedee jōmaweda irua mimaa jarada. Maap'eda mi bedabaidachi ma ángel k'īrapite irumaa it'aa t'īit'ee. ⁹ Mamīda ichia māgaji:

—jāga oonājai! Pík'a māik'aapa pi ipemaarāk'a mi Tachi Ak'ōre-it'ee mimiapari. Parā mimiapata iru-it'ee, jaradak'āri Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a māik'aapa jōmaweda ijāapataarā mimiapata iru-it'ee oodak'āri na pedee p'ādade jara bik'a. Tachi Ak'ōremaa aupaita it'aa t'īpāde aji.

¹⁰ Ichiaba māgaji:

—Ne-inaa maarepida oonājai eperāarāpa k'awaanaadamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapida na p'ādade, taarā-e aide jara bi p'asait'ee perā. ¹¹ Maperā awaraarāmaa ne-inaa k'achia oopataarāpa at'āri māga oopataadait'ee māik'aapa k'achia ooi awaa p'anapataarā at'āri māga p'anapataadait'ee. Jōdee ne-inaa pia oopataarāpa at'āri māga oopataadait'ee māik'aapa awara bidaarā Tachi Ak'ōre-it'ee at'āri oopataadait'ee irua oopi bik'a.

¹² Jesupa māga bi:

—jŪrítí! Taarā-e mi cheit'ee ne-inaa mia k'īsia iru bi jōmaarāmaa teede. Ma ne-inaa teeit'ee eperā chaachaa, irua ne-inaa oopata pari na eujāde bak'āri; ne-inaa pia irua oopata pari maa-e pirā ne-inaa k'achia irua oopata pari. ¹³ Mita Alfa; nejōmaata naa. Ichiaba mita Omega; nejōmaata t'ēe.

¹⁴ 'O-īa p'ani chi p'aru t'ōdap'edaarā Oveja Chak'e waade, āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpamerā. Māirāta k'odait'ee ma pak'uru eperāarā chok'ai p'anapiparidepema māik'aapa t'īudait'ee ma p'uuru chiwidi t'īupatamāi. ¹⁵ Mamīda ma p'uurude unudak'aa pait'ee nāgee eperāarā: k'achia ooi awaa p'anapataarā; jaipanaarā; petau tau k'awaa beerā; p'ek'au oopataarā; chīara peepataarā; ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'īpataarā māik'aapa jōmaweda seewa jarapataarā chīara k'ūrapataarā ome. Māgeerāta unuda-e pait'ee ma p'uurude.

¹⁶ Jesupa māga bi:

—Mi ángel pēiji irua na jōma k'awaapimerā pīmaa, pia jōdee k'awaapimerā mide ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. Mi Rey Daviddeepa uchiada. Mi chi īdatipododepema lucerok'a bi.

¹⁷ Tachi Ak'õre Jaure mãik'aapa Oveja Chak'e wëra; Cristodeerãpa eperãarãmaa jarapata:

—¡Chéti!

Jõmaarãpa na pedee ùrirutaarã auk'a jaradaipia bi:

—¡Chéti!

Jõma opisia p'anãrã chedaipia bi eperãarã chok'ai p'anapipari pania tode, mǎgá ichita p'anapataadait'ee. Mǎgí pania Tachi Ak'õrepa pari teepari chi to k'inia p'anãrãmaa.

Juanpa ùraada na libro p'ã auparude

¹⁸ Írá mia ùraait'ee chi ùrirutaarãpa Tachi Ak'õre Jaurepa jarapida na p'ãdade. K'írak'aupai Tachi Ak'õre Jaurepa na p'ãdade jarapida awara jarateedai. Apidaapa mǎga ooruta pirã, Tachi Ak'õrepa ma ne-inaa k'achia jarada na p'ãdade, mǎga p'asapíi ãchímaa. ¹⁹ Ma awara k'írak'aupai wëpapidai Tachi Ak'õre Jaurepa jarapida pedee na p'ãdade bi. Apidaapa mǎga ooruta pirã Tachi Ak'õrepa iru bapí-e pait'ee ichi p'uuru chiwidide, na p'ãdade jara bi. K'opí-e pait'ee ma eperãarã chok'ai p'anapipari pak'urudepema, ai p'uurude bi.

²⁰ Jesucristo, chi na p'ãdade jara bi k'awapidapa mǎgapari:

—Taarã-e mi cheit'eeda aperi.

Mi, Juanpa jara bi:

—¡Amén! ¡Chéji, Tachi Waibia Jesús!

²¹ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã jõmaweda pia ak'í bapariimerã. Amén.